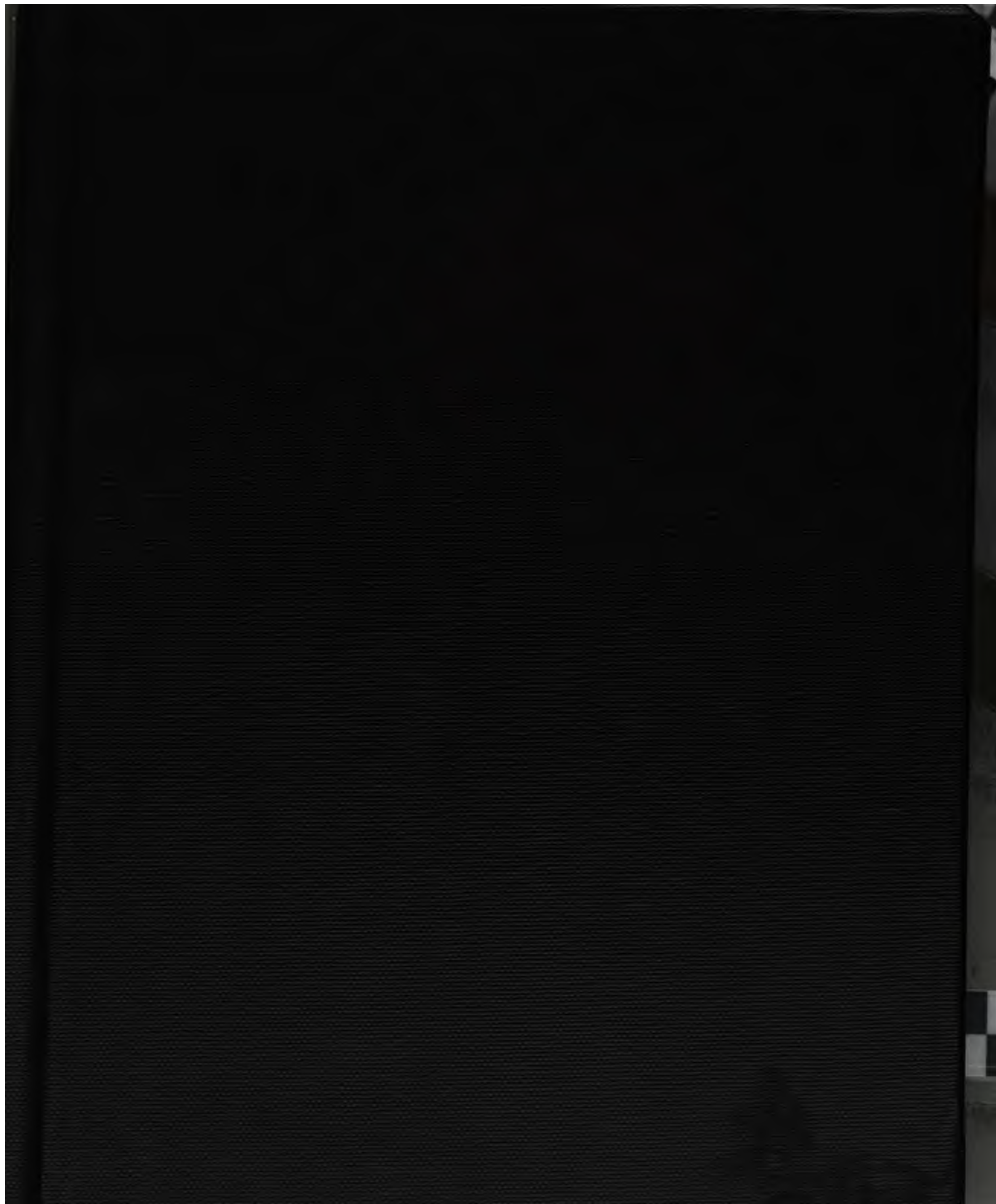
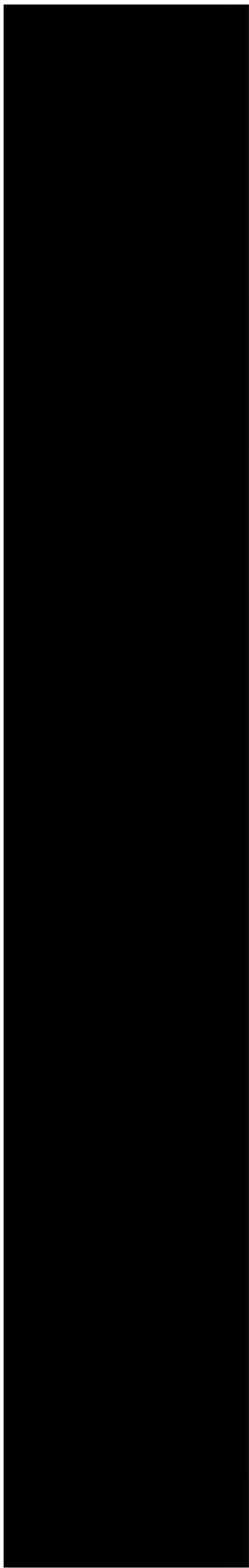

IOANNIS STOBAEI

ECLOGARUM
PHYSICARUM ET ETHICARUM

LIBRI DUO.

TOM. II.

IOANNIS STOBAEI

ECLOGARUM PHYSICARUM ET ETHICARUM LIBRI DUO.

RECENSUIT

AUGUSTUS MEINEKE.

TOM. II.

LIBRUM II. ET ADNOTATIONEM CRITICAM AD LIBROS I. ET II.

CONTINENS.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXIV.

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΗΘΙΚΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΕΚΛΟΓΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΥΠΟΘΗΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κεφ. α'. (156)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΑ ΘΕΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΩΝ, ΚΑΙ ΩΣ ΕΙΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ Η ΤΩΝ ΝΟΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.

Ἀριστάρχου ἐκ Ταντάλου 1

Καὶ ταῦτ' ἴσον μὲν εὖ λέγειν, ἴσον δε μή,
ἴσον δ' ἐρευνᾶν, ἐξ ἴσου δὲ μὴ εἰδέναι.
πλεῖον γὰρ οὐδὲν οἱ σοφοὶ τῶν μὴ σοφῶν [4]
εἰς ταῦτα γιγνώσκουσιν. εἰ δ' ἄλλου λέγει
ἄμεινον ἄλλος, τῷ λέγειν ὑπερφέρει.

Εὐριπίδου Φιλοκτήτῃ 2

Τί δῆτα θάκοις ἀρχικοῖς ἐνήμενοι
σαφῶς διόμνυσθ' εἰδέναι τὰ δαιμόνων
οἱ τῶνδε χειρώνακτες ἀνθρώποις λόγων; [6]
ὅστις γὰρ αὐχεῖ θεῶν ἐπίστασθαι πέρι,
οὐδέν τι μᾶλλον οἶδεν ἢ πείθει λέγων.

Ἀναξανδρίδης Κανηφόρῳ 3

Ἅπαντές ἐσμεν πρὸς τὰ θεῖ' ἀβέλτεροι,
κοὐκ ἴσμεν οὐδέν.

4 *Σοφοκλέους*
Ἀλλ' οὐ γὰρ ἂν τὰ θεῖα κρυπτόντων θεῶν
μάθοις ἂν οὐδ' εἰ πάντ' ἐπεξέλθοις σκοπῶν.

5 *Φιλήτου*
Θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μή·
πλέον γὰρ οὐδὲν ἄλλο τοῦ ζητεῖν ἔχεις.
[8] *εἴτ' ἔστιν εἴτ' οὐκ ἔστι μὴ βούλου μαθεῖν.*
ὡς ὄντα τοῦτον καὶ παρόντ' ἀεὶ σέβου.
τί ἐστιν ὁ θεὸς οὐ θέλει σε μανθάνειν.

6 *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίου*
Δυσπαρακολούθητόν τι πρᾶγμ' ἐστὶν τύχη.

7 *Ἡσιόδου* [Ἔργ. 42.]
Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.

8 *Πινδάρου Παιάνων*
Τί ἔλπεαι σοφίαν ἔμμεναι, ᾇ τ' ὀλίγον
ἀνὴρ ὑπὲρ ἀνδρὸς ἰσχύει;
οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως τὰ θεῶν βουλεύματ' ἐρευνῆσαι
βροτέᾳ φρενί.

9 *Ἰοφῶντος Βακχῶν*
[10] *Ἐπίσταμαι δὲ καὶ τάδ' οὖσά περ γυνή,*
ὡς μᾶλλον ὅστις εἰδέναι τὰ τῶν θεῶν
ζητεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον ἧσσον εἴσεται.

10 *Σιμωνίδου*
Ῥεῖα θεοὶ κλέπτουσιν ἀνθρώπων νόον.

11 *Δημώνακτος*
Ἐξεταζόντων τινῶν εἰ ὁ κόσμος ἔμψυχος, καὶ αὖθις εἰ σφαιροειδής, 'ὑμεῖς' ἔφη, 'περὶ μὲν τοῦ κόσμου πολυπραγμονεῖτε, περὶ δὲ τῆς ἑαυτῶν ἀκοσμίας οὐ φροντίζετε.

12 *Δημοκρίτου*
[12] *Μὴ πάντα ἐπίστασθαι προθύμεο, μὴ πάντων ἀμαθὴς γένῃ.*

Πλουτάρχου περὶ Ἴσιδος [p. 382 F.] 13

Ἀνθρώπων δὲ ψυχαῖς ἐνταυθοῖ μὲν ὑπὸ σωμάτων καὶ παθῶν περιεχομέναις οὐκ ἔστι μετουσία θεοῦ, πλὴν ὅσον ὀνείρατος ἀμαυροῦ θιγεῖν νοήσει διὰ φιλοσοφίας.

Πλάτωνος ἐκ τῶν πολιτικῶν [p. 277] 14

Χαλεπόν, ὦ δαιμόνιε, μὴ παραδείγμασι χρώμενον (157) ἱκανῶς ἐνδείξασθαί τι τῶν μειζόνων. κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδὼς ἕκαστα πάντ' αὖ πάλιν ὥσπερ ὕπαρ ἀγνοεῖν.

Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου [p. 28] 15

Τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον καὶ εὑρόντα εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν.

Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν περὶ ψυχῆς 16

Πόσῳ δὴ οὖν βέλτιον Ἡράκλειτος παίδων ἀθύρματα νενόμικεν εἶναι τὰ ἀνθρώπινα δοξάσματα.

Διδύμου ἐκ τοῦ περὶ αἱρέσεων 17. 18

Ξενοφάνους πρώτου λόγος ἦλθεν εἰς τοὺς Ἕλλη- [14] νας ἄξιος γραφῆς, ἅμα παιδιᾷ τάς τε τῶν ἄλλων τόλμας ἐπιπλήττοντος καὶ τὴν αὐτοῦ παριστάντος εὐλάβειαν, ὡς ἄρα θεὸς μὲν οἶδε τὴν ἀλήθειαν, 'δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται.' ἡ μὲν γὰρ φιλοσοφία [16] θήρα τῆς ἀληθείας ἐστὶ καὶ ὄρεξις καὶ τῶν συγχορευτῶν καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς συμφωνίας φησίν ... εἰ δὲ ναύτην εἰ δὲ στρατιώτην ...

. . . . . 18a

Πότερον οὖν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐφ' αὑτοῦ πεποιῆσθαί σοι δοκεῖ ζῷον ἢ πρὸς κοινωνίαν; Πρὸς κοινωνίαν. Ὑπὸ τίνος; Ὑπὸ τῆς φύσεως. Τίνος οὔσης καὶ ποίας; Διοικούσης τὰ ὅλα. Καὶ πότερον

θεοῦ οὔσης ἢ μή; Ταῦτα οὐκ ἔτι ἀναγκαῖον πολυπραγμονεῖν.

19 *Πορφυρίου ἐκ τῶν περὶ Στυγός*

Ἔστι δὲ ἡ τοῦ ποιητοῦ δόξα οὐχ ὡς ἄν τις νομίσειεν [18] *εὔληπτος. πάντες μὲν γὰρ οἱ παλαιοὶ τὰ περὶ τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων δι' αἰνιγμάτων ἐσήμηναν, Ὅμηρος δὲ καὶ μᾶλλον τὰ περὶ τούτων ἀπέκρυψε, τῷ μὴ προηγουμένως περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι, καταχρῆσθαι δὲ τοῖς λεγομένοις εἰς παράστασιν ἄλλων. τῶν γοῦν ἀναπτύσσειν ἐπιχειρησάντων τὰ δι' ὑπονοίας παρ' αὐτῷ λεγόμενα ἱκανώτατα δοκῶν ὁ Πυθαγόρειος Κρόνιος τοῦτ' ἀπεργάσασθαι, ὅμως ἐν τοῖς πλείστοις ἄλλ' ἄττα ἐφαρμόζει ταῖς τεθείσαις ὑποθέσεσι, τὰ Ὁμήρου μὴ δυνάμενος, οὐ τοῖς παρὰ τοῦ ποιητοῦ τὰς δόξας, τοῖς δὲ παρ' αὐτοῦ προσάγειν τὸν ποιητὴν πεφιλοτίμηται.*

20 *Ξενοφῶντος*

Δαίμονες οἱ τὰ μέγιστα διαπρασσόμενοι ἥκιστα [20] *ἀνθρώποισιν ἐπιφαίνονται. ὁ γοῦν πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων ὡς μὲν μέγας τις καὶ δυνατὸς φανερόν, ὁποῖος δὲ τὴν μορφὴν ἀφανής. οὐδὲ μὴν ὁ παμφανὴς δοκῶν εἶναι ἥλιος, οὐδ' οὗτος αὐτὸν ὡς ἔοικεν ὁρᾶν ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἄν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.*

21 *Πλάτωνος* [*Σοφιστῇ* p. 231 A]

Τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν, ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος.

22 *Τοῦ αὐτοῦ* [*Φαίδωνι* p. 92]

Ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι, καὶ ἄν τις

αὐτοὺς μὴ φυλάττηται εὖ μάλα ἐξαπατῶσι καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις ἅπασιν.

Κεφ. β'.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΣ.

Πλάτωνος περὶ πολιτείας [p. 533] 1

Οὐκοῦν ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πο- [22]
ρεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν, ἵνα βεβαιώσηται, τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ἠρέμα ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἃς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης. διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὡρισάμεθα.

Ἐν ταυτῷ [p. 534] 2

Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ θριγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, (158)
καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου ἀνωτέρω μάθημα ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν μαθημάτων;

Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου [p. 265] 3

Τούτων δὲ τινῶν ἐκ τύχης ῥηθέντων δυοῖν εἴδοιν, εἰ αὐτὴν τὴν δύναμιν τέχνην λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχαρι. Τίνων δή; Εἰς μίαν τε ἰδέαν συνορῶντα ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα, ἵνα ἕκαστον ὁριζόμενον δῆλον ποιῇ περὶ οὗ ἂν ἀεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ. ὥσπερ τὰ νῦν δὴ περὶ Ἔρωτος, ὃ ἔστιν, ὁρισθέν, εἴτ' εὖ εἴτε κακῶς ἐλέχθη. τὸ γοῦν σαφὲς καὶ

τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμολογούμενον, διὰ ταῦτα ἔσχεν εἰπεῖν ὁ λόγος. Τὸ δ' ἕτερον δὴ εἶδος τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; Τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι διατέμνειν, κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκε, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον· ἀλλὰ ὥσπερ ἄρτι τὼ λόγω τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας ἕν τι κοινῇ εἶδος ἐλαβέτην, ὥσπερ δὲ σώματι ἐξ ἑνὸς διπλᾶ καὶ ὁμώνυμα πέφυκε, σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κληθέντα· οὕτω καὶ τὰ τῆς παροινίας ὡς ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος ἡγησαμένω τὼ λόγω, ὃ μὲν ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος μέρος πάλιν τούτω τέμνων οὐκ ἀνῆκε, πρὶν ἑαυτοῖς ἐφευρὼν ὀνομαζόμενος σκαιόν τινα ἔρωτα ἐλοιδόρησε μάλ' ἐν δίκῃ· ὃ δ' εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τῆς μανίας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ὁμώνυμον μὲν ἐκείνῳ, θεῖον δ' αὖ τινα ἔρωτα ἐφευρὼν καὶ προτεινόμενος ἐπῄνεσεν, ὡς μεγίστων αἴτιον ἡμῖν ἀγαθῶν. Ἀληθέστατα λέγεις. Τούτων δὴ ἔγωγε αὐτός τε ἐραστής, ὦ Φαῖδρε, τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν, ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καὶ φρονεῖν· ἐάν τε τινὰ ἄλλον ἡγήσωμαι δυνατὸν εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκὸς ὁρᾶν, τοῦτον διώκω κατόπισθε μετ' ἴχνους ὁμῶς τε θεοῖο. καὶ μέντοι καὶ τοὺς δυναμένους αὐτὸ δρᾶν, εἰ μὲν ὀρθῶς ἢ μὴ προσαγορεύω, θεὸς οἶδε· καλῶ δὲ οὖν μέχρι τοῦδε διαλεκτικούς.

4 Ἀρχύτου περὶ τοῦ ὄντος.

Παντᾷ μοι δοκέοντι ἁμαρτάνεν οἱ λέγοντες δύο
[24] λόγως περὶ παντὸς λέγεσθαι ἐναντίως ἀλλάλοις ναμαρτέας ἀμφοτέρως. ἐγὼ δὲ πρᾶτον τοῦτ' ἀδύνατον νομίζω, ἀμφοτέρων πιστῶν ἐόντων, ἐναντίως εἶμεν ἀλλάλοις τὸ καλὸν τῷ καλῷ καὶ τὸ λευκὸν τῷ λευκῷ. ἀλλὰ γὰρ οὐχ οὕτως ἔχει· ἀλλ' ἐντὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ αἶσχρὸν ἀντία καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. οὕτω

καὶ τὸ ναμαρτὲς τῷ ψεύδει φαμέν, οὐδὲ ναμαρτέας δύο λόγως λέγεσθαι ἢ δύο ψευδέας, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀλαθέα τὸν δὲ ψεύσταν. ὁ γὰρ τὰν ψυχὰν ἐπαινέων τῶ ἀνθρώπω καὶ τὸ σῶμα μεμφόμενος οὔ κα περὶ τωυτῶ λέγοι τι, εἰ μὴ καὶ εἴ τι περὶ τᾶς γᾶς λέγοι καὶ τῶ οὐρανῶ τωυτόν. ταῦτα γὰρ δύο ἐντί, ἀλλ' οὐχ ἕν. ὀνόματι δὲ θέλω καὶ τοῦτο δεῖξαι. ὁ γὰρ λέγων περὶ Ἀθαναίων ὡς ἐντὶ κατὰ λόγον ἄνδρες ἀγαθοί, καὶ ὁ λέγων ὡς ἐντὶ περὶ χάριτας φαῦλοι, οὐκ ἐναντία λέγοντι. τὰ γὰρ ἐναντία περὶ τωυτῶ πράγματος ἀντικέαται ἀλλάλοις, ταῦτα δὲ δύο ἐντὶ πράγματα.

Κεφ. γ'.

ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ.

Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου β' [p. 145] 1

Ποίαν οὖν οἴει πολιτείαν εἶναι τοξοτῶν τε ἀγα- [26]
θῶν καὶ αὐλητῶν, ἔτι δὲ καὶ ἀθλητῶν τε καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν, ἀναμεμιγμένων ἐν τούτοις οἷς ἄρτι εἰρήκαμεν, τῶν τό τε αὐτὸ τὸ πολεμεῖν εἰδότων καὶ αὐτὸ τὸ ἀποκτιννύναι, πρὸς δέ, καὶ ἀνδρῶν ῥητορικῶν, πολιτικὸν φύσημα φυσώντων, ἁπάντων δὲ τούτων ὄντων ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης, καὶ τοῦ εἰδότος ὁπότε βέλτιστον ἐνὶ ἑκάστῳ τούτων χρήσασθαι, καὶ πρὸς τίνα; Φαύλην τινὰ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου [p. 453] 2

Νῦν μοι δοκεῖς δηλῶσαι ὦ Γοργία ἐγγύτατα τὴν ῥητορικὴν ἥντινα τέχνην ἡγῇ εἶναι, καὶ εἴ τι ἐγὼ συνίημι λέγεις ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητορική, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφα-

λαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ· ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι, ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; Οὐδαμῶς ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς ἱκανῶς ὁρίζεσθαι.

3 *Πλάτωνος*

Ἂν γὰρ ἀποθάνῃ
εἷς τις πονηρός, δύ' ἀνέφυσαν ῥήτορες·
οὐδεὶς γὰρ ἡμῖν Ἰόλεως ἐν τῇ πόλει,
ὅστις ἐπικαύσει τὰς κεφαλὰς τῶν ῥητόρων.
κεκολλόπευκας· τοιγαροῦν ῥήτωρ ἔσῃ.

4 *Τοῦ αὐτοῦ.*

[28] *Ἰδὼν τινα Πλάτων φαῦλα μὲν πράττοντα, δίκας δὲ ὑπὲρ ἑτέρων λέγοντα, εἶπεν 'οὗτος νοῦν ἐπὶ γλώσσῃ φέρει.'*

Κεφ. δ'.

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

1 *Πλάτωνος νόμων δ'* [p. 719]

[30] *Παλαιὸς μῦθος, ὦ νομοθέτα, ὑπό τε αὐτῶν ἡμῶν ἀεὶ λεγόμενός ἐστι καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι ξυνδεδογμένος, ὅτι ποιητής, ὁπόταν ἐν τῷ τρίποδι τῆς μούσης καθίζηται, τότε οὐκ ἔμφρων ἐστίν, οἷον δὲ κρήνη τις τὸ ἐπιὸν ῥεῖν ἑτοίμως ἐᾷ· καὶ τῆς τέχνης οὔσης μιμήσεως, ἀναγκάζεται, ἐναντίως ἀλλήλοις ἀνθρώπους ποιῶν διατιθεμένους, ἐναντία λέγειν αὐτῷ πολλάκις· οἶδε δὲ οὔτ' εἰ ταῦτα οὔτ' εἰ θάτερα ἀληθῆ τῶν λεγομένων.*

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Φαίδρου [p. 245]

2 *Ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύ-*
(159) *ρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ἄρα ὡς ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις.*

Κεφ. ε΄.

ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ [p. 274] 1

Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων πέρι, ἱκανῶς ἐχέτω. Τί μήν; Τὸ δ' εὐπρεπείας, πῇ γιγνόμενον, καλῶς ἂν ἔχοι, καὶ ὅποι ἀπρεπῶς, λοιπόν. ἦ γάρ; Ναί. Οἶσθ' οὖν ὅπη μάλιστα θεῷ χαριεῖ λόγων πέρι πράττων ἢ λέγων; Οὐδαμῶς. Σὺ δέ; Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν τῶν προτέρων· τὸ δ' ἀληθὲς αὐτοὶ ἴσασιν. Εἰ δὲ τοῦτο εὕροιμεν αὐτοί, ἆρά γ' ἂν ἔθ' ἡμῖν μέλοι τι τῶν ἀνθρωπίνων δοξασμάτων; Γελοῖον ἤρου· ἀλλ' ἃ φῂς ἀκηκοέναι, λέγε. Ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν, οὗ καὶ τὸ ὄρνεον ἱερὸν ὃ δὴ καλοῦσιν Ἶβιν· αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι εἶναι Θεύθ. τοῦτον δὴ πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λογισμὸν εὑρεῖν, καὶ γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ πεττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. βασιλέως δ' αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου, ὃν οἱ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θήβας καλοῦσι, καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, παρὰ τοῦτον ἐλθὼν ὁ Θεὺθ τὰς τέχνας ἐπέδειξε καὶ ἔφη δεῖν διανοηθῆναι τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. ὁ δὲ ἤρετο ἣν δὴ ἑκάστη ἔχει ὠφέλειαν, διεξιόντος δὲ ὅ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς δοκοίη λέγειν, τὸ μὲν ἔψεγε τὸ δ' ἐπήνει. πολλὰ μὲν οὖν περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης ἐπ' ἀμφότερα Θαμοῦν τῷ Θεὺθ λέγεται ἀποφήνασθαι, ἃ λόγος πολὺς μὲν ἂν εἴη διελθεῖν· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν, τοῦτο δέ, ὦ βασιλεῦ, τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεύθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ μνημονικωτέρους παρέξει, μνήμης τε

γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον εὑρέθη. ὁ δ' εἶπεν, ὦ τεχνικώτατε Θεύθ, ἄλλος μὲν δυνατὸς τεκεῖν τὰ τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. καὶ νῦν σὺ πατὴρ ὢν γραμμάτων δι' εὔνοιαν τοὐναντίον εἶπες ἢ δύναται. τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει, μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων, οὐκ ἔνδοθεν αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν ἀναμιμνησκομένους. οὐκοῦν οὐ μνήμης ἀλλ' ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες, σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις. πολυήκοοι γάρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν, ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ πλῆθος ὄντες καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι, δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως σὺ Αἰγυπτίους καὶ ὁποδαποὺς ἂν ἐθέλῃς λόγους ποιεῖς. Σοὶ δ' ἐγώ, φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφασαν μαντικοὺς πρώτους γενέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς, ὥσπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπόχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ' εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν· σοὶ δ' ἴσως διαφέρει τίς ὁ λέγων καὶ ποδαπός. οὐ γὰρ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖς, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει. Ὀρθῶς ἐπέπληξας. καί μοι δοκεῖ περὶ πραγμάτων ἔχειν ᾗπερ ὁ Θηβαῖος λέγει. Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος ἐν γράμμασι καταλείπειν, καὶ αὖ ὁ παραδεχόμενος, ὥς τι σαφὲς καὶ βέβαιον ἐκ γραμμάτων ἐσόμενον, πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι καὶ τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος μαντείαν ἀγνοοῖ, πλέον τι οἰόμενος εἶναι λόγους γεγραμμένους καὶ τοῦ τὸν εἰδότα ὑπομνῆσαι περὶ ὧν ἂν ᾖ τὰ γεγραμμένα. Ὀρθότατα.

2 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου [p. 275]

Δεινὸν γάρ που, ὦ Φαῖδρε, τοῦτ' ἔχει γραφή,

καὶ ὡς ἀληθῶς ὅμοιον ζωγραφίᾳ. καὶ γὰρ ταῦτα ἐκείνης ἔκγονα ἕστηκεν μὲν ὡς ζῶντα, ἐὰν δ᾽ ἔρῃ τί, σεμνῶς πάνυ σιγᾷ. ταυτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι· δόξαις μὲν ἂν ὥς τι φρονοῦντας αὐτοὺς λέγειν· ἐὰν δέ τι ἔρῃ τῶν λεγομένων, βουλόμενος μαθεῖν, ἕν τι σημαίνει μόνον ταὐτὸν ἀεί. ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ, κυλίνδεται μὲν πανταχοῦ πᾶς λόγος ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαΐουσιν.

Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἴωνος [p. 533] 3

Ἔστι γὰρ τοῦτο τέχνη μὲν οὐκ ἂν παρὰ σοὶ περὶ [32]
Ὁμήρου εὖ λέγειν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, θεία δὲ δύναμις ἥ σε κινεῖ, ὥσπερ ἐν τῇ λίθῳ, ἣν Εὐριπίδης μὲν μαγνῆτιν ὠνόμασεν, οἱ δὲ πολλοὶ ἡρακλείαν· καὶ γὰρ αὕτη ἡ λίθος οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς δακτυλίους ἄγει τοὺς σιδηροῦς, ἀλλὰ καὶ δύναμιν ἐντίθησι τοῖς δακτυλίοις, ὥστε δύνασθαι ταυτὸν τοῦτο ποιεῖν ὅπερ ἡ λίθος, ἄλλους ἄγειν δακτυλίους· ὥστ᾽ ἐνίοτε ὁρμαθὸς πάνυ μακρὸς σιδηρίων καὶ δακτυλίων ἐξ ἀλλήλων ἤρτηται, πᾶσι δὲ τούτοις ἐξ ἐκείνης τῆς λίθου ἡ δύναμις ἀνήρτηται. οὕτω δὲ καὶ ἡ μοῦσα ἐνθέους μὲν ποιεῖ αὐτή, διὰ δὲ τῶν ἐνθέων τούτων ἄλλως ἐνθουσιαζόντων ὁρμαθὸς ἐξαρτᾶται. πάντες γὰρ τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης ἀλλ᾽ ἔνθεοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα· καὶ οἱ μὲν λοιποὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες οὐκ ἔμφρονες ὄντες τὰ καλὰ μέλη ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ᾽ ἐπειδὰν ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἁρμονίαν καὶ εἰς τὸν ῥυθμόν, βακχεύουσι καὶ κατεχόμενοι, ἔμφρονες δέ, οὔ. καὶ τῶν μελοποιῶν ἡ ψυχὴ τοῦτο ἐργάζεται, ὅπερ αὐτοὶ λέγουσι. λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταί, ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρρύτων ἢ ἐκ μουσῶν κήπων τινῶν καὶ ναπῶν

δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν, ὥσπερ αἱ μέλιτται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι, καὶ ἀληθῆ λέγουσι. κοῦφον γὰρ χρῆμα ποιητής ἐστι καὶ πτηνὸν καὶ ἱερόν, καὶ οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν πρὶν ἂν ἔνθεος γένηται καὶ ἔκφρων, καὶ ὁ νοῦς ἐν αὐτῷ μηκέτι ῇ. ...... ἐπεὶ εἰ περὶ ἑνὸς τέχνῃ καλῶς ἠπίσταντο λέγειν, κἂν περὶ τῶν ἄλλων πάντων. διὰ ταῦτα δὲ ὁ θεός, ἐξαιρούμενος τούτων τὸν νοῦν, τούτοις χρῆται ὑπηρέταις, καὶ τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις, ἵνα ἡμεῖς οἱ ἀκούοντες εἰδῶμεν, ὅτι οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ ταῦτα λέγοντες, τὰ οὕτω πολλοῦ ἄξια, οἷς νοῦς μὴ πάρεστιν, ἀλλ᾽ ὁ θεός ἐστιν αὐτὸς ὁ λέγων ταῦτα, διὰ τούτων δὲ φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς.

4 Πλάτων τὰ πολλὰ ὧν τινες συγγράφουσι τοῖς ἀδωναΐοις κήποις εἴκαζεν, οἳ τὴν χάριν ἐφήμερον ἔχοντες ῥᾳδίως μαραίνονται.

Κεφ. ϛ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

1 [Διδύμου]

Ἠθική ἐστι δύναμις ψυχῆς δι᾽ ἧς ἀσκηθείσης [34] καλῶς ἡ πρακτικὴ κατασκευάζεται ἀρετή, ἢ λόγος καθ᾽ ὃν χρησόμεθα ἠθικῇ ἀρετῇ. ἦθος δέ ἐστι ποιότης τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς ὑποτακτικῶς ἔχειν ἐθιζομένου τῷ λόγῳ.

Ἄλλως. ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς εἰθισμένον ὑπακούειν τῷ λόγῳ· ἢ πάθος ἢ παθητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς εἰθισμένον ὑπακούειν τῷ λογικῷ.

Ἄλλως. πάθος ἢ τὸ ὀρεκτικὸν μέρος τῆς ψυχῆς εἰθισμένον ὑπακούειν τοῦ λογικοῦ. πάρεστι δὲ κα-

κείνως ὁρίζεσθαι· ἀρχὴ ψυχῆς πρακτική· ἢ κίνησις [36] τῆς ψυχῆς καθ' ὁρμήν· ἢ ποιότης ἀλόγου μορίου ψυχῆς· ἢ ψυχῆς τοῦ ἀλόγου μέρους ποιότης κατ' ἐπιτακτικὸν λόγον δυναμένη τῷ λογικῷ ἐπακολουθεῖν. οὕτως μὲν οὖν οἱ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφοῦντες ὁρίζονται, οἱ δὲ κατὰ Ζήνωνα τὸν στωϊκὸν τροπικῶς· ἦθός ἐστι πηγὴ βίου, ἀφ' ἧς αἱ κατὰ μέρος πράξεις ῥέουσι. πάθος δ' ἐστὶν, ὡς μὲν Ἀριστοτέλης, ἄλογος ψυχῆς κίνησις πλεοναστική. τὸ μὲν οὖν ἄλογον κατὰ τοῦ μὴ ἔχοντος τὸν ἀρχικὸν λόγον τάττει· τὸ γὰρ ὑποτακτικὸν ἔχει, καθ' ὃ ὑπακούειν πέφυκε τῷ λογικῷ· τὸ δὲ πλεοναστικὸν κατὰ τοῦ πεφυκότος ἐπιδέχεσθαι πλεονασμόν, οὐ κατὰ τοῦ ἤδη πλεονάζοντος· ποτὲ μὲν γὰρ πλεονάζει, ποτὲ δ' ἐλλείπει. κἀκείνως δὲ ὁρίζεται· πάθος ἐστὶ κίνησις τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς πλεοναστικὴ κατὰ φαντασίαν ἡδέος ἢ λυπηροῦ. ὁ μὲν οὖν περιπατητικὸς οὕτως· ὡς δ' ὁ στωϊκὸς ὡρίσατο Ζήνων, πάθος ἐστὶν ὁρμὴ πλεονάζουσα. οὐ λέγει πεφυκυῖα πλεονάζειν, ἀλλ' ἤδη ἐν πλεονασμῷ οὖσα· οὐ γὰρ δυνάμει, μᾶλλον [38] (160) δ' ἐνεργείᾳ. ὡρίσατο δὲ κἀκείνως· πάθος ἐστὶ πτοία ψυχῆς, ἀπὸ τῆς τῶν πτηνῶν φορᾶς τὸ εὐκίνητον τοῦ παθητικοῦ παρεικάσας. ἠθοποιΐα δ' ἐστὶν ἤθους ἐμποίησις. ἠθικὴ δ' ἐστὶν ἀρετὴ μεσότης παθῶν, ἢ ἕξις ὁρίζουσα τοῦ πάθους τὴν ὑπερβολὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν τῷ τῆς φρονήσεως λόγῳ, ἢ ἕξις προαιρετικὴ τοῦ καλοῦ περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας. ταῦτα μὲν οὖν αὐτάρκη περὶ τῶν ὅρων· πολλάκις γὰρ οἱ περὶ αὐτῶν λόγοι παρεμπεσοῦνται. χωρητέον δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ ἠθικοῦ τόπου, εὐθὺς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ διαφορὰν ἐνδεικνυμένους.

2 *Διαίρεσις ἠθικοῦ τόπου.*

Φίλων ἐγένετο Λαρισαῖος, φιλόσοφος ἀκαδημι- [40] *κός, ἀκουστὴς Κλειτομάχου, τῶν ἱκανὴν εἰσενεγκαμένων προκοπὴν ἐν τοῖς λόγοις. οὗτος ὁ Φίλων τά τε ἄλλα πεπραγμάτευται δεξιῶς καὶ διαίρεσιν τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν λόγου, ἣν ἐγὼ προχειριοῦμαι [περὶ ἧς ὁ λόγος]. ἐοικέναι δέ φησι τὸν φιλόσοφον ἰατρῷ. καθάπερ οὖν ἔργον ἰατροῦ πρῶτον μὲν πεῖσαι τὸν κάμνοντα παραδέξασθαι τὴν θεραπείαν, δεύτερον δὲ τοὺς τῶν ἀντισυμβουλευόντων λόγους ὑφελέσθαι, οὕτως καὶ τοῦ φιλοσόφου. κεῖται τοίνυν ἑκάτερον τούτων ἐν τῷ προσαγορευομένῳ προτρεπτικῷ λόγῳ· ἔστι γὰρ ὁ προτρεπτικὸς ὁ παρορμῶν ἐπὶ τὴν ἀρετήν. τούτου δ' ὃ μὲν ἐνδείκνυται τὸ μεγαλωφελὲς αὐτῆς, ὃ δὲ τοὺς ἀνασκευάζοντας ἢ κατηγοροῦντας ἢ πως ἄλλως κακοηθιζομένους τὴν φιλοσοφίαν ἀπελέγχει. δεύτερος δὲ μετὰ τοῦτον ὁ πρὸς τὴν ἰατρικὴν ἀναλογίαν δευτέραν ἔχων τάξιν. ὡς γὰρ ἰατροῦ μετὰ τὸ πεῖσαι παραδέξασθαι τὴν θεραπείαν το προσ-* [42] *άγειν ἐστὶ ταύτην [τοῦ μὲν θεραπευτικοῦ], τὰ μὲν τῷ προεκκομίσαι τὰ νοσοποιὰ τῶν αἰτίων, τὰ δὲ ἐν τῷ τὰ παρασκευαστικὰ τῆς ὑγιείας ἐνθεῖναι, οὕτως αὖ κἀπὶ τῆς ἐπιστήμης ἔχει· μετὰ γὰρ τὰ προτρεπτικὰ πειρᾶται τὰ θεραπευτικὰ προσάγειν, ἐφ' ἃ [διὰ] τοῖς παρορμητικοῖς κέχρηται διμερῶς· τὸ μὲν γὰρ ὑπεξαιρετικὸν τῶν ψευδῶς γεγενημένων δοξῶν, δι' ἃς τὰ κριτήρια νοσοποιεῖται τῆς ψυχῆς, προσάγει λόγον, τὸ δὲ τῶν ὑγιῶς ἐχουσῶν ἐνθετικόν. δεύτερος οὖν ὁ περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν τόπος, ἐφ' ὧν καὶ δι' ὧν ἡ προτροπή. τῷ δὲ τρίτῳ πάλιν ὁ τρίτος ἀναλογήσει. καὶ γὰρ τῇ ἰατρικῇ σπουδὴ πᾶσα περὶ τὸ τέλος, τοῦτο δ' ἦν ὑγίεια, καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ περὶ*

τὴν εὐδαιμονίαν. συνάπτεται δὲ τῷ περὶ τελῶν λόγῳ [44] λόγος περὶ βίων. ἐπὶ γάρ τε τῆς ἰατρικῆς οὐκ ἀρκεῖ τὴν ὑγίειαν ἐμποιῆσαι, χρεία δὲ καὶ τοῦ παρασχεῖν παραγγέλματα περὶ τῆς ὑγιείας, οἷς προσέχοντες τὸν νοῦν τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος διαφυλάξουσι, καὶ δὴ κἀπὶ τοῦ βίου θεωρημάτων τινῶν ἐστι χρεία, δι᾽ ὧν ἡ φυλακὴ γενήσεται τοῦ τέλους. διττὸς δὲ καὶ ὁ περὶ βίων λόγος, ὃ μὲν ἴδιος ὃ δὲ κοινός· ὧν τὸν μὲν ἴδιον ἐπισκοπεῖν δέον ἐστὶ τὰ πρὸς ἕκαστον, οἷον εἰ τῷ νοῦν ἔχοντι πολιτευτέον, ἢ τοῖς ἡγεμονικοῖς συμβιωτέον, ἢ γαμητέον τῷ σοφῷ· τὸν δὲ κοινὸν τὰ πρὸς ἅπαντας, οἷόν ἐστι τίς ἀρίστη πολιτεία, εἰ κοινὰς ποιητέον τὰς ἀρχὰς ἢ τιμητάς. τοῦτον δὲ τὸν κοινὸν προσαγορευτέον μὲν πολιτικόν, τακτέον δὲ καθ᾽ αὑτόν, καίπερ ὄντα μέρος τοῦ περὶ βίων, διά τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν κοινότητα. εἰ μὲν οὖν ἐνεδέχετο πάντας εἶναι σοφούς, οὐκ ἂν ἐδέησε πλειόνων ἔτι τόπων· οἱ γὰρ κατὰ λεπτὸν διαιρούμενοι παραφυάδες εἰσὶ τῶν προκειμένων. ἐπεὶ δὲ καὶ (161) τῶν μέσως διακειμένων ἀνθρώπων πρόνοιαν ποιητέον, οὓς τινας ἐκ τῶν παραινετικῶν λόγων ὠφελεῖσθαι συμβαίνει, μὴ δυναμένους προσευκαιρεῖν τοῖς [46] διεξοδικοῖς πλάτεσιν ἢ διὰ χρόνου στενοχωρίας ἢ διά τινας ἀναγκαίας ἀσχολίας, ἐπεισενεκτέον τὸν ὑποθετικὸν λόγον, δι᾽ οὗ τὰς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς ἑκάστου χρήσεως ὑποθήκας ἐν ἐπιτομαῖς ἕξουσιν.

οὕτως μὲν οὖν ἡ Φίλωνος ἔχει διαίρεσις. ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν ἀργοτέρως διεκείμην, ἀρκεσθεὶς ἂν αὐτῇ συνεῖρον ἤδη τὰ περὶ τῶν ἀρεσκόντων, τῇ τῆς ἐξαμερείας ἐπικουφιζόμενος περιγραφῇ· ἡγούμενος δ᾽ ἐμαυτῷ πρέπειν πρὸ παντὸς τὴν οὐσίαν δεῖν ἐπισκο

πεῖν οὗ τις πραγματεύεται, κἄπειτα ποιότητα τὴν περὶ αὐτὴν καὶ ποσότητα, καὶ τούτοις ἐφεξῆς τὸ πρός τί, νομίζω προσεπιπονητέον τε εἶναι καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐπισκοπεῖν, καθάπερ οὐ πάντων, οὕτως τῶν περὶ ταῦτα διενεγκάντων.

ἔστιν οὖν Εὐδώρου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀκαδημικοῦ φιλοσόφου διαίρεσις τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν λόγου, [48] βιβλίον ἀξιόκτητον, ἐν ᾧ πᾶσαν ἐπεξελήλυθε προβληματικῶς τὴν ἐπιστήμην, ἧς ἐγὼ διαιρέσεως ἐκθήσομαι τὸ τῆς ἠθικῆς οἰκεῖον. ἔχει δ' οὕτως. τριμεροῦς ὄντος τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν λόγου τὸ μέν ἐστιν αὐτοῦ ἠθικὸν τὸ δὲ φυσικὸν τὸ δὲ λογικόν. τοῦ δὲ ἠθικοῦ τὸ μὲν περὶ τὴν θεωρίαν τῆς καθ' ἕκαστον ἀξίας, τὸ [δὲ περὶ τὴν ὁρμήν, τὸ] δὲ περὶ τὴν πρᾶξιν. ταῦτ' ἔστι γὰρ τριμερῆ τῆς ἠθικῆς εἴδη, πρῶτον μὲν τὸ θεάσασθαι τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος ὅπερ αἱρεῖσθαι μέλλομεν· οὐδὲ γὰρ οἷόν τε γενέσθαι τὴν ὁρμὴν εὔλογον εἰ μὴ μετὰ τὴν θεωρίαν, ἡ θεωρία δ' ἐστὶ περίσκεψις τοῦ πράγματος καὶ οἷον ἐπίκρισις κατὰ τὸν περὶ αὐτοῦ λογισμόν· δεύτερον δὲ τὸ τὴν ὁρμὴν τῷ περινοηθέντι καλῶς ἐπιβαλεῖν· τρίτον τὸ τὴν πρᾶξιν αὐτοῖς ἐπισυνάψαι. ταῦτ' ἔστι τὰ πρῶτα μέρη τοῦ ἠθικοῦ λόγου, θεωρητικὸν ὁρμητικὸν πρακτικόν· τούτων δ' ἑκάστου ὑποδιαίρεσις. τοῦ δὲ περὶ τὴν θεωρίαν τῆς καθ' ἕκαστον ἀξίας τὸ μὲν περὶ τῶν σκοπῶν ἢ τῶν λεγομένων σκοπῶν τοῦ βίου· τὸ δὲ περὶ τῶν συμβαλλομένων εἰς τὴν τῶν τελῶν περιποίησιν, τὸ μέν ἐστι περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν, τὸ δὲ περὶ τῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς ποιῶν, ὅπερ καὶ καλεῖται χαρακτηριστικόν, τὸ δὲ περὶ τεχνῶν, τὸ δὲ περὶ ἐπιτηδευμάτων. τοῦ μὲν περὶ ἀρετῶν τὸ μὲν κοινὸν τὸ δ' ἴδιον· κοινὸν μὲν οἷον περὶ δικαιο-

σύνης περὶ ἀνδρείας σωφροσύνης φρονήσεως τῶν ἄλλων· ἴδιον δὲ τὸ προτρεπτικόν· τοῦτο γὰρ εἰς τὸ μόνως ἐνδείξασθαι τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν. καὶ ὁ μὲν περὶ τὴν θεωρίαν τῆς καθ' ἕκαστον ἀξίας λόγος εἰς τοσούτους τόπους γενικοὺς τέμνεται· ὁ γὰρ περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν πολλὰς περιέχει διαιρέσεις, αὐτίκα τὴν περὶ τῶν λεγομένων προηγουμένων, τὴν περὶ φιλίας καὶ ἡδονῆς καὶ δόξης καὶ εὐφυΐας. τῷ δὲ περὶ φιλίας κατὰ γειτνίασιν ὑπάγει τὸν περὶ ἔρωτος, τὸν περὶ συμποσίων. οὐ μὴν ἀλλ' ὅμως τοῦδε σύμπαντος εἰς τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὡς γενικώτατον ὑπέταξε λόγον. τοῦ δὲ περὶ τῆς ὁρμῆς λόγου ὃ μέν ἐστι περὶ τῆς εἰδικῆς ὁρμῆς ὃ δὲ περὶ παθῶν. ἤτοι γὰρ πᾶν πάθος ὁρμὴ πλεονάζουσα, ἢ τά γε πλεῖστα μεθ' ὁρμῆς, καὶ τὰ ἀρρωστήματα. τοῦ [52] δὲ περὶ τῆς πράξεως λόγου ὃ μέν ἐστι περὶ τῶν οἰκειούντων πρός τινας πράξεις, ὃ δὲ περὶ τῶν ἀλλοτριούντων ἀπὸ τινῶν πράξεων, ὃ δὲ τῶν αἰτίων ἀποδοτικὸς τῶν ἐπιτελούντων τινὰς σχέσεις ἢ κινήσεις, ὃ δὲ περὶ τῆς ἀσκήσεως, ὃ δὲ περὶ τῆς ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῷ γένει λεγομένης πράξεως. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν οἰκειούντων πρός τινας πράξεις διαιρεῖται εἴς τε τὸν ὑποθετικὸν καὶ τὸν προτρεπτικόν· ἔνιοι γὰρ καὶ τοῦτον ὑπὸ τόνδε τάττουσιν. ὁ δὲ περὶ τῶν (162) ἀποτρεπόντων καλεῖται παραμυθητικός, ὃς καλούμενός ἐστι πρὸς ἐνίων παθολογικός. τοῦ δὲ περὶ τῆς ὁμωνύμως λεγομένης πράξεως καὶ εἰδικῆς ὃ μέν ἐστι περὶ τῶν καθηκόντων ὃ δὲ περὶ τῶν κατορθωμάτων. ἐπεὶ δὲ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν κατορθωμάτων ἃ μέν ἐστι καθ' ἑαυτὰ ἃ δὲ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς πλησίον σχέσιν, συνέστη τόπος ὁ περὶ τῶν χαρίτων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς πλησίον σχέσιν

ὑπάρχων. πάλιν δ' ἐπεὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν κατορθωμάτων ἃ μὲν λέγεται σύνθετα ἃ δὲ ἀσύνθετα, συνέστη κατὰ τὰ σύνθετα ὁ περὶ βίων λόγος, οὗ μέρος ὢν ὁ περὶ γάμου κατ' ἰδίαν ἐτάχθη διὰ τὸ [54] πλῆθος τῶν ἐν αὐτῷ ζητημάτων. ὥστ' εἶναι τοὺς πάντας τόπους κατὰ τὸν τῆς πράξεως τόπον, παραμυθητικόν, παθολογικόν, περὶ ἀσκήσεως, περὶ καθηκόντων, περὶ κατορθωμάτων, περὶ χαρίτων, περὶ βίων, περὶ γάμου. ὁ μὲν οὖν ἠθικὸς λόγος εἰς ταῦτα καὶ τοσαῦτα τέμνοιτ' ἂν μέρη· ἀρκτέον δὲ τῶν προβλημάτων, προτάττοντα τὰ γένη κατὰ τὴν ἐμοὶ φαινομένην διάταξιν, ἥντινα πείθομαι πρὸς τὸ σαφέστερον διῃρηκέναι.

3 *Περὶ τέλους.*

Τέλος λέγεται πολλαχῶς, ὡς τὸ πέρας ᾧ ἀντιδιαιρεῖται ἀρχὴ καὶ μέσον, καὶ ὡς τὸ τέλεσμα τὸ φορικόν, ὡς τὸ ἀνάλωμα καθ' ὃ λέγεται αὐτοτελής τε καὶ εὐτελής, ὡς ὁ γάμος παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν, ἤτοι παρὰ τὸ συμπέρασμα τῆς νεότητος ἢ διὰ τὸ τελειοῦν τὸν ἄνδρα τῇ πρὸς τὴν γυναῖκα συνόδῳ, καθ' ὃ τὴν γαμήλιον Ἥραν συζυγίαν καὶ τελείαν ἐπονομάζουσι. τέλος δὲ καὶ γνώσεως καὶ πράξεως καὶ ποιήματος, [56] καὶ τὸ ἀποβαῖνον ὡς παρ' Εὐριπίδῃ

ἀχαλίνων στομάτων
ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία.

τέλη δὲ λέγονται καὶ αἱ τῶν πολιτικῶν ἀρχαί, τὰ τέλη Λακεδαιμονίων εἰ τύχοι. παρὰ δ' Ὁμήρῳ ἐν τῷ τῆς Ἰλιάδος δεκάτῳ

αἶψα δ' ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες,

τοῦτο δ' ἐστὶν ἔναρχον τάγμα. λέγεται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν στωϊκῶν ὁρικῶς 'τέλος ἐστὶν οὗ ἕνεκα πάντα

πράττεται καθηκόντως, αὐτὸ δὲ πράττεται οὐδενὸς ἕνεκα’. βραχιόνως ‘οὗ χάριν τἆλλα, αὐτὸ δ’ οὐδενός’. καὶ πάλιν ‘ἐφ’ ὃ πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ πραττόμενα καθηκόντως τὴν ἀναφορὰν λαμβάνει, αὐτὸ δ’ ἐπ’ οὐδέν’. ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων περιπατητικῶν τῶν ἀπὸ Κριτολάου ‘τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν συμπεπληρωμένον’. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἐκ τῶν τριῶν γενῶν [58], οὐκ ὀρθῶς· οὐ γὰρ πάντα τἀγαθὰ μέρη γίνεται τοῦ τέλους· οὔτε γὰρ τὰ σωματικὰ οὔτε τὰ ἀπὸ τῶν ἐκτός, τὰ δὲ τῆς ψυχικῆς ἀρετῆς ἐνεργήματα μόνης. κρεῖττον οὖν ἦν εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ συμπληρούμενον ἐνεργούμενον, ἵνα τὸ χρηστικὸν τῆς ἀρετῆς ἐμφαίνηται. τοῦτο δ’ οἱ κατ’ Ἐπίκουρον φιλοσοφοῦντες οὐ προσδέχονται λέγειν ἐνεργούμενον, διὰ τὸ παθητικὸν ὑποτίθεσθαι τὸ τέλος, οὐ πρακτικόν· ἡδονὴ γάρ· ὅθεν καὶ τὴν ἔννοιαν ἀποδιδόασι τοῦ τέλους τὸ οἰκείως διατεθεῖσθαι ἐξ ἑαυτοῦ πρὸς αὐτὸν χωρὶς τῆς ἐπ’ ἄλλο τι ἀγούσης ἐπιβολῆς. τὸ μὲν οὖν ὄνομα τοῦ τέλους εὑρίσκεται καὶ παρ’ Ὁμήρῳ·

οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι.

ἀλλ’ οὗτος μὲν δημοτελὲς εἰσήγαγε τὸ τέλος, Πλάτων δὲ διέστιξε πρῶτος τὸ κατ’ ἄνδρα καὶ βίον ἰδιάζον, ἔν τε τῷ Τιμαίῳ κἀν τῷ Πρωταγόρᾳ, καί γε [60] τὴν τοῦ σκοποῦ διαφορὰν πρὸς τὸ τέλος. καὶ ἔστι σκοπὸς μὲν τὸ προκείμενον εἰς τὸ τυχεῖν, οἷον ἀσπὶς τοξόταις, τέλος δὲ τοῦ προκειμένου τεῦξις· βούλονται (163) γὰρ ἐνέργημα ἡμέτερον εἶναι πρὸς τὸ τέλος. ὑποτελὶς δ’ ἐστὶ τὸ πρῶτον οἰκεῖον τοῦ ζῴου πάθος, ἀφ’ οὗ κατήρξατο συναισθάνεσθαι τὸ ζῷον τῆς συστάσεως αὐτοῦ, οὔπω λογικὸν ὂν ἀλλ’ ἄλογον, κατὰ τοὺς φυσικοὺς καὶ σπερματικοὺς λόγους, ὥσπερ τὸ θρεπτικὸν καὶ τὸ αἰσθητικόν, καὶ τῶν τοιούτων ἑκα-

στον ῥίζης τόπον ἐπέχον, οὐδέπω φυτοῦ· γενόμενον γὰρ τὸ ζῷον ᾠκειώθη τινὶ πάντως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ ἐστὶ ὑποτελίς, κεῖται δ' ἔν τινι τῶν τριῶν· ἢ γὰρ ἐν ἡδονῇ ἢ ἐν ἀοχλησίᾳ ἢ ἐν τοῖς πρώτοις κατὰ φύσιν. πρῶτα δ' ἐστὶ κατὰ φύσιν περὶ μὲν τὸ σῶμα ἕξις κίνησις σχέσις ἐνέργεια δύναμις ὄρεξις ὑγίεια ἰσχὺς εὐεξία εὐαισθησία κάλλος τάχος ἀρτιότης, αἱ τῆς ζωτικῆς ἁρμονίας ποιότητες· περὶ δὲ τὴν ψυχὴν εὐσυνεσία εὐφυΐα φιλοπονία ἐπιμονὴ μνήμη τὰ τού-
[62] τοις παραπλήσια, ὧν οὐδέπω τεχνοειδὲς οὐδέν, σύμφυτον δὲ μᾶλλον. τὴν δ' ὑποτελίδα τῶν ἀρχαίων οὐδεὶς ὠνόμασεν, καίτοι τὸ πρᾶγμα γιγνωσκόντων, τὴν δ' εὐδαιμονίαν συνωνυμεῖν τῷ τέλει λέγουσιν. εὐδαιμονία δ' ἐστὶ τὸ ἄριστον ἐν τῷ βίῳ ἢ τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἢ τὸ κράτιστον. ταῦτα γάρ ἐστι τῶν περὶ αὐτῆς ἐννοημάτων ἁπλούστερα. κἂν λέγῃ δέ τις μακαριότητα καὶ τὸ μακαρίως ζῆν, εἰς τὸ αὐτὸ συνδραμεῖται τοῖς τελικοῖς. προσδιαιρετέον οὖν. τῶν περὶ τέλους διαλεχθέντων οἳ μὲν ψυχικὸν εἶναι διενοήθησαν, οἳ δὲ σωματικόν, οἳ δὲ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. φράσω δὲ παραδείγματος χάριν· ὁ μὲν τοίνυν ἀρετὴν λέγων, [τουτέστιν ἐν ἀρετῇ κείμενον] ψυχικὸν ὑπείληφεν· ὁ δ' ἡδονήν, σωματικόν· ὁ δὲ τὸ καλῶς καὶ ἡδέως ζῆν, κοινόν. εἴποι δ' ἄν τις αὖ κἀκείνως, οἳ μὲν λογικὸν οἳ δ' ἄλογον, οἳ μὲν διανοητικὸν οἳ δὲ παθητικόν. πάντα δὲ τὴν ἐν τούτοις ὀνόμασιν
[64] ἔχοντα διαφορὰν εἰς ταὐτὸ συντρέχει. ἐκ γὰρ σώματος καὶ ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου συνεστῶτος, ἀνάγκη καὶ τὴν εὐζωΐαν αὐτοῦ περὶ ταῦτα καὶ διὰ τούτων συνίστασθαι. λέγωμεν οὖν περὶ τῶν πρώτων εὐθὺς ὁποῖοι ἦσαν οἱ ἀπὸ τῶν ψυχικῶν ἀναγόμενοι. Ὅμηρος (δεδόσθω γὰρ τῇ ἀρχαιότητι προνομία) ψυχι-

κὸν ἀπεφήνατο τὸ τῆς εὐδαιμονίας τέλος, καὶ ταῦτα διὰ τοῦ παρεισαγομένου προσώπου σοφωτάτου παρ' αὐτῷ. πεποίηται γὰρ Ὀδυσσεὺς ἀναφωνῶν

οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι
ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα.

ἡ δ' εὐφροσύνη ψυχική τις ἐστὶ διάθεσις, ἣν ἄν τις ἐξηγήσαιτο καλὴν φρόνησιν, τοῦτο δ' ἂν ἐκδέξαιτο τὴν ἐπὶ τοῖς καλοῖς φρόνησιν. Ὁμήρῳ μὲν ἀρκέσει προμετρηθὲν τὸ τῆς τιμῆς διὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἐπὶ δὲ τοὺς φιλοσόφους ἰτέον.

Σωκράτης Πλάτων ταὐτὰ τῷ Πυθαγόρᾳ, τέλος ὁμοίωσιν θεοῦ. σαφέστερον δ' αὐτὸ διήρθρωσε Πλάτων προσθεὶς τὸ κατὰ τὸ δυνατόν, φρονήσει δ' ἦν μόνως δυνατόν, τοῦτο δ' ἦν τὸ κατ' ἀρετήν· ἐν [66] μὲν γὰρ θεῷ τὸ κοσμοποιὸν καὶ κοσμοδιοικητικόν, ἐν δὲ τῷ σοφῷ βίου κατάστασις καὶ ζωῆς διαγωγή. ὅπερ αἰνίξασθαι μὲν Ὅμηρον εἰπόντα 'κατ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο', Πυθαγόραν δὲ μετ' αὐτὸν εἰπεῖν 'ἕπου θεῷ', δῆλον ὡς οὐχ ὁρατῷ καὶ προηγουμένῳ, νοητῷ δὲ καὶ τῆς κοσμικῆς εὐταξίας ἁρμονικῷ. εἴρηται δὲ παρὰ Πλάτωνι κατὰ τὸ τῆς φιλοσοφίας τριμερές, ἐν Τιμαίῳ μὲν φυσικῶς· προσθήσω δὲ καὶ πυθαγορικῶς, σημαίνοντος ἀφθόνως τὴν ἐκείνου προεπίνοιαν· ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ ἠθικῶς, ἐν δὲ τῷ Θεαιτήτῳ λογικῶς· περιπέφρασται δὲ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ νόμων ἐπὶ τῆς ἀκολουθίας τοῦ θεοῦ σαφῶς ἅμα καὶ πλουσίως. (164) τὸ δέ γε πολύφωνον τοῦ Πλάτωνος [οὐ πολύδοξον]. [68] εἴρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τοῦ τέλους αὐτῷ πολλαχῶς. καὶ τὴν μὲν ποικιλίαν τῆς φράσεως ἔχει διὰ τὸ λόγιον καὶ μεγαλήγορον, εἰς δὲ ταὐτὸ καὶ σύμφωνον τοῦ δόγματος συντελεῖ· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν, τοῦτο δ' αὖ κτῆσις ἅμα καὶ χρῆσις τῆς

τελείας ἀρετῆς. ὅτι δὲ τέλος αὐτὴν ἡγεῖται, τέταχεν
ἐν Τιμαίῳ κατὰ τοὔνομα· φράσω δὲ καὶ τἀκροτελεύ-
τιον τῆς περιοχῆς, ἔχει δ' οὕτως· 'ὁμοιώσαντα δὲ τέ-
λος ἔχειν τοῦ προτεθέντος ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν
ἀρίστου βίου πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν μέλλοντα'.

'Αριστοτέλης χρῆσιν ἀρετῆς τελείας ἐν προηγου-
μένοις. ἡ μὲν οὖν χρῆσίς ἐστι πλέον τῆς κτήσεως·
ἐνέργειαν γὰρ εἶναι βούλεται τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ
τὸ τέλος ἡμέτερον· ἡ δ' ἀρετὴ ἕξις ἡ βελτίστη ψυχῆς.
τελεία δὲ τριχῶς· καὶ γὰρ ἡ σύνθετος ἐκ τῶν θεω-
[70] ρητικῶν καὶ πρακτικῶν καὶ ἠθικῶν (τρία γὰρ ὑποτί-
θεται γένη, ἃ ἂν εἴποις ἀρετὴν κατὰ σύνθεσιν) καὶ
ἡ ἐκ τῶν οἰκείων δυνάμεων συμπεπληρωμένη, φύ-
σεως λόγου ἔθους (ταύτην κατ' ἀριθμὸν ἐρεῖ τις),
καὶ ἡ κατὰ συμφωνίαν τοῦ λογικοῦ μέρους πρὸς τὔ-
λογον τῆς ψυχῆς, περὶ ὧν ὑποβὰς διαρθρώσω. πολ-
λαχῶς δ' ἔξεστι τὴν εὐδαιμονίαν ὁρίζεσθαι κατ' αὐ-
τόν· ἐνέργειαν κατ' ἀρετὴν τελείαν ἐν βίῳ τελείῳ
προηγουμένην, καὶ βίος καλὸς καὶ τέλειος προηγού-
μενος, καὶ τὸ πάντων σαφέστατον χρῆσις ἀρετῆς τε-
[72] λείας ἐν βίῳ τελείῳ προηγουμένης. βίῳ δὲ τελείῳ
λέγει πρὸς τὴν διάστασιν τῆς χρήσεως τῶν ἀγαθῶν,
προηγουμένην δὲ χάριν τοῦ τὴν χρῆσιν ἐν ἀγαθοῖς
γίγνεσθαι, μὴ ἐν κακοῖς. τοῦτο μὲν οὖν τέλος· τὸ
δ' αὐτὸ συνωνύμως εὐδαιμονία παρὰ Πλάτωνος μετ-
ηγμένον. σκοποὺς δ' ὑποτίθεται τῆς ἐφέσεως τῶν
ἀνθρωπίνων ὀρέξεων τρεῖς, τὸν τοῦ καλοῦ τοῦ συμ-
φέροντος τοῦ ἡδέος. καλὸν μὲν οὖν ἐστιν ἀρετὴ καὶ
τὸ μέτοχον τῆς ἀρετῆς, ὥσπερ αὐτὸς ὁ σπουδαῖος,
καὶ τὸ ἀπ' ἀρετῆς ἔργον, ὡς τὸ ἀγαθὸν καλόν, καθὸ
[74] ἐπαινετόν, καὶ τὸ παρέχον ἐπαινετούς· συμφέρον δὲ
τὸ πρὸς τὸ ζῆν εὔχρηστον· συμπαρατείνοι δ' ἂν ἡ

ἔννοια καὶ πρὸς τὸ εὖ ζῆν. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κατὰ φύσιν ψυχῆς καὶ σώματος, περὶ ὧν προείρηται. ἡδὺ δ' ἐστὶν οἰκεῖον ψυχῆς καὶ σώματος πάθος εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν ἀγωγόν, ὥσπερ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ ὡρίσατο.

Ἀριστοτέλης ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν νικομαχείων Εὔδοξον τὸν ἀστρόλογον οἴεται τέλος δογματίζειν τὴν ἡδονήν. Δημόκριτος καὶ Πλάτων κοινῶς ἐν τῇ ψυχῇ τὴν εὐδαιμονίαν τίθενται. γέγραφε δ' ὃ μὲν οὕτως [76] ‘εὐδαιμονίη ψυχῆς καὶ κακοδαιμονίη· εὐδαιμονίη οὐκ ἐν βοσκήμασι οἰκέει, οὐδέ ἐν χρυσῷ· ψυχὴ οἰκητήριον δαίμονος’. τὴν δ' [εὐδαιμονίαν καὶ] εὐθυμίαν καὶ εὐεστὼ καὶ ἁρμονίαν συμμετρίαν τε καὶ ἀταραξίαν καλεῖ· συνίστασθαι δ' αὐτὴν ἐκ τοῦ διορισμοῦ καὶ τῆς διακρίσεως τῶν ἡδονῶν· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ κάλλιστόν τε καὶ συμφορώτατον ἀνθρώποις. ὁ δὲ Πλάτων τῷ Δημοκρίτῳ κατὰ ταὐτὸ συνᾴδων γράφει περὶ τοῦ κυριωτάτου τῶν ἐν ἡμῖν δεῖν ὑπολαβεῖν ὡς ἄρ' αὐτὸ δαίμονα ἡμῖν δέδωκεν ὁ θεὸς καὶ ἐν αὐτῷ τὸ εὔδαιμον· λέγει δὲ τοῦτ' ἐν τῷ ἡγεμονικῷ τῆς ψυχῆς ἕξιν τινὰ ποιὰν καὶ διάθεσιν· τούτου δὲ τἀγαθοῦ τὰ μὲν πάθη κατάρχειν, ὅρον δὲ καὶ πέρας εἶναι τὸν λογισμόν. ἀκούειν γοῦν πάρεστι ‘δύο γὰρ [78] αὗται φύσει πηγαὶ μεθεῖνται ῥεῖν, ἡδονὴ καὶ λύπη, ὧν ὁ μὲν ἀρυτόμενος, ὅθεν τε δεῖ καὶ ὁπότε καὶ ὁπόσον, εὐδαιμονεῖ, ὁ δὲ μὴ τοὐναντίον’. ἐν μὲν τοίνυν τῷ τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν λύπην ὀνομάσαι τὴν ἀπὸ τῶν παθῶν συνίστησι τῆς εὐδαιμονίας ἀρχήν, ἐν δὲ τῷ τὸν ἀρυτόμενον ὅθεν τε δεῖ καὶ ὅπῃ καὶ ὅπως εὐδαιμονεῖν, τὸ τῷ λογικῷ διοριστικὸν εἴρηκε τῆς εὐδαιμονίας. κατὰ τοῦτο μὲν οὖν ἀλλήλοις συμφέρον- (165) ται, καθὰ δὲ Πλάτων ἐν μὲν τῇ εὐλογιστίᾳ τίθεται

τὸ προηγούμενον ἀγαθὸν καὶ δι' αὑτὸ αἱρετόν, ἐν δὲ τῇ ἡδονῇ τὸ ἐπιγεννηματικόν, ὅπερ οἴεται καὐτὸς εἶναι χαράν τε καὶ ἀταραξίαν συνωνύμως, ἐξ ἐπακολουθήματος [ἀλλήλοις διαφέρονται].

4 *Περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν.*

Ἀγαθόν ἐστιν ἀφ' οὗ συμβαίνει τὸ ὠφελεῖσθαι, [80] καὶ οὗ πάντ' ἐφίεται τὰ λόγον ἔχοντα προηγουμένως, καὶ ὃ ἤτοι κατὰ φύσιν ἐστὶν ἢ ποιητικὸν τοῦ κατὰ φύσιν, καὶ τὸ ὀρεκτικὸν κατὰ φύσιν ἢ τὸ κινητικὸν τῆς κατὰ φύσιν ἐχούσης ὀρέξεως, καὶ καθ' ὃ ἕκαστον εὖ ἔχει ὅσον ἐπὶ τῇ ἐκείνου παρουσίᾳ ἢ ποιητικόν ἐστι τοῦ τοιούτου, καὶ ὃ ἤτοι δι' αὑτό ἐστιν αἱρετὸν ἢ τοῦ [δι' αὑτὸ] αἱρετοῦ ποιητικόν, καὶ ὃ ἤτοι εὐδαιμονία ἐστὶν ἢ συμβαλλόμενον πρὸς εὐδαιμονίαν, καί, καθάπερ Στράτων, τὸ τελειοῦν τὴν δύναμιν δι' ἣν τῆς ἐνεργείας τυγχάνομεν, καὶ τὸ σωστικὸν τῆς ἑκάστου οὐσίας, καθορᾳθήσεται τῶν κατὰ μέρος τὰ μετέχοντα τῆς τοιαύτης δυνάμεως, καὶ πολλαχῶς ἄλλως.

Πλάτων δὲ τοιαύτῃ χρῆται διαιρέσει, θήσω δὲ κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ πρώτου τῶν νόμων, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς φράσεως καὶ διὰ τὴν σαφήνειαν‘ Διττὰ [82] δ' ἀγαθά ἐστι, τὰ μὲν ἀνθρώπινα τὰ δὲ θεῖα, ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θείων θάτερα, καὶ ἐὰν δέχηταί τις τὰ μείζονα, παρίσταται καὶ τὰ ἐλάττονα, εἰ δὲ μή, στέρεται ἀμφοῖν. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα, ὧν ἡγεῖται μὲν ὑγίεια, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχὺς εἴς τε δρόμον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρτον δὲ δὴ πλοῦτος, οὐ τυφλὸς ἀλλ' ὀξὺ βλέπων, ἄν περ ἅμ' ἕπηται φρονήσει. ὃ δὴ πρῶτον αὖ τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἐστιν ἀγαθῶν, ἡ φρόνησις· δεύτερον δὲ μετὰ νοῦν σώφρων ψυχῆς ἕξις· ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρείας κραθέντων τρίτον

ἂν εἴη δικαιοσύνη, τέταρτον ἀνδρεία. ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων ἔμπροσθεν τέτακται φύσει, καὶ δὴ καὶ τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως'.

ἔτι καὶ τοῦτον ἐνδιαστελοῦμαι τὸν τρόπον. Πλάτων πολύφωνος ὤν, οὐχ ὥς τινες οἴονται πολύδοξος, πολλαχῶς διῄρηται τἀγαθόν. διχῶς μὲν τῷ γένει· τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὰ μὲν θεῖα τὰ δ' ἀνθρώπινα, θεῖα μὲν τὰς περὶ τὴν ψυχὴν ἀρετὰς λέγων, ἀνθρώ- [84] πινα δὲ τὰς περὶ τὸ σωματικὸν μέρος εὐεξίας καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἐκτὸς λεγομένων εὐπορίας. τριχῶς δὲ τοῖς τόποις· τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὰ μὲν περὶ ψυχὴν τὰ δὲ περὶ σῶμα τὰ δ' ἐν τοῖς ἐκτός· ἀρετὰς εἴποις ἂν καὶ εὐεξίας καὶ εὐπορίας. πενταχῶς δὲ τοῖς εἴδεσι· πρῶτον μὲν γὰρ τἀγαθὸν τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀποφαίνεται, ὅπερ ἐστὶ θεῖον καὶ χωριστόν· δεύτερον δὲ τὸ ἐκ φρονήσεως καὶ ἡδονῆς σύνθετον, ὅπερ ἐνίοις δοκεῖ καθ' αὐτὸ εἶναι τέλος τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς· τρίτον αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν φρόνησιν· τέταρτον τὸ ἐκ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν σύνθετον· πέμπτον αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν ἡδονήν. ταύταις κέχρηται ταῖς διαστολαῖς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν νόμων μάλιστα κἂν τῷ Φιλήβῳ.

Ἄλλως. μόνον μὲν τὸ καλὸν ἀγαθόν, καθότι τῶν ὄντων οὐδὲν ἀγαθόν, εἰ μή τι μεταλάβοι τῆς ἀρετῆς, ὥσπερ ὁ δαλὸς καὶ ὁ σίδηρος τοῦ πυρός, οὐ χωρὶς οὐδὲν ἁπλῶς θερμόν· μετὰ δ' ἄλλων ἀγαθῶν τῶν [86] τριῶν γενῶν, ὅτι μετείληφεν αὐτοῦ τὰ δύο, τὰ σωματικὰ σὺν τοῖς ἐκτός. ὡς γὰρ τῆς σελήνης ἀφώτιστον μὲν ἡ οὐσία καθ' αὐτήν, μεταλήψει δὲ τῆς ἡλιακῆς αὐγῆς φωτίζεται, οὕτως οὐδὲν ὃ μὴ μετέχει τῆς ἀρετῆς ἀγαθόν. τοῖς γὰρ ἀνθρωπίνοις τὸ δύνασθαι ὠφελεῖν ἐκ τῶν θείων πάρεστιν.

Ἀριστοτέλης τὴν μὲν τριάδα τῶν ἀγαθῶν καὐτὸς ὁμοίως Πλάτωνι κατὰ τοὺς τόπους. ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐστι δι' ἑαυτὰ αἱρετὰ τὰ δὲ δι' ἕτερα. δι' ἑαυτὰ μὲν οὖν ἐστιν εἱρετὰ ὅσα πρὸς τὴν αἵρεσιν αὐτῶν οὐ δι' ἄλλο τι κινεῖ ἢ προτρέπεται· τοιαῦτα δ' ἐστὶν οἷον εὐδαιμονία, καὶ τὸ γένος τῶν ἀρετῶν, καὶ τὰ σωματικὰ τῶν κατὰ φύσιν, ὑγίεια εὐεξία εὐαισθησία κάλλος τάχος ἀρτιότης ἰσχὺς τὰ παραπλήσια τούτοις, καὶ τῶν σωματικῶν ἡδοναὶ αἱ μηδεμίαν βλάβην ἐπιφέρουσαι· ταῦτα γὰρ ὁ νοῦν ἔχων ἕλοιτ' ἂν αὐτὰ [δι' αὐτά], κἂν μηδὲν ἄλλο κεχωρισμένον αὐτῶν περιποιῇ. δι' ἄλλα δ' ἐστὶν αἱρετὰ τὰ δι' ἕτερόν τι κεχωρισμένον αὐτῶν προκαλούμενα πρὸς
[88] τὴν αἵρεσιν, περίπατος γυμνασία μάθησις ἀνάγνωσις ἰατρεῖαι θεραπεῖαι τροφαὶ σκέπαι. τούτων γὰρ οὐδὲν δι' αὐτὸ ληπτόν, κατὰ δὲ τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐφ' ἃ παρέχεται.

Εἰ πᾶν τὸ καλὸν δι' αὐτὸ αἱρετόν.

Κατὰ μὲν Πλάτωνα πᾶν. καὶ γὰρ ἀρετὴν πᾶσαν καὶ τὴν καθ' ἑκάστην ἕξιν σπουδαίαν καὶ τὴν ἐνέργειαν, ἥτις ἐστὶ πρᾶξις μετὰ λόγου. ὠνομάσθη γοῦν καλόν, ὅτι κλητικόν ἐστιν ἐφ' αὐτό. τῷ δ' Ἀριστοτέλει δοκεῖ τὰς μὲν ἕξεις οὐκ εἶναι δι' αὐτὰς αἱρετάς, δι' ἄλλο γάρ τι, τὴν ἐνέργειαν. πᾶσα γὰρ ἕξις διὰ ταύτην, ὡς τὸ οὗ ἕνεκα· τοῦτο δὲ δι' αὐτὸ αἱρετόν, ὕπαρξις ἢ χρῆσις καὶ τέλος τοῦ βίου. καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὗτος μὲν ἀπὸ τῆς χρήσεως ἀναφωνεῖ, Πλάτων δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κτήσεως. ἀλλ' ὁ μὲν πρεσβύτερος ἐν τοῖς νόμοις καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ καί τισιν ἄλλοις ταῦτα κεχώρικεν, ὁ δὲ νεώτερος ἐν τοῖς ἠθικοῖς.

Ζήνωνος καὶ τῶν λοιπῶν στωϊκῶν δόγματα περὶ τοῦ ἠθικοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας. 5 (166)

Περὶ δὲ τῶν ἠθικῶν ἑξῆς ποιήσομαι τὸν ὑπομνηματισμόν, τὰ κεφάλαια τῶν ἀναγκαίων δογμάτων ἀναλαβών. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν· [90]

ταῦτ' εἶναί φησιν ὁ Ζήνων ὅσα οὐσίας μετέχει· τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν ἀγαθὰ τὰ δὲ κακὰ τὰ δὲ ἀδιάφορα. ἀγαθὰ μὲν τὰ τοιαῦτα, φρόνησιν δικαιοσύνην σωφροσύνην ἀνδρείαν καὶ πᾶν ὅ ἐστιν ἀρετὴ ἢ μετέχον ἀρετῆς· κακὰ δὲ τὰ τοιαῦτα, ἀφροσύνην ἀδικίαν ἀκολασίαν δειλίαν καὶ πᾶν ὅ ἐστι κακία ἢ μετέχον κακίας· ἀδιάφορα δὲ τὰ τοιαῦτα, ζωὴν θάνατον [92] δόξαν ἀδοξίαν πόνον ἡδονὴν πλοῦτον πενίαν νόσον ὑγίειαν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

τῶν δ' ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι ἀρετὰς τὰ δ' οὔ. φρόνησιν μὲν οὖν καὶ σωφροσύνην [καὶ δικαιοσύνην] καὶ ἀνδρείαν ἀρετάς, χαρὰν δὲ καὶ εὐφροσύνην καὶ θάρρος καὶ βούλησιν καὶ τὰ παραπλήσια οὐκ εἶναι ἀρετάς. τῶν δ' ἀρετῶν τὰς μὲν ἐπιστήμας τινῶν καὶ τέχνας τὰς δ' οὔ. φρόνησιν μὲν οὖν καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν ἐπιστήμας εἶναι τινῶν καὶ τέχνας, μεγαλοψυχίαν δὲ καὶ ῥώμην καὶ ἰσχὺν ψυχῆς οὔτ' ἐπιστήμας τινῶν εἶναι οὔτε τέχνας. ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν εἶναι κακίας τὰ δ' οὔ. ἀφροσύνην μὲν οὖν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν καὶ μικροψυχίαν καὶ ἀδυναμίαν κακίας εἶναι, λύπην δὲ καὶ φόβον καὶ τὰ παραπλήσια οὐκ εἶναι κακίας. τῶν δὲ κακιῶν τὰς μὲν εἶναι ἀγνοίας τινῶν καὶ ἀτεχνίας τὰς δ' οὔ. ἀφροσύνην μὲν οὖν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν ἀγνοίας

εἶναι τινῶν καὶ ἀτεχνίας· μικροψυχίαν δὲ καὶ ἀδυ- [94] ναμίαν οὔτε ἀγνοίας τινῶν οὔτε ἀτεχνίας.

ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν πᾶσι τοῖς φρονίμοις ὑπάρχειν καὶ ἀεὶ τὰ δ' οὔ. ἀρετὴν μὲν οὖν πᾶσαν καὶ φρονίμην αἴσθησιν καὶ φρονίμην ὁρμὴν καὶ τὰ ὅμοια πᾶσι τοῖς φρονίμοις ὑπάρχειν καὶ ἐν παντὶ καιρῷ· χαρὰν δὲ καὶ εὐφροσύνην καὶ φρονίμην περιπάτησιν οὔτε πᾶσι τοῖς φρονίμοις ὑπάρχειν οὔτ' ἀεί. ἀνὰ λόγον δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν πᾶσι τοῖς ἄφροσιν ὑπάρχειν καὶ ἀεὶ τὰ δ' οὔ. κακίαν μὲν οὖν πᾶσαν καὶ ἄφρονα αἴσθησιν καὶ ἄφρονα ὁρμὴν καὶ τὰ παραπλήσια πᾶσι τοῖς ἄφροσιν ὑπάρχειν καὶ ἀεί· λύπην δὲ καὶ φόβον καὶ ἄφρονα ἀπόκρισιν οὔτε πᾶσι τοῖς ἄφροσιν ὑπάρχειν οὔτ' ἐν παντὶ καιρῷ. πάντα δὲ τἀγαθὰ ὠφέλιμα εἶναι καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα καὶ λυσιτελῆ καὶ σπουδαῖα καὶ πρέποντα καὶ καλὰ καὶ οἰκεῖα· τὰ δὲ κακὰ ἐκ τῶν ἐναντίων πάντα [96] βλαβερὰ καὶ δύσχρηστα καὶ ἀσύμφορα καὶ ἀλυσιτελῆ καὶ φαῦλα καὶ ἀπρεπῆ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀνοίκεια. τὸ δ' ἀγαθὸν λέγεσθαί φασι πλεοναχῶς, τὸ μὲν πρῶτον οἷον πηγῆς ἔχον χώραν, ὅπερ οὕτως ἀποδίδοσθαι, ἀφ' οὗ συμβαίνει ὠφελεῖσθαι, τὸ δὲ πρῶτον εἶναι αἴτιον, ἢ ὑφ' οὗ· τὸ δὲ δεύτερον καθ' ὃ συμβαίνει ὠφελεῖσθαι· κοινότερον δὲ καὶ ἐπιδιατεῖνον καὶ ἐπὶ τὰ προειρημένα τὸ οἷον ὠφελεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κακὸν κατὰ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀναλογίαν ὑπογράφεσθαι. [98] τὸ μὲν οὖν ἀφ' οὗ συμβαίνει βλάπτεσθαι ἢ ὑφ' οὗ· τὸ δὲ καθ' ὃ συμβαίνει βλάπτεσθαι· κοινότερον δὲ τούτων τὸ οἷον βλάπτειν.

τῶν δ' ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχὴν τὰ δ' ἐκτός, τὰ δ' οὔτε περὶ ψυχὴν οὔτ' ἐκτός. περὶ ψυχὴν μὲν τὰς ἀρετὰς καὶ σπουδαίας ἕξεις καὶ καθόλου

τὰς ἐπαινετὰς ἐνεργείας, ἐκτὸς δὲ τούς τε φίλους καὶ τοὺς γνωρίμους καὶ τὰ παραπλήσια, οὔτε δὲ περὶ ψυχὴν οὔτ' ἐκτὸς τοὺς σπουδαίους καὶ καθόλου τοὺς τὰς ἀρετὰς ἔχοντας· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν περὶ ψυχὴν τὰ δ' ἐκτός, τὰ δ' οὔτε περὶ ψυχὴν (167) οὔτ' ἐκτός. περὶ ψυχὴν μὲν τάς τε κακίας σὺν ταῖς μοχθηραῖς ἕξεσι καὶ καθόλου τὰς ψεκτὰς ἐνεργείας, ἐκτὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς σὺν τοῖς εἴδεσιν, οὔτε δὲ περὶ ψυχὴν οὔτ' ἐκτὸς τοὺς φαύλους καὶ πάντας τοὺς τὰς κακίας ἔχοντας. τῶν δὲ περὶ ψυχὴν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι διαθέσεις τὰ δὲ ἕξεις, τὰ δ' ἕξεις μὲν διαθέσεις δ' οὔ, τὰ δὲ οὔτε ἕξεις οὔτε διαθέσεις. διαθέσεις μὲν τὰς ἀρετὰς πάσας, ἕξεις δὲ μόνον καὶ οὐ διαθέσεις τὰ ἐπιτηδεύματα, ὡς τὴν μαντικὴν καὶ τὰ [100] παραπλήσια, οὔτε δὲ ἕξεις οὔτε διαθέσεις τὰς κατ' ἀρετὰς ἐνεργείας, οἷον φρόνησιν καὶ τὴν τῆς σωφροσύνης κτῆσιν καὶ τὰ παραπλήσια. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν περὶ ψυχὴν κακῶν τὰ μὲν εἶναι διαθέσεις τὰ δ' ἕξεις, τὰ δ' ἕξεις μὲν διαθέσεις δ' οὔ, τὰ δὲ οὔτε ἕξεις οὔτε διαθέσεις. διαθέσεις μὲν τὰς κακίας πάσας, ἕξεις δὲ μόνον [καὶ οὐ διαθέσεις] τὰς εὐκαταφορίας, οἷον τὴν φθονερίαν τὴν ἐπιλυπίαν καὶ τὰ ὅμοια, καὶ ἔτι τὰ νοσήματα καὶ ἀρρωστήματα, οἷον φιλαργυρίαν οἰνοφλυγίαν καὶ τὰ παραπλήσια· οὔτε δ' ἕξεις οὔτε διαθέσεις τὰς κατὰ κακίας ἐνεργείας, οἷον ἀφρόνευσιν ἀδίκευσιν καὶ τὰ ταύταις παραπλήσια.

τῶν δ' ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι τελικὰ τὰ δὲ ποιητικὰ τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα. ὁ μὲν οὖν φρόνιμος ἄνθρωπος καὶ ὁ φίλος ποιητικὰ μόνον ἐστὶν ἀγαθά, χαρὰ δὲ καὶ εὐφροσύνη καὶ θάρρος . . . καὶ φρονίμη [102] περιπάτησις τελικὰ μόνον ἐστὶν ἀγαθά, αἱ δ' ἀρεταὶ πᾶσαι καὶ ποιητικά ἐστιν ἀγαθὰ καὶ τελικά· καὶ γὰρ

ἀπογεννῶσι τὴν εὐδαιμονίαν καὶ συμπληροῦσι μέρη αὐτῆς γινόμενα. ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν εἶναι ποιητικὰ τῆς κακοδαιμονίας τὰ δὲ τελικὰ τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα. ὁ μὲν οὖν ἄφρων ἄνθρωπος καὶ ὁ ἐχθρὸς ποιητικὰ μόνον ἐστὶ κακά, λύπη δὲ . . . . καὶ φόβος καὶ κλοπὴ καὶ ἄφρων ἐρώτησις καὶ τὰ ὅμοια τελικά, αἱ δὲ κακίαι [πᾶσαι] καὶ ποιητικὰ καὶ τελικὰ ἐστὶ κακά· ἀπογεννῶσι γὰρ τὴν κακοδαιμονίαν καὶ συμπληροῦσι μέρη αὐτῆς γινόμενα.

φρόνησιν δ' εἶναι ἐπιστήμην ὧν ποιητέον καὶ οὐ ποιητέον καὶ οὐδετέρων ἢ ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων φύσει πολιτικοῦ ζῴου (καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ἀρετῶν οὕτως ἀκούειν παραγγέλλουσι). σωφροσύνην δ' εἶναι ἐπιστήμην αἱρετῶν καὶ φευκτῶν καὶ οὐδετέρων, δικαιοσύνην δὲ ἐπιστήμην ἀπο-
[104] νεμητικὴν τῆς ἀξίας ἑκάστῳ, ἀνδρείαν δὲ ἐπιστήμην δεινῶν καὶ οὐ δεινῶν καὶ οὐδετέρων, ἀφροσύνην δὲ ἄγνοιαν ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων ἢ ἄγνοιαν ὧν ποιητέον καὶ οὐ ποιητέον καὶ οὐδετέρων, ἀκολασίαν δὲ ἄγνοιαν αἱρετῶν καὶ φευκτῶν καὶ οὐδετέρων, [ἀδικίαν δὲ ἄγνοιαν ἀπονεμητικὴν τῆς ἀξίας ἑκάστῳ], δειλίαν δὲ ἄγνοιαν δεινῶν καὶ οὐ δεινῶν καὶ οὐδετέρων. παραπλησίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ κακίας ὁρίζονται τῶν εἰρημένων ἐχόμενοι. κοινότερον δὲ τὴν ἀρετὴν διάθεσιν εἶναί φασι ψυχῆς σύμφωνον αὑτῇ περὶ ὅλον τὸν βίον. τῶν δ' ἀρετῶν τὰς μὲν εἶναι πρώτας τὰς δὲ ταῖς πρώταις ὑποτεταγμένας· πρώτας δὲ τέτταρας εἶναι, φρόνησιν σωφροσύνην ἀνδρείαν δικαιοσύνην· καὶ τὴν μὲν φρόνησιν περὶ τὰ καθήκοντα γίγνεσθαι, τὴν δὲ σωφροσύνην περὶ τὰς ὁρμὰς τοῦ ἀνθρώπου, τὴν δὲ ἀν-

δρείαν περὶ τὰς ὑπομονάς, τὴν δὲ δικαιοσύνην περὶ τὰς ἀπονεμήσεις. τῶν δὲ ὑποτεταγμένων ταῖς ἀρεταῖς ταύταις τὰς μὲν τῇ φρονήσει ὑποτετάχθαι τὰς δὲ τῇ σωφροσύνῃ τὰς δὲ τῇ ἀνδρείᾳ τὰς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ· [106] τῇ μὲν οὖν φρονήσει ὑποτάττεσθαι εὐβουλίαν εὐλογιστίαν ἀγχίνοιαν νουνέχειαν εὐμηχανίαν, τῇ δὲ σωφροσύνῃ εὐταξίαν κοσμιότητα αἰδημοσύνην ἐγκράτειαν, τῇ δὲ ἀνδρείᾳ καρτερίαν θαρραλεότητα (168) μεγαλοψυχίαν εὐψυχίαν φιλοπονίαν, τῇ δὲ δικαιοσύνῃ εὐσέβειαν χρηστότητα εὐκοινωνησίαν εὐσυναλλαξίαν. εὐβουλίαν μὲν οὖν εἶναι λέγουσιν ἐπιστήμην τοῦ ποῖα καὶ πῶς πράττοντες πράξομεν συμφερόντως, εὐλογιστίαν δὲ ἐπιστήμην ἀνταναιρετικὴν καὶ μὴ κεφαλαιωτικὴν τῶν γιγνομένων καὶ ἀποτελουμένων, ἀγχίνοιαν δὲ ἐπιστήμην εὑρετικὴν τοῦ καθήκοντος ἐκ τοῦ παραχρῆμα, νουνέχειαν δὲ ἐπιστήμην ἐπιτευκτικὴν τοῦ ἐν ἑκάστῳ σκοποῦ, εὐμηχανίαν δὲ ἐπιστήμην εὑρετικὴν διεξόδου πραγμάτων, εὐταξίαν δὲ ἐπιστήμην τοῦ πότε πρακτέον καὶ τί μετὰ τι καὶ καθόλου τῆς τάξεως τῶν πράξεων, κοσμιότητα δὲ ἐπιστήμην πρεπουσῶν καὶ ἀπρεπῶν κινήσεων, αἰδημοσύνην δὲ ἐπιστήμην εὐλαβητικὴν ὀρθοῦ ψόγου, ἐγκράτειαν δὲ ἐπιστήμην ἀνυπέρβλητον τῶν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον φανέντων, καρτερίαν δὲ ἐπιστήμην ἐμμενετικὴν τοῖς ὀρθῶς κριθεῖσι, θαρραλεότητα δὲ ἐπιστήμην καθ' ἣν οἴδαμεν ὅτι οὐδενὶ δεινῷ μὴ περιπέσωμεν, μεγαλοψυχίαν δὲ ἐπιστήμην ὑπεράνω ποιοῦσαν τῶν πεφυκότων ἐν σπουδαίοις τε [108] γίγνεσθαι καὶ φαύλοις, εὐψυχίαν δὲ ἐπιστήμην ψυχῆς παρεχομένης ἑαυτὴν ἀήττητον, φιλοπονίαν δὲ ἐπιστήμην ἐξεργαστικὴν τοῦ προκειμένου οὐ κωλυομένην διὰ πόνον, εὐσέβειαν δὲ ἐπιστήμην θεῶν

θεραπείας, χρηστότητα δὲ ἐπιστήμην εὐποιητικήν, εὐκοινωνησίαν δὲ ἐπιστήμην ἰσότητος ἐν κοινωνίᾳ, εὐσυναλλαξίαν δὲ ἐπιστήμην ἐν τῷ συναλλάττειν ἀμέμπτως τοῖς πλησίον. πασῶν δὲ τούτων τῶν ἀρετῶν τὸ τέλος εἶναι τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν, ἑκάστην δὲ τούτου διὰ τῶν ἰδίων παρέχεσθαι τυγχάνοντα τὸν ἄνθρωπον. ἔχειν γὰρ ἀφορμὰς παρὰ τῆς φύσεως καὶ πρὸς τὴν τοῦ καθήκοντος εὕρεσιν καὶ πρὸς τὴν τῶν ὁρμῶν εὐστάθειαν καὶ πρὸς τὰς ὑπομονὰς καὶ πρὸς τὰς ἀπονεμήσεις κατὰ τὸ σύμφωνον. καὶ τὸ ἐξῆς ἑκάστη τῶν ἀρετῶν πράττουσα παρέχεται τὸν ἄνθρωπον ἀκολούθως τῇ φύσει ζῶντα. ταύτας μὲν οὖν τὰς ῥηθείσας ἀρε-
[110] τὰς τελείας εἶναι λέγουσι περὶ τὸν βίον καὶ συνεστηκέναι ἐκ θεωρημάτων· ἄλλας δὲ ἐπιγίγνεσθαι ταύταις, οὐκ ἔτι τέχνας οὔσας ἀλλὰ δυνάμεις τινὰς ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως περιγιγνομένας, οἷον τὴν ὑγίειαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἀρτιότητα καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς καὶ τὸ κάλλος. ὥσπερ γὰρ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν εὐκρασίαν εἶναι τῶν ἐν τῷ σώματι θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν, οὕτω καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ὑγίειαν εὐκρασίαν εἶναι τῶν ἐν τῇ ψυχῇ δογμάτων. καὶ ὁμοίως ὥσπερ ἰσχὺς τοῦ σώματος τόνος ἐστὶν ἱκανὸς ἐν νεύροις, οὕτω καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἰσχὺς τόνος ἐστὶν ἱκανὸς ἐν τῷ κρίνειν καὶ πράττειν καὶ μή. ὥσπερ τε τὸ κάλλος τοῦ σώματός ἐστι συμμετρία τῶν μελῶν καθεστώτων αὐτῷ πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς τὸ ὅλον, οὕτω καὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ἐστὶ συμμετρία τοῦ λόγου καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ πρὸς ὅλον τε αὐτοῦ καὶ πρὸς ἄλληλα. πάσας δὲ τὰς ἀρετάς, ὅσαι ἐπιστῆμαί εἰσι καὶ τέχναι, κοινά τε θεωρήματα ἔχειν καὶ τέλος, ὡς εἴρηται, τὸ αὐτό, διὸ καὶ ἀχωρίστους
[112] εἶναι· τὸν γὰρ μίαν ἔχοντα πάσας ἔχειν, καὶ τὸν

κατὰ μίαν πράττοντα κατὰ πάσας πράττειν. διαφέρειν δ' ἀλλήλων τοῖς κεφαλαίοις. φρονήσεως μὲν γὰρ εἶναι κεφάλαια τὸ μὲν θεωρεῖν καὶ πράττειν ὃ ποιητέον προηγουμένως, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον λόγον τὸ θεωρεῖν καὶ ἃ δεῖ ἀπονέμειν χάριν τοῦ ἀδιαπτώτως πράττειν ὃ ποιητέον· τῆς δὲ σωφροσύνης ἴδιον κεφάλαιόν ἐστι τὸ παρέχεσθαι τὰς ὁρμὰς εὐσταθεῖς καὶ θεωρεῖν αὐτὰς προηγουμένως, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον λόγον τὰ ὑπὸ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἕνεκα τοῦ ἀδιαπτώτως ἐν ταῖς ὁρμαῖς ἀναστρέφεσθαι· καὶ (169) ὁμοίως τὴν ἀνδρείαν προηγουμένως μὲν πᾶν ὃ δεῖ ὑπομένειν, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον λόγον τὰ ὑπὸ τὰς ἄλλας· καὶ τὴν δικαιοσύνην προηγουμένως μὲν τὸ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ σκοπεῖν, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον λόγον καὶ τὰ λοιπά. πάσας γὰρ τὰς ἀρετὰς τὰ πασῶν βλέπειν καὶ τὰ ὑποτεταγμένα ἀλλήλαις. ὅμοιον γὰρ ἔλεγεν εἶναι ὁ Παναίτιος τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ὡς εἰ πολλοῖς τοξόταις εἷς σκοπὸς εἴη κείμενος, ἔχοι δ' οὗτος ἐν αὐτῷ γραμμὰς διαφόρους τοῖς χρώμασιν· εἶθ' ἕκαστος μὲν στοχάζοιτο τοῦ τυχεῖν τοῦ σκοποῦ, ἤδη δ' ὃ μὲν διὰ τὸ πατάξαι εἰς τὴν [114] λευκὴν εἰ τύχοι γραμμήν, ὃ δὲ διὰ τὸ εἰς τὴν μέλαιναν, ἄλλος δὲ διὰ τὸ εἰς ἄλλο τι χρῶμα γραμμῆς. καθάπερ γὰρ τούτους ὡς μὲν ἀνωτάτω τέλος ποιεῖσθαι τὸ τυχεῖν τοῦ σκοποῦ, ἤδη δ' ἄλλον κατ' ἄλλον τρόπον προτίθεσθαι τὴν τεῦξιν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰς ἀρετὰς πάσας ποιεῖσθαι μὲν τέλος τὸ εὐδαιμονεῖν, ὅ ἐστι κείμενον ἐν τῷ ζῆν ὁμολογουμένως τῇ φύσει, τούτου δ' ἄλλον κατ' ἄλλην τυγχάνειν.

διττῶς δέ φησιν ὁ Διογένης λέγεσθαι τὰ δι' αὑτὰ αἱρετὰ καὶ τελικῶς αἱρετά, ὡς ἔχει τὰ μὲν ἐν τῇ προειρημένῃ διαιρέσει κατατεταγμένα, τὰ δὲ ὅσα ἐν αὐ-

τοῖς ἔχει τὴν αἰτίαν τοῦ αἱρετὰ εἶναι, ὅπερ παντὶ ἀγαθῷ ὑπάρχει.

Ἀρετὰς δ' εἶναι πλείους φασὶ καὶ ἀχωρίστους ἀπ' ἀλλήλων καὶ τὰς αὐτὰς τῷ ἡγεμονικῷ μέρει τῆς ψυχῆς καθ' ὑπόστασιν, καθ' ὃ δὴ καὶ σῶμα πᾶσαν ἀρετὴν εἶναί τε καὶ λέγεσθαι, τὴν γὰρ διάνοιαν καὶ [116] τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι· τὸ γὰρ συμφυὲς πνεῦμα ἡμῖν ἔνθερμον ὂν ψυχὴν ἡγοῦνται. βούλονται δὲ καὶ τὴν ἐν ἡμῖν ψυχὴν ζῷον εἶναι· ζῆν τε γὰρ καὶ αἰσθάνεσθαι, καὶ μάλιστα τὸ ἡγεμονικὸν μέρος αὐτῆς, ὃ δὴ καλεῖται διάνοια. διὸ καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ζῷον εἶναι, ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ διανοίᾳ ἐστὶ κατὰ τὴν οὐσίαν. κατὰ τοῦτο γάρ φασι καὶ τὴν φρόνησιν φρονεῖν· ἀκολουθεῖ γὰρ αὐτοῖς τὸ οὕτως λέγειν. ἀρετῆς δὲ καὶ κακίας οὐδὲν εἶναι μεταξύ· πάντας γὰρ ἀνθρώπους ἀφορμὰς ἔχειν ἐκ φύσεως πρὸς ἀρετήν, καὶ οἱονεὶ τὸ τῶν ἡμιαμβειαίων λόγον ἔχειν κατὰ τὸν Κλεάνθην, ὅθεν ἀτελεῖς μὲν ὄντας εἶναι φαύλους, τελειωθέντας δὲ σπουδαίους. φασὶ δὲ καὶ πάντα ποιεῖν τὸν σοφὸν κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. πᾶσαν γὰρ πρᾶξιν τελείαν [118] αὐτοῦ εἶναι, διὸ καὶ μηδεμιᾶς ἀπολελεῖφθαι ἀρετῆς. ἀκολούθως γὰρ τούτοις δογματίζουσι καὶ ὅτι ὁ κατὰ νοῦν ποιῶν καὶ διαλεκτικῶς ποιεῖ καὶ συμποτικῶς καὶ ἐρωτικῶς. τὸν δ' ἐρωτικὸν καὶ διχῇ λέγεσθαι, τὸν μὲν κατ' ἀρετὴν ποιὸν σπουδαῖον ὄντα, τὸν δὲ κατὰ κακίαν ἐν ψόγῳ ὡς ἂν ἐρωτομανῆ τινα. ἔτι δ' ἔρωτα τόν γ' ἀξιέραστον ὁμοίως λέγεσθαι τῷ ἀξιοφιλήτῳ καὶ οὕτως ἀξιαπολαύστῳ· τὸν γὰρ ἄξιον σπουδαίου ἔρωτος, τοῦτον εἶναι ἀξιέραστον. ὁμοίως δὲ τῇ ἐρωτικῇ τὴν συμποτικὴν παραλαμβάνουσιν εἰς τὰς ἀρετάς, τὴν μὲν περὶ τὸ ἐν συμποσίῳ καθῆκον ἀναστρεφομένην ἐπιστήμην οὖσαν τοῦ πῶς δεῖ ἐξά-

γεσθαι τὰ συμπόσια καὶ τοῦ πῶς δεῖ συμπίνειν, τὴν δὲ ἐπιστήμην νέων θήρας εὐφυῶν πρὸς τέρψιν οὖσαν ἐπὶ τὴν κατ' ἀρετήν, καὶ καθόλου ἐπιστήμην τοῦ καλῶς ἐρᾶν· διὸ καί φασιν ἐρασθήσεσθαι τὸν νοῦν ἔχοντα. τὸ δὲ ἐρᾶν αὐτὸ μόνον ἀδιάφορον εἶναι, [120] ἐπειδὴ γίνεταί ποτε καὶ περὶ φαύλους. τὸν δ' ἔρωτα οὔτε ἐπιθυμίαν εἶναι οὔτε τινὸς φαύλου πράγματος, ἀλλ' ἐπιβολὴν φιλοποιίας διὰ κάλλους ἔμφασιν. λέγουσι δὲ καὶ πάντ' εὖ ποιεῖν τὸν σοφὸν ἃ ποιεῖ. δῆλον· ὃν τρόπον γὰρ λέγομεν πάντ' εὖ ποιεῖν τὸν αὐλητὴν ἢ κιθαρῳδόν, συνυπακουομένου τοῦ ὅτι τὰ μὲν κατὰ τὴν αὔλησιν τὰ δὲ κατὰ τὴν κιθαρῳδίαν, τὸν αὐτὸν τρόπον πάντ' εὖ ποιεῖν τὸν φρόνιμον, καὶ ὅσα ποιεῖ καὶ οὐ μὰ Δία καὶ ἃ μὴ ποιεῖ· τὸ γὰρ κατὰ λόγον ὀρθὸν ἐπιτελεῖν πάντα καὶ οἷον κατ' ἀρετήν, περὶ ὅλον οὖσαν τὸν βίον τέχνην, ἀκόλουθον ᾠήθη- (170) σαν τῷ περὶ τοῦ πάντ' εὖ ποιεῖν τὸν σοφὸν δόγμα. κατὰ τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ τὸν φαῦλον πάντα ὅσα ποιεῖ κακῶς ποιεῖν καὶ κατὰ πάσας τὰς κακίας. φιλομουσίαν δὲ καὶ φιλογραμματίαν καὶ φιλιππίαν καὶ φιλοκυνηγίαν καὶ καθόλου τὰς ἐγκυκλίους λεγομένας τέχνας ἐπιτηδεύματα μὲν καλοῦσιν ἐπιστήμας δ' οὔ, ἔν τε ταῖς σπουδαίαις ἕξεσι ταῦτα καταλείπουσι, καὶ [122] ἀκολούθως μόνον τὸν σοφὸν φιλόμουσον εἶναι λέγουσι καὶ φιλογράμματον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὸ ἀνάλογον. τό τε ἐπιτήδευμα τοῦτον ὑπογράφουσι τὸν τρόπον, ὁδὸν διὰ τέχνης ἡμέρου ἄγουσαν ἐπὶ [τὸ ζῆν] κατ' ἀρετήν. μόνον δέ φασι τὸν σοφὸν καὶ μάντιν ἀγαθὸν εἶναι καὶ ποιητὴν καὶ ῥήτορα καὶ διαλεκτικὸν καὶ κριτικόν, οὐ πάντα δέ, διὰ τὸ προσδεῖσθαι εἴς τινα τούτων καὶ θεωρημάτων τινῶν ἀναλήψεως. εἶναι δὲ τὴν μαντικήν φασιν ἐπιστήμην θεω-

ρηματικὴν σημείων τῶν ἀπὸ θεῶν ἢ δαιμόνων πρὸς
ἀνθρώπινον βίον συντεινόντων. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ
εἴδη τῆς μαντικῆς. λέγουσι δὲ καὶ ἱερέα μόνον εἶναι
τὸν σοφόν, φαῦλον δὲ μηδένα. τὸν γὰρ ἱερέα εἶναι
δεῖν ἔμπειρον νόμων τῶν περὶ θυσίας καὶ εὐχὰς καὶ
καθαρμοὺς καὶ ἱδρύσεις καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, πρὸς
δὲ τούτοις καὶ ἄλλων, διά τε τὸ εὐσεβείας δεῖσθαι
καὶ ἐμπειρίας τῆς τῶν θεῶν θεραπείας, καὶ ἐντὸς
εἶναι τῆς φύσεως τῆς θείας. μηδὲν δὲ τούτων ὑπάρ-
χειν τῷ φαύλῳ, διὸ καὶ πάντας εἶναι τοὺς ἄφρονας
[124]ἀσεβεῖς· τὴν γὰρ ἀσέβειαν κακίαν οὖσαν ἄγνοιαν
εἶναι θεῶν θεραπείας, τὴν δ' εὐσέβειαν, ὡς εἴπο-
μεν, ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας. ὁμοίως δὲ μηδ'
ὁσίους εἶναί φασι τοὺς φαύλους· τὴν γὰρ ὁσιότητα
ὑπογράφεσθαι δικαιοσύνην πρὸς θεούς· τοὺς δὲ
φαύλους παρεκβαίνειν πολλὰ τῶν πρὸς θεοὺς δι-
καίων, παρ' ὃ καὶ ἀνοσίους εἶναι καὶ ἀκαθάρτους
καὶ ἀνάγνους καὶ μιαροὺς καὶ ἀνεορτάστους. τὸ γὰρ
ἑορτάζειν ἀστείου φασὶν εἶναι, τῆς ἑορτῆς οὔσης χρό-
νου τινὸς ἐν ᾧ χρὴ περὶ τὸ θεῖον γίγνεσθαι τιμῆς
χάριν καὶ καθηκούσης ἐπισημασίας, ὅθεν καὶ τὸν
ἑορτάζοντα συγκαθεικέναι δεῖ μετ' εὐσεβείας εἰς τὴν
τοιαύτην τάξιν. ἔτι δὲ λέγουσι πάντα φαῦλον μαί-
νεσθαι, ἄγνοιαν ἔχοντα αὑτοῦ καὶ τῶν καθ' αὑτόν,
ὅπερ ἐστὶ μανία. τὴν δὲ ἄγνοιαν εἶναι ἐναντίαν κα-
κίαν τῇ σωφροσύνῃ· ταύτην δὲ πρός τι πως ἔχουσαν
ἀκαταστάτους καὶ πτοιώδεις παρεχομένην τὰς ὁρμὰς
μανίαν εἶναι· διὸ καὶ ὑπογράφουσι τὴν μανίαν οὕτως
ἄγνοιαν πτοιώδη.

6 *Περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν*

Ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι δι' αὑτὰ αἱ-
[126]ρετὰ τὰ δὲ ποιητικά. ὁπόσα μὲν οὖν οὐδενὸς ἄλλου

ἕνεκεν εἰς εὔλογον αἵρεσιν ἔρχεται, δι' αὐτὰ αἱρετά· ὁπόσα δὲ τῷ ἑτέρων τινῶν παρασκευαστικὰ γίγνεσθαι, κατὰ τὸ ποιητικὸν λέγεσθαι. καὶ πᾶν μὲν ἀγαθὸν αἱρετὸν εἶναι· ἀρεστὸν γὰρ καὶ δοκιμαστὸν καὶ ἐπαινετὸν ὑπάρχειν. πᾶν δὲ κακὸν φευκτόν· τὸ γὰρ ἀγαθόν, καθ' ὃ μὲν αἵρεσιν εὔλογον κινεῖ αἱρετόν ἐστι, καθ' ὃ δὲ ἀνυπόπτως εἰς αἵρεσιν ἔρχεται ἀρεστόν, [καθ' ὃ δὲ . . . δοκιμαστόν], καθ' ὃ δὲ πάλιν εὐλόγως ἄν τις περὶ αὐτοῦ καθυπολαμβάνοι, τῶν ἐπαινετῶν εἶναι.

ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι ἐν κινήσει τὰ δὲ ἐν σχέσει. ἐν κινήσει μὲν τὰ τοιαῦτα, χαρὰν εὐφροσύνην σώφρονα ὁμιλίαν· ἐν σχέσει δὲ τὰ τοιαῦτα, εὔτακτον ἡσυχίαν μονὴν ἀτάραχον προσοχὴν ἐπανδρον. τῶν δ' ἐν σχέσει τὰς μὲν καὶ ἐν ἕξει εἶναι οἷον τὰς ἀρετάς, τὰς δ' ἐν σχέσει μόνον ὡς τὰ ῥη- [128]
θέντα. ἐν ἕξει δὲ οὐ μόνας εἶναι τὰς ἀρετὰς ἀλλὰ (117)
καὶ τὰς ἄλλας τέχνας τὰς ἐν τῷ σπουδαίῳ ἀνδρὶ ἀλλοιωθείσας ὑπὸ τῆς ἀρετῆς καὶ γενομένας ἀμεταπτώτους· οἱονεὶ γὰρ ἀρετὰς γίγνεσθαι. φασὶ δὲ καὶ τῶν ἐν ἕξει ἀγαθῶν εἶναι τὰ ἐπιτηδεύματα καλούμενα, οἷον φιλομουσίαν φιλογραμματίαν φιλογεωμετρίαν καὶ τὰ παραπλήσια· εἶναι γὰρ ὁδόν τινα ἐκλεκτικὴν τῶν ἐν ταύταις ταῖς τέχναις οἰκείων πρὸς ἀρετήν, ἀναφέρουσαν αὐτὰ ἐπὶ τὸ τοῦ βίου τέλος.

ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι καθ' ἑαυτὰ τὰ δὲ πρός τί πως ἔχειν· καθ' ἑαυτὰ μὲν ἐπιστήμην, δικαιοπραγίαν καὶ τὰ ὅμοια, πρός τι δὲ τιμὴν εὔνοιαν φιλίαν. εἶναι δὲ τὴν ἐπιστήμην κατάληψιν ἀσφαλῆ καὶ ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου· ἑτέραν δὲ ἐπιστήμην σύστημα ἐξ ἐπιστημῶν τοιούτων, οἷον ἡ τῶν κατὰ μέρος λογικὴ ἐν τῷ σπουδαίῳ ὑπάρχουσα· ἀλ-

[180] λην δὲ σύστημα ἐξ ἐπιστημῶν τεχνικῶν ἐξ αὑτοῦ ἔχον τὸ βέβαιον, ὡς ἔχουσιν αἱ ἀρεταί· ἄλλην δὲ ἕξιν φαντασιῶν δεκτικὴν ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου, ἥν τινά φασιν ἐν τόνῳ καὶ δυνάμει κεῖσθαι. φιλίαν δ' εἶναι κοινωνίαν βίου· συμφωνίαν δὲ ὁμοδογματίαν περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον. τῆς δὲ φιλίας εἶναι γνωριμότητα μὲν φιλίαν ἐγνωσμένων, συνήθειαν δὲ φιλίαν συνειθισμένων, ἑταιρίαν δὲ φιλίαν καθ' αἵρεσιν ὡς ἂν ὁμηλίκων, ξενίαν δὲ φιλίαν ἀλλοδαπῶν. εἶναι δὲ καὶ συγγενικήν τινα φιλίαν ἐκ συγγενῶν, καὶ ἐρωτικὴν ἐξ ἔρωτος.

ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι ἄμικτα οἷον ἐπιστήμην, τὰ δὲ μεμιγμένα οἷον εὐτεκνίαν εὐγηρίαν [182] εὐζωίαν. ἔστι δ' ἡ μὲν εὐτεκνία χρῆσις τέκνων κατὰ φύσιν ἔχουσα σπουδαία, ἡ δ' εὐγηρία χρῆσις σπουδαία γήρατος κατὰ φύσιν ἔχουσα, καὶ ὁμοίως ἡ εὐζωία . . . ἀλυπίαν δὲ καὶ εὐταξίαν τὰς αὐτὰς εἶναι τῇ σωφροσύνῃ, νοῦν δὲ καὶ φρένας φρονήσει, μεταδοτικὴν δὲ καὶ ἐπιδοτικὴν χρηστότητι. τὸ μέντοιγε πρός τί πως ἔχειν ὠνομάσθησαν, ὅπερ καθήκει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν παρατηρεῖν. φανερὸν δὲ διὰ τούτων ὅτι καὶ τῶν κακῶν αἱ ὁμοῖαι διαιρέσεις ἔσονται. διαφέρειν δὲ λέγουσιν αἱρετὸν καὶ ληπτόν· αἱρετὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸ ὁρμῆς αὐτοτελοῦς κινητικόν, [ληπτὸν δὲ τὸ ἀξίαν ἔχον.] ὅσῳ δὲ διαφέρει τὸ αἱρετὸν τοῦ ληπτοῦ, τοσούτῳ καὶ τὸ αὐθαίρετον τοῦ καθ' αὑτὸ ληπτοῦ, καὶ καθόλου τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἀξίαν ἔχοντος. τοῦ δ' ἀνθρώπου ὄντος ζῴου λογικοῦ θνητοῦ φύσει πολιτικοῦ, φασὶ καὶ τὴν ἀρετὴν πᾶσαν τὴν περὶ ἄνθρωπον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ζωὴν ἀκόλουθον ὑπάρχειν καὶ ὁμολογουμένην φύσει.

τὸ δὲ τέλος ὁ μὲν Ζήνων οὕτως ἀπέδωκε τὸ

ὁμολογουμένως ζῆν· τοῦτο δ' ἐστὶ καθ' ἕνα λόγον καὶ σύμφωνον ζῆν, ὡς τῶν μαχομένως ζώντων κακοδαιμονούντων. οἱ δὲ μετὰ τοῦτον προσδιαρθροῦντες οὕτως ἐξέφερον, ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, ὑπολαβόντες ἔλαττον εἶναι κατηγόρημα τὸ ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος ῥηθέν. Κλεάνθης γὰρ πρῶτος διαδεξάμενος αὐτοῦ τὴν αἵρεσιν προσέθηκε τῇ φύσει καὶ οὕτως ἀπέδωκε, τέλος ἐστὶ τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν. ὅπερ ὁ Χρύσιππος σαφέστερον βουλόμενος ποιῆσαι ἐξήνεγκε τὸν τρόπον τοῦτον, ζῆν κατ' ἐμπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων. Διογένης δὲ εὐλογιστίαν ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῇ καὶ ἀπεκλογῇ. Ἀρχέδημος δὲ πάντα τὰ καθήκοντα ἐπιτελοῦντας ζῆν. Ἀντίπατρος δὲ ζῆν ἐκλεγομένους μὲν τὰ κατὰ φύσιν, ἀπεκλεγομένους δὲ τὰ παρὰ φύσιν διηνεκῶς.
πολλάκις δὲ καὶ οὕτως ἀπεδίδου, πᾶν τὸ καθ' αὑ- [136]
τὸν ποιεῖν διηνεκῶς καὶ ἀπαραβάτως πρὸς τὸ τυγ- (172)
χάνειν τῶν προηγουμένων κατὰ φύσιν. τὸ δὲ τέλος λέγεσθαι τριχῶς ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς αἱρέσεως ταύτης· τό τε γὰρ τελικὸν ἀγαθὸν λέγεσθαι τέλος ἐν τῇ φιλολόγῳ συνηθείᾳ, ὡς τὴν ὁμολογίαν λέγουσι τέλος εἶναι· λέγουσι δὲ καὶ τὸν σκοπὸν τέλος, οἷον τὸν ὁμολογούμενον βίον ἀναφορικῶς λέγοντες ἐπὶ τὸ παρακείμενον κατηγόρημα. κατὰ δὲ τὸ τρίτον σημαινόμενον λέγουσι τέλος τὸ ἔσχατον τῶν ὀρεκτῶν, ἐφ' ὃ πάντα τὰ ἄλλα ἀναφέρεσθαι. διαφέρειν δὲ τέλος καὶ σκοπὸν ἡγοῦνται· σκοπὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸ ἐκκείμενον σῶμα, οὗ τυχεῖν ἐφίεσθαι τοὺς τῆς εὐδαιμονίας στοχαζομένους, διὰ τὸ πάντα μὲν σπουδαῖον εὐδαιμονεῖν, πάντα δὲ φαῦλον ἐκ τῶν ἐναντίων κακοδαιμονεῖν. (καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἀναγκαῖα εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν τὰ δὲ μή. καὶ ἀναγ-

καῖα μὲν τάς τε ἀρετὰς πάσας καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς [138] χρηστικὰς αὐτῶν, οὐκ ἀναγκαῖα δὲ χαράν τε καὶ εὐφροσύνην καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν ἀναγκαῖα ὡς ἂν κακὰ πρὸς κακοδαιμονίαν εἶναι, τὰ δ' οὐκ ἀναγκαῖα. ἀναγκαῖα μὲν τάς τε κακίας πάσας καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς ἀπ' αὐτῶν· οὐκ ἀναγκαῖα δὲ τά τε πάθη πάντα καὶ τὰ ἀρρωστήματα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια). τέλος δέ φασιν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν, οὗ ἕνεκα πάντα πράττεται, αὐτὸ δὲ πράττεται μὲν οὐδενὸς δὲ ἕνεκα· τοῦτο δ' ὑπάρχειν ἐν τῷ κατ' ἀρετὴν ζῆν, ἐν τῷ ὁμολογουμένως ζῆν, ἔτι, ταὐτοῦ ὄντος, ἐν τῷ κατὰ φύσιν ζῆν. τὴν δὲ εὐδαιμονίαν ὁ Ζήνων ὡρίσατο τὸν τρόπον τοῦτον· εὐδαιμονία δ' ἐστὶν εὔροια βίου. κέχρηται δὲ καὶ Κλεάνθης τῷ ὅρῳ τούτῳ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι καὶ ὁ Χρύσιππος καὶ οἱ ἀπὸ τούτων πάντες, τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι λέγοντες οὐχ ἑτέραν τοῦ εὐδαίμονος βίου, καίτοι γε λέγοντες τὴν μὲν εὐδαιμονίαν σκοπὸν ἐκκεῖσθαι, τέλος δ' εἶναι τὸ τυχεῖν τῆς εὐδαιμονίας, ὅπερ ταὐτὸν εἶναι τῷ εὐδαιμονεῖν. δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι ἰσοδυναμεῖ τὸ κατὰ φύσιν [140] ζῆν καὶ τὸ καλῶς ζῆν καὶ τὸ εὖ ζῆν καὶ πᾶν τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ μέτοχον ἀρετῆς, καὶ ὅτι πᾶν τὸ ἀγαθὸν καλόν, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶν αἰσχρὸν κακόν· δι' ὃ καὶ τὸ στωϊκὸν τέλος ἴσον δύνασθαι τῷ κατ' ἀρετὴν βίῳ.

διαφέρειν δὲ λέγουσι τὸ αἱρετὸν καὶ τὸ αἱρετέον· αἱρετὸν μὲν εἶναι ἀγαθὸν τὸ πᾶν, αἱρετέον δὲ ὠφέλημα πᾶν, ὃ θεωρεῖται παρὰ τὸ ἔχειν τὸ ἀγαθόν. δι' ὃ αἱρούμεθα μὲν τὸ αἱρετέον, οἷον τὸ φρονεῖν, ὃ θεωρεῖται παρὰ τὸ ἔχειν φρόνησιν, τὸ δὲ αἱρετὸν οὐχ [142] αἱρούμεθα, ἀλλ' εἰ ἄρα τὸ ἔχειν αὐτὸ αἱρούμεθα.

ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ πάντα ἐστὶν ὑπομενετὰ καὶ ἐμμενετά, καὶ κατὰ λόγον ἐπὶ τῶν ἄλλων αἱρετῶν, εἰ καὶ μὴ κατωνομάσθαι· τὰ δ' ὠφέλιμα πάντα ὑπομενετέα καὶ ἐμμενετέα, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὰς οἰκείας.

διεληλυθότες δ' ἱκανῶς περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν καὶ περὶ τέλους καὶ εὐδαιμονίας, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ τὰ περὶ τῶν ἀ δ ι α φ ό ρ ω ν λεγόμενα κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν ἐπελθεῖν. ἀδιάφορα δ' εἶναι λέγουσι τὰ μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, διχῶς τὸ ἀδιάφορον νοεῖσθαι φάμενοι, καθ' ἕνα μὲν τρόπον τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν καὶ τὸ μήτε αἱρετὸν μήτε φευκτόν, καθ' ἕτερον δὲ τὸ μήτε ὁρμῆς μήτε ἀφορμῆς κινητικόν, καθ' ὃ καὶ λέγεσθαί τινα καθάπαξ ἀδιάφορα εἶναι, οἷον τὸ προτεῖναι τὸν δάκτυλον ὡδὶ ἢ ὡδὶ ἢ τὸ ἀνελέσθαι τι τῶν ἐμποδών, κάρφος ἢ φύλλον. κατὰ τὸ πρότερον δὴ λεκτέον τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα λέγεσθαι κατὰ τοὺς ἀπὸ τῆς αἱρέσεως ταύτης, οὐ μὴν πρὸς ἐκλογὴν καὶ ἀπεκλογήν· δι' ὃ καὶ τὰ (178) μὲν ἀξίαν ἐκλεκτικὴν ἔχειν, τὰ δ' ἀπαξίαν ἀπεκλεκτικήν, συμβλητικὴν δ' οὐδαμῶς πρὸς τὸν εὐδαίμονα βίον· καὶ τὰ μὲν εἶναι κατὰ φύσιν τὰ δὲ παρὰ φύσιν, τὰ δὲ οὔτε κατὰ φύσιν οὔτε παρὰ φύσιν. κατὰ φύσιν μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα, ὑγίειαν ἰσχὺν αἰσθητηρίων [144] ἀρτιότητα καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις· παρὰ φύσιν δὲ τὰ τοιαῦτα, νόσον ἀσθένειαν πήρωσιν καὶ τὰ τοιαῦτα· οὔτε δὲ κατὰ φύσιν οὔτε παρὰ φύσιν ψυχῆς κατάστασιν καὶ σώματος, καθ' ἣν ἡ μέν ἐστι φαντασιῶν ψευδῶν δεκτική, τὸ δὲ τρωμάτων καὶ πηρώσεων δεκτικόν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ποιεῖσθαι δὲ λέγουσι τὸν περὶ τούτων λόγον τῶν

πρώτων κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν. τὸ γὰρ διαφέρον καὶ τὸ ἀδιάφορον τῶν πρός τι λεγομένων εἶναι. διότι κἄν, φασί, λέγωμεν ἀδιάφορα τὰ σωματικὰ καὶ τὰ ἐκτὸς πρὸς τὸ εὐσχημόνως ζῆν, ἐν ᾧπερ ἐστὶ τὸ εὐδαιμόνως, ἀδιάφορά φαμεν αὐτὰ εἶναι, οὐ μὰ Δία πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν οὐδὲ πρὸς ὁρμὴν καὶ ἀφορμήν. ἔτι δὲ τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν πλείω ἀξίαν ἔχειν τὰ δ' ἐλάττω, καὶ τὰ μὲν καθ' αὑτὰ τὰ δὲ ποιητικά, καὶ τὰ μὲν προηγμένα τὰ δὲ ἀποπροηγμένα, τὰ δ' οὐδετέρως ἔχοντα. προηγμένα μὲν ὅσα ἀδιάφορα ὄντα πολλὴν ἔχει ἀξίαν, ὡς ἐν ἀδιαφόροις· ἀποπροηγμένα δὲ ὅσα πολλὴν ἔχει ἀπαξίαν ὁμοίως· οὔτε δὲ προηγμένα οὔτε ἀποπροηγμένα ὅσα μήτε πολλὴν ἔχει
[146] ἀξίαν μήτε ἀπαξίαν. τῶν δὲ προηγμένων τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχὴν τὰ δὲ περὶ σῶμα τὰ δ' ἐκτός. περὶ ψυχὴν μὲν εἶναι τὰ τοιαῦτα, εὐφυίαν προκοπὴν μνήμην ὀξύτητα διάνοιαν ἕξιν καθ' ἣν ἐπιμένουσιν ἐπὶ τῶν καθηκόντων, καὶ τέχνας ὅσαι δύνανται συνεργεῖν ἐπιπλεῖον πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον. περὶ σῶμα δ' εἶναι προηγμένα ὑγίειαν εὐαισθησίαν καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις· τῶν δ' ἐκτὸς γονεῖς τέκνα κτῆσιν σύμμετρον ἀποδοχὴν παρ' ἀνθρώπων. τῶν δ' ἀποπροηγμένων περὶ ψυχὴν μὲν εἶναι τὰ ἐναντία τοῖς εἰρημένοις, περὶ σῶμα δὲ καὶ ἐκτὸς τὰ ὁμοίως ἀντιτιθέμενα τοῖς εἰρημένοις περί τε σῶμα καὶ τοῖς ἐκτὸς προηγουμένοις. οὔτε δὲ προηγμένα οὔτε ἀποπροηγμένα, περὶ ψυχὴν φαντασίαν καὶ συγκατάθεσιν καὶ ὅσα τοιαῦτα, περὶ δὲ σῶμα λευκότητα καὶ μελανότητα καὶ χαροπότητα καὶ ἡδονὴν πᾶσαν καὶ πόνον καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο. τῶν δ' ἐκτὸς οὔτε προ-
[148] ηγμένα [οὔτε ἀποπροηγμένα] εἶναι τὰ τοιαῦτα ὅσα εὐτελῆ ὄντα καὶ μηδὲν χρήσιμον προσφερόμενα μι-

κρὰν παντελῶς ἔχει τὴν ἀπ' αὐτῶν χρείαν. τῆς δὲ
ψυχῆς οὔσης κυριωτέρας τοῦ σώματος, καὶ πρὸς τὸ
κατὰ φύσιν ζῆν φασὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κατὰ φύσιν
ὄντα καὶ προηγμένα πλείονα τὴν εὐεξίαν ἔχειν τῶν
περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτός, οἷον εὐφυίαν ψυχῆς πρὸς
ἀρετὴν ὑπεράγειν τῆς τοῦ σώματος εὐφυίας, καὶ
ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχειν. ἔτι δὲ τῶν ἀδιαφόρων
φασὶ τὰ μὲν εἶναι ὁρμῆς κινητικὰ τὰ δὲ ἀφορμῆς, τὰ
δὲ οὔτε ὁρμῆς οὔτε ἀφορμῆς. ὁρμῆς μὲν οὖν κινητικὰ
ἅπερ ἐλέγομεν εἶναι κατὰ φύσιν, ἀφορμῆς δὲ ὅσα
παρὰ φύσιν, οὔτε δὲ ὁρμῆς οὔτε ἀφορμῆς τὰ μηδετέ-
ρως ἔχοντα, οἷά ἐστι τὸ περιττὰς ἢ ἀρτίας ἔχειν τὰς
τρίχας. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἀδιαφόρων ὄντων τὰ μέν
ἐστι πρῶτα κατὰ φύσιν τὰ δὲ κατὰ μετοχήν. πρῶτα
μέν ἐστι κατὰ φύσιν κίνησις ἢ σχέσις κατὰ τοὺς σπερ-
ματικοὺς λόγους γινομένη, οἷον ὑγίεια καὶ αἴσθησις,
λέγω δὲ τὴν κατάληψιν καὶ ἰσχύν· κατὰ μετοχὴν δὲ [150]
ὅσα μετέχει κινήσεως καὶ σχέσεως κατὰ τοὺς σπερμα-
τικοὺς λόγους, οἷον χεὶρ ἀρτία καὶ σῶμα ὑγιαῖνον
καὶ αἰσθήσεις μὴ πεπηρωμέναι. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
παρὰ φύσιν κατὰ τὸ ἀνάλογον. πάντα δὲ τὰ κατὰ
φύσιν ληπτὰ εἶναι καὶ πάντα τὰ παρὰ φύσιν ἄληπτα.
τῶν δὲ κατὰ φύσιν τὰ μὲν καθ' αὑτὰ ληπτὰ εἶναι
τὰ δὲ δι' ἕτερα. καθ' αὑτὰ μὲν ὅσα ἐστὶν ὁρμῆς κι- (174)
νητικὰ καὶ κατατρεπτικῶς ἐφ' ἑαυτὰ ἢ ἐπὶ τὸ ἀντέ-
χεσθαι αὐτῶν, οἷον ὑγίειαν εὐαισθησίαν ἀπονίαν καὶ
κάλλος σώματος· ποιητικὰ δὲ ὅσα ἐστὶν ὁρμῆς κινη-
τικὰ ἀνετικῶς ἐφ' ἕτερα καὶ μὴ κατατρεπτικῶς, οἷον
πλοῦτον δόξαν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. παραπλησίως
δὲ καὶ τῶν παρὰ φύσιν τὰ μὲν εἶναι καθ' αὑτὰ ἄλη-
πτα, τὰ δὲ τῷ ποιητικὰ εἶναι. τῶν δὲ καθ' αὑτὰ [152]
ἀλήπτων . . . .

πάντα δὲ τὰ κατὰ φύσιν ἀξίαν ἔχειν καὶ πάντα
τὰ παρὰ φύσιν ἀπαξίαν. τὴν δὲ ἀξίαν λέγεσθαι τρι-
χῶς, τήν τε δόσιν καὶ τιμὴν καθ᾽ αὑτό, καὶ τὴν
ἀμοιβὴν τοῦ δοκιμαστοῦ, καὶ τὴν τρίτην ἣν ὁ Ἀντί-
πατρος ἐκλεκτικὴν προσαγορεύει, καθ᾽ ἣν διδόντων
τῶν πραγμάτων τάδε τινὰ μᾶλλον ἀντὶ τῶνδε αἱ-
ρούμεθα, οἷον ὑγίειαν ἀντὶ νόσου καὶ ζωὴν ἀντὶ θα-
[154] νάτου καὶ πλοῦτον ἀντὶ πενίας. κατὰ τὸ ἀνάλογον
δὲ καὶ τὴν ἀπαξίαν τριχῶς φασὶ λέγεσθαι, ἀντιτιθε-
μένων τῶν σημαινομένων τοῖς ἐπὶ τῆς πρώτης ἀξίας
εἰρημένοις. τὴν δὲ δόσιν φησὶν ὁ Διογένης κρίσιν
εἶναι, ἐφ᾽ ὅσον κατὰ φύσιν ἐστὶν ἢ ἐφ᾽ ὅσον χρείαν
τῇ φύσει παρέχεται. τὸ δὲ δοκιμαστικὸν οὐχ ὡς λέ-
γεται τὰ πράγματα δοκιμαστὰ παραλαμβάνεσθαι,
ἀλλ᾽ ὡς δοκιμαστήν φαμεν εἶναι τὸν τὰ πράγματα
δοκιμάζοντα· τῆς οὖν ἀμοιβῆς τὸν τοιοῦτόν φασι δο-
κιμαστὴν εἶναι. καὶ ταύτας μὲν τὰς δύο ἀξίας καθ᾽
ἃς λέγομέν τινα τῇ ἀξίᾳ προῆχθαι. τρίτην δέ φησιν
εἶναι, καθ᾽ ἥν φαμεν ἀξίωμά τινα ἔχειν καὶ ἀξίαν,
ἥπερ περὶ ἀδιάφορα οὐ γίνεται ἀλλὰ περὶ μόνα τὰ
σπουδαῖα. χρῆσθαι δὲ ἡμᾶς φησὶν ἐνίοτε τῷ ὀνόματι
τῆς ἀξίας ἀντὶ τοῦ ἐπιβάλλοντος, ὡς ἐν τῷ τῆς δι-
καιοσύνης ὅρῳ παρείληπται, ὅταν λέγηται εἶναι ἕξις
ἀπονεμητικὴ τοῦ κατ᾽ ἀξίαν ἑκάστῳ· ἔστι γὰρ οἷον
τοῦ ἐπιβάλλοντος ἑκάστῳ. τῶν δ᾽ ἀξίαν ἐχόντων τὰ
μὲν ἔχειν πολλὴν ἀξίαν τὰ δὲ βραχεῖαν. ὁμοίως δὲ
[156] καὶ τῶν ἀπαξίαν ἐχόντων ἃ μὲν ἔχειν πολλὴν ἀπα-
ξίαν ἃ δὲ βραχεῖαν. τὰ μὲν οὖν πολλὴν ἔχοντα ἀξίαν
προηγμένα λέγεσθαι, τὰ δὲ πολλὴν ἀπαξίαν ἀποπρο-
ηγμένα, Ζήνωνος ταύτας τὰς ὀνομασίας θεμένου πρώ-
του τοῖς πράγμασι. προηγμένον δ᾽ εἶναι λέγουσιν ὃ
ἀδιάφορον ὂν ἐκλεγόμεθα κατὰ προηγούμενον λόγον.

τὸν δ' ὅμοιον ἄρα λόγον ἐπὶ τῶν ἀποπροηγμένων εἶναι, καὶ τὰ παραδείγματα κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταυτά. οὐδὲν δὲ τῶν ἀγαθῶν εἶναι προηγμένον διὰ τὸ τὴν μεγίστην ἀξίαν αὐτὰ ἔχειν, τὸ δὲ προηγμένον τὴν δευτέραν χώραν καὶ ἀξίαν ἔχον συνεγγίζειν πως τῇ τῶν ἀγαθῶν φύσει· οὐδὲ γὰρ ἐν αὐλῇ τῶν προηγουμένων εἶναι τὸν βασιλέα ἀλλὰ τοὺς μετ' αὐτὸν τεταγμένους. προηγμένα δὲ λέγεσθαι οὐ τῷ πρὸς εὐδαιμονίαν τινὶ συμβάλλεσθαι συνεργεῖν τε πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τούτων τὴν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι παρὰ τὰ ἀποπροηγμένα.

ἀκόλουθος δ' ἐστὶ τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν προ- [158] ηγμένων ὁ περὶ τοῦ καθήκοντος τόπος. ὁρίζεται δὲ τὸ καθῆκον τὸ ἀκόλουθον ἐν ζωῇ, ὃ πραχθὲν εὔλογον ἀπολογίαν ἔχει, παρὰ τὸ καθῆκον δὲ τὸ ἐναντίως. τοῦτο διατείνει καὶ εἰς τὰ ἄλογα τῶν ζῴων, ἐνεργεῖ γάρ τι κἀκεῖνα ἀκολούθως τῇ ἑαυτῶν φύσει· ἐπὶ δὲ τῶν λογικῶν ζῴων οὕτως ἀποδίδοται τὸ ἀκόλουθον ἐν βίῳ. τῶν δὲ καθηκόντων τὰ μὲν εἶναί φασι τέλεια, ἃ δὴ καὶ κατορθώματα λέγεσθαι. κατορθώματα δ' εἶναι τὰ κατ' ἀρετὴν ἐνεργήματα, οἷον τὸ φρονεῖν τὸ δικαιοπραγεῖν, οὐκ εἶναι δὲ κατορθώματα τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα, ἃ δὴ οὐδὲ τέλεια καθήκοντα προσαγορεύουσιν, ἀλλὰ μέσα, οἷον τὸ γαμεῖν τὸ πρεσβεύειν τὸ διαλέγεσθαι τὰ τούτοις ὅμοια. τῶν δὲ κατορθωμάτων τὰ μὲν εἶναι ὧν χρὴ τὰ δ' οὔ. ὧν χρὴ μὲν εἶναι κατηγόρημα ὠφέλημα, οἷον τὸ φρονεῖν τὸ σωφρονεῖν· οὐκ εἶναι δὲ ὧν χρὴ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ καθῆκον τὴν αὐ- (175) τὴν γίνεσθαι τεχνολογίαν. πᾶν δὲ τὸ παρὰ τὸ καθῆκον ἐν λογικῷ γιγνόμενον ἁμάρτημα εἶναι, τὸ δὲ καθ- [160] ῆκον τελειωθὲν κατόρθωμα γίνεσθαι. παραμετρεῖ-

σθαι δὲ τὸ μέσον καθῆκον ἀδιαφόροις τισί, καλουμένοις δὲ παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν, τοιαύτην δ' εὐφυΐαν προσφερομένοις, ὥστ' εἰ μὴ λαμβάνοιμεν αὐτὰ ἢ διωθοίμεθα ἀπερισπάστως μὴ ἂν εὐδαιμονεῖν. τὸ δὲ κινοῦν τὴν ὁρμὴν οὐδὲν ἕτερον εἶναι λέγουσιν ἀλλὰ φαντασίαν ὁρμητικὴν τοῦ καθήκοντος αὐτόθεν, τὴν δὲ ὁρμὴν εἶναι φορὰν ψυχῆς ἐπί τι. κατὰ τὸ γένος δ' ἐνὶ ταύτης δ' ἀεὶ θεωρεῖσθαι τήν τε ἐν τοῖς λογικοῖς γιγνομένην ὁρμὴν καὶ τὴν ἐν τοῖς ἀλό-
[162] γοις ζῴοις, οὐ κατωνομασμέναι δ' εἰσίν. ἡ γὰρ ὄρεξις οὐκ ἔστι λογικὴ ὁρμὴ ἀλλὰ λογικῆς ὁρμῆς εἶδος. τὴν δὲ λογικὴν ὁρμὴν δεόντως ἄν τις ἀφορίζοιτο λέγων εἶναι φορὰν διανοίας ἐπί τι τῶν ἐν τῷ πράττειν· ταύτῃ δ' ἀντιτίθεσθαι ἀφορμήν, φοράν τινα [διανοίας ἀπό τινος τῶν ἐν τῷ φεύγειν.] ἰδίως δὲ καὶ τὴν ὄρουσιν ὁρμὴν λέγουσι, τῆς πρακτικῆς ὁρμῆς οὖσαν εἶδος. τὴν δὲ ὄρουσιν εἶναι φορὰν διανοίας ἐπί τι μέλλον. ὥστε μέχρι μὲν τούτων τετραχῶς ὁρμὴν λέγεσθαι, διχῶς δ' ἀφορμήν, προστεθείσης καὶ τῆς ἕξεως τῆς ὁρμητικῆς, ἣν δὴ καὶ ἰδίως ὁρμὴν λέγουσιν, ἀφ' ἧς συμβαίνει ὁρμᾶν πανταχοῦ. τῆς δὲ πρακτικῆς ὁρμῆς εἴδη πλείονα εἶναι ἐν οἷς καὶ ταῦτα, πρόθεσιν ἐπιβολὴν παρασκευὴν ἐγχείρησιν αἵρεσιν
[164] προαίρεσιν βούλησιν θέλησιν. πρόθεσιν μὲν οὖν εἶναι λέγουσι σημείωσιν ἐπιτελέσεως, ἐπιβολὴν δὲ ὁρμὴν πρὸ ὁρμῆς, παρασκευὴν δὲ πρᾶξιν πρὸ πράξεως, ἐγχείρησιν δὲ ὁρμὴν ἐπί τινος ἐν χερσὶν ἤδη ὄντος, αἵρεσιν δὲ βούλησιν ἐξ ἀναλογισμοῦ, προαίρεσιν δὲ αἵρεσιν πρὸ αἱρέσεως, βούλησιν δὲ εὔλογον ὄρεξιν, θέλησιν δὲ ἑκουσίαν βούλησιν. πάσας δὲ τὰς ὁρμὰς συγκαταθέσεις εἶναι, τὰς δὲ πρακτικὰς καὶ τὸ κινητικὸν περιέχειν. ἤδη δὲ ἄλλων μὲν εἶναι συγκαταθέσεις, ἐπ'

ἄλλα δὲ ὁρμάς, καὶ συγκαταθέσεις μὲν ἀξιώμασί τισιν, ὁρμὰς δὲ ἐπὶ κατηγορήματα, τὰ περιεχόμενά πως ἐν τοῖς ἀξιώμασιν αἱ συγκαταθέσεις. ἐπεὶ δ' ἐν εἴδει τὸ πάθος τῆς ὁρμῆς ἐστι, λέγωμεν ἑξῆς περὶ παθῶν.

πάθος δ' εἶναί φασιν ὁρμὴν πλεονάζουσαν καὶ [166] ἀπειθῆ τῷ αἱροῦντι λόγῳ, ἢ κίνησιν ψυχῆς παρὰ φύσιν (εἶναι δὲ πάθη πάντα τῷ γένει τῆς ψυχῆς), διὸ καὶ πᾶσαν πτοίαν πάθος εἶναι καὶ πᾶν πάθος πτοίαν. τοῦ δὲ πάθους τοιούτου ὄντος ὑποληπτέον τὰ μὲν πρῶτα εἶναι καὶ ἀρχηγὰ τὰ δ' εἰς ταῦτα τὴν ἀναφορὰν ἔχειν. πρῶτα δ' εἶναι τῷ γένει ταῦτα τὰ τέσσαρα, ἐπιθυμίαν φόβον λύπην ἡδονήν. ἐπιθυ- [168] μίαν μὲν οὖν καὶ φόβον προηγεῖσθαι, τὴν μὲν πρὸς τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν τὴν δὲ πρὸς τὸ φαινόμενον κακόν. ἐπιγίγνεσθαι δὲ τούτοις ἡδονὴν καὶ λύπην, ἡδονὴν μὲν ὅταν τυγχάνωμεν ὧν ἐπιθυμοῦμεν ἢ ἐκφύγωμεν ἃ ἐφοβούμεθα, λύπην δὲ ὅταν ἀποτυγχάνωμεν ὧν ἐπιθυμοῦμεν ἢ περιπέσωμεν οἷς ἐφοβούμεθα. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν περὶ δόξας αὐτὰ λέγουσιν εἶναι, παραλαμβάνοντες τὴν δόξαν ἀντὶ τῆς ἀσθενοῦς ὑπολήψεως· .... τὸ δὲ [170] πρόσφατον ἀντὶ τοῦ κινητικοῦ συστολῆς ἀλόγου ἢ ἐπάρσεως. τὸ δὲ ἄλογον καὶ τὸ παρὰ φύσιν οὐ κοινῶς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄλογον ὅσον τὸ ἀπειθῶς τῷ λόγῳ. πᾶν γὰρ πάθος βιαστικόν ἐστιν, ὡς πολλάκις ὁρῶντας τοὺς ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντας ὅτι συμφέρει τόδε οὐ ποιεῖν, ὑπὸ τῆς σφοδρότητος ἐκφερομένους, καθάπερ ὑπό τινος ἀπειθοῦς ἵππου, ἀνάγεσθαι πρὸς τὸ ποιεῖν αὐτό, παρ' ὃ καὶ πολλάκις τινὰς ἐξομολογεῖσθαι λέγοντας τὸ θρυλούμενον τοῦτο

γνώμην δ' ἔχοντά μ' ἡ φύσις βιάζεται· (176)

γνώμην γὰρ λέγει νῦν τὴν εἴδησιν καὶ γνῶσιν τῶν

ὀρθῶν πραγμάτων. καὶ τὸ παρὰ φύσιν δ' εἴληπται ἐν τῇ τοῦ πάθους ὑπογραφῇ, ὡς συμβαίνοντος παρὰ τὸν ὀρθὸν καὶ κατὰ φύσιν λόγον. πάντες δ' οἱ ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντες ἀποστρέφονται τὸν λόγον, οὐ παραπλησίως δὲ τοῖς ἐξηπατημένοις ἐν ὁτῳοῦν, ἀλλ' [172] ἰδιαζόντως. οἱ μὲν γὰρ ἠπατημένοι λόγου χάριν περὶ τὰς ἀτόμους ἀρχὰς εἶναι, διδαχθέντες ὅτι οὐκ εἰσίν, ἀφίστανται τῆς κρίσεως· οἱ δ' ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντες, κἂν μάθωσι κἂν μεταδιδαχθῶσιν ὅτι οὐ δεῖ λυπεῖσθαι ἢ φοβεῖσθαι ἢ ὅλως ἐν τοῖς πάθεσιν εἶναι τῆς ψυχῆς, ὅμως οὐκ ἀφίστανται τούτων, ἀλλ' ἄγονται ὑπὸ τῶν παθῶν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς τούτων κρατεῖσθαι τυραννίδος. τὴν μὲν οὖν ἐπιθυμίαν λέγουσιν ὄρεξιν εἶναι ἀπειθῆ λόγῳ· αἴτιον δ' αὐτῆς τὸ δοξάζειν ἀγαθὸν ἐπιφέρεσθαι, οὗ παρόντος εὖ ἀπαλλάξομεν, τῆς δόξης αὐτῆς τὸ ἀτάκτως κινητικὸν καὶ πρόσφατον ἐχούσης [τοῦ ὄντως αὐτὸ ὀρεκτὸν εἶναι]. φόβον δ' εἶναι ἔκκλισιν ἀπειθῆ λόγῳ, αἴτιον δ' αὐτοῦ τὸ δοξάζειν κακὸν ἐπιφέρεσθαι, [οὗ παρόντος κακῶς ἀπαλλάξομεν,] τῆς δόξης τὸ κινητικὸν καὶ πρόσφατον ἐχούσης τοῦ ὄντως αὐτὸ φευκτὸν εἶναι. λύπην [174] δ' εἶναι συστολὴν ψυχῆς ἀπειθῆ λόγῳ, αἴτιον δ' αὐτῆς τὸ δοξάζειν πρόσφατον κακὸν παρεῖναι, ἐφ' ᾧ καθήκει [συστέλλεσθαι. ἡδονὴν δ' εἶναι ἔπαρσιν ψυχῆς ἀπειθῆ λόγῳ, αἴτιον δ' αὐτῆς τὸ δοξάζειν πρόσφατον κακὸν παρεῖναι, ἐφ' ᾧ καθήκει] ἐπαίρεσθαι· ὑπὸ μὲν οὖν τὴν ἐπιθυμίαν ὑπάγεται τὰ τοιαῦτα, ὀργὴ καὶ τὰ εἴδη αὐτῆς θυμὸς καὶ χόλος καὶ μῆνις καὶ κότος καὶ πικρίαι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἔρωτες σφοδροὶ καὶ πόθοι καὶ ἵμεροι καὶ φιληδονίαι καὶ φιλοπλουτίαι καὶ φιλοδοξίαι καὶ τὰ ὅμοια· ὑπὸ δὲ τὴν ἡδονὴν ἐπιχαιρεκακίαι καὶ ἀσμενισμοὶ καὶ γοητεῖαι καὶ

τὰ ὅμοια· ὑπὸ δὲ τὸν φόβον ὄκνοι καὶ ἀγωνίαι καὶ αἰσχῦναι καὶ θόρυβοι καὶ ἐκπλήξεις καὶ δεισιδαιμονίαι καὶ δέος καὶ δείματα· ὑπὸ δὲ τὴν λύπην φθόνος ζῆλος ζηλοτυπία ἔλεος πένθος ἄχθος ἄχος ἀνία ὀδύνη ἄση. ὀργὴ μὲν οὖν ἐστὶν ἐπιθυμία τιμωρήσασθαι [176] τὸν δοκοῦντα ἠδικηκέναι παρὰ τὸ προσῆκον, θυμὸς δὲ ὀργὴ ἐναρχομένη, χόλος δὲ ὀργὴ διοιδοῦσα, μῆνις δὲ ὀργὴ εἰς παλαίωσιν ἀποτιθεμένη ἢ ἐναποκειμένη, κότος δὲ ὀργὴ ἐπιτηροῦσα καιρὸν εἰς τιμωρίαν, πικρία δὲ ὀργὴ παραχρῆμα ἐκρηγνυμένη· ἔρως δὲ ἐπιβολὴ φιλοποιΐας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον, πόθος δὲ ἐπιθυμία τοῦ ἔρωτι ἀπόντος, ἵμερος δὲ ἐπιθυμία φίλου ἀπύντος ὁμιλίας, φιληδονία δὲ ἐπιθυμία ἡδονῶν, φιλοπλουτία δὲ πλούτου, φιλοδοξία δὲ δόξης· ἐπιχαιρεκακία δὲ ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς, [178] ἀσμενισμὸς δὲ ἡδονὴ ἐπὶ ἀπροσδοκήτοις, γοητεία δὲ ἡδονὴ δι' ὄψεως κατ' ἀπάτην· ὄκνος δὲ φόβος μελλούσης ἐνεργείας, ἀγωνία δὲ φόβος διαπτώσεως, καὶ ἑτέρως φόβος ἥττης, ἔκπληξις δὲ φόβος ἐξ ἀσυνήθους φαντασίας, αἰσχύνη δὲ φόβος ἀδοξίας, θόρυβος δὲ φόβος μετὰ φωνῆς κατεπείγων, δεισιδαιμονία δὲ φόβος θεῶν καὶ δαιμόνων, δέος δὲ φόβος δεινοῦ, δεῖμα δὲ φόβος ἐκ λόγου· φθόνος δὲ λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, ζῆλος δὲ λύπη ἐπὶ τῷ ἕτερον ἐπιτυγχάνειν ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, αὐτὸν δὲ μή· λέγε- [180] σθαι δὲ καὶ ἑτέρως ζῆλον, μακαρισμοῦ ἔνδειαν ἤτοι ἄλλου μίμησιν ὡς ἂν κρείττονος· ζηλοτυπίαν δὲ λύπην ἐπὶ τῷ ἕτερον ἐπιτυγχάνειν ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, ἔλεος δὲ λύπην ἐπὶ τῷ δοκοῦντι ἀναξίως κακοπαθεῖν, πένθος δὲ λύπην ἐπὶ θανάτῳ ἀώρῳ, ἄχθος δὲ λύπην βαρύνουσαν, ἄχος δὲ λύπην ἀφωνίαν ἐμποιοῦσαν, ἀνίαν δὲ λύπην κατὰ διαλογισμόν, ὀδύνην δὲ

λύπην εἰσδύνουσαν καὶ καθικνουμένην, ἄσην δὲ λύ-
[182] πην μετὰ ῥιπτασμοῦ. τούτων δὲ τῶν παθῶν τὰ μὲν
(177) ἐμφαίνειν τὸ ἐφ' ᾧ γίγνεται, οἷον ἔλεον φθόνον ἐπι-
χαιρεκακίαν αἰσχύνην, τὰ δὲ τὴν ἰδιότητα τῆς κινή-
σεως, οἷον ὀδύνην δεῖμα.

εὐεμπτωσίαν δ' εἶναι εὐκαταφορίαν εἰς πάθος
ὥς τι τῶν παρὰ φύσιν ἔργων, οἷον ἐπιλυπίαν ὀργι-
λότητα φθονερίαν ἀκροχολίαν καὶ τὰ ὅμοια. γίγνε-
σθαι δὲ εὐεμπτωσίας καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τῶν παρὰ
φύσιν, οἷον εἰς κλοπὰς καὶ μοιχείας καὶ ὕβρεις, καθ'
ἃς κλέπται τε καὶ μοιχοὶ καὶ ὑβρισταὶ λέγονται. νό-
σημα δ' εἶναι δόξαν ἐπιθυμίας ἐρρυηκυῖαν εἰς ἕξιν
καὶ ἐνεσκιρωμένην, καθ' ἣν ὑπολαμβάνουσι τὰ μὴ
αἱρετὰ σφόδρα αἱρετὰ εἶναι, οἷον φιλογυνίαν φιλοι-
νίαν φιλαργυρίαν· εἶναι δέ τινα καὶ ἐναντία [τού-
τοις] τοῖς νοσήμασι κατὰ προσκοπὴν γιγνόμενα, οἷον
[184] μισογυνίαν μισοινίαν μισανθρωπίαν. τὰ δὲ νοσή-
ματα μετ' ἀσθενείας συμβαίνοντα ἀρρωστήματα κα-
λεῖσθαι. κατόρθωμα δ' εἶναι λέγουσι καθῆκον πάν-
τας ἐπέχον τοὺς ἀριθμοὺς ἢ καθάπερ προείπομεν
τέλειον καθῆκον· ἁμάρτημά τε τὸ παρὰ τὸν ὀρθὸν
λόγον πραττόμενον ἢ ἐν ᾧ παραλέλειπταί τι καθή-
κον ὑπὸ λογικοῦ ζῴου. τά τε ἀγαθὰ πάντα τῶν σπου-
δαίων εἶναι λέγουσι, καθ' ὃ καὶ τὸν ὠφελοῦντά τινα
τῶν πλησίον καὶ ἑαυτὸν ὠφελεῖν. τήν τε ὁμόνοιαν
ἐπιστήμην εἶναι κοινῶν ἀγαθῶν, δι' ὃ καὶ τοὺς σπου-
δαίους πάντας ὁμονοεῖν ἀλλήλοις, διὰ τὸ συμφωνεῖν
ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον· τοὺς δὲ φαύλους διαφωνοῦν-
τας πρὸς ἀλλήλους ἐχθροὺς εἶναι καὶ κακοποιητικοὺς
ἀλλήλων καὶ πολεμίους. τό τε δίκαιόν φασι φύσει
εἶναι καὶ μὴ θέσει. ἑπόμενον δὲ τούτοις ὑπάρχειν
[186] καὶ τὸ πολιτεύεσθαι τὸν σοφὸν καὶ μάλιστα ἐν ταῖς

τοιαύταις πολιτείαις ταῖς ἐμφαινούσαις τινὰ προκοπὴν πρὸς τὰς τελείας πολιτείας, καὶ τὸ νομοθετεῖν δὲ καὶ τὸ παιδεύειν ἀνθρώπους, ἔτι δὲ συγγράφειν τὰ δυνάμενα ὠφελεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τοῖς γράμμασιν οἰκεῖον εἶναι τοῖς σπουδαίοις, καὶ τὸ συγκαταβαίνειν καὶ εἰς γάμον καὶ εἰς τεκνογονίαν καὶ αὐτοῦ χάριν καὶ τῆς πατρίδος, καὶ ὑπομένειν περὶ ταύτης, ἐὰν ᾖ μετρία, καὶ πόνους καὶ θάνατον. παρακεῖσθαι δὲ τούτοις φαῦλα τό τε δημοκοπεῖν καὶ τὸ σοφιστεύειν καὶ τὸ συγγράφειν ἐπιβλαβῆ τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἅπερ εἰς σπουδαίους οὐκ ἂν πέσοι.

τριχῶς δὲ λεγομένης τῆς φιλίας, καθ' ἕνα μὲν τρόπον τῆς κοινῆς ἕνεκ' ὠφελείας, καθ' ἣν φίλοι εἶναι λέγονται, ταύτην μὲν οὔ φασι τῶν ἀγαθῶν εἶναι, διὰ τὸ μηδὲν ἐκ διεστηκότων ἀγαθὸν εἶναι κατ' αὐτούς· [188] τὴν δὲ κατὰ τὸ δεύτερον σημαινόμενον λεγομένην φιλίαν, κατάσχεσιν οὖσαν φιλικὴν πρὸς τὸν πέλας, τῶν ἐκτὸς λέγουσιν ἀγαθῶν· τὴν δὲ περὶ αὑτὸν φιλίαν, καθ' ἣν φίλος ἐστὶ τῶν πέλας, τῶν περὶ ψυχὴν ἀποφαίνουσιν ἀγαθῶν. εἶναι δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον κοινὰ τὰ ἀγαθά· πάντα γὰρ τὸν ὁντινοῦν ὠφελοῦντα ἴσην ὠφέλειαν ἀπολαμβάνειν νομίζουσι παρ' αὐτὸ τοῦτο, μηδένα δὲ φαῦλον μήτε ὠφελεῖσθαι μήτε ὠφελεῖν· εἶναι γὰρ τὸ ὠφελεῖν ἴσχειν κατ' ἀρετήν, καὶ τὸ ὠφελεῖσθαι κινεῖσθαι κατ' ἀρετήν. οἰκονομικὸν δ' εἶναι μόνον λέγουσι τὸν σπουδαῖον καὶ ἀγαθὸν οἰκονόμον, ἔτι δὲ χρηματιστικόν. τὴν μὲν γὰρ οἰκονομικὴν εἶναι θεωρητικὴν ἕξιν καὶ πρακτικὴν τῶν οἴκῳ συμφερόντων· τὴν δ' οἰκονομίαν διάταξιν περὶ ἀναλωμάτων καὶ ἔργων καὶ κτήσεως ἐπιμέλειαν καὶ τῶν κατ' ἀγρὸν ἐργαζομένων. τὴν δὲ

χρηματιστικὴν ἐμπειρίαν περιποιήσεως χρημάτων ἀφ'
[190] ὧν δέον, καὶ ἕξιν ὁμολογουμένως ἀναστρέφεσθαι ποιοῦσαν ἐν συναγωγῇ χρημάτων καὶ τηρήσει καὶ ἀναλώσει πρὸς εὐπορίαν· τὸ δὲ χρηματίζεσθαι τινὲς μὲν μέσον εἶπον εἶναι, τινὲς δὲ ἀστεῖον. φαῦλον δὲ μηδένα προστάτην ἀγαθὸν οἴκου γίγνεσθαι μηδὲ δύνασθαι οἰκίαν εὖ οἰκουμένην παρασχεῖν. μόνον δὲ τὸν σπουδαῖον ἄνδρα χρηματιστικὸν εἶναι, γιγνώσκοντα ἀφ' ὧν χρηματιστέον καὶ πότε καὶ πῶς καὶ
(178) μέχρι πότε. φασὶ δὲ μηδὲ συγγνώμην ἔχειν [μηδενὶ τὸν νοῦν ἔχοντα· τοῦ γὰρ αὐτοῦ συγγνώμην τε ἔχειν] καὶ νομίζειν τὸν ἡμαρτηκότα μὴ παρ' αὐτὸν ἡμαρτηκέναι, πάντων ἁμαρτανόντων παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν· δι' ὃ καὶ δεόντως λέγεσθαι τὸ μηδὲ συγγνώμην ἔχειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν. οὐκ ἐπιεικῆ δέ φασιν εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα· τὸν γὰρ ἐπιεικῆ παραιτητικὸν εἶναι τῆς κατ' ἀξίαν κολάσεως, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἐπιεικῆ τε εἶναι καὶ ὑπολαμβάνειν τὰς ἐκ τοῦ νόμου τεταγμένας κολάσεις τοῖς ἀδικοῦσι σκληροτέρας εἶναι καὶ τὸ ἡγεῖσθαι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπονέμειν τὰς κολάσεις τὸν νομοθέτην. τόν τε νόμον σπουδαῖον εἶναι
[192] φασί, λόγον ὀρθὸν ὄντα προστακτικὸν μὲν ὧν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸν δὲ ὧν οὐ ποιητέον. τοῦ δὲ νόμου ἀστείου ὄντος, καὶ ὁ νόμιμος ἀστεῖος ἂν εἴη· νόμιμον μὲν γὰρ εἶναι ἄνδρα καὶ ἀκολουθητικὸν τῷ νόμῳ καὶ πρακτικὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προστασσομένων, νομικὸν δὲ τὸν ἐξηγητικὸν τοῦ νόμου. μηδένα δὲ τῶν φαύλων μήτε νόμιμον εἶναι μήτε νομικόν.

ἔτι δὲ τῶν ἐνεργημάτων φασὶ τὰ μὲν εἶναι κατορθώματα τὰ δὲ ἁμαρτήματα τὰ δ' οὐδέτερα. κατορθώματα μὲν τὰ τοιαῦτα, φρονεῖν σωφρονεῖν δικαιοπραγεῖν χαίρειν [θαρρεῖν] εὐεργετεῖν εὐφραίνεσθαι φρο-

νίμως περιπατεῖν πάνθ' ὅσα κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττεται· ἁμαρτήματα δ' εἶναι τό τε ἀφραίνειν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ λυπεῖσθαι καὶ τὸ φοβεῖσθαι καὶ τὸ κλέπτειν . . . καὶ καθόλου ὅσα παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττεται· οὔτε δὲ κατορθώματα οὔτε ἁμαρτήματα τὰ τοιαῦτα, λέγειν ἐρωτᾶν ἀποκρίνεσθαι περιπατεῖν ἀποδημεῖν καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. πάντα δὲ τὰ κατορθώματα δικαιοπραγήματα εἶναι καὶ εὐνοήματα καὶ εὐτακτήματα καὶ εὐεπιτηδεύματα καὶ εὐτυχήματα καὶ εὐδαιμονήματα καὶ εὐκαιρήματα καὶ εὐσχημονήματα [194] · οὐκ ἔτι μέντοιγε φρονιμεύματα, ἀλλὰ μόνα τὰ ἀπὸ φρονήσεως, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, εἰ καὶ μὴ ὠνόμασται, οἷον σωφρονιμεύματα μὲν τὰ ἀπὸ σωφροσύνης, δικαιώματα δὲ τὰ ἀπὸ δικαιοσύνης. τὰ δὲ ἁμαρτήματα ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἀδικοπραγήματα καὶ ἀνομήματα καὶ ἀτακτήματα. διαφέρειν δὲ λέγουσιν ὥσπερ αἱρετὸν καὶ αἱρετέον, οὕτω καὶ ὀρεκτὸν καὶ ὀρεκτέον καὶ βουλητὸν καὶ βουλητέον [196] καὶ ἀποδεκτὸν καὶ ἀποδεκτέον. αἱρετὰ μὲν γὰρ εἶναι καὶ βουλητὰ καὶ ὀρεκτὰ [καὶ ἀποδεκτὰ τἀγαθά, αἱρετέα δὲ καὶ βουλητέα καὶ ὀρεκτέα] καὶ ἀποδεκτέα, κατηγορήματα ὄντα, παρακείμενα δ' ἀγαθοῖς. αἱρεῖσθαι μὲν γὰρ ἡμᾶς τὰ αἱρετέα καὶ βούλεσθαι τὰ βουλητέα καὶ ὀρέγεσθαι τὰ ὀρεκτέα. κατηγορημάτων γὰρ αἵ τε αἱρέσεις καὶ ὀρέξεις καὶ βουλήσεις γίγνονται ὥσπερ καὶ αἱ ὁρμαί· ἔχειν μέντοι αἱρούμεθα καὶ βουλόμεθα καὶ ὁμοίως ὀρεγόμεθα τἀγαθά, διὸ καὶ αἱρετὰ καὶ βουλητὰ καὶ ὀρεκτὰ ἀγαθά ἐστι. τὴν γὰρ φρόνησιν αἱρούμεθα ἔχειν καὶ τὴν σωφροσύνην, οὐ μὰ Δία τὸ φρονεῖν καὶ σωφρονεῖν, ἀσώματα ὄντα καὶ κατηγορήματα. λέγουσι δὲ ὁμοίως καὶ τἀγαθὰ

πάντα εἶναι ὑπομενετὰ καὶ ἐμμενετά, καὶ ἀνάλογον
ἐπὶ τῶν ἄλλων αἱρετῶν, εἰ καὶ μὴ κατωνόμασται· τὰ
δ' ὠφέλιμα πάντα ὑπομενετέα καὶ ἐμμενετέα καὶ τὰ
ὅμοια. ὡσαύτως δὲ διαφέρειν ὑπολαμβάνουσι καὶ τὰ
εὐλαβητὰ καὶ τὰ εὐλαβητέα καὶ ἀνυπομενετὰ καὶ
ἀνυπομενετέα. τῶν δ' ἄλλων τῶν κατὰ τὰς κακίας
ὁ αὐτὸς λόγος. πάντα δὲ τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄν-
δρα τέλειον εἶναι λέγουσι διὰ τὸ μηδεμιᾶς ἀπολείπε-
[198] σθαι ἀρετῆς· τὸν δὲ φαῦλον τοὐναντίον ἀτελῆ διὰ
τὸ μηδεμιᾶς μετέχειν ἀρετῆς. δι' ὃ καὶ πάντως εὐ-
δαιμονεῖν ἀεὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἀγαθούς, τοὺς δὲ
φαύλους κακοδαιμονεῖν, καὶ τὴν [ἐκείνων] εὐδαι-
μονίαν μὴ διαφέρειν τῆς θείας εὐδαιμονίας, μηδὲ
τὴν ἀμεριμνίαν ὁ Χρύσιππός φησι διαφέρειν τῆς τοῦ
Διὸς εὐδαιμονίας· κατὰ μηδὲν γὰρ αἱρετωτέραν εἶ-
ναι μήτε καλλίω μήτε σεμνοτέραν τὴν τοῦ Διὸς εὐ-
δαιμονίαν τῆς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν. ἀρέσκει γὰρ τῷ
τε Ζήνωνι καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ στωϊκοῖς φιλοσόφοις
δύο γένη τῶν ἀνθρώπων εἶναι, τὸ μὲν τῶν σπου-
δαίων τὸ δὲ τῶν φαύλων, καὶ τὸ μὲν τῶν σπου-
δαίων διὰ παντὸς τοῦ βίου χρῆσθαι ταῖς ἀρεταῖς τὸ
δὲ τῶν φαύλων ταῖς κακίαις· ὅθεν τὸ μὲν ἀεὶ κατ-
ορθοῦν ἐν ἅπασιν οἷς προστίθεται, τὸ δὲ ἁμαρτά-
νειν· καὶ τὸ μὲν σπουδαῖον ταῖς περὶ τὸν βίον ἐμπει-
ρίαις χρώμενον ἐν τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτοῦ πάντ'
εὖ ποιεῖν, καθάπερ φρονίμως καὶ σωφρόνως καὶ κατὰ
τὰς ἄλλας ἀρετάς, τὸ δὲ φαῦλον κατὰ τοὐναντίον
κακῶς. καὶ τὸν μὲν σπουδαῖον μέγαν εἶναι καὶ ἁδρὸν
καὶ ὑψηλὸν καὶ ἰσχυρόν· μέγαν μὲν ὅτι δύναται ἐφι-
κνεῖσθαι τῶν κατὰ προαίρεσιν ὄντων αὐτῷ καὶ προ-
[200] κειμένων· ἁδρὸν δὲ ὅτι ἐστὶν ηὐξημένος πάντοθεν·
(179) ὑψηλὸν δὲ ὅτι μετείληφε τοῦ ἐπιβάλλοντος ὕψους ἀν-

δρὶ γενναίῳ καὶ σοφῷ· καὶ ἰσχυρὸν δὲ ὅτι τὴν ἐπιβάλλουσαν ἰσχὺν περιπεποίηται ἀήττητος ὢν καὶ ἀκαταγώνιστος, παρ' ὃ καὶ οὔτε ἀναγκάζεται ὑπό τινος οὔτε ἀναγκάζει τινά, οὔτε κωλύεται οὔτε κωλύει, οὔτε βιάζεται ὑπό τινος οὔτ' αὐτὸς βιάζει τινά, οὔτε δεσπόζει οὔτε δεσπόζεται, οὔτε κακοποιεῖ τινα οὔτ' αὐτὸς κακοποιεῖται, οὔτε κακοῖς περιπίπτει [οὔτ' ἄλλον ποιεῖ κακοῖς περιπίπτειν], οὔτ' ἐξαπατᾶται οὔτε ἐξαπατᾷ ἄλλον, οὔτε διαψεύδεται οὔτε ἀγνοεῖ οὔτε λανθάνει ἑαυτὸν οὔτε καθόλου ψεῦδος ὑπολαμβάνει, εὐδαίμων δ' ἐστὶ μάλιστα καὶ εὐτυχὴς καὶ μακάριος καὶ ὄλβιος καὶ εὐσεβὴς καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀξιωματικὸς βασιλικός τε καὶ στρατηγικὸς καὶ πολιτικὸς καὶ οἰκονομικὸς καὶ χρηματιστικός· τοὺς δὲ φαύλους ἅπαντα τούτοις ἐναντία ἔχειν. καθόλου δὲ τοῖς μὲν σπουδαίοις πάντα τἀγαθὰ ὑπάρχειν, τοῖς δὲ φαύλοις πάντα τὰ κακά. οὐ νομιστέον δὲ λέγειν αὐτοὺς οὕτως ὡς, εἴ τινά ἐστιν ἀγαθά, ἐκεῖνα ὑπάρχει τοῖς σπουδαίοις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν, ἀλλὰ τῷ τοὺς μὲν τοσαῦτα ἔχειν ἀγαθὰ ὥστε μηδὲν ἐλλείπειν εἰς τὸ τέλειον αὐτοῖς εἶναι τὸν βίον [καὶ εὐδαίμονα], τοὺς δὲ τοσαῦτα κακὰ ὥστε τὸν βίον ἀτελῆ εἶναι καὶ κακοδαίμονα. τὴν δ' ἀρετὴν πολλοῖς ὀνόμασι προσαγορεύουσιν· ἀγαθόν τε γὰρ λέγουσιν αὐτὴν ὅτι ἄγει ἡμᾶς ἐπὶ τὸν [202] ὀρθὸν βίον, καὶ ἀρεστὸν ὅτι δοκιμαστόν ἐστιν ἀνυπόπτως, καὶ πολλοῦ ἄξιον ὅτι ἀνυπέρβλητον ἔχει τὴν ἀξίαν, καὶ σπουδαῖον, ἄξιον γὰρ εἶναι πολλῆς σπουδῆς, καὶ ἐπαινετόν, εὐλόγως γὰρ ἄν τις αὐτὴν ἐπαινοίη, καὶ καλὸν ὅτι πρὸς ἑαυτὴν καλεῖν πέφυκε τοὺς ὀρεγομένους αὐτῆς, καὶ συμφέρον, φέρειν γὰρ τοιαῦτα ἃ συντείνει πρὸς τὸ εὖ ζῆν, καὶ χρήσιμον ὅτι ἐν τῇ χρείᾳ ὠφέλιμόν ἐστι, καὶ αἱρετόν, συμβαίνειν γὰρ

ἀπ' αὐτῆς ἃ εὐλόγως ἐστιν αἱρεῖσθαι, καὶ ἀναγκαῖον ὅτι παροῦσά τε ὠφελεῖ καὶ μὴ παρούσης οὐκ ἔστιν ὠφελεῖσθαι, καὶ λυσιτελές, τὰς γὰρ ἀπ' αὐτῆς ὠφελείας κρείττους εἶναι τῆς πραγματείας τῆς εἰς ταύτας συντεινούσης, καὶ αὔταρκες, ἐξαρκεῖν γὰρ τῷ ἔχοντι, καὶ ἀνενδεὲς ὅτι ἐνδείας ἀπαλλάττει πάσης, καὶ ἀποχρῶν διὰ τὸ ἐν τῇ χρήσει ἱκανὸν εἶναι καὶ διατείνειν εἰς πᾶσαν τὴν κατὰ τὸν βίον χρείαν. τῶν τε ἀγαθῶν μηδενὸς μετέχειν τοὺς φαύλους, ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν ἀρετή ἐστιν ἢ τὸ μετέχον ἀρετῆς, τά τε παρακείμενα τοῖς ἀγαθοῖς, ἅπερ ἐστὶν ὧν χρή, [204] ὠφελήματα ὄντα, μόνοις τοῖς σπουδαίοις συμβαίνειν· καθάπερ καὶ τὰ παρακείμενα τοῖς κακοῖς, ἅπερ ἐστὶν ὧν οὐ χρή, μόνοις τοῖς κακοῖς· βλάμματα γὰρ εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀβλαβεῖς πάντως εἶναι κατ' ἀμφότερα, οὔτε βλάπτειν οἵους τε ὄντας οὔτε βλάπτεσθαι, τοὺς δὲ φαύλους κατὰ τοὐναντίον. τὸν δὲ κατ' ἀλήθειαν πλοῦτον ἀγαθὸν εἶναι λέγουσι, καὶ τὴν κατ' ἀλήθειαν πενίαν κακόν, καὶ τὴν μὲν κατ' ἀλήθειαν ἐλευθερίαν ἀγαθόν, τὴν δὲ κατ' ἀλήθειαν δουλείαν κακόν. δι' ὃ δὴ καὶ τὸν σπουδαῖον εἶναι μόνον πλούσιον καὶ ἐλεύθερον, τὸν δὲ φαῦλον τοὐναντίον πένητα, τῶν εἰς τὸ πλουτεῖν ἀφορμῶν ὑστερημένον, καὶ δοῦλον διὰ τὴν ὑποπτωτικὴν ἐν αὐτῷ διάθεσιν· τὰ δ' ἀγαθὰ πάντα κοινὰ εἶναι τῶν σπουδαίων, τῶν δὲ φαύλων τὰ κακά. δι' ὃ καὶ τὸν ὠφελοῦντά τινα καὶ αὐτὸν ὠφελεῖσθαι, τὸν δὲ βλάπτοντα καὶ ἑαυτὸν βλάπτειν. πάντας δὲ τοὺς σπουδαίους ὠφελεῖν ἀλλήλους, οὔτε φίλους ὄντας ἀλλήλων πάντως οὔτε εὔνους οὔτε εὐδοκίμους οὔτε ἀποδεχομένους, παρὰ τὸ μήτε καταλαμβάνεσθαι μήτε ἐν ταὐτῷ κατοικεῖν τόπῳ, εὐνοητικῶς μέντοιγε πρὸς

ἀλλήλους διακεῖσθαι καὶ φιλικῶς καὶ δοκιμαστικῶς
καὶ ἀποδεκτικῶς, τοὺς δ' ἄφρονας ἐν τοῖς ἐναντίοις
τούτων ὑπάρχειν. τοῦ δὲ νόμου ὄντος σπουδαίου,
καθάπερ εἴπομεν, ἐπειδὴ λόγος ὀρθός ἐστι προστα-
κτικὸς μὲν ὧν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸς δὲ ὧν οὐ [206]
ποιητέον, μόνον τὸν σοφὸν εἶναι λέγουσι νόμιμον,
πρακτικὸν ὄντα τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προσταττομένων,
καὶ μόνον ἐξηγητικὸν τούτου, δι' ὃ καὶ νομικὸν εἶναι,
τοὺς δὲ ἠλιθίους ἐναντίως ἔχειν. ἀστείων δ' εἶναι
καὶ τὴν ἀρχὴν κατανέμουσαν ἐπιστασίαν καὶ τὰ ταύ-
της εἴδη, βασιλείαν στρατηγίαν ναυαρχίαν καὶ τὰς
ταύταις παραπλησίους. κατὰ τοῦτο δὴ καὶ μόνος ὁ
σπουδαῖος ἄρχει, καὶ εἰ μὴ πάντως κατ' ἐνέργειαν,
κατὰ διάθεσιν δὲ καὶ πάντως. καὶ πειθαρχικὸς μό- (180)
νος ὁ σπουδαῖός ἐστιν, ἀκολουθητικὸς ὢν ἄρχοντι.
τῶν δ' ἀφρόνων οὐδεὶς τοιοῦτος· οὔτε γὰρ ἄρχειν
οὔτε ἄρχεσθαι οἷός ἐστιν ὁ ἄφρων, αὐθάδης τις ὢν
καὶ ἀνάγωγος. πάντα τε εὖ ποιεῖ ὁ νοῦν ἔχων, καὶ
γὰρ φρονίμως καὶ ἐγκρατῶς καὶ κοσμίως, καὶ εὐτά-
κτως ταῖς περὶ τὸν βίον ἐμπειρίαις χρώμενος συν-
εχῶς· ὁ δὲ φαῦλος ἄπειρος ὢν τῆς ὀρθῆς χρήσεως
πάντα κακῶς ποιεῖ καθ' ἣν ἔχει διάθεσιν ἐνεργῶν,
εὐμετάπτωτος ὢν καὶ παρ' ἕκαστα μεταμελείᾳ συν- [208]
εχόμενος. εἶναι δὲ τὴν μεταμέλειαν λύπην ἐπὶ πε-
πραγμένοις ὡς παρ' αὐτοῦ ἡμαρτημένοις, κακοδαι-
μονικόν τι πάθος ψυχῆς καὶ στασιῶδες· ἐφ' ὅσον
γὰρ ἄχθεται τοῖς συμβεβηκόσιν ὁ ἐν ταῖς μεταμε-
λείαις ὤν, ἐπὶ τοσοῦτον ἀγανακτεῖ πρὸς ἑαυτὸν ὡς
αἴτιον γεγονότα τούτων· δι' ὃ καὶ ἄτιμον εἶναι πάν-
τα φαῦλον, μήτε τιμῆς ἄξιον ὄντα μήτε τίμιον ὑπάρ-
χοντα. τὴν γὰρ τιμὴν εἶναι γέρως ἀξίωσιν, τὸ δὲ γέ-
ρας ἆθλον ἀρετῆς εὐεργετικόν. τὸ οὖν ἀρετῆς ἀμέτ-

οχον ἄτιμον δικαίως λέγεσθαι. λέγουσι δὲ καὶ φυγάδα πάντα φαῦλον εἶναι, καθ' ὅσον στέρεται νόμου καὶ πολιτείας κατὰ φύσιν ἐπιβαλλούσης. τὸν γὰρ νόμον εἶναι, καθάπερ εἴπομεν, σπουδαῖον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πόλιν. ἱκανῶς δὲ καὶ Κλεάνθης περὶ τὸ σπουδαῖον εἶναι τὴν πόλιν λόγον ἠρώτησε τοιοῦτον [210] ʽπόλις μέν ἐστιν οἰκητήριον κατασκεύασμα, εἰς ὃ καταφεύγοντας ἔστι δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν· οὐκ ἀστεῖον δὴ πόλις ἐστίν; ἀλλὰ μὴν τοιοῦτόν ἐστιν ἡ πόλις οἰκητήριον· ἀστεῖον ἄρ' ἐστὶν ἡ πόλις.' τριχῶς δὲ λεγομένης τῆς πόλεως, τῆς τε κατὰ τὸ οἰκητήριον καὶ τῆς κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἀνθρώπων καὶ τρίτον τὸ κατ' ἀμφότερα τούτων, κατὰ δύο σημαινόμενα λέγεσθαι τὴν πόλιν ἀστείαν, κατά τε τὸ σύστημα τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ τὸ συναμφότερον, διὰ τοὺς ἐνοικοῦντας ἀναφορὰν .... φασὶ δὲ καὶ ἄγροικον εἶναι πάντα φαῦλον, τὴν γὰρ ἀγροικίαν ἀπειρίαν εἶναι τῶν κατὰ πόλιν ἐθῶν καὶ νόμων, ᾗ πάντα φαῦλον ἔνοχον ὑπάρχειν. εἶναι δὲ καὶ ἄγριον, ἐναντιωτικὸν ὄντα τῇ κατὰ νόμον διαγωγῇ καὶ θηριώδη καὶ βλαπτικὸν ἄνθρωπον. τὸν δ' αὐτὸν τοῦτον καὶ ἀνήμερον ὑπάρχειν καὶ τυραννικόν, οὕτως διακείμενον ὥστε δεσποτικὰ ποιεῖν ἔτι δὲ ὠμὰ καὶ βίαια καὶ παράνομα, και- [212] ρῶν ἐπιλαβόμενον. εἶναι δὲ καὶ ἀχάριστον, οὔτε πρὸς ἀνταπόδοσιν χάριτος οἰκείως ἔχοντα οὔτε πρὸς μετάδοσιν, διὰ τὸ μηδὲ κοινῶς τι ποιεῖν μηδὲ φιλικῶς μηδ' εὐμελετήτως. μηδὲ φιλόλογον εἶναι τὸν φαῦλον μηδὲ φιλήκοον, παρὰ τὸ μηδ' ἀρχὴν παρεσκευάσθαι πρὸς τὴν ὀρθῶν λόγων παραδοχήν, διὰ τὴν ἀπηχοῦσαν ἐκ τῆς διαστροφῆς ἀφροσύνην, παρὰ τὸ μήτε προτετράφθαι τινὰ τῶν φαύλων μήτε προτρέπειν πρὸς ἀρετήν· τὸν γὰρ προτετραμμένον ἢ προτρέ-

πουτα ἑτέρους ἕτοιμον εἶναι δεῖ πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν, τὸν δὲ ἕτοιμον ἀνεμποδίστως ἔχειν, μηδένα δὲ τῶν ἀφρόνων εἶναι τοιοῦτον. οὐ γὰρ τὸν προθύμως ἀκούοντα καὶ ὑπομνηματιζόμενον τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων ἕτοιμον εἶναι πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ τὸν ἑτοίμως ἔχοντα πρὸς τὸ τὰ διὰ τῆς φιλοσοφίας παραγγελλόμενα μεταφέρειν ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ κατ' αὐτὰ βιοῦν. οὐδένα δὲ τῶν φαύλων τοιοῦτον εἶναι, προκατειλημμένον τοῖς τῆς κακίας δόγμασιν. εἰ γὰρ προετέτραπτό τις τῶν φαύλων, καὶ ἀπὸ τῆς κακίας ἂν ἐτέτραπτο. οὐδεὶς δὲ ἔχων τὴν κακίαν πρὸς ἀρετὴν [214] τέτραπται, ὡς οὐδὲ νόσον πρὸς ὑγίειαν. μόνον δὲ προτετράφθαι τὸν σοφὸν καὶ μόνον προτρέπειν δύνασθαι, τῶν δ' ἀφρόνων μηδένα· κατὰ γὰρ παραγγέλματα βιοῦν μηδένα τῶν ἀφρόνων. μηδ' εἶναι φιλόλογον, λογόφιλον δὲ μᾶλλον, μέχρι λαλιᾶς ἐπιπολαίου προβαίνοντα, μηκέτι δὲ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκβεβαιούμενον τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον. μηδὲ γὰρ φιλόπονόν τινα τῶν φαύλων εἶναι· τὴν γὰρ φιλοπονίαν διάθεσιν ἐξεργαστικὴν εἶναι τῶν ἐπιβαλλόντων ἀνυπόπτως διὰ πόνου, οὐδένα δὲ τῶν φαύλων ἀνυπόπτως ἔχειν πρὸς τὸν πόνον. μηδὲ γὰρ τὴν κατ' ἀξίαν (181) ποιεῖσθαι δόσιν τῆς ἀρετῆς τῶν φαύλων τινά, σπουδαῖον μὲν γὰρ εἶναι τὴν δόσιν, ἐπιστήμην οὖσαν, καθ' ἣν ἀξιόλογόν τι ἡγούμεθα περιποιεῖσθαι. τῶν δὲ σπουδαίων μηδὲν εἰς φαύλους πίπτειν, ὥστε μηδὲ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς δόσιν ποιεῖσθαί τινα τῶν φαύλων. εἰ γὰρ τὴν κατ' ἀξίαν τις ἐποιεῖτο δόσιν τῶν ἀφρόνων τῆς ἀρετῆς, ἐφ' ὅσον ἐτίμα ταύτην, ἀπωκονομεῖτο ἂν τὴν κακίαν· πᾶς δὲ ἄφρων σύνεστιν ἡδέως τῇ ἑαυτοῦ κακίᾳ. σκοπεῖν γὰρ δεῖ μὴ τὸν ἐξώφορον αὐτῶν λόγον φαῦλον ὄντα, ἀλλὰ τὸν τῶν [216]

πράξεων. ἐκ τούτων γὰρ ἀπελέγχονται μὴ περὶ τὰ καλὰ καὶ σπουδαῖα παρωρμημένοι, ἀλλὰ περὶ τὰς ἀνδραποδώδεις ἀμέτρους ἀπολαύσεις. ἀρέσκει δὲ καὶ πᾶν ἁμάρτημα ἀσέβημα εἶναι. τὸ γὰρ παρὰ τὴν βούλησίν τι πράττεσθαι τοῦ θεοῦ ἀσεβείας εἶναι τεκμήριον. τῶν γὰρ θεῶν οἰκειουμένων μὲν τῇ ἀρετῇ καὶ τοῖς ταύτης ἔργοις, ἀλλοτριουμένων δὲ τῇ κακίᾳ καὶ τοῖς ἀπὸ ταύτης συντελουμένοις, τοῦ δ' ἁμαρτήματος ὄντος ἐνεργήματος κατὰ κακίαν, κατεφαίνετο πᾶν ἁμάρτημα ἀπαρεστὸν θεοῖς ὑπάρχον (τοῦτο δ' ἐστὶν ἀσέβημα), καὶ καθ' ἕκαστον γὰρ ἁμάρτημα ὁ φαῦλος ἀπαρεστόν τι ποιεῖ θεοῖς. ἔτι δὲ ἐπεὶ πᾶς φαῦλος ὅσα ποιεῖ κατὰ κακίαν ποιεῖ καθάπερ ὁ σπουδαῖος κατ' ἀρετήν, καὶ ὁ μίαν ἔχων κακίαν πάσας ἔχει. ἐν δὲ ταύταις ὁρᾶσθαι καὶ τὴν ἀσέβειαν, οὐ τὴν τεταγμένην κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀλλὰ τὴν. τῇ εὐσεβείᾳ ἐναντίαν ἕξιν, τὸ δὲ κατ' ἀσέβειαν πεπραγμένον ἀσέβημα εἶναι, πᾶν οὖν ἁμάρτημα ἀσέβημα εἶναι. ἔτι δ' ἀρέσκει αὐτοῖς καὶ πάντ' εἶναι τὸν ἄφρονα θεοῖς ἐχθρόν· τὴν γὰρ ἔχθραν ἀσυμφωνίαν εἶναι τῶν κατὰ τὸν βίον καὶ διχόνοιαν, ὥσπερ καὶ τὴν φιλίαν συμφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν. διαφωνοῦσι δ' οἱ φαῦλοι πρὸς τοὺς θεοὺς περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον, διόπερ πᾶς ἄφρων
[218] θεοῖς ἐχθρός ἐστιν, ἐπεὶ εἰ πάντες τοὺς ἐναντίους αὐτοῖς ἐχθροὺς εἶναι νομίζουσι, τῷ δὲ σπουδαίῳ ὁ φαῦλός ἐστιν ἐναντίος καὶ σπουδαῖός ἐστιν ὁ θεός, ὁ φαῦλος θεοῖς ἐστὶν ἐχθρός. ἴσα τε πάντα λέγουσιν εἶναι τὰ ἁμαρτήματα, οὐκ ἔτι δ' ὅμοια. καθάπερ γὰρ ἀπὸ μιᾶς τινος πηγῆς τῆς κακίας φέρεσθαι πέφυκε, τῆς κρίσεως οὔσης ἐν πᾶσι τοῖς ἁμαρτήμασι τῆς αὐτῆς· παρὰ δὲ τὴν ἔξωθεν αἰτίαν τῶν ἐφ' οἷς αἱ κρίσεις ἀποτελοῦνται μέσων διαλλαττόντων,

διάφορα κατὰ ποιότητα γίγνεσθαι τὰ ἁμαρτήματα. λάβοις δ' ἂν εἰκόνα σαφῆ τοῦ δηλουμένου τῷδ' ἐπιστήσας· πᾶν γὰρ τὸ ψεῦδος ἐπ' ἴσης ψεῦδος εἶναι συμβέβηκεν, οὐ γὰρ εἶναι ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον διεψευσμένον· τό τε γὰρ νύκτ' ἀεὶ εἶναι ψεῦδός ἐστι καθάπερ τὸ ἱπποκένταυρον ζῆν, καὶ οὐ μᾶλλον εἰπεῖν ἔστι ψεῦδος εἶναι θάτερον θατέρου· ἀλλ' οὖν εἰ τὸ ψεῦδος ἐπ' ἴσης ψεῦδός ἐστιν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ διεψευσμένοι ἐπ' ἴσης εἰσὶ διεψευσμένοι. καὶ ἁμαρτάνειν δὲ μᾶλλον καὶ ἧττον οὐκ ἔστι, πᾶσαν γὰρ [220]
ἁμαρτίαν κατὰ διάψευσιν πράττεσθαι. ἔτι οὐχὶ κατόρθωμα μὲν μεῖζον καὶ ἔλαττον γίγνεσθαι, ἁμάρτημα δὲ μεῖζον ἢ ἔλαττον οὐ γίγνεσθαι, πάντα γάρ ἐστι τέλεια, διόπερ οὔτ' ἐλλείπειν οὔθ' ὑπερέχειν δύναιτ' ἂν ἀλλήλων. ἴσα τοίνυν ἐστὶ πάντα τὰ ἁμαρτήματα. περὶ δὲ εὐφυοῦς, ἔτι δὲ εὐγενοῦς, οἱ μὲν τῶν ἐκ τῆς αἱρέσεως ἐπηνέχθησαν ἐπὶ τὸ λέγειν πάντα σοφὸν τοιοῦτον εἶναι οἱ δ' οὔ. οἱ μὲν γὰρ οἴονται οὐ μόνον εὐφυεῖς γίγνεσθαι πρὸς ἀρετὴν ἐκ φύσεως ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ κατασκευῆς, καὶ τὸ ἐν ταῖς παροιμίαις λεγόμενον τοῦτο ἀπεδέξαντο

μελέτη χρονισθεῖσ' εἰς φύσιν καθίσταται.

τὸ δ' ὅμοιον καὶ περὶ εὐγενείας ὑπέλαβον ὥστε εὐφυΐαν μὲν εἶναι κοινῶς ἕξιν ἐκ φύσεως ἢ ἐκ κατασκευῆς οἰκείαν πρὸς ἀρετήν, ἢ ἕξιν καθ' ἣν εὐανάληπτοι ἀρετῆς εἰσί τινες, τὴν δ' εὐγένειαν ἕξιν ἐκ γένους ἢ ἐκ κατασκευῆς οἰκείαν πρὸς ἀρετήν. τὸν δὲ σπουδαῖον ὁμιλητικὸν ὄντα καὶ ἐπιδέξιον καὶ προτρεπτικὸν καὶ θηρευτικὸν διὰ τῆς ὁμιλίας εἰς εὔνοιαν καὶ φιλίαν ὡς δυνατὸν εὐάρμοστον εἶναι πρὸς τὸ πλῆθος ἀνθρώπων, παρ' ὃ καὶ ἐπαφρόδιτον εἶναι [222]
καὶ ἐπίχαριν καὶ πιθανόν, ἔτι δὲ αἱμύλον καὶ εὔστο- (182)

χον καὶ εὔκαιρον καὶ ἀγχίνουν καὶ ἀφελῆ καὶ ἀπερίεργον καὶ ἁπλοῦν καὶ ἄπλαστον· τὸν δὲ φαῦλον ἔνοχον πᾶσι τοῖς ἐναντίοις. τὸ δ' εἰρωνεύεσθαι φαύλων εἶναί φασιν, οὐδένα γὰρ ἐλεύθερον καὶ σπουδαῖον εἰρωνεύεσθαι· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σαρκάζειν, ὅ ἐστιν εἰρωνεύεσθαι μετ' ἐπισυρμοῦ τινός. ἐν μόνοις τε τοῖς σοφοῖς ἀπολείπουσι φιλίαν, ἐπεὶ ἐν μόνοις τούτοις ὁμόνοια γίγνεται περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον· τὴν δ' ὁμόνοιαν εἶναι κοινῶν ἀγαθῶν ἐπιστήμην. φιλίαν γὰρ ἀληθινὴν καὶ μὴ ψευδώνυμον ἀδύνατον χωρὶς πίστεως καὶ βεβαιότητος ὑπάρχειν· ἐν δὲ τοῖς φαύλοις ἀπίστοις καὶ ἀβεβαίοις οὖσι καὶ δόγματα πολεμικὰ κεκτημένοις οὐκ εἶναι φιλίαν, ἑτέρας δέ τινας ἐπιπλοκὰς καὶ συνδέσεις ἔξωθεν ἀνάγκαις καὶ δόξαις κατεχομένας γίγνεσθαι. φασὶ δὲ καὶ τὸ ἀγαπᾶν καὶ τὸ ἀσπάζεσθαι καὶ τὸ φιλεῖν μόνων εἶναι σπουδαίων. καὶ μόνον εἶναι τὸν σοφὸν βασιλέα τε καὶ βασιλικόν, τῶν δὲ φαύλων μηδένα· τὴν γὰρ βασιλείαν ἀρχὴν ἀνυπεύθυνον εἶναι καὶ τὴν ἀνωτάτω καὶ τὴν ἐπὶ πάσαις. λέγουσι δὲ καὶ ἄριστον αὑτοῦ ἰατρὸν εἶναι τὸν
[224] σπουδαῖον ἄνδρα· ἐπιμελῆ γὰρ ὄντα τῆς ἰδίας φύσεως παρατηρητὴν ὑπάρχειν καὶ τῶν πρὸς ὑγίειαν ἐπιστήμονα συμφερόντων. οὐχ οἷόν τε δὲ μεθυσθήσεσθαι τὸν νοῦν ἔχοντα· τὴν γὰρ μέθην ἁμαρτητικόν τι περιέχειν λήρησίν τ' εἶναι περὶ τὸν οἶνον, ἐν μηδενὶ δὲ τὸν σπουδαῖον ἁμαρτάνειν, δι' ὃ πάντα κατ' ἀρετὴν ποιεῖν καὶ τὸν ἀπὸ ταύτης ὀρθὸν λόγον. τρεῖς δὲ προηγορευμένους εἶναι βίους, τόν τε βασιλικὸν καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ τρίτον τὸν ἐπιστημονικόν· ὁμοίως δὲ καὶ χρηματισμοὺς τρεῖς προηγουμένους, τόν τε ἀπὸ τῆς βασιλείας, καθ' ὃν ἢ αὐτὸς βασιλεύσει καὶ μοναρχικῶς χρημάτων εὐπορήσει· δεύτε-

ρον δὲ τὸν ἀπὸ τῆς πολιτείας, πολιτεύσεσθαι γὰρ κατὰ τὸν προηγούμενον λόγον· καὶ γὰρ γαμήσειν καὶ παιδοποιήσεσθαι, ἀκολουθεῖν γὰρ ταῦτα τῇ τοῦ λογιστικοῦ ζῴου καὶ κοινωνικοῦ καὶ φιλαλλήλου [φύσει]. χρηματιεῖσθαι οὖν καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας καὶ ἀπὸ τῶν φίλων τῶν ἐν ὑπεροχαῖς ὄντων. περὶ δὲ [226] τοῦ σοφιστεύσειν καὶ ἀπὸ σοφιστείας εὐπορήσειν χρημάτων διέστησαν οἱ ἀπὸ τῆς αἱρέσεως κατὰ τὸ σημαινόμενον. τὸ μὲν γὰρ χρηματιεῖσθαι ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν παιδείαν καὶ μισθούς ποτε λήψεσθαι παρὰ τῶν φιλομαθούντων διωμολογήσαντο, περὶ δὲ τὸ σημαινόμενον ἐγένετό τις ἐν αὐτοῖς ἀμφισβήτησις, τῶν μὲν αὐτὸ τοῦτο λεγόντων σοφιστεύειν τὸ ἐπὶ μισθῷ μεταδιδόναι τῶν τῆς φιλοσοφίας δογμάτων, τῶν δ' ὑποτοπησάντων ἐν τῷ σοφιστεύειν περιέχεσθαί τι φαῦλον, οἱονεὶ λόγους καπηλεύειν, οὐ φαμένων δεῖν ἀπὸ παιδείας παρὰ τῶν ἐπιτυχόντων χρηματίζεσθαι· καταδεέστερον γὰρ εἶναι τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ χρηματισμοῦ τοῦ τῆς φιλοσοφίας ἀξιώματος. φασὶ δέ ποτε καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τὴν ἐκ τοῦ βίου τοῖς σπουδαίοις καθηκόντως [γίγνεσθαι] κατὰ πολλοὺς τρόπους, τοῖς δὲ φαύλοις μόνην ἐν τῷ ζῆν, καὶ εἰ μὴ μέλλοιεν ἔσεσθαι σοφοί· οὔτε γὰρ τὴν ἀρετὴν κατέχειν. ἐν τῷ ζῆν οὔτε τὴν κακίαν ἐκβάλλειν, τοῖς δὲ καθήκουσι καὶ τοῖς παρὰ τὸ καθῆκον μετρεῖσθαι τήν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον. λέγουσι δὲ καὶ τὸν σοφὸν ἀνύβριστον εἶναι, οὔθ' ὑβρίζεσθαι γὰρ οὔθ' ὑβρίζειν διὰ τὸ τὴν ὕβριν ἀδικίαν εἶναι καταισχύνουσαν καὶ βλάβην· μήτε δὲ ἀδικεῖσθαι μήτε βλάπτεσθαι [228] τὸν σπουδαῖον, ἀδικητικῶς μέντοιγέ τινας αὐτῷ προσφέρεσθαι καὶ ὑβριστικῶς, καὶ κατὰ τοῦτο δικαιοπραγεῖν, πρός τε τὸ μηδὲν τυχοῦσαν ἀδικίαν εἶναι τὴν

ὕβριν, ἀλλὰ καταισχύνουσαν καὶ ὑβριστικὴν οὖσαν. ἀπερίπτωτον δ' ὑπάρχειν τὸν νοῦν ἔχοντα τούτοις καὶ μηδαμῶς καταισχύνεσθαι, ἐν ἑαυτῷ γὰρ ἔχειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν θείαν ἀρετήν, δι' ὃ καὶ πάσης ἀπηλλάχθαι κακίας καὶ βλάβης. καὶ βασιλεύσειν τέ ποτε τὸν νοῦν ἔχοντα καὶ βασιλεῖ συμβιώσεσθαι καὶ εὐφυίαν ἐμφαίνοντι καὶ φιλομάθειαν. ἔφαμεν δ' ὅτι καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸν προηγούμενον λόγον οἷόν ἐστι, μὴ πολιτεύεσθαι δὲ ἐάν τι ... καὶ μάλιστα μηδὲν ὠφελεῖν μέλλῃ τὴν πατρίδα, κινδύνους δὲ παρακολουθεῖν
[230] ὑπολαμβάνῃ μεγάλους καὶ χαλεποὺς ἐκ τῆς πολιτείας. λέγεσθαι δὲ μὴ ψεύδεσθαι τὸν σοφόν, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ἀληθεύειν· οὐ γὰρ ἐν τῷ λέγειν τι ψεῦδος τὸ ψεύδε-
(183) σθαι ὑπάρχειν, ἀλλ' ἐν τῷ διαψευστῶς τὸ ψεῦδος λέγειν καὶ ἐπὶ ἀπάτῃ τῶν πλησίον. τῷ μέντοι ψεύδει ποτὲ συγχρήσεσθαι νομίζουσιν αὐτὸν κατὰ πολλοὺς τρόπους ἄνευ συγκαταθέσεως· καὶ γὰρ κατὰ στρατηγίαν πρὸς τῶν ἀντιπάλων, καὶ κατὰ τὴν τοῦ συμφέροντος προόρασιν, καὶ κατ' ἄλλας οἰκονομίας τοῦ βίου πολλάς. ψεῦδος δ' ὑπολαμβάνειν οὐδέποτέ φασι τὸν σοφὸν οὐδὲ τὸ παράπαν ἀκαταλήπτῳ τινὶ συγκατατίθεσθαι, διὰ τὸ μηδὲ δοξάζειν αὐτὸν μηδ' ἀγνοεῖν μηδέν. τὴν γὰρ ἄγνοιαν μεταπτωτὴν εἶναι, συγκατάθεσιν δὲ ἀσθενῆ, μηδὲν δ' ὑπολαμβάνειν ἀσθενῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως, δι' ὃ καὶ μηδὲ δοξάζειν τὸν σοφόν. διττὰς γὰρ εἶναι δόξας, τὴν μὲν ἀκατάληπτον συγκατάθεσιν τὴν δ' ὑπόληψιν ἀσθενῆ·
[232] ταύτας δ' ἀλλοτρίους εἶναι τῆς τοῦ σοφοῦ διαθέσεως, δι' ὃ καὶ τὸ προπίπτειν πρὸ καταλήψεως καὶ συγκατατίθεσθαι κατὰ τὸν προπετῆ φαῦλον εἶναι, καὶ μὴ πίπτειν εἰς τὸν εὐφυῆ καὶ τέλειον ἄνδρα καὶ σπουδαῖον. οὐδὲ λανθάνειν δὲ αὐτόν τι, τὴν γὰρ λήθην εἶναι

ψεύδους ὑπόληψιν ἀποφαντικὴν πράγματος. τούτοις δ' ἀκολούθως οὐκ ἀπιστεῖν, τὴν γὰρ ἀπιστίαν εἶναι ψεύδους ὑπόληψιν, τὴν δὲ πίστιν ἀστεῖον ὑπάρχειν, εἶναι γὰρ ὑπόληψιν ἰσχυράν, βεβαιοῦσαν τὸ ὑπολαμβανόμενον. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐπιστήμην ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου· διὰ ταῦτά φασι μήτε ἐπίστασθαί τι τὸν φαῦλον μήτε πιστεύειν. ἐχομένως δὲ τούτῳ οὔτε πλεονάζεσθαι τὸν σοφὸν οὔτε βουκολεῖσθαι οὔτε διαιτᾶσθαι οὔτε παραριθμεῖν οὔτε ὑφ' ἑτέρου παραριθμεῖσθαι· ταῦτα γὰρ πάντα τὴν ἀπάτην περιέχειν καὶ τοῖς κατὰ τὸν τόπον ψεύδεσι πρόσθεσιν. οὐδένα δὲ τῶν ἀστείων οὔθ' ὁδοῦ διαμαρτάνειν οὔτ' οἰκίας οὔτε σκοποῦ· ἀλλ' οὐδὲ παρορᾶν ἀλλ' οὐδὲ παρακού- [234] ειν νομίζουσι τὸν σοφόν, οὐδὲ τὸ σύνολον παραπαίειν κατά τι τῶν αἰσθητηρίων, καὶ γὰρ τούτων ἕκαστον ἔχεσθαι νομίζουσι τῶνδε ψευδῶν συγκαταθέσεων. οὐδ' ὑπονοεῖν δέ φασι τὸν σοφόν, καὶ γὰρ τὴν ὑπόνοιαν ἀκατάληπτον εἶναι τῷ γένει συγκατάθεσιν, οὐδὲ μετανοεῖν δ' ὑπολαμβάνουσι τὸν νοῦν ἔχοντα, καὶ γὰρ τὴν μετάνοιαν ἔχεσθαι ψεύδους συγκαταθέσεως, ὡς ἂν προδιαπεπτωκότος. οὐδὲ μεταβάλλεσθαι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδὲ μετατίθεσθαι οὐδὲ σφάλλεσθαι· ταῦτα γὰρ εἶναί πάντα τῶν τοῖς δόγμασι μεταπιπτόντων, ὅπερ ἀλλότριον εἶναι τοῦ νοῦν ἔχοντος· οὐδὲ δοκεῖν αὐτῷ τί φασι, παραπλησίως τοῖς εἰρημένοις. γίγνεσθαι δὲ καὶ διαλεληθότα τινὰ σοφὸν νομί- [236] ζουσι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους, οὔτε ὀρεγόμενόν τινος οὔτε νομίζειν βουλόμενον, ἔν τινι τῶν ἐν τῷ βούλεσθαι εἰδικῶν ὄντα, διὰ τὸ μὴ κρίνειν τι αὐτῷ παρεῖναι ὧν χρή. οὐ μόνον δ' ἐπὶ τῆς φρονήσεως ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν τὰς τοιαύτας ἔσεσθαι διαλήψεις. ἔτι πάντων τε τῶν ἁμαρτημάτων ἴσων ὄντων

καὶ τῶν κατορθωμάτων, καὶ τοὺς ἄφρονας ἐπίσης πάντας ἄφρονας εἶναι, τὴν αὐτὴν καὶ ἴσην ἔχοντας διάθεσιν. ἴσων δὲ ὄντων τῶν ἁμαρτημάτων, εἶναί τινας ἐν αὐτοῖς διαφοράς, καθ' ὅσον τὰ μὲν αὐτῶν ἀπὸ σκληρᾶς καὶ δυσιάτου διαθέσεως γίγνεται τὰ δ' οὔ. καὶ τῶν σπουδαίων δὲ ἄλλους ἄλλων προτρεπτικωτέρους γίγνεσθαι καὶ πιστικωτέρους, ἔτι δὲ καὶ ἀγχινουστέρους κατὰ τὰ μέσα τὰ ἐμπεριλαμβανόμενα τῶν ἐπιτάσεων συμβαινουσῶν. εὐτεκνεῖν δὲ μόνον τὸν ἀστεῖον, οὔ τι μὴν πάντα, δεῖν γὰρ τὸν εὐτεκνοῦντα, ἀστεῖα τέκνα ἔχοντα, χρήσασθαι αὐτοῖς ὡς τοιούτοις. εὐγηρεῖν τε μόνον καὶ εὐθανατεῖν τὸν σπουδαῖον· εὐγηρεῖν γὰρ εἶναι τὸ μετὰ ποιοῦ γήρως διεξάγειν κατ' ἀρετήν, εὐθανατεῖν δὲ τὸ μετὰ ποιου
[238] θανάτου κατ' ἀρετὴν τελευτᾶν. καὶ τά τε ὑγιεινὰ καὶ νοσερὰ πρὸς ἄνθρωπον λέγεσθαι, καὶ ὡς τρόφιμα καὶ τὰ λυτικὰ καὶ στατικὰ καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. ὑγιεινὰ μὲν γὰρ εἶναι τὰ εὐφυῶς ἔχοντα πρὸς τὸ περιποιεῖν ὑγίειαν ἢ συνέχειν, νοσερὰ δὲ τὰ ἐναντίως ἔχοντα τούτοις. παραπλήσιον δὲ εἶναι καὶ τὸν ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγον. καὶ μαντικὸν δὲ μόνον εἶναι τὸν σπουδαῖον, ὡς ἂν ἐπιστήμην ἔχοντα διαγνωστικὴν σημείων τῶν ἐκ θεῶν ἢ δαιμόνων πρὸς ἀνθρώπινον βίον τεινόντων· δι' ὃ καὶ τὰ εἴδη τῆς μαντικῆς εἶναι περὶ αὐτόν, τό τε ὀνειροκριτικὸν καὶ τὸ οἰωνοσκοπικὸν καὶ θυτικὸν καὶ εἴ τινα ἄλλα τούτοις ἐστὶ παραπλήσια. αὐστηρόν τε λέγεσθαι τὸν
(184) σπουδαῖον καθ' ὅσον οὔτε προσφέρει τινὶ οὔτε προσίεται τὸν πρὸς χάριν λόγον. κυνιεῖν τε τὸν σοφὸν λέγουσιν, ὅσον τῷ κυνισμῷ ἐμμένειν, οὐ μὴν σοφὸν ὄντ' ἂν ἄρξασθαι τοῦ κυνισμοῦ. τὸν δ' ἔρωτά φασιν ἐπιβολὴν εἶναι φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινό-

μενον νέων ὡραίων· δι' ὃ καὶ ἐρωτικὸν εἶναι τὸν σοφὸν καὶ ἐρασθήσεσθαι τῶν ἀξιεράστων, εὐγενῶν ὄντων καὶ εὐφυῶν. λέγουσι δὲ μηδὲ παρὰ τὴν ὄρεξιν μηδὲ παρὰ τὴν ὁρμὴν μηδὲ παρὰ τὴν ἐπιβολὴν γίγνεσθαί τι περὶ τὸν σπουδαῖον, διὰ τὸ μεθ' ὑπεξαιρέσεως [240] *πάντα ποιεῖν τὰ τοιαῦτα καὶ μηδὲν αὐτῷ τῶν ἐναντιουμένων ἀπρόληπτον προσπίπτειν. εἶναι δὲ καὶ πρᾶον, τῆς πραότητος οὔσης ἕξεως καθ' ἣν πράως ἔχουσι πρὸς τὸ ποιεῖν τὰ ἐπιβάλλοντα ἐν πᾶσι, καὶ μὴ ἐκφέρεσθαι εἰς ὀργὴν ἐν μηδενί. καὶ ἡσύχιον δὲ καὶ κόσμιον εἶναι, τῆς κοσμιότητος οὔσης ἐπιστήμης κινήσεων πρεπουσῶν, ἡσυχιότητος δὲ εὐταξίας περὶ τὰς κατὰ φύσιν κινήσεις καὶ μονὰς ψυχῆς καὶ σώματος, τῶν ἐναντίων τούτοις ἐπὶ πάντων φαύλων γιγνομένων. ἀδιάβολον δ' εἶναι πάντα τὸν καλὸν κἀγαθὸν ἀπαράδεκτον ὄντα διαβολῆς, ὅθεν καὶ ἀδιάβολον εἶναι κατά τε τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τῷ μὴ διαβάλλειν ἕτερον. εἶναι δὲ τὴν διαβολὴν διάστασιν φαινομένων φίλων ψευδεῖ λόγῳ· τοῦτο δὲ μὴ γίγνεσθαι περὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, μόνους δὲ τοὺς φαύλους καὶ διαβάλλεσθαι καὶ διαβάλλειν, δι' ὃ καὶ τοὺς μὲν κατ' ἀλήθειαν φίλους μήτε διαβάλλειν μήτε διαβάλλεσθαι, τοὺς δὲ δοκοῦντας καὶ φαινομένους. οὐδ' ἀναβάλλεσθαι δέ ποτε τὸν σπουδαῖον οὐδέν· εἶναι γὰρ τὴν ἀναβολὴν ὑπέρθεσιν ἐνεργείας δι' ὄκνον· ὑπερτίθεσθαι δέ τινα μόνον ἀνεγκλήτου τῆς ὑπερθέσεως οὔσης. ἐπὶ γὰρ τοῦ ἀναβάλλεσθαι τὸν Ἡσίοδον ταῦτ'* [242] *εἰρηκέναι*

μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον ἔς τε ἔνηφι,

καὶ

αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει·

τῆς ἀναβολῆς ἔκπτωσίν τινα τῶν προσηκόντων ἔργων ἐμποιούσης.

ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον. περὶ γὰρ πάντων τῶν παραδόξων δογμάτων ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις ὁ Χρύσιππος διελέχθη, καὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ δογμάτων, καὶ ἐν τῇ ὑπογραφῇ τοῦ λόγου, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν κατὰ μέρος συγγραμμάτων. ἐγὼ δ' ὁπόσα προυθέμην ἐπελθεῖν ἐν κεφαλαίῳ τῶν ἠθικῶν δογμάτων κατὰ τὴν τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων αἵρεσιν διεληλυθὼς ἱκανῶς, ἤδη τοῦτον τὸν ὑπομνηματισμὸν αὐτόθι καταπαύσω.

7 Ἀριστοτέλους καὶ τῶν λοιπῶν περιπατητικῶν περὶ τῶν ἠθικῶν.

Τὸ μὲν οὖν ἦθος τοὔνομα λαβεῖν φησὶν ἀπὸ τοῦ [244] ἔθους· ὧν γὰρ ἐκ φύσεως ἀρχὰς ἔχομεν καὶ σπέρματα, τούτων τὰς τελειότητας περιποιεῖσθαι τοῖς ἔθεσι καὶ ταῖς ὀρθαῖς ἀγωγαῖς· δι' ὃ καὶ τὴν ἠθικὴν ἐθικὴν εἶναι, καὶ περὶ μόνα τὰ ζῷα γίγνεσθαι, καὶ μάλιστα περὶ ἄνθρωπον. τὰ μὲν γὰρ λοιπὰ ἐθισθέντα οὐ λόγῳ ἀλλὰ τῇ ἀνάγκῃ γίγνεσθαι ποιὰ ἄττα, τὸν δ' ἄνθρωπον τῷ λόγῳ πλαττόμενον, ἐκ τοῦ ἐθισμοῦ, μέρους τῆς ψυχῆς διακειμένου κατὰ τὸν λόγον. κατὰ τὸν λόγον δὲ λέγεσθαι ψυχῆς μέρος οὐ τὸ καθάπαξ ἄλογον, ἀλλὰ τὸ οἷόν τε πείθεσθαι λόγῳ, ὁποῖόν ἐστι τὸ παθητικόν, τοῦτο δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς δεκτικόν. τῆς γὰρ ψυχῆς τὸ μὲν εἶναι λογικὸν τὸ δ' ἄλογον· λογικὸν μὲν τὸ κριτικόν, ἄλογον δὲ τὸ ὁρμητικόν. τοῦ δὲ λογικοῦ τὸ μὲν περὶ τὰ ἀΐδια καὶ τὰ θεῖα θεωρητικὸν ἐπιστημονικὸν καλεῖσθαι, τὸ δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ πρακτικὸν βουλευτικόν. καὶ τοῦ ἀλόγου τὸ μὲν ὀρεκτι- [246] κὸν τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ πρὸς τοὺς πλησίον οἷον ἀμυντικὸν θυμικόν. ὥστε διττὸν εἶναι καὶ

τῶν ἀρετῶν τὸ εἶδος, τὸ μὲν λογικὸν τὸ δ' ἄλογον, ἐπειδὴ κατὰ ταῦτα πεφύκαμεν κατὰ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν, ὅθεν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν οὐκ εἶναι μὲν ἐπιστήμην, προαιρετικὴν δὲ τῶν καλῶν ὑπάρχειν. ἐκ τριῶν δὲ (185)
συμβεβηκέναι τὴν ἀρετὴν τελειοῦσθαι, φύσεως ἔθους λόγου. τὸν γὰρ ἄνθρωπον διαφέροντα κατά τε σῶμα καὶ ψυχὴν τῶν ἄλλων ζῴων, διὰ τὸ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων ὄντα καὶ τῶν θνητῶν κοινωνίαν ἐξῆφθαι πρὸς ἄμφω, πρὸς μὲν τὰ λογικὰ τῷ κατὰ τὴν ψυχὴν θείῳ, πρὸς δὲ τὰ ἄλογα τῷ κατὰ τὸ σῶμα θνητῷ, κατὰ λόγον ἀμφοῖν τῆς τελειότητος ἐφίεσθαι. καὶ πρῶτον μὲν ὀρέγεσθαι τοῦ εἶναι, φύσει γὰρ ᾠκειῶσθαι πρὸς ἑαυτόν, δι' ὃ καὶ προσηκόντως ἀσμενίζειν μὲν τοῖς κατὰ φύσιν, δυσχεραίνειν δ' ἐπὶ τοῖς παρὰ φύσιν. τήν τε γὰρ ὑγίειαν περιποιεῖσθαι σπουδάζειν καὶ τῆς ἡδο- [248]
νῆς ἔφεσιν ἔχειν καὶ τοῦ ζῆν ἀντιποιεῖσθαι τῷ ταῦτα μὲν εἶναι κατὰ φύσιν καὶ δι' αὑθ' αἱρετὰ καὶ ἀγαθά, τὰ δ' ἐναντία, τὴν νόσον καὶ τὴν ἀλγηδόνα καὶ τὴν φθοράν, διακρούεσθαι καὶ παρακλίνειν τῷ παρὰ φύσιν ὑπάρχειν καὶ δι' αὑτὰ φευκτὰ καὶ κακά. φίλον γὰρ εἶναι ἡμῖν τὸ σῶμα, φίλην δὲ τὴν ψυχήν, φίλα δὲ τὰ τούτων μέρη καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας, ὧν κατὰ τὴν πρόνοιαν τῆς σωτηρίας τὴν ἀρχὴν γίγνεσθαι τῆς ὁρμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς. εἰ μὲν γὰρ περὶ τὰς τῶν εἰρημένων αἱρέσεις καὶ φυγὰς μηδεμία συνέβαινε πλάνη καθάπαξ, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀγαθῶν ἐπήβολοι τῶν δὲ κακῶν ἄμοιροι διετελοῦμεν ὄντες, οὐδέποτ' ἂν τὴν ὀρθὴν καὶ ἄπταιστον ἐν τούτοις ἐπεζητήσαμεν ἐκλογήν. ἐπεὶ δὲ πολλάκις δι' ἄγνοιαν περὶ τὰς αἱρέσεις καὶ φυγὰς ἀπατώμεθα, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ [ὡς κακὰ] παραπέμπομεν, τοῖς κακοῖς δ' ὡς ἀγαθοῖς ἐντυγχάνομεν, ἀναγκαίως τὴν τῆς ἐπικρίσεως

βέβαιον εἴδησιν ἐπεξητήσαμεν, ἣν καὶ συνῳδὸν εὑ-[250]ρόμενοι τῇ φύσει διὰ τὸ τῆς ἐνεργείας μεγαλοπρεπὲς ἀρετὴν προσηγορεύσαμεν καὶ μόνως θαυμάσαντες εἶτ' ἐτιμήσαμεν πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων. τὰς γὰρ πράξεις ἀπό τε τῆς τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀπεκλογῆς τῶν παρὰ φύσιν τὰς ἀρχὰς ἔχειν συμβέβηκε καὶ τὰ λεγόμενα καθήκοντα· δι' ὃ καὶ τάς τε κατορθώσεις καὶ τὰς ἁμαρτίας ἐν τούτοις καὶ περὶ ταῦτα γίγνεσθαι· σχεδὸν γὰρ τὴν ὅλην τῆς αἱρέσεως ὑπογραφὴν ἀπὸ τούτων ὡρμῆσθαι, καθάπερ ἐπιδείξω διὰ βραχυτάτων. ὅτι γὰρ οὐ μόνον αἱρετὰ τὰ τέκνα τοῖς γειναμένοις ἐστὶ διὰ τὰς χρείας ἀλλὰ καὶ δι' ἑαυτά, γνώριμον ἐκ τῆς ἐνεργείας. οὐδένα γοῦν οὕτως ὠμὸν εἶναι καὶ θηριώδη τὴν φύσιν, ὃς οὐκ ἂν σπουδάζοι μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν εὐδαιμονεῖν τὰ τέκνα καὶ καλῶς ἐπανάγειν μᾶλλον ἢ τοὐναντίον. ἀπὸ ταύτης οὖν τῆς φιλοστοργίας καὶ διαθήκας τελευτᾶν μέλλοντας τίθεσθαι καὶ τῶν ἔτι κυοφορουμένων φροντίζειν, ἐπιτρόπους ἀπολείποντας καὶ κηδεμόνας καὶ τοῖς φιλτάτοις παρατιθεμένους καὶ παρακαλοῦντας ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, καὶ τινὰς μὴν ἀποθνήσκουσι τοῖς τέκνοις συναποθνήσκειν. τῶν δὲ τέκνων οὕτως ἀγαπωμένων κατὰ τὸ αὐθαίρετον, ἀναγκαῖον καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὴν τοῦ λέχους κοινωνὸν καὶ τοὺς [252] συγγενεῖς καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους καὶ πολίτας ὡς δι' αὐτοὺς φιλίας τυγχάνειν· ἔχειν γὰρ ἐκ φύσεως ἡμᾶς καὶ πρὸς τούτους τινὰς οἰκειότητας· φιλάλληλον γὰρ εἶναι καὶ κοινωνικὸν ζῷον τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ τῶν φιλιῶν τὰς μὲν εἶναι πόρρω συμβέβηκε τὰς δὲ προσεχεῖς ἡμῖν, οὐθὲν πρὸς ἔπος· πᾶσαν γὰρ δι' αὐτὴν αἱρετὴν ὑπάρχειν, καὶ μὴ μόνον διὰ χρείας. εἰ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας φιλίαν δι' αὐτὴν αἱρετὴν ἀναγ-

καῖον εἶναι, καὶ τὴν πρὸς ὁμοεθνεῖς καὶ ὁμοφύλους, ὥστε καὶ τὴν πρὸς πάντας ἀνθρώπους. καὶ γὰρ δὴ πάντας τοὺς σῴζοντας οὕτως ἔχειν πρὸς τοὺς πλησίον, ὥστε μὴ τὰς πράξεις ἀλλὰ κατὰ τὸ δι' αὑθ' αἱρετὸν τὰ πλεῖστα δρᾶν. τίνα γὰρ οὐκ ἂν ἐξελέσθαι θεασάμενον (186) ἄνθρωπον ὑπὸ θηρίου καταδυναστευόμενον, εἰ δύναιτο; τίνα δ' οὐκ ἂν ὁδὸν πλανωμένῳ μηνύσειν; τίνα δ' οὐκ ἂν ἐπαρκέσειν ὑπ' ἐνδείας ἀπολλυμένῳ; τίνα δ' οὐκ ἂν ἐπ' ἐρημίας ἀνύδρου νάμασι περιτυχόντα γνωρίσμασι διαδηλώσειν τοῖς τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζουσι; τίνα δ' οὐ τῆς μετὰ τὸν βίον εὐφημίας πολὺν ποιεῖσθαι λόγον; τίνα δ' οὐκ ἀποστυγεῖν τὰς τοιαύτας φωνὰς ὡς παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην οὖσας φύσιν

ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί.
οὐθὲν μέλει μοι, τἀμὰ γὰρ καλῶς ἔχει. [254]

φανερὸν οὖν ὅτι πρὸς πάντας ἐστὶν ἡμῖν εὔνοια φυσικὴ καὶ φιλία τὸ δι' αὑθ' αἱρετὸν ἐμφαίνουσα καὶ τὸ κατὰ λόγον.

ἓν γὰρ ἀνδρῶν ἓν θεῶν γένος, ἐκ
μιᾶς δὲ πνέομεν
γαστρὸς ἀμφότεροι,

τῆς φύσεως. ἐπειδὴ δὲ κοινή τις ἡμῖν ὑπάρχει φιλανθρωπία, πολὺ μᾶλλον πρὸς τοὺς ἐν συνηθείᾳ φίλους τὸ δι' αὑθ' αἱρετὸν φανερώτερον· εἰ δ' ὁ φίλος δι' αὑτὸν αἱρετὸς καὶ ἡ φιλία καὶ ἡ εὔνοια, καὶ ἡ παρὰ πάντων τῶν τοῦ βίου κοινωνούντων καὶ παρὰ τῶν πλείστων ἀνθρώπων, ὥστε καὶ τὸν ἔπαινον εἶναι δι' αὑτὸν αἱρετόν· οἰκειοῦσθαι γὰρ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἐπαινοῦντας. εἰ δ' ὁ ἔπαινος δι' ἑαυτὸν αἱρετός, καὶ ἡ εὐδοξία· καὶ γὰρ οὐδὲν ἕτερον τὴν εὐδοξίαν κατὰ τὴν [256] ὑπογραφὴν παρειλήφαμεν εἰ μὴ τὸν παρὰ πολλῶν

ἔπαινον· ὥστε ταυτὶ μὲν τὰ λεγόμενα τῶν ἀγαθῶν ἔξω ὅτι δι' αὑτὰ αἱρετὰ πέφυκεν ἐπιδεδεῖχθαι σαφῶς· πῶς οὖν οὐ πολὺ μᾶλλον τὰ περὶ ἡμᾶς καὶ ἐν ἡμῖν; λέγω δὴ τὰ περὶ σῶμά τε καὶ ψυχήν. εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος δι' αὑτὸν αἱρετός, καὶ τὰ μέρη τοῦ ἀνθρώπου δι' αὑτὰ ἂν εἴη αἱρετά. μέρη δ' ἐστὶν ἀνθρώπου ὁλοσχερέστατα σῶμα καὶ ψυχή· ὥστε καὶ τὸ σῶμα δι' αὑτὸ ἂν αἱρετὸν εἴη. πῶς γὰρ τὸ μὲν τοῦ πλησίον σῶμα δι' αὑτὸ αἱρετόν ἐστιν ἡμῖν, τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἔτι; ἢ πῶς ὁ μὲν πλησίον ἄνθρωπος δι' αὑτόν ἐστιν αἱρετός, οὐχὶ δὲ καὶ ἕκαστος ἡμῶν αὑτῷ δι' αὑτὸν αἱρετός; ἢ πῶς τοῦτο μὲν οὐχὶ δὲ καὶ τὰ μέρη τὰ τοῦ σώματος καὶ αἱ τῶν μερῶν ἀρεταὶ καὶ αἱ τοῦ ὅλου σώματος ἂν εἶεν αἱρεταί; ὥστε δι' αὑτὰ αἱρετὰ ἡμῖν εἶναι τὴν
[258] ὑγίειαν τὴν ἰσχὺν τὸ κάλλος τὴν ποδώκειαν τὴν εὐεξίαν τὴν εὐαισθησίαν καθόλου πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν [τὰς ἀρετάς]. καὶ γὰρ ἄλλως οὐδεὶς ἂν εὖ φρονῶν δέξαιτο ἄμορφος καὶ λελωβημένος εἶναι κατὰ τὸ εἶδος, κἂν εἰ μηδεμία μέλλοι δυσχρηστία τὸ παράπαν ἐπακολουθεῖν διὰ τὴν τοιαύτην εἰδέχθειαν· ὥστε καὶ δίχα τῆς δυσχρηστίας εὔλογον φυγὴν φαίνεσθαι τοῦ αἴσχους. εἰ δὲ δι' αὑτὸ φευκτόν ἐστι τὸ αἶσχος, καὶ τὸ κάλλος οὐ μόνον διὰ τὴν χρείαν αἱρετὸν ἀλλὰ καὶ δι' αὑτό· ὅτι γὰρ ἐξ αὑτοῦ προσκλητικόν τι ἔχει τὸ κάλλος, ἐμφανές· πάντας γοῦν φυσικῶς οἰκειοῦσθαι τοῖς καλοῖς χωρὶς πάσης χρείας, καὶ γὰρ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν αὐτοὺς καὶ εὐεργετεῖν ἑτοίμως ἔχειν, ὅθεν δὴ καὶ δοκεῖν εὐνοίας εἶναι παρασκευαστικόν· ὥστε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τὸ μὲν κάλλος τῶν δι' αὑτὰ αἱρετῶν ὑπάρχειν, τὸ δὲ αἶσχος τῶν δι' αὑτὰ φευκτῶν. τὸν δ' αὐτὸν λόγον καὶ ἐπὶ ὑγιείας εἶναι καὶ νόσου καὶ ἰσχύος καὶ ἀσθενείας καὶ ποδωκείας καὶ βραδυτῆτος καὶ αἰσθήσεως

καὶ πηρώσεως. ὥστ᾽ εἰ καὶ τὰ σωματικὰ τῶν ἀγαθῶν
δέδεικται δι᾽ αὑτὰ αἱρετὰ καὶ τἀναντία τούτων κακὰ
δι᾽ αὑτὰ φευκτά, καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἀναγκαῖον μέρη
δι᾽ αὑτὰ αἱρετὰ ὑπάρχειν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν καὶ [260]
τῆς ὅλης ψυχῆς. τὴν γὰρ εἴσοδον ἡ ἀρετὴ λαβοῦσα,
καθάπερ ὑπεδείξαμεν, ἀπὸ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν
ἔξωθεν ἀγαθῶν, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέψασα καὶ
θεασαμένη, διότι καὶ αὐτὴ τῶν κατὰ φύσιν πολὺ
μᾶλλον τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν, ᾠκειώθη πρὸς
ἑαυτὴν ὡς πρὸς δι᾽ αὑτὴν αἱρετὴν καὶ μᾶλλόν γε (187)
πρὸς ἑαυτὴν ἢ πρὸς τὰς τοῦ σώματος ἀρετάς· ὥστε
παρὰ πολὺ τιμιωτέρας εἶναι τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετάς.
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν προεφωδευμένων τοῦτ᾽ ἄν
τις ἐπιλογίσαιτο. εἰ γὰρ ἡ τοῦ σώματος ὑγίεια αἱ- [262]
ρετὴ δι᾽ αὑτήν, καὶ πολὺ μᾶλλον ἡ τῆς ψυχῆς· ὑγίεια
δὲ ψυχῆς σωφροσύνη τῆς σφοδρότητος ἀπολύουσα τῶν
παθῶν ἡμᾶς. καὶ εἰ ἡ ἰσχὺς ἡ σωματικὴ τῶν ἀγα-
θῶν ἐστί, πολὺ μᾶλλον ἡ ψυχικὴ δι᾽ αὑτὴν ἂν εἴη
αἱρετὴ καὶ ἀγαθόν· ψυχῆς δ᾽ ἐστὶν ἰσχὺς ἀνδρεία
καὶ καρτερία εὐρώστους τὰς ψυχὰς κατασκευάζουσα·
διόπερ ἂν εἴη καὶ ἡ ἀνδρεία δι᾽ αὑτὴν αἱρετὴ καὶ ἡ
καρτερία. κατὰ τὸ ἀνάλογον εἰ τὸ κάλλος τὸ σωμα-
τικὸν δι᾽ αὑτὸ αἱρετόν, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος εἴη
ἂν δι᾽ αὑτὸ αἱρετόν· κάλλος δὲ ψυχῆς ἐστὶν ἡ δι-
καιοσύνη· τὸ γὰρ μηθὲν ἀδικεῖν καὶ καλοὺς ἡμᾶς
ποιεῖ. [διόπερ ἂν εἴη καὶ ἡ δικαιοσύνη δι᾽ αὑτὴν
αἱρετή.]

Ὅτι τὰ τρία γένη τῶν ἀγαθῶν, τὰ περὶ σῶμα τὰ περὶ ψυχὴν τὰ ἐκτός, ἀναλογίαν πρὸς ἄλληλα ἔχει καίτοι διαφέροντα. 8

Τὸν παραπλήσιον δ᾽ εἶναι λόγον καὶ ἐπὶ τῶν
ἀρετῶν, διὰ τὸ δοκεῖν τὰ τρία γένη τῶν ἀγαθῶν ἐκ

πλείστης διαφορᾶς τῆς ἐν ἀλλήλοις ὅμως ἔχειν τινὰ [πρὸς τὸν λόγον] ἀναλογίαν, ἣν καὶ δὴ πειράσομαι δηλῶσαι σαφῶς. ὅπερ μὲν ἐν τῷ σώματι φαμὲν ὑγίειαν, τοῦτ' ἐν τῇ ψυχῇ καλεῖσθαι σωφροσύνην, ἐν
[264] δὲ τοῖς ἐκτὸς πλοῦτον· περιστέλλειν γὰρ τὰ πολλὰ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ τοῦτον. ὅπερ δὲ ἐν τῷ σώματι ἰσχὺν τοῦτ' ἐν τῇ ψυχῇ ἀνδρείαν, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς ἀρχήν· ὅπερ δ' ἐν τῷ σώματι εὐαισθησίαν τοῦτ' ἐν τῇ ψυχῇ φρόνησιν, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς εὐτυχίαν· ὅπερ δ' ἐν τῷ σώματι κάλλος τοῦτ' ἐν τῇ ψυχῇ δικαιοσύνην, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς φιλίαν· ὥστε τρία γένη τῶν ἀγαθῶν δι' αὑθ' αἱρετὰ ὑπάρχειν, τά τε περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτός· καὶ μακρῷ αἱρετώτερα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ καὶ ἡγεμονικώτερον καὶ αἱρετώτερον ψυχὴ σώματος. δῆλον οὖν ὅτι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν καὶ τῶν ἐκτὸς αἱ τῆς ψυχῆς ὑπάρχουσιν αἱρετώτεραι, ὑπεροχὴν ὁμοίως φερόμεναι· στοχάζονται δὲ καὶ τῶν ἄλλων πρῶτον μὲν ὡς δι' αὑθ' αἱρετῶν, ἔπειθ' ὡς χρησίμων πρός τε τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν βίον, καὶ δὴ καὶ πρὸς τὸν θεωρητικόν. παραμετρεῖσθαι γὰρ τὸν βίον ταῖς πολιτικαῖς καὶ ταῖς κοινωνικαῖς πράξεσι καὶ ταῖς θεωρητικαῖς· οὐ γὰρ φίλαυτον εἶναι τὴν ἀρετὴν κατὰ τὴν αἵρεσιν ταύτην, ἀλλὰ κοινωνικὴν καὶ πολιτικήν. τούτοις δ'
[266] ἀκολούθως καὶ τὰς μονὰς τὰς ἐν τῷ ζῆν παραμετρεῖσθαι ταῖς κοινωνικαῖς καὶ πολιτικαῖς καὶ θεωρητικαῖς πράξεσι, καὶ τὰς ἀφόδους ἐκ τῶν ἐναντίων· ἐπειδὴ γὰρ πρὸς ἑαυτὴν ᾠκειῶσθαι μάλιστα πάντων ἔφαμεν τὴν ἀρετήν, δῆλον ὡς καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπιστήμην ἀναγκαίως ᾠκειῶσθαι φυσικῶς αὐτήν· ὥστε καὶ τοῖς σοφοῖς εὔλογον ἐξαγωγὴν ἐκ τοῦ

ζῆν θεωρεῖσθαι, καὶ τοῖς φαύλοις εὔλογον ἐν τῷ ζῆν μονήν· τοῖς γὰρ ἐκτελεῖν δυναμένοις τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς πράξεις καὶ θεωρητικὰς καὶ τῶν σπουδαίων καὶ τῶν φαύλων, εὔλογον ἐν τῷ ζῆν εἶναι μονήν, τοῖς δὲ μὴ δυναμένοις εὔλογον ἐκ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγήν. ἐπειδὴ δὲ μεγάλη τῆς ἀρετῆς ἐστιν ὑπεροχὴ κατά τε τὸ ποιητικὸν καὶ κατὰ τὸ δι᾽ αὑθ᾽ αἱρετὸν παρὰ τὰ σωματικὰ καὶ τὰ ἔξωθεν ἀγαθά, κατὰ τὸν λόγον οὐκ εἶναι συμπλήρωμα τὸ τέλος ἐκ τῶν σωματικῶν καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν ἀγαθῶν, οὐδὲ τὸ τυγχάνειν αὐτῶν ἀλλὰ μᾶλλον τὸ κατ᾽ ἀρετὴν ζῆν ἐν [268] τοῖς περὶ σῶμα καὶ τοῖς ἔξωθεν ἀγαθοῖς ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις καὶ κυριωτάτοις. ὅθεν ἐνέργειαν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν κατ᾽ ἀρετὴν ἐν πράξεσι προηγουμέναις κατ᾽ εὐχήν· τὰ δὲ περὶ σῶμα καὶ τὰ ἔξωθεν ἀγαθὰ ποιητικὰ λέγεσθαι τῆς εὐδαιμονίας τῷ συμβάλλεσθαί τι παρόντα, τοὺς δὲ νομιζοντας αὐτὰ συμπληροῦν τὴν εὐδαιμονίαν ἀγνοεῖν ὅτι ἡ μὲν εὐδαιμονία βίος ἐστὶν ὁ δὲ βίος ἐκ πράξεως συμπεπλήρωται. τῶν δὲ σωματικῶν καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν οὐδὲν οὔτε πρᾶξιν εἶναι καθ᾽ ἑαυτὸ οὔθ᾽ ὅλως ἐνέργειαν (188). τούτων δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἐχόντων ἥ τε εὐεργεσία συστήσεται καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ φιλανθρωπία καὶ φιλοτεκνία καὶ φιλαδελφία, καὶ πρὸς ταύταις ὅ τε φιλόπατρις καὶ φιλοπάτωρ καὶ φιλοικεῖος, καὶ κατὰ τὸ προσῆκον ἥ τ᾽ εὐκοινωνησία καὶ ἡ εὔνοια καὶ ἡ φιλία καὶ ἡ ἰσότης καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ πᾶς ὁ τῶν ἀρετῶν θεῖος χορός, οὐ τοὺς κατολιγωρήσαντας ἁμαρτάνειν φανερῶς περί τε τὰς αἱρέσεις τῶν ἀγαθῶν καὶ τὰς φυγὰς τῶν κακῶν καὶ περὶ τὴν κτῆσιν καὶ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀγαθῶν, ὁμολογουμένως τε διασφάλλεσθαι περὶ μὲν τὴν αἱρε-

σιν παρὰ τὴν κρίσιν, περὶ δὲ τὴν κτῆσιν παρὰ τὸν [70] τρόπον, περὶ δὲ τὴν χρῆσιν παρὰ τὴν ἀμαθίαν. περὶ μὲν οὖν τὴν αἵρεσιν ἁμαρτάνειν, ὅταν τὸ μηδ' ὅλως ὂν ἀγαθὸν αἱρῶνται ἢ τὸ ἧττον σφοδρότερον ἢ δεῖ. τοῦτο δὲ περὶ τοὺς πλείστους ὑπάρχειν, τὸ μὲν ἡδὺ τοῦ συμφέροντος τὸ δὲ συμφέρον τοῦ καλοῦ προκρίνοντας καὶ τῆς ὁρμῆς ἀμέτρως προεκφοιτῶντας. περὶ δὲ τὴν κτῆσιν, ὅταν μήθ' ὅθεν μήθ' ὅπως μήτ' ἐφ' ὅσον χρὴ περιποιεῖσθαι ταῦτα προδιαλάβωσι. περὶ δὲ τὴν χρῆσιν, ἐπεὶ πᾶσα χρῆσις ἢ πρὸς αὑτὴν ἔχει τὴν ἀναφορὰν ἢ πρὸς ἕτερον, ἐν μὲν τῇ πρὸς ἑαυτήν, ὅταν μὴ προσφέρωνται τοῖς πράγμασι συμμέτρως, ἐν δὲ τῇ πρὸς ἕτερον, ὅταν τὸ κατ' ἀξίαν μὴ φυλάττωσι τοῦ πρέποντος. εἰ δὲ περὶ ταῦτα ἁμαρτάνουσιν οἱ φαῦλοι, περὶ τὰ ἐναντία πάντως κατορθοῦσιν οἱ σπουδαῖοι, καθηγεμόνα τῶν πράξεων ἔχοντες τὴν ἀρετήν. πάσαις γοῦν ὡς ἔοικε ταῖς ἀρεταῖς κοινὸν ὑπάρχειν τό τε κρίνειν καὶ τὸ προαιρεῖσθαι καὶ τὸ πράττειν. οὔτε γὰρ ἄκριτον οὔτ' ἀπροαίρετον οὔτ' ἄπρακτον εἶναι τὴν ἀρετήν, ἀλλὰ τὴν μὲν φρόνησιν ἐξάρχειν ὥσπερ ἡγεμονικὴν οὖσαν, καὶ τῶν ὑφ' ἑαυτὴν καὶ τῶν ὑπὸ τὰς ἄλλας αἱρετῶν καὶ φευκτῶν, καὶ πρακτῶν καὶ οὐ πρακτῶν, καὶ τῶν [272] μᾶλλον καὶ ἧττον· τῶν δ' ἄλλων ἑκάστην ἀποτέμνεσθαι μόνα τὰ καθ' ἑαυτήν.

9 *Περὶ ἀρετῆς.*

Ἀρετὴν δ' ὀνομάζεσθαι τὴν ἀρίστην διάθεσιν ἢ καθ' ἣν ἄριστα διάκειται τὸ ἔχον. τοῦτο δ' ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς δῆλον· σκυτοτόμου γὰρ ἀρετὴν λέγεσθαι καθ' ἣν ἀποτελεῖν ἄριστον ὑπόδημα δύναται, καὶ οἰκοδόμου καθ' ἣν ἄριστα διάκειται πρὸς οἰκοδόμησιν οἰκίας καλῆς. ὅτι μὲν τὸ ἄριστα διατιθέναι ἐστὶν

ἀρετῆς, ὁμολογούμενόν ἐστι. δύο δ' ὥσπερ ἀρχὰς τῶν ἀρετῶν ὑπάρχειν, τὸν λόγον καὶ τὸ πάθος· ταῦτα δὲ ὁτὲ μὲν ἀλλήλοις ὁμονοητικῶς συμφωνεῖν ὁτὲ δὲ στασιαστικῶς διαφωνεῖν, τὴν δ' ἀντίταξιν αὐτῶν γίγνεσθαι δι' ἡδονὰς καὶ λύπας. τὴν μὲν οὖν τοῦ λόγου νίκην ἀπὸ τοῦ κράτους παρωνύμως ἐγκράτειαν ἐπωνυμίαν ἔχειν, τὴν δὲ τοῦ ἀλόγου διὰ τὸ τῆς ὁρμῆς ἀπειθὲς ἀκρασίαν, τὴν δ' ἀμφοῖν ἁρμονίαν καὶ συμφωνίαν ἀρετήν, τοῦ μὲν ἄγοντος ἐφ' ὃ δεῖ τοῦ δ' ἑπομένου πειθηνίως.

Περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν. 10

Αἱρετὸν δὲ λέγεσθαι τὸ ὁρμὴν ἐφ' ἑαυτὸ κινοῦν, φευκτὸν δὲ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅταν ὁ λόγος σύμψηφος ᾖ. καθάπερ γὰρ τὸ βουλητὸν κατὰ τὴν βούλησιν [274] ἔχειν τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, οὕτως καὶ τὸ αἱρετὸν κατὰ τὴν αἵρεσιν. τὸ δὲ αἱρετὸν καὶ ἀγαθὸν ταυτὸν ἐδόκει τοῖς ἀρχαίοις εἶναι· τὸ γοῦν ἀγαθὸν ὑπογράφοντες οὕτως ἀφωρίζοντο· ἀγαθόν ἐστιν οὗ πάντ' ἐφίεται. τῶν δ' ἀγαθῶν ἔλεγον τὰ μὲν δι' ἡμᾶς αἱρετὰ ὑπάρχειν τὰ δὲ διὰ τοὺς πλησίον· τῶν δὲ δι' ἡμᾶς τὰ μὲν καλὰ τὰ δ' ἀναγκαῖα· καλὰ μὲν τάς τε ἀρετὰς καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς ἀπ' αὐτῶν, φρόνησίν τε καὶ τὸ φρονεῖν, καὶ δικαιοσύνην καὶ τὸ δικαιοπραγεῖν, καὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἀναγκαῖα δὲ τό τε ζῆν καὶ τὰ πρὸς τοῦτο συντείνοντα (189) καὶ τὴν τῶν ποιητικῶν ἔχοντα χώραν, οἷον τό τε σῶμα καὶ τὰ τούτου μέρη καὶ τὰς αὐτῶν χρήσεις, καὶ τῶν ἐκτὸς λεγομένων εὐγένειαν πλοῦτον δόξαν εἰρήνην ἐλευθερίαν φιλίαν· τούτων γὰρ ἕκαστον συμβάλλεσθαί τι πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς χρῆσιν.

Ἐκ τίνων ἡ εὐδαιμονία. 11

Τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἐκ τῶν καλῶν γίγνεσθαι

[276] καὶ προηγουμένων πράξεων· δι' ὃ καὶ δι' ὅλων εἶναι καλήν, καθάπερ καὶ τὴν ἐν τοῖς αὐλοῖς ἐνέργειαν δι' ὅλων ἔντεχνον. οὐ γὰρ ἐκβιβάζειν τὴν παράληψιν τῶν ὑλικῶν ἀρχῶν τῆς εἰλικρινείας τοῦ καλοῦ τὴν εὐδαιμονίαν, ὡς οὐδὲ τὴν τῆς ἰατρικῆς ἔντεχνον δι' ὅλων ἐνέργειαν τὴν τῶν ὀργάνων χρῆσιν. πᾶσαν μὲν γὰρ πρᾶξιν ἐνέργειαν εἶναί τινα ψυχῆς. ἐπεὶ δ' ὁ πράττων συγχρῆταί τισι πρὸς τὴν τελειότητα τῆς προθέσεως, μέρη ταῦτα οὐ χρὴ νομίζειν τῆς ἐνεργείας, καίτοιγε ἐπιζητούσης ἑκατέρας τῶν εἰρημένων ἑκάτερον, οὐ μὴν ὡς μέρος, ὡς δὲ ποιητικὸν τῆς τέχνης. τὰ γὰρ ὧν ἄνευ πράττειν ὁτιοῦν ἀδύνατον, μέρη τῆς ἐνεργείας λέγειν οὐκ ὀρθόν. τὸ μὲν γὰρ μέρος ἐπινοεῖσθαι κατὰ τὸ συμπληρωτικὸν εἶναι τοῦ ὅλου, τὰ δ' ὧν οὐκ ἄνευ κατὰ τὸ ποιητικὸν τῷ φέρειν καὶ συνεργεῖν εἰς τὸ τέλος.

12 *Πόσα μέρη τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ περὶ σκοποῦ.*

Διαιρεῖσθαι δὲ τἀγαθὸν εἴς τε τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ συμφέρον καὶ εἰς τὸ ἡδύ· καὶ τῶν μὲν κατὰ μέρος πράξεων τούτους εἶναι σκοπούς, τὸ δ' ἐκ πάν- [278] των αὐτῶν εὐδαιμονίαν. εὐδαιμονίαν δ' εἶναι χρῆσιν ἀρετῆς τελείας ἐν βίῳ τελείῳ προηγουμένην, ἢ ζωῆς τελείας ἐνέργειαν κατ' ἀρετήν, ἢ χρῆσιν ἀρετῆς ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἀνεμπόδιστον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τέλος ὑπάρχειν. εἰ δὲ τὸ μὲν εὐδαιμονεῖν τέλος ἡ δ' εὐδαιμονία λέγεται σκοπός, καὶ ὁ μὲν πλοῦτος ἀγαθὸν τὸ δὲ πλουτεῖν ὧν χρή, τοῖς μὲν οὕτω διορίζουσι τῆς ἀκριβείας τῶν ὀνομάτων χάριν .... ἀκολουθητέον μέντοι τῇ τῶν ἀρχαίων συνηθείᾳ, καὶ λεκτέον τέλος εἶναι οὗ χάριν πάντα πράττομεν, αὐτὸ δὲ οὐδενός, ἢ τὸ ἔσχατον τῶν ὀρεκτῶν, ἢ τὸ κατ' ἀρετὴν

ζῆν ἐν ἀγαθοῖς τοῖς περὶ σῶμα καὶ τοῖς ἔξωθεν ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις καὶ κυριωτάτοις. τοῦτο δὲ μέγιστον ὂν τῶν ἀγαθῶν καὶ τελειότατον ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὑπηρετεῖσθαι. τὰ μὲν γὰρ συμβαλλόμενα πρὸς αὐτὸ τῶν ἀγαθῶν ὁμολογουμένως χρὴ λέγειν, τὰ δὲ ἐναντιούμενα [αὐτῷ τῶν κακῶν, τὰ δὲ μήτε συμβαλλόμενα μήτε ἐναντιούμενα] τῶν οὔτ' ἀγαθῶν οὔτε κακῶν, ἀλλὰ τῶν ἀδιαφόρων. οὐ πᾶσαν δὲ καλὴν πρᾶξιν εὐδαιμονικὴν ὑπάρχειν. τελείας δ' εἶπον ἀρετῆς χρῆσιν τὴν εὐδαιμονίαν, ὅτι τῶν ἀρετῶν τὰς μὲν ἔλεγον εἶναι τελείας τὰς δ' ἀτελεῖς· τελείας μὲν τήν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν καλοκαγαθίαν, ἀτελεῖς δὲ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν προκοπήν· [280] τῷ δὲ τελείῳ τὸ τέλειον ἁρμόττειν. τέλος οὖν εἶναι τῆς τοιαύτης ἀρετῆς ἐνέργειαν, ἧς οὐθὲν ἄπεστι μέρος. καὶ τὸ ἐν βίῳ δὲ τελείῳ προσέθεσαν, ἐνδείξασθαι βουληθέντες ὅτι περὶ τοὺς ἤδη προήκοντας ἄνδρας ἡ εὐδαιμονία γίγνεται· τὸ γὰρ μειράκιον ἀτελὲς καὶ ὁ τούτου βίος, δι' ὃ οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τοῦτ' εὐδαιμονίαν, οὐδ' ὅλως ἐν ἀτελεῖ χρόνῳ, ἀλλ' ἐν τῷ τελείῳ. τέλειον δ' εἶναι τοῦτον ὅσον ὥρισεν ἡμῖν πλεῖστον ὁ θεός, ὥρισε δὲ κατὰ πλάτος, καθάπερ καὶ τὸ τοῦ σώματος μέγεθος. ὡς οὖν ἕνα στίχον μὴ ἂν συστήσειν ὑπόκρισιν, μηδὲ μίαν χειρὸς ἔκτασιν ὄρχησιν, μηδὲ μίαν χελιδόνα ποιήσειν ἔαρ, οὕτως μηδὲ βραχὺν χρόνον εὐδαιμονίαν. τελείαν γὰρ εἶναι δεῖν τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τελείου συνεστῶσαν ἀνδρὸς καὶ χρόνου καὶ δαίμονος. προηγουμένην δὲ τὴν τῆς ἀρετῆς ἐνέργειαν διὰ τὸ πάντως ἀναγκαῖον (190) ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἀγαθοῖς ὑπάρχειν, ἐπεὶ καὶ ἐν κακοῖς ἀρετῇ χρήσαιτ' ἂν καλῶς ὁ σπουδαῖος, οὐ μὴν [282] γε μακάριος ἔσται, καὶ ἐν αἰκίαις ἀποδείξαιτ' ἂν τὸ

γενναῖον, οὐ μὴν εὐδαίμων ἔσται. αἴτιον δὲ ὅτι ἡ μὲν ἀρετὴ καλῶν μόνον ἐστὶν ἀπεργαστικὴ καθ' ἑαυτήν, ἡ δ' εὐδαιμονία καὶ καλῶν κἀγαθῶν. οὐ γὰρ ἐγκαρτερεῖν βούλεται τοῖς δεινοῖς ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύειν, πρὸς τὸ καὶ σώζειν τὸ ἐν κοινωνίᾳ δίκαιον, καὶ μήτε ἀποστερεῖν ἑαυτὴν τῶν ἐν τῇ θεωρίᾳ καλῶν μήτε τῶν κατὰ τὸν βίον ἀναγκαίων. ἥδιστον γάρ τι καὶ κάλλιστον εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν, οὔτε δ' ἐπιτείνεσθαι καθάπερ τέχνην ὀργάνων πλήθει καὶ παρασκευῇ· οὔτε τὴν αὐτὴν εἶναι θεοῦ καὶ ἀνθρώπου· οὔτε γὰρ τὴν ἀρετὴν ἀνακόβλητον ἐπὶ τῶν σπουδαίων τὸ παράπαν, δύνασθαι γὰρ ὑπὸ πλήθους καὶ μεγέθους ἀφαιρεθῆναι κακῶν. ὅθεν ἐνδοιάσειεν ἄν τις μήποτε οὐδὲ κυρίως εὐδαιμονιστέον τὸν ἔτι ζῶντα, διὰ τὸ τῆς τύχης ἄδηλον. τὸ γὰρ τοῦ Σόλωνος εὖ ἔχειν 'τέλος ὅρα μακροῦ βίου.' μαρτυρεῖν δὲ τοῦτο καὶ τὸν βίον, εὐδαιμονίζοντα τοὺς [284] ἀνθρώπους ἡνίκ' ἂν θνήσκωσι. τὸν δ' ἀφαιρεθέντα τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ εἶναι κακοδαίμονα, καθάπερ μηδὲ τὸν ὅλως ἔχοντα ταύτην [εὐδαίμονα], ἀλλ' ἔσθ' ὅτε μέσον. βιοῦν γάρ ποτε καὶ σοφὸν καὶ μὴ σοφὸν τὸν μέσον λεγόμενον βίον, τὸν μήτε εὐδαίμονα μήτε κακοδαίμονα. περὶ δὲ τοὺς κοιμωμένους οὐκ εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν ἢ οὐκ ἐντελέχειάν γε· τὴν γὰρ ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς περὶ τὴν ἐγρήγορσιν εἶναι, ταύτῃ δὲ προστίθεσθαι τὸ κατὰ φύσιν, διὰ τὸ μὴ πᾶσαν τὴν ἐγρήγορσιν τῶν σπουδαίων τελείας εἶναι χρῆσιν ἀρετῆς ἀλλὰ τὴν κατὰ φύσιν. ταύτην δ' εἶναι τὴν τοῦ μὴ μαινομένου μηδ' ἐξεστηκότος [μηδ' ἐξῳνηκότος], ἐπεὶ τήν γε μανίαν καὶ τὴν ἔκστασιν καὶ τὸν οἶνον ἐξιστάνειν αὐτὸν ταύτης τῆς χρήσεως, τάχα δὲ καὶ τῆς τοῦ λόγου, καὶ ποιεῖν θηρίον. οἷς γὰρ λογικόν ἐστι τὸ

ζῆν, τούτοις καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν ὑπάρχειν· οὐκ ἀεὶ δὲ οὐδὲ τούτοις, ἀλλὰ ὅτε προηγούμενον ἔχοιεν τὸ ζῆν. ὡς δὲ τὴν εὐδαιμονίαν λέγεσθαι χρῆσιν ἀρετῆς, οὕτως καὶ τὴν κακοδαιμονίαν χρῆσιν κακίας· οὐ μὴν ὡς τὴν κακίαν αὐτάρκη πρὸς κακοδαιμονίαν, οὕτως [286] καὶ τὴν ἀρετὴν πρὸς εὐδαιμονίαν. ὡς δὲ τὸν σπουδαῖον τἀγαθὰ ἔχειν, καὶ αὐτῷ συμφέρειν καὶ τοῖς ἄλλοις. φευκτὸν δὲ τὸν βίον γίγνεσθαι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἐν ταῖς ἄγαν ἀτυχίαις, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ ἐν ταῖς ἄγαν εὐτυχίαις. πλεῖον γὰρ ἁμαρτάνειν· δι' ὃ καὶ μηδὲ κυρίως εὐτυχεῖς εἶναι τοὺς φαύλους.

Ποσαχῶς λέγεται τὸ ἀγαθόν. 13

Ἐπειδὴ δ' εὐδαιμονία τὸ μέγιστον ἀγαθόν, διαιρετέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἀγαθόν. τριχῶς δή φασι λέγεσθαι· τό τε γὰρ πᾶσι τοῖς οὖσι σωτηρίας αἴτιον, καὶ τὸ κατηγορούμενον παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ τὸ δι' αὑθ' αἱρετόν· ὧν τὸ μὲν θεὸν εἶναι τὸ πρῶτον, τὸ δὲ γένος τῶν ἀγαθῶν, τὸ δὲ τέλος ἐφ' ὃ πάντα ἀναφέρομεν, ὅπερ ἐστὶν εὐδαιμονία. καὶ τὸ δι' αὑθ' αἱρετὸν δὲ τριχῶς λέγεσθαι, ἢ οὗ χάριν τινὰ πράττομεν ὡς ἐσχάτου, ἢ οὗ χάριν πάντα, ἢ τρίτον ὃ μέρος γίγνεται τούτων. τῶν δὲ δι' αὑθ' αἱρετῶν τὰ μὲν εἶναι τελικὰ τὰ δὲ ποιητικά. τελικὰ μὲν τὰς κατ' ἀρετὴν προηγουμένας πράξεις, ποιητικὰ δὲ τὰ ὑλικὰ τῶν ἀρετῶν. τῶν δ' ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι τίμια τὰ δὲ ἐπαινετὰ τὰ δὲ δυνάμεις τὰ δὲ ὠφέλιμα. τίμια μὲν οἷον θεὸν ἄρχοντα πατέρα, ἐπαινετὰ δὲ οἷον δι- [288] καιοσύνην φρόνησιν, δυνάμεις δὲ οἷον πλοῦτον ἀρχὴν ἐξουσίαν, ὠφέλιμα δὲ τὰ ποιητικὰ τούτων καὶ φυλακτικὰ οἷον ὑγίειαν καὶ εὐεξίαν. ἔτι τῶν [αἱρετῶν καὶ] ἀγαθῶν τὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ εἶναι αἱρετὰ τὰ δὲ δι' ἕτερα. τὰ μὲν γὰρ τίμια καὶ ἐπαινετὰ καὶ τὰς (191)

δυνάμεις καθ' αὑτά· καὶ γὰρ τὰς δυνάμεις ὑπάρχειν τῶν καθ' αὑτὰ ἀγαθῶν, οἷον πλοῦτον καὶ ἀρχάς, οἷς ἂν χρήσαιτο καὶ ἂν ζητήσειεν ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ· καὶ οἷς δύναται εὖ χρῆσθαι ὁ ἀγαθός, καθ' ἑαυτὰ ἀγαθὰ πεφυκέναι, ὥσπερ ὑγιεινά, ἃ καὶ ζητήσειεν ἂν ὁ ἰατρὸς καὶ δύναιτο χρῆσθαι, τὰ δὲ ὠφέλιμα δι' ἑτέρων· τῷ γὰρ ποιεῖν ἕτερα καὶ σώζειν, τῶν αἱρετῶν ὑπάρχειν. ἄλλη διαίρεσις τῶν καθ' αὑτὰ ἀγαθῶν, τὰ μὲν εἶναι τέλη τὰ δ' οὐ τέλη· οἷον δικαιοσύνην μὲν καὶ ἀρετὴν καὶ ὑγίειαν τέλη, καὶ ἁπλῶς ὅσα ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα γινομένων κεκεφαλαιωμένα ὑπάρχειν, ὥσπερ τὴν ὑγίειαν, οὐ μὴν τό γε ὑγιεινὸν οὐδὲ τὴν θεραπείαν τοῦ κάμνοντος. εὐφυίαν δὲ καὶ ἀναμνήσεις καὶ μαθήσεις οὐ τέλη.

[290] ἄλλη διαίρεσις τῶν τελῶν, τὰ μὲν πάντη ἀγαθὰ εἶναι τὰ δ' οὐ πάντη. τὴν μὲν ἀρετὴν καὶ φρόνησιν πάντη ἀγαθά· ὅτῳ γὰρ ἂν παραγένηται ὠφελεῖν· πλοῦτον δὲ καὶ ἀρχὰς καὶ δυνάμεις οὐ πάντη. πῶς οὖν ἀγαθά; καθ' ὅσον ἀφώρισται τὸ εἶναι ἀγαθὰ τῇ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς χρήσει. φαίνεσθαι δὲ ταῦτα καὶ ζητεῖν καὶ χρωμένους ὠφελεῖν. οἷς δὲ τὸν ἀγαθὸν εὖ χρῆσθαι, τούτοις τὸν κακὸν κακῶς, ὥσπερ οἷς ἂν εὖ τὸν μουσικόν, τούτοις τὸν ἄμουσον κακῶς. ἅμα δὲ κακῶς χρώμενον βλάπτεσθαι, καθάπερ ἵππον ἀγαθὸν ὄντα τὸν μὲν ἱππικὸν ὠφελεῖν βλάπτειν δὲ τὸν ἄφιππον οὐ μετρίως.

ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχὴν τὰ δὲ περὶ σῶμα τὰ δ' ἐκτός. περὶ ψυχὴν μὲν οἷον εὐφυίαν τε καὶ τέχνην καὶ ἀρετὴν καὶ σοφίαν καὶ φρόνησιν καὶ ἡδονήν, περὶ σῶμα δὲ ὑγίειαν καὶ εὐαισθησίαν καὶ κάλλος καὶ ἰσχὺν καὶ ἀρτιότητα καὶ πάντα τὰ

μόρια σὺν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐνεργείαις, ἐκτὸς δὲ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ εὐγένειαν καὶ δυναστείαν καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ πατρίδα. τῶν δὲ περὶ ψυχὴν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἀεὶ φύσει παρεῖναι, καθάπερ ὀξύτητα καὶ μνήμην τό τε ὅλον εὐφυΐαν, τὰ δ' ἐξ [292] ἐπιμελείας περιγίγνεσθαι, ὡς τάς τε προπαιδεύσεις καὶ διαίτας ἐλευθερίους, τὰ δ' ἐκ τελειότητος ὑπάρχειν, οἷον φρόνησιν δικαιοσύνην τελευταῖον δὲ σοφίαν.

ἔτι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι καὶ κτήσασθαι καὶ ἀποβαλεῖν, ὡς πλοῦτον· τὰ δὲ κτήσασθαι μὲν ἀποβαλεῖν δ' οὔ, ὡς εὐψυχίαν, ἀθανασίαν· τὰ δὲ ἀποβαλεῖν μὲν κτήσασθαι δ' οὔ, ὡς αἴσθησιν, ὡς τὸ ζῆν· τὰ δ' οὔτε κτήσασθαι οὔτ' ἀποβαλεῖν, ὡς εὐγένειαν.

ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι δι' αὑθ' αἱρετὰ μόνον ὡς ἡδονὴν καὶ ἀοχλησίαν, τὰ δὲ ποιητικὰ μόνον ὡς πλοῦτον, τὰ δὲ καὶ ποιητικὰ καὶ δι' αὑθ' αἱρετὰ ὡς ἀρετὴν φίλους ὑγίειαν. καὶ ἄλλως δὲ πολλαχῶς διαιρεῖσθαι τἀγαθὰ διὰ τὸ μὴ ἓν εἶναι γένος αὐτῶν ἀλλὰ κατὰ τὰς δέκα λέγεσθαι κατηγορίας· ἐν ὁμωνυμίᾳ γὰρ ἐκφέρεσθαι τἀγαθόν, τά τε τοιαῦτα πάντα ὄνομα κοινὸν ἔχειν μόνον, τὸν δὲ κατὰ τοὔνομα λόγον δεύτερον.

Περὶ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς ὅτι μεσότητες. 14

Τούτων δὲ δὴ διωρισμένων, ἐπελθεῖν ἀκριβέστερον ἀναγκαῖον τὰ περὶ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς λεγόμενα. [294] ταύτην γὰρ ὑπολαμβάνουσι περὶ τὸ ἄλογον μέρος γίγνεσθαι τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ διμερῆ πρὸς τὴν παροῦσαν θεωρίαν ὑπέθεντο τὴν ψυχήν, τὸ μὲν λόγον ἔχουσαν τὸ δ' ἄλογον. καὶ περὶ μὲν τὸ λογικὸν τὴν καλοκαγαθίαν γίγνεσθαι καὶ τὴν φρόνησιν καὶ

τὴν ἀγχίνοιαν καὶ σοφίαν καὶ εὐμάθειαν καὶ μνήμην καὶ τὰς ὁμοίας· περὶ δὲ τὸ ἄλογον σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἠθικὰς καλουμένας ἀρετάς. ταύτας δή φασιν ὑπ' ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθείρεσθαι. πρὸς δὲ τὴν ἔνδειξιν τούτου τοῖς ἐκ τῶν αἰσθήσεων μαρτυρίοις χρῶνται,
192) βουλόμενοι τῶν ἀφανῶν τὴν ἐκ τῶν φανερῶν παρέχεσθαι πίστιν. αὐτίκα γὰρ ὑπὸ τῶν γυμνασίων πλειόνων τε γινομένων καὶ ἐλαττόνων φθείρεσθαι τὴν ἰσχύν· καὶ ἐπὶ τῶν ποτῶν καὶ σιτίων ὡσαύτως· πολλῶν γὰρ προσφερομένων ἢ ἐλαττόνων φθείρεσθαι τὴν ὑγίειαν, συμμέτρων δὲ τῶν εἰρημένων ὄντων σώζεσθαι τήν τε ἰσχὺν καὶ τὴν ὑγίειαν· παραπλησίως οὖν ἔχειν καὶ ἐπὶ τῆς σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ τῶν ἄλ-
[296] λων ἀρετῶν. τὸν μὲν γὰρ τοιοῦτον ὄντα τὴν φύσιν ὥστε μηδὲ τὸν κεραυνὸν φοβεῖσθαι, μαινόμενον ἀλλ' οὐκ ἀνδρεῖον εἶναι· τὸν δ' ἔμπαλιν πάντα φοβούμενον ὥστε καὶ τὴν σκιάν, ἀγεννῆ καὶ δειλόν, ἀνδρεῖον δ' ὁμολογουμένως τὸν μήτε πάντα μήτε μηδὲν φοβούμενον. ταῦτ' ἄρα καὶ αὔξειν καὶ φθείρειν τὴν ἀρετήν, ὥστε τοὺς μὲν μετρίους φόβους αὔξειν τὴν ἀνδρείαν τοὺς δὲ μείζονας ἢ ἐλάττονας φθείρειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, τὰς μὲν οὔσας κατὰ ταύτας ὑπερβολὰς καὶ ἐλλείψεις φθείρειν αὐτάς, τὰς δὲ μετριότητας αὔξειν. οὐ μόνον δὲ τούτοις ἀφορίζεσθαι τὴν ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ ἡδονῇ καὶ λύπῃ. διὰ γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττειν ἡμᾶς, διὰ δὲ τὴν λύπην ἀπέχεσθαι τῶν καλῶν· οὐκ εἶναι δὲ λαβεῖν οὔτ' ἀρετὴν οὔτε κακίαν ἄνευ λύπης καὶ ἡδονῆς. τὴν οὖν ἀρετὴν περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας ὑπάρχειν. πρὸς δὲ τὸ σαφῶς δηλῶσαι τὰ περὶ τούτων ἀναγκαῖον ἡγοῦντο τὰ περὶ ψυχὴν γιγνόμενα προσλαβεῖν τῷ

λόγῳ· ταῦτα δή φασιν ὑπάρχειν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πάθη δυνάμεις ἕξεις. πάθη δ' εἶναι ὀργὴν φόβον μῖσος πόθον ζῆλον ἔλεον τὰ παραπλήσια τούτοις, οἷς καὶ παρακολουθεῖν ἡδονὴν καὶ λύπην· δυνάμεις, καθ' ἃς παθητικοὶ τούτων εἶναι λεγόμεθα, οἷον καθ' ἃς ὀργιζόμεθα φοβούμεθα ζηλοῦμεν, τῶν τοιού- [298] των ὁτιοῦν πεπόνθαμεν· ἕξεις δέ, καθ' ἃς πρὸς ταῦτά πως ἔχομεν, καὶ ἀφ' ὧν ἡ τούτων ἐνέργεια εὖ ἢ κακῶς ἀποτελεῖται. δι' ὃ εἰ μὲν οὕτως τις ὀργίζοιτο ῥαδίως ὥστε ἐπὶ παντὶ καὶ πάντως, τὴν ἕξιν ἂν ἔχων φανείη τὴν τῆς ὀργιλότητος· εἰ δὲ οὕτως ὥστε μηθὲν μηδὲ ἐφ' ὁτῳοῦν, τὴν τῆς ῥαθυμίας· ἀμφοτέρας δ' εἶναι ψεκτάς, ἐπαινουμένην δὲ ἕξιν ὑπάρχειν τὴν πραότητα, καθ' ἣν ὅτε δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ ᾧ δεῖ ὀργιζόμεθα. διόπερ ἕξεις εἶναι τὰς ἀρετάς, ἀφ' ὧν τὰς ἐν τοῖς πάθεσιν ἐνεργείας ἐπαινεῖσθαι συμβέβηκεν. ἐπεὶ οὖν ἡ ἀρετὴ τῶν πρακτῶν, πᾶσαν δὲ πρᾶξιν ἐν συνεχείᾳ θεωρεῖσθαι συμβέβηκε, παντὸς δὲ συνεχοῦς ὥσπερ ἐν τοῖς μεγέθεσιν εἶναί τινα ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν καὶ μεσότητα, καὶ ταῦτα ἢ πρὸς ἄλληλα ὑπάρχειν ἢ πρὸς ἡμᾶς, ἐν πᾶσι δὴ τὸ μέσον τὸ πρὸς ἡμᾶς βέλτιστον, τοῦτο γάρ ἐστιν ὡς ἥ τ' ἐπιστήμη κελεύει καὶ ὁ λόγος· τὸ γὰρ μέσον οὐ τὸν τοῦ ποσοῦ τόπον ὁρίζειν ἀλλὰ τὸν ποιοῦ, δι' ὃ καὶ [300] τέλειον εἶναι τῷ οὕτω καὶ ἄκρως ἔχειν· τὰ δ' ἐναντία πως καὶ ἀλλήλοις ἀντικεῖσθαι καὶ τῷ μέσῳ· ἐναντία δ' εἶναι τήν τ' ἔλλειψιν καὶ τὴν ὑπερβολήν, τὸ δὲ μέσον πρὸς ἑκάτερον ἔχειν, ὅπερ τὸ ἴσον πρὸς τὸ ἄνισον πέπονθε, τοῦ μὲν ἐλάττονος πλεῖον ὂν τοῦ δὲ πλείονος ἔλαττον. τὸ οὖν πρὸς ἡμᾶς μέσον ἄριστον οἷόν φησιν ὁ Θεόφραστος ἐν ταῖς ἐντυχίαις, 'ὁδὶ μὲν πολλὰ διελθὼν καὶ μακρῶς ἀδολεσχήσας, ὁδὶ

δ' ὀλίγα μὲν οὐδὲ τἀναγκαῖα, οὗτος δὲ αὐτὰ ἃ ἔδει
μὴ τὸν καιρὸν ἔλαβεν.' αὕτη μεσότης πρὸς ἡμᾶς [ἀρί-
στη], αὐτὴ γὰρ ὑφ' ἡμῶν ὥρισται τῷ λόγῳ. δι' ὃ
ἐστιν ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ
[302] πρὸς ἡμᾶς, ὡρισμένη λόγῳ καὶ ὡς ἂν ὁ φρόνιμος ὁρί-
σειεν. εἶτα παραθέμενός τινας συζυγίας, ἀκολούθως
τῷ ὑφηγητῇ, σκοπῶν ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἐπάγειν
ἐπειράθη τὸν τρόπον τοῦτον· ἐλήφθησαν δὲ παρα-
δειγμάτων χάριν οἵδε, σωφροσύνη ἀκολασία ἀναι-
σθησία, πραότης ὀργιλότης ἀναλγησία, ἀνδρεία θρα-
(193) σύτης δειλία, δικαιοσύνη ..... ἐλευθεριότης ἀσω-
τία ἀνελευθερία, μεγαλοψυχία μικροψυχία χαυνότης,
μεγαλοπρέπεια μικροπρέπεια σαλακωνία. τούτων δὴ
τῶν ἕξεων αἳ μὲν τῷ ὑπερβάλλειν ἢ ἐλλείπειν περὶ
πάθη φαῦλαί εἰσιν, αἳ δὲ σπουδαῖαι τῷ μεσότητες
[304] εἶναι δῆλον ὅτι. σώφρονα μὲν γὰρ εἶναι οὔτε τὸν
καθάπαξ ἀνεπιθύμητον οὔτε τὸν ἐπιθυμητικόν (τὸν
μὲν γὰρ λίθου δίκην μηδὲ τῶν κατὰ φύσιν ὀρέγε-
σθαι, τὸν δὲ τῷ ὑπερβάλλειν ταῖς ἐπιθυμίαις ἀκό-
λαστον εἶναι· τὸν δὲ μέσον τούτων ὡς δεῖ καὶ ὁπότε
καὶ ὁπόσον ἐπιθυμοῦντα καὶ τῷ λόγῳ κατὰ τὸ προσ-
ῆκον ὁρίζοντα καθάπερ κανόνι, σώφρονα λέγεσθαί
τε καὶ κατὰ φύσιν εἶναι), πρᾶον δὲ [οὔτε τὸν ἀνάλ-
γητον καὶ μηδενὶ μηδέποτε ὀργιζόμενον] οὔτε τὸν
ἐπὶ παντὶ ὀργιζόμενον κἂν μικρότατον ᾖ, ἀλλὰ τὸν
τὴν μέσην ἔχοντα ἕξιν· ἀνδρεῖον δὲ οὔτε τὸν μηδὲν
φοβούμενον κἂν ᾖ θεὸς ὁ ἐπιών, οὔτε τὸν πάντα καὶ
τὸ δὴ λεγόμενον τὴν σκιάν· δίκαιον δὲ οὔτε τὸν τὸ
πλεῖον ἑαυτῷ νέμοντα οὔτε τὸν τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ τὸν
τὸ ἴσον· τὸ δ' ἴσον τὸ κατὰ τὸ ἀνάλογον οὐ κατ'
ἀριθμόν· [ἐλευθέριον] δὲ οὔτε τὸν προετικὸν ὅπως
ἔτυχεν οὔτε τὸν ..... ἀπροαίρετον· μεγαλόψυχον δὲ

οὔτε τὸν μεγάλων πάντων ἀξιοῦντα ἑαυτὸν οὔτε τὸν μηθενὸς ὅλως, ἀλλὰ τὸν τὸ δέον ἀφ' ἑκάστου λαμβάνοντα καὶ εἰς τὸ κατ' ἀξίαν· μεγαλοπρεπῆ δὲ οὔτε τὸν πάντοτε καὶ ἔνθα μὴ δεῖ λαμπρὸν οὔτε τὸν μηδαμοῦ, ἀλλὰ τὸν κατὰ καιρὸν ἁρμόττοντα εἰς ἕκαστον. τοιοῦτο μὲν τὸ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν εἶδος παθητικὸν [306] καὶ κατὰ μεσότητα θεωρούμενον, ὃ δὴ καὶ τὴν ἀντακολουθίαν ἔχει, πλὴν οὐχ ὁμοίως, ἀλλ' ἡ μὲν φρόνησις ταῖς ἠθικαῖς κατὰ τὸ ἴδιον, αὗται δ' ἐκείνῃ κατὰ συμβεβηκός. ὁ μὲν γὰρ δίκαιός ἐστι καὶ φρόνιμος, ὁ γὰρ τοιόσδε αὐτὸν λόγος εἰδοποιεῖ, οὐ μὴν ὁ φρόνιμος καὶ δίκαιος κατὰ τὸ ἴδιον, ἀλλ' ὅτι τῶν καλῶν κἀγαθῶν κοινῶς πρακτικός, φαύλου δ' οὐδενός.

Περὶ παθῶν ψυχῆς. 15

Τῶν δὲ παθῶν καὶ ὁρμῶν τὰ μὲν εἶναι ἀστεῖα τὰ δὲ φαῦλα τὰ δὲ μέσα. ἀστεῖα μὲν φιλίαν χάριν νέμεσιν αἰδῶ θάρσος ἔλεον, φαῦλα δὲ φθόνον ἐπιχαιρεκακίαν ὕβριν, μέσα δὲ λύπην φόβον ὀργὴν ἡδονὴν ἐπιθυμίαν. τούτων δὲ τὰ μὲν αἱρετέον καθάπαξ τὰ δὲ ὁριστέον. πᾶν δὲ πάθος περὶ ἡδονὴν συνίστασθαι καὶ λύπην, δι' ὃ καὶ περὶ ταύτας τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς ὑπάρχειν. φιλαργυρίαν δὲ καὶ φιληδονίαν καὶ ἐρωτομανίαν καὶ τὰ τοιαῦτα ἕξεις εἶναι ἀλλοίας [308] παρὰ τὰς κακίας. ἔρωτα δ' εἶναι τὸν μὲν φιλίας τὸν δὲ συνουσίας τὸν δὲ ἀμφοῖν· δι' ὃ καὶ τὸν μὲν σπουδαῖον τὸν δὲ φαῦλον τὸν δὲ μέσον.

Περὶ φιλίας. 16

Τῆς φιλίας δ' εἶναι διαφορὰς τέσσαρας, ἑταιρικὴν συγγενικὴν ξενικὴν ἐρωτικήν· εἰ δὲ καὶ τὴν εὐεργετικὴν καὶ θαυμαστικὴν συγκαταριθμητέον, λόγου δεῖν. ἀρχὴν δὲ τῆς μὲν ἑταιρικῆς εἶναι τὴν συν-

ἤθειαν, τῆς δὲ συγγενικῆς τὴν φύσιν, τῆς δὲ ξενικῆς τὴν χρείαν, τῆς δὲ ἐρωτικῆς τὸ πάθος, τῆς δὲ εὐεργετικῆς τὴν χάριν, τῆς δὲ θαυμαστικῆς τὴν δύναμιν. πασῶν δὲ συλλήβδην εἶναι τέλη τρία, τὸ καλὸν τὸ συμφέρον τὸ ἡδύ. πάντα γὰρ τὸν ὁπωσοῦν πρὸς φιλίαν ἰόντα διά τι τούτων ἢ διὰ πάντα τὴν φιλίαν αἱρεῖσθαι. πρώτην μὲν οὖν, ὡς προέφην, εἶναι τὴν πρὸς ἑαυτὸν φιλίαν, δευτέραν δὲ τὴν πρὸς τοὺς γειναμένους, ἐφεξῆς δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους οἰκείους καὶ ὀθνείους· δι' ὃ καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς ἑαυτὸν εὐλαβεῖσθαι δεῖ τὴν ὑπερβολήν, ἐν δὲ ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους τὴν ἔλλειψιν· τὸ μὲν γὰρ φιλαυτίας τὸ δὲ φειδωλίας ἔχει διαβολήν.

17 *Περὶ χάριτος.*

(194) *Χάριν* δὲ λέγεσθαι τριχῶς, τὴν μὲν ὑπουργίαν
[310] ὠφελίμου αὐτοῦ ἐκείνου ἕνεκα, τὴν δ' ἄμειψιν ὠφελίμου, τὴν δὲ μνήμην ὑπουργίας τοιαύτης. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τάσδε μόνας τρεῖς ὁ βίος κατεφήμισε. λέγεσθαι δὲ χάριν καὶ τὴν ἐν ὄψει ἢ ἐν λόγοις, καθ' ἣν τὸν μὲν εὔχαριν ὀνομάζεσθαι τὸν δ' ἐπίχαριν.

βίον δ' αἱρήσεσθαι τὸν σπουδαῖον τὸν μετ' ἀρετῆς, εἴτ' ἐφ' ἡγεμονίας ποτὲ γένοιτο τῶν καιρῶν αὐτὸν προαγαγόντων, εἴτε βασιλεῖ δέοι συμβιοῦν, εἴτε καὶ νομοθετεῖν ἢ ἄλλως πολιτεύεσθαι. τούτων δὲ μὴ τυγχάνοντα, πρὸς τὸ δημοτικὸν τραπήσεσθαι σχῆμα διαγωγῆς, ἢ τὸ θεωρητικὸν ἢ μέσον παιδευτικόν. προαιρήσεσθαι μὲν γὰρ καὶ πράττειν καὶ θεωρεῖν τὰ καλά. κωλυόμενον δὲ περὶ ἄμφω γίγνεσθαι διὰ καιρούς, θατέρῳ χρῆσθαι, προτιμῶντα μὲν τὸν θεωρητικὸν βίον, διὰ δὲ τὸ κοινωνικὸν ἐπὶ τὰς πολιτικὰς
[312] ὁρμῶντα πράξεις. δι' ὃ καὶ γαμήσειν καὶ παιδοποιή-

σεσθαι καὶ πολιτεύσεσθαι καὶ ἐρασθήσεσθαι τὸν σώφρονα ἔρωτα, καὶ μεθυσθήσεσθαι κατὰ συμπεριφοράς, κἂν εἰ μὴ προηγουμένως, καὶ καθόλου τὴν ἀρετὴν ἀσκοῦντα καὶ μενεῖν ἐν τῷ βίῳ καὶ πάλιν, εἰ δέοι ποτὲ δι' ἀνάγκας, ἀπαλλαγήσεσθαι, ταφῆς προνοήσαντα κατὰ νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τοῖς κατοιχομένοις ἐπιτελεῖν ὅσιον. βίων δὲ τριττὰς ἰδέας εἶναι, πρακτικὸν θεωρητικὸν σύνθετον ἐξ ἀμφοῖν· τὸν μὲν γὰρ ἀπολαυστικὸν ἥττονα ἢ κατ' ἄνθρωπον εἶναι· προκρίνεσθαι δὲ τῶν ἄλλων τὸν θεωρητικόν. πολιτεύσεσθαι δὲ τὸν σπουδαῖον προηγουμένως, μὴ κατὰ περίστασιν· τὸν γὰρ πρακτικὸν βίον τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ πολιτικῷ. βίον δὲ κράτιστον μὲν εἶναι τὸν κατ' ἀρετὴν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν· δεύτερον δὲ τὸν κατὰ τὴν μέσην ἕξιν, τὰ [314] πλεῖστα καὶ κυριώτατα τῶν κατὰ φύσιν ἔχοντα. τούτους μὲν οὖν αἱρετούς, φευκτὸν δὲ τὸν κατὰ κακίαν. διαφέρειν δὲ τὸν εὐδαίμονα βίον τοῦ καλοῦ, καθ' ὅσον ὃ μὲν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν εἶναι βούλεται διαπαντός, ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς παρὰ φύσιν, καὶ πρὸς ὃν μὲν οὐκ αὐτάρκης ἡ ἀρετή, πρὸς ὃν δὲ αὐτάρκης. μέσον δέ τινα βίον εἶναι τὸν κατὰ τὴν μέσην ἕξιν, ἐν ᾧ καὶ τὰ καθήκοντα ἀποδίδοσθαι· τὰ μὲν γὰρ κατορθώματα ἐν τῷ κατ' ἀρετὴν εἶναι βίῳ, τὰ δ' ἁμαρτήματα ἐν τῷ κατὰ κακίαν, τὰ δὲ καθήκοντα ἐν τῷ μέσῳ καλουμένῳ βίῳ.

τεθεωρημένων δὲ τούτων, καὶ ταῦτα διαλάβωμεν· εἶναι μὲν γὰρ τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν κοινῶς ἕξιν προαιρετικὴν τῶν μέσων ἡδονῶν τε καὶ λυπῶν, στοχαστικὴν τοῦ καλοῦ ᾗ καλόν, τὴν δὲ κακίαν ὑπεναντίαν εἶναι αὐτῇ· κοινὴν δὲ δοξαστικῆς καὶ ἠθικῆς ἕξιν θεωρητικήν, καὶ προαιρετικήν, καὶ πρακτικὴν [316]

τῶν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶν· τὴν δὲ κοινὴν καὶ τοῦ
ἐπιστημονικοῦ κοινὴν ἀκρότητα λογικῆς κατασκευῆς
εἶναι θεωρητικὴν καὶ πρακτικήν· σοφίαν δὲ ἐπιστή-
μην τῶν πρώτων αἰτίων· φρόνησιν δὲ ἕξιν βουλευ-
τικὴν καὶ πρακτικὴν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ᾗ καλά· ἀν-
δρείαν δὲ ἕξιν ἐν θάρρεσι καὶ φόβοις τοῖς μέσοις
ἄμεμπτον· σωφροσύνην δὲ ἕξιν ἐν αἱρέσει καὶ φυγῇ
ἀμέμπτους ποιοῦσαν δι' αὐτὸ τὸ καλόν· πραότητα δὲ
[318] ἕξιν μέσην ὀργιλότητος καὶ ἀναλγησίας· ἐλευθεριό-
τητα δὲ μεσότητα ἀσωτίας καὶ ἀνελευθερίας· μεγα-
λοψυχίαν δὲ μεσότητα χαυνότητος καὶ μικροψυχίας·
μεγαλοπρέπειαν δὲ [μεσότητα ἀλαζονείας καὶ μικρο-
πρεπείας, νέμεσιν δὲ] μεσότητα φθονερίας καὶ ἐπι-
χαιρεκακίας· σεμνότητα δὲ μεσότητα αὐθαδείας καὶ
ἀρεσκείας· αἰδῶ δὲ μεσότητα ἀναισχυντίας καὶ κα-
(195) ταπλήξεως· εὐτραπελίαν δὲ μεσότητα βωμολοχίας
καὶ ἀγροικίας· φιλίαν δὲ μεσότητα κολακείας καὶ
ἔχθρας. ἀλήθειαν δὲ μεσότητα εἰρωνείας καὶ ἀλα-
ζονείας· δικαιοσύνην δὲ μεσότητα ὑπεροχῆς καὶ ἐλ-
λείψεως καὶ πολλοῦ καὶ ὀλίγου. πολλῶν δὲ καὶ ἄλ-
λων οὐσῶν ἀρετῶν, τῶν μὲν καθ' αὑτὰς τῶν δὲ ἐν
εἴδεσι τῶν εἰρημένων (οἷον ὑπὸ μὲν τὴν δικαιοσύνην
εὐσεβείας ὁσιότητος χρηστότητος εὐκοινωνησίας εὐ-
συναλλαξίας, ὑπὸ δὲ τὴν σωφροσύνην εὐκοσμίας εὐ-
ταξίας αὐταρκείας), ἐπιδραμεῖν οὐκ ἄτοπον καὶ τοὺς
τούτων ὅρους. εὐσέβειαν μὲν οὖν εἶναι ἕξιν θεῶν
καὶ δαιμόνων θεραπευτικήν, μεταξὺ οὖσαν ἀθεότη-
[320] τος καὶ δεισιδαιμονίας· ὁσιότητα δὲ ἕξιν δικαίων
τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ κατοιχομένους τηρητικήν,
μεταξὺ ἀνοσιότητος οὖσαν καὶ ἀνωνύμου τινός· χρη-
στότητα δὲ ἕξιν ἑκουσίως εὐποιητικὴν ἀνθρώπων,
αὐτῶν ἐκείνων χάριν, μεταξὺ πονηρίας οὖσαν καὶ

ἀνωνύμου· εὐκοινωνησίαν δὲ ἕξιν ἀμέμπτους ὅθεν κοινωνία παρεχομένην, μεταξὺ ἀκοινωνησίας οὖσαν καὶ ἀνωνύμου· εὐσυναλλαξίαν δὲ ἕξιν εὐλαβητικὴν τῆς ἐν τοῖς συμβαλλομένοις ἀδικίας, μεταξὺ ἀσυναλλαξίας οὖσαν καὶ ἀνωνύμου (τὴν δὲ ἀνώνυμον κατὰ τὸ ἀκριβοδίκαιον εἶναί πως)· εὐκοσμίαν δὲ ἕξιν περί τε κινήσεις καὶ σχέσεις τηρητικὴν τοῦ πρέποντος, μεταξὺ οὖσαν ἀκοσμίας καὶ ἀνωνύμου· εὐταξίαν δὲ ἕξιν στοχαστικὴν τοῦ περὶ τάξιν καλοῦ, μεταξὺ ἀταξίας οὖσαν καὶ ἀνωνύμου· αὐτάρκειαν δὲ ἕξιν ἀρκουμένην τοῖς τυχοῦσι μετὰ ἐλευθεριότητος, μεταξὺ πτωχείας οὖσαν καὶ πολυτελείας· εὐψυχίαν δὲ ἕξιν ἀήττητον ἐν δεινῶν ὑπομοναῖς, μεταξὺ ἀψυχίας καὶ [322] ἀρειμανιότητος· φιλοπονίαν δὲ ἕξιν ἀνένδοτον πόνοις ἐξεργαστικὴν τοῦ καλοῦ, μεταξὺ μαλακίας τε καὶ ματαιοπονίας. τὴν δ' ἐκ πασῶν τῶν ἠθικῶν ἀρετὴν συνεστηκυῖαν λέγεσθαι μὲν καλοκαγαθίαν, τελείαν δὲ ἀρετὴν εἶναι, τά τε ἀγαθὰ ὠφέλιμα καὶ καλὰ ποιοῦσαν τά τε καλὰ δι' αὐτὰ αἱρουμένην.

διωρισμένων δ' ἱκανῶς τῶν περὶ τὰς ἀρετὰς καὶ σχεδὸν τῶν πλείστων ἀνειλημμένων κεφαλαίων τοῦ ἠθικοῦ τόπου, ἀναγκαῖον ἐφεξῆς καὶ περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ τε καὶ πολιτικοῦ διελθεῖν, ἐπειδὴ φύσει πολιτικὸν ζῷον ὁ ἄνθρωπος. πολιτεία δὲ πρώτη σύνοδος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κατὰ νόμον ἐπὶ τέκνων γεννήσει καὶ βίου κοινωνίᾳ. τοῦτο δὲ προσονομάζεται μὲν οἶκος, ἀρχὴ δὲ πόλεώς ἐστι, περὶ οὗ δὴ καὶ λεκτέον. μικρὰ γάρ τις ἔοικεν εἶναι πόλις ὁ οἶκος, εἴγε κατ' εὐχὴν αὐξομένου τοῦ γάμου καὶ τῶν παίδων ἐπιδιδόντων καὶ συνδυαζομένων ἀλλήλοις ἕτερος οἶκος ὑφίσταται, καὶ τρίτος οὕτω καὶ τέταρτος, ἐκ δὲ τούτων κώμη καὶ πόλις· πλειόνων γὰρ γενο-

[324] μένων κωμῶν πόλις ἀπετελέσθη. δι' ὃ καὶ τὰ σπέρματα καθάπερ τῆς γενέσεως τῇ πόλει παρέσχεν ὁ οἶκος, οὕτω καὶ τῆς πολιτείας. καὶ γὰρ βασιλείας ὑπογραφὴν εἶναι περὶ τὸν οἶκον καὶ ἀριστοκρατίας καὶ δημοκρατίας. γονέων μὲν γὰρ πρὸς τέκνα κοινωνίας τὸ σχῆμα βασιλικόν, ἀνδρῶν δὲ πρὸς γυναῖκας ἀριστοκρατικόν, παίδων δὲ πρὸς ἀλλήλους δημοκρατικόν. συνέρχεται γὰρ τῷ θήλει τὸ ἄρρεν κατὰ πόθον τεκνώσεως καὶ τῆς τοῦ γένους διαμονῆς· ἐφίεσθαι γὰρ ἑκάτερον γεννήσεως. συνελθόντων δὲ καὶ συνεργὸν τῆς κοινωνίας προσλαμβανομένων εἴτε φύσει
(196) δοῦλον (ἰσχυρὸν μὲν τῷ σώματι πρὸς ὑπηρεσίαν, νωθῆ δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀδύνατον διαζῆν, ᾧ τὸ ἄρχεσθαι συμφέρειν), εἴτε καὶ νόμῳ δοῦλον, ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνόδου καὶ τῆς πάντων πρὸς ἓν συμφέρον προμηθείας οἶκον συνίστασθαι. τούτου δὲ τὴν ἀρχὴν κατὰ φύσιν ἔχειν τὸν ἄνδρα. τὸ γὰρ βουλευτικὸν ἐν γυναικὶ μὲν χεῖρον, ἐν παισὶ δ' οὐδέπω, περὶ δούλους δ' οὐδ' ὅλως· τὴν δ' οἰκονομικὴν φρόνησιν, διοικητικὴν οὖσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν κατ' οἶκον, οἰκείαν ἀνδρὸς ὑπάρχειν. ταύτης δὲ τὸ μὲν εἶναι πατρικὸν τὸ δὲ γαμικὸν τὸ δὲ δεσποτικὸν τὸ δὲ χρηματιστικόν. δεῖν γὰρ ὥσπερ στρατιᾷ μὲν παρασκευῆς, πόλει δὲ προσόδων, τέχνῃ δ' ὀργάνων, οὕτω καὶ οἴκῳ τῶν ἀναγκαίων. διττὰ δὲ ταῦτα, πρός τε τὸ κοινότερον ζῆν καὶ πρὸς τὸ εὖ. τούτων γὰρ πρῶτον ἔχειν δεῖ πρόνοιαν τὸν οἰκονομικόν, ἢ τὰς προσόδους αὔξοντα διὰ πορισμῶν ἐλευθέρων ἢ τὰ δαπανήματα συστέλλοντα· μέγιστον γὰρ τοῦτο τὸ κεφάλαιον τῆς οἰκονομικῆς. δι' ὃ καὶ πολλῶν ἔμπειρον [δεῖν] εἶναι τὸν οἰκονομικόν, γεωργίας προβατείας μεταλλείας, ἵνα τοὺς λυσιτελεστάτους ἅμα καὶ δικαιοτάτους καρ-

πους διαγινώσκῃ. τῆς δὲ χρηματιστικῆς τὴν μὲν εἶναι κρείττω τὴν δὲ χείρω· κρείττω μὲν τὴν φύσει γιγνομένην, χείρω δὲ τὴν διὰ καπηλικῆς ..... ἀπόχρη.

Περὶ δὲ πολιτικῆς ταῦτ' ἂν εἴη κεφάλαια· πρῶτον μὲν ὅτι συνέστησαν αἱ πόλεις τῇ μὲν διὰ τὸ φύσει κοινωνικὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῇ δὲ διὰ τὸ συμφέρον, εἶτα ὅτι ἡ τελειοτάτη κοινωνία πόλις ἐστί, καὶ ὅτι πολίτης ἐστὶν ᾧ μέτεστι πολιτικῆς. πόλις δὲ τὸ ἐκ τῶν [328] τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς. τοῦ δὲ πλήθους ὅρον εἶναι τοιοῦτον, ὥστε μήτε τὴν πόλιν ἀσυμπαθῆ μήτ' εὐκαταφρόνητον ὑπάρχειν, παρεσκευάσθαι δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν ζωὴν ἀνενδεῶς καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἐπιόντας ἱκανῶς. εἶναι γὰρ τῆς φρονήσεως τὸ μὲν οἰκονομικὸν τὸ δὲ νομοθετικὸν τὸ δὲ πολιτικὸν τὸ δὲ στρατηγικόν. οἰκονομικὸν μέν, ὡς εἶπον, τὸ διοικητικὸν αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ οἶκον, νομοθετικὸν δὲ ... [στρατηγικὸν δὲ] τὸ περὶ τὴν θεωρίαν καὶ διοίκησιν τῶν στρατοπέδῳ συμφερόντων. ἄρχειν δ' ἀναγκαῖον τῶν πόλεων ἢ ἕνα ἢ ὀλίγους ἢ πάντας. τούτων δὲ ἕκαστον ὀρθῶς ἢ φαύλως ἔχειν· ὀρθῶς μὲν ὅταν οἱ ἄρχοντες τοῦ κοινῇ συμφέροντος στοχάζωνται, φαύλως δὲ ὅταν τοῦ ἰδίου· τὸ δὲ φαῦλον παρέκβασιν εἶναι τοῦ ὀρθοῦ. βασιλείαν μὲν οὖν καὶ ἀριστοκρατίαν καὶ δημοκρατίαν ἐφίεσθαι τοῦ ὀρθοῦ, τυραννίδα δὲ καὶ ὀλιγαρχίαν καὶ ὀχλοκρατίαν τοῦ φαύλου. γίγνεσθαι δέ τινα καὶ μικτὴν ἐκ τῶν ὀρθῶν [330] πολιτειῶν ἀρχήν. μεταβάλλειν δὲ τὰς πολιτείας πολλάκις πρὸς τὸ ἄμεινον καὶ τὸ χεῖρον. καθόλου δ' ἀρίστην εἶναι πολιτείαν τὴν κατ' ἀρετὴν διακεκοσμημένην, χειρίστην δὲ τὴν κατὰ κακίαν. ἄρχειν δὲ καὶ βουλεύειν καὶ δικάζειν ἐν μὲν ταῖς δημοκρα-

τίαις ἐκ πάντων ἢ αἱρέσει ἢ κλήρῳ, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγ-
αρχίαις ἐκ τῶν εὐπόρων, ἐν δὲ ταῖς ἀριστοκρα-
τίαις ἐκ τῶν ἀρίστων. στάσεις δ' ἐν ταῖς πόλεσι
γίγνεσθαι τὰς μὲν κατὰ λόγον τὰς δὲ κατὰ πάθος.
κατὰ λόγον μὲν ὅταν οἱ ἴσοι ὄντες ἄνισα ἔχειν
ἀναγκάζωνται, κατὰ πάθος δὲ διὰ τιμὴν ἢ φιλαρ-
χίαν ἢ κέρδος ἢ εὐπορίαν. καταλύεσθαι δὲ τὰς πο-
λιτείας διὰ δύο αἰτίας, ἢ βίᾳ ἢ ἀπάτῃ. μονιμωτέ-
ρας δὲ γίγνεσθαι τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἐπιμελου-
μένας. δικαστήρια δὲ καὶ βουλευτήρια καὶ ἐκκλησίας
(197) καὶ ἀρχὰς διωρίσθαι ταῖς πολιτείαις οἰκείως. κοινο-
τάτας δ' ἀρχὰς εἶναι ἱερωσύνην θεῶν στρατηγίαν
[832] ναυαρχίαν ἀγορανομίαν γυμνασιαρχίαν γυναικονο-
μίαν παιδονομίαν ἀστυνομίαν ταμιείαν νομοφυλα-
κίαν πρακτορίαν. τούτων δ' εἶναι τὰς μὲν κατὰ πό-
λεις τὰς δὲ κατὰ πόλεμον τὰς δὲ περὶ τοὺς λιμένας
καὶ τὰς ἐμπορίας. πολιτικοῦ δ' ἀνδρὸς ἔργον εἶναι
καὶ τὸ διορθῶσαι πολιτείαν, ὃ πολὺ χαλεπώτερον φαί-
νεται τοῦ κτίσαι, καὶ τὸ διανεῖμαι τοῦ πλήθους τῶν
ἀνθρώπων τὸ μὲν πρὸς τἀναγκαῖα τὸ δὲ πρὸς τὰ
σπουδαῖα. δημιουργοὺς μὲν γὰρ καὶ θῆτας καὶ γεωρ-
γοὺς καὶ ἐμπόρους πρὸς τὸ ἀναγκαῖον, ὑπηρέτας γὰρ
εἶναι τοῖς πολιτικοῖς τούτους, τὸ δὲ μάχιμον πᾶν καὶ
βουλευτικὸν κυριώτερον εἶναι διὰ τὸ ἀρετῆς ἐπιμε-
λεῖσθαι καὶ περὶ τὰ καλὰ σπουδάζειν. τούτων δὲ τὸ
μὲν πρεσβύτερον προβουλεύειν, τὸ δὲ γεραρώτερον
θεραπεύειν τὸ θεῖον, τὸ δὲ νέον ἁπάντων προπολε-
μεῖν. ταύτην δ' ἀρχαίαν εἶναι πάνυ τὴν διάταξιν,
Αἰγυπτίων πρώτων καταστησαμένων, πολιτικῶν δὲ
καὶ τῶν ἄλλων οὐχ ἧττον· καὶ τὸ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν
ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἱδρῦσθαι τόποις, καὶ τὸ τῆς
τῶν ἰδιωτῶν χώρας τὸ μὲν ἕτερον πρὸς ταῖς ἐσχα-

τιαῖς διατετάχθαι τὸ δ' ἕτερον πρὸς τῇ πόλει, ἵνα [384] δύο κλήρων ἑνὶ ἑκάστῳ νεμηθέντων ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς χώρας εὐσύνοπτα ὑπάρχῃ. χρήσιμον δὲ καὶ τὸ νομοθετεῖν συσσίτια ποιεῖσθαι, καὶ τὸ περὶ τῆς κοινῆς παιδείας τῶν τέκνων σπουδάζειν, καὶ τὸ πρὸς τὴν ῥώμην τῶν σωμάτων καὶ τελειότητα δεῖν μήτε νεωτέρων ἄγαν μήτε πρεσβυτέρων τοὺς γάμους ποιεῖσθαι· ἀτελῆ γὰρ γίγνεσθαι κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἡλικίας καὶ τελείως ἀσθενῆ τὰ ἔκγονα. καὶ τὸ νομοθετεῖν δὲ μηδὲν ἐκτρέφειν πεπηρωμένον, μηδ' ἐκτιθέναι τέλειον, μηδ' ἐξαμβλοῦν, συμφορώτατον δήπου. καὶ τῶν μὲν πολιτικῶν τὰ κεφάλαια ταῦτα.

Κεφ. ζ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΦ ΗΜΙΝ.

Φιλήμονος 1
Ὅσα διὰ τοὺς πράττοντας αὐτοὺς γίγνεται,
οὐδενὶ πρόσεστιν οὐδὲ κοινωνεῖ τύχη.

Εὐριπίδου Πελιάσιν. 2
Οὐκ ἔστι τὰ θεῶν ἄδικ'. ἐν ἀνθρώποισι δὲ [386]
κακοῖς νοσοῦντα σύγχυσιν πολλὴν ἔχει.

Μενάνδρου 3
Εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεί,
οὐδεὶς ἂν ὢν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.

Εὐριπίδου Πειρίθῳ 4
Ὁ πρῶτος εἰπὼν οὐκ ἀγυμνάστῳ φρενὶ
ἔρριψεν, ὅστις τόνδ' ἐκαίνισεν λόγον,
ὡς τοῖσιν εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη.

Μενάνδρου 5
Ἀδύνατον ὡς ἐστίν τι σῶμα τῆς τύχης·

ὁ μὴ φέρων δὲ κατὰ φύσιν τὰ πράγματα
τύχην προσηγόρευσε τὸν ἑαυτοῦ τρόπον.

6 Φιλήμονος Παγκρατιάστῃ

[338] Καὐτόν τι πράττειν, οὐ μόνον τὰς ἐλπίδας
ἐπὶ τῇ τύχῃ χρή, παιδίον, πάντως ἔχειν
ὧν βούλεταί τις· ἀλλὰ καὶ τῷ τῇ τύχῃ
συλλαμβάνεσθαι ῥᾷον ἡ τύχη ποιεῖ,
ἐὰν μεθ' ἑτέρου τοῦτο, μὴ μόνη, ποιῇ.

7 Μενάνδρου Ῥαπιζομένῃ

Ἀτύχημα κἀδίκημα διαφορὰν ἔχει·
τὸ μὲν διὰ τύχην γίγνεται τὸ δ' αἱρέσει.

8 Εὐριπίδου Ὀρέστῃ

[340] Σὺ νῦν διάφερε τῶν κακῶν, ἔξεστι γάρ,
καὶ μὴ μόνον λέγ', ἀλλὰ καὶ φρόνει τάδε.

9 Μενάνδρου Ῥαπιζομένῃ

Ὁ μὴ δεχόμενος τῶν θεῶν τὸ σύμφορον
αὐτῷ διδόντων ἕνεκα τοῦ ζῆν, βούλεται
οὗτος ἀτυχεῖν, ἐὰν δὲ μὴ θεὸς διδῷ,
[τοῦ μὴ διδόντος], οὐ τρόπου 'σθ' ἁμαρτία.

10 Αἰσχύλου

Κοινὸν τύχη, γνώμη δὲ τῶν κεκτημένων.

11 [Εὐριπίδου]

(198) Τὰ πλεῖστα θνητοῖς τῶν κακῶν αὐθαίρετα.

12 Τοῦ αὐτοῦ

[342] Ἔρωτες ἡμῖν εἰσὶ παντοῖοι βίου·
ὃ μὲν γὰρ εὐγένειαν ἱμείρει λαβεῖν,
τῷ δ' οὐχὶ τούτου φροντίς, ἀλλὰ χρημάτων
πολλῶν κεκλῆσθαι βούλεται πάτωρ δόμοις·
ἄλλῳ δ' ἀρέσκει μηδὲν ὑγιὲς ἐκ φρενῶν
λέγοντι πείθειν τοὺς πέλας τόλμῃ κακῇ·
οἳ δ' αἰσχρὰ κέρδη πρόσθε τοῦ καλοῦ βροτῶν
ζητοῦσιν· οὕτω βίοτος ἀνθρώπων πλάνη.

ἐγὼ δὲ τούτων οὐδενὸς χρῄζω τυχεῖν,
δόξαν δὲ βουλοίμην ἂν εὐκλείας ἔχειν.

Ὁμήρου Ὀδυσσείας [λ΄. 109] 13

Εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς νόστου τε μέδηαι,
καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην κακά περ πάσχοντες ἵκοισθε·
εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον.

Ὁμήρου Ἰλιάδος [ι΄. 410] 14

Μήτηρ γάρ τέ μέ φησι θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα [344]
διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλοσδε.
εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι,
ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται.
εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν
ἔσσεται, οὐδέ κέ μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.

Δημοσθένους ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου [p. 297] 15

Ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον ἅπασι πέπρακται· τῇ τύχῃ δέ, ἣν ὁ δαίμων ἔνειμεν ἑκάστῳ, ταύτῃ κέχρηνται.

Δημοκρίτου 16

Ἄνθρωποι τύχης εἴδωλον ἐπλάσαντο πρόφασιν ἰδίης ἀβουλίης· βαιὰ γὰρ φρονήσι τύχη μάχεται, τὰ [346] δὲ πλεῖστα ἐν βίῳ εὐξύνετος ὀξυδερκέειν κατιθύνει.

Ἀναξιμένους 17

Τὸ γὰρ δυσλόγιστον τοῦ βίου τοῖς ἀνθρώποις τύχην προσαγορεύειν εἰώθαμεν· εἰ γὰρ ταῖς γνώμαις πάντα κατωρθοῦμεν, ὄνομα τῆς τύχης οὐκ ἂν ἦν.

Ἐπανδρίδου 18

Φρόνιμος ὁ δι' ἑαυτὸν εὖ πρήσσων, ὁ δὲ διὰ τὴν τύχην μακάριος.

19 Τοῦ αὐτοῦ

Φρόνησις εὐτυχίην ὡς τὰ πολλὰ χαρίζεται, τύχη δὲ φρόνησιν οὐ ποιέει.

20 Θουκυδίδου δημηγορίας Ἀθηναίων [α'. 75]

Πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

21 Διογένους

[348] Διογένης ἔφη νομίζειν ὁρᾶν τὴν τύχην ἐνορούουσαν αὐτῷ καὶ λέγουσαν 'τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα.'

22 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου [c. 9]

Νόσος σώματός ἐστιν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δ' οὐκ ἔστιν, ἐὰν μὴ αὐτὴ θελήσῃ. χώλωσις σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον, [προαιρέσεως δ' οὔ. καὶ τοῦτο ἐφ' ἑκάστου τῶν ἐμπιπτόντων ἐπίλεγε· εὑρήσεις γὰρ αὐτὸ ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον,] σοῦ δ' οὔ.

23 Τοῦ αὐτοῦ [c. 8]

Μὴ ζήτει τὰ γιγνόμενα γίγνεσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε ὡς τὰ γιγνόμενα γίγνεται, καὶ εὐροήσεις.

24 Κρίτωνος πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ φρονήσεως

[350] Ὁ γὰρ θεὸς οὕτως ἐτεχνάσατο τὸν ἄνθρωπον, δηλούμενος αὐτὸν μήτ' ἀδυνάτως ἔχεν ποττὰν τῶν καλῶν ὁρμὰν μήτε μὰν πάλιν ἀπροαιρέτως. ἀρχὰν γὰρ αὐτῷ ἐνεφύτευσε τοιαύταν, ἅ τις καὶ τὸ δυνατὸν ἅμα περιέχει καὶ τὸ προαιρετόν, ἵνα τὰς μὲν δυνάμιος καὶ κατοχᾶς τῶν ἀγαθῶν αὐτὸς αἴτιος ᾖ, τᾶς δ' ἐπὶ ταῦτα παρορμάσιος καὶ κατ' ὀρθὸν λόγον ὀπαδήσιος ὁ θεός. καὶ διὰ τοῦτο ἀναθρέσκοντα αὐτὸν ἐποίησεν ἐς τὸν οὐρανὸν καὶ αὐτὸν νοατικόν, καὶ ὄψιν αὐτῷ ἐνέφυσε τοιαύταν, τὸν προσαγορευόμενον

νόον, ᾧ τὸν θεὸν ὀψεῖται. οὔτε γὰρ ἄνευ θεῶ τὸ ἄριστον καὶ τὸ κάλλιστον ἦν εὑρέν, οὔτ' ἄνευ νόω ἰδὲν τὸν θεὸν αὐτόν, ἐπειδὴ πᾶν τὸ θνατὸν φύσιν ἔχει μετ' ἀφροσύνας συγγενέος ῥιζοῦσθαι· καὶ ταύταν [352] οὐχ ὁ θεός ἐντι ὁ δωρούμενος, ἀλλὰ τᾶς γενέσιος οὐσία καὶ τᾶς αὐτῶν ψυχᾶς ἁ προαίρεσις.

Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου εἰ ἡ τῶν μελλόντων πρόγνωσις ὠφέλιμος 25

Ὁ δὲ Νέστωρ οὐκ ἀβέλτερος, ὕπνου φθονῶν τοῖς τὰς ναῦς φυλάσσουσι καὶ διακελευόμενος

οὕτω νῦν φίλα τέκνα φυλάσσετε, μηδέ τιν' ὕπνος (199)
αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν;

οὐ γενησόμεθα, φησί τις, οὐδ' ἂν καθεύδωμεν, εἰ πεπρωμένον ἐστὶ μὴ ἁλῶναι τὸν ναύσταθμον; τίς οὐκ ἂν εἴποι πρὸς τοὺς ταῦτα ληροῦντας, ὅτι καθείμαρται μὲν ἴσως ἅπαντα ταῦτα, συγκαθείμαρται δὲ ἑκάστῳ τὸ διὰ τούτων καὶ τὸ ἐν τούτοις καὶ οὕτω καὶ τὸ μὴ ἄλλως συντελεῖσθαι δίχα τούτων; οὐ γάρ ἐστι φυλακὴ καθευδόντων, οὐδὲ νίκη φευγόντων, οὐδὲ θερίσαι μὴ σπειράντων τὴν ἀγαθὴν γῆν καὶ καθαράν, οὐδὲ γεννῆσαι μὴ συγγενόμενον γυναικὶ ἡλικίαν ἐχούσῃ καὶ σώματος φύσιν γόνιμον, οὐδὲ ἄγρας τυχεῖν ἐν ἀθήροις χωρίοις.

Αἰσχίνου 26

Ἀνθρώπῳ δέ τοι οὐκ ἄπορον καλὸν κἀγαθὸν [354] εἶναι.

Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου [c. 17] 27

Μέμνησο ὅτι ὑποκριτὴς εἶ δράματος, οἷον ἂν θέλῃ ὁ διδάσκαλος· ἂν βραχύ, βραχέος· ἂν μακρόν, μακροῦ· ἂν πτωχὸν ὑποκρίνασθαί σε θέλῃ, τοῦτον ἵνα καλῶς ὑποκρίνῃ· ἂν χωλόν, ἂν ἄρχοντα, ἂν

ἰδιώτην. σὸν γάρ ἐστι τὸ δοθὲν πρόσωπον ὑποκρίνασθαι καλῶς, ἐκλέξασθαι δὲ τὸ πρόσωπον, ἄλλου.

28 Ἐπικούρου

Βραχέα σοφῷ τύχη παρεμπίπτει, τὰ δὲ μέγιστα καὶ κυριώτατα λογισμὸς διῴκηκε [κατὰ τὸν βίον καὶ συνεχῆ χρόνον].

29 Σωκράτους

[856] Σωκράτης ἔφη μεγίστην μὲν ἀρχὴν εἶναι τὴν βασιλείαν, ἀρίστην δὲ τὸ ἑαυτοῦ ἄρχειν.

30 Ῥούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ φιλίας

Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἔθετο ὁ θεὸς τὰ δ' οὔ. ἐφ' ἡμῖν μὲν τὸ κάλλιστον καὶ σπουδαιότατον, ᾧ δὴ καὶ αὐτὸς εὐδαίμων ἐστί, τὴν χρῆσιν τῶν φαντασιῶν. τοῦτο γὰρ ὀρθῶς γιγνόμενον ἐλευθερία ἐστὶν εὔροια εὐθυμία εὐστάθεια, τοῦτο δὲ καὶ δίκη ἐστὶ καὶ νόμος καὶ σωφροσύνη καὶ ξύμπασα ἀρετή. τὰ δ' ἄλλα πάντα οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐποιήσατο. οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς συμψήφους χρὴ τῷ θεῷ γενέσθαι, καὶ ταύτῃ διελόντας τὰ πράγματα τῶν μὲν ἐφ' ἡμῖν πάντα τρόπον ἀντιποιεῖσθαι, τὰ δὲ μὴ ἐφ' ἡμῖν ἐπιτρέψαι τῷ κόσμῳ, καὶ εἴτε τῶν παίδων δέοιτο εἴτε τῆς πατρί-
[858] δος εἴτε τοῦ σώματος εἴτε ὁτουοῦν, ἀσμένους παραχωρεῖν.

31 Ἑρμοῦ

Ἔστι τοίνυν οὐσία καὶ λόγος καὶ νόημα καὶ διάνοια. φέρεται δ' ἐπὶ τὴν διάνοιαν καὶ δόξα καὶ αἴσθησις, ἵεται δ' ὁ λόγος ἐπὶ τὴν οὐσίαν, τὸ δὲ νόημα δι' αὐτοῦ ἵεται· ἐπιπλέκεται δὲ τὸ νόημα τῇ διανοίᾳ, ἐλθόντα δὲ δι' ἀλλήλων μία ἰδέα ἐγένοντο, αὕτη δέ ἐστιν ἡ τῆς ψυχῆς, φέρεται δ' ἐπὶ τὴν αὐτῆς διάνοιαν δόξα καὶ αἴσθησις, ταῦτα δὲ ἐπὶ τοῦ

αὐτοῦ οὐ μένει, ἔνθεν καὶ ὑπερβάλλει καὶ ἐλλείπει καὶ ἑαυτῷ διαφέρεται· χεῖρον μὲν γίγνεται, ὅταν ἀποσπασθῇ τῆς διανοίας, ὅταν δὲ ἀκολουθῇ καὶ πείθηται, κοινωνεῖ τῷ νοηματικῷ λόγῳ διὰ τῶν μαθημάτων. τὸ δὲ αἱρεῖσθαι ἔχομεν· τὸ γὰρ αἱρεῖσθαι τὸ κρεῖττον ἐφ' ἡμῖν ἐστίν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ χεῖρον ἑκουσίως· ἑχομένη γὰρ αἵρεσις τῶν κακῶν πλησιάζει τῇ σωματικῇ φύσει· διὰ τοῦτο τῷ ἑλομένῳ εἱμαρμένη δυναστεύει. ἐπεὶ τοίνυν ἡ ἐν ἡμῖν σωματικὴ οὐσία αὐτεξούσιός ἐστιν ὁ περινοηματικὸς λόγος, [360] αὕτη δ' ἀεὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει, διὰ τοῦτο εἱμαρμένη τούτου οὐχ ἅπτεται, παραθεῖσα δὲ τὸν πρῶτον ἀπὸ τοῦ πρώτου θεοῦ, διανοητικὸν λόγον προΐησι, καὶ ὅλον τὸν λόγον ὃν συνέταξε φύσις τοῖς γιγνομένοις· τούτοις ψυχὴ κοινωνήσασα κοινωνεῖται ταῖς τούτων εἱμαρμέναις, ἀμέτοχος οὖσα τῆς τῶν εἱμαρμένων φύσεως.

Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου περὶ φιλίας. [Fr. 32 XVII. p. 550 = 827]

Ὅθεν οὐ δεῖ παντάπασι ταπεινοῦν τὴν φύσιν ὡς μηδὲν ἰσχυρὸν μηδὲ μόνιμον μηδὲ ὑπὲρ τὴν τύχην ἔχουσαν, ἀλλὰ τοὐναντίον εἰδότας ὅτι μικρόν ἐστι μέρος τοῦ ἀνθρώπου σαθρόν τε καὶ ἐπίκηρον ὃ δέχεται τὴν τύχην, τῆς δὲ βελτίονος μερίδος αὐτοὶ κρατοῦμεν, ἐν ᾗ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἱδρυνθέντα, δόξαι τε χρησταὶ καὶ μαθήματα καὶ λόγοι τελευτῶντες εἰς ἀρετήν, ἀναφαίρετον ἔχουσι τὴν οὐσίαν καὶ [362] ἀδιάφθορον, ἀνεκπλήκτους πρὸς τὸ μέλλον εἶναι καὶ (200) θαρραλέους, καὶ πρὸς τὴν τύχην λέγοντας ἃ Σωκράτης, δοκῶν πρὸς τοὺς κατηγόρους λέγειν, πρὸς τοὺς δικαστὰς ἔλεγεν, ὡς ἀποκτεῖναι μὲν Ἄνυτος καὶ Μέλητος δύνανται, βλάψαι δὲ οὐ δύνανται. καὶ γὰρ ἡ

τύχη δύναται νόσῳ περιβαλεῖν, ἀφελέσθαι χρήματα, διαβαλεῖν πρὸς δῆμον ἢ τύραννον, κακὸν δὲ καὶ δειλὸν καὶ ταπεινόφρονα καὶ ἀγεννῆ καὶ φθονερὸν οὐ δύναται ποιῆσαι τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνδρώδη [καὶ γενναῖον] καὶ μεγαλόψυχον, οὐδὲ παρελέσθαι τὴν διάθεσιν τῶν καλῶν.

33 *Πλάτωνος* [*Μέν.* p. 99]

Τὰ ἀπὸ τύχης γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνῃ ἡγεμονίᾳ γίγνεται, ὧν δ' ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν, ἐπὶ τὸ ὀρθὸν δύο ταῦτα ἡγεῖται, δόξα ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη.

34 [Ib. p. 97]

Αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον παρα-
[364] μένωσι, καλὸν τὸ χρῆμα, καὶ πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαι εἰσίν, ἕως ἄν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας λογισμῷ. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσι, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστί, καὶ διαφέρει δεσμῷ.

35 *Τοῦ αὐτοῦ* [*Πολιτ.* ϛ. p. 506]

Τί δέ; οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας ὡς ἅπασαι αἰσχραί, ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί; ἢ δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες;

36 *Τοῦ αὐτοῦ* [*Πολιτ.* ζ. p. 534]

Ὡς ἂν μὴ ἔχῃ διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀφελὼν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν καὶ
[366] ὥσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων διεξιών, μὴ κατὰ δόξαν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται, οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσει εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα, οὔτ' ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἴ πῃ αὐτοῦ εἰ-

δώλου τινὸς ἐφάπτεται, δόξῃ οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδε ἐξεγρέσθαι, εἰς ᾅδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθεῖν.

[Τοῦ αὐτοῦ. Πολιτικῷ p. 309]. 37

Τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὖσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως ὁπόταν ἐν ψυχαῖς ἐγγίγνηται, θείαν φύσιν ἐν δαιμονίῳ γίγνεσθαι γένει.

[Τοῦ αὐτοῦ. Πολιτ. α΄. p. 340 E.] 38

Ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης, ὁ ἁμαρτάνων ἁμαρτάνει, ἐν ᾧ ἐστι δημιουργός.

Πορφυρίου περὶ τοῦ ἐφ᾽ ἡμῖν. 39

Ἐν ταῖς πρῴην ἡμῖν γεγονυίαις, Χρυσαόριε, πρὸς ἀλλήλους διαλέξεσι τὸν περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν [368] βίων ἀνακινήσαντες λόγον, ἣν ταῖς ἔξω ψυχαῖς ἀπονείμας ὁ Πλάτων κινδυνεύει τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν καὶ ὅλως τὸ αὐτεξούσιον λεγόμενον ἀναιρεῖν, εἴγε ἐκ τῶν προβεβιωμένων κατὰ τὴν προτέραν περίοδον καὶ ὧν ἠγάπησαν ἢ ἐμίσησαν ἢ ἐφ᾽ ὧν ἥσθησαν ἢ ἐλυπήθησαν ἠθοπεποιημέναι ἐπὶ τὴν αἵρεσιν ἔρχονται, ταῦτα μὲν ἐδόκει ἐὰν ὡς εἰς ἀπολογίαν δυνάμενα παρασχεῖν τινὰς πιθανότητας, ἃ δὲ μετὰ τὸ ἑλέσθαι καὶ μέλλειν τοὺς κατὰ μέρος ἀνθρώπους ἀποφαίνειν, διὰ τῆς αὐτῶν εἰς τὰ σώματα εἰσκρίσεως παθεῖν αὐτὰς ἔφη, χαλεπὰ ἡμῖν ἐφαίνετο, ποτὲ μὲν λέγοντος ‘ὁ πρῶτος [λαχὼν πρῶτος] αἱρείσθω βίον ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης’, ποτὲ δὲ ὅτι ὃν εἰλήχαμεν δαίμονα ἀναπόδραστός τις ἡμῖν φρουρός. τὴν γὰρ Λάχεσιν, ἥτις τῆς Ἀνάγκης ἐστὶ θυγάτηρ, τῷ λαχόντι καὶ ἑλομένῳ (370) τινὰ βίον συμπέμπειν φύλακά τε τοῦ βίου καὶ ἐκ παντὸς ἀποπληρωτὴν τοῦ αἱρεθέντος· ὃ δὲ παραλα-

βῶν αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν Κλωθὼ ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρα καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀτράκτου ἀγαγών, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν Ἄτροπον τὴν τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦσαν ἀμετάτροπα, ἐντεῦθεν ἤδη ἀμεταστρεπτὶ ἄγει ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης θρόνον, καὶ δι' ἐκείνου διεξελθεῖν ποιήσας ἅμα τοῖς ἄλλοις ἀπάγει εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, ἀφ' οὗ μέτρον μὲν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν, τοὺς δὲ πιόντας πάντων ἐκλανθάνεσθαι. οὕτω δὲ τούτων ἐπικεκλωσμένων καὶ κατηναγκασμένων καὶ ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ Μοιρῶν τε καὶ Λήθης καὶ Ἀνάγκης, ἑπομένου καὶ παραφυλάττοντος τὴν εἱμαρμένην τοῦ δαίμονος, τίνος ἂν εἴημεν κύριοι, ἢ πῶς ἔτι ἡ ἀρετὴ ἀδέσποτος, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκα-
(201) στος ἕξει;

ἐπεὶ τοίνυν τὰ τοῦ Πλάτωνος εἰς τὰς χεῖρας λα-
[272] βὼν μακρὰν ἡμᾶς ἀπεσφάλθαι τῆς τοῦ φιλοσόφου γνώμης κατεῖδον, ἐθαύμασα μὲν τοὺς ἀπορήσαντας. βίους γὰρ αὐτοὺς μόνον λέγειν ἡγησάμενοι, καὶ καθάπερ οἱ τὰ περὶ βίων πραγματευσάμενοι μέμνηνται γεωργικοῦ τινὸς βίου καὶ πάλιν πολιτικοῦ καὶ ἄλλου στρατιωτικοῦ, οὕτω καὶ τὸν Πλάτωνα, πολλῶν καὶ διαφόρων ἐν ἀνθρώποις θεωρουμένων βίων, καὶ τούτων τῆς αἱρέσεως ἐφ' ἡμῖν ἐν πολλοῖς οὔσης καὶ πάλιν τῆς ἐξ αὐτῶν μεταθέσεως, εἰκότως θαυμάζουσι πῶς ὁ τούτων ἑλόμενός τινα κατηνάγκασται ἐκ παντὸς τοῦτον ἀποπλῆσαι μόνον. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς στοᾶς βίον λέγεσθαι ὑπολαμβάνουσι καθ' ἕν τι σημαινόμενον λογικῆς ζωῆς, διέξοδον αὐτῷ ἀποδιδόντες ἐξ ἐνεργειῶν καὶ σχέσεων καὶ ποιήσεων καὶ παθημάτων συνεστῶσαν, ὁ δὲ Πλάτων καὶ τὰς τῶν ἀλόγων ζωὰς λέγει βίους. βίος γὰρ κατ' αὐτὸν καὶ ἡ τοῦ κύ-

κνου ζωή, καὶ πάλιν ἄλλος βίος ὁ λέοντος, καθ' ὃ λέων, καὶ ἄλλος ὁ ἀηδόνος· βίος δὲ καὶ ὁ ἀνθρώπειος, καὶ τούτου ὃ μέν τις γυναικεῖος ὃ δὲ ἀνδρεῖος· λέγει γὰρ εἶναι παντοδαπὰ τῶν βίων τὰ παραδείγματα. ἓν μὲν οὖν τοιοῦτον παρ' αὐτῷ σημαινόμενον βίου, ἕτερον δὲ ὃ παρίστησι συμβεβηκώς τι τούτων καὶ δεύτερόν τινα χαρακτῆρα ἐπὶ προηγουμένῳ τῷ ῥηθέντι βίῳ. προηγούμενος μὲν γὰρ βίος κυνὶ ὁ κατὰ τὴν [374] κυνὸς ζωήν· ἐπισυμβαίνει δὲ τῷ τοιούτῳ βίῳ ἢ τῶν θηρευτικῶν κυνῶν ἢ τῶν ἰχνευτικῶν ἢ τῶν περὶ τράπεζαν ἢ τῶν οἰκοφυλάκων, καὶ δεύτερος ἂν εἴη καὶ οὗτος βίος. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀλόγοις ἀφῃρημένοις τοῦ αὐτεξουσίου ἢ διὰ φύσεως ὁ χαρακτὴρ οὗτος ἐπισυνίσταται, ἢ διὰ κατατάξεως τοῦ κτησαμένου· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων τὸ μὲν ἢ ἐκ προγόνων γενέσθαι ἀγαθῶν ἢ κάλλους τυχεῖν σωματικοῦ διὰ φύσεως ἐπορίσθη ἢ τύχης, πλὴν ὅτι τούτων οὐδὲν ἦν ἐφ' ἡμῖν δῆλον. τὰς δέ γε τῶν τεχνῶν ἀναλήψεις καὶ τὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιστημῶν τε καὶ τὰς τῶν πολιτικῶν βίων ἀρχῶν τε διώξεις καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἠρτῆσθαι συμβέβηκεν, εἰ καί τινα δυσεπίτευκτα, τῷ καὶ τῆς ἔξωθεν προσδεῖσθαι συλλήψεως, δι' οὗ εἰς τὸ τυχεῖν δύσκολα καὶ ἀποθέσθαι οὐ ῥάδια, ὥσπερ ἀρχὰς καὶ τυραννίδας καὶ δημαγωγίας. πάντα μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα ἠρτῆσθαι συμβέβηκεν ἐκ τῆς προαιρέσεως, ἡ δὲ τεῦξις αὐτῶν οὐ πάντως ἐφ' ἡμῖν, ἀφ' οὗ δ' ἄν τινος τύχωμεν, τῇ τάξει αὐτοῦ ἕπεσθαι ἀνάγκη. δέδοται μέντοι ἐπὶ πάντων σχεδὸν τῶν ἐχόντων μεσότητα καὶ μὴ ἤδη εἰς κακίαν ἀνηγμένων τὸ χρήσασθαι τοῖς βίοις ὃν τις μέτεισιν ἢ κακῶς ἢ καλῶς. καὶ γὰρ ἐπὶ τυραννίδας τινὲς προαχθέντες [376] ἤπιοι καὶ πρᾶοι γεγόνασι, καὶ βασιλείαις πονηρῶς

ἐχρήσαντο. τούτων οὕτως ἐχόντων ἡ μὲν αἵρεσις τῶν βίων ταῖς ἔξω ψυχαῖς προηγουμένων τῶν πρώτων ἐστί, καὶ ἐπὶ τὸν αἱρεθέντα ἥ τε ἀνάγκη τὸ ἀπαραίτητον ἐκύρωσεν ὅ τε δαίμων ἐπηκολούθησεν, ὡς ἂν δὴ τοῦ βίου προστάτης ὢν καὶ ἐπόπτης ἕκαστος ἑκάστου, συναναγκάσων ἐμμένειν τὰς ψυχὰς τῷ αἱρεθέντι καὶ μὴ προβλέπειν, αἵ τε Μοῖραι τὸν τοιοῦτον ἐπένησαν ἑκάστῳ βίον, τά τε γιγνόμενα διὰ παντὸς μαρτυρεῖ τοῦ χρόνου. οὔτε γὰρ ἀνήρ, κἂν σφόδρα δι' ἀσέλγειαν μαλακίζηται καὶ πάντ' αὐτῷ ἡ προαίρεσις μετασχηματίζῃ τὰ ἔξωθεν εἰς τὰ τῆς θηλείας συνήθη, γυνή ποτ' ἂν γένοιτο, οὔτε γυνὴ τὰ ἀνδρῶν ἐγχειροῦσα δρᾶν ἀνήρ ποτ' ἂν γένοιτο. ζῶσι μὲν οὖν τοῦτον τὸν βίον αἱ ψυχαὶ μετ' ἀνάγκης, διὰ λήθης αὐτὸν διεξάγουσαι καὶ ὅτι ἐπ' αὐταῖς ἡ αἵρεσις αὐτοῦ ποτὲ γέγονε παντελῶς ἐπιλελησμέναι.
[878] *ἄρχεται δὲ ἐπ' ἀνθρώπου μάλιστα ἀνειμένον [ἐλεύθερον] τὸ ἐθελούσιον πρὸς μὲν τὰ τῆς ψυχῆς ὡς καθ' ἑαυτὴν καὶ μὴ ἐν σώματι δεδεμένην καὶ πεπεδημένην, πρὸς δὲ τὰ τοῦ ζῴου καὶ συναμφοτέρου πρὸς αὐτεξούσια ἔργα λελυμένον. σὺν γὰρ τούτῳ διεξάγει*
(202) *τὸν ἀνθρώπειον βίον ἕκαστος ἡμῶν, σὺν τῷ ἔχειν πρὸς τὰ τοῦ συναμφοτέρου αὐτεξούσια ἔργα τὴν ὁρμὴν προσήκουσαν.*

40 *Ἐν ταυτῷ.*

Διοικεῖται γὰρ τὸ ζῷον ἕκαστον κατὰ τὴν τῇδε προσήκουσαν αὐτῷ διάζησιν. ἔχει δὲ ὁ βίος ὁ τοῦ ἀνθρώπου τὸ κατάλληλον τῷ ἀνθρώπῳ αὐτεξούσιον ἐφ' ἑαυτῷ, δι' ὃ κἂν ἄγηται ὑπὸ προθυμιῶν φυσικῶν πρός τινα τῶν ἐνταῦθα ἐν αἱρέσει πιπτόντων βίων, ἀλλ' ἐφ' αὐτῷ ἔχει τὸ μὴ ἐμπεσεῖν, κἂν πάντως ἐμπέσῃ. ὡς γὰρ τῇ πιθανῇ φαντασίᾳ συγκατα-

τιθέμεθα διὰ τὸ πιθανόν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ μὴ [380] συγκατατίθεσθαι, ὅτι μὴ ἡ φαντασία σύρει ἡμᾶς καὶ νευροσπαστεῖ πρὸς αὐτήν.

Ἐν ταυτῷ. 41

Τὸ γὰρ ὅλον βούλημα τοιοῦτ' ἔοικεν εἶναι τὸ τοῦ Πλάτωνος· ἔχειν μὲν τὸ αὐτεξούσιον τὰς ψυχάς, πρὶν εἰς σώματα καὶ βίους διαφόρους ἐμπεσεῖν, εἰς τὸ [τοῦτον] ἢ τοῦτον ἑλέσθαι τὸν βίον, ὃν μετὰ ποιᾶς ζωῆς καὶ σώματος οἰκείου τῇ ζωῇ ἐκτελέσειν μέλλει· καὶ γὰρ λέοντος βίον ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἑλέσθαι καὶ ἀνδρός. κἀκεῖνο μὲν τὸ αὐτεξούσιον ἅμα τῇ πρός τινα τῶν τοιούτων βίων πτώσει ἐμπεπόδισται· κατελθοῦσαι δὲ εἰς τὰ σώματα καὶ ἀντὶ ψυχῶν ἀπολύτων γεγονυῖαι ψυχαὶ ζῴων, τὸ αὐτεξούσιον φέρουσιν οἰκεῖον τῇ τοῦ ζῴου κατασκευῇ, καὶ ἐφ' ὧν μὲν εἶναι πολύνουν καὶ πολυκίνητον, ὡς ἐπ' ἀνθρώπου, ἐφ' ὧν δὲ ὀλιγοκίνητον καὶ μονότροπον, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων ζῴων. ἐξηρτῆσθαι δὲ τὸ αὐτεξούσιον τοῦτο τῆς κατασκευῆς, κινούμενον μὲν ἐξ αὐτοῦ φερόμενον δὲ κατὰ τὰς ἐκ τῆς κατασκευῆς γιγνομένας προθυμίας.

Ἐν ταυτῷ. 42

Πανταχοῦ δὲ τὰς ὑπερβολὰς φεύγειν προσήκει, [382] διώκειν δὲ τὸ μέσον, ἂν μὴ ἤδη τὸ ἐφ' ἡμῖν πάθεσι κακίας ἀνηκέστοις δεδεμένον δουλεύῃ καὶ ὑποτεταγμένον ᾖ τούτοις. ἀρέσκει καὶ τὸ μὴ ἀτάκτως κληροῦσθαι τὰς ψυχὰς τοὺς βίους καὶ λαμβάνειν αὐτούς, ἀλλὰ τάξει καὶ ὡς ἄγει αὐτὴν ἡ περίοδος. ἡ μὲν γὰρ πρώτη παυσαμένη ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ πρώτη ἥξει, ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ δευτέρᾳ κληρωσομένη· στρεφομένας γὰρ ὑπὸ τοῦ παντὸς καὶ καταληγούσας τῇ τούτου φορᾷ περιάγεσθαι ὡς εἰς τάξιν, κλήρων σημαι-

νόντων τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον. δι' ὃ καὶ τῆς *Λαχέσεως* οἱ κλῆροι λαμβάνονται τῷ προφήτῃ, ἥτις ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν [καὶ κληροῦσθαι] κέκληται· *Λάχεσιν* δὲ τὴν τοῦ παντὸς περιστροφὴν πολλοὶ εἶναι εἰρήκασιν. ἀρέσκει καὶ τὸ χραίνεσθαι τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς αὐτεξούσιον ὑπὸ τῆς ἐγγινομένης ἐνταῦθα προβιοτῆς, τὸ δ' ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτεξούσιον ἐκ τῆς πρός τινα τῶν τῇδε βίων τῆς ἔξω ἔτι οὔσης ῥοπῆς, ἣν αἵρεσιν ὁ *Πλάτων* λέγει. ἀρέσκει καὶ τὸ τοι-
[384] αύτην εἶναι τὴν εἱμαρμένην, ἐοικυῖαν ταῖς τῶν νόμων διαγορεύσεσι, νόμον οὖσαν καὶ αὐτὴν καὶ

θεῶν ψήφισμα παλαιὸν
ἀΐδιον πλατέεσσι κατεσφραγισμένον ὅρκοις,

φησὶν *Ἐμπεδοκλῆς*. οἵ τε γὰρ νόμοι οὐκ ἀναγκάζοντες διαγορεύουσιν ὡς ἐὰν λῃστεύσῃς τάδε πείσῃ, ἐὰν δὲ ἀριστεύσῃς τῶνδε τεύξῃ, οἵ τε καθ' εἱμαρμένην θεσμοί, ἐὰν βίον ἕλῃ ἀνδρός, οὕτως ζήσῃ, οὐ μὴν ἔτι καὶ ἑλοῦ ἐκ παντὸς ἀναγκάζουσι· καὶ ἐὰν ἐν ἀνδράσι γενόμενος βίον ἕλῃ στρατιώτου, τάδε σε παθεῖν καὶ δρᾶσαι ἀνάγκη, οὐ μὴν ἔτι βίον σε ἀνάγκη ἑλέσθαι στρατιώτου καὶ τάδε παθεῖν [καὶ δρᾶσαι] ἐξ ἀνάγκης. δι' ὃ κεῖται μὲν τὰ παραδείγματα καὶ τῶν πρώτων καὶ δευτέρων· ἐπὶ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἐστι τούς τε πρώτους ἑλέσθαι βίους καὶ ζῆσαι φέρε βίον ἀνθρώπου, τῶν τε δευτέρων ἑλέσθαι βίον τινά· ἑλομένῳ δὲ καὶ ζῶντι κατὰ τοῦτον ἀνάγκη τἀκόλουθα καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν. εἰ μέντοι ἐνδέχεται καταμαντευσά-
[386] μενον τῆς *Πλάτωνος* γνώμης [ἐπιτυχὼν] στοχάσασθαι
(203) πόθεν ταῦτα λαβὼν *Πλάτων* περὶ αὐτῶν διελέχθη ὡς τοῖς γιγνομένοις ὄντων συμφώνων, φαίην ἄν, οἶμαι, ὅτι τῶν παρ' *Αἰγυπτίοις* σοφῶν τοὺς βίους ἐκ τῶν ὡροσκόπων σημειουμένων καὶ τῆς ἐν ταῖς γενέσεσι

τῶν ἀστέρων πρὸς τὰ ἐν τῷ ζῳδιακῷ ἄστρα διαθέσεως, ὡς ἀκολούθως τῇ τοῦ ὡροσκόπου ἀνατολῇ ἀναγκάζειν μὲν τὴν ποιὰν διάθεσιν τῶν σχηματισμῶν ποιοὺς εἶναι τοὺς βίους ταῖς διὰ τῆς ὡροσκοπούσης μοίρας ἰούσαις ψυχαῖς εἰς τὴν γένεσιν, πῶς ἐχόντων τότε τῶν σχηματισμῶν, μὴ συντίθεσθαι αὐτὸν τοῖς Αἰγυπτίοις· τῶν δὲ ψυχῶν κατὰ τὰς ἐνούσας διαθέσεις ἐπὶ τοὺς ὡροσκόπους φερομένων, καὶ βιους, οὓς σημαίνουσιν οἱ σχηματισμοί, βλεπουσῶν γεγραμμένους τὰς ἑλομένας, ὥσπερ ἐν πίνακι γεγραμμένα, ἐν τῇ οὐρανίᾳ γῇ, διὰ μὲν τὸ αὐτεξούσιον δύνασθαι καὶ μὴ βιῶναι οὕτω, ἑλομένας δέ, τὰ ἐν τῇ στροφῇ κατὰ στιγμὴν τοῦ χρόνου τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ὡροσκόπου ἐναλλατόμενα, ἀνάγκῃ ἐκτελεῖν τὰ γεγραμμένα. διὰ [388] τί οὖν ἐν τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ φέρε καὶ κύων γεννᾶται καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ πολλοὶ ἄνδρες, καὶ πάντων οὔτε ὁ πρῶτος βίος ὁ αὐτὸς οὔτε ὁ δεύτερος; πρῶτον μὲν οὖν εἴποιμ' ἂν οὐχ οὕτως ταχυτέραν ταῖς ψυχαῖς πορείαν πάσαις, ὡς μὴ φθάσαι τὴν ἀναφορὰν τοῦ ὡροσκόκου τὴν ἐκείνων εἴσοδον· προλαμβανούσης δὲ ἀεὶ τῆς φορᾶς, καὶ ἑκάστης κατὰ κλῆρον διαφορᾶς ἄλλο παράδειγμα βίου φερούσης, ἀνάγκη μηδέποτε συντρέχειν πάντῃ τοὺς δοκοῦντας ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ εἰς τὸν κόσμον ἐμβάλλειν. ἔπειτα ὁ μὲν κλῆρος ἔξω πρὶν εἰς τὸν τῆς σελήνης ὑποκάτω τόπον πεσεῖν, τοῦ πρώτου βίου ἡ διέξοδος διὰ τῶν ἑπτὰ σφαιρῶν γιγνομένη, ἄλλως ἄλλης κατ' αὐτὰ κινουμένης κατὰ τὰς προθυμίας πρός τινας τῶν δευτέρων βίων, οὐχ ὁμοίως προσέχειν πάσας ποεῖ τοῖς γεγραμμένοις. ἤδη οὖν ἡ μὲν ἑλομένη κυνὸς βίον ἔρχεται ἐπὶ τόνδε τὸν ὡροσκόπον, ἡ δὲ ἀνθρώπου κατὰ τὴν παράκλισιν τῆς στιγμῆς ἐπὶ τόνδε· φέρει δ' αὐτὴν [390]

ἡ Δίκη κατὰ τῆς ἠθοποιίας ἰδιότητα ἐπὶ τὴν μοῖραν τῆς περιφορᾶς, ἣ βίον ἔχει γεγραμμένον πρόσφορον ταῖς αὐτῆς προθυμίαις. ἡ δὲ Δίκη Τύχη λέγεται, αἰτία οὖσα ἄδηλος ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ. ζῳδίων δὲ ὄντων δώδεκα, δι' ὧν ἡ ὁδὸς ταῖς ψυχαῖς πεπίστευται τοῖς Αἰγυπτίοις γίγνεσθαι τῇδε πανταχοῦ σχεδόν, αἱ μὲν πρῶται τοῦ ζῳδιακοῦ μοῖραι ὡς ἂν αὐτῷ νενεμημέναι τῷ κυρίῳ τοῦ ζῳδίου, παρεδόθησαν εἶναι ἀμφιλαφεῖς· αἱ δὲ τελευταῖαι ἐπὶ πάντων τοῖς κακοποιοῖς λεγομένοις ἀστράσιν ἀπενεμήθησαν. ἐντεῦθεν οὖν ἡ τῶν πρώτων κλήρων εὐμοιρία ἀποδοχῆς ἠξίωται, καὶ ἡ τῶν ὑστέρων ἐστενοχωρῆσθαι λέγεται. σημαίνειν μὲν οὖν τὰ ποιὰ σχήματα τοὺς βίους τίθεται Πλάτων· ἀναγκάζειν δὲ οὐκ ἔτι, ἀλλὰ τοὺς ἑλομένους ζῆν καθὰ σημαίνει, ἐξ ἀνάγκης ἔχειν τὸν εἱρμὸν τῶν γεγραμμένων. αἰτία τοίνυν ἑλομένων ἢ γυναικὸς ἢ ἀνδρὸς βίον, ἢ ἄλλου τινὸς ζῴου ἐκ τῆς [392] εἰς τὸν ὡροσκόπον φορᾶς· αἰτία δὲ καὶ τῆς ἐνεχθείσης εἰς τόνδε τὸν ὡροσκόπον τὸ ἑλέσθαι τὸν δεύτερον βίον, ὃν γεγραμμένον δεικνύει ἡ κατὰ τὸν ὡροσκόπον τεταγμένη διακόσμησις τῶν ἀστέρων. εἰ μή τις τὴν μὲν κατὰ τὴν σπορὰν ὡροσκοπίαν τοῦ ἀνθρώπου ἢ κυνὸς ἑλέσθαι ἐμφαίνειν τὸν κλῆρον εἴποι, τὴν δὲ κατὰ τῆς ἐκ γαστρὸς ἐκτροπῆς ὡροσκοπίαν τοῦ δευτέρου βίου καὶ ἐπὶ τῷ προαιρεθέντι ἐνδεικνύναι τὴν αἵρεσιν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις παραδεδομένων ἡ τοῦ μύθου πλάσις ἐσκευώρηται, συγχωρήσειεν ἄν τις· εἰ δὲ κατ' αὐτὰ τὰ νοήματα κατὰ μέρος τῷ Πλάτωνι διεσκευάσθη, χαλεπὸν τὸ ἀποφαίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ Ὁμήρου τυγχάνεις ὢν ἐραστής τε καὶ ἐπαινέτης, ὅρα μοι μὴ καὶ αὐτὸς πρὸ τοῦ Πλάτωνος τὸ διττὸν οἶδε τῶν βίων, τὸν μὲν

τινα ἀκίνητον, ὃν ἑλέσθαι ἡ ψυχὴ ἢ μὴ ἑλέσθαι δύναται, ὅταν δ' ἕληται ἀφύκτως ἔχουσα μεταβάλλειν ἢ δι' ἀρετῆς αὐτὸν διοικεῖ ἢ κακίας· τούτου γὰρ με- (204)
μνημένος φησί

μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν
οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται. [394]

τοῦτο μὲν οὖν περὶ τοῦ πρώτου καὶ ἀπαραβάτου εἴη ἂν λέγων βίου· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, τί οὖν φησιν Ὅμηρος;

οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

διὰ τί οὖν „οἳ δὲ καὶ αὐτοί;" δηλοῖ γὰρ ὅτι καὶ ἀπὸ θεῶν τι ἔρχεται εἰς αὐτούς, εἰ καὶ τὸ πλέον δι' αὐτούς. ἢ ὅτι τὰ παραδείγματα τῶν βίων παρὰ θεῶν, οὐδὲ αὐτοὺς ἔξω τῆς αἰτίας τοῦ εἰς κακὰ ἐμπίπτειν; ἀλλ' ἀπολύεται αὐτοὺς τῷ αὐτεξουσίους ποιῆσαι τὰς ψυχὰς καὶ αὐταῖς ἐπιτρέψαι ἑλέσθαι βίους, οἳ δὲ ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ ἀμαθίας ‘σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν’.

Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς πρὸς 43
Μακεδόνιον περὶ εἱμαρμένης.

Οὐσία ἐστὶν ἄυλος ἡ τῆς ψυχῆς καθ' ἑαυτὴν ἀσώματος, ἀγέννητος πάντη καὶ ἀνώλεθρος, παρ' ἑαυτῆς [396]
ἔχουσα τὸ εἶναι καὶ τὸ ζῆν αὐτοκίνητος παντελῶς, καὶ ἀρχὴ τῆς φύσεως καὶ τῶν ὅλων κινήσεων. αὕτη δὴ οὖν καθ' ὅσον ἐστὶ τοιαύτη, καὶ τὴν αὐτεξούσιον καὶ τὴν ἀπόλυτον περιείληφεν ἐν ἑαυτῇ ζωήν. καὶ καθ' ὅσον μὲν δίδωσιν ἑαυτὴν εἰς τὰ γιγνόμενα καὶ ὑπὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν ἑαυτὴν ὑποτάττει, κατὰ τοσοῦτον καὶ ὑπὸ τὴν εἱμαρμένην ἄγεται καὶ δουλεύει ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις· καθ' ὅσον δὲ αὐτὴν νοε-

ρὰν ἑαυτῆς καὶ τῷ ὄντι ἄφετον ἀπὸ πάντων καὶ αὐθαίρετον ἐνέργειαν ἐνεργεῖ, κατὰ τοσοῦτον τὰ ἑαυτῆς ἑκουσίως πράττει καὶ τοῦ θείου καὶ ἀγαθοῦ καὶ νοητοῦ μετ' ἀληθείας ἐφάπτεται.

44 Ἐν ταυτῷ.

Τὸν κατὰ νοῦν ἄρα βίον καὶ τὸν ἐχόμενον τῶν θεῶν διαζῆν μελετητέον· οὗτος γὰρ ἡμῖν μόνος ἀποδίδωσι τὴν ἀδέσποτον τῆς ψυχῆς ἐξουσίαν, ἀπολύει τε ἡμᾶς τῶν ἀναγκαίων δεσμῶν, καὶ ποιεῖ ζῆν οὐκ ἀνθρώπινόν τινα βίον, ἀλλὰ τὸν θεῖον καὶ τῇ βουλήσει τῶν θείων ἀγαθῶν ἀποπληρούμενον.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ γὰρ ἤδη τὸ ὅλον εἰπεῖν, αἱ μὲν κινήσεις αἱ [398] περὶ τὸν κόσμον τῆς πεπρωμένης πρὸς τὰς ἀΰλους καὶ νοερὰς ἐνεργείας καὶ περιφορὰς ἀφομοιοῦνται, ἡ δὲ τάξις αὐτῆς πρὸς τὴν νοητὴν καὶ ἄχραντον εὐταξίαν ἀπείκασται· τὰ δ' αἴτια τὰ δεύτερα τοῖς προηγουμένοις αἰτίοις συνήρτηται, καὶ τὸ ἐν γενέσει πλῆθος περὶ τὴν ἀμέριστον οὐσίαν, καὶ πάντα οὕτω τὰ τῆς εἱμαρμένης συνῆπται πρὸς τὴν προηγουμένην πρόνοιαν. κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν ἄρα ἐπιπλέκεται ἡ εἱμαρμένη τῇ προνοίᾳ, καὶ διὰ τὸ εἶναι τὴν πρόνοιαν ἔστιν ἡ εἱμαρμένη καὶ ἀπ' αὐτῆς καὶ περὶ αὐτὴν ὑφέστηκε.

τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἀρχὴ τοῦ πράττειν ἔχει μὲν συμφωνίαν πρὸς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς τοῦ παντὸς ἀρχάς, ἔχει δὲ καὶ ἀφειμένην ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ ἀπόλυτον ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς κινήσεως ἐν ἡμῖν τῶν πράξεων ἀρχήν· διὰ τοῦτο οὐκ ἔνεστιν ἐν τῇ τοῦ παντός. διότι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς φύσεως παράγεται οὐδὲ ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς κινήσεως, πρεσβυτέρα καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ παντὸς ἐνδι-

δομένη προτέτακται· διότι γε μὴν ἀφ' ὅλων τῶν τοῦ κόσμου μερίδων καὶ ἀπὸ πάντων στοιχείων μοίρας τινὰς κατενείματο καὶ ταύταις πάσαις χρῆται, περιέχεται [400] αὐτὴ καὶ ἐν τῇ τῆς εἱμαρμένης διατάξει συντελεῖ τε εἰς αὐτὴν καὶ συμπληροῖ τὴν ἐν αὐτῇ κατασκευὴν καὶ χρῆται αὐτῇ δεόντως. καὶ καθ' ὅσον μὲν λόγον καθαρὸν αὐθυπόστατον καὶ αὐτοκίνητον ἀφ' ἑαυτοῦ τε ἐνεργοῦντα καὶ τέλειον ἡ ψυχὴ συνείληφεν ἐν ἑαυτῇ, κατὰ τοσοῦτον ἀπόλυτός ἐστι πάντων τῶν ἔξωθεν· καθ' ὅσον γε μὴν καὶ ζωὰς ἄλλας προβάλλει ῥεπούσας εἰς τὴν γένεσιν καὶ ἐπικοινωνεῖ τῷ σώματι, κατὰ τοσοῦτον ἔχει συμπλοκὴν καὶ πρὸς τὴν τοῦ κόσμου διάταξιν.

Ἐν ταυτῷ. (205) 46

Εἰ δέ τις ταὐτόματον καὶ τὴν τύχην ἐπεισάγων ἀναιρεῖν οἴεται τὴν τάξιν, μαθέτω ὡς οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ παντὶ ἄτακτον οὐδ' ἐπεισοδιῶδες οὐδὲ ἄνευ αἰτίας οὐδὲ ἀόριστον οὐδὲ εἰκῇ οὐδὲ ἀπὸ τοῦ μηδενὸς ἐπεισιὸν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός. οὔκουν ἀναιρεῖται ἡ τάξις καὶ συνέχεια τῶν αἰτιῶν καὶ ἡ τῶν ἀρχῶν ἕνωσις καὶ ἡ δι' ὅλων διατείνουσα τῶν πρώτων ἐπικράτεια. βέλτιον οὖν ἀφορίζεσθαι, ἡ τύχη τῶν πλειόνων [402] τάξεων ἢ καὶ ἄλλων δή τινων ἐστὶν ἔφορος καὶ συναγωγὸς αἰτία, πρεσβυτέρα τῶν συνιόντων, ἣν τοτὲ μὲν θεὸν ἐπικαλοῦμεν [τοτὲ δὲ δαίμονα] παρειλήφαμεν. ἡνίκα μὲν γὰρ ἂν τὰ κρείττονα αἴτια τῶν συνιόντων ᾖ, θεός ἐστιν αὐτῶν ἔφορος, ὁπόταν δὲ τὰ ἐν τῇ φύσει, δαίμων. ἀεὶ οὖν μετ' αἰτίας πάντα ἐπιτελεῖται, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἄτακτον ἐν τοῖς γιγνομένοις ἐπεισέρχεται.

Ἐν ταυτῷ. 47

Διὰ τί οὖν παρ' ἀξίαν αἱ διανομαὶ ἀποδίδονται;

ἢ τοῦτο οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀμφισβητεῖν ὅσιον; οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ κεῖται, ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῇ τοῦ ἀνθρώπου αἱρέσει τἀγαθά· καὶ ταῦτα ἐν τῇ [404] προαιρέσει μόνον κυριώτατα δὴ ἀφώρισται, τὰ δὲ ἀπορούμενα παρὰ τοῖς πολλοῖς δι' ἄγνοιαν ἀμφισβητεῖται. οὐκ ἄλλη οὖν ἐπικαρπία τῆς ἀρετῆς ἐστὶν ἢ αὐτὴ ἑαυτῆς. οὐ μὴν οὐδὲ ἐλαττοῦται ὅστις σπουδαῖος ὑπὸ τῆς τύχης· κρείττονα γὰρ αὐτὸν πάσης συντυχίας ἡ μεγαλοψυχία ἀπεργάζεται. οὐδὲ γὰρ παρὰ φύσιν γίγνεται· ἐξαρκεῖ γὰρ ἡ τῆς ψυχῆς ἀκρότης καὶ τελειότης τὴν ἀρίστην φύσιν συμπληρῶσαι τοῦ ἀνθρώπου. καὶ μὴν τά γε ἐναντία εἶναι δοκοῦντα γυμνάζει καὶ συνέχει καὶ συναύξει τὴν ἀρετήν, καὶ οὐχ οἷόν ἐστι χωρὶς αὐτῶν καλοὺς κἀγαθοὺς γίγνεσθαι. καὶ αὕτη τοίνυν ἡ διάθεσις τοῦ σπουδαίου τὸ καλὸν προτιμᾷ τε διαφερόντως καὶ τὴν τοῦ λόγου τελειότητα μόνην ἐν μακαρίᾳ ζωῇ τίθεται, τὰ δὲ ἄλλα ἐν οὐδενὸς μέρει περιορᾷ καὶ ἀτιμάζει. ἐπεὶ τοίνυν ἐν ψυχῇ μέν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἡ δὲ ψυχὴ νοερά τε ἐστὶ καὶ ἀθάνατος, καὶ τὸ καλὸν ἄρα αὐτῆς καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ τέλος ἐνυπάρχει τῇ θείᾳ ζωῇ, τῶν δὲ θνητοειδῶν οὐδὲν κύριον ἢ συμβάλλεσθαί τι πρὸς τὴν τελείαν ζωήν ἐστιν ἢ παραιρεῖν αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν. ὅλως γὰρ ἐν νοερᾷ μὲν ζωῇ τὸ μακάριον ἡμῖν ὑπάρχει, ταύτην δὲ οὐδὲν τῶν μέσων οὔτε ἐπιδιδόναι ποιεῖ οὔτ' ἔστιν ἀφαιρεῖσθαι. [406] μάτην ἄρα αἱ τύχαι καὶ τὰ ἄνισα δῶρα τῆς τύχης διατεθρύληται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Κεφ. η'.

ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΕΚΩΝ ΠΟΝΗΡΟΣ.

Δημοκρίτου. 1

'Απ' ὧν ἡμῖν τἀγαθὰ γίνεται, ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ τὰ κακὰ ἐπαυρισκοίμεθ' ἄν, τῶν δὲ κακῶν ἐκτὸς εἴημεν. αὐτίκα ὕδωρ βαθὺ ἐς πολλὰ χρήσιμον, καὶ δ' αὖτε κακόν· κίνδυνος γὰρ ἐναποπνιγῆναι. μηχανὴ ὦν εὑρέθη νήχειν διδάσκεσθαι.

Τοῦ αὐτοῦ. 2

'Ανθρώποισι κακὰ ἐξ ἀγαθῶν φύεται, ἐπήν τις τἀγαθὰ μὴ 'πίστηται ποδηγετέειν μηδὲ ὀχέειν εὐπόρως. οὐ δίκαιον δὲ ἐν κακοῖσι τὰ τοιάδε κρίνειν, ἀλλ' ἐν ἀγαθοῖσι χρεών· τοῖσί τε ἀγαθοῖσι οἷόν τε [408] χρῆσθαι καὶ πρὸς τὰ κακά, ᾧ τινι βουλομένῳ ἂν ἔη.

. . . 3

'Ο μὲν εὔθυμος ἐς ἔργα ἐπιφερόμενος δίκαια καὶ νόμιμα καὶ ὕπαρ καὶ ὄναρ χαίρει τε καὶ ἔρρωται καὶ πανακήδης ἐστί· ὃς δ' ἂν καὶ δίκης ἀλογέῃ καὶ τὰ χρέοντα μὴ ἔρδῃ, τούτῳ πάντα τὰ τοιάδε ἀτερπίη ὅταν τευ ἀναμνησθῇ, καὶ δέδοικε καὶ ἑωυτὸν κακίζει.

. . . 4

Οἱ θεοὶ τοῖσι ἀνθρώποισι διδοῦσι τἀγαθὰ πάντα καὶ πάλαι καὶ νῦν, πλὴν ὁκόσα κακὰ καὶ βλαβερὰ καὶ ἀνωφελέα. τάδε δ' οὔτε πάλαι οὔτε νῦν θεοὶ ἀνθρώποισι δωρέονται, ἀλλ' αὐτοὶ τοῖσδεσι ἐμπελάζουσι διὰ νόου τυφλότητα καὶ ἀγνωμοσύνην.

. . . 5

Τύχη μεγαλόδωρος ἀλλ' ἀβέβαιος, φύσις δὲ αὐτάρκης· διόπερ νικᾷ τῷ ἥσσονι καὶ βεβαίῳ τὸ μέζον τῆς ἐλπίδος. (206) [410]

Εὐσεβίου. 6

Θεοῦ ἐξ ἀρχῆς φήναντος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων [412]

κατὰ τὰ φατιζόμενα ὄψι ἐοῦσαι διαφανέες ὁδοὶ διφά-
σιαι προκέαται βίου ψυχῇσι ἀνθρώπων, ἀδαμαντίνῃ
αἱμασίῃ παχυτάτῃ καὶ ἐς πολλὸν ὕψος ἀνηκούσῃ,
κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐξ ἀρχῆς φήναντος, ἀπ᾽ ἀλληλέων
τὰ πρῶτα διειργόμεναι. καὶ ἣ μὲν αὐτέων ἐστί, ὁκοῖα
δὴ τὴν τιμιωτέρην τάξιν λαχοῦσα, ἐκ δεξιῆς χερὸς
ἐσιόντων· αὕτη ἐπὶ τὴν ἀρετὴν αὐτῇσι ἡγέεται· ἑτέρη
δὲ λαιὴ ἐοῦσα ἐπὶ τὴν κακίην ἐστὶ παραπέμπουσα.
φατίζονται δὲ εἶναι τοιαίδε· ἡ μὲν τῆς ἀρετῆς τὰ
πρῶτα οὐκ εὐήλατά κως παρέχειν δοκέει, οἷά τε μέν-
[414]τοι εὐτυχεῖ πόνῳ ἀνυσθῆναι· ἅμα καὶ τοὺς κατηγεο-
μένους ἔχει καὶ παραπέμψαντας ἀκινδύνως· τὸ δὲ
μετὰ τοῦτο ἐστὶ ὁδὸς ἰθέη τε καὶ εὐρέη μέχρι τῆς ἐπὶ
τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῦ τοῦ καλοῦ· ἐπ᾽ ἣν ἀνελθὼν ἐν
τοῖσι καλλίστοισι ἔσεαι καὶ θέῃ ἄλλων τε μυρίων
ἀγαθῶν καὶ τῶν εὐδαιμονεστάτων, ἀτὰρ δὴ καὶ φω-
τὸς παντὸς τοῦ λοιποῦ κάλλεϊ μυρίῳ προήκοντος καὶ
αὐγοειδεστάτου. πέριξ δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσαν γῆν ἀναπε-
πταμένην αἱ πόλιες ἔασι καὶ οἱ τὴν γῆν κατοικέοντες
καὶ ἐργαζόμενοι, περὶ τῶν ὡς ἕκαστα ἔχει ὁ ἐπὶ συμ-
βουλίῃ τῶν ψυχέων προπεμφθεὶς ἐρέει λόγος. καὶ
[416]ἥδε μὲν ὧδέ κως ἔχει· ἡ δὲ ἐπὶ τὴν κακίην ἄγουσα
ἐστὶ οἵη τὰ μὲν κατ᾽ ἀρχὰς ὀλίγου πάγχυ καὶ τούτου
οὐ γνησίου, ἀπατηλοῦ δὲ καὶ ἐπὶ παραγωγῇ τῶν
προσιόντων, γεῦσαι τοῦ ἡδέος . . . ὥστε καὶ μηδενὸς
μετὰ ταῦτα ἡγεμόνος εὑρισκομένου εὐθὺς ἄγει ἐς
ὁδὸν σκολιὴν σκόλοπάς τε ἔχουσαν, οἵτινες δὴ ὀξέες
μεγάλοι καὶ πυκνοὶ καταπεπήγασι, καὶ χαράδρας καὶ
κρημνὰ κατὰ κεφαλῆς ὠθέοντα τοὺς εὑρισκομένους
[418]κατὰ τοῦ συμψήσοντος καὶ παρασυρέοντος τοὺς κατε-
νεχθέντας ἐς αὐτὸν ποταμοῦ κάτω βορβόρῳ καὶ λί-
θοις ῥέοντος· ὥστε πολλοὺς εὐθὺς οὕτω διαφθείρε-

σθαι, οἱ δὲ λοιποὶ τύχῃ, οὐ γὰρ οἰκείῃ προμηθείῃ, ἐπὶ τὰς αὐτόθι ἐούσας πόλιας διασκεδαννύαται ἄλλοι ἄλλοσε καὶ ἐπὶ πᾶσαν πολλὴν ἐοῦσαν τὴν χώρην, περὶ τῶν δὴ καὶ αὐτῶν ὁ προειρημένος ἄγγελος ἀπηγήσεται. τουτέων ἐουσέων τῶν ὁδῶν τοιουτέων, ἄγει ὁ προειρημένος καὶ ἔστι ἐν μέσῳ θεοῦ μεγάλου κῆρυξ σύμβουλός τε λόγος, ὃς ψυχῇσι τῇσι μελλούσῃσι κατιέναι τοιάδε προφωνέει 'ψυχαὶ ἀνθρώπων, φύσιν ἔχουσαι θνηταί τε εἶναι καὶ ἀθάνατοι, καὶ ζωῇ μὲν τῇ ἐπὶ τῆς γῆς νομιζομένῃ θανάτῳ ἐγκυρέουσαι, θανάτῳ δὲ τῷ δοκέοντι αὐτόθι ζωὴν ἀπολαμβάνουσαι, ἐπεὰν χρόνου τοῦ τεταγμένου ὑμῖν ἀνυσθέντος αὖτις ἀπολυθῆτε σώματος τοῦ ἐν τῷ αὐτόθι θανάτῳ ὑποδεξαμένου ὑμέας, διαδέξονται αὖτις ὑμέας τρόπον [420] τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς βίοι οἱ ὀφειλόμενοι, καὶ διὰ τοῦτο παραινέω, θεοῦ μεγάλου Ἑρμέω καὶ θεῶν τῶν λοιπῶν προφήτης τε καὶ σύμβουλος λόγος, καὶ ἀπειθεούσῃσι μὲν προλέγω θνητὰ κακά, πειθομένῃσι δὲ ἀγαθὰ ἔσεσθαι τοῖσι τῶν θεῶν ὁμοιεύμενα. οὐ χρὴ ὦν βραχυτάτης κιβδήλου τε καὶ εὐδιασκεδάστου τῆς ἡδονῆς ἕνεκα κακὰ μεγάλα καὶ τὰ παραμενέοντα τὸν πάντα χρόνον αἱρέεσθαι καὶ βίῳ τῷ βραχυτάτῳ βίον βλάψαι τὸν μετὰ ταῦτα μακρότατον, οὐδ' αὖ πόνου ὀλίγον καταδεισάσας ἀγαθὰ μεγάλα καὶ τὰ παραμενέοντα τὸν πάντα χρόνον καὶ εὐδαιμονίην βιοτῆς μηκίστης τῆς μετὰ ταῦτα προΐεσθαι'.

Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ τίνα τρόπον θεοῖς 7
χρηστέον. (207)

Πολὺ δέ μοι δοκεῖ συμβάλλεσθαι πρὸς τὸ καλῶς χρῆσθαι θεοῖς καὶ τὸ διειληφέναι ὡς οὐδενός ποτε κακοῦ γίγνεται θεὸς αἴτιος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἀπαντᾷ μόνης, οἱ δὲ θεοὶ τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς ἀγα-

θῶν τέ εἰσιν αἴτιοι καὶ τῶν εὐχρήστων, ἡμεῖς δ [422] ἐσμὲν οἱ τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν οὐ προσιέμενοι, περιβάλλοντες δ' ἑαυτοὺς κακοῖς αὐθαιρέτοις. ἤδη καιρὸν ἔχειν μοι τὸ ποιητικὸν ἐκεῖνο δοκεῖ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, ὡς δὴ οἱ βροτοὶ τοὺς θεοὺς αἰτιῶνται ὡς ἐξ αὐτῶν ἐπιπεμπομένων τῶν κακῶν, 'οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν'. ἐπείτοιγε ὡς ὁ θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς κακῶν αἴτιός ἐστιν ἐκ πολλῶν νοήσει τις, πρὸς δὲ τὸ παρὸν ἀποχρήσειεν ἂν ἴσως ὁ Πλάτωνος ἐκεῖνος λόγος. οὐ γὰρ θερμοῦ φησὶ τὸ ψύχειν ἀλλὰ τοὐναντίου, οὐδὲ ψυχροῦ τὸ θερμαίνειν ἀλλὰ τοὐναντίου· οὕτως οὖν οὐδὲ ἀγαθοποιοῦ τὸ κακοποιεῖν ἀλλὰ τοὐναντίον. καὶ μὴν ἀγαθὸς ὁ θεός, πεπληρωμένος εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ταῖς ἁπάσαις ἀρεταῖς, ὥστ' οὐκ ἂν κακοποιητικὸς ὁ θεὸς εἴη οὐδέ τινι κακῶν αἴτιος, πάντα δὲ τοὐναντίον παρέχων ἀγαθὰ τοῖς λαβεῖν βουλομένοις ἅπασι, χαριζόμενος δὲ σὺν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῶν μέσων ὅσα κατὰ φύσιν ἡμῖν ἐστὶ τὰ ποιητικά τε τῶν κατὰ φύσιν. ἓν δὲ καὶ μόνον αἴτιον τῶν κακῶν.

7a Ταῦτα χρὴ διειληφέναι, ὡς τῶν μὲν ἀγαθῶν [424] αἰτίων ὄντων τῶν θεῶν, τῶν δὲ κακῶν τῆς κακίας. τίνα οὖν ἡμῖν τοῦ κακῶς πάσχειν αἴτια; ἐπεὶ δὲ τῶν μέσων ἐστί τινα παρὰ φύσιν καὶ δύσχρηστα ἢ νὴ Δία ποιητικὰ τῶν τοιούτων, ἄξιον καὶ περὶ τούτων τὴν νυνὶ διάληψιν ἔχειν, οἷον νόσου λέγω πηρώσεως θανάτου πενίας δόξης καὶ τῶν παραπλησίων. πολλὰ τοίνυν πέφυκεν αὐτῶν περαίνειν καὶ ἡ κακία· καὶ δὴ δι' ἀκρασίαν καὶ λαγνείαν πολλαὶ μὲν γίνονται νόσοι πολλαὶ δὲ πηρώσεις· διά τε ἀδικίαν πολλοὶ μὲν ἐχειροκοπήθησαν καὶ ἄλλας τοιαύτας ἀνεδέξαντο λώβας, πολλοὶ δὲ καὶ ὅλως ἀπέθανον. ἐμποδίζεται δὲ

πυκνὰ καὶ ἡ φιλάνθρωπος ἰατρικὴ πρὸς τὴν ἑαυτῆς πρόθεσιν ὑπὸ τῆς κακίας· ἄπρακτα γὰρ γίνεται τὰ βοηθήματα τῆς τέχνης δι᾽ ἀπείθειαν καὶ ἀκρασίαν καὶ φυγοπονίαν τῶν νοσούντων. καὶ μὴν πολλοὺς μὲν ἀπειργάσατο πτωχοὺς καὶ ἀπόρους ἀσωτία καὶ πολυτέλεια, πολλοὺς δὲ ἀδόξους αἰσχροκέρδεια καὶ μικροπρέπεια. μετά γε μὴν τὴν κακίαν δευτέρα τῶν τοιούτων πρόφασις ἡ ὕλη· τὰ μὲν γὰρ μετέωρα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς ἂν ἐκ τῆς εἰλικρινεστάτης οὐσίας γεγονότα δι᾽ ὁμαλοῦ πορεύεται, πάντων ἐν αὐτοῖς κατὰ τοὺς τῆς φύσεως λόγους περαινομένων, τὰ δ᾽ ἐπίγεια καθάπερ ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν ἔχοντα τὴν ὅλων οὐσίαν ....

Μουσωνίου. 8

Πάντες, ἔφη, φύσει πεφύκαμεν οὕτως ὥστε ζῆν [426]
ἀναμαρτήτως καὶ καλῶς, οὐχ ὃ μὲν ἡμῶν ὃ δ᾽ οὔ· καὶ τούτου μέγα τεκμήριον ὅτι πᾶσιν ὁμοίως οἱ νομοθέται καὶ προστάττουσιν ἃ χρὴ ποιεῖν καὶ ἀπαγορεύουσιν ἃ μὴ χρή, οὐχ ὑπεξαιρούμενοι οὐδένα τῶν ἀπειθούντων ἢ τῶν ἁμαρτανόντων ὥστε ἀτιμώρητον εἶναι, οὐ νέον οὐ πρεσβύτην οὐκ ἰσχυρὸν οὐκ ἀσθενῆ οὐχ ὁντιναοῦν. καίτοι ἐρχῆν, εἰ ὅλον ἐπείσακτον τὸ τῆς ἀρετῆς ἦν καὶ μηδὲν αὐτοῦ φύσει ἡμῖν μετῆν, ὥσπερ οὐδ᾽ ἐν τοῖς ὑπὸ τὰς ἄλλας τέχνας οὖσιν ἔργοις οὐδεὶς ἀπαιτεῖται εἶναι ἀναμάρτητος μὴ μεμαθηκὼς τὴν τέχνην, οὕτως μηδ᾽ ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον μηδένα ἀπαιτεῖσθαι εἶναι ἀναμάρτητον ὅστις ἀρετὴν μὴ ἐξέμαθεν, ἐπείπερ ἀρετὴ μόνη ποιεῖ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν βίῳ. νῦν δὲ ἐν μὲν θεραπείᾳ καμνόντων οὐδεὶς ἀναμάρτητον ἀξιοῖ εἶναι ἄλλον ἢ τὸν ἰατρόν, καὶ ἐν χρήσει λύρας οὐδένα ἄλλον ἢ τὸν μουσικόν, καὶ ἐν χρήσει πηδαλίων οὐδένα ἄλλον ἢ τὸν κυβερ- [428]

νήτην· ἐν δὲ τῷ βίῳ οὐκέτι μόνον ἀναμάρτητον εἶναι τὸν φιλόσοφον ἀξιοῦσιν, ὃς δοκεῖ μόνος ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς, ἀλλ' ὁμοίως ἅπαντας καὶ τοὺς μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ταύτης πεποιημένους. δῆλον οὖν ὡς οὐδὲν ἕτερον τούτου αἴτιον ἢ τὸ πρὸς ἀρετὴν γεγονέναι τὸν ἄνθρωπον. καὶ μὴν κἀκεῖνο μέγα τεκμήριον τοῦ μετεῖναι ἀρετῆς φύσει ἡμῖν τὸ πάντας οὕτως διαλέγεσθαι περὶ ἑαυτῶν ὡς ἐχόντων ἀρετὴν καὶ ὄντων ἀγαθῶν. οὐδεὶς γάρ ἐστι τῶν πολλῶν, ὃς ἐρωτώμενος πότερον ἄφρων ἢ φρόνιμος τυγχάνει ὢν ἄφρων ὁμολογήσει εἶναι· οὐδ' αὖ ἐρωτώμενος πότερον ἄδικος ἢ δίκαιος τυγχάνει ὢν φήσει ὅτι ἄδικος. ὁμοίως δὲ κἂν ἐρωτᾷ τις πότερον σώφρων ἢ ἀκόλαστος, εἶθ' οὕτως ἀποκρίνεται ἐρωτηθεὶς ὅτι σώφρων· καὶ ἁπλῶς ἂν ἐρωτηθείς τις πότερον ἀγαθὸς εἴη ἢ φαῦλος, φαίη ἂν ἀγαθός, καὶ ταῦτ' οὐκ ἂν ἔχων εἰπεῖν οὔτε διδάσκαλον αὐτοῦ καλοκαγαθίας οὔτε μάθησιν ἀρετῆς ἢ ἄσκησιν ἣν τυγχάνει πεποιημένος. τοῦτ' οὖν τίνος ἄλλου τεκμήριόν ἐστιν ἢ τοῦ φυσικὴν εἶναι ὑποβολὴν τῇ τοῦ ἀνθρώπου ψυχῇ πρὸς καλοκαγα-
[430] θίαν καὶ σπέρμα ἀρετῆς ἑκάστῳ ἡμῶν ἐνεῖναι; διὰ δὲ τὸ πάντως ἀγαθοὺς ὑπάρχειν προσήκειν ἡμῖν οἳ μὲν ἀπατώμεθα ὡς καὶ δὴ ὄντες ἀγαθοί, οἳ δὲ αἰσχυνόμεθα ὁμολογεῖν ὡς οὐκ ἐσμέν. ἐπεὶ διὰ τί πρὸς θεῶν γράμματα μὲν ἢ μουσικὴν ἢ παλαιστρικὴν οὐδεὶς μὴ μαθὼν εἰδέναι φησίν, οὐδὲ ἔχειν τὰς τέχνας ταύτας προσποιεῖται μὴ καὶ διδάσκαλον παρ' ὃν ἐφοίτα ἔχων εἰπεῖν, ἀρετὴν δὲ ἔχειν πᾶς ὑπισχνεῖται; ὅτι ἐκείνων μὲν οὐδὲν φύσει τῷ ἀνθρώπῳ μέτεστιν, οὐδὲ ἥκει τις εἰς τὸν βίον ἔχων ὑποβολάς....

INDICES.

I. INDEX LEMMATUM.

INDEX NOMINUM ET RERUM.*)

*) Confectus hic index est ab Heerenio; numeri indicant paginas ed. Heer. in margine huius editionis positas rectisque signis inclusas.

G.

H.

L.

ADNOTATIO CRITICA

AD

STOBAEI PHYSICA ET ETHICA.

ADNOTATIO CRITICA

AD

LIBRUM I.

P. 1. *ΦΥΣΙΚΑ*] Retinui inscriptionem codicis A. *Ἰωάννου Στωβαίου βιβλίον πρῶτον περὶ αριθμητικῆς* V. F. E. OM. T. VIII p. 582. Canterus: *Ἰωάννου Στωβαίου φυσικῶν γνωμῶν ἐκλογή*. Rectius scribendum *Στοβαίου* per o docet Holstenius ad Stephanum p. 304. GAISFORD. Recepi *Στοβαίου*.

Primum caput de laudibus philosophiae prooemii loco a Stobaeo libro suo esse praemissum testatur Photius Cod. CLXXVII (p. 1172^{b} Bekk.) qui recensu capitum operis Stobaei exhibito haec subiungit: *ἐν μέν τοι τούτῳ τῷ βιβλίῳ πρὸ τοὺ τοῖς εἰρημένοις κεφαλαίοις ἐπιβαλεῖν περὶ δύο κεφαλαίων διαλαμβάνει, ὧν τὸ μὲν ἔπαινός ἐστι φιλοσοφίας, καὶ οὗτος ἐκ διαφόρων αὐτῷ συνηρμοσμένος, τὸ δὲ περὶ τῶν κατ' αὐτὴν συνεστηκυιῶν αἱρέσεων, ἐν ᾧ καὶ περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀριθμητικῆς δόξας παλαιὰς συναναγράφει.* HEEREN.

P. 1, 4. *ἄνευ*] *ἄτερ* Canterus, et sic, ut videtur, codd. omnes praeter A. OM., ex quo Gaisfordo praeeunte *ἄνευ* edidi; revocandum *ἄτερ*.

— 9—12. Separavi a praecedentibus et Hermanno auctore praefixi *Εὐριπίδου Παλαμήδους*.

— 13 sqq. Haec Porphyrii esse videntur.

P. 2, 1. *ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι — ἐπὶ χέρσου*] Homeri versus est Od. *κ*, 459. ex quo correxit librorum scripturam *ἠέσαν ἄρσιοι* Heerenius.

P. 2, 2. τὸν] Ita correxi editum τό. ἄρθμιον] Libri ἀρίθμιον, correcti ab Heerenio, qui idem reposuit l. 3. pro ἄρσιοι, et l. 6. ubi codd. ἀριθμήσαντε.

— 3—6. Haec transposui. Vulgo ἣ μὲν — ἀρθμήσαντε, καὶ πάλιν· ἤκαχε — ἦσαν. Homerici versus sunt Od. π, 427 et Il. η, 308.

— 9. δὴ] Vulgo δὴ δεῖ, seclusit δεῖ Gaisfordus.

— 11. ἡ μονὰς γονὴ] Theolog. Arithm. p. 8. ὅτι Ἀνατόλιος γονὴν αὐτήν φησι καλεῖσθαι καὶ ὕλην, ὡς ἄνευ αὐτῆς μὴ ὄντος μηδενὸς ἀριθμοῦ. Attulit Heerenius.

— 18. θεωρεῖν] Malim θεωρέν. — ἐσσίαν] Codd. οὐσίαν, Heerenius ὠσίαν, correxit Boeckhius in Philolao p. 139. τῶ ἀριθμῶ καττὰν] Vulgo τῶν ἀριθμῶν κατάν. Sequutus sum Boeckhium.

— 19. ἐστὶν] Sine dubio et hic et in sqq. restituendum ἐντί.

— 20. οὐρανίω] Malim ὠρανίω, ut voluit etiam Boeckhius.

— 21. καὶ ἁγεμὼν κοινωνοῦσα δύναμις καὶ τᾶς δεκάδος] Haec corrupta et mutilata esse vidit Heerenius. Codd. V. E. post κοινωνοῦσα lacunam indicant. δύναμις om. OM. σ tantum habet A. Heerenius conicit ἁγεμὼν κοινῶς ἐοῦσα φαίνεται δύναμις ἁ τᾶς δεκάδος, *patet vim eius omnibus praeesse*. Badhamus ad Platonis Phil. p. 99. suspicatur κοινωνίας ἁ δύναμις ἁ τᾶς δεκάδος. Fort. καὶ ἁγεμὼν καὶ κανὼν ἁ οὐσία (ἐσσία) καὶ δύναμις α τᾶς δεκάδος.

— 22. ἄπειρα] Iacobsius ἄπορα.

— 23. ἀφανῆ] Malim ἀφανέα. γνωμονικὰ] Vulgo γνωμικά, A. OM. νομικά, unde Iacobsius effecit γνωμονικά. Malim nunc κανονικά.

— 25. παντί] Badhamus πάρεντι. ἧς] εἷς A. OM. correxit Koenius ad Gregorium Cor. p. 259. Lips. ἐντί Heerenius, nescio unde.

— 26. οὐδενὶ οὐδὲν] Boeckhius οὐθενὶ οὐθέν. αὐτῶν] αὐτοῖς A. OM.

— 27. αἰ] Vulgo εἰ. ἧς] εἷς ante Koenium.

— 28. τούτω ἐσσία] τούτω ὠσία Heerenius, τούτοις οὐσία A. OM., τούτω ἐσσία Boeckhius. καττὰν] κατὰν ante Boeckhium. ἁρμόσδων] Vulgo ἁρμόζων.

σιν] Heeren. conicit *καὶ ὁμοῦ ἐντὶ μὲν εἰδέων τε ἁ πραγματεία καὶ τῶν περὶ τὰ εἴδη*, *arithmeticam continere simul doctrinam de speciebus rerum* (quatenus omnia vel ad paria vel ad imparia referenda sunt) *et de iis quae hisce speciebus conveniunt*, ut magnitudo, quantitas et reliqua universalia rerum attributa. Nescio an scribendum sit: *καὶ ὁμῶς, αἱ μὴν εἰδέων ἐντὶ (ἁ) πραγματεία, καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς εἴδεσιν [πραγματεύεται]*.

P. 3, 23. *ἀρχὴ τῶν ὄντων*] De variis nominibus, quibus Pythagorei monadem celebrare solebant, Heeren. attulit Theolog. Arithm. p. 5—9. et Meurs. de Denar. Pythag. c. III.

— 24. *ἀγέννητον*] Ante Heerenium *γεννητόν*, pro quo *γεννατόν* habent OM.

— 25. *καὶ μόνον*] Theolog. p. 19. *ἔστι γὰρ ποσόν τι ἡ μονὰς καὶ μονώτατον περαῖνον — σὺν γὰρ ἑτέρῳ μόνον οὐκ ἄν ποτε εἴη*. Attulit Heerenius. ὃ] Forsan δι' ὅ.

— 27. *μαθεῖν αὐτὸ μηδ' ἄλλο διορισάμενος*] Heerenius *μαθεῖν [ἔξεστιν] αὐτὸ μηδὲν ἄλλο διορισαμένῳ*. Malim *μαθεῖν [ἔστιν] αὐτὸ μηδ' ἄλλο τι διορισαμένους*.

— 28. *ὃ μόνον ἐστὶν εἰλικρινὲς αὐτὸ δηλοῦν*] ὅ, cuius loco V. A. lacunam indicant, accessit ex OM. Locus corruptus est.

— 29. *τελεώτερος*] *τελειότερος* OM.

— 31. *ἐστέρηται*] Vulgo *στερεῖται*. *καὶ ὃ μέν, ὁπότ' ἂν γεννῶνται*] Haec obscuriora sunt. Pro *γεννῶνται* legendum est *γεννᾶται*, in *τούς* autem latere videtur *τόπους*, nisi post *περιεχομένους* nomen substantivum exciderit. Quidquid id sit, summa disputationis ad hoc redit. Distinguebant Pythagoraei numeros pares et impares. Hos vocabant perfectos et finitos, illos imperfectos et infinitos. Argumentum autem eius rei petebant ex geometria. Duabus enim lineis nullam linearum figuram terminari, tribus terminari; unde h. l. quoque dicitur numerus impar comprehendere spatia lineis circumscripta. Parem vero, *ἐν οἰκείᾳ* scil. *χώρᾳ γενόμενον*, si ipse per se sit, semper esse infinitum, quatenus autem in impari lateat, v. c. dyas in numero ternario, finitum esse. HEEREN. Pro *γεννῶνται* scripsi *γένωνται*, sed locus nondum persanatus est.

P. 4, 3. *γένηται*] Vulgo *γεννῆται*, A. OM. *γένηται*.

διατελεῖ. Quare autem aetheri hoc nomen tribuerint, non additur, unde quoque obscurum est, num in nomine vel articulo mendum lateat, et legendum sit *ἁ ὁλκάς*, vel *ὁ ὁλκος*, vel forte *ἁ ὁλκά*, vel aliud nomen, a litterarum ductu longius recedens. Probabile tamen videtur rescribendum esse *ὁ ὁλκος*, quod de motu vel vi motrice mundi forte explicari possit, etsi haec inter principia vix locum habere potuit. Varia pentadis nomina diligenter collegit Meurs. l. c., sed nullum in iis reperitur, quod ad n. l. referri possit. HEEREN. De aethere seu quinto elemento scriptorem dicere nullum plane dubium est. Librorum scripturam *ἁ ὁλκάς* ita tuetur Boeckhius in Philolao p. 161, ut mihi quidem non satis fecerit; scribendum potius videtur *ἁ τᾶς σφαίρας κυκλάς*, quod de aethere, sive limbi sive vestis instar sphaeram ambiente, aptissime dictum est. Nosti floridum Pythagoreorum dicendi genus, simillima imagine usus est Democritus apud Stobaeum Ecl. Phys. p. 185, 5. *χιτῶνα καὶ ὑμένα περιτείνει τῷ κόσμῳ.* Doctrinam de quinto corpore postea Aristotelem expolivisse neminem fugit, quam in rem afferre iuvat Attici locum apud Eusebium Praep. Ev. X, 7. *προσκατηρίθμησεν (Ἀριστοτέλης) τοῖς φαινομένοις τέτταρσι σώμασι τὴν πέμπτην οὐσίαν, πάνυ λαμπρῶς καὶ φιλοδώρως τῇ φύσει χρησάμενος* (leg. *χαρισάμενος*), et §. 8. *παρεῖχε δὲ κἀνταῦθα αὐτῷ (Ἀριστοτέλει) τὸ καλὸν εὕρημα τοῦ σώματος*, ubi ante *σώματος* excidit numerus *ε*. i. e. *πέμπτου.*

P. 3, 16. *δοκέει*] Vulgo *δοκεῖ.* *λογιστικὰ*] OM. *λογικά.*

— 17. *τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν*] Haec tanquam spuria seclusi.

— 18. *τᾶς γαμετρικᾶς*] Codd. *τὰς γεωμετρικάς*, Heeren. *τᾶς γεωμετρικᾶς*. Scripsi *τᾶς γαμετρικᾶς*, qua forma utitur Archytas infra p. 197, 23. et p. 224, 14. ubi genuinam scripturam servarunt codd., Canterus autem *γεωμετρίᾳ* dedit.

— 19. *καὶ ἃς ἐκλείπει αὖ ἁ γαμετρικὰ ἀποδείξιας*] Ita emendavi vulgatam scripturam *καὶ ἃ ἐκλείπει αὖ ἁ γεωμετρία καὶ ἀποδείξεις*, quae Heerenius, quem Gaisfordus sequutus est, ita edidit: *καθ᾽ ἃ ἐκλείπει γὰρ ἁ γεωμετρία τὰς ἀποδείξεις.* Pro *ἀποδείξεις* OM. habent *ἀπόδειξις.*

— 20. *ἐπιτελέει*] Vulgo *ἐπιτελεῖ.* *καὶ ὅμως — τοῖς εἴδε-*

systema sequutum esse, quo monas et dyas principia rerum ponuntur, testis est Aristoteles Phys. 1, 6. HEEREN.

P. 5, 30. πυθαγόρειοι] Ante Gaisfordum πυθαγορικοί, A. πυθαγόριοι. παρὰ τὸ ἑξῆς] Malim κατὰ τὸ ἑξῆς.

— 32. νοοῦνται] Sensus mihi videtur esse, Pythagoricos non monadem et dyadem, sed omnino parem atque imparem numerorum rationem pro principiis habuisse. Nam αἱ τῶν ὅρων ἐκθέσεις, δι' ὧν οἱ ἄρτιοι καὶ περιττοὶ νοοῦνται, sunt placita Pythagoricorum quibus paris et imparis numeri natura explicatur. HEEREN.

P. 6, 5. ἐπωνόμαζεν] ἐπωνομάζομεν A., ἐπωνομαζόμενος OM. De deorum nominibus Heerenius affert Plutarchum Is. et Osir. II p. 354 F. Nicomachum apud Phot. cod. 187. et Theol. Arithm. passim, et ex recentioribus Meursium Denar. Pyth. et Tiedemannum *Aelteste Philos. Griechenl.* p. 392.

— 6. Ἄρτεμιν δὲ τὴν δυάδα] Forsan Ἄρτεμιν δὲ [καὶ Τόλμαν] τὴν δυάδα. Cf. Etym. M. p. 289, 46. In sequentibus excidere triadis tetradis et pemptadis nomina, quare lacunam indicavi.

— 8. Ἀσφάλιον δὲ Ποσειδῶνα] Scripsi Ἀσφάλειον et καὶ addidi ante Ποσειδῶνα. Eadem forma restituenda Plutarcho Thes. 36. θεοῦ, ὃν Ἀσφάλιον καὶ γαιήοχον προσωνομάζομεν, et Anatolio in Theolog. Arithm. p. 56. ἡ ὀγδοὰς Ἀσφάλεια καλεῖται, leg. Ἀσφάλειος, non Ἀσφάλιος, ut voluit Heeren.

— 9. ὀγδοάδα] Post hoc deest nomen τῆς ἐννεάδος. Παντέλειαν] Παντέλειον OM. αὐτοῦ δὲ πάλιν] Haec et squ. iisdem paene verbis apud Plutarchum V. Hom. c. 146. legi adnotavit Heerenius.

— 11. ἀπεφήνατο] Hoc ex A. dedit Gaisfordus, vulgo ἀπέφηνε.

— 17. ὁ ἑξκαίδεκα] Probabiliter Heerenius ὀκτωκαίδεκα. ὁ om. A.

— 18. οὐδείς] οὐθείς Gaisfordus ex A.

— 20. ἔτι δὲ] Explicanda haec sunt ex antiqua Pythagoricorum terminologia. Γνώμονες nempe, de quibus hic loquitur auctor, vocabantur apud eos omnes numeri impares. Joh. Philop. ad Aristot. Phys. III. p. 131. Καὶ οἱ ἀριθμητικοὶ δὲ γνώμονας καλοῦσι πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς. Causam adiicit Simplic. ad eundem locum, γνώμονας δὲ ἑκά-

P. 4, 5. τὸ ἓν] Male codd. habent τῇ ἐν, etsi τὸ ἓν legendum esse, ultima verba εἴδωλα τοῦ ἑνὸς γιγνόμενα postulant. De laudibus quae monadi h. l. tribuuntur cf. Meurs. et Theol. Arithm. ll. cc. HEEREN. πλήρωμα] Codd. μήρωμα, quod non intelligo; πλήρωμα autem postulant sequentia. Nam πλήρεις dicuntur Pythagoreis numeri impares, adeoque ipsa monas, quippe qui principium finem et medium habent. Plutarchus de vit. Hom. p. 161. ed. Opor. ὁ Πυθαγόρας τὸν μὲν ἄρτιον ἐνδεῆ καὶ ἀτελῆ, τὸν περισσὸν πλήρη τε καὶ τέλειον ἀπέφηνεν. HEEREN.

— 13. προαγαγεῖν] Vulgo προάγειν, A. προσαγαγεῖν, hinc correxi προαγαγεῖν.

— 17. Αἰγύπτιοι δὲ Ἑρμοῦ φασὶν] Apertum est ante haec excidisse aliquid, e. c. καὶ Ἕλληνες μὲν Προμηθέως.

— 23. οὕτως ἐν περισσαῖς] Etiam ante haec complura aut excidisse aut ab epitomatore omissa esse videntur.

— 26. ἐχόμενα] Praestare opinor ἐχόμεναι, id ut ad κρίσεις καὶ μεταβολαὶ referatur.

P. 5, 12. Μοδεράτου πυθαγορείου] A. Μοδεράστου πυθαγορίου.

— 13. ἔστι δὲ] A. ἔστιν.

— 15. καταλήγων] Ita V. A. ceteri καταλλήλων.

— 16. περαίνουσα] ἐστιν addidit Heerenius, sequente Gaisfordo. ποσότης] V. μεσότης.

— 20. κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως] Ante Heerenium κατὰ ταῦτα, qui κατὰ ταὐτὰ ex V. E. dedit. ὡσαύτως fort. delendum, nisi καὶ interponere malis, ut est p. 46, 9. 111, 13 et 116, 6. Item apud Sextum Empir. p. 586, 25. Ac Plato quoque Legg. IV p. 709. c. habet ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, at idem in Timaeo p. 31. d. κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως.

— 24. τὴν μονάδα — τὸ ἓν] Distinctionem inter unum et unitatem explicat Anonymus de Vit. Pythag. p. 44 ed. Holst. ὅτι διαφέρειν ἔλεγον οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου μονάδα καὶ ἕν. μονὰς μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἐνομίζετο ἡ ἐν τοῖς νοητοῖς οὖσα, ἓν δὲ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς (leg. ἀριθμητοῖς)· ὁμοίως καὶ δύο τὸ ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς. Differunt nempe ita ut *unitas* sit notio abstracta, *unum* concreta. HEEREN.

— 29. νεώτεροι] Plato cum suis asseclis. Eum enim hoc

systema sequutum esse, quo monas et dyas principia rerum ponuntur, testis est Aristoteles Phys. 1, 6. HEEREN.

P. 5, 30. *πυθαγόρειοι*] Ante Gaisfordum *πυθαγορικοί*, A. *πυθαγόριοι*. *παρὰ τὸ ἑξῆς*] Malim *κατὰ τὸ ἑξῆς*.

— 32. *νοοῦνται*] Sensus mihi videtur esse, Pythagoricos non monadem et dyadem, sed omnino parem atque imparem numerorum rationem pro principiis habuisse. Nam *αἱ τῶν ὅρων ἐκθέσεις, δι' ὧν οἱ ἄρτιοι καὶ περιττοὶ νοοῦνται*, sunt placita Pythagoricorum quibus paris et imparis numeri natura explicatur. HEEREN.

P. 6, 5. *ἐπωνόμαζεν*] *ἐπωνομάζομεν* A., *ἐπωνομαζόμενος* OM. De deorum nominibus Heerenius affert Plutarchum Is. et Osir. II p. 354 F. Nicomachum apud Phot. cod. 187. et Theol. Arithm. passim, et ex recentioribus Meursium Denar. Pyth. et Tiedemannum *Aelteste Philos. Griechenl.* p. 392.

— 6. *Ἄρτεμιν δὲ τὴν δυάδα*] Forsan *Ἄρτεμιν δὲ* [*καὶ Τόλμαν*] *τὴν δυάδα*. Cf. Etym. M. p. 289, 46. In sequentibus excidere triadis tetradis et pemptadis nomina, quare lacunam indicavi.

— 8. *Ἀσφάλιον δὲ Ποσειδῶνα*] Scripsi *Ἀσφάλειον* et *καὶ* addidi ante *Ποσειδῶνα*. Eadem forma restituenda Plutarcho Thes. 36. *θεοῦ, ὃν Ἀσφάλιον καὶ γαιήοχον προσωνομάζομεν*, et Anatolio in Theolog. Arithm. p. 56. *ἡ ὀγδοὰς Ἀσφάλεια καλεῖται*, leg. *Ἀσφάλειος*, non *Ἀσφάλιος*, ut voluit Heeren.

— 9. *ὀγδοάδα*] Post hoc deest nomen *τῆς ἐννεάδος*. *Παντέλειαν*] *Παντέλειον* OM. *αὐτοῦ δὲ πάλιν*] Haec et squ. iisdem paene verbis apud Plutarchum V. Hom. c. 146. legi adnotavit Heerenius.

— 11. *ἀπεφήνατο*] Hoc ex A. dedit Gaisfordus, vulgo *ἀπέφηνε*.

— 17. *ὁ ἑξκαίδεκα*] Probabiliter Heerenius *ὀκτωκαίδεκα*. *ὁ* om. A.

— 18. *οὐδείς*] *οὐθείς* Gaisfordus ex A.

— 20. *ἔτι δὲ*] Explicanda haec sunt ex antiqua Pythagoricorum terminologia. *Γνώμονες* nempe, de quibus hic loquitur auctor, vocabantur apud eos omnes numeri impares. Joh. Philop. ad Aristot. Phys. III. p. 131. *Καὶ οἱ ἀριθμητικοὶ δὲ γνώμονας καλοῦσι πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς*. Causam adiicit Simplic. ad eundem locum, *γνώμονας δὲ ἐκά-*

λουν τοὺς περιττοὺς οἱ Πυθαγόρειοι, διότι προστιθέμενοι τοῖς τετραγώνοις τὸ αὐτὸ σχῆμα φυλάττουσι, ὥσπερ καὶ οἱ ἐν γεωμετρίᾳ γνώμονες. Quae nostro loco leguntur iam satis clara erunt. Vult nempe auctor, monade addita ad primum gnomonem, ad sequentes autem summa, quam proxime antecedentes numeri efficiunt, semper prodire numeros quadratos. v. c. positis gnomonibus 3. 5. 7. 9. primum $1+3=2^2$. tunc porro $1+3$ (i. e. 4) $+5=3^2$. $9+7=4^2$. $16+9=5^2$. et sic porro. cf. Tiedem. *Geist der speculat. Philos.* p. 107. 108. Reliqua expedita sunt. HEEREN.

P. 7, 6. δὲ ποιεῖσθαι] Vulgo γε ποιεῖσθαι, correxit ex A. Gaisfordus. Nisi mavis πεποιῆσθαι.

— 9. καὶ γῆν] τὸν γῆν Musgravius, qui recte delet καί; sed fortasse praestat scribere γαῖαν.

— 25. νόμος] Ita A. V. reliqui, ut videtur, μόνος.

— 27. πάντων] Sic Grotius cum MS. Paris. πάντως A. cum Cantero. GAISFORD.

P. 8, 3. Ζεὺς ὁ καὶ ζωῆς] Si lyrici poetae versus est, ut non temere suspiceris, ζωᾶς scribendum est.

— 5. οὔτις] In hoc Simonidis loco nihil contra cdd. novavi, nisi quod ἀρετὰν scripsi pro ἀρετὴν et βροτός addidi. V. Bergkii PL. p. 891.

— 11. Ζεῦ] Ζεὺς Gaisford. ex A.

— 12. καὶ πᾶσι] Libri πᾶσι, Scaliger πάντεσσι, alii addidere καί, quos sequutus sum.

— 13. ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν, ἤχου μίμημα λαχόντες] Reliqui codd. scripturam quamvis corruptam. Scaliger ὄχου tentabant, corpus enim esse ὄχημα ψυχῆς, Brunckius ἰῆς, Ahlwardt ὅου, Petersen ὃ σοῦ; Mullach ἑνός. His omnibus praestat quod Bergkius Progr. Hal. 1861. coniecit ὅλου, in quo tamen hoc moram facit, quod Stoici non solum hominis, sed etiam animalium animas ex divino fonte delibatas existimabant. V. Diog. Laert. VII, 156. Ipse conieceram ἐκ σοῦ γὰρ γενόμεσθα, λόγου (*rationis*) μίμημα λαχόντες, et γένος ἐσμὲν ex noto Arati loco illatum suspicabar. Cf. Didymus Eusebii P. Ev. XV, 15. Stoicorum doctrinam referens: κοινωνίαν δ' ὑπάρχειν πρὸς ἀλλήλους (inter deos hominesque) διὰ τὸ λόγου μετέχειν, ὅς ἐστι φύσει νόμος.

— P. 8, 15. ἀείσω] ἀΐδω A. OM. Futurum ἀείσω, quo ne Theognis Eleg. 4. quidem abstinuit, in Cleanthe nihil offensionis habet.

— 16. σοὶ δή] Ante Scaligerum σοὶ δέ.

— 17. σεῖο] σοῖο A. σοῖο OM.

— 18. ἔχεις] A. OM. ἔχοις. ἐνὶ] Ante Brunckium ὑπό, potest etiam μετὰ corrigi.

— 19. πυρόεντα ἀειζώοντα] Hiatum sibi concessit Cleanthes etiam l. 27. περισσὰ ἐπίστασαι, l. 28. τὰ ἄκοσμα et φίλα ἐστίν et p. 9, 7. ἄλλοτε ἄλλα, quamquam hoc quidem etiam meliores sibi sumpsere. ἀεὶ ζώοντα cur scriberem nihil causae erat.

— 20. ἐρρίγασιν] ἔργα A. OM. versus nondum persanatus. Finis fortasse fuit πάντ' ἔρριγεν.

— 21. ᾧ σὺ] Ante haec lacunam indicat A. κοινὸν λόγον] λόγον κοινὸν A.

— 22. φοιτᾷ] Ante h. v. lacuna est in A. qui pergit μιγνύμενος μεγάλων μικροῖσι φάεσσιν. Heerenius post Brunckium μεγάλοις μικροῖς τε φάεσσιν. GAISFORD. Post hunc versum lacunam indicavi cum A.

— 23. ὡς τόσσος] ὃς τόσσος Ursinus.

— 24. δαῖμον] δαίμων V. δαίμων A.

— 25. ἐνὶ πόντῳ] Ante Brunckium ἐπὶ πόντῳ.

— 26. σφετέρῃσιν ἀνοίαις] σφετέραισιν ἐννοίαις A. OM. nec male si scribas σφετέραις ἐννοίαις vel σφετέραις ἐπινοίαις; at Cleanthes imitatus est homericum σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν.

— 28. κοσμεῖν] Ita A. OM. κοσμεῖς ceteri.

— 29. πάντα] ἅπαντα alii, πάντα A.

— 30. γίγνεσθαι] γίνεσθαι A. ἐόντων] Ita A. OM. ἐόντα ceteri.

P. 9, 2. ᾧ κεν] οἵ κεν A. OM.

— 3. αὖθ'] αὖ A. scil. post αὖ litera videtur periisse. Mox κακοῦ A. OM. καλοῦ Ursinus. GAISFORD.

— 5. κερδοσύνας] κερδοσύνης OM.

— 7. ἐπ' ἄλλοτε ἄλλα φέρονται] Ante haec lacunam habet A. ἐπ' ἄλλατε OM. male Gaisfordus cum Ursino dedit ἐπ' ἄλλοτε δ' ἄλλα. Tum φέρονται scripsi pro φέροντες.

P. 9, 9. Ζεῦ] Ζεὺς A. OM. ἀρχικέραυνε] Scribendum ἀργικέραυνε. V. ad p. 10, 24.

— 10. μὲν] Hoc addidit Scaliger.

— 18. θεοῦ θέλοντος μέτα πάντα γίγνεται] Pro μέτα (A. μετὰ) Iacobsius ἔργα, Nauckius ἄνυτα. Malim μεγάλα vel κεδνά.

— 19. θεοῦ γ' ἐφιέντος τύχῃ] Libri θεοῦ ἐφιέντος et τύχη, quorum hoc Gaisfordus correxit, γ' interposuit Nauckius.

— 20. ξὺν τῷ θεῷ — κὠδύρεται] Sophoclis versus est Ai. 376.

— 21. δωρήματα] Sic A. non δωρήματος, quod in codd. se reperisse profitetur Heerenius. Idem in contextu edidit διὰ ῥήματος ex Heynii monitu. Perperam. GAISFORD.

— 23. οὐδὲ εἷς ἀνὴρ σθένει] Si tragici versus est, scribendum fuerit οὐδ' ἂν εἷς ἀνὴρ σθένοι, vel οὐδὲν ἄνθρωπος σθένει.

P. 10, 2. τὰ πάντ' ἀεὶ θεός] Ita correxi librorum scripturam πάντα θεός.

— 4—6. Θεοῦ γὰρ οὐδεὶς — προθυμίας] Haec Nauckius Fr. trag. p. 534. Euripidi tribuit.

— 5. μεῖον] Scribendum cum Valckenario μεῖζον.

— 6. προθυμίας] Nescio an scripserit poeta προμηθίας; atque hoc etiam Valckenarius coniecit.

— 9. ὀκοίην] ὀκοίην E. V., οἰκοίην A.

— 10. Σοφοκλέους] Alii Simonidi tribuunt, Nauckius Euripidi, cuius v. Fragm. 401.

— 13. θνητοῖσιν — θεοί] Coniunxit haec cum sequentibus ad unum fragm. Nauckius Fr. poet. trag. p. 714. versum καὶ τἀμπλακήματ' ἔρχεται θεοὺς ἔπι tanquam suspectum uncis includens.

— 15. θεοὺς ἔπι] Ante Iacobsium θεὸς ἔπι.

— 19. ἔτι] Libri ἔστι, corr. Heeren.

— 20. φάτις ἔσθ'] Haec supplevi, quae post ἀσαφὴς facilius excidere potuerunt quam quae addidit Bergkius λόγος ἔσθ'. καὶ τὰ βρότεια] καὶ τὰ βροτοῖς libri, καὶ τὰν βροτοῖς Bergkius; scripsi βρότεια et pro καὶ τὰ conicio πάντα.

— 22. ἐξαείρων] ἐπαείρων Heeren.

P. 10, 24. *ἀρχικέραυνος*] Recte *ἀργικέραυνος* Aristoteles de Mundo p. 401, 28. Eusebius Praep. Ev. III, 9.

— 25. *τέτυκται*] *τέτεκται* Eusebius.

— 27. *πυθμὴν*] *λιμὴν* A. OM. *πυθμήν* ex Arist. de Mundo c. 7. et Eusebio dedit Heeren.

— 28. 29. *Ζεὺς — σελήνη*] Haec ex Aristotele addidit Heeren.

— 31. *εἷς δαίμων*] om. E. A. OM.

— 32. *ἓν δὲ δέμας βασίλειον*] om. *δὲ* A. OM. *ἓν δέμας ἓν βασίλειον* Heringa Observ. p. 95.

P. 11, 2. *πρῶτος γενέτωρ*] Codd. *πρωτογενέτωρ*, neque aliter MSS. Eusebii, sed editiones *πρῶτος γενέτωρ*, ut Proclus. v. Lobeck. Aglaoph. p. 495.

— 4. *τοῦ δή τοι*] Sic Eusebius, *τοῦ δὲ τὸ* A., *τοῦ δὲ τὴν* OM., *τοῦ δ' ἤτοι* Hermannus.

— 5. *χρύσεαι*] Erat *χρύσιαι*, A. *χρύσεαῖ*.

— 6. *ἠερέθονται*] Codd. *ἠγερέθονται* et *ἠγερέθοντο*, correctum ex Eusebio.

— 7. *ταύρεα*] A. *ταύρια*.

— 9. *ἀντιόωσα*] Heringa *ἀνταυγοῦσα*.

— 10. *νοῦς δέ οἱ ἀψευδὴς*] Scribendum *οὖς δέ οἱ ἀψευδὲς* cum Heringa.

— 11. *κλύει*] *κυκλεῖ* Eusebius et codd. praeter A. OM.

— 12. *οὐδὲ κτύπος*] *οὐδ' αὖ κτύπος* codd. ut videtur praeter A. OM. *οὐδὲ μὲν ὄσσα*] *οὐδὲν οὐ μένος* codd. correcti ex Eus.

— 14. *ἔχει*] Vulgo *ἔχεν*, correxi ex Eusebio. *ἠδὲ νόημα*] Ita Eusebius, *ἡ δ' ἔνι σημα* A. OM. *ᾧ δ' ἐνὶ σῆμα* V. E. Heringa *ἠδ' ἐπίσημον*, malim *ὧδε νόημα*.

— 15. *σῶμα*] *σῆμα* codd. correcti ex Eusebio.

— 20. *παμμήτωρ*] Vulgo *παμμήτηρ*, *παμμήτορ* A., *παμμήτωρ* OM., *παμμήτειρ'* ex Eusebio Gaisfordus.

— 22. *ῥίζαι*] Codd. *ῥῆξαι* et *ῥῆξ*, correcti ex Eusebio.

— 23. *εὐρώεντα*] A. *εὐρόεντα*, OM. *εὐρυόεντα*.

— 24. *πάντα δ' ἀποκρύψας*] Codd. *πανταδα κρύψας*, emendate Eusebius.

— 25. *μέλλει*] Vulgo *μέλλεν*, OM. *μέλλει*. *πάλι*] codd. *πάλαι*, correcti ex Eusebio.

— 28. *τοῦτον*] A. *τοῦτο*. *τὸ ζῆν*] A. om. *τὸ*.

P. 11, 30. Ζεὺς οὖν] Eusebius Praep. Ev. III, 9. p. 102. d. ὁ δὲ τῶν ἐπῶν ἐξηγητὴς ἀρξάμενος μὲν τοῖς ἔπεσιν ἀκολούθως λέγει ‘Ζεὺς οὖν ὁ πᾶς κόσμος, ζῷον ἐκ ζῴων, θεὸς ἐκ θεῶν’.

P. 12, 4. δι' αὐτὸν πάντα] Vulgo τὰ πάντα, om. articulum V. A.

— 6. οἳ μὲν γὰρ Ζῆνα] Explicat Platonis sententiam Arist. de Mundo c. VII. καλοῦσι δὲ αὐτὸν Ζῆνα καὶ Δία, παραλλήλως χρώμενοι τοῖς ὀνόμασιν, ὡς ἂν εἰ λέγοιμεν δι' ὃν ζῶμεν. cum quo cf. maxime Proclum de Theol. Plat. V. c. 22. HEEREN. Eadem Chrysippi etymologia, v. p. 12, 2. Cf. Arius Eusebii P. Ev. XV, 15.

— 12. Porphyrii nomen recte addidisse videtur Heeren.

— 14. τοῦ τε] Ita A. E. pro τοῦτο. Διὸς] Ante Διὸς inserui τό. Suspicor tamen Διὸς ex margine in contextum venisse, eoque excluso legendum esse φημὶ κατ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι τοῦ θεοῦ τὸ ὄνομα, τοῦ τε δημιουργοῦ καὶ τοῦ κόσμου, ut τοῦ θεοῦ ad Iovem referatur. HEEREN.

— 16. χρήσεσθαι] Ita V. A. pro χρῆσθαι.

— 18. τὸν μὲν — τοιῷδε] Ita V. A. pro τὸν δὲ — τῷδε.

— 23. τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν] Haec e Platonis Phaedr. p. 344 d. adieci. Cf. Wyttenbach, ad Plutarchum de S. N. V. p. 27.

— 30. Ὀνάτας] οὖν ἅτας V. A. E. Canterus Ὀνᾶτος, Heeren. Ὀνάτας. Locus Onatae plenior infra legitur p. 25, 24.

P. 13, 2. κατὰ ταὐτὰ δὲ Πλάτων] Legebatur κατὰ ταῦτα οὐδὲ Πλάτων, Canterus sequente Gaisfordo κατὰ ταῦτα ὁ δὲ Πλάτων, quae non intelligo.

— 3. ἐν τῇ — ἐπιστολῇ] P. 323. ἐπομνύντας — τὸν τῶν πάντων θεὸν ἡγεμόνα, τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων, quae si cum n. l. conferantur, patet scriptorem nostrum apud Platonem pro θεὸν legisse θεῶν. HEEREN.

— 7. συναπτομένους] An συναψομένους? ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ] P. 34.

— 9. οἰκίστορος] οἰκητόρου V. A. ceteri, ut videtur, οἰκητέρου, Gaisfordus οἰκιστῆρος; scripsi interim οἰκίστορος, vox recte formata est, quamquam magis placeret κτίστορος.

— 10. οὗτος] Ante Heerenium οὕτως. ἀεὶ] Vulgo αἰεὶ ut 13.

P. 13, 13. Ὅμηρος] Il. α, 423 sqq.

— 14. ἐπ' ὠκεανὸν] Codd. ἐς ὠκεανόν.

— 18. τό τε πλῆθος] Vulgo τὸ δὲ πλῆθος.

— 21. κατὰ τὴν διαφορὰν ἑτέρου λεγομένου] Heeren. λεγόμενον, *indicant dictum hoc esse a poeta.* Praestat καὶ scribere pro κατά.

— 23. χρῆν] χρῆ A., χρῆν V., ἔχρην vulgo.

— 27. ἐπὶ τῷ νώτῳ] Ex Platonis Phaedro p. 247. c.

— 30. Sequuntur hic breves philosophorum sententiae, quae partim leguntur apud Plut. de Plac. Phil. 1, 7. et qui eum exscripserunt Euseb. Praep. Ev. p. 747 et Pseudo-Gal. Hist. phil. c. 5. partim in solo Stobaeo supersunt. HEEREN.

— 32. θεός. ἀγέννητον γάρ] Idem Thaletis responsum legi apud Plutarchum Conv. Sap. p. 153. adnotavit Heeren.

P. 14, 1. τὸ ἀθάνατον] Respici forsan ad Socratis verba apud Plat. in Phaedone c. 56. ὁ δέ γε θεὸς ἔφη οἶμαι ὁ Σωκράτης καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλα ἀθάνατόν ἐστι, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι, parum probabilis est Heerenii opinio.

— 5. νοῦν τοῦ κόσμου τὸν θεὸν] Eadem Plutarchus Plac. phil. I, 7. apud quem cetera desiderantur. Eadem vero tradunt Diog. Laert. I, 27. ἀρχὴν δὲ τῶν πάντων τὸ ὕδωρ ὑπεστήσατο καὶ δαιμόνων πλήρη et Arist. de An. 1. 8. καὶ ἐν ὅλῳ δέ τινες ψυχὴν μεμίχθαι φασίν, ὅθεν ἴσως καὶ Θαλῆς πάντα πλήρη θεῶν εἶναι ᾠήθη. Explicat autem hanc Thaletis de daemonibus sententiam Plut. Plac. Phil. 1, 8. Θαλῆς δαίμονας ὑπάρχειν οὐσίας ψυχικάς, εἶναι δὲ καὶ ἥρωας τὰς κεχωρισμένας ψυχὰς τῶν σωμάτων. HEEREN.

— 9. τοὺς ἀπείρους οὐρανοὺς θεούς] Apud Plut. l. c. τοὺς ἀστέρας οὐρανίους θεούς, quam lectionem non deerunt qui apud Stobaeum quoque admittendam ducant. Attamen sine codicum auctoritate nil hic mutandum censeo, maxime cum lectioni nostrae aliunde quoque praesidium parari possit. Primo enim eandem lectionem habuisse videtur Pseudo-Galenus l. c. Ἀναξ. δὲ τοὺς ἀπείρους νοῦς θεοὺς εἶναι· ubi νοῦς ex οὐρανοὺς compendio lectionis scripto ortum esse, nemo facile dubitabit. Tum vero eandem lectionem tueri videtur Cic. de N. D. I. 10. Is enim: *Anaximandri enim opinio est, nativos esse Deos,*

longis intervallis orientes occidentesque, eosque innumerabiles esse mundos. Anaxagoram nempe in ea opinione fuisse, plures mundos sese invicem excipere, eosque pro diis habendos esse. Unde ap. Stob. pro *οὐρανοὺς* non male *κόσμους* legeretur, etsi sensus ad idem rediret. HEEREN.

P. 14, 11. *δεῖ*] *χρή* V. A. *ὑπακούειν*] Dicendi usus *ἀκούειν* postulat. Simili acyrologia *ἐξακούειν* dixit Diog. Laert. VII, 89.

— 12. *ἐνδιοικούσας*] Sic V. A. *ἐνδιηκούσας* Cant. cf. ad p. 15, 26.

— 17. *ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ*] *σφαιροειδῆ* V. A. fortasse recte, sed ut simul *ἔμπυρον* scribatur pro *ἐν πυρί.*

— 22. *τἀγαθὸν*] *ἀγαθὸν* V. A. *τοῦ ἑνὸς*] Hoc e Plutarcho et Galeno posui pro *νοός*, quod frustra tuetur Heeren. *ὁ αὐτὸς*] articulum om. V. A.

— 23. *ἄριστον*] Recte *ἀόριστον* dedere V. A. atque ita habent etiam Plut. et Galenus. Sic autem dyada vocasse Pythagoreos constat e Sexto Emp. p. 156, 29. 158, 15. 529, 2. ed. Bekk. *δαίμονα*] Exciderat hoc e libris Stobaei, ex Plutarcho revocavit Heeren.

— 29. *τὸν αὐτὸν*] *τὸν θεόν* A.

P. 15, 4. *οὐσίαν ἔχοντα ἐπὶ πνεύματος*] Scribendum videtur *ἀπὸ πνεύματος*, ut p. 14, 30. *νοῦν ἀπ' αἰθέρος*, *mentem ab aethere ductam.*

— 11. *ὕλην δὲ αὐτῆς*] Pro *αὐτῆς* Heeren. rescripsit *αὐτά.* *τέσσερα*] Corrige operarum errorem *τέσσαρα.*

— 12. *φιλίαν*] Sic correxit Heeren. ineptam librorum scripturam *φιλονεικίαν.*

— 13. *πρὸς ταῦτα ἀναλυθήσεται τὸ μονοειδές*] Ita V. pro *προσταναλυθήσεται.* A. *πρὸς τηναλυθήσεται.* Heeren. suspicatur *εἰς ταῦτα ἀναλυθήσεται*, quod sane linguae lex postulat, nisi aliquid reconditius latet; at pro *τὸ μονοειδές*, quod illi *τὸ πολυειδές* scribendum videtur, reponendum esse suspicor *τὸ ὁμοειδές.*

— 18. *Καλχηδόνιος*] *ἀλχηδόνιος* A. scripsi *Χαλκηδόνιος.*

— 22. *μητρὸς θεῶν δίκην*] Haec lacunosa sunt; supplendum videtur *μητρὸς* [*τάξιν ἔχουσαν, ἣν προσαγορεύει δίκην*] *θεῶν.*

— 23. *λήξεως*] *λέξεως* V. Xenocrates ionice dixerat *λάξιος.*

P. 15, 26. *ὑποσελήνους δαίμονας ἀοράτους*] Plutarchus de Is. et Osir. p. 261. *εἶναι φύσεις ἐν τῷ περιέχοντι μεγάλας μὲν καὶ ἰσχυράς, δυστρόπους δὲ καὶ σκυθρωπάς, αἳ χαίρουσαι τοῖς τοιούτοις* (sacrificiis festisque) *καὶ τυγχάνουσαι πρὸς οὐθὲν ἄλλο χεῖρον τρέπονται.* Attulit haec Heeren. Ad *ὑποσελήνους δαίμονας* cf. Stobaeum Flor. 48, 64. et Sextum Emp. p. 408, 6—14.

— 27. *ἀρέσκεται δὲ καὶ αὐτὸς . . . . καὶ ἐνδιοικεῖν*] Inusitatum dicendi genus sic potest emendari *ἀρέσκει δὲ καὶ αὐτῷ.* Lacuna in V. A. indicata fortasse in hunc modum supplenda *δυνάμεις τινὰς ὑπάρχειν ἐν τῷ ὅλῳ.* Pro *ἐνδιοικεῖν*, quod A. habet, alii libri habent *ἐνδιήκειν.* Eadem varietas cum alib tum p. 14, 12. *τὰς ἐνδιοικούσας ἐν τοῖς στοιχείοις*, ut ibi edidi pro *ἐνδιηκούσας*, fortasse iniuria. Cf. p. 16, 20. *πνεῦμα ἐνδιῆκον δι' ὅλου τοῦ κόσμου.* Sextus Emp. p. 296, 19. Bekk. *αἱ ἐνδιήκουσαι ἐν τοῖς κατὰ μέρος κοινότητες.*

— 28. *τὴν μὲν . . . ἀειδῆ προσαγορεύει*] Haec praeeunte Heerenio Gaisfordus ita scripsit *τὴν μὲν δι' ἀέρος Ἥρην προσαγορεύει.* Apertum est plura excidisse, conieci *τὴν μὲν* [*δι' ἀέρος ἐνεργοῦσαν*] *δύναμιν* [*Ἥραν*] *προσαγορεύει.* Interim lacunam indicavi non modo post *τὴν μέν*, ubi vacuum spatium V. A. habent, sed etiam post *ἀειδῆ*, quod ex *δύναμιν* corruptum putabam.

— 30. *Δήμητρα*] Vulgo *Δήμητραν*, qua forma neque Xenocrates usus est, neque scriptor oraculi apud Eusebium P. Ev. V, 36. *εἰς πάτρην φυγάδας κατάγων Δήμητραν ἀμήσεις*, ubi emenda *Δημήτερ' ἀμήσεις.*

P. 16, 2. *ὄν, τὸ ἀγαθὸν*] Sic vulgo, *ὄντ' ἀγαθὸν* A. unde edidi *ὄν, τἀγαθόν.*

— 5. *συμπεπλεγμένον*] Libri *συμπεπνιγμένον* vel *συμπνιγόμενον*, corr. e Plut. et Galeno.

— 6. *τῷ παθητῷ*] *τῷ πάθει τὸ* A., possis igitur *τῷ πάθει τῷ.*

— 7. *ἔκγονα*] Legebatur et hic et l. 11. *ἔγγονα*, quod correxi.

— 8. *ὅ τε*] Ante Heerenium *ὅτι.*

— 10. *εἰσὶ κἀσώματοι*] Vulgo *εἰσὶν ἀσώματοι*, Heerenius *εἰσὶ καὶ ἀσώματοι.*

— 14. *χωριστὸν*] Supplevit ex Plutarcho Heerenius.

P. 16, 18. *γενέσει*] *γενέσεις* Lipsius de Phys. Stoic. I, 6. bene editum tuetur Heerenius cll. Diog. Laert. VII, 156.

— 20. *ἐνδιῆκον*] Sic V. A. Canterus *μὲν ὃν διῆκον*, Plutarchus *μὲν διῆκον*.

— 22. *διὰ τὰς τῆς ὕλης — παραλλάξεις*] Codd. *δι' ὅλης τῆς ὕλης παραλλάξαν*, emendate Galenus.

— 27. *θεωρητοὺς*] *διαρήτους* libri, corr. e Plutarcho.

P. 17, 1. *Ἑρμοῦ Κρατῆρι*] Haec addidi Canterum sequutus, qui in marg. posuit *Mercurii Cratere*. Hermeti tribuit etiam Patritius Nov. Univ. Philos. XII. p. 26. et Heerenius, sed omisso *Κρατῆρι*. De titulo v. Lobeckium Aglaoph. p. 736.

— 2. *τοιοῦτο*] Ante Heerenium *τοῦτο*.

— 6. *μόνος μόνῳ*] Vulgo *μόνῳ*, quod ad sensum loci non sufficere mihi videbatur.

— 8. De hoc fragmento hymni incerti auctoris dixi in Fleckeiseni Annal. Phil. 1863 p. 372.

— 9. *Ἡρακλέος κρατεροῦ*] Ante Grotium *Ἡρακλέος* (*Ἡρακλέους* V. *Ἡρακλέως* A.) *τοῦ κραταιοῦ*. *ἐκάθαρεν*] Ita V. A. pro *ἐκάθηρεν*.

— 10. *πετροβάτα*] Codd. *πρόβατα*, emendavit Grotius, *ἀκροβάτα* Cant. marg.

— 11. *θνατῶν*] Codd. *θεῖα τῶν* et *θειατῶν*. Emendavit Salmasius; atqui permira est Aesculapii significatio *θνητῶν ἰατήρ*. Forsan igitur scribendum *θείω τ' ἰατῆρος*. Praeterea incredibile est *Ἀσκληπιὸς* prima brevi elatum esse a poeta; scribendum videtur:

θείω ἰατῆρός τ' Ἀσκληπιῶ ὀλβιοδώτα.

ὀλβιοδώτα] Codd. *ὁλαιοδότα* et *ὁραιοδῶα*, correxit Grotius.

— 12. *πρεσβίστας τε θεοῖς*] Correxi *θεᾶς*. *μειλιχοδώρου*] Praestat *μειλιχοδώρω*, vel *μελλιχοδώρω*. Codd. enim *μελιχοδώρου*.

— 13. *ναυσί τ' ἐπ'*] Vulgo *ναυσί τ' ἐν*, at non in navibus sed supra naves Dioscurorum signa apparent. *ἐπιφάντων*] Hoc Grotius dedit, pro quo *ἐπιφανέντα* vel *ἐπιφάντα* codd. habent, unde corrigendum videtur *ἐπιφαντᾶν* ab *ἐπιφάντης*.

— 15. *ἔργῳ παντὶ*] Ante Grotium *παντὶ ἔργῳ*. *μέγιστον*] Latere videtur *dulcium* Gratiarum epitheton; an *μελιστᾶν*?

— 16. *Ὡρᾶν*] Libri *ὧραν* et *ὡρῶν*, *αἳ πάντα φύοντι*]

Ante Grotium *ἅπαντα φύονται.* Praeterea malim et hic et vs. sequente *ταὶ* pro *αἶ.*

P. 17, 17. *Νυμφᾶν τ' ὠρειᾶν*] Ante Piersonum *νύμφαν τ' ἀρείαν*, rectius fuerit *οὐρειᾶν*; neque enim doricum est *ὦρος* dicere pro *οὖρος*. Hactenus praestat quod Iacobsius coniecit *νυμφᾶν τ' ἀγρειᾶν. κάλ' ἐφέποντι*] Codd. *κάλ' ἔφερον*, Iacobsius *κάλ' ἐφορῶντι*, cui praetuli *κάλ' ἐφέποντι.*

— 18. *ὑμνέωμες*] *ὑμνέομες* Canterus, *ὑμνέωμας* V. A., *ὑμνέωμες* P. perquam incerta huius versus emendatio est, Hermannus Opusc. II. p. 248. dedit *ὑμμέων τ', ὦ Μοῖσαι, Διὸς ἔκγονοι, ἄφθιτοι ᾠδαῖς*, vel *ἀφθιτάοιδοι.* Fortasse carminis initium fuit *ὑμνέωμες μάκαρας, Μοῖσαι, Διὸς ἔκγονοι ἁγνοῦ, ἄφθιτ' ἀείδοισαι.* Si tamen Hermanni vestigiis insistendum, malim *ὑμμέων τ', ὦ μάκαρες Μοῖσαι Διὸς ἔκγονοι ἁγνοῦ, ἄφθιτ' ἀείδοισαι.* Nisi *ἀφθίτοις ἀοιδαῖς* ex *ἄφθιτοι αἰεί* corruptum est et poeta scripsit:

ὑμμέων τ', ὦ Μοῖσαι, Διὸς ἔκγονοι, ἄφθιτοι αἰεί.

— 20. *Φιλήμονος*] Huic enim vindicavi hoc fragmentum contra Cobeti dubitationes in Fragm. Com. IV. p. 875.

— 22. *οὐδ' αὖ*] Ante Cobetum *οὐδ' ἄν.*

— 30. *οἶδε πανταχοῦ*] Praestat *οἶδ' ἁπανταχοῦ.*

P. 18, 1. *Ἐπικτητείου*] Vulgo *Ἐπικτητίου.*

— 3. *ἐφ' ἑκάστου*] Sic vulgo; correctum ex Arriano.

— 6. *ἑκάστῳ*] Forsan *ἑκάστων.*

— 7. *εὐχρηστίαν*] Libri *ἀχρηστίαν*, corr. ex Arriano.

— 8. *ἴδῃ*] Vulgo *εἰδῇ.*

— 9. *πεποιήκει*] Scripsi *ἐπεποιήκει*, idemque restitui 10. 12. 14. sequentia *καὶ καθόλου πάντα ὁρατὰ* apud Arrianum e Stobaeo supplenda sunt.

— 11. *οὐδὲ ἀνάπαλιν*] Arrianus *ἀλλ' ἀνάπαλιν.*

— 14. *φῶς δὲ μὴ ἐπεποιήκει*] Haec ex Arriano revocavit Heerenius.

— 24. *ἡ δύναμις*] Articulum adieci.

— 27. *οὔπω*] Hoc posui pro *οὕτω*, quod apud Arrianum desideratur.

— 28. *ὑποπίπτοντες*] Vulgo *ἐπιπίπτοντὲς*. Schweighaeuserus dedit *περιπίπτοντες*, cui praetuli *ὑποπίπτοντες*, quod confirmant quae supra leguntur l. 12.

P. 18, 30. *προστίθεμεν*] Codd. *προστιθέαμεν*. Sequentia *καὶ συντίθεμεν* ex Arriano accesserunt. *τάδε τινὰ*] Fortasse *τάδε καὶ τάδε τινὰ* scribendum est.

— 32. *οὕτω*] Fortasse *τούτοις*.

P. 19, 1. *ἀπολιπεῖν*] Hoc ex Arriano rescripsi pro *ἀπολείπειν*.

— 4. *ταυτομάτου*] Vulgo *τοῦ αὐτομάτου*.

— 15. *ὅτ' ἂν ἀποβάλλειν — καὶ αὐτὰ*] *ἀποβάλλειν ἀποβάλλει· καὶ φϋλλοροει, καὶ αὐτὰ εἰς αὐτὰ συνειλούμενα μένειν ἐφ' ἡσυχίας καὶ ἀναπαύεσθαι μένει καὶ αὐτὰ* A. *ὅταν πάλιν ἀποβάλλειν καὶ φυλλοροεῖν καὶ αὐτὰ* Arrianus, e Stobaeo emendandus.

— 16. *φυλλορροεῖν, φυλλορροεῖ*] Vulgo *φυλλοροεῖν, φυλλοροεῖ*.

— 22. *φυτὰ*] *φύλλα* Arrianus.

— 23. *ἐνδέδεται*] *συνδέδυται* A.

P. 20, 1. *ἀνανευστικῶς*] Codd. *ἀναπνευστικῶς* et *ἀναπευστικῶς*, corr. ex Arriano. *τε*] Arrianus *δέ*.

— 8. *ἴσχειν διάδοσιν*] Ita Arrianus, codd. *ἴσχυν δίδωσιν*.

— 10. *ἐπέχεσθαι*] Codd. *ἀπέχεσθαι*, corr. ex Arriano.

P. 21, 10. *ὅπου*] An *ὅπῃ*?

— 17. *διαιτησόμενος*] Aristoteles *σιτησόμενος*.

— 23. *τοῦ ποιήσαντος*] Soph. Oed. R. 4. *ὅτι*] Aristoteles *ὄντως*, eo sensu quem Gaisfordus Wyttenbachium ad Plutarchum p. 95 C. aperuisse dicit.

P. 22, 1. *ὁμοίως*] Excidit apud Aristotelem.

— 8. *συκέαι τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι*] Hom. Od. η, 116. ubi ante Bekkerum *συκαῖ* edebatur.

— 5. *κλῶνές τε*] Om. Aristoteles, nec sine vitio est.

— 7. *κλήθρη — κυπάρισσος*] Hom. Od. ε, 64.

— 10. *ὄχναι — ἀγλαόκαρποι*] Od. η, 115.

— 14. *τὴν γῆν νέμεται*] A. E. *πληγῇ νέμεται*, quam unice veram scripturam esse docuit Bergkius Progr. Hal. 1862 p. IV. cll. Platon. Critia p. 109. Hoc igitur reponendum.

— 16. *εἰς δὲ ὧν*] Libri *εἰς δέον*, corr. ex Aristotele.

— 17. *γὰρ*] Aristoteles *δέ*, ex Stobaeo corrigendus.

— 19. *ὡς κἂν εἰ λέγοιμεν*] Usitatius esset *ὡς ἂν εἰ λέγοιμεν*, et sic e cdd. Bekkerus. *δι' ὃν ζῶμεν*] cf. ad p. 12, 6.

P. 22, 20. δὲ παῖς] Codd. αἶσα, corr. ex Aristoteles.

— 22. ἀστέριος] αἰθέριος Aristoteles, quod reponendum.

— 24. κάρπιος] Rectius Aristoteles ἐπικάρπιος. cf. schol. Arati apud Buhlium vol. II. p. 439 (Philol. Gott. XIV. p. 20.) λέγεται γὰρ καὶ βουλαῖος Ζεὺς ὡς (leg. καὶ) ξένιος καὶ ἑταιραῖος καὶ φίλος (leg. φίλιος) φυτάλμιος ἐπικάρπιος.

— 26. πατρῷος] Hinc corrige Aristotelem, qui πάτριος habet.

P. 23, 27. συμφύειν] Ita recte A. vulgo φυτεύειν.

P. 25, 2. ὁ μὲν — ἐπιστρωφάσιες] Retinui scripturam ed. Heerenianae. Editum est a Cantero cui in plerisque consentit A. ὁ μὲν θεὸς τὰ τῶν ἄλλων ζώων ἐπαΐει, οὔτε νοητῶς οὔτε ἐπαϊστῶς, εἰ μή τισι πάγχυ (πᾶγχυ A. an πάνυ?) ὀλίγοις τῶν ἀνθρώπων. καὶ δυνάμεις (δυνάμιες A.) δ' αὐτῷ ἀλήθεια, ὧν οἶμαι νομεύς τε (εἰ A.), ἐναργέα τε καὶ ἐπαϊστά. αὐτὸς μὲν γὰρ (γὰρ ὁ A.) θεός ἐστι νόος καὶ ψυχῆς (ψυχὰ A.) καὶ τὸ (τῷ A.) ἁγεμονικὸν τῶ σύμπαντος κόσμω. τὰ (τῷ A.) δὲ δυνάμει (δυνάμιες A.) αὐτῷ τ' ἀλήθεια· ὧν οἶμαι νομεὺς (νομεῖς A.) τά τ' ἔργα καὶ (τὰ add. A. V.) πράξιες, καὶ τὰ κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπιστροφώσιες. GAISFORD.

— 2. ἐπαΐει] Forsan post ἐπαΐει excidit καὶ ὁρῇ, αὐτὸς. Mox pro ὧν scribendum ἐών et αἰ μὴ pro εἰ μή.

— 4. ὁ θεὸς] Vulgo θεός, restitui articulum ex A.

— 6. ὧν οἶμαι νομεὺς] Haec vereor ne vitium traxerint.

— 8. ἐπιστρωφάσιες] Codd. ἐπιστροφώσιες et ἐπιτρωφώσιες. corrigunt ἐπιστροφάσιες, cui praetuli ἐπιστρωφάσιες.

— 11. πάντεσι] Puto πάντεσσι.

— 12. δοκέει] Vulgo δοκεῖ, V. δοκείη, A. δοκείει, forsan δοκίει, quae usitata doricis scriptoribus forma est.

— 13. θεὸς] Vulgo ὁ θεός.

— 14. τοὶ δ'] Vulgo οἱ δ'. πολλοὶ διαφέροντες] Scribendum videtur πολλῷ διαφέροντες. Mox βασιλεύεν dedi pro βασιλεύειν.

— 16. μέζων] Vulgo μείζων. οὗτος δέ κα εἴη] Vulgo δέ κ' εἴη, A. δὲ καὶ εἴη.

— 18. ἐντὶ] Ante Heerenium εἰσί. σὺν τᾷ τῷ] A. σύν τε τῷ.

— 19. περιαγήσι] Vulgo περιαγήσει.

P. 25, 23. τῶν ὁμοίων] cf. Badhamus ad Plat. Phil. p. 99.

— 27. συντεταγμένοι] Vulgo ἐντεταγμένοι.

— 28. ἔχοντες φύσιν] τάξιν mavult Heerenius, quae inutilis mihi esse videtur suspicio.

— 29. ξυνὸν] Vulgo κοινόν, V. A. ξοινόν, correxit Gaisfordus.

— 31. οὔ κα ἔτι] Vulgo οὐκ ἔτι, Badham οὔ κά τοι.

P. 26, 1. ἀοιδοὶ] Ita V. teste Heerenio, ubi χορευταὶ A. Cant. GAISFORD. στραταγίαν] Sic Cant. in marg. στρατηγὸν A. qui mox ἀποληφθέντες ἀγεμόνες τοὶ μέν. GAISFORD.

— 4. ποτιδεῖται] Vulgo προσδεῖται.

— 5. ἐκ δυοῖν ἅρμοσται] Libri ἐκ δύο (δύω) συνάρμοσται, correxit Badhamus; praeterea scribendum ἅρμοκται.

— 6. καὶ γὰρ] Vulgo οἱ γάρ, Badhamus ὅς γα, cui praetuli καὶ γάρ. διόλω ἐντὶ] Ante Heerenium δι' ὅλων ἐστί.

— 8. ἃ δέ γα] Vulgo ἃ δέ γε.

— 9. ἀκήρατος καὶ θεῖος] θεῖον A. Cant. quare scribendum puto ἀκήρατον καὶ θεῖον.

— 10. θολομιγές] θολομογὲς A., θομολογές. Correxit Heeren.

— 11. μόλυβδος] Recte μόλιβδος A. τὸ τᾷ φύσι] Vulgo τό γε (τε A.) φύσει. nimirum τε ex ται corruptum. Cf. ad p. 25, 18.

— 13. φύσι] Vulgo φύσει.

— 16. πρᾶτον] Vulgo πρῶτον.

— 17. δινεύμενα] Ante Heerenium δινούμενα. ὡς ὁμοίως] ὡς fort. expungendum. δὲ] Heerenius τε. Idem mox ἐντὶ pro ἐστί.

— 19. τούτω δὲ] Heeren. τούτω γε. δεῖ ὧν] Vulgo δι' ὧν. correxit Badham.

— 20. διαιρὲν] Ante Heerenium διαιρεῖν.

— 22. Ἐπικτητείου] Vulgo Ἐπικτητίου.

— 24. μηδὲ] Vulgo μηδέν, correxi ex Arriano.

— 26. τρίτοι — τέταρτοι] Ita ex Arriano scripsi pro τρίτον — τέταρτον.

— 28. δ'] Vulgo deest.

— 31. οὐδέ σε λήθω] Hom. Il. κ, 279.

P. 27, 3. ὑγιῶς] Sic vulgo. Corr. ex Arriano.

— 7. καλος καγαθός] Vulgo καλὸς καὶ ἀγαθός.

— 21. εἶτ' οὖν] Propius vero A. εἶτ' οὐ. scribendum igitur εἴ τοι, ut est apud Sophoclem.

— 25. φάος] Turpiter totum locum praeeunte Grotio interpolavit Gaisfordus; nil mutandum erat quam φάος in φῶς.

P. 28, 2. οὐ δῆκταί γέ πως κύνες θεοί] Libri οὐ δῆκται πῶς κύνες οἱ θεοί. Blomfieldus οὐ λαθροδῆκταί γ' εἰσ' ὅπως κύνες θεοί.

— 3. κατὰ σκότους] κατασκόπους A., unde Nauckius Fragm. Trag. p. 715. κατασκότους. Malim κατὰ σκότου.

— 5. θεοῦ δὲ πληγὴν οὐχ ὑπερπηδᾷ βροτός] Nescio quis ὑπεκπηδᾷ, recte; nisi pro πληγὴν malis πηκτὴν, rete.

— 11. πρόσω] Ante Huschkium πόρρω.

— 13. οὐδὲ χρημάτων ὑπεργέμων] Libri οὔτε χρ. ὑπεργεγώς. Correxit primus Erfurdtius, non Wagnerus.

— 14. γηράσεται] Ante Grotium γηράσκεται.

— 28. ὁ πᾶς ἂν] Ante Grotium ὁπωσοῦ, A. ὁποσοῦν, Cant. m. ὁ πᾶς οὖν.

P. 29, 2—4. Separavit haec a praecedentibus Nauckius. 2. λύπας] Libri ταύτας et αὔτας. Correxit Nauckius Fragm. Trag. p. 715. 3. τοῖσιν] Libri τοῖσι. Nauckius πᾶσιν. quicquid est, non recipi debebat a Gaisfordo Grotii correctio ταύτας μὲν — τίσεις.

— 5. ὅστις δὲ θνητῶν] De hoc loco v. Nauckium Fragm. Trag. p. 496.

— 12. ἔστι πάνθ'] Libri ἐς vel εἰς τὰ πάνθ'. Recte Nauckius ἔσθ' ἅπανθ'.

— 14. ὁρώμενον] ὁρώμενος et 15. προσδοκώμενος V. quae servari possunt, si 16. pro δαιμόνιον ᾧ scribas δαίμων ὅτῳ.

— 16. τί] τὰ Heerenius.

— 18. ὧδέ τις κακοῦργος ὢν] Libri ὥστε τῆς ἐπικουρίας, corr. ex Euripide.

— 20. πέλας] Libri τέλος, corr. ex Euripide.

— 31. οὔτοι] Ante Grotium οὔτι. πώποτε] μὴ τρίσῃς Plutarchus, v. Nauckii Euripidis fragm. 969.

P. 30, 1. σῖγα] Ante Grotium σιγῇ.

P. 30, 2. μάρπτει] V. A. μάρπει i. e. μάρψει. V. Nauckium.
— 7. γὰρ αὐτίκ'] Sic V. γὰρ παραυτίκ' A. Cant.
— 9. θεοὺς ἂν ηὖξον] Vulgo θεοὺς ἂν ηὔξαντο. Correxi in Bergkii Diario Ant. Litt. 1844 p. 13. Locus etiam I. H. Vossium ad Hom. h. Cer. p. 151. frustra exercuit.
— 11. φωραθῶσιν ὀφθέντες κακοί] Haec interpolata sunt; suspiceris φωραθῶσιν ἔρξαντες κακά, vel φωραθῶσι δράσαντες κακά. Nisi forte sufficit φωραθῶσι ληφθέντες κακοὶ cll. Sophocle Ant. 402. κἀπίληπτος εὑρέθη (ᾑρέθη), quamquam huius loci paulo diversa est ratio.
— 13. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας] Euripidi sine fabulae nomine tribuere videtur A. ubi ad latus vers. sequ. apponitur ἀνδρομάχ. In eodem codice n. 24. cum n. 23. arcte iungitur. GAISFORD. Cfr. Nauckii Eurip. fr. 150.
— 16. Εὐριπίδου] Αἰσχύλου A.
— 17. τοι] A. τι.
— 20. ὅταν ἴδῃ] Vulgo ὅταν ἔχῃ, quod non recte ἕλῃ scripserunt.
— 21. Αἰσχύλου] Εὐριπίδου Ἀντιόπη A. Aeschylo assignat Theophilus ad Autol. II p. 257. ed. Wolf. Ceterum fr. 26—30. coniuncte exhibentur in A. et Theophilo. GAISFORD. V. Nauckii Aesch. fr. p. 90.
— 22. τό τοι] τῷ τοι V. A. In fine versus dele virgulam.
— 23. καὶ τοὐπίκλημα] καὶ τἀμπλάκημα vulgo, καὶ τὰ ἀμπλάκημα Theophilus, κατ' ἀμπλάκημα Hermannus, quem Nauckius sequitur; ego dubitanter edidi καὶ τοὐπίκλημα.
— 25. ὁρᾷς δίκην ἄναυδον οὐχ ὁρωμένην] Scribendum suspicor ἄναυδον εἰσορμωμένην, causa in propatulo est. Cf. quae scripsi in Fleckeiseni Annal. phil. 1863, p. 383.
— 27. ὀπαδεῖ] Vulgo ὀπηδεῖ, corr. Nauckius, quem vide Trag. graec. fr. p. 716. ἄλλοθ'] ἄλλο δ' A.
— 29. τῶν] νὺξ Theophilus; si recte Stobaeus, in fine praecedentis versus χρόνος fuerit.
— 30. ὅ τι δ' ἂν — τινά] Theophilus ὅ τι ἂν ποιῇς δεινόν, νόμιζ' ὁρᾶν τινα, ex quo τινὰ pro τινάς recepi. Hermanno Menandri hi versus esse videbantur. Sunt fortasse duo fragmenta, quorum primum tragici, alterum comici poetae fuerit.
P. 31, 3. αἴσιμα] Codd. ἴσασιν, ex Homero correctum.

P. 31, 4. *Σοφοκλέους*] V. Nauckium Fragm. Trag. p. 257.

— 8. *ἔστ' ἢ*] Codd. *ἔστι*, corr. Porsonus ad Arist. Plut. 885.

— 9. *Ἀρχιλόχου*] *Αἰσχύλου* A. V. Bergk. P. L. p. 556.

— 10. *Ζεῦ, σὸν μὲν*] *σὸν* adiecit Grotius.

— 12. *λεωργὰ κἀθέμιστα*] v. Bergk. l. l.

— 15. *τὰ γάρ*] Ad latus huius fr. *Ἀντιλόχου* ponit A. quod ex *Ἀρχιλόχου* corruptum existimo, et ad antecedens fr. pertinere. GAISFORD.

— 19. *βλάπτῃ — φυγεῖν*] *βλάπτειν — φύγοι* A. Cant.

— 21. *τᾶς δίκας*] Sic Nauckius, codd. *τῆς δίκης*, praeter A. et Cant. qui *τὰς δίκας*.

— 31. *δοκεῖς*] *δοκεῖ* codd. *δοκεῖς* cod. A. Floril. 28, 12. cf. Nauck. Fragm. Trag. p. 537.

P. 32, 2. *ἢ παισὶν*] *ἢ τοῖσιν* Valckenarius, *ἢ καὶ σὺν* Boissonadus. Fortasse scripsit Euripides *ἢ ̓ταισιν* i. e. *ἢ ἔταισιν*.

— 3. *ἠτἆρα*] Sic scribendum cum Nauckio pro *ἢ τἆρα*; idem l. 4. pro *εἰ* recte *ἢ* revocavit ex A.

— 6. *μόνη 'στὶν ἀπαραίτητος ἀνθρώποις δίκη*] Pro *ἀνθρώποις* Iacobsius Ep. crit. ad Heeren. p. 228. mavult *ἐν θνητοῖς*, quo non opus est. Ceterum simillimus versus Menandri est *μόνος ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως* apud Stobaeum Flor. 64, 8.

— 8. *μὴ μουσοποίει*] *μηδὲν σὺ ποίει* Grotius, *μή που σὺ ποίει* Heerenius, cui praestaret *μή μοι σὺ ποίει*.

— 9. *πόρρω*] Imo *πρόσω*, male apud Plutarchum Mor. p. 1124. F. legitur *πέλας*.

— 11. *κακὰ φρονῶν*] *κακῶν* A. Gaisfordus *κάκ' ἀφρονῶν*, Nauckius *κάκ' εὖ φρονῶν*.

— 16. Ab hoc versu A. V. E. novum fragmentum incipiunt.

— 17. *τᾶς ἀδίκου βιοτᾶς*] *τὰς ἀδίκους βιωτὰς* A. *ἀφανὲς*] om. A.

— 23. *Εὐριπίδου Ἀρχελάου*] V. Nauckium Fr. Trag. p. 345.

— 24. *θεῶν σὺ*] *σὺ* om. A. recte Orion *τῶν θεῶν*.

— 25. *μακρὰν*] Vulgo *που μάκρ'*, A. *που μακρὰν*. *ἀπῳκίσθαι*] Ante Gaisfordum *ἀποικεῖσθαι*, Orion *ἀποκεῖσθαι*.

— 28. *ἄφνω μολοῦσα*] Ante Grotium *ἀμφωμολοῦσα*.

P. 32, 29. *Αἴαντι*] Hoc solus Canterus habet.

— 31. *ἐξέλαμψε θεῖον*] Libri *ἐξέλαμψε ὅσιον*, correxit Cobetus.

P. 33, 2. *οὐ γάρ*] *ἀλλὰ γάρ ἐστιν* A. *οὐ γάρ ἐστιν* Cant. *καὶ ψευδ.* in A. post *κτήσασθαι*. GAISFORD. 4. *ἀλλά*] Om. A. qui mox *ἤλπισεν* pro *ἤνθησεν* et *ἐὰν* pro *ἄν*. GAISFORD.

— 10. *καλοὺς καὶ ἀγαθούς*] Imo *καλοὺς κἀγαθούς*.

— 20. *πολὺ διαφέρειν*] Libri *πολὺ αἲ διαφέρειν*, *πολὺ ἂν διαφέρειν* cum Heerenio Gaisfordus, qui ipse suspicatur *πολὺ νὴ Δία διαφέρειν*. Apertum est *ΑΙ* ex sequenti *ΔΙ* natum esse, quare delevi.

— 30. *πάντα περ ὁρῶσα*] Scribendum *πάντα περιορῶσα*.

— 31. *καθάπερ γάρ*] Vulgo *καθάπερ οὖν*, om. *οὖν* A. quod Heerenius demum addidisse videtur.

P. 34, 2. *ἐκείναις*] Vulgo *ἐκείνοις*, quod revocandum est. *ἐκείνῃ*] *ἐκεῖνα* A. recte.

— 5. *ἀναμαρτεῖν*] I. e. *ἀναμάρτητον εἶναι*, fallitur Heerenius.

— 6. *ἁμαρτανόντων. ἀνθρώπων γὰρ γένος*] Vulgo *ἁμαρτανόντων ἀνθρώπων. γένος γάρ*.

— 8. *συνεστός*] Post h. v. lacunam indicavi, nisi scriptor anacolutho usus est.

— 9. *ὀλισθάνειν*] Vulgo *ὀλισθαίνειν*, quod ferendum erat.

— 25. *ἂν διοικοῖεν*] Vulgo *διοικοῖεν*.

— 28. *μετ' οὐδενὸς λόγου λέγειν*] *λόγου* quod abest vulgo adieci.

— 29. *ποιητική*] Homerus Il. *ι*, 495.

P. 35, 1. *στρεπτοί*] Homerus Il. *ι*, 493.

— 4. *οὐ μὴν*] Vulgo *οὐ μέν*.

— 8. *δυσχρηστίας*] Corr. *δυσχρηστίαις*.

— 15. *σωματικαῖς τ' — καὶ ταῖς τῶν ἐκτός*] Vulgo *σωματικαῖς — καὶ ταῖς ἐκτός*.

P. 36, 8. *παντί τ'*] Vulgo *παντὶ δ'*.

P. 37, 23. *Πορφυρίου*] Hunc locum ediderunt Schottus Obs. Hum. p. 229 ex ms. Ant. Augustini et Holstenius inter Opusc. Porphyrii Romae 1630, p. 148. ex ms. Vat. HEEREN.

— 24. *Ἰνδοί*] Libri *ἰδού*, corr. in marg. cod. Par. *Ἀντω-*

νίνου] Hunc Heliogabalum esse, ex Emesa urbe oriundum, adnotavit Heerenius.

P. 37, 25. *'Εμισῶν*] Ita A. *'Εμεσῶν* V. E. *εἰς τὴν Συρίαν ἀφικομένου*] *ἀφικομένου* seclusit Heerenius; secludendum fortasse etiam *εἰς τὴν Συρίαν*, quod more seriorum pro *ἐν τῇ Συρίᾳ* dictum a glossatore ad *ἐξ 'Εμισῶν* adscriptum esse videtur.

— 28. *δοκιμαστηρίαν*] Legebatur *δοκιμαστηρίου*, A. *δοκιμαστήριον*.

— 30. *εἰσάγεται*] Hoc supplevi; post *ἀρνῆται* pone virgulam.

P. 38, 1. *θέλοντα*] Ante Holstenium *θέλοντος*. A. *θέλον*.

— 2. *παραδεχόμενον*] *περιδεχόμενον* A.

— 5. *συκοφαντῶσι*] Malim *συκοφαντοῦσι*.

— 6. *ἐστὶν ἄχρι*] Ita A. V. pro *ἐστὶ μέχρι*.

— 7. *ὁτουοῦν*] Sic A., *οὕτως* V. *ἐπιβαίνοντος*] Ita A. pro *καταβαίνοντος*.

— 8. *δ' ὁ*] Vulgo *δὲ*. — 12. *ἐνάγουσι*] Ante Schottum *ἀνάγουσι*. — 14. *τῷ*] Sic A., *τὸ* alii.

— 15. *ἔλεγχον γιγνόμενον*] Sic A., vulgo *γενόμενον ἔλεγχον*.

— 17. *ὁμοῦ*] Addunt A. et Par.

— 26. *δεξιὸν*] Hoc cur adderem nulla fortasse causa erat.

— 28. *σύγκρασιν*] Post h. v. spatium circiter quatuor literarum haberi A. adnotavit Gaisfordus. *ἀδιαιρέτως*] An *ἀδιαίρετον*?

— 31. *μαζὸν*] Ita A. pro *μαστόν*.

— 32. *βραχιόνων τέχνῃ*] Inter haec spatiolum habent A. V. E. Par. *θαυμαστῇ* excidisse suspicatur Heeren.

P. 39, 2. *τουτέστιν*] Ita A. pro *τουτέστι καί*. *ποταμὸν*] Malim *ποταμούς*.

— 5. *θεατὸν*] Ante Heerenium *θυτόν*. Holstenius vertens *exemplum sibi propositum* Heerenio legisse videtur *θετόν*. Fortasse fuit [*αἰσ*]*θητόν*.

— 6. *ἐζήτησα*] *ἐζήτασα* A.

— 7. *Σανδάλης*] Fuit, opinor, *Σανδάνης*, ut *Βαρδισάνης*, *'Αριοβαρζάνης* alia.

P. 39, 9. ἐκεῖνος· οὔτε γὰρ] οὔτε γὰρ ἐκεῖνος A. χρύσεος] χρύσιος A. i. e. χρύσειος. ἀργύρεος] Vulgo ἀργύριος.
— 16. κεφαλῇ τούτου] τούτου add. A.
— 18. καθημένου] καθήμενον A.
— 20. παύεσθαι τοὺς ἱδρῶτας] Heeren. τοῦ ἱδρῶτος.
— 21. φέρειν ἱδρῶτα] Fort. ῥέειν ἱδρῶτα.
— 22. ἐνδοτέρω] ἐνδότερον A.
P. 40, 4. νηστεύουσι] νηστεύσωσι A. — 5. φησὶν] φασὶν A. τοὺς] Addidit Heeren.
— 18. Ἀπολλώνιον] V. Olearium ad Philostratum V. Apoll. III, 32. p. 123. a Gaisfordo laudatum.
— 21. Ταντάλειον] Vulgo Ταντάλιον.
— 22. Ταντάλου] Vulgo Ταντάλιον, A. V. Τάνταλον.
— 23. ἐπὶ] Vulgo ὑπό.
— 27. ΓΙΝΕΤΑΙ] ΓΙΝΕΣΘΑΙ A.
— 30. Μοῖρ' ὦ] Ante Grotium Μοῖρα.
P. 41, 1. πάντολμ' ἀνάγκη] Libri πᾶν τὸ λῆμ' ἀνάγκης. Correxit Porsonus ad Eurip. Phoen. 1622.
— 3. τῇσδε] Ante Ruhnk. ad h. Cer. 207. τῆς τε.
— 7. Σιμωνίδου] Deest lemma mss. vid. Heindorf ad Platonis Protag. p. 345. Steph. GAISFORD.
— 10. οσίᾳ] ὁσία vulgo, correxit Nauckius. Cobetus θεία. Tum πολεμιωτάτη V. A.
— 23. Δικυμνίῳ] διδύμῳ libri, correxit Gaisfordus.
— 26. Quae hic sequuntur partim leguntur apud Plut. de plac. Phil. 1, 25. (p. 884. E.) et Galeni Hist. Phil. c. 10 (T. XIX p. 261. ed. Kühn.), reliqua vero ex eodem Plutarchi opere, etsi non amplius in eo leguntur, a Stobaeo hausta esse nemo facile dubitaverit. HEEREN.
— 27. κρατεῖν γὰρ] Libri τί γάρ. Emendate Plutarchus.
P. 42, 2. δίκην] δίνην Beckius e Diog. Laert. IX, 45. πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων. Revocavi δίκην cll. Stobaeo Ecl. Phys. I, p. 41, 32. Parmenidis placita componente ἥντινα καὶ δαίμονα καὶ κυβερνῆτιν καὶ κληροῦχον ἐπονομάζει δίκην τε καὶ ἀνάγκην, nisi hic quoque δίνην scribendum. Adde Hermen supra p. 38, 29 sqq.
— 9. ἀνάγκην] Post h. v. delevit Gaisfordus αἰτίαν χρη-

στικὴν τ. ἀ. κ. τ. σ. quae suo loco leguntur paulo infra. ἐν τῷ Τιμαίῳ] P. 48. A.

P. 42, 20. ἀσχηματιστον] Praestare videtur ἀσχήματον.

— 22. ἅς] Addidit Heerenius.

— 26. δημιουργοῦ] Post h. v. nonnulla exciderunt. Desideratur alterum genus rerum incorporeorum. Nam cum primum modo indicasset, subito sequitur tertium. Suppletur hoc, saltem quod nomen, ex iis quae infra sequuntur, in quibus τὸ ἄλογον, nulla tamen ampliori explicatione addita, pro altero incorporeorum genere ponitur. Brutorum tamen animas innui, verisimile est. HEEREN.

— 27. ἀσωμάτων] ἀσωματῶς A. ἀσώματον Patritius.

— 29. διαφοραί] Ante Patritium διάφορα, quod fortasse revocandum.

P. 43, 3. τούτων] τούτω V. A. σωμάτων suspicatur Heerenius, *haec per se incorporea esse.*

— 5. σώζουσα] σώζουσαν A. Cant. Patr. ἐπείγ'] Vulgo ἔπειτ', A. ἔπειθ' quare possis etiam ἐπεί. αὐτὴ ἡ οὐσία] Libri αὐτὴ (A. αὐτὴ) ἡ οὖσα. correxit Patritius.

— 7. αἱρεῖται] Libri αἴρεται vel αἵρεται, quod correxi.

— 8. τοῦτο δὲ τοῦ κόσμου] Haec qui corrupta esse vidit Heerenius seclusit.

— 22. δαιμόνιον] δαιμόνιος A.

— 23. μοῖραν] Libri μοίρα, Grotius μοίρας, scripsi μοῖραν.

— 24. στρέφει] στρέφεις A. Cant. ἄλλοτ' ἄλλως] Hoc dedi pro ἄλλους ἄλλως, rectius fortasse quam Hermannus, qui ἄλλους ἄλλοσ' scripsit.

— 26. θνατοῖσι] Libri θνητοῖς, correxit Neue.

— 27. Ἄρης] Post h. v. plene interpungit A. sic: — deinde exhibet litteris rubris pro lemmate εὐριπι ἀνδρο. βακχυλι. μένανδροσ. ἡσιο θεογο. Tum tanquam novus articulus οὔτε κ. GAISFORD. πάμφθερσις] Sic V. A. πανφθέρσις E.

— 30. γαῖαν] Vulgo γᾶν, corr. Boeckhius.

P. 44, 2. ἅπαντι] ἅπαντ' ὁ codd. corr. Grotius.

— 7. γινομένοισι] Vulgo γεινομένοισι, illud A.

P. 44, 13. βουκολικῶν] βουκολίων A. Cant.
— 15. τὸν Φοῖβον ἕλεν] τὸν βίον ἕλεν V. A.
— 16. ἐπεβώετο] δ' ἐθέρεντο V. ἐπεβένετο E. ἐπεβένετο A. ἐπεμαίετο Vulcanius.
— 17. χρῖεν] χρεῖεν bis A. ἀμβροσίῃ] A. ἀμβροσία, scribendum igitur ἀμβροσίᾳ.
— 18. μοιραῖα — τραύματα] μοραῖσι (μοίρασι A.) — φάρμακα ante Hermannum. ἀναλθέα] ἀναλθία V. A.
— 25. κλύετ' ὦ Μοῖραι] κλύτε Μοῖραι ante Seidlerum.
— 32. Κλωθὼ — συντυχιᾶν] Simonidis vel Bacchylidis videtur fragmentum esse. Tragici an lyrici sit dubitant Heeren et Bergkius P. L. p. 1073. tragici esse non puto.
P. 45, 1. ἐπακούσατ'] Ante Bergkium ἐπακούσατε.
— 3. ἄμμιν] Corrige operarum errorem ἀμμίν.
— 4. ἀδελφὰς] Scripsi ἀδελφεὰς L. Dindorfium sequutus.
— 10. Ἑρμοῦ] Sic A. non ut ex eo codice enotavit Heerenius περὶ εἱμαρμένης Ἑρμοῦ. Ita vero Canteri margo. Versus qui sequuntur leguntur etiam in Append. ad Anthol. Pal. p. 768. n. 40. Vid. Iacobsii annotatio p. 898. GAISFORD. Si Hermae locus est, certe diversus hic Hermes est ab eo, cuius plurima fragmenta prosa oratione scripta servavit Stobaeus.
— 12. μετα τοῖσι δ' ἀεὶ] Vulgo μετὰ τοῖσιν ἀεὶ δ', corr. Iacobsius. ἐπινίσσεται] Vulgo ἐπινήσεται, Iacobsius περινίσσεται.
— 13. στυγνὸς] νυκτὸς A. V. στυγνὸς Κρόνος marg. Cant.
— 14. παστοφόρος] An παστοπόλος? i. e. παστοστόλος. εὔπτερος] Ita Anthologia, εὔσπερος libri, εὔσπορος Grotius.
— 18. μεμερίσμεθα] Corrigendum suspicor μεμορήμεθα.
— 25. Philosophorum decreta quae sequuntur partim extant quoque apud Plut. plac. phil. I, 27 et 28. et apud Gal. H. Phil. c. x. multo tamen auctiora ap. Stobaeum. HEEREN.
— 25. οἱ στωικοὶ] Haec supplevit Heerenius cll. Plut. plac. ph. I, 27. οἱ στωικοὶ τὴν εἱμαρμένην αἰτιῶν τεταγμένην.
P. 46, 2. εἱμαρμένη] εἱμαρμένα A.
— 14. τάξει] Forsitan τάξεως.
— 16. ὅρων] Libri ὡρῶν, correxit Heerenius.

P. 46, 27. ὅτι οἷα] Ante Heerenium *οἷον* sine ὅτι. Eidem debetur quod mox legitur ἕκαστοι pro ἕκαστα.

— 28. *Ἄτροπον*] *Ἄτροπος* V. A. recte, si scripseris supra *Λάχεσις*, ut scriptor in rectam orationem transeat.

— 31. *γεννώμενα*] Recte *γενόμενα* A. tum pro *κλωθωμένοις* repone *κλωθομένοις*.

P. 47, 2. *συμπαριστaμένων ἀχρήστως*] Heerenius *εὐχρήστως*, quod *probe* vertit; aptius ad sententiam fuerit *ἀχωρίστως*, *ut non divellantur*, vel *εὐχαρίστως*.

— 10. *πρῶτος γὰρ αὐτῆς τυγχάνει*] Heerenius *πρώτως γὰρ αὕτη τυγχάνει*, quod significare vult, *primum locum obtinet providentia.* Apertum est aliud quid latere.

— 18. *εἱμαρμένη δέ, διότι καὶ ἀνάγκη*] Heerenius *εἱμαρμένη δὲ [μετὰ τοῦτο], διότι* etc. *fatum nempe, adeoque etiam necessitatem, locum habere post providentiam.*

— 14. *ἡ εἱμαρμένη*] Addidi articulum.

— 20. *αὐτὸ τὸ πρῶτον*] *αὐτὸς τὸ πρώτως* V. A.

— 21. *τὰ ὅλα*] Haec absunt a V. *τὰ ὄντα* A. (*ὅπλα* typographicum vitium est). *τὸ*] *τὶ* A.

— 23. *συναναφέρεται*] Ita A. reliqui, ut videtur, *συναφέρεται*. Heerenius *συμφέρεται*.

— 25. *αἰτίων*] Vulgo *αἰτιῶν*, illud etiam l. 30. restituendum.

— 27. *ἐκκρέμαται*] *ἐκκρεμμαται* A.

— 29. *τῆς αἰτίας*] *τῆς σοφίας* V. A.

— 30. *εἱργμὸς*] Scribendum *εἱρμός*. Cfr. p. 110, 15.

P. 48, 2. *αὐτῷ*] *αὐτῶν* A. *τῶν αἰτιῶν*] Ita Heerenius, *τῆς αἰτίας* V. A.

— 4. *μονοειδῶς*] Intelligerem si *ὁμοειδῶς* scriptum esset.

— 24. 25. *χὤπερ — ἀνάγκα*] Lyrici poetae hoc fragmentum esse indicavi in Philologo Gott. XIV. p. 34. *χὤπερ*] Cant. *ὅσπερ*, V. A. *ὤπερ*, E. *ὥσπερ*, Gaisfordus *χὤπερ*. *νεύσῃ*] Vulgo *νεύσει*. *τούτῳ*] *τοῦτο* V. *τοῦτοι* A. *τούτω* apud Cant. quod verum videtur. *κέκλωστ'*] Vulgo *κέκλωτ'*, A. *κέκλῦ τ'*.

— 26. *εἱμαρμένην καὶ ἀδράστειαν καλοῦσι*] Plutarchus de Stoic. repugn. p. 1056. *τὴν εἱμαρμένην — αὐτὸς* (Chrysippus) *ἄτροπον καλεῖ καὶ ἀδράστειαν καὶ ἀνάγκην.* Aristoteles de Mundo p. 401, 15. Iovem dici *νέμεσιν ἀπὸ τῆς ἑκά-*

στῳ διανεμήσεως, ἀδράστειαν δὲ ἀναπόδραστον αἰτίαν οὖσαν κατὰ φύσιν. Arius Didymus apud Eusebium Praep. Ev. XV. 15. p. 818 ª. Ἀδράστειαν δέ (καλοῦσι τὸν Δία), ὅτι οὐδὲν ἔστιν αὐτὸν ἀποδιδράσκειν.

P. 50, 7. ὅπερ αἰνίττεται καὶ ὁ μῦθος] Mirabili varietate Aristoteles περαίνεται δὲ καὶ ὁ μῦθος οὐκ ἀτάκτως, e Stobaeo fortasse corrigendus.

— 10. Πλάτων] Legg. IV p. 715.

— 11. εὐθέα] Cant. εὐθέως, V. A. εὐθέα, Plato et Aristoteles εὐθεία, quod reponendum.

— 16. οὐδὲν γάρ, Κλέων, ἀνθρώπινος νοῦς ἐστιν ἄλλο τῆς τύχης] Ita correxi librorum scripturam οὐδὲν γὰρ πλέον ἀνθρώπινος κ. τ. ἑ. cui tutandae afferri non potest Philemo Fragm. inc. 26, 2. πλέον οὐδὲν ἄλλο τοῦ ζητεῖν ἔχεις.

— 17. ἄλλο τῆς τύχης] A. Cant. ἀλλ' ὁ τῆς τύχης, Dobraeus Adv. II. p. 278. ἀλλὰ τὸ τῆς τύχης.

— 18. εἴτ' ἐστὶ τοῦτο πνεῦμα θεῖον εἴτε νοῦς] Postremorum loco nescio an scribendum sit εἴτε μή.

— 19. ἅπαντα] Hoc adiecit Grotius. στρέφον] Suspicor scribendum esse τρέφον.

— 22. πάνθ' ὅσα] Ante Grotium ἅπανθ' ὅσα. νοοῦμεν ἢ λέγομεν] Libri ποιοῦμεν ἢ γέγονεν. Correxit Canterus in marg.

— 23. τύχη 'στίν] Ante Grotium τύχης ἐστίν. ἐπιγεγραμμένοι] Male de militibus conscriptis explicat Gaisfordus. V. quae dixi ad Menandri Reliquias p. 169.

— 25—27. Haec a praecedentibus separanda esse monui iam olim, et separari in A. adnotavit Gaisfordus.

— 26. τὴν θεόν] Scribendum erat τὴν θεῶν, ut voluit Bentleius.

P. 51, 1. Ἀρχιλόχου] Archilochi nomen supplendum esse acute vidit Liebelius Fragm. Archil. p. **.

— 10. ἐπισκοποῦσ' ἀεί] Libri ἐπισκοποῦσα et ἐπισκοπεῖ. correxit post Iacobsium Ep. crit. ad Heer. p. 229. Gaisfordus.

— 12. μερίδα] Delendum esse probabiliter suspicatur Iacobsius.

— 15. πράγματ'] Om. V. A.

— 20. πολλά] πολλοὺς A.

P. 51, 22. *οὐ παντὸς — κρίνων ἂν ὀρθῶς ὑπολαβεῖν τίς μοι δοκεῖ*] Forsitan *ὁ παντὸς — κρίνων ἄρ' οὐκ ὀρθῶς ὑπολαβεῖν μοι δοκεῖ.* Cf. Fragm. Com. vol. IV. p. 219.

— 24. *ἔνια*] Ita V. A. vulgo *ἐνίοτε*, fortasse *ἐνίοις* scribendum.

— 27. *πρώην*] Ante Bentleium *πρώτη*.

— 28. *γινώμεθ'*] Libri *γίνωντ'*, emendavit Bentleius.

— 32. *τὸν εὐτυχοῦντα*] *τὸν ἐντυχοῦντα* A.

P. 52, 1. *Βακχυλίδου*] Legebatur *Αἰσχύλου*. Bacchylidi locum vindicare conatus sum Philol. Gott. XIV. p. 4. nec muto sententiam, quamvis Heerenius in Var. Lect. Stob. vol. II. p. 12. ex V. A. E. hoc lemma enotaverit *Αἰσχύλου Ἀριστοτελ.*, postquam in adnotatione p. 198. haec scripserat: *splendidos, qui sequuntur, versus, codd. V. A. E. Aeschylo tribuunt*, de Aristotelis nomine ne verbum quidem adiiciens. Atque in Aug. certe cod. nullum esse eius vestigium docet Gaisfordi, qui accuratissime illum cod. contulit, silentium. Aristoteli locum assignavit Bergkius P. L. p. 521.

— 2. *τύχα τε καί*] Vulgo *τύχα* (A. *τύχαν*) *καί*.

— 3. *τέρμα,.τύ*] Ita pro *τέρματι* vel *τέρμα* dedit Grotius. *θακεῖς ἕδρας*] Hoc l. l. posui pro librorum scriptura *ἄκος δρῷς*, nescius idem restituisse Iacobsium Epist. crit. ad Heer. p. 230.

— 9. *ἄγαγες*] *ἤγαγες* A. E.

— 10. *προφερεστάτα*] *προφερέστατα* V., *προφανέστατα* A., *προφανέστατον* E.

— 18. *μὴ θελούσης τῆς τύχης*] Si Charemonis locus est, scribendum *μὴ θελησάσης τύχης*. At fortasse Philemoni hoc fragmentum assignandum est.

— 22. *διοικεῖν οὖν*] *διοικεῖν γοῦν* Nauckius Trag. Fragm. p. 718.

— 24. Excerpta quae hic sequuntur partim leguntur quoque apud Plut. de plac. philos. I, 29. partim apud Galenum hist. phil. X. 12. ita tamen ut [pleraque] apud Stobaeum longe pleniora sint. HEEREN. *Ἀριστοτέλης*] *Ἀριστοτέλους* Cant. et sic A. ubi non in contextu, sed in margine pro lemmate legitur. Plutarchus et Galenus plenius *Ἀριστοτέλης αἰτίαν κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς καθ' ὁρμὴν ἕνεκά τινος γινομένοις, ἄδηλον καὶ ἄστατον· διαφέρειν δὲ* etc. Vide paullo infra. GAISFORD.

Petita haec esse Aristolelis placita ex Phys. II, 6. adnotavit Heerenius.

P. 52, 27. ἐν τοῖς ἔξω πράξεως] I. e. casus tantum tribuitur iis, quae non habent πρᾶξιν, i. e. actionem liberam. Id enim vocat Aristoteles πρᾶξιν. cf. Phys. l. c. HEEREN.

P. 53, 1. Πλάτων] Copiosius de hac Platonis explicatione et de omni hoc loco disputare Plutarchum de Fato Op. vol. II. p. 572. monuit Heeren.

— 5. Ἀριστοτέλης] Hausta haec sunt ex Aristotele Phys. II, 5. 6. ita tamen, ut verba philosophi subinde paulum mutata et quae ipse fusius disputat, arctius contracta sint. HEEREN.

— 12. τελεῖσθαι δὲ] Ante Heerenium τελεῖσθαι γάρ.

— 23. ἀκαιρία] σκεωρίαι A., i. e. σκαιωρίαι, quae notabilis est lectionis varietas ac fortasse Platoni restituenda.

P. 54, 1. καιρῷ] καιρὸν A. et mox κυβερνητικόν.

— 6. προσδιαρθροῖ] προσιαρθεῖ Cant. προσδιαρθρεῖ V. A. E. correxit Heerenius.

— 9. φύσεως] Hoc suasu Heerenii adieci, qui affert Theophrastum in fragmento de Metaph. ed. Opor. p. 267. ἡ δὲ φύσις — δῆλον ὡς αἰτίαν θετέον ταύτην τῆς κινήσεως. Ad quae conferri possunt quae Heerenius vol. II, p. 442. edidit incerti scriptoris verba: φύσις ἐστὶ σχεδὸν ὀφθαλμοῖς μὲν ἀθέατος, νῷ δὲ θεωρητή, τοῖς σώμασιν ἐγκατεσπαρμένη παρὰ θεοῦ, ἀρχὴ γενήσεως καὶ ἐρημίας, ubi corrige κινήσεως καὶ ἠρεμίας.

— 24. βλάστοιεν] Libri βλάπτοιεν et βάπτοιεν. Correxit Wyttenbachius apud Mahnium de Aristoxeno p. 110.

— 25. εὐθυβολοῖεν] Libri εὐθύβουλοι εἶεν, εὐθυβόλοι εἶεν Wyttenbachius l. l., perfecit emendationem Iacobsius Epist. crit. ad Heeren. p. 230.

— 27. καὶ ταρασσομένης] An διαταρασσομένης? certe καὶ superfluum.

— 28. ἀτυχίαν] εὐτυχίαν V. A.

— 30. δοκεῖ] οὐ δεῖ V. ὁ δεῖ A. E. τύχα] Ante Heerenium τάχα.

P. 55, 1. ἀτέραις] Hoc pro ἑτέραις posui ex V. ἁ τύχα] Ante haec omisit nonnulla excerptor.

— 2. ἐντί] ἐν τινα Cant. ἔν τιν' V. A. Gaisfordus ἔντιν, praetuli ἐντί.

P. 55, 4. τὸ ἐπισυμβαῖνον] Ante Heerenium ἐπὶ τὸ συμβαῖνον.

— 5. ἀπροαισθήτως] Ita A. et Cant. ἀπροαιρέτως V.

— 7. ταυτᾶν] Vulgo τούτων.

— 8. ἔχουσα] Ita scripsi cum Heerenio pro ἔχοντα, A. ἔχοντι.

— 9. σύνταξιν ἔχουσα, αὐταυτόθεν] Vulgo σύνταξιν ἔχουσα αὐτά, αὐτόθεν.

— 10. τῷ αυτομάτῳ] Imo τωὐτομάτῳ.

— 14. τὰ πράγματα] Haec fortasse delenda.

— 15. ἐπικρατευσάσας] Ante Heerenium ἐπικρατεύσασα.

P. 56, 8. οὐ χρῆται νόμοις καθ' οὓς κρίνει τὰ πράγματα] Hunc versum utpote aliunde illatum uncis inclusit Meineke. GAISFORD.

— 14. τόν θ' ὃν] Ante Grotium τόνδ' ὃν, quod qui retinet Musgravius vs. 1. scripsit ταῖς βροτῶν τύχαις. ὅστις ἐστὶ δή] Porsoni et Blomfieldi ed. Aeschyli Ag. 155. emendatio est, vulgo ῷ τάδ' ἐστὶ δή.

— 15. ἐκλάμπει] Bene Nauckius ἐκπέμπει, quod proprium in hac re verbum est. Cf. Cleomedes Theor. IV, p. 80. ἡ σελήνη μέχρι γῆς ἐκπέμπει τὴν ἀπ' αὐτῆς λαμπηδόνα.

— 19. συννέφει] Ita A., vulgo συννεφεῖ. V. Cobetum V. L. p. 134.

— 21. φθίνουσ' ἐτείοις προσφερεῖς] Libri φθίνου δ' αἰτίοις προσφέροις. Emendavit Valckenarius, sed pro προσφερεῖς malim προσφόρως.

— 23. ἀσύστατον] Vulgo ἄστατον, correxi e Plutarcho de Plac. Phil. I, 29. et Galeno hist. Phil. 10.

— 30. Διωτογένεος] Vulgo Διοτογενέος. De hoc similibusque nominibus dixi Praef. ad Flor. vol. IV. p. 69.

— 31. ὁσιότατος] Vulgo ὁσιότητος.

— 32. Locum hunc Diotogenis apposuit Stobaeus etiam Flor. XCIII, 130. (vol. II. p. 135, 6—17.) ubi initio legitur ἔπειτα γάρ. τέτορες] Vulgo τέτταρες ut Par. A. in Flor. ubi Trinc. τέτορες, Gesn. τέττορες.

P. 57, 1. ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι] ἐπὶ delet Heerenius, fort. scribendum ἐπιτελέοντι; nisi haec prorsus eicienda sunt.

— 2. ἐξ ἄθεος] Post haec indicavi lacunam, in qua quae

φύσεως vis esset dictum erat, rectius facturus, si lacunae signa post τῶν μὲν posuissem, ut fecit Heerenius et Iacobsius Epist. crit. ad Heer. p. 231. qui recte supplere videtur καὶ τῶν μὲν [ἐξ ἀνάγκας φύσις ἀγεμών, τῶν δ'] ἐξ ἄθεος. male de his statui etiam Praef. Flor. II, p. XIV.

P. 57, 3. ἐπιστάτας καὶ δαμιοεργὸς] Vulgo ἐπιστάτης (A. ἐπίστατος) καὶ δημιουργός.

— 4. τελεωθέντων] τελεθέντων V. A. τελεωθάντων Cant. τελεθόντων Flor. correxit Heerenius.

— 5. τέχνα κα] Addidi κα. μάτηρ] μάταρ A.

— 6. ὡς ἔτυχεν] Haec fortasse delenda. τῶ αὐτομάτω] Vulgo τοῦ αὐτομάτου. Scribendum τωυτομάτω.

— 8. ταύταν] Libri ταῦτα, corr. e Flor.

— 9. τεταγμέναν] τεταγμένως Cant. τεταγμένα V. τεταγμέναν A. et Flor. πεφρονημένως] πεπρωνημένως V., πεπρονμς (ει) A, πεφρονημένως cod. Par. Florilegii. πεφροντισμένως dubitanter Heerenius.

— 10. ποιέν] ποῖεν A., ποιεῦν male Flor. γεννηθεῖσα δὲ ἡ] Ad dialectum rectius γενναθεῖσα δὲ ἁ Flor. γένεος] Ita F. et Flor. γενέως A., γένος Cant.

— 14. ΑΝ] Vulgo om.

— 16. τὸ φῶς] Ante Grotium φῶς.

— 18. θνητοῖς παρέδειξαν] Flor. XXIX, 41. ὑπέδειξαν, A. ἔδειξα (αν). An θνητοῖσιν ἔδειξαν?

— 19. ἐφευρίσκουσιν] Libri ἐφεύρισκον. corr. e Flor.

— 23. Χαιρήμονος] Ita Cant. ceteri om.

— 30. δάκνων] Libri δανθανὼν vel δαδανὼν. Correxit Grotius.

P. 58, 1. τεθηγμένῳ νῦν· ἀλλ' ὁ μυρίος χρόνος] Libri τεθηγμένον· ἐν (σὺν V.) ἄλλοις μυρίοις χρόνοις. Feliciter emendavit Nauckius.

— 4. χρήσασθαι χρόνοις] Ita correxi editum τρόποις.

— 8. ἄξι' ἐστὶ] Libri ἄναξ ἐστὶ, quod ὦναξ ἐστὶ scripsit Heerenius, ego L. Dindorfium Thes. L. G. v. σκοπεῖσθαι sequutus sum.

— 10. Κριτίου] Male Gaisfordus ex A. dedit Κριτία.

— 11. ὁ χρόνος ἁπάσης ἐστὶν ὀργῆς φάρμακον] ὀργῆς

ἐστι φάρμακον V. Tragicos numeros restituere licebit transponendo ὀργῆς ἁπάσης ὁ χρόνος ἐστὶ φάρμακον. Sed res incerta est; ac fortasse lemma *Κριτίου* ex *Κρατίνου* corruptum est.

P. 58, 14. *Νικοστράτου*] Nicostrato h. v. tribuit cum Cant. Grotius. In codd. V. A. E. Nicostrati nomen ad proximum trahitur. Legitur autem is in codd. continuo cum nostro, unde probabile est, utrumque Nicostrati esse. HEEREN.

— 17. δυσαρεστότερον] δυσαρεστότατον V. δυσαρεσκότατον A. δυσάρεστον Cant. δυσαρεστότατον Heeren. οὐδὲ ἕν] Ante Grotium οὐδέν.

— 19. *Λακώνων*] *Λακόνων* A. Cratini vel Eupolidis esse suspicatur Gaisfordus. Fort. *Λαοκόωντι*, ut Sophoclis locus sit; ac bene convenit cum no. 17.

— 21. *Σιμωνίδου*] Citare hos versus ἐκ τῶν ἐπιγραμμάτων Iohannem Stobaeum in libro ἐκλογῶν φυσικῶν γνωμῶν testis est Ursinus Carm. Nov. illustr. fem. p. 335. Grotii lemma *Incertus Caco* pertinere videtur ad praecedens fragmentum, quod ipsi ἀδέσποτον est. Simonidi tribuitur in Anthol. Pal. App. 84.

— 24. *Ἀγάθωνος*] *Ἀγάθονος* A. *Ἀγάθων. μόν* (sic) Cant.

— 31. ἅμα κραταιᾷ τλαμοσύνᾳ] Hoc scripsi ex emendatione Heerenii, in quam postea etiam Ellendtius incidit. libri habent τερμοσύναι, pro quo nescio an scripserit Sophocles χρημοσύνᾳ, *egestate*. Cf. Theocritus XXI, 1. πενία τὰς τέχνας ἐγείρει.

P. 59, 7. λάλος ἐστὶν οὗτος, οὐκ ἐρωτῶσιν λέγει] λάλος pro ἄλλος Canteri emendatio est; ceterum scripsisse suspicor Euripidem λάλος γάρ ἐστι κοὐκ ἐρωτῶσιν λέγει, sive λάλος γὰρ οὗτος, οὐδ' ἐρωτῶσιν λέγει.

— 12. ὅ τοι] Ita Bergkius, Cant. οὔ τοι, at recte V. A. ὅτι, quod revocandum.

— 13. καὶ πάντα ψήχει] Bergkius πάντα καταψήχει.

— 16. ποιεῖ] Imo φύει, ut apud Sophoclem est.

— 17. κοὐκ] Ante Heerenium οὐκ.

— 24. πάντα εἰς φάος ἄγει] Fort. πάντα πρὸς τὸ φῶς ἄγει, vel πάντ' ἂν εἰς τὸ φῶς ἄγοι.

— 28. *Χαιρήμονος*] Sic A. Philemoni tanquam ex eo codice et V. E. tribuit Heeren. GAISFORD.

P. 59, 31. *χρόνῳ τὰ πάντα γίγνεται καὶ κρίνεται*] Chaeremoni tribuit Canterus. Suspectum mihi est *κρίνεται*, quod recte habet in Menandri Monost. 368. *νόμῳ τὰ πάντα γίνεται καὶ κρίνεται*, unde in h. v. illatum videtur, in quo scripserim *φθείρεται*, ut est apud Aristot. Phys. IV, 13. p. 222, 16. *ἐν δὲ τῷ χρόνῳ πάντα γίνεται καὶ φθείρεται*. Quamquam possis etiam *κραίνεται* conicere, ut tempore omnia et nasci et perfici dicantur.

P. 60, 2. *ἀφικνοῖτ' ἄν ποτε*] Ita scripsi nescio meam an alius coniecturam sequutus. *ἀφικνεῖτ' ἂν* V. *ἀφικνεῖται τἀν* A., *ἀφικνεῖται τάν* Cant., *ἀφικνοῖτο ἂν* Heerenius. Fortasse *ἐκφανεῖ τὸ πᾶν*.

— 9. *χρόνῳ*] *χρόνῳ γε* V. A. E.

— 10. *Χαιρήμονος*] *Φιλήμονος* A. Chaeremoni recte dedit Grotius.

— 13. *Λάχης*] Ante Grotium *Λάγης*. V. *λάτης*, A. E. *λατὶς*.

— 16. *ὁ πολὺς*] *ὀπὸ πολὺς* A., ubi in margine pro lemmate esse *ἀναγενέους* annotavit Gaisfordus.

— 17. *Ἑρμίππου*] Falsum est quod ait Heerenius cod. A. in marg. habere *ἀναγενέως Ἑρμίππου*, in quo hoc fragmentum praecedenti iungitur. Quod si ita legatur in V. non male eum coniecisse arbitror *Ἀθηνᾶς γοναῖς*. Et Heerenium secutus est Meineke Fr. Com. II, p. 380. GAISFORD. In Var. Lect. p. 15. Heerenius non *ἀναγενέως* ex V. enotavit, sed *ναγενεους*.

— 18. *ἐστὶ στρογγύλος τὴν ὄψιν*] Libri *ἐστὶν τὴν ὄψιν στρογγύλος*, quod correxi.

— 19. *τὰ πάνθ' ἑαυτοῦ*] *τὰ παρ' ἑαυτῷ* V., *παρ' ἐν αὐτῷ* A., *τὰ περὶ ἐν αὐτῷ* Cant., *τὰ περὶ ἑαυτοῦ* Gaisfordus. Corrigebam olim *τὰ πάντ' ἐν αὐτῷ*, cui nunc fortasse iniuria praetuli *τὰ πάνθ' ἑαυτοῦ*, ut *ἑαυτοῦ* ab *ἐντὸς* pendeat.

— 20. *ἁπαξάπασαν*] Ante Grotium *ἅπαξ ἅπασαν*. Idem l. 22. *ἀρχὴν ἔχει* addidit in codd. omissum.

— 25. *δύο καὶ δέκα*] Cant. *δὲ δώδεκα*, Codd. *δώδεκα*, correxi ex Diog. Laert. I, 91.

— 26. *κοῦραι ἑξήκοντα*] Ita ut videtur codd. nisi quod A. *κάρα* habet; Diogenis codd. *παῖδες τριήκοντα*, pro quo Cobetus ex Gudii coniectura dedit *παῖδες δὶς τριάκοντα*.

P. 60, 28. *δέ τ' ἐοῦσαι*] Vulgo *δέ τε οὖσαι*.

— 32. *ἦν ποθ' ἡνίκα*] Ante Nauckium *ἦν ὁπηνίκα*.

P. 61, 2. *δυσαυλίους*] Revocanda codd. scriptura *δυσηλίους*.

— 4. *λαΐνοις*] Codd. *λαγγήνοις* et *λογίνοις*, correxit Canterus.

— 8. *εὐιώτιδος*] Ante Grotium *εὐγώτιδος*.

— 9. *ὀρχάτους ἐτημέλει*] *ὀρχάτους μένει* apud Cant. *ὀρχάτουσε τη μελλει* V, *ὀρχάτουσε τημέλεῖ* A. correxit Salmasius.

— 10. *κωφὰ χηρεύουσα*] Libri *κωφεύουσα ῥέουσα*, in quibus forsan aliud quid latet quam quod ego posui. Heerenius tentabat *κωφά τ' ἐκφύουσα*, Iacobsius *κωφά τ' ἐκτρώσασα*, Nauckius *κώφεσιν βρύουσα*, alius *κωφά τ' ἐκφέρουσα*.

— 13. *Διί*] Codd. *νηῒ* et *νηδία*, Canterus *δίκη*, *Διῒ* Grotius.

— 14. *ἀμεινόνων*] Nauckius *ἀρειόνων*: Cf. Homerus *ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι*.

— 15. *τρέφων*] *στρέφων* malebat Nauckius.

— 17. *σπάσας*] Codd. *πᾶσαν*, in quo aliud quid latet. Fort. *πλάσας*.

— 24. *ἄστη*] Codd. *αὔτη*, quod primus omnium Wesselingius correxit. *ἐπυργώσαντο*] Probabiliter *ἐπύργωσάν τε* Valckenarius et Piersonus.

— 29. *νεκροῖς ἀθάπτοις*] Ita mutata interpunctione correxi. Edebatur *κόνιν, νεκρούς τ' ἀθάπτους μηδ' ἐν ὀφθαλμοῖς ἐᾶν, τῆς πρόσθε — δυσσεβές*.

— 30. *δυσσεβὲς*] Valckenarius *δυσσεβοῦς*.

— 32. *φθινοπώρου*] Imo *φθινοπώρῳ*, ut in lemmate Gaisfordus praeeunte Brunckio.

P. 62, 2. *ἢ θέρος*] Vulgo *ἦ θέρος*.

— 3. *ὅτ'*] Rectius *ὅκ'*, quod in lemmate habet Gaisfordus.

— 5. *θέλγονται*] Libri *θάλποντας*, correxit Ursinus, *τέρπονται* Grotius. *ἀεργείᾳ*] Vulgo *ἀεργείῃ*.

— 6. *εὔαδε*] Post hoc nescio an aliquid ad veris laudem dictum exciderit; vix enim dubitari potest, quin parem versuum numerum poeta utrique cantatori tribuerit.

— 7. *λαλέεν*] Ita V, *λαλέον* Cant. *λαλέειν* alii rectius.

— 12. *νόσον*] *νοσέρ'* Ahrens.

P. 62, 13. φέρει νιφετῶν κρύος, ὥστε] Vulgo φέρειν νιφετὸν κρυμούς τε ex correctione Ursini. Cant. φέρειν νιφετὸν κρυμνόν τε, A. E. φέρειν νίφετον κριμός τε, V. φέρειν κρύος τε.

— 15. μήθ' — ἄμμε] μήτ' — ἄμμι A. pro ἄμμε praestat fortasse ἄμε.

— 16. βλαστῇ] Vulgo βλάστη, Brunckius βλαστῇ. Exemplis formae apud antiquos perrarae adde Empedoclem apud Clementem Alex. Strom. p. 632. Pott. ἔνθεν ἀναβλαστοῦσι θεοὶ τιμῇσι φέριστοι.|

— 18. Ex brevibus hisce philosophorum sententiis perpaucae tantum leguntur apud Plut. de Plac. I, 21. 22. et Galen. X, 5. reliqua Stobaeus solus sibi vindicat. HEEREN.

— 19. Θαλῆς] Primum hoc Thaletis placitum servavit quoque Diog. Laert. I, 35. σοφώτατον χρόνος, ἀνευρίσκει γὰρ ἅπαντα. Paulo aliter tamen Plutarchus Conv. Sept. sap. vol. II. p. 153. χρόνος· τὰ μὲν γὰρ ἐξηύρηκεν ἤδη, τὰ δὲ ἐξευρήσει. Ad quod Thaletis responsum respicit Aristot. Phys. IV, 13. HEEREN.

— 22. ὁ χρόνος] Post χρόνος dubitari non potest quin exciderint verba αὐτοῦ γὰρ οὐδέν ἐστιν αἴτιον. Docent hoc Thaletis sententiae.

— 23. Θαλῆς] Praeter Thaletem eadem sententia tribuitur Simonidi ap. Simplicium ad Phys. Arist. p. 179. Unde Thaletis nomen male ex superioribus repetitum vel cum Simonide vel cum alio nomine permutatum esse suspicari licet. HEEREN.

— 26. Εὐρυφῶν] Vulgo Εὐριφῶν. Verba haec Εὐρυφῶν — ἔφη desunt V. A. E.

— 28. τοῦ περιέχοντος] Obscuram Pythagorae sententiam optime illustrat Simplicius ad Phys. p. 165. Patet itaque τοῦ περιέχοντος dictum esse pro τοῦ οὐρανοῦ. Apud Galenum legitur τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς οὐρανοῦ. HEEREN. V. Boeckhium Philol. p. 99.

P. 63, 6. Στράτων] Sextus Emp. Pyrrh. Hyp. III, p. 137. et adv. Phys. II, 177. Στράτων ὁ φυσικὸς ἔλεγε χρόνον ὑπάρχειν μέτρον πάσης κινήσεως καὶ διαμονῆς. Quod enim ibi μέτρον, id h. l. est τὸ ποσόν. Copiosius tamen hanc senten-

tiam explicat praeter Sextum l. c. Simplicius ad Arist. Phys. p. 168. b. HEEREN.

P. 63, 7. συμπτωμάτων] Hoc e Sexto adv. Phys. II, s. 238. addendum esse animadvertit Heerenius.

— 9. Ἀντιφῶν] Ita correxi librorum scripturam Ἀντιφάνης, cuius inauditum est nomen inter graecos philosophos, at non infrequens Antiphontis, cuius de sole et luna placitum servavit Stobaeus Ecl. phys. I. p. 143, 23 et 153, 1. et Laurentius Lydus de Mens. III, 8. p. 106. cf. Aristot. Phys. I, 2. II, 1. Plutarch. Plac. phil. II, 28.

— 11. Ἀιστοτέλης] Ita A. in marg. pro lemmate. Petita haec esse ex Arist. Phys. IV, 11. 13. ostendit Heerenius.

— 14. εἶναι δὲ] εἶναι δὴ A. Cant.

— 15. γὰρ αὐτοῦ] Ante Heerenium παρ' αὐτοῦ.

— 19. τὸ νῦν] Codd. τὰ νῦν. correxit Heerenius.

— 21. ἄνευ κινήσεως] ἄνευ addidit Heeren. laudato Arist. Phys. IV, 10. et 11. ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι κίνησις (ὁ χρόνος) φανερόν, — ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄνευ γε μεταβολῆς.

— 24. χρόνῳ] Ante Heerenium χρόνος.

— 28. κινήσεως διάστημα] Diogenes Laert. VII, 141. χρόνον εἶναι διάστημα τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. Cf. p. 64, 23. et p. 65, 13.

P. 64, 2. ὡς καὶ] Patritius ὥστε καί, fort. ὡς ἔστι καί.

— 4. ἐὰν γὰρ] γὰρ add. Heeren.

— 6. ἐνεστάναι — ἐνεστὸς] Libri συνεστάναι — συνεστός. corr. Heeren.

— 14. χρόνος] Ante Heerenium χρόνου.

— 20. Nova hic incipit paragraphus, etsi in Cant. ed. male sequentia prioribus iunguntur. HEEREN.

— 21. Ἀπολλόδωρος] Apollodorus hic commemoratus est Atheniensis Stoicus a grammatico diversus. Scripta eius passim laudat Diogenes et inter ea quoque artem physicam, ex qua haec desumta sunt. Temporis definitio, quam hic exhibet Apollodorus, ex Stoicorum disciplina petita est, et supra iisdem verbis Zenoni tribuitur. HEEREN.

— 29. ἀπαρτιζόντως] Ante Heerenium ἀπαρτίζοντος.

— 30. Ποσειδώνιος] Diogenes Laert. VII, 141. Ποσειδώνιος ἐν δευτέρῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου — ἔτι δὲ καὶ τὸν χρόνον

ἀσώματον, διάστημα ὄντα τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. τούτου δὲ τὸν μὲν παρῳχηκότα καὶ τὸν μέλλοντα ἀπείρους, τὸν δὲ ἐνεστῶτα πεπερασμένον.

P. 65, 8. χρόνου] Seclusit Heeren.

— 14. καθ' ὅ] Ante Heerenium καθ' ὅν.

— 18. θάλαττα] Sic A. pro θάλασσα. καὶ τὰ] τὰ om. Heeren.

— 22. ἐμφανέστατα] Sic dedi ex A. pro ἐκφανέστατα.

— 27. φησὶ] φασὶ V. A.

— 28. ὑφεστάναι] Vulgo ἐφεστάναι sine sensu, ὑφεστάναι V. ὑεστάναι A. Cfr. Chrysippus Plutarchi Mor. p. 1081. T. τὸ μὲν παρῳχημένον τοῦ χρόνου καὶ τὸ μέλλον οὐχ ὑπάρχειν ἀλλ' ὑφεστηκέναι, μόνον δὲ ὑπάρχειν τὸ ἐνεστηκός.

— 29. εἰ μὴ] Sic nescio quis scripsit pro εἶσι. Sensum declaravit Heeren. tempus futurum et praeteritum latiori tantum sensu dici ὑπάρχειν, ut ea quoque attributa, quae non ad hominis naturam pertinent, sed casu interdum ei competunt ut decumbere, ambulare, rel. existere dicuntur. καὶ] om. A.

— 31. κατακέκλιμαι] Vulgo κατακέκλισμαι. A. κατακεκλῖσμαι i. e. κατακέκλιμαι.

— 32. ὑπάρχει] Post hoc lacunam indicavi.

P. 66. 3. ὑφ' ἡλίου] Vulgo ἀφ' ἡλίου.

— 6. τὴν περὶ γῆν ἀέρα] τῷ περὶ γῆν ἀέρι bene correxit Heeren.

— 14. ἀνωτέρω] Sic V. A. pro ἀνώτερον, hinc etiam l. 15. κατωτέρω posui pro κατώτερον. Legi haec minus plane apud Plut. Plac. II. 32. et Euseb. Praep. Ev. XV, 54. adnotavit Heeren.

— 21. ἐπὶ τοὺς ἀφ' ὧν] Vulgo ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ἀφ' ὧν, in quibus αὐτοὺς cum V. A. P. delevi.

— 24. ἐννεαδεκαετηρίδι] Vulgo ἐννέα καὶ δεκαετηρίδι. A. om. καὶ.

— 25. ἑξήκοντα ἑνὸς δέοντος] Verba ἑνὸς δέοντος (sive mavis ἑνὸς δέουσιν) excidisse vidit Heeren. allato Aeliano V. H. X, 17. Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν ἐν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον, ἐγγράψας ἐν αὐτῷ ἀστρο-

λογίαν τῶν ἑνὸς δεόντων ἑξήκοντα ἐτῶν, φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον. Cf. Boeckhium Philol. p. 34.

P. 66, 28. ἐπὶ ταυτῇ ἡμέρᾳ] Libri ἐπὶ ταύτας ἡ μία, corr. Heeren., eandem anni magni explicationem Cicer. N. D. II, 18. habere adnotans.

P. 67, 4. Si scazontibus scriptus est Scythini locus (v. Diog. Laert. IX, 16. Heeren vol. II p. 216), priora sic restitui possut χρόνος ἐστὶ πάντων ὕστατόν τε καὶ πρῶτον ἔχει τ' ἐν αὐτῷ πάντα κἤστιν εἷς αἰεί. Sed reliqua non expedio.

— 8. τὸ δὲ χθὲς] Vulgo τὸ δ' ἐχθές.

— 13. Ῥωμαίους] Male om. ap. Plutarchum, Ῥωμαίοις A. V.

— 17. οἱ ταύτην] νεωτάτην Plutarchus.

P. 68, 25. οὐρανοῦ γέγονεν] οὐρανὸν γέ˜ἶν A.

P. 69, 13. πάρεργος] πάρεργον ὂν A.

P. 70, 5. ὅθεν] ὅθεν καὶ A. V.

— 8. οἳ μὲν κακῶν] Ante Grotium οἱ μὲν τῶν κακῶν.

— 12. Μοίσας] Sic V. A. Μοῖσας vulgo.

— 17. μῶρον] Vulgo μωρόν.

— 18. ἀλλ' ἐστὶ δὴ] Ante Grotium ἀλλ' οὐκ ἔστι δὲ.

— 21. οἵτινες] εἵτινες V.

— 30. πρώτιστον] Vulgo πρώτιστα, corr. e Platonis Symp. p. 278. ubi tamen 2 mss. πρώτιστα habere adnotavit Gaisfordus.

— 32. μοῦνον] Sic ex A. Gaisfordus pro μόνον.

P. 71, 2. ὁ ἔρως] Dele articulum, qui operarum errore accessit. τὴν ἀρετὴν τελεσίδρομον εἶναι ποιεῖ] τὴν τῆς ἀρετῆς (ἀρετὴν A.) τελεσίδρομον (πελεσίδομον A.) εἶναι ποιεῖ V. A. Corrigendum igitur videtur τὴν τῆς ἀρετῆς [ὁρμὴν] τελεσίδρομον εἶναι ποιεῖ, sive τελεσιδρομεῖν ποιεῖ.

— 10. ἐπιπέμπεται] Vulgo ἐκπέμπεται, corr. e Platone.

P. 76, 4. ἓν δὲ δέμας] Hic etiam om. libri δέ. V. ad p. 10, 32.

— 8. Λίνου ἐκ τῶν περὶ Φύσεως κόσμου] V. Lobeck. Aglaoph. p. 387.

— 9. ἔριν] ἔρις A. V.

— 10. ἐκ πάντων πᾶν ἐστι] Ita Grotius, pro πᾶν libri τὸ πᾶν. Scribendum igitur ἐκ πάντων τόπαν ἐστί. De τόπαν v. Boeckhium Praef. Pindari vol. I. p. 87.

P. 76, 11. ἑνὸς μέρος, εἶν ἑνὶ πάντα] Vulgo εἶν ἕν' (sic) ἅπαντα ex corr. Grotii, libri εἶναι ἅπαντα. Praeterea pro ἑνὸς μέρος libri οὖν μέρος. Scribendum erat ὅλου μέρος.

— 13. ἑνός ποτ' ἐόντος] Vulgo ἑνός ποτε ὄντος. τάδε πάντα] πάντα τάδ' A. V.

— 15. αἰὲν ἓν] Codd. ἀεὶ ἓν, corr. Grotius. κοὐ πολλὰ] Cant. καὶ πολλὰ. ἀθρῆσαι] Ante Heerenium ἀθροῖσαι.

— 16. πολλάκι δ' ἔσται ταῦτα] Ante Heerenium πολλάκις δ' ἔ. τ. quo corruptus versus non sanatur. Iacobsius tentat πολλὰ δ' ἰδέσθαι ταυτά, quod verum videtur.

— 17. ἔχον] Codd. ἔχων. ποῖον] Ante Grotium πήϊον, sed latet aliud quid. τοῦτ' ὄν] Codd. τοῦτ' ὤν, Cant. τούτων. Heeren. τοῦτ' ὄν. Fuit opinor ταὔτ' ὄν, sed cetera non expedio.

— 18. ὧδε] Codd. ὧδε, Cant. ὡδί.

— 19. θνητὸς ἐὼν] Heeren. dubitanter θνητὸν ἐόν, sequentibus haec iungens, cuius vestigiis insistens Iacobsius conicit οὐ θνητόν περ ἐὸν θνήσκει.

— 20. ἀλληλοτρόποις] Ita Canterus, codd. ἀλλοτρόποις, praestat sine dubio ἀλλοιοτρόποις. σχήμασι] Ante Grotium σχήματι.

— 21. ἀλλάσσει] Ante Grotium ἀλλάξει. τρόπον] τρόπων V. A. τρόπῳ E. ὡς ἀποκρυπτέμεν] Ita Grotius, codd. ἀποκρυπτόμενα.

— 22. ἔσται, ἐόν τ'] ἐσσεὶοντ' V. ἐς σεὶοντ' A. E. correxit Grotius; malim ἔσσετ' ἐόν τ'. Iacobsius tentabat ἄφθορόν ἐστι νέον τ' αἰεί —

— 28. ἐκ πυρὸς] Plutarch. de Plac. 1, 3. Ἡράκλειτος καὶ Ἵππασος ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ πῦρ. ἐκ πυρὸς γὰρ τὰ πάντα γίνεσθαι, καὶ ἐς πῦρ πάντα τελευτᾶν λέγουσι.

— 31. πρῶτος καλλίρροος] Cant. πρώτιστα καλίρροος, A. πρῶτος καλλίρρους, corr. ex Plat. Crat. p. 402.

P. 77, 7. οὐδ' αὖ] Vulgo οὐδ' ἄν.

— 15. οἶδ', ἁπανταχοῦ] Vulgo οἶδε πανταχοῦ.

— 19. θ', ἣ] Codd. τ' ἦν, corr. ex Plutarcho.

— 21. καὶ] Hoc e Plutarcho additum.

— 22. Ἥρην] Ἥραν libri.

P. 77, 24. καταλάμπεται] Codd. καταλαμβάνεται, corr. Canterus.

P. 78, 1. συνερχόμενα τάδε πάντα] Recte apud Simplicium adv. Phys. p. 810. συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα.

— 2. δ' αὖτε ἕκαστα] Recte δ' αὖ δίχ' ἕκαστα apud Simpl. φορούμενα] Vulgo φρουρούμενα, Simplicius φορεύμενα.

— 3. Ὅμηρος] Il. ξ. 201.

— 4. αἰνίττεται] αἰνίσσεται A.

— 9. Θαλῆς] Quae sequuntur partim extant ap. Plut. de Plac. phil. I, 3. Galen. c. V. et Euseb. PE. XIV, 14. HEEREN.

— 11. ἀεὶ deest ap. Plut. et Euseb. qui habent στοχάζεται δ' ἐκ τούτου πρῶτον. Iacobsius in ἀεὶ putat πρῶτον latere. GAISFORD.

— 13. οὐσία] οὖσα Plutarchus.

— 14. ὅτι] Ex Plutarcho add. Heeren.

— 17. ὑδάτων] θυμιαμάτων V. A. E.

— 19. Πραξιάδου] Ante Heeren. Προυξιάδου.

— 20. τὴν] Add. ex Plutarcho Heeren.

— 23. γίνεται] γίγνονται Heeren.; at fort. in iis quae praecedunt pro πάλιν scribendum πᾶν. ἀπέραντον] Ita omnes Eusebii codd. habere adnotavit Gaisfordus, Cant. ἀπείρατον, Heeren. ἀπείραντον.

— 26. τὸ ἄπειρον] Plutarchus addit: πότερον ἀήρ ἐστιν ἢ ὕδωρ ἢ γῆ ἢ ἄλλα τινὰ σώματα· ἁμαρτάνει οὖν τὴν μὲν ὕλην ἀποφαινόμενος, τὸ δὲ ποιοῦν αἴτιον ἀναιρῶν. τὸ γὰρ ἄπειρον etc. Aberravit ab his forte Stobaei oculus ob similes vocum terminationes. HEEREN.

— 27. ὑποκέηται] Vulgo ὑπόκειται, correxi e Plutarcho.

— 29. ἀενάου, ἀέναον] Vulgo ἀεννάου, ἀένναον.

P. 79, 1. ἐκ γαίης γὰρ πάντα, καὶ εἰς γῆν πάντα] Vulgo γῆς γὰρ τὰ πάντα καὶ εἰς γῆν τὰ πάντα, corr. e Sexto Emp. p. 539. Bekk.

— 2. Εὐρυστράτου] Ita Heeren. dedit e Diog. Laert. II, 3. pro Εὐρυστάτου, at fort. Diogenes e Stobaeo corrigendus.

— 9. μίαν τὴν] Libri μίαν ἢ τὴν, corr. e Plutarcho.

— 14. Κλαζομένιος] Vulgo ὁ Κλαζομένιος.

P. 76, 11. ἑνὸς μέρος, εἶν ἑνὶ πάντα] Vulgo εἶν ἕν' (sic) ἅπαντα ex corr. Grotii, libri εἶναι ἅπαντα. Praeterea pro ἑνὸς μέρος libri οὖν μέρος. Scribendum erat ὅλου μέρος.

— 13. ἑνός ποτ' ἐόντος] Vulgo ἑνός ποτε ὄντος. τάδε πάντα] πάντα τάδ' A. V.

— 15. αἰὲν ἓν] Codd. ἀεὶ ἓν, corr. Grotius. κοὐ πολλὰ] Cant. καὶ πολλὰ. ἀθρῆσαι] Ante Heerenium ἀθροῖσαι.

— 16. πολλάκι δ' ἔσται ταῦτα] Ante Heerenium πολλάκις δ' ἔ. τ. quo corruptus versus non sanatur. Iacobsius tentat πολλὰ δ' ἰδέσθαι ταυτά, quod verum videtur.

— 17. ἔχον] Codd. ἔχων. ποῖον] Ante Grotium πήϊον, sed latet aliud quid. τοῦτ' ὄν] Codd. τοῦτ' ὤν, Cant. τούτων. Heeren. τοῦτ' ὄν. Fuit opinor ταὖτ' ὄν, sed cetera non expedio.

— 18. ὧδε] Codd. ὧδε, Cant. ὡδί.

— 19. θνητὸς ἐὼν] Heeren. dubitanter θνητὸν ἐόν, sequentibus haec iungens, cuius vestigiis insistens Iacobsius conicit οὐ θνητόν περ ἐὸν θνήσκει.

— 20. ἀλληλοτρόποις] Ita Canterus, codd. ἀλλοτρόποις, praestat sine dubio ἀλλοιοτρόποις. σχήμασι] Ante Grotium σχήματι.

— 21. ἀλλάσσει] Ante Grotium ἀλλάξει. τρόπον] τρόπων V. A. τρόπῳ E. ὡς ἀποκρυπτέμεν] Ita Grotius, codd. ἀποκρυπτόμενα.

— 22. ἔσται, ἐόν τ'] ἐσσείοντ' V. ἐς σείοντ' A. E. correxit Grotius; malim ἔσσετ' ἐόν τ'. Iacobsius tentabat ἄφθορόν ἐστι νέον τ' αἰεί —

— 28. ἐκ πυρὸς] Plutarch. de Plac. 1, 3. Ἡράκλειτος καὶ Ἵππασος ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ πῦρ. ἐκ πυρὸς γὰρ τὰ πάντα γίνεσθαι, καὶ ἐς πῦρ πάντα τελευτᾶν λέγουσι.

— 31. πρῶτος καλλίρροος] Cant. πρώτιστα καλίρροος, A. πρῶτος καλλίρρους, corr. ex Plat. Crat. p. 402.

P. 77, 7. οὐδ' αὖ] Vulgo οὐδ' ἄν.

— 15. οἶδ', ἁπανταχοῦ] Vulgo οἶδε πανταχοῦ.

— 19. θ', ἣ] Codd. τ' ἦν, corr. ex Plutarcho.

— 21. καὶ] Hoc e Plutarcho additum.

— 22. Ἥρην] Ἥραν libri.

P. 77, 24. καταλάμπεται] Codd. καταλαμβάνεται, corr. Canterus.

P. 78, 1. συνερχόμενα τάδε πάντα] Recte apud Simplicium adv. Phys. p. 310. συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα.

— 2. δ' αὖτε ἕκαστα] Recte δ' αὖ δίχ' ἕκαστα apud Simpl. φορούμενα] Vulgo φρουρούμενα, Simplicius φορεύμενα.

— 3. Ὅμηρος] Il. ξ. 201.

— 4. αἰνίττεται] αἰνίσσεται A.

— 9. Θαλῆς] Quae sequuntur partim extant ap. Plut. de Plac. phil. I, 3. Galen. c. V. et Euseb. PE. XIV, 14. HEEREN.

— 11. ἀεὶ deest ap. Plut. et Euseb. qui habent στοχάζεται δ' ἐκ τούτου πρῶτον. Iacobsius in ἀεὶ putat πρῶτον latere. GAISFORD.

— 13. οὐσία] οὖσα Plutarchus.

— 14. ὅτι] Ex Plutarcho add. Heeren.

— 17. ὑδάτων] θυμιαμάτων V. A. E.

— 19. Πραξιάδου] Ante Heeren. Προυξιάδου.

— 20. τὴν] Add. ex Plutarcho Heeren.

— 23. γίνεται] γίγνονται Heeren.; at fort. in iis quae praecedunt pro πάλιν scribendum πᾶν. ἀπέραντον] Ita omnes Eusebii codd. habere adnotavit Gaisfordus, Cant. ἀπείρατον, Heeren. ἀπείραντον.

— 26. τὸ ἄπειρον] Plutarchus addit: πότερον ἀήρ ἐστιν ἢ ὕδωρ ἢ γῆ ἢ ἄλλα τινὰ σώματα· ἁμαρτάνει οὖν τὴν μὲν ὕλην ἀποφαινόμενος, τὸ δὲ ποιοῦν αἴτιον ἀναιρῶν. τὸ γὰρ ἄπειρον etc. Aberravit ab his forte Stobaei oculus ob similes vocum terminationes. HEEREN.

— 27. ὑποκέηται] Vulgo ὑπόκειται, correxi e Plutarcho.

— 29. ἀενάου, ἀέναον] Vulgo ἀεννάου, ἀένναον.

P. 79, 1. ἐκ γαίης γὰρ πάντα, καὶ εἰς γῆν πάντα] Vulgo γῆς γὰρ τὰ πάντα καὶ εἰς γῆν τὰ πάντα, corr. e Sexto Emp. p. 539. Bekk.

— 2. Εὐρυστράτου] Ita Heeren. dedit e Diog. Laert. II, 3. pro Εὐρυστάτου, at fort. Diogenes e Stobaeo corrigendus.

— 9. μίαν τὴν] Libri μίαν ἢ τὴν, corr. e Plutarcho.

— 14. Κλαζομένιος] Vulgo ὁ Κλαζομένιος.

P. 79, 20. αὔξεται] Post αὔξεται supplent nonnulla a Plutarcho omissa: καὶ ἐν ἐκείνῃ ἔτι τῇ τροφῇ μόρια αἵματος γεννητικά, καὶ νεύρων καὶ ὀστέων καὶ τῶν ἄλλων, ἃ ἦν λόγῳ θεωρητὰ μόρια. οὐ γὰρ δεῖ πάντα ἐπὶ τὴν αἴσθησιν ἀνάγειν, ὅτι ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ ταῦτα κατασκευάζει, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐστὶ θεωρητικὰ μόρια etc. Patet in Stob. librariorum negligentia lacinias plenae lectionis superesse omnemque adeo hunc locum ex Plutarcho supplendum esse. HEEREN.

P. 80, 3. τὸ θερμόν] Libri omittunt, supplevit Fabricius ad Sextum Pyrrh. Hyp. III, 32.

— 7. τὰ δ'] Ante Heeren. τὰ.

— 10. ἀίδιον] Libri ἴδιον, Plutarchus εἰδικόν; corr. Heeren.

— 11. ὑλικόν] Libri ἴδιον, correctum ex Plutarcho.

— 12. τοῦ ἀριθμοῦ] Hoc accessit ex Plutarcho.

— 15. φησίν] φασὶν A.

— 17. ὑπερβάλῃ] ὑπερβάλλῃ A. Mox τὴν τῆς libri. τις τῆς Heeren. ὑπερβάληται τὸν τῆς Plutarchus. GAISFORD.

— 19. ὅρκου] E Plutarcho add. Heeren.

— 22. ἀενάου] Vulgo ἀεννάου. φύσιος] σοφίαν A. V.

— 24. καὶ συχνοὺς] λέγεν praefigit Cant. quod fortasse e λόγου corruptum et cum titulo operis, ex quo haec excerpta sunt, coniungendum est: ἐκ τοῦ περὶ εὐσεβείας λόγου. πέπυσμαι] Ita correxi editum πέπεισμαι.

— 25. οὗτος] Ante Heerenium αὐτός.

— 26. ἀπορησίας ἔχεται] Vulgo ἀπορήσας ἔρχεται, Heeren. ἀπορίαν παρέχεται, Gaisfordus ἀπορίας ἔχεται, qui recte ἔχεται dedit, at pro ἀπορήσας scribendum ἀπορησίας, de quo nominum genere a Lobeck. ad Phryn. p. 514.

— 27. ἐπινοεῖται καὶ γεννᾶν. ὃ δὲ] Vulgo ἐπινοεῖται καὶ ἃ γέννα δὲ, Heeren. ἐπινοεῖται γεννᾶν; ὁ δὲ, quod partim sequutus sum.

— 32. Ἵππασος] Ἱππάλους Cant. in textu. *Hippasus* in versione, secundum Plutarchum. Ἵππαλος A. GAISFORDUS.

P. 81, 2. εἰς αὐτὸ] Imo εἰς αὐτό. γίγνεται γῆ] γῆν γίγνεσθαι Plutarchus.

— 10. Μνασίου] Legebatur Μνασαίου, quae imperitorum lapidariorum scriptura est. Cf. C. Keil Phil. Gott. Suppl. II. p. 573.

P. 81, 16. ἀδιάφθαρτα] αἴδια ἄφθαρτα Plutarchus.
— 17. θρανσθῆναι] Ita e Plut. scripsi, libri στρωθῆναι, Cant. τρωθῆναι.
— 19. τμηθῆναι] τιμηθῆναι A. ἀπαθὴς — κενοῦ] ἀπαθεῖς οὖσαι καὶ ἀμέτοχοι κενοῦ V. A.
— 23. καὶ ἀρχή] οὖσα addit Patritius.
— 24. ἀλλ'] ἤ Patritius. εἴγε] ἐπείγε Patritius.
— 25. ἑτέρων] Patritius addit αὐτὴ γάρ ἐστιν, ἐπεὶ μὴ ἄλλης ἀρχῆς ἔτυχεν οὖσα. μονὰς οὖσα οὖν] Malim μονὰς οὖν οὖσα, vel delendum μονάς.
P. 82, 2. Συρακόσιος] Vulgo Συρακούσιος.
— 3. ἀρχάς] Addidit Heeren.
— 7. ὁ δὲ] ὁ μὲν Heeren.
— 8. τοῦ κόσμου] Om. Plutarchus.
— 13. αἰθέριον] Ita Plutarchus, libri τὸ αἰθέριον. Copiose Aristoteles sententiam hanc exponit Phys. I, 6. 7. de elementis autem disputat de Caelo II, 4. 5. et de corrupt. et gen. I, 3. HEEREN.
— 17. Διόδωρος] Sextus adv. Math. IX, 363. p. 462. Bekk. Διόδωρος δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Κρόνος ἐλάχιστα ἀμερῆ σώματα.
— 18. τὰ δ' αὐτὰ] δ' αὖ V.
— 22. πλεῖστον — στοιχεῖα] Haec e Plutarcho p. 875. C. addenda esse animadvertit Heerenius.
— 27. τοῦτο] Accessit e Plutarcho.
— 30. Τιμαίῳ] p. 30.
— 31. φαῦλον] φαῦλον A. cum φρᾶυλὸν in marg. i. e. φλαῦρον, ut apud Platonem est.
P. 83, 7. ἐξ ὧν] Haec addidi, pariter 8. γίνεσθαι et πάλιν, quamquam pro hoc ταυτά scribere sufficit pro ταῦτα.
— 9. πῦρ] Addidit Heeren.
— 15. ὥστε] ἔστι A. ἀφ' αὐτοῦ] Vulgo ἀπ' αὐτοῦ.
— 18. τοῦ πυρὸς στοιχείου] Editum erat apud Canterum nullo sensu τοῦ πυρὸς στοιχεῖον κατὰ δὲ τὸν πρότερον οὐ μετ' ἄλλου γὰρ καὶ μετ' ἄλλων συστατικὸν εἶναι. — στοιχείου pro στοιχεῖον exhibent codd. V. A. Reliqua sananda erant verborum transpositione ita ut ea in contextu exhibuimus. Vult enim auctor altero sensu ignem solum, priori vero (κατὰ

τὸν πρότερον λόγον) ignem simul cum tribus reliquis elementum dici. HEEREN.

P. 83, 22. ἔτι] Ante Heerenium ἔστι.

— 25. δευτέρα] Vulgo δεύτερον.

— 26. λέγεσθαι δὲ] δὲ addidit Heeren.

P. 84, 6. τρίτον δὲ] Abest vulgo δέ.

— 7. ἀφ' αὐτοῦ] Vulgo ἀπ' αὐτοῦ.

— 11. καὶ ὁ λόγος] Vulgo καὶ λόγος.

— 14. εἰς αὑτὴν] Vulgo εἰς αὐτήν.

— 15. καὶ τὸ αὑτῆς] An κἀπὸ αὑτῆς vel κἀφ' αὑτῆς?

— 20. ὕλη — μεταβολαῖς] Leguntur haec etiam apud Plut. I, 9. et Euseb. PE. XIV, 4. Pro πάσῃ, quod Eus. omittit, Plut. habet πρῶτον.

— 24. τρόπος] Codd. τόπος, corr. Heeren, qui mox sine causa προνοοῦντος dedit.

— 27. ἔσχε] Vulgo εἶχε.

P. 85, 11. ὁ αὐτὸς] Plato Tim. p. 50.

P. 86, 6. ποιῶν ἦν] Malim ποιῶν ἂν ἦν.

— 14. ὄντων] πρώτων V. A. E.

— 22. δὲ ἀΐδιον] καὶ ἀΐδιον V. A.

— 30. οἱ δὲ τὰ μέρη] Libri οὐδὲ οἱ τὰ μέρη, corr. a Plutarcho et Eusebio.

P. 87. 4. τὴν οὖσαν] Seclusit Heeren. Mox ὑπόθεσιν pro ὑπόστασιν V.

— 18. Ἰδέα] Apud Plutarch. II, p. 882. D. Galen. c. 6. Euseb. p. 846. A. αἰτία — ὑποστάσεως] Om. Plut. Eus. GAISFORD. τοιούτων ὄντων] Haec vulgo omittuntur; addenda esse res ipsa ostendit docentque ea quae leguntur p. 89, 4.

— 19. παράδειγμα τῆς τῶν κατὰ φύσιν ἐχόντων αἰσθητῶν ὑποστάσεως] Galen. ubi mox οὐχ ὑφεστῶσα ubi Plut. μὲν μὴ ὑφεστῶσα. Infra idem εἰκονίζουσα. V. Davis. Cic. Tusc. I, 24. GAISFORD.

— 22. διατάξεως] δείξεως Plut. Eus. Seqq. non agnoscunt Plut. Eus. Gal. GAISFORD.

— 29. Ἀριστοτέλης] Petita haec esse ex Phys. libr. I. et II. primis capitibus annotavit Heeren.

P. 88, 1. τὸ τί ἦν] Vulgo τό τι ἦν, ut l. 14.

— 3. τοσούτῳ] τοσοῦτο, V. A., quod reponendum.

P. 88, 4. διαφέρειν] διαφέρει V. A.

— 5. ἐπιπολαῖος] Vulgo ἐπιπολαίως, V. ἐπιπολαῖα, correxit Gaisfordus.

— 7. περὶ τὴν τοῦ γάλακτος οὐσίαν] Scribendum videtur παρὰ pro περί.

— 9. δ' αὐτὸ] Ante Heeren. αὐτό.

— 10. ἐντελεχῶς] Scribendum videtur ἐνδελεχῶς.

— 13. ἐντελέχεια] ἐνδελέχεια A.

— 21. ἠδύνατο] Ita A., Cant. ἀδύνατο, Heeren. δύναιτο.

— 22. εἰδοποιηθὲν] Leguntur apud Cant. (et A.) hic continuo verba quae infra s. f. cap. iterum repetuntur, τὰ ἐννοήματα — τὰς ἰδέας, librariorum negligentia alieno hic loco inserta. HEEREN.

— 23. Πλάτων] Platonis nomen recte quidem supplevit Heerenius, at totus hic de ideis Platonicis locus transscriptus est ἐκ τῶν Διδύμῳ περὶ τῶν ἀρεσκόντων Πλάτωνι συντεταγμένων apud Eusebium P. Ev. XI, 23.

— 28. ἵππους] Libri ἀνθρώπους, emendavit Canterus habetque hoc ipsum Eusebius. πάντα] Vulgo et Eusebius τά.

— 30. γίνεσθαι] Ante Heerenium γενέσθαι.

— 31. οὕτως καὶ] οὕτως ἐκ Eusebius.

P. 89, 1. τῆς δὲ ἵππων ἵππους ἅπαντας] Haec exciderunt e libris Stobaei et Eusebii; addenda esse docet vel particula μὲν in verbis τῆς μὲν ἀνθρώπων.

— 8. τοῦδε παράδειγμά — ἐκ τῆς πάσης οὐσίας] Haec addidi ex Eusebio.

— 12. Παρμενίδῃ] P. 132.

— 18. φησὶ] φασὶ V. A.

— 19. ὡσανεὶ ποιά] Ita Iacobsius pro ὡς ἂν εἴποι. Wyttenbachius ὡσανεὶ δή τις εἴποι.

— 23. κοινότερον εἰπεῖν] Vulgo κοινότερον εἶπε, in quibus Heerenio εἶπε delendum videbatur. Scribendum potius erat εἰπεῖν.

— 24. ταῦτα] Malim ταύτας.

— 26. πτώσεων] Pro πτώσεων legendum Heerenius censet περιπτώσεων et post τυγχάνειν excidisse suspicatur καὶ τὰς ἀλόγους ψυχάς.

P. 90, 6. Πλάτων] Sic Plut. Πλάτωνος A. in margine; om. Canterus.

P. 90, 8. ἐν Τιμαίῳ] P. 28.

— 19. Ἀριστοτέλης ἔφησε] Heerenius scripsit Ἀριστοτέλη δέ φασι, in quibus φασὶ manifesto falsum est, magis placeret Ἀριστοτέλη δέ φησι, scil. scriptor, cui sua debet Stobaeus, quem Didymum esse non dubito.

— 20. τοιούτῳ] Ita Heeren. pro τοιούτοις. τὸ ἐξ οὗ] Ita V. A. vulgo τό τε ἐξ οὗ.

27. ἔχει] ἔχειν V. quod recte habebit, si in superioribus scripseris Ὄκελλόν φησιν, cf. ad p. 90, 19.

P. 91, 2. καὶ αἴτιον ὅτι· οὗ δὲ] Legebatur corrupte καὶ αἴτιον ὅτι οὐδὲ αἴτιον. Difficilis omnino est critica in his Stoicorum argutiis, cum ipsis eorum libris careamus. Si in reliquis sana est lectio, locum ita intelligo. Chrysippum primam caussam dixisse τὸ ὄν, quod nempe Stoici aeternam eam esse putarent; porro corpus. Sequens αἴτιον redundare videtur, quare illud uncinis inclusi. Dixit eam porro τὸ ὅτι i. e. *rationem quare aliquid existat*. οὗ δὲ αἴτιον i. e. *effectum*, διά τι. Discrimen quod iam ponitur inter *causam* et *causale* ad meras argutias redit, quibus dialecticam Stoicorum, Chrysippi maxime, redundasse constat. HEEREN.

— 10. οἱ ἐφεξῆς] οἱ λοιποὶ A.

— 16. Ὄκελλος] Ἄγγελος V. Ἤκελλος A. E.

— 18. σκάνεα τῶν ζώων ζωά] τῶν ζώων addidi ex V. A. ζωά pro ζῶα dedit Heeren. praeeunte Cantero, qui vertit *vita*.

— 19. ὁ θεός] Articulus fort. delendus. τὼς δ' οἴκως] Ante Heerenium τοὺς δ' οἴκους.

— 21. ὧν] Vulgo οὗν. φύσις] φύσιν A. ἁρμόχθαι] Vulgo ἁρμόσθαι, V. A. ἁρμόχθαι.

— 22. μηδέποτ'] Malim μηδέποκ'. ἀκοσμίαν] ἀκοσμίας A., recte si pro plurali habetur. ἐκβαίνειν] Fort. ἐκβαίνεν.

— 23. τὼς οἴκως ὀλιγοχρονίως] Doricas formas restituit Heeren. ex V. A.

— 24. ἐξ ἇς] Vulgo ἐξ ἧς.

— 25. συνίστακε] Legebatur συνίστη.

— 26. μεταβαλλοίσας] Sic V. vulgo μεταβολίας, A. μεταβολλοίσας, forsan igitur μεταβολοίσας. γενναμένων] Ita V. γεννωμένων A., γενομένων Cant. rectum videtur γεννωμένων.

P. 91, 27. ἀπογέννασις] Ita V. ἀπογένεσις Cant. ἀπογέννεσις A.

— 28. κυβερνῇ — κυβερνῆται] Ita scripsi pro κυβερνεῖ et κυβερνεῖται, quae sublestae fidei forma est. Apud Dionem Cass. 50, 29. Bekkerus rescripsit κυβερνῶσι. Suspectum item κυβερνεόμενος p. 119, 1. nisi ionica forma scriptor usus est.

— 29. δυνάμι] Vulgo δυνάμει.

— 31. τὸ μεταβάλλον] Recte seclusit Heeren. at post ἄλογον excidit sine dubio καὶ ἄφρον.

P. 92. 5. εἶναι] Vulgo ἐστι.

— 6. ὄγκον ἀντίτυπον] Varias corporis definitiones recenset Sextus Emp. adv. Math. 1, 21. εἰ γάρ σύνοδός ἐστι (τὸ σῶμα) κατ' ἀθροισμὸν μεγέθους καὶ σχήματος καὶ ἀντιτυπίας, ὥς φησιν Ἐπίκουρος, ἢ τὸ τριχῇ διαστατόν, τουτέστι τὸ ἐκ μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους, καθάπερ οἱ μαθηματικοὶ λέγουσιν, ἢ τὸ τριχῇ διαστατόν, ὡς πάλιν ὁ Ἐπίκουρος, ἵνα τούτῳ διορίζῃ τὸ κενόν, ἢ ὄγκος ἀντίτυπος ὡς ἄλλοι. Ex ultimis his verbis, simul ex Plut. I, 12. ὄγκος ἀντίτυπος ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἢ τὸ κατέχον τόπον, emendandus videtur Stobaeus, apud quem pro ὄγκος ἀντίτυπος extat ἴσον ἀντίτυπον, ac sic iam rescribi iussit Fabricius ad Sextum l. l. Defendi tamen posse videtur lectio vulgata, si eam ita intelligas, ut ἴσον ἀντίτυπον sit id *quod ab omni parte aequaliter resistat*, adeoque nil mutandum censui. HEEREN. Non dubitavi recipere Sexti et Plutarchi scripturam; nimirum ἴσον ex κον natum est errore frequentissimo, ογ autem describentis negligentia exciderat. Praeterea malim ἢ ὄγκον ἀντίτυπον.

— 7. Πλάτων] Respici ea quae Plato disputat in Timaeo p. 62. 63. adnotavit Heeren.

— 12. τὸ πῦρ] ἁπλῶς addidit Heerenius eumque sequutus Gaisfordus, ex Plutarcho, ut ait, qui ἁπλῶς illud non post τὸ πῦρ habet, sed post τὴν γῆν. V. Plutarch. de Plac. I, 12, 3. ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ] Ita scripsi pro ἀέρα δὲ καὶ πῦρ, qui nil nisi operarum error esse videtur editionis Heerenianae, quem securus patiensque servavit Gaisfordus.

— 16. μέγεθος ἔχοντα] Distinguit Aristoteles magnitudines ipsas et ea quae magna dicuntur. Ante oculos habuit

auctor noster libros de Caelo I, 1. etc. ubi haec omnia exponuntur. HEEREN.

P. 92. 30. σῶμα] Heereniana editio πῦρ, contra sensum; hunc quoque errorem patienter tulit Gaisfordus.

P. 93, 6. οὔτε κενὸν οὔτε χρόνος] Haec addenda esse recte vidit Heeren.

— 8. φύσει κοῦφα — δύο δὲ βαρέα] Ita correxi quae vulgo sic eduntur κοῦφα — φύσει δὲ δύο βαρέα.

— 9. νεύσει] νεύει A. cum Plutarcho.

— 10. καὶ τὸ μὲν — περιφερῶς κινεῖται] Haec ab h. l. aliena esse animadvertit Heeren.

— 14. μὲν] Libri δὲ, correctum a Reiskio.

— 15. τότε μὲν — τότε δὲ] V. πότε μὲν — πότε δὲ. Malim ποτὲ μὲν — ποτὲ δέ.

— 17. καὶ ἀποπαλμόν] Ita Heerenius cll. Diogene Laert. X, 44. Libri καὶ ὑπὸ παλμόν, Plutarchus καὶ κατὰ παλμόν.

— 21. τάμερῆ] Ante Heerenium τὰ μέρη.

— 23. Στράτων] De Stratonis sententia Heerenius affert Simplicium ad Arist. de Caelo I, p. 62, b. ταύτης δὲ τῆς δόξης — γέγονε καὶ Στράτων καὶ Ἐπίκουρος, νομίζοντες ἅπαν σῶμα βάρος ἔχειν καὶ ἐπὶ τὸ μέσον φέρεσθαι, τῷ δὲ τὰ βαρύτερα ὑφιζάνειν, τὰ δ' ἧττον βαρέα ὑπ' ἐκείνων ἐκθλίβεται (leg. ἐκθλίβεσθαι) βίᾳ ἐπὶ τὸ ἄνω. ὥστε εἴ τις ἀφέλοιτο τὴν γῆν, ἀφίκοιτο ἂν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ κέντρον, κἂν εἴ τις τὸ ὕδωρ, ὁ ἀήρ, κἂν εἰ τὸν ἀέρα, τὸ πῦρ κατ' αὐτούς.

— 26. Θάλητος] Vulgo Θάλεως, poteram lenius Θάλεω corrigere. Cf. p. 85, 2. ubi ex A. scripsi Θάλητος, quum vulgo esset Θάλεω, quod in V. Θάλεως scriptum est.

— 29. Ἐμπεδοκλῆς] Additur vulgo περὶ ἐλαχίστου (A. περὶ ἐλαχίστου), quae suasu Heerenii omisi; eadem verba apud Plutarchum pro inscriptione sunt. Scribendum autem videtur περὶ ἐλαχίστων, quo ducit A.

— 30. πρὸ] Plutarchus Plac. I, 13. πρίν. Seclusi πρὸ, cfr. p. 100, 28.

P. 94, 5. Ἡρακλείδης θραύσματα] Non θραύσματα Heraclides atomos dixerat, sed ὄγκους teste Dionysio apud Eusebium P. E. XIV, 23.

— 6. σῶμα] Corporis definitionem quae sequitur servavit

quoque Sextus Emp. adv. Math. I, 21. ubi eam ex Mathematicorum schola petitam esse addit, copiosius autem eam exponit III, 19. HEEREN.

P. 94, 7. *πλέον*] *ἄλλως* addunt V. A. probabiliter *πλεοναχῶς* corrigit Heerenius.

— 21. *πέλεναι χρεὼν*] *πέλεν ἄχρεον* Cant. et fere A. ubi om. *τι.* pro *πέλεναι* Platonis Soph. p. 244. cod. vetustiss. *πελεναι* absque accentu. Dindorfius in Th. L. G. v. *Πέλω* reponit *πέλεμεν*. GAISFORD.

— 27. *Παρμενίδου*] Addieci ex V. cf. Stein. ad Emped. 138.

— 28. *ἴσος*] *ἴσον* A. *ἐὼν*] Addidit Grotius.

— 29. *μονίῃ*] Libri *μιμίης*, corr. e Simplicio. *περιηγέϊ*] *περιτεθῇ* A. *περιτείθη* Cant.

P. 95, 7. *αὑτῷ*] Vulgo *αὐτῷ* ut 9 et 12.

— 23. *δίκαιος*] *δίκαιον* A.

— 27. *πῇ*] *ποῖ* A.

P. 96, 7. *κωνοειδές*] V. Boeckhii Philol. p. 99.

— 18. *μετὰ τὸ συστῆναι τὸν κόσμον καὶ τὰ ζῷα ἐκ τῆς γῆς ἐξαγαγεῖν*] Heerenius haec ita interpretatur *postquam constitisset et animantia ex terra produxisset*; atqui mundus animantia produxisse dici non potest. Galenus pro *ἐξαγαγεῖν* habet *συμφῦναι*, bene ad grammaticam, minus bene ad dicendi usum. Recte habet *ἐξαγαγεῖν*, ut Diogenes et Anaxagoras, qui animantia ex terra producta esse statuerant, ipsi ea e terra produxisse dicantur. Non infrequens haec dicendi ratio est, ut p. 100, 26: *Ξενοκράτης ἐκ μικροτέρων ὄγκων τὰ στοιχεῖα συγκρίνει.* Floril. vol. IV. p. 245, 2. *Σέλευκος κινεῖ καὐτὸς τὴν γῆν.* Cf. Hemsterhusius ad Thomam Mag. p. 187 et Heindorfius ad Platonis Theaet. p. 419. Ac fortasse etiam pro *συστῆναι* vel *σύστημα*, ut V. habet, scribendum est *συστῆσαι*, quamquam id non necessarium est.

— 20. *ἐγκλινῆναι*] Casu sic edidi pro *ἐγκλιθῆναι*, ut l. 27. *ἐπικλινῆναι* pro *ἐπικλιθῆναι*. *τοῦ αὐτομάτου*] Imo *ταυτομάτου*.

— 29. *τὸν ὅλον*] *τὸν ἄλλον* V.

P. 97, 2. *κινήσεως*] Quae his adduntur in libris *διὰ τὰς ἀνατολάς*, ea recte Heerenius cum Plutarcho omisit. *τὰ δυτικὰ*] Male hic apud Canterum repetita erant verba *Ζήνων*

ἔφασκε τὸ πῦρ κατ' εὐθεῖαν κινεῖσθαι, quae supra iam affuere. Turbatur iis simul sententiarum nexus, nam ea quae sequuntur, iungenda sunt cum prioribus, a quibus Cant. male ea separavit. HEEREN.

P. 97, 2. οὔθ' ὕψος] Vulgo οὐδ' ὕψος.

— 3. φασιν] Hoc deletis illis verbis pertinet iam ad Platonem et Aristotelem. Plato in mundo supra vel infra aliquid dici posse negat in Tim. p. 62. τοῦ δὴ κόσμου ταύτῃ πεφυκότος τι τῶν εἰρημένων ἄνω τις ἢ κάτω τιθέμενος οὐκ ἐν δίκῃ δόξει τὸ μηδὲν προσῆκον ὄνομα λέγειν, et mox infra: τὸ γὰρ ὅλον, καθάπερ εἴρηται, νῦν δὴ σφαιροειδὲς ὄν, τόπον τινὰ κάτω, τὸν δὲ ἄνω λέγειν ἔχειν, οὐκ ἔμφρονος. Aristol. de Cael. II, 2. idem ostendit: ἅμα δὲ εἰώθαμεν λέγειν τὰ πλάγια ἐν τῷ κόσμῳ οὐ τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω, ἀλλὰ τὰ περὶ τοὺς πόλους etc. HEEREN.

— 4. λέγεται] λέγεσθαι A.

— 8. ταυτὸ] Ante Heerenium τοῦτο.

— 10. ἄχρι τοῦ μέσου] Intelligo *quod attinet ad medium*, quo sensu μέχρι et ἄχρι saepius poni notatum est iam lexicographis. Philolai enim hanc sententiam fuisse, formationem mundi inde a centro initium cepisse, clare docent sequentia. HEEREN. De verbis ἄχρι τοῦ μέσου cf. Boeckhium Philol. p. 91. Fortasse tamen scribendum est ἀπὸ τοῦ μέσου.

— 24. χλωρόν] Vulgo ὠχρόν.

— 28. χρῶμα τοῖς πόροις τῆς ὄψεως ἐναρμόττον] Plato in Men. p. 76. οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα; — σφόδρα γε — καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται; — πάνυ γε. — καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν ἁρμόττειν ἐνίοις τῶν πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους τὰς δὲ μείζους εἶναι; — ἔστι ταῦτα. — οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι; — ἔγωγε. — ἐκ τούτων δὲ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστι γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός. Cf. ad p. 290, 4.

— 29. τὰς δὲ διαφορὰς — ποικιλίας] Verba haec e superioribus temere repetita neque Plutarchus habet neque Galenus; seclusit Heerenius.

P. 98, 3. χλωρὸν] Ita Schneiderus Saxo et Burckhardus de Democriti doctrina de sensibus p. 22. Vulgo ὠχρόν.

P. 98, 4. *Πλάτων*] Plato Tim. p. 67. *τέταρτον δὴ λοιπὸν ἔτι γένος ἡμῖν αἰσθητικὸν, συχνὰ ἐν ἑαυτῷ ποικίλματα κεκτημένον· ἃ ξύμπαντα μὲν χρόας ἐκαλέσαμεν, φλόγα τῶν σωμάτων ἀπορρέουσαν, ὄψει σύμμετρα μόρια ἔχουσαν πρὸς αἴσθησιν.*

— 11. *φύσει*] Vulgo *φύσιν*. *χρῶμα, τὰ μὲν*] Libri *χρώματα μὲν*, corr. Canterus in marg.

— 12. *ἄποια*] Ante Heerenium *ποιά*.

— 13. *κεχρῶσθαι*] *κέχρωσται* V. A.

— 14. *ῥυθμῷ*] Democritus *ῥυσμῷ* scripserat. *προτροπῇ*] Nescio quae huius compositi vis sit. An *τροπῇ*? cf. Aristot. de Gener. et Corr. I, 2. *χροιὴν οὔ φησιν εἶναι* (Democritus), *τροπῇ γὰρ χρωματίζεσθαι.* *ὃ δὲ σχῆμα*] Legebatur *ἡ δὲ σχῆμα*.

— 17. *χλωροῦ*] Vulgo *ὠχροῦ*. v. Burckhardus l. l.

— 18. *τὰ ἐν σκότῳ*] Articulus forsan delendus, cf. l. 23.

— 21. *διαφανὲς*] Heeren. *διαφανῆ*.

— 27. *ποιότητος*] Ante Heerenium *ποιότητα*, quod servari posse videtur.

— 28. *τῷ λόγῳ*] Libri *τῶν λόγων*, corr. Heeren.

— 32, *αἰσθητικὸν*] *αἰσθητὸν* A.

P. 99, 4. *ἐν τοῖς*] *τῆς* Canterus. statim pro *αὐτὸ* apud Platonem est *αὐτῶν*.

— 6. *μάλιστ᾽ εἰκὸς πρέποιτ᾽ ἂν*] *πρέπει ἂν* Canterus. Corrigendum videtur *μάλιστα πρέποι τἂν τὸν ἐπιεικῆ λόγον διεξελθεῖν*, eiecto *εἰκός* et recepta Stobaei scriptura *τὸν ἐπιεικῆ λόγον*, pro qua apud Platonem est *ἐπιεικεῖ λόγῳ*.

P. 100, 24. *οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον*] Haec addidi ex Plutarcho Plac. I, 17. et Galeno Hist. phil. c. 10.

— 26. *μικροτέρων*] Malim *μικροτάτων*.

P. 101, 1. *ἀμετάβλητον*] Ita e Plutarcho rescriptum est pro *τῶν ἀμεταβλήτων*.

— 5. *εἴ τινές εἰσι λόγοι*] Haec Heerenio non dubium est quin glossatori debeantur, de quo tum demum iudicari poterit, si quis quosnam dicat *λόγους* docuerit. Fortasse *ὄγκους* scribendum est. Mirabile illud *λόγοι* iterum habes p. 101, 28. ubi item *ὄγκοι*, *particulae*, ad sensum non incommodum esset.

Nisi forte recte comparari posse dicas τοὺς σπερματικοὺς λόγους Stoicorum. συγκρίνασθαι] Praesens requiro, nec tamen συγκρίνεσθαι scribendum puto, sed συγκίρνασθαι.

P. 101, 9. τροπῇ] Sic Heeren. tanquam ex A. atqui hunc cum ceteris habere τροπῇ adnotat Gaisford. Fortasse igitur, deleto γένηται, scribendum τραπῇ, ut est apud Diogenem Laert. VII, 142. ὅταν ἐκ πυρὸς ἡ οὐσία τραπῇ δι' ἀέρος εἰς ὑγρότητα.

— 13. πῦρ ἐξάπτειν] Scribendum erat πῦρ ἐξάττειν, *ignem emicare*. V. quae scripsi ad Sophoclis Oedipum Col. p. 169.

— 15. τινὸς] τίνας A. τινὰς V.

— 17. συνίζειν] συνιζεῖν A. Cant.

— 21. τρεπόμενον] τρεπομένου V. A.

— 22. τοιαύτην] Vulgo τοσαύτην. ἀεί] Vulgo αἰεί.

— 23. τοῦ — τόνου] Suspicabar τὸν — τόνον vel τοὺς — τόνους. Desidero enim subiectum ad παύεσθαι.

— 29. γενομένων] Vulgo γεινομένων, Cant. γινομένων.

— 30. τε] Ante Heerenium τι.

P. 102, 3. ἑαυτὸ] αὐτὸ add. A.

— 5. ἔπειτα] Ante Heerenium κἄπειτα, in quo aliud quid latere videtur.

— 8. σύγχυσιν] Libri χύσιν, correxit Heeren.

— 13. ἐπὶ τῶν σωρῶν] Hoc ineptum est, scribendum erat ἐπὶ τῶν σιρῶν. Cf. Hesychius Ῥογοί· ὅροι σιτικοί, σιτοβολῶνες, ubi pro ὅροι item scribendum σιροί.

— 14. φακοὶ] φακαὶ A.

— 19. δι' ὅλων] Ita scripsi pro ὅλων, V. A. ὅλου, sufficiebat fortasse δι' ὅλου.

— 26. καὶ τὴν μὲν] Vulgo τὴν μὲν, Heeren. τὴν μὲν οὖν.

— 29. τῶν κράσεων] Ita V. τῆς κράσεως vulgo.

P. 103, 3. ἐὰν γοῦν] Vulgo ἐὰν οὖν; statim pro ἐλαιούμενον scribendum ἠλαιωμένον.

— 4. ἀποχωρίσει] ἀποχωρίσῃ V. A. recte habet ἀποχωρίσει, sc. ille qui spongiam vino aqua mixto immersit. Male intellexit Heerenius. Atticus scriptor posuisset ἀποχωριεῖ.

— 6. δύο ἢ καὶ] Vulgo δύο καὶ.

P. 103. 9. φαρμάκων] Sequitur hic vulgo locus Posidonii, qui infra legitur p. 46, 4. Cant.

— 11. *ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ*] Haec e Photio addidit Heeren.

— 13. μέχρι Πλάτωνος] Addidi e Plutarcho.

— 16. κενεὸν] Ante Heerenium κένον.

— 25. ἐπεισιέναι αὐτὸ] ἐπεισιέναι Heerenius posuit ex Aristot. Nat. Ausc. IV, 6. Libri ἐτήσιον.

— 26. αὐτὸ] Ita A., αὐτῷ V. A., ἐν ταυτῷ reliqui, ut videtur.

— 28. τὸν μὲν οὐρανὸν] Legebatur τὸν δὲ οὐρανὸν.

P. 104, 5. μηδὲν] μηθ' ἓν A.

— 8. ἐντελέχειαν] Libri ἐνδελέχειαν, male servatum a Gaisfordo, corr. Heeren.

— 11. ἀντιπεριισταμένων] Vulgo ἂν καὶ (ἄν τι V.) περιισταμένων, A. ἀντιπεριισταμένας, Heerenius ἂν καὶ περιισταμένων.

— 12. οὐδὲν] οὐθὲν A.

— 27. τὸ ἐν ᾧ κινεῖται ἢ τὸ] Ita Patritius, libri ἐν ᾧ κινεῖται τὸ.

P. 105, 14. ποταπὸν τὴν φύσιν] V. Analecta Sophoclea ad Oed. Tyr. 240.

— 18. παμμεγέθὴς] Novi fragmenti initium in A. praeposito lemmate ἐν ταυτῷ. GAISFORD.

— 22. ἢ θεῖον] Malim ἢ τὸ θεῖον.

— 26. οὐδὲ ἓν — τὸ δὲ ὂν] Patritius οὐδὲν τῶν ὄντων ἐστὶ κενόν. μόνον δὲ τὸ μὴ ὂν κενόν ἐστι καὶ ξένον τῆς ὑπάρξεως. τὸ δὲ ὂν etc.

— 31. οἷον — καὶ τὰ ἄλλα τὰ παραπλήσια] Patritius οἷον κάδδος κενός, καὶ κέραμος κενός, καὶ φρέαρ κενόν, καὶ ληνὸς καὶ τὰ ἄλλα. κάδος] κάδδος V. A. κέραμος] κέραμος κενὸς V. A. P.

P. 106, 2. μᾶλλον] Recte om. Patritius. ταῦτα] Om. Patritius.

— 10. φῂς] Post φῂς Patritius addit κενά, non male. In proximis ὑπάρχει γὰρ καὶ μεστά ἐστιν correxi e Patritio pro ὑπάρξει γὰρ μετά ἐστι, quod ap. Cant. sine sensu legitur. HEEREN.

— 21. Τρισμέγιστε] Ante Heerenium Ἀσκληπιέ.

— 22. τὸ οὖν ἀσώματόν τί ἐστιν; *ΑΣΚΛ.* ὁ νοῦς καὶ

λόγος] Ita haec adiecto Aesculapii nomine correxi, quae vulgo sic eduntur: τὸ οὖν ἀσώματόν ἐστι νοῦς. Postrema verba καὶ λόγος ex Patritio adieci.

P. 106, 27. πνεύματος] Patritius φῶς.

— 29. ὁ οὖν θεὸς τίς ἐστιν] Ita Patritius, libri ταῦτ' οὖν τί ἐστι. Dedi autem haec verba Hermeti, et sequentia Aesculapio.

— 30. ὤν] Patritius ὑπάρχων.

— 31. αἴτιος] Ante Heerenium αἴτιος ὤν. ὄντων πάντων] Heerenius ὄντων sine πάντων.

P. 107, 6. εἶναι κενόν] Nempe extra mundum; in mundo enim Stoici vacuum negabant. Plutarch. I, 18. οἱ στωικοὶ ἐντὸς τοῦ κόσμου οὐδὲν εἶναι κενόν, ἔξωθεν δ' αὐτοῦ ἄπειρον. Ponere enim debebant vacuum extra mundum, ut esset in quod mundus in communi conflagratione resolvi posset. Infinitum tamen illud negasse dicitur Posidonius. HEEREN.

— 7. ἄπειρος ὤν] Heeren. ἄπειρον ὄν.

— 14. Τιμαίῳ] P. 32 sq.

— 22. ἀπηκρίβωτο] Imo ἀπηκριβοῦτο.

— 23. ὁρατόν τε γάρ] Delendum τε.

— 25. περιεστώς] Imo περιεστός, ut recte habet A.

— 27. τὸ κατεχόμενον] Cfr. Sextus Emp. Pyrrh. Hyp. III, p. 149. οἱ στωικοί φασι κενὸν μὲν εἶναι τὸ οἷόν τε ὑπὸ ὄντος κατέχεσθαι μὴ κατεχόμενον δέ, ἢ διάστημα ἔρημον σώματος, ἢ διάστημα ἀκαθεκτούμενον ὑπὸ σώματος, τόπον δὲ διάστημα ὑπὸ ὄντος κατεχόμενον καὶ ἐξισαζόμενον τῷ κατέχοντι αὐτόν, νῦν ὂν καλοῦντες τὸ σῶμα, χώραν δὲ διάστημα κατὰ μέν τι κατεχόμενον ὑπὸ σώματος κατὰ δέ τι ἀκαθεκτούμενον, ἐνίων χώραν εἰπόντων εἶναι τὸν τόπον τοῦ μεγάλου σώματος.

— 30. οὔτε] Additum a Cantero in versione.

— 32. ἀγγείοις] Sic emendavit Canterus. Libri αἰτίοις: et paullo post αἴτιον iidem, non ἀγγεῖον. GAISFORD.

P. 108, 17. διαφορότης] Ante Heerenium διαφερότης, Plutarchus διαφορά τις.

— 20. κατὰ παλμόν] Male κατὰ πλάγιον Plutarchus Plac. phil. I, 23. cf. Diog. Laert. X, 43 sq.

— 23. παρέγκλισιν] Excidisse aliquid videtur de tertio motus genere.

P. 109, 5. Ἀριστοτέλης] Desumta haec sunt ex Aristot. Phys. III, 1. V, 4, et VIII. 7, ubi de motu in universum singulisque eius generibus copiose agitur. Definitionem motus quam Stobaeus habet ipsis his verbis apud Aristotelem non quidem invenio, convenit tamen cum iis quae Arist. ll. cc. tradit. HEEREN.

— 12. ἦν δὴ] Vulgo ἦν ἄν. Frequenti errore ΔΗ et ΑΝ permutantur.

— 13. τρεῖς διαφορὰς] Heeren. affert Arist. Phys. VIII, 8. πᾶν γὰρ κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ κύκλῳ ἢ εὐθεῖαν ἢ μικτήν.

— 18. κατ' ἔγκλισιν] Libri κατάλυσιν, corr. Canterus in versione.

— 20. πυρὸς μὲν οὖν] Ante oculos habuisse videtur Arist. de Cael. IV, 4, ubi nonnulla saltem ex iis quae hic ponuntur docet philosophus, reliqua unde hausta sint non reperio. HEEREN.

— 21. γῆς δὲ] δὲ vulgo abest. τοῦ δὲ ὅλου] Nempe κίνησιν εἶναι, quod praecedentia flagitant, rescripsi pro τὸ δὲ ὅλον apud Cant. In corrupto κληροῦσθαι quid lateat nescio. Fort. πληροῦσθαι *impleri*, Vertit Cant. *perfici*, qui voluisse videtur τελειοῦσθαι. HEEREN.

— 27. ἀδύνατον ὂν] ὂν addidi de coniectura. Heeren. et Gaisford. e Patritio scripserunt ἀδύνατον [γὰρ αὐτῷ] συγκινεῖσθαι.

— 29. κινοῦσιν] Patritius κινουμένοις.

— 32. ἐναντίωσις] Libri ἐναντίως, correcti e Patritio.

P. 110, 7. οἴει κινεῖσθαι ἢ] Libri ποιεῖ κινεῖσθαι καί, corr. e Patritio.

— 11. ἀναστρεφομένην] ἀεὶ στρεφομένην Patritius.

— 14. εἰ ἔστη εἰς τὸ περὶ αὐτὸ] Haec Heerenius e Patritio adiecit.

— 16. ἀεὶ] Accessit e Patritio.

— 17. ἐμπῖπτον — ζῷα] Libri ἐπιπίπτον φράσω, τὰ γὰρ ἐπίκηρα ζῷα. Locus e Patritio correctus et suppletus.

— 18. λέγω, θεώρει νηχόμενα. φερομένου γὰρ τοῦ ὕδατος] Sic Patritius, nisi quod νηχόμενον et φορουμένου habet, codd. λέγω, νηχόμενον θεώρησον. τοῦ γὰρ ὕδατος —

P. 110, 20. τοῦ μήτε] Vulgo τοῦ μή.

— 21. μήτε δῦναι ὑπ' αὐτὸ] Haec e Patritio accesserunt.

— 25. τοῦ κόσμου] Hoc recte habet Patritius pro τοῦ σώματος, de universo enim mundo sermo est, nisi utrumque malis τοῦ κόσμου ἢ τοῦ σώματος, ut ultimum ad τοῦ ὑλικοῦ ζῴου referatur. HEEREN.

— 27. τῶν νοητῶν] Deest ap. Patritium. Sapit fere glossema sequentium ψυχῆς καὶ πνεύματος. HEEREN.

— 31. τὰ ἄψυχα] τὰ πάντα ἄψυχα Heeren. et Gaisf. e Patritio.

— 32. τὰ κινοῦντα] Addita e Patritio.

P. 111, 5. ἔμψυχον τὸ κινοῦν ἐπεὶ κινεῖ] Haec etiam solus servavit Patritius.

— 6. καταβαρυνομένην] Ita Patritius pro καὶ βαρυνομένην.

— 9. μεταλλαγὴν] Heerenius μεταβολήν, errore opinor scriptorio. (post τόπου dele punctum.)

— 11. φορὰν δ' ἐκ μετεώρου] Vulgo φορὰν δὲ μετεώρου.

— 24. πάντα τὰ μέρη] πάντα om. V. A. recte, ut videtur.

— 27. τῆς γῆς] Ante Heerenium τῇ γῇ.

— 29. ἀλλ' ἀβαρῆ] Ita Heeren. pro ἀλλὰ βάρη. A. ἀλλ' ἀβαρεῖ.

— 30. γίγνεσθαι] Nescio an κινεῖσθαι scribendum sit.

P. 112. 1. ἀνώφοιτα] Ita Canterus in marg. qui in textu ἄνω τὰ φυτά. V. A. E. ἀνώφυτα.

— 23. ἐγκύκλιον] Codd. ἔγκυκλον, corr. Heeren.

— 31. συντυγχάνειν] Ita emendavi librorum scripturam οὖν τυγχάνειν, in quibus Heerenius et Gaisfordus οὖν secluserunt.

P. 113, 6. Πλάτωνος] Vulgo τοῦ αὐτοῦ.

— 10. ἥβᾳ] Imo ᾗ ex Platone.

— 32. ἔκγονα] Vulgo ἔγγονα, correxi e Platone. η οὗ] Vulgo ᾗ, A. ἦν correxi e Platone.

P. 114, 3. μὴ οὐ] Vulgo μή, A. μὴ ὡς, corr. e Platone.

— 12. πῶς δ' οὐ;] πῶς δ' ἂν A.

— 16. κτᾶταί τε] Vulgo κατά τε, A. κτᾶται.

— 20. ἔοικεν] Ita Gaisfordus e Platone, vulgo ἐοικέναι.

P. 115, 2. *ΓΕΝΗΣΕΩΣ*] Operarum error pro *ΓΕΝΕΣΕΩΣ*.

— 8. *ἐς τὸν*] Vulgo *εἰς τὸν*, Canterus *ἱστόν*.

— 10. *Πλάτων*] Respici quae Plato disputat in Timaeo p. 37. adnotavit Heerenius.

— 16. *εἰσάγουσι*] Libri *ἄγουσι*, correcti e Plut. et Galeno.

— 22. *γενέσεως καὶ φθορᾶς*] Seclusit Heerenius.

— 25. *οἷον εἰς σπέρμα τὸ πῦρ*] Gaisfordus Heerenio obsequutus edidit *οἷον εἰς σπέρμα εἰς τὸ πῦρ*, quod ferrem si scriptum esset *εἰς πῦρ μεταβάλλειν οἷον εἰς σπέρμα*, ut est apud Numenium Eusebii P. E. XV, 18.

— 28. *νομίζει*] *φησί* coniicit Lynden de Panaetio p. 69. Paulo probabilius Heeren. ad *ἀρέσκουσαν* supplet *λέγει*, quod qui sequuntur, *αὑτῷ* scribere debebunt pro *αὐτῷ*.

— 31. *Ἀριστοτέλης*] Arist. de Mundo c. 11. *μετὰ δὲ τὴν αἰθέριον καὶ θείαν φύσιν, ἥντινα τεταγμένην ἀποφαίνομεν ἔτι δὲ ἄτρεπτόν τε καὶ ἀπαθῆ, συνεχής ἐστιν ἡ δι' ὅλων παθητή τε καὶ τρεπτή, καὶ τὸ σύμπαν εἰπεῖν φθαρτή τε καὶ ἐπίκηρος.*

P. 116, 2. *Ξενοφάνης Παρμενίδης*] Xenophanis et Parmenidis nomina desunt in codd. V. A. E. in contextu, in cod. tamen V. margini adscripta sunt. HEEREN.

— 4. *καί*] Seclusit Heeren. *αἰώνιον*] *ἀΐδιον* V.

— 10. *Λεύκιππος*] *Χρύσιππος* Mullach ad Democritum p. 389. quod refutant sequentia.

— 15. *τὸν κόσμον*] Propter sequentia malim *τοὺς κόσμους*. Cf. Hippolytum Ref. haer. I, 13.

— 17. *πλείστοις τρόποις*] Quod nempe haec omnia, quae sunt mundi partes, atomis constant, dissolutione et compositione perpetuis mutationibus obnoxiis. HEEREN.

— 19. *Φιλόλαος*] *ὁ στωικὸς* addunt A. E. Philolai hoc placitum legitur quoque apud Plut. Plac. phil. II, 5. Verba ipsa apud Plut. l. c. et in codd. V. A. melius servata sunt quam apud Canterum. Legitur ibi: *Φιλόλαος διττὴν εἶναι τὴν φθορὰν τοῦ κόσμου, τὸ μὲν ἐξ ὑγροῦ πυρὸς ῥυέντος. τότε δὲ ἐξ ὕδατος σεληνιακοῦ περιστροφῇ τοῦ ἀέρος ῥυέντος.* In quibus *τότε μὲν* suppeditant codd. A. P. postulat vero illud sequens *τότε δέ*. Pro *ὑγροῦ* ex Plut. scripsi *οὐρανοῦ*, pro

πωρὸς autem recte codd. V. A. E. habent *πυρός*. Mox pro *τοῦ ἀστέρος* bene V. A. E. cum Plut. *τοῦ ἀέρος*, denique *ἀποχυθέντος* ex Plut. rescripsi pro *ῥυέντος*, oscitantia librarii temere ex superioribus repetito. HEEREN. V. Boeckhii Phil. p. 111. quo auctore *τὸ μὲν* — *τὸ δὲ* scripsi.

P. 116, 22. *Πυθαγορείου*] Vulgo *Πυθαγορίου*.

— 26. *ἀκαταπόνατος*] *οὐκ ἀταπείνωτος* V. A. i. e. *οὐ καταπόνατος*.

— 28. *αὐτᾶς*] *αὐτὰς* V. A.

— 29. *ἧς*] Ita Boeckh. pro *ἦν*. Mox idem *ἐς* pro *εἰς*. *ὅδε*] *ὧδε* V.

— 30. *διαμένει*] *διαμένων* V. A. *τῶν συγγενέων*] Vulgo *τῶ συγγενέω*, A. *τῶ συγκενέω*, *τῶ ξυγγενέος* Boeckhius, *τῶν συγγενέων* Badhamus ad Platonis Phil. p. 99.

— 31. *ἀνυπερθέτω*] *ἀνυπερθάτω* tacite Heeren. qui voluit *ἀνυπερβάτω*. *κυβερνώμενος*] *κυβερνόμενος* A. Cf. ad p. 119, 1.

— 32. *καὶ τὰν*] *τὰν* V. A. *κινάσιος*] Cant. *κινήσεως*, A. *κινήσιος*.

P. 117, 1. *φύσι διαπνεόμενος*] Cant. *φύσις συνδιαπνεόμενος*, V. A. *φύσει διαπνεόμενος*. Scripsi *φύσι*.

— 2. *περιαγεόμενος*] Ita A. V. Revocandum e Cantero *περιαγόμενος*. *ἐξ αἰδίω*] Ita correxi editum *ἐξ ἀρχιδίου*. Cf. Boeckhium Philol. p. 170. *ἀμετάβλατον*] *ἀμετάβλαστον* Boeckhius, quam formam codd. habent infra l. 16.

— 3. *αὐτοῦ*] Imo *αὐτῶ*.

— 4. *περιεχούσας*] Scribendum *περιεχοίσας*.

— 5. *τᾶς σελάνας*] Addendum fuisse articulum sequentia ostendunt. *περαιοῦται*] *περαιοῦνται* A.

— 6. *γα*] Vulgo *γε*. *ἐς*] Vulgo *εἰς*.

— 8. *διατίθεται*] Libri *διατίθεσθαι*, sequutus sum Heerenium; librorum scripturam tamen fortasse recte tuetur Boeckhius p. 169.

— 9. *εἶμεν*] *ἦμεν* A. *νῶ*] *νόω* Boeckhius, et sic fere solent hi doricae philosophiae auctores; *νῶς* tamen habet Theocritus Id. XI, 74. XIV, 21. *ἀνάκωμα*] *regnum* interpretatur Boeckhius p. 173. nisi *ἀνακώναμα* scribendum sit; latet sine dubio aliud quid.

— 10. *τᾷ*] Ante Boeckhium *τε*.

P. 117, 11. δυνάμι] Vulgo δυνάμει. τὸ δὲ ὕστερον] An τὸ δὲ δεύτερον?

— 12. τῶ μὲν] Vulgo τοῦ μὲν et mox θείου, τοῦ δὲ — γεννατοῦ κόσμου, in quibus κόσμος pro κόσμου scribendum esse vidit Heeren.

— 14. ἔχει λέγεν] Sic Badhamus, vulgo ἔχειν ἔλεγε. εἶμεν] Sic pro ἦμεν dedi propter l. 9.

— 15. γενέσιος] γενέτορος Badhamus, quod verum puto.

— 16. μεταβλατικᾶς] Sic Canterus, μεταβλαστικᾶς V. A. quod revocandum putavi, non tamen ut ad μεταβάλλειν referendum credam, ut Boeckhius fecit ἀμφίβληστρον comparans, sed ut ad μεταβλαστάνειν revocem, *ad analogiam regenerantis naturae.*

— 17. ἔχων] ἔχον A. τὰ δὲ καὶ] καὶ om. Badham.

— 18. φθορᾷ ὄντα καὶ φύσει καὶ μορφὰς σώζεται] Ita haec exhibet Canterus. pro φθορᾷ V. A. habent φθορὰ et V. μορφᾶς pro μορφάς. Heerenius φθαρέντα κατὰ φύσεις καὶ μορφάς. Quod ego posui, ita nunc scribi malim τὰ μὲν ἐν φθορᾷ ἐόντα καὶ φύσι καὶ μορφᾷ σώζεται.

— 19. τᾷ γονᾷ] Cant. καὶ γοῦν, V. A. P. καὶ γονή, Heerenius τᾷ γονᾷ.

— 20. γεννάσαντι] Vulgo γεννήσαντι, A. γεννόσαντι. δαμιουργῷ] Vulgo δημιουργῷ. Fort. δαμιοεργῷ.

— 23. ἐν τοῖς] ἐν τῆς V.

— 24. τᾶς τῶ] Vulgo τῆς τοῦ. φύσιος] Sic A. reliqui, ut videtur, φύσεως.

— 25. ἔτι δὲ] Seqq. communi dialecto scripta leguntur in Galei Opusc. Myth. p. 514. Et in A. reperio ἀτελεύτητος, κίνησις, τοῦ βελτίονος μεταβάλλειν, et fr. seq. ἐναντιώσεις. GAISFORD. Apud Mullachium p. 158, 17. τὸ ἄναρχον] Hoc recepi ex Ocello.

— 26. κινάσιος] Ita V. A. E. κιναοῦς Cant. Fort. κινοῦς.

P. 118, 1. λαμψεῖσθαι] λάμψεις ὅ δὴ V. A. P. λάμψειν Cant. Correxit Valckenarius ad Herod. III, 42. ὠσία] Vulgo οὐσία.

— 3. ἐπὶ] Sic apud Ocellum pro εἰς.

— 4. πεφυκὲν] Sic Badhamus ad Philebum p. 101. πέφυκεν vulgo. Recte Ocellus πεφυκέναι.

— 8. περὶ] ποτὶ A. ὅτι περὶ recte apud Ocellum.

P. 118, 9. *ποιεῖν — κινεῖν*] *ποιέν — κινέν*? ante *κινεῖν* addidi *τὸ* ex Ocello.

— 10. *πάσχεν*] Vulgo *πάσχειν*.

— 13. *πράτως*] Leguntur haec apud Mullach. p. 162, 1.

— 14. *ὥστε*] Libri *ὥσπερ*, illud Ocellus. *δυνάμι*] Vulgo *δυνάμει*. *αἰσθητὸν*] *αἰσθητὴν* A.

— 15. *ἀρχὰ*] Ita V. *ἀρχὰν* Cant.

— 17. *δὲ*] *αἱ οὐσίαι* additur apud Ocellum.

— 18. *παντελὴς*] Leguntur haec apud Mullach. p. 169, 10. *οὐ*] Om. libri, additur ap. Ocellum.

— 21. *ἐσεῖται*] Vulgo *ἔσται*. *λεγόντεσσι*] Libri *λέγοντες*. Correxit Koenius ad Gregor. Cor. §. 145.

— 24. *πράτας*] Vulgo *πρώτας*. *κατ' αὐτὸν*] Vulgo *κατ' αὐτὰν*, recepi emendationem Iacobsii.

— 26. *γινομένα*] Vulgo *γιγνομένα*.

— 27. *μετανάστατος*] Sic apud Ocellum. Cant. *μετανάστασις*, V. *μεταναστάσεσιν*.

— 29. *ποθ' ἀμέ*] Libri *πόθεμε*, Heeren. *ποτ' ἐμέ*, Gaisford. *ποθ' ἀμέ* Ocellus *πρὸς ἡμᾶς*. *λαμβανούσας*] Imo *λαμβανοίσας*.

— 30. *τῶ ὅλω*] Vulgo *τοῦ ὅλου*. *φθάρσιος*] Ita scripsi pro *ἀφθαρσίας*. Apud Ocellum editur *φθορᾶς*. Vox aliunde non cognita sua se analogia tuetur.

— 31. *τᾶς ἐν αὐτῷ γενομένας*] Vulgo *τὰς* (*τὰ* V. A.) *ἐν αὐτᾷ γιγνομένας*. *ὥς τ' ἔχει ὥς θ'*] Ocellus *ὡς οὕτως ἔχει καί*. *ἑξεῖ*] Vulgo *ἕξει*.

P. 119, 1. *καὶ τᾶς*] Sic Ocellus pro *τᾶς*. *κυβερνεομένας*] *κυβερνεωμένας* A. Malim *κυβερνωμένας*; cf. p. 116, 31. et ad p. 91, 28.

— 2. *ἄνω — περὶ τούτων*] Scribendum ex Ocello *ἱκανῶς — διὰ τούτων*.

— 4. *Ἀρισταίων*] *Aristaeus* Canterus in marg. vers. latinae, et sic appellatur Iamblicho V. Pyth. 36.

— 6. *ἀρχὰ ἅτε δὴ οὖσα ἀρχὰ*] Pro *ἀρχὰ*, quae Canteri correctio est, libri *ἀρχὰς* vel *ἀρχᾶς* vel *αρχᾶς*. Praeterea malim *ἁ ἀρχά* et *ἔασα* pro *οὖσα*. Nisi scribendum *ἅτε μὴ δέουσα ἀρχᾶς*.

— 7. *εἰ μεθ' ἕτερόν τι ἦς*] Libri *εἰμὶ* (*εἰ μὲν* V.) *μεθ*

ἐξ θέροντι εἶς. Heerenius εἰ μὲν μεθ' ἅτερόν τι ᾖς, in quibus ᾖς debetur Koenio ad Greg. Cor. p. 118. Fort. εἰ (αἰ) μετὰ μεθεξάτερόν τι ᾖς.

P. 119, 8. ὑπάρχοι κα] Vulgo ὑπάρχοι ἄν.

— 8. 9. οὔτε γενομένα ποκὰ] Vulgo οὔτε γινόμενός ποκα καί.

— 9. ἔκ τινος ἀγέννατός κα εἴη] Ita corrigere tentavi librorum scripturam ἔκ τινος οὔτε γὰρ ἀγέννητος ἂν εἴη. οὐδὲ μὰν] Vulgo οὔτε μήν. Heerenius obsequente Gaisfordo ἀλλὰ μάν.

— 10. γενομένων] Ante Heerenium γινομένων. οὔτε γὰρ] γὰρ deleverim.

— 11. ἀτέρω] Vulgo ἑτέρω. ποτιδεηθήσεται] Vulgo ποτε δεηθήσεται. σώσοντος] Vulgo σώζοντος.

— 12. αὐτὰν] Ante Heerenium αὐτά. κινάσοντος] Vulgo κινάσαντος. δῆλον δὴ] Ante Heerenium δῆλον δ'.

— 14. 15. κινέουσα] Vulgo κινοῦσα. Mox pro φύσις Heerenius conicit κίνασις. παρεχομένη] Imo παρεχομένα.

— 17. φύσι] Hoc pro φύσει dedi ex A.

— 18. τὸ ἀκάματον] Articulus fortasse delendus.

— 19. τὸ δὲ ἀκάματον τὸ μὴ κάμνον] Haec seclusit Heerenius, qui sic e codd. dedisse videtur, nam Cant. habet τὸ μὴ κάμνον, P. τοῦτο δὲ τὸ μὴ κάμνον. ὁ δὲ] δὲ add. Heeren.

— 20. γε] Vulgo τε, debebam γα. κα] Vulgo ἄν.

— 21. εἰ — λήψεται] An αἰ — λαψεῖται?

— 22. ἅμπαυσιν ἔλαβεν] ἔλαβεν de coniectura adieci, quae mihi probabilior emendandi ratio videtur ea quam Heerenius iniit, qui ἀνέπαυσε scripsit pro ἅμπαυσιν.

— 23. κάμνοι] Ante Heerenium κάμνον. Ib. pro εἰ δέ γε malim αἰ δέ γα.

— 24. ἑξεῖ] Vulgo ἕξει.

— 25. τὸ ὅλον] Vulgo τὸ ὅλον δέ, correxi ex A. πᾶν] Vulgo τὸ πᾶν, quod revocandum.

— 26. ἢ γεννᾶν] Fort. καὶ γεννᾶν. ἐκ τῷ] ἐν τῷ V. A.

— 27. καταλείπεται] Sic Valckenarius ad Eur. Hippol. 370. Cant. κατάλιπέτε, A. κατέλιπέτε.

— 28. λέγοιτο δέ κα] Vulgo λέγοιτο δὲ καί.

— 29. τὸν ταύτας] τὸ πάντας Cant. τῷ ταύτας V. A.

ποταλλήλως] Vulgo ποτ' ἀλλήλως, locus nondum persanatus est. ὡς] Heerenius καὶ ὡς, malim ὥς θ'.

P. 119, 30. ποτὶ τὰν τέχναν] ποτὶ παντέχναν V. πόκα παντέχνας A. sequentia οὕτως — τέχνα om. A.

— 31. ἐστὶ] V. ἔτι. γινομένων] Ante Heerenium γενομένων.

— 32. ἁ φύσις] Adieci articulum. τὸ μὲν] τὸ μὲν ὢν Heeren. ἁμαρτάνεται ἐν] Ante Heerenium ἁμαρτάν τι ἐν. Idem delet ἐν.

P. 120, 1. ὅκκα] Vulgo καὶ ὅκα, V. ὅκα, A. καὶ ὅκκα. Male Gaisf. ὅκα.

— 2. φύσι] Vulgo φύσει, A. φύσις.

— 3. ὅκκα] Hic etiam recte A. habet ὅκκα, Gaisfordus male ὅκα cum Cantero.

— 4. Ποσειδωνίου] Sequitur hic apud Canterum Posidonii de ortu et interitu sententia, quae iisdem verbis iam supra a Stobaeo exposita erat c. XVII. (p. 37, 50. ed. Cant.) Eam tamen ad hoc caput pertinere ibi iam adnotatum erat a Cantero; quare ne idem bis exhiberemus, huc potius referre placuit. Leguntur tamen ex ea apud Canterum prima tantum verba usque ad λεγομένην κατάλυσιν. Corruptelae quibus laborat, tum utriusque loci collatione, tum codd. ope maximam partem tolli possunt. HEEREN.

— 5. δὲ φθορᾶς] Ita loco primo A., pro quibus h. l. V. A. ὁ φθορεὺς habent.

— 6. φησὶν] φασὶν A. h. l. om. Heeren.

— 8. ἀπέγνωσαν] ἀπέσωσαν libri h. l. ἐπέγνωσαν loco primo. Correxit Heerenius.

— 11. ἐξ ὅλων] Heeren. supplet τῶν μερῶν. Scribendum videtur δι' ὅλων. nihil harum praepositionum permutatione in libris frequentius. κατ' ἀνάλυσιν] κατάλυσιν A. h. l.

— 14. τοὺς ἐπὶ τῆς οὐσίας γιγνομένους] V. Trendelenburg. in *Geschichte der Kategorienlehre* p. 225. 227.

— 16. πρόσθεσιν] Ante Heerenium πρόθεσιν.

— 19. καὶ Δίωνος] Delendum videtur καί.

— 21. ὡς] Addidit Heerenius.

— 22. δεχομένων] ἐπιδεχομένων A. quod probum est.

— 22. et 23. καὶ τῶν] om. A. fort. recte.

P. 120, 24. δύο μὲν εἶναι φησὶ] Libri φασὶ δύο εἶναι, illud Gaisfordus cum Heerenio; sufficiebat φησὶ δύο εἶναι.

— 25. δέ τι] Ante Heerenium δέ.

— 26. λέγομεν] Praestare opinor ἐλέγομεν.

— 30. τῆς οὐσίας] Ita V., ceteri τὴν οὐσίαν.

P. 121, 3. ταυτὰ] Ante Heerenium ταῦτα.

— 7. τό τε] Ante Heerenium τὸ δὲ, A. habet τὸ δὲ καὶ. καθόλου] οὖν addit Heeren.

— 12. μετὰ τὴν] Male Heeren. et Gaisf. μετὰ μὲν τὴν.

— 15. ὅτι] Superscriptum est huic loco in Cant. ed. ὅτι τὰ στοιχεῖα εἰς ἄλληλα μεταβάλλεται, quae inscriptio in cod. A. in textum migravit. Omnino credo inscriptionem hanc grammatico deberi, cum et supra iam de elementorum permutatione dictum sit, et in Photii capitum recensu nil tale extet. HEEREN.

— 17. λέγοιμεν] Vulgo λέγωμεν.

— 22. ἀέρος] Libri δὲ ἀέρος πῦρ, correxi e Platone.

— 31. λέγειν· ἀεὶ ὅ] Vulgo λέγειν ἀεὶ· ὅ, corr. e Platone.

P. 122, 14. ξυμφύσαντος] ξυμφήσαντος Cant. ξυμφύσαντος Gaisford., ξυνδήσαντος recte Plato.

— 24. γιγνόμενα] γενόμενα Plato. θέλοντος] μὴ θέλοντος Plato.

P. 123, 6. ἔννουν] Vulgo ἐννοῦν.

— 27. οὐδέν] om. Plato.

P. 124, 2. ἄπειρον] Cant. ἀπείρατον, V. A. ἀπίερον, Gaisford. ἄπειρον. ἀπείρατον ex ἀπέρατον corruptum.

— 12. οἱ μὲν ἄλλοι] Restitui haec verba e Plutarcho, apud Cant. enim legitur ἄλλοι πάντες ἕ. τ. κόσμον, προνοίᾳ δ. Codd. V. A. E. οὐδὲν ἄλλοι etc. pro quo cum Plutarcho rescribendum esse οἱ μὲν ἄλλοι etc. docent sequentia. καὶ ante προνοίᾳ item addidi ex Plutarcho. HEEREN.

— 24. ἤτοι] Versus Homerici sunt Il. ο, 190.

— 28. νέμησιν] νέμεσιν A.

— 31. ἐν τούτῳ] Il. θ, 23.

P. 125, 6. ὡς τῆς κατωτάτω εἰς] Libri ὡς τὴν κατωτάτω ὡς. Correxit Heeren., nisi quod scripsit ὡς ἐκ τῆς κ. εἰς, quo non opus erat, coniungenda enim ἐξ ἕδρας τῆς ὡς ἀνωτάτω. At fortasse scribendum ὡς τὴν ἀνωτάτω εἶναι τὴν κατωτάτω.

P. 125, 15. μὲν] Ita Cant. in marg. pro καί.

— 20. ἰσχὺν] Suspectum.

— 22. ταύτας μὲν] Vulgo ταύτας δέ, possis etiam ταύτας δή. Heerenius ταύτας γε.

— 26. σφαιρικῶς καὶ] Rei accommodatius erit καὶ σφαιρικῶς. Cf. l. 19.

— 27. ἀραιότατόν τε καὶ] Fort. ἀραιότατον ὄντα καί.

— 30. ὑπερφερόμενον αὐτοῦ] Sic correxi vulgatum περιφερόμενον αὐτοῦ, nisi mavis αὐτῷ pro αὐτοῦ.

— 32. ταπεινότερα τῶν ἀπλανῶν] Ita correxi vulgatam scripturam ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν εἶναι.

P. 126, 3. ἄστρων] Vulgo ἀστέρων.

— 4. ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν εἶναι] Ita correxi vulgatam scripturam ταπεινότερα τῶν ἀπλανῶν.

— 6. ἐπ' ἄλλης] Ante Heerenium ἀπ' ἄλλης.

— 9. τῶν ἀπλανῶν] Deest vulgo articulus.

— 17. κειμένης] Ante Heerenium κειμένην.

— 21. ἀτόμων] ἀδίμων A.

— 25. κοινωνεῖν] Ante Heerenium κοινωνεῖ.

— 29. ἀλλὰ μὴν οὐδεμιᾶς δεῖται τροφῆς] Inepte legebatur ἀλλὰ μηδὲν (Cant. μηδενὸς) οὐδεμιᾶς δ. τ.

P. 127, 3. στοιχείου] Post στοιχείου lacunam indicant V. A.

— 7. τὸ ὕδωρ, ἐκ δὲ τοῦ δωδεκαέδρου] Haec e Plutarcho supplevit Heeren., omnia haec e Platonis Tim. 55 sq. ducta esse admonens.

— 9. Φιλόλαος ἔφησε] V. Boeckhii Philol. p. 111.

— 13. τρόπεως] Sic A. V. Cant. nisi quod τροπέως habent. Heeren. sequente Gaisf. τρόπιος. τῆς τοῦ παντὸς] τῆς nihil habet ad quod referri possit. Supplendum videtur σφαίρας, quod uncinis inclusum addidi. Sic Philolaus supra cap. I. fr. 3. τὰ ἐν τῇ σφαίρᾳ σώματα, *corpora quae in mundo sunt*. Placitum ipsum lucem lucrabitur ex iis quae Stobaeus infra tradit p. 134, 19. et quae Aristot. habet de Coel. II, 13. HEEREN.

— 14. θεὸς] Hoc addunt V. A. pro glossemate habet etiam Boeckh. Phil. p. 96.

— 15. Κλεάνθης — κόσμου] Haec desunt, nomen Cleanthis in marg. quoque desideratur V. HEEREN.

P. 127, 17. Ἀρχίδαμος] Ἀρχέδημος A. Recte autem A. habere videtur Ἀρχέδημος, quod Stoici nomen est. Vid. Ecl. phys. vol. II. p. 39, 12.

— 21. Ἐπίδικος] Ἐπίδεκτος Cant.

— 22. θερμοῦ] Sic pro θεοῦ scripsit Heerenius, cuius haec est annotatio 'Novimus ex Diog. II, 16. Archelaum physicum non deum et animam, sed *calorem* et *frigus*, θερμὸν καὶ ψυχρόν, causas ortus posuisse. Dubitari itaque nequit, in nostro θεοῦ latuisse θερμοῦ; alterum vero ἐμψυχίας vertendum esse non *animam*, sed *refrigerationem*. Quod ad formam vocis attinet, ea quidem insolita est, nihil tamen mutare audeo cum rite derivata sit ex ἐμψύχω, *refrigero* eandemque vim habeat, quae alias vocibus ἔμψυξις et ἀναψυχὴ tribuitur.' Pro ἐμψυχίας fort. ἐμψυχρίας reponendum.

— 23. κόσμον] Male hic iterum in cdd. adiciuntur verba eaque mutila, quae supra iam adfuere cap. XX. fr. 10. ἰωνικὴν ἐκπληροῦσι φιλοσοφίαν οὕτω προσαγορευθεῖσαν, διότι Μιλήσιος ἀνὴρ ὁ Θαλῆς αὐτῆς κατῆρξεν, ἀπὸ τῆς τῶν Ἰώνων μητροπόλεως. Eiecimus ea ex contextu, cum aperte alieno hic loco inserta sint. HEEREN.

— 24. ἐκ τοῦ Φιλολάου περὶ κόσμου] Sequitur hic iam insignis Philolai Pythagorei locus, cuius apud Cant. prima tantum verba usque ad ἀριθμὸν ἔχει extant. Integrum locum exhibemus e codd. V. A. E. Petitus est h. l. ex Philolai Physicorum libro primo, auctore Nicomacho in Harmon. p. 17. ed. Meib. qui et ipse ultima nostri loci descripsit. An vero omnia in Philolai opere continua serie lecta fuerint, dubitaverim; etsi enim sic in codd. Stobaei scribuntur, vix tamen satis inter se cohaerere, atque e diversis potius libri illius partibus petita videntur. In primis autem verbis habemus ipsum initium libri Philolai teste Diog. Laert. VIII, 85. HEEREN.

— 27. οὗ κα εἴη] Ita correxi quod libri habent οὐκ ἀεί, praeivit Heeren qui οὐκ ἂν εἴη. Vidit etiam Badhamus ad Platonis Phil. p. 100.

— 28. δῆλόν τἄρα] Vulgo δῆλόν τ' ἄρα.

— 31. 32. περαίνοντα] περαίνοντι V. A.

P. 128, 1. φανέονται] Sic V. φαινέονται A. φαίνονται Cant.

P. 128, 4. οἷόν τε] Vulgo ὁτιῶν τι, melius Boeckhius ὁτιῶν οἷόν τε.

— 6. εἴδεα] Vulgo εἴδη.

— 7. ἀρτιοπέρισσον] Vulgo ἀρτιοπέριττον.

— 8. αὐταυτὸ] Ante Gaisfordum αὖ ταὐτὸ. δημαίνει] corruptum est, σημαίνει dubitanter Heeren.

— 9. ὧδε] Ante Heerenium οὐδε. ἐστὼ τῶν] Vulgo ἐστώτων, correxit Boeckhius p. 62.

— 10. αὐτὰ μόνα] Ante Badhamum αὐτὰ μὲν ἅ.

— 11. θεία ἐντὶ] Ante Badhamum θεῖάν τε. ἀνθρωπίναν] Libri ἀνθρωπίνην. πλάν γα] πλέον γα A et Cant. πλήν γ' Heeren, πλᾶν γα Boeckhius.

— 12. τ' ἧς] Ante Heerenium τήν.

— 13. γνωσθῆμεν] Libri γεγνέσθαι et γενέσθη, Boeckhius γνωσθῆμεν. ὑπαρχοίσας] Vulgo ὑπαρχούσας. τᾶς ἐστοῦς] αὐτὰς ἐντὸς Canterus, τὰς ἐντοὺς A, τᾶς ἐστοῦς Badhamus.

— 15. ταὶ ἀρχαὶ] Ante Badhamum τε ἀρχαί.

— 17. ἧς κα] Libri ἦν ἂν καί, correxit Badhamus. κοσμηθῆμεν] Libri κοσμηθῆναι. αἰ μή] Ante Badhamum εἰ μή.

— 18. ᾡτινιῶν τρόπῳ] Vulgo ᾧ τινι ἂν τρόπῳ, A. ᾧ τινι ὃν ἂν τρόποι, Badham ᾧ τινι ἄρα τρόπῳ, cui praetuli ᾡτινιῶν τρόπῳ. ὅμοια] ὁμοῖα Boeckhius.

— 19. οὐθὲν] Ante Boeckhium οὐδέν.

— 20. ἰσολαχῆ] Cant. ἰσοτελῆ, A. E. ἰσοταχῆ, hinc scripsi ἰσολαχῆ, possis etiam ἰσοπαλῆ. τᾷ τοιαύτᾳ ἀνάγκᾳ] Sic Badhamus, libri τὰ τοιαῦτα ἀνάγκαις.

— 21. αἰ] Vulgo εἰ, A. ἢ εἰ.

— 22. ἐντι] Vulgo ἐστι, ut 24.

— 23. δι' ὀξειᾶν] Ante Boeckhium δι' ὀξεῖαν.

— 29. ἐπόγδοα καὶ δύο διέσιες] Vulgo ἐπογδόων καὶ δυοῖν διέσεων, A. ἐπ' ὀγδόῳ καὶ διέσιος. Correxit Boeckhius e Nicomachi Harm. I, 17.

P. 129, 1. ἁρμοσθέν] Imo ἁρμοχθέν.

— 9. σὺ δὲ νόει] Legebatur εὖ (A οὐ) δὲ νόει, quod correxi.

— 11. τοῦ καὶ ζῳοφόρου] Vulgo καὶ τοῦ ζωοφόρου, male Heerenius, quem Gaisfordus sequutus est, dedit ἢ τοῦ ζωο-

φόρου. Fortasse autem haec verba ut e glossemate orta expungenda sunt.

P. 129, 12. τοῦ ἑκάστου] A. τῶν ἑκάστου, quod probavit Gaisfordus.

— 14. βούλομαί σε νοεῖν] Ante Heerenium pro σε erat σοι.

— 15. μεμνημένον] Vulgo μεμνημένος, quod fort. revocandum.

— 16. γένοιτο] Scribendum γένηται.

— 18. ἔφαμεν] Vulgo φαμέν.

— 19. αὐτοῦ] Vulgo αὐτό.

— 21. νοῶ] Ante Heerenium νῦν. Idem mox l. 23. τούτου scripsit pro τούτους et l. 25. addidit καί.

— 31. ἐν τῷ πάσχειν] Haec corrupta sunt, uncis inclusit Heeren.

P. 130, 3. καὶ αὐτῶν τῶν ἑπτὰ καὶ τοῦ παντὸς τοῦ κύκλου] Sic Heerenius refinxit librorum scripturam καὶ τὰς τῶν ἑπτὰ καὶ πάντα τὸν κύκλον. Malim καὶ τῶν ἑπτὰ καὶ παντὸς τοῦ κύκλου.

— 20. Dele lacunae signa.

— 23. ἀμπώτεις] Vulgo ἄμπωτις.

— 29. τίς ἂν αὐτοῖς] Vulgo τίς αὐτοῖς.

— 32. οὔτε] Vulgo οὐδέ.

P. 131, 20. καὶ περὶ αὐτὸ] καὶ addidit Heeren. quo non opus est; pro αὐτὸ autem scribendum αὐτήν.

— 21. κύκλωσιν] Vulgo κύκλου, Heerenius sequente Gaisfordo κύκλου [περιφοράν].

— 25. μιμησάμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ προσηγορίας τούτοις θήσονται] μὲν delendum, pro αὐτοὶ scribendum αὐτοῖς, deleto τούτοις, quod om. A.

P. 132, 21. ἐν τῷ ἀπηλιώτῃ] Non opus est ἄλλοι ἐν τῷ ἀπηλιώτῃ scribi, at recte statim Heerenius ἄλλοι scripsit pro ἄλλα.

— 28. συμφερόμενα δὲ τῷ] Vulgo δ' ἐν τῷ, male Heeren. et Gaisf. δέ εἰσι τῷ.

— 29. ἔξεστι] Hoc supplevi, sufficit ἔστιν, quod etiam facilius post εἰπεῖν excidere potuit.

P. 133, 6. ὁδοῦ] Hoc corruptum videtur, fort. σκοποῦ, nisi sensus est *ne frustra illuc abierit*.

P. 133, 16. *στεφάνας εἶναι*] Ante *εἶναι* excidisse videtur *ε̄* i. e. *πέντε*.

— 18. *ἐκ φωτὸς*] *ἐκ* accessit e Plutarcho Plac. phil. II, 7. Paullo ante scribendum *τὰς ἄλλας* pro *ἄλλας*.

— 21. *πασῶν περὶ ὃν*] Inter haec Karsten. Parm. p. 246. excidisse conicit *κέντρου τάξιν ἔχειν* vel simile quid, *ὃν* mutato in *ᾧ*. Non expedio.

— 22. *τοκέα*] Ante Davisium *τε καί*.

— 23. *καὶ κυβερνῆτιν*] *καὶ* om. V. A. *κυβερνήτην* Heeren.

— 24. *κληροῦχον*] Karsten. *κληδοῦχον*. *δίκην*] Num *δίνην*? Cf. Diog. Laert. IX, 45. *πάντα κατ' ἀνάγκην· τὴν δ' αὐτὴν εἶναι εἱμαρμένην καὶ δίνην καὶ πρόνοιαν καὶ κοσμοποιόν*. Vide tamen ad p. 42, 1.

— 26. *πίλησιν*] Sic V. A. mire Cant. *πήλυγιν*.

— 29. *περιστάντος*] An *περιϊστάντος*?

P. 134, 2. *ὑφ' ᾧ*] Vulgo *ὑφ' οὗ*.

— 10. *θεοὺς ταύτας*] Malim *ταύτας θεούς*.

— 14. *οὔτε φθαρτόν*] Sic aequabilitatis causa scripsi pro *ἢ φθαρτόν*; neque aliter est p. 138, 5.

— 19. *Φιλόλαος*] V. Boeckhium p. 94.

— 21. *θεῶν;*] Dele interrogationis signum.

— 26. *περὶ τὰ κέντρα*] Vulgo *ἐπὶ τὰ κέντρα*.

P. 135, 3. *τῆς ἀταξίας*] *τὴν ἀταξίαν* V. A. cf. Böckh. p. 95. 102.

— 5. *χιτῶνα καὶ ὑμένα*] Vide Diog. Laert. IX, 31. et ad p. 3, 13.

— 6. *διὰ τῶν ἀγκιστροειδῶν ἄστρων*] Corruptum esse *ἄστρων* intellexit Heeren. coniciens ille *ἀτόμων*. Scribendum *διά τινων ἀγκιστροειδῶν αἰτίων*, cf. p. 136, 26. *αἴτια δὲ ἤτοι αἱ ἄτομοι ἢ τὰ στοιχεῖα*. Quod sequitur *συμπεπλεγμένον* scripsi pro *ἐμπεπλεγμένον*.

— 8. *κόσμων*] Libri *κόσμον*, emendati e Plutarcho.

— 15. *ἐν Τιμαίῳ*] P. 32.

— 25. *Ὅμηρος*] Il. ξ, 287. alter locus est ϱ, 424. tertius α, 497. quartus Od. ζ, 42.

P. 136, 17. *τὸ σωματικόν*] Sic Plutarchus pro *τὸν σωματικόν*.

— 24. *ὧν ὅδε*] Sic Plutarchus pro *ὧν δέ*. Mox l. 25. *πάντα* om. A.

P. 137, 6. *Τιμαίῳ*] P. 31.

P. 137, 24. ἐν ἑκατέρῳ] ἐν e Plutarcho accessit.

P. 138, 2. οὐρανοῦ] Libri αὐτοῦ, correxit Spengel Münchner Gel. Anz. 1850 p. 249.

— 15. ὑποβέβληται] Sic Plutarchus, ὑποκέκληται libri, ὑποκέκλιται Heerenius.

— 27. αἰθὴρ] Sic Plutarchus pro ἀήρ. Ex eodem mox ἐξέθλιψε dedi pro ἐξανέθλιψε.

P. 139, 6. ἠστεροκέναι] ἠστερικέναι Plutarchus.

— 8. κισηροειδῆ] Male Gaisfordus Heerenium sequutus dedit κισσηροειδῆ. διαπνοίας] Malim ἐκπνοίας.

— 30. περιέχειν] Sic scripsi pro παρέχειν. cf. p. 140, 29.

P. 140, 3. Πλάτων] Heerenius laudat Epin. p. 981. μέρους] Sic Plutarchus pro γένους.

— 6. φαίνοντα] Libri φαίνωνα, correctum e Plutarcho. Similiter p. 141, 9. στίλβωνα cod. A. pro στίλβοντα.

— 25. Διοσκούρους] Recte A. διοσκόρους.

— 29. ἀέρα τε] Sic Plutarchus pro ἀέρα.

P. 141, 4. οἱ δ᾽ ἄλλοι στωικοί] Nimirum Stoicorum quorumdam decretum attulerat, nisi Xenocratis nomen vitiosum est, vel οἱ δὲ στωικοὶ scribendum. Nihil in edita scriptura mutat Eusebius P. Ev. XV, 46.

— 6. Πλάτων] Sic Plutarchus pro πλατεῖαν.

— 19. στωικοί] Hoc e Plutarcho accessit.

— 29. ὁ διακρίτιος] In Διακρίτιος quid lateat difficile dictu est. Scripserat Diotimus de veritatis criteriis. cf. Sextus Emp. VII. 140. Fieri inde potuit ut ipsi cognomen ὁ διακριτικός vel simile adhaeserit. HEEREN. Haec parum verisimilia sunt. Cod. A. habet ὁ διοκρίτιος, in quo latet haud dubie patris nomen Διοκράτους vel Διοκρίτου, quod ipso viri nomine, Διότιμος, confirmari videtur.

P. 142, 1. ἄστρων] ἀστέρων A. Ἄρατος] Phaen. 10.

— 5. οἵ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν] κε om. V. A. iidem et E. σημαίνουσιν habent, unde conicere possis οἵ τε μάλιστα τετυγμένα σημαίνουσιν.

— 15. κρύψιν] καὶ κρύψιν Cant. in quo latet fortasse κατάκρυψιν. Pro κρύψιν V. A. κρίσιν.

— 16. ἄλλους τε καὶ ἄλλους] Usitatius esset ἄλλους καὶ ἄλλους.

P. 142, 21. ὑπὸ γῆν] Vulgo εἰς γῆν, quod ineptum est. Cf. p. 146, 24.

— 24. πυθαγορείαν τὴν περὶ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι — δόξαν] Ita Heerenius, libri pro τὴν habent τὸ, quod servari potest, si πυθαγορείων scribas, ut δόξαν sit participium. Nisi forte cum Heynio τὸ delere malis.

— 31. ἐκ νεφῶν πεπυρωμένον] νέφος πεπυρωμένων Plutarch. Plac. II, 20. Cf. Euseb. P. E. XV, 23. Galenus ἀναπτομένην νεφέλην. Heerenius suspicatur ἐκ νέφους πεπυρωμένου.

P. 143, 4. ἐντελῆ] Ita Plutarchus, apud Canterum ἐντέλειν, libri ἐν τέλει.

— 5. Θεόφραστος] Quae hic e Theophrasti Physicis desumta dicuntur, a Plutarcho Gal. et Eus. adhuc tribuuntur Xenophani; habent enim illi: Ξενοφάνης ἐκ πυριδίων etc. ἢ νέφος πεπυρωμένον. Theophrasti quae sententia fuerit, non amplius constat; fieri sane potuit, ut ille ipse eo loco non suam, sed alterius sententiam proposuerit. Clariora quam nostra sunt quae habet Galenus: Ξενοφάνης ἐκ τῶν ξηρῶν ἀτμῶν πυρίδιά τινα συνέρχεσθαι, ἃ εἰς τὸ ἓν σῶμα καθεστηκότα τον ἥλιον συνιστᾶσι. Apud Stobaeum τῶν dedi pro τὴν ex codd. V. A. ἐκ autem flagitante sensu addidi ex Plutarcho. Eusebius plenius legit ἐκ πυριδίων τῶν φαινομένων, συναναθροιζομένων. HEEREN.

— 6. τῶν συναθροιζομένων] Sic V. A. pro τὴν σ.

— 16. ἀποκλειομένου] ἀπεκλειομένου A. an ἀποκεκλειμένου?

— 23. Ἀντιφῶν] Cf. infra ad 151, 8.

— 25. ἐπικαιόμενον] ἐπικείμενον V. A. ἀεί] Vulgo αἰεί.

— 27. ἄναμμα] Libri ἄναλμα, correxit Heerenius. Cf. ad p. 145, 21.

— 30. τοῦ σκαφοειδοῦς] Sic e Plutarcho editum est pro σκαφοειδῆ.

— 32. ἀνθρωπείου] Repetunt hic codd. verba Μητρόδωρος πύρινον ὑπάρχειν τὸν ἥλιον, quae quum supra iam affuerint, Heerenius delevit.

P. 144, 8. φερόμενος] Post haec repetitur in codd. Antiphontis (p. 143, 23) sententia de natura solis; delevit Heerenius.

P. 144, 11. ἀνταπώσει] Sic e Plutarcho correctum est pro ἀνταποδόσει (ἀνταποδῶσει A).

— 12. ταῖς ἄρκτοις] Libri τοῖς ἄρκτοις, correcti e Plutarcho.

— 17. ὑποτιθέμενον] Plutarchus ὑποτιθεμένῳ. Probabiliter Wyttenbachius conicit βλέπεσθαι δὲ αὐτὴν κατοπτρικῶς ὑποτιθεμένην τῷ δίσκῳ.

— 18. κισηροειδῆ] Ita correxi editum κισσηροειδῆ ex A. quam falsam esse formam constat.

— 26. τρίτον] Ante Heerenium τρίτην.

— 30. πεπληρωκὸς] Ita Plutarchus, libri πεπληρωκότος.

— 31. ἀεὶ] Vulgo αἰεί.

P. 145, 3. κρυσταλλοειδῆ] κρυσαλουδῆ A. i. e. κρυσταλλώδη.

— 5. συντεμόντι] Vulgo συντεμόντα.

— 10. σελήνης] ἡλίου A.

— 12. κισηροειδῶς] Vulgo κισσηροειδῶς, ut Plutarchus quoque habet. V. ad p. 144, 18. Ceterum rectius apud Plutarchum legi videtur κισ(σ)ηροειδές. Idem omittit σπογγοειδῶς, pro quo Eusebius habet σπογγοειδές.

— 13. τηλικοῦτον δὲ ἡλίκος] τηλικοῦτον δὲ ἥλιος A. τηλικαῦτα δὲ ἡλίκα P. Cfr. Diogenes Laert. X, 90. τὸ δὲ μέγεθος ἡλίου καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων κατὰ μὲν τὸ πρὸς ἡμᾶς τηλικοῦτόν ἐστιν, ἡλίκον ὁπότε φαίνεται.

— 21. ἄναμμα] Ita P. ἄναλμα V. A. ἔναλμα Cant. Cf. p. 143, 27. Idem ἔξαμμα dicitur p. 147, 22. Sed ἄναμμα habet etiam Diog. Laert. VII, 145 e Posidonio, et Stobaeus iterum p. 151, 7.

— 22. στροφῶν] Sic V. A. τροφῶν Cant. τροπῶν Bakius Posid. p. 67. GAISFORD.

— 23. καὶ ἡ γῆ] Haec accesserunt e Plutarcho.

P. 146, 4. οἰκουμένην] Libri οἰκουμένης, correcti e Plutarcho.

— 14. οὔτε δὲ τὸν ἥλιον] Ita correxi librorum scripturam οὔτε διὰ τὸν ἥλιον.

— 21. τινὸς] πυρός V. A.

— 28. ἐν ἐνιαυτῷ] ἐν addit Heerenius.

P. 146, 29. τὸν αὐτοῦ] Libri τὸν αὐτόν, correcti ab Heerenio.

— 30. ἡμετέραις] ἡμέρᾱις τε V. A. in qua scriptura tria puncta super α posita pertinent ad τε. ἀντιπραττούσης] ἀντιφραττούσης probabili coniectura restituit Bakius ad Cleomedem p. 445.

P. 147, 4. κλίμα] Rectius κλῖμα, sed fuit haec serioris graecitatis τόνωσις, ut praeter alios docet Scymnus Chius Per. 521. τὸ πρὸς μεσημβρίαν τε καὶ νότον κλίμα.

— 8. καὶ φρόνιμον] Habet Canterus καὶ φρόνιμον πύρινον πῦρ ὡς τεχνικοῦ. Vocem πύρινον delent codd. V. A. Ferri tamen illud potest, dummodo in proximis, quae corruptela laborant, pro πῦρ ὡς scribas πυρός. Sic vero emendandum esse, recte colligas ex cap. proximo, ubi Zenonis sententia de luna, iisdem verbis repetita, sic legitur. HEEREN.

— 9. καὶ πύρινον] Recte deesse videtur in V. A. cf. Bake ad Posidonium p. 66.

— 29. Ὅμηρος] Il. χ, 133.

P. 148, 9. ἐκ Βακχῶν] Sic A. Βακχαῖς V. E. F. cfr. Boeckh. Philol. p. 34.

— 11. ποικίλλοιτο] ποίκιλον τὸ V. A. E. ποικίλα P.

— 13. ἁπάντῃ] ἅπαντι V.

— 14. βουλύσιος] βουλήσιος V. A. E.

— 15. ἀνέφελος] Vulgo ἀννέφελος.

— 17. περιτέλλῃ] περιτέλλοι V. A. E.

— 19. φαείνῃ] φανείη Cant.

— 22. σκοπιαὶ καὶ ἄρισται] Pro καὶ A. habet εἰσίν, ut codd. nonnulli Arati, unde scribendum σκοπαὶ εἰσιν ἄρισται.

— 24. ἐρυθαίνεται] ἐρυθραίνεται V. A. E.

P. 149, 3. κεχρημένος] Vulgo κεχρωσμένος, A. E. κεκτημένος i. e. κεχρημένος, ut C. M. apud Bekkerum.

— 6. ἴησιν] Imo ἴῃσιν.

— 8. ὠχρήσῃ] Male Gaisfordus ὠχρήσαι ex A. V. qui ὠχρῆαι habet.

— 10. καδδὴ] Libri καὶ δή, correxi ex Arato.

— 16. ἀποιχομένοιο] Libri ἔτ' οἰχομένοιο, correxi ex Arato.

— 31. δνόφος] γνόφος V. A. E.

P. 150, 21. *Ἀναξίμανδρος*] Laurentius Lydus de Mens. p. 104. *Ἀναξιμένης κύκλον τῆς σελήνης εἶναι βούλεται ἐννεακαιδεκαπλασίονα τῆς γῆς*. Corrige *Ἀναξίμανδρος*. Cf. Plutarchi Plac. II, 25.

— 26. *στροφὰς*] *τροπὰς* V. A.

P. 151, 7. *κισηροειδὲς*] Vulgo *κισσηροειδὲς*, correxi e V. et A. qui *κισηροῦδὲς*; voluit opinor *κισηρῶδες*. Cf. ad p. 144, 18. et p. 145, 12.

— 8. *Ἴων*] *῎ῶν* A. et fortasse V. E. Poetam tragicum dici non credo. Fort. [*Ἀντιφ*]*ῶν*. De Antiphonte physico v. p. 63, 9. 143, 23. 153, 1. Plutarch. Mor. p. 891. d.

— 10. *Βηρωσσὸς*] *Βόσορος* V, qui in margine *Βήσορος*, *῞ησορος* A. E. Cf. ad 152, 8.

— 11. *Ἡρακλείδης*] Fort. *Ἡράκλειτος*. Cf. Schleiermacheri Heracl. p. 398. et Laurentium Lyd. de Mens. p. 104. Plutarch. Plac. II, 25. *Ὄκελλος*] Ita A. V. Male Gaisfordus *Ὤκελλος*. *ὁμίχλῃ*] Ita pro *ὁμίχλην* e Plutarcho Heerenius. *περιεχομένην*] Scribendum *περιειλουμένην* ex Galeno. Laurentius et Plutarchus *περιειλημμένην*.

— 14. *Ἐμπεδοκλῆς*] Plutarchus de Fac. in Luna p. 932. *καὶ γὰρ Ἐμπεδοκλεῖ δυσκολαίνουσι, πάγον ἀέρος χαλαζώδη ποιοῦντι τὴν σελήνην ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς σφαίρας περιεχόμενον*. Attulit Heerenius.

— 17. *ἐκ πλείονος τοῦ πυρός*] Eusebius *ἐκ πλείονος τοῦ γεώδους*. Cum Stobaeo facit Plutarchus.

— 19. *ἐν μεθορίοις τοῦ ἀέρος*] Fortasse post *ἀέρος* addendum *καὶ τοῦ αἰθέρος*, quod quam facile excidere potuerit apertum est.

— 20. *μετέχουσαν*] *ὑπάρχουσαν* V. A.

— 25. *πιλοειδῆ*] Libri *πηλοειδῆ*. Correxit Lipsius de Phys. Stoic. II, 13.

— 29. *σχηματίζεσθαι δ' αὐτὴν (σελήνην) πολλαχῶς, καὶ γὰρ πανσέληνον γιγνομένην καὶ διχοτόμον*] Syntaxis postulat ut aut *γίγνεσθαι* scribatur aut *γὰρ* deleatur.

P. 152, 4. *μεὶς*] Vulgo *μεῖς*.

— 5. *ἣ σελήνη*] Ita V. A. Ante Heerenium *ἡ σελήνη*. Idem adscripsit Diogenem Laert. VII, 145. *γεωδεστέραν δὲ*

τὴν σελήνην — τρέφεσθαι δ' ἐκ ποτίμων ὑδάτων, ἀερομιγῆ τυγχάνουσαν καὶ πρόσγειον οὖσαν.

P. 152, 8. *Βηρωσσὸς*] *Βησωρὸς* V. *Βήρὁσος* A. E. Vera huius nominis scriptura esse videtur *Βηρωσός*. Cf. ad p. 151, 10. Infra l. 30. est *Βηρωσσός*, ubi A. habet *Βήρωσσος*.

— 17. *πρῶτος ἔφησε*] *ἔφη πρῶτον* V. *πρῶτον ἔφη* A.

— 18. *'Εμπεδοκλῆς*] Empedoclis versum, quo illud docuit, servavit Plutarchus de Facie Lun. p. 929. *ἀπολείπεται τοίνυν τὸ τοῦ 'Εμπεδοκλέους, ἀνακλάσει τινὶ τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην γίνεσθαι τὸν ἐνταῦθα φωτισμὸν ἀπ' αὐτῆς*, et mox addit Empedoclis versum *ὡς αὐγὴ τύψασα σεληναίης κύκλον εὐρύν*. Parmenidis versum de luna dicentis, *αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο*, servavit Plutarchus II, p. 929. A. HEEREN.

— 20. *ταυτὸ*] *ταυτὸν* A.

— 25. *θολωτέρῳ*] *θολερωτέρῳ* Plutarchus, quod reponendum erat.

— 28. *στομίου*] *στομαίου* A.

P. 153, 1. *'Αντιφῶν*] Ita certa emendatione correxit Heerenius, cui mirum est non obsecundasse Gaisfordum. Vulgo *'Αντίφαντὸς*. De Antiphonte vide quae supra attuli ad p. 151, 8.

— 3. *'Αριστοτελικὴν*] *'Αριστοτέλιον* A. i. e. *'Αριστοτέλειον*. Aristotelis librum de Pythagoricis commemorat Diogenes Laert. V, 25.

— 4. *Φιλίππου τοῦ 'Οπουντίου*] Hoc etiam debetur Heerenio, ante quem legebatur *τοῦ Ποντίου*. 'Philippum Opuntium novimus e Diog. Laert. III, 25. Conscripserat ille librum de Solis et Lunae defectu, teste Suida v. *φιλόσοφος*, ubi Philippi nostri nomen supplendum esse bene ostendit Kusterus. Ex hoc itaque libro haec quoque petita esse dubitari non potest.' HEEREN.

— 6. *νεωτέρων*] Libri *μεθ' ἑτέρων*. correctum e Plutarcho. 'Iuniores hi qui sint non additur; videntur tamen haec a Stobaeo vel ex Aristotelis historia vel ex Philippi Opuntii libro hausta esse; quare non de recentissimis hic Pythagoricis cogitandum est, sed de iis, qui vel Aristotelis vel Philippi saltem aetatem praecesserunt.' HEEREN.

— 8. *ἕως ἂν*] Vulgo *ἕως*.

— 10. *τελείως*] Libri *τελείωσιν*. correxit Canterus, atque sic Plut. II, 29.

P. 153, 15. συνοδεύουσαν] Operarum errore legitur συνοδούουσαν.

— 18. τῇ σελήνῃ] Haec e Plutarcho addidit Heerenius.

— 22. αὐτῇ] Ita rescripsi pro αὐτήν; Diog. Laert. VII, 145. de Stoicorum decretis: ἐκλείπειν δὲ τὸν ἥλιον, ἐπιπροσθεούσης αὐτῷ τῆς σελήνης — τὴν δὲ σελήνην ἐμπίπτουσαν εἰς τὸ τῆς γῆς σκίασμα. Petita haec sunt ibi ex Posidonio, cui adeo in his cum Chrysippo convenit. HEEREN.

— 23. ἐμπίπτουσαν] Libri ἐμπιπτούσης, correxit e Diog. Laert. l. l. Bakius ad Cleom. p. 468, habetque hoc Plutarchus.

— 26. γεωφανὲς] Vulgo γαιοφανὲς, quam formam ubique tollendam arbitror. P. 154, 4. propius vero V. habet γαιῶδες. P. 158, 19. vulgo est γαιομιγοῦς, at A. habet γαιομιγοῦς. In oraculo apud Eusebium P. Ev. IV, 9. legitur ὅσσοι δ' ἀμφὶ γαίην ποτώμενοι αἶεν ἔασιν (fort. αἰθύσσουσιν) scribendum ἀμφὶ γέην, eademque forma restituenda in alio oraculo ib. V, 9. ἄρατε φῶτα γέηθεν ἀναστήσαντες ἑταῖροι, ubi vulgo editur γαίηθεν.

— 30. περιττωματικὸν] σωματικὸν Plutarchus, κοινὸν addit Galenus. ἡμέραν] Libri ἡμετέραν. Correctum e Galeno et Plutarcho. V. Böckhii Philol. p. 130. sq.

P. 154, 1. τῆς πέραν] τοῦ πέραν V. διακεκαυμένου] διακειμένου V.

— 4. ἐχούσης] ἔχοντος malit Heerenius, ut ad συγκρίματος referatur. Apud Plutarchum est: Ἀναξαγόρας ἀνωμαλότητα διὰ τοῦ συγκρίματος, διὰ τὸ ψυχρομιγὲς ἅμα καὶ γεῶδες· παραμεμίχθαι τῷ πυροειδεῖ τὸ ζοφῶδες, ὅθεν ψευδοφανῆ λέγεσθαι τὸν ἀστέρα.

— 6. σκιερὸν] σκιαρὸν A.

— 7. ψευδοφανῆ] Nescio an ψευδοφαῆ praestet. ἀστέρα] Libri ἀέρα, Canterus *stellam*, Plutarchus ἀστέρα.

— 9. ἄγκη] Libri ἀνάγκη (A. ἀνάγη). Correxit Canterus.

— 16. ἀερώματα] Parum probabili emendatione Gaisfordus cum Heerenio scripsit περιττώματα. Suspicor ἀπεράματα, ab ἀπεράω, *excrementa*.

— 21. φαίνεται] φαίνεσθαι A, non male.

— 29. τῆς γῆς] Vulgo γῆς.

P. 155, 3. ἴσως οὐρανοῦ] Canterus οἷον οὐρανοῦ, A. οἷον

οὐρανόν, atque ita, ut videtur, etiam ceteri, ἕως οὐρανοῦ Heerenius, quem Gaisfordus sequutus est. Corrigendum videtur εἰς οὐρανόν.

P. 155, 7. Βοηθὸς] Rectius Βόηθος, ut alibi scribitur.

— 12. πρώτη] πρῶτον codd. Arati. IHVossius πρώτην.

— 17. ἰοῦσα] ἰοῦσα V. A.

— 18. εὖ μάλ'] οὐ μάλλ' A.

— 21. ἠὲ νότῳ ἀμβλύνετ'] Vulgo ἢ νότῳ ἀμβλύνεται. Correxi ex Arato.

— 22. ἐπ' ἀμφοτέρων] Codd. ἀπ' ἀμφοτέρων, corr. ex Arato.

— 23. νευστάζῃ] Ita V. E. νευστάζει A; νευσάζοι Cant. φαείνῃ] Vulgo φαείνοι.

— 24. ὀρθὰς] Ita A, ὀρθὰ V, vulgo ὀρθαί. περιγνάμπτουσα κεραίας] Vulgo περιγνάμπτωσι κεραῖαι.

— 25. κ'] γ' Stobaei codd. praeter V. qui δ', κ' Aratus.

— 26. ἀγινοῖ] ἀγινεῖ V. A. E.

— 27. διδάσκοι] διδάσκει V. A. E.

— 28. ἐπινεύῃ] Vulgo ἐπινεύοι, A. V. E. ἐπινεύει.

— 30. ἐπὴν] Ita V. A. ἐπεὶ vulgo. ὅλος — κύκλος] ὅλον — κύκλον V. A. E. ἑλίσσῃ] ἑλίσσει V. A.

P. 156, 1. δ' ἐς] δ' εἰς V. δ' εἰ A.

— 4. μὲν] γὰρ Aratus. κε] τε Aratus.

— 5. κελεύθους] κέλευθον V. A. E.

— 7. οὐ μάλα πᾶσιν] οὔτ' ἂρ πᾶσιν Aratus.

— 9. διχαζομένης] διχαιομένης Aratus.

— 10. διχομήνου] Cant. διχομηνῆς, Aratus διχομήνης.

— 11. δέχεται μὲν αὐτίκα τετρὰς] Legitur apud Aratum ἔχεται δέ οἱ αὐτίκα τετρὰς μηνὸς ἀποιχομένου, τῇ δὲ τριτάτῃ ἀνιόντος, *succedit autem huic* (διχάδι) *tetras luna decrescente*, *huic autem trias*, ubi autem pro τριτάτῃ saltem legendum foret τριτάτη casu primo. Stobaei quidem lectio non minus obscura, quin et aperte corrupta est; attamen in re incerta nil in ea mutare ausus sum, cum nos ad verum inveniendum fortasse ducere possit. Quid enim si legas δέχεται δέ μιν αὐτίκα τετράς eodem sensu? quamvis vel sic ultima obscura manere profiteor. Nec Grotii lectionem expedio δέχε-

ται δὲ οἱ αὐτίκα τετράς. Relinquenda itaque haec potius futuris poetae interpretibus. HEEREN.

P. 156, 17. ταὶ] τὰς A. περιτροχάοιντο σελήνην] In Arat. ed. σελήνῃ. Sed nostram lectionem cum Cant. exhibent V. A. E. P. Num σελήνην tertio vel quarto casu legas, ad idem redit; sed περιτροχάοιντο grammatica ratio postulat. HEEREN.

— 21. ΓΑΛΑΞΙΟΥ] Hoc recepi e Plutarchi Plac. II, 1. et Galeno XVII. Vulgo ΓΑΛΑΚΤΟΣ, quod quum praeter Parmenidem etiam Aristoteles Meteor. I, 8. de circulo lacteo dixerit, non impedio quo minus servetur.

— 28. ἐπὶ τοῦ κατὰ Φαέθοντα ἐμπρησμοῦ] Ita corrigendum erat quod libri habent κατὰ Φαέθοντος, cum sensus sit *Phaëthontis aetate*. Apud Aristotelem Meteorol. I, 8. est κατὰ τὴν λεγομένην ἐπὶ Φαέθοντος φθοράν.

P. 157, 9. ὑπὸ τὴν γῆν] Inepte libri περὶ τὴν γῆν, quod quamvis ex Aristotele Meteor. I, 8. correxerit iam Heerenius, tamen servavit Gaisfordus.

— 11. Δημόκριτος] Ex Plutarcho et Galeno restituit Heerenius.

— 14. Ἀριστοτέλης] Vid. Meteor. I, 8. ξηρᾶς] μικρᾶς V. A.

— 21. πυρὸς σύστασιν, ἄστρου μὲν] Libri πρὸς σύστασιν μὲν ἄστρου. Correxit e Plut. Plac. III, 1. Canterus.

— 27. τῶν πυθαγορείων] Pythagoricorum de cometis sententias servavit quoque Aristot. Meteor. I, 6. τῶν δ' Ἰταλικῶν τινὲς καὶ καλουμένων Πυθαγορείων, ἕνα λέγουσιν αὐτὸν εἶναι τῶν πλανητῶν ἀστέρων, ἀλλὰ διὰ πολλοῦ τε χρόνου τὴν φαντασίαν αὐτοῦ εἶναι, καὶ τὴν ὑπερβολὴν ἐπὶ μικρόν, ὅπερ καὶ συμβαίνει περὶ τὸν τοῦ Ἑρμοῦ ἀστέρα. Alteram opinionem, qua cometa solaris luminis refractio esse dicitur, Aristoteles tribuit Hippocrati. Copiose et erudite de utraque disputant Olympiod. ad Meteorol. p. 12. et Joh. Philoponus fol. 94. ed. Ald. HEEREN.

P. 158, 3. Ἀναξαγόρας] Aristoteles Meteor. I, 8. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν καὶ Δημόκριτός φασιν εἶναι τοὺς κομήτας σύμφασιν τῶν πλανητῶν ἀστέρων, ὅταν διὰ τὸ πλησίον ἐλθεῖν δόξωσι θιγγάνειν ἀλλήλων.

— 6. σύστασιν] σύστημα A.

— 12. ἄστρου] ἄστρων A.

P. 158, 19. ἀναφορᾷ] Plutarchus et Galenus ἀναφοράν. γεωμιγοῦς] Vulgo γαιομιγοῦς. Vero propius A. γαιωμιγοῦς. Cf. supra ad p. 153, 26.

— 24. αἰθέρος] Hinc corrigendus videtur Diogenes Laert. II, 9. τούς γε διάττοντας οἷον σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἀποπάλλεσθαι, nisi malis τοῦ πυρὸς, *tanquam ab igne scintillae*. Sed αἰθέρος commendat etiam Seneca Quaest. Nat. II, 12.

— 27. σπινθηρίζειν] Sic e Plut. et Galeno editum est. Cant. σφὶν τήρησιν, A. E. σφιντήρισιν. Scribendum fortasse σφινθηρίζειν, ut σφόγγος dicitur et σπόγγος, σφονδύλη et σπονδύλη, alia.

— 30. Χαλδαίους] Haec fortasse Arriani physici sunt.

— 32. ὅτε] Recte apud Canterum ὅτι.

P. 159, 2. ὤφθησάν που ὡσεὶ ξένοι ἐνεχθέντες] Canterus ὤφθησαν οὕτως ξυνενεγκόντες, V. A. ὤ. οὕτως ξυνενέγκοντες, Esc. ὤ. ουτως ἐξενεγκόντες, Heerenius ὤ. οὕτως πως ξένοι ἐνεχθέντες, cuius vestigiis insistens perfeci inchoatam ab eo emendationem, quamquam possis etiam οὕτως ὡς ξένοι ἐνεχθέντες.

— 7. οἵ] οἷα V. A. E.

— 8. τινα] Ante Heerenium εἴς τινα.

— 9. γεώδη] Vulgo γαιώδη. καὶ ταῦτα] κἀνταῦθα?

— 10. καὶ εἰς] Recte καὶ V. om.

— 13. δή] Vulgo δέ, Heerenius γε.

— 20. Ἀρριανοῦ] Plane diversus fuit hic Arrianus ab Arriano Stoico. Memoriam eius servavit Photius p. 1378. ubi eum librum de cometis reliquisse dicit, ex quo haec descripta esse debent. Alium eius librum περὶ τῶν μετεώρων laudat Philoponus ad Arist. Phys. p. 24. qui num ab illo de cometis diversus fuerit, vel potius locus de cometis tantum pars illius fuerit, dubitari potest. Attamen cum cometae non proprie ad meteora, sed potius ad coelestia pertineant, diversi fuisse videntur. Certe ex illo de Meteoris quoque locum servavit Stobaeus infra cap. 29. fr. 2. HEEREN.

— 21. τὰ μέν πως ξυμπεριφέρεσθαι] Sic scripsi pro τὰ μὲν ὡς ξυμπεριφέρεσθαι. In sequentibus τὰ δὲ — πλανώμενα desidero verbum quale est κινεῖσθαι.

— 25. καθ' ὁμοιότητα ἑκάστῃ ἰδίᾳ τῆς ἐπωνυμίας λέ-

γοντα] Haec codicum est scriptura, nisi quod pro λέγοντα A. habet λέγωντα, V. λεγόμενα. Gaisfordus dedit καθ' ὁμοιότητα ἕκαστα τῇ ἰδέᾳ τῆς ἐπωνυμίας λεγόμενα, quae non sufficere apertum est. Seclusis verbis τῆς ἐπωνυμίας dedi καθ' ὁμοιότητα ἕκαστα τῆς ἰδέας λεγόμενα, *ad similitudinem quaeque speciei, quam repraesentant, nominata.* Cf. p. 160, 23. καὶ ταῦτα ἀπὸ τῆς ἰδέας ἐπικλήζεσθαι ἕκαστον, et ib. 29. καθ' ὁμοιότητα τοῦ εἴδους ὅτῳ ἐπιφημίζεται. Canterus tentabat τῆς ἐπωνυμίας λαχόντα.

— P. 159, 28. πρόσκαιρος] πρόσκαιρα V. A. P.

— 30. ξυνίσταται] Vulgo συνίσταται, ut 32. σύστασις, contra Arriani usum.

— 31. καὶ τούτῳ ἔτι αὐτῶν μέρει] Ante Canterum καὶ τοῦτο ἐπ' αὐτὸν φέρει. Recepi Canteri emendationem, quamvis singula praestare nolim.

— 32. πρὸς γῆν] Ante Heerenium πρὸς οὐ τήν.

P. 160, 3. ἐφομαρτοῦντες] ἐφαμαρτοῦντες V, ἐφαρμοῦντες A. μορφῇ] Vulgo ἀρχῇ, recepi quamvis dubitanter emendationem Wyttenbachii.

— 4. ἐς] Vulgo εἰς contra usum huius scriptoris. σφαῖραν] Ante Canterum φέρον.

— 6. ἐπ' εὐθὺ ἰοῦσα] Vulgo ἐπ' εὐθὺς οὖσα. ἐς τὸ] Ita Cant. εἰς τὸ V. A.

— 7. ἀστέρος] Vulgo αἶρος, quod incommodum est.

— 10. ἡ περὶ] Vulgo περί.

— 14. ἔφθησαν] ἔφθισαν V.

— 17. αὐγῶν καταλαμπόμενοι] Libri αὐτῶν καταλαμπανόμενοι, correxit in marg. Canterus.

— 20. ἐς] Vulgo εἰς.

— 21. υπάρχῃ] Vulgo ὑπάρχοι.

— 24. ἐπικλήζεσθαι] Vulgo ἐπικλιζεσθαι. κόμη] Ante Heerenium κόμης.

— 25. αὐγὴ ἡ πυρός] Scribendum αὐγὴ πυρός. pro αὐγή, quod Heerenius posuit, Canterus non αὐτῆς habet (ut narrat Heer.) sed αὐτή.

— 26. ἀφ' ὅτων] Cant. ἄφοτα, V. A. ἀφότω, Heerenius sequente Gaisfordo ἀφ' ὅτου, scribendum erat ἀφ' ὅτων. ἐς] Vulgo εἰς. αὐγὴ ἐς] Ante Heerenium αὐτῆς εἰς.

P. 160, 28. ἔν σφισιν ἐξέφηνε] Haec etiam corrupta sunt; intelligerem ἔν σφισιν [ἔχοντα] ἐκπέφηνε.

— 29. ὅτῳ] Ante Heerenium τῷ. ἐπιφημίζεται] Aut ἐπιφημίζονται scribendum, aut excidit ἕκαστον.

P. 161, 11. ταυτὰ τούτῳ] Ante Heerenium ταῦτα τοῦτο.

— 16. σχισμῷ] Libri σεισμῷ, corr. e Plutarcho et Galeno, Canterus *discidio*.

— 19. περιίστησιν] Ita V. A. περίστησιν E. et Cant.

— 20. τὸ θερμὸν] Vulgo θερμόν. De Anaxagorae placito cf. Schaubach. Anax. p. 171.

— 27. ταυτὸ] Heerenius et Gaisfordus ταυτὸ τούτῳ, qua correctione non opus est.

P. 162, 4. ἀνθεστῶτα] καθεστῶτα V.

— 6. τόνον] γόνον V. πόνον A.

— 7. ἔμπτωσιν] Libri ἐμπύρωσιν, correxit Canterus.

— 20. πολυκένων] πολυκέρων V.

— 21. εἰς τὸ αὐτὸ συναλιζόμενα] Ita correxi librorum scripturam συναυλιζόμενα.

— 22. διηθεῖται] διαθεῖται A. E.

— 25. βιάσηται] Ante Gaisfordum βιώσηται.

P. 163, 5. ὅταν δ' ἔτι ἧττον ᾖ πεπυρωμένον] Vulgo ὅταν δέ τι ἧττον ᾖ πεπυρωμένον, correxi ut res postulabat.

— 9. παραβιάζηται] Libri παραβιβάζηται, correcti e Plutarcho.

— 10. ἐξάψει] Sic e Plutarcho correctum quod libri habent ἐμφάσει.

— 17. παχυτέραν] ταχυτέραν A.

— 21. τυφῶνα μὲν] Ita V., τυφῶνας δ' reliqui, ut videtur, τυφῶνας tuetur l. 29. πρηστῆρας, nisi ibi πρηστῆρα scribendum.

— 22. καταφέρηται] Heerenius ex Arist. Met. III, 1. mavult κάτω φέρηται.

— 23. ἢ πάχος] Cant. ἢ τάχος, A. ἢ πάχος ἢ τάχος.

— 29. πρηστῆρας] Fortasse πρηστῆρα. Cf. ad l. 21.

— 30. συνεμπίμπρασθαι] Vulgo συνεμπίπρασθαι.

P. 164, 3. ἐκθλιφθῇ] Cant. ἐκλυφθῇ, V. A. ἐκληφθῇ, Heerenius ex Aristotele ἐκθλιφθῇ.

P. 164, 5. *τοῦτο οὐκ*] Sic Heeren. ex Arist. *τούτου* Cant. *τοῦτο καὶ* V. *τούτου καὶ* A. unde possis *τοῦτ᾽ οὐχί*.

— 6. *κατὰ τοὺς ποιητὰς*] Quae de poetarum loquendi usu adiicit, nescio qua fide dixerit. Certe apud Homerum Od. ψ, 225. *κεραυνὸς ψολόεις* vocatur fulmen quo Iupiter Ulyssis navem disiecerat. HEEREN.

— 9. *οἷα*] Vulgo *οἷον*, A. *οἵ*. *καὶ βραδύτερον*] Libri *κατὰ βαρύτερον*, correxit Heerenius ex Aristotele l. c. *ὁ δὲ βραδύτερος ἔχρωσε μέν, ἔκαυσε δ᾽ οὔ, ἀλλ᾽ ἔφθασε διιών*.

— 10. *ἀπ᾽ αἰθάλου*] Hoc posui ex A., vulgo *ἐπ᾽ αἰθάλου*.

— 17. *ὁμοίως*] *εὐθέως* A. P.

— 20. *ὅσοι*] *ἄοι* A. *ἀτμοὶ*] *ἀτμὴ* A.

— 21. *ἀποληφθέντες*] Vulgo inepte *ἀπολειφθέντες*.

— 23. *ἐκπίπτοντες*] Vulgo contra sensum *ἐμπίπτοντες*, correxit Heerenius, quem Gaisfordus sequi noluit.

— 27. *κλήζονται*] Vulgo *κληίζονται*. *οὐδὲν ἴσον*] Vulgo *οὐδὲ ἴσον*.

— 28. *καὶ αἱ ἐπ᾽*] *καὶ ἐπ᾽* Cant. *αἱ ἐπ᾽* V. A. P. correxit Gaisfordus. *βρονταὶ*] *βροντὰς* ante Heeren.

— 32. *ὀξύτερον*] Heeren. *ὀξυτέρα*, quo non opus est. *καθότι*] Vulgo *καὶ ὅτι* sine sensu.

P. 165, 3. *ἔστιν ἃ*] Libri *ἔς τινα*, male Gaisfordus cum Heerenio dedit *ἔστι τινά*. Scribendum erat *ἔστιν ἃ*.

— 4. *περιδινηθῆναι οἷά τε*] Haec corrupta sunt, fortasse *περιδινηθῆναι ποιεῖ*. *διικνεῖται*] Vulgo *διοιχνεῖται*, quod nihil est. *διοικνεῖται* A., in quo apertum est latere *διικνεῖται*.

— 8. *ἐδήλωσεν*. *ἐπιφλέγει*] Vulgo *ἐδήλωσε*. *περιφλέγει*. *ἔστιν ἃ*] Vulgo *ἔς τινα*, hic quoque Gaisfordus *ἔστι τινά* dedit praeeunte Heerenio.

— 12. *κλήζεται*] Vulgo *κληίζεται*.

— 13. *κώλυμα*] Libri *κάλυμμα*, nisi quod V. *κάλυμα* habet, quod Heerenius et Gaisfordus *κοίλωμα* scripserunt. *κώλυμα* scribendum esse ostendi Philol. Gott. XIV. p. 36. *ἐγχριμφθῇ*] Ita scribendum erat. *ἐγριφθῇ* Canterus, *ἐγκριφθῇ* V. *ἐκριφθῇ* A., male Heeren. et Gaisf. *ἐκτριφθῇ*, quod significare volunt *si nubium sinus* (*κοίλωμα*) *perforati sunt, ut turbini incluso exitus pateat*.

— 14. *τὸ*] Hoc recepi ex A., male vulgo *τῷ*.

P. 165, 15. ἐς] Ita A., vulgo εἰς.

— 18. πρὸς ἄλλοτε ἄλλου] Sic scripsi pro πρὸς ἄλλοτε ἄλλη, propius vero V. A. πρὸς ἄλλοτε ἄλλοι.

— 19. ἐπειδὰν ἐγχρίμψας ὁ τόνος τῆς γῆς] Ita corrigere tentavi quae vulgo sic leguntur ἐπειδὰν δὲ ἐγκρίψας τόπος τῆς γῆς. Heerenius ἐπειδάν γε ἐκρίψας τόπος τις γῆς. V. Philol. Gott. l. l. p. 37.

— 21. καὶ αἱ δῖναι] Ante Heerenium καὶ δῖναι. Fortasse χαἱ δῖναι. ποταμοῖς] Delevit ὕδατος, quod libri post ποταμοῖς habent, Heerenius. Fortasse tamen praestat δῖναι [τοῦ] ἐν τοῖς ποταμοῖς ὕδατος. τοῦτό εἰσι] An ποιοῦσι?

— 24. ἀναστρέφεται] Vulgo ἀναστρέφει, quod fort. tenendum est.

— 25. ἐπὶ τῇ ῥύμῃ] Fortasse scribendum ἐπὶ τὴν ῥύμην.

— 27. ἐπάγουσιν] Melius fuerit ἀπάγουσιν.

— 28. ἀναρπάζουσιν — ἐντύχωσιν] Haec fortasse l. 30. post ἀναστρέφεσθαι transponenda.

— 31. ἐμπεσόντες] Libri ἐκπεσόντες. Dubitanter sed recte correxit Heerenius.

— 32. οἳ μὲν] Malim οἳ μὲν γάρ.

P. 166, 2. ἐν συστροφῇ πυρὸς] Pro πυρὸς nescio an ἀέρος scribendum sit.

— 4. καὶ πάντῃ] Fortasse καὶ μὴ πάντῃ, vel καὶ μὴ πάνυ τι, negationem sequentia requirere videntur.

— 6. αὐτῷ] Recepi Heerenii coniecturam, libri αὐτοί. Sed praeterea scribendum suspicor κἂν pro καί, nisi forte gravius mendum subest.

— 8. ὑπολελεῖφθαι] Cant. ὑπειλῆφθαι, Gaisfordus cum Heerenio ὑπελείφθη, A. ὑπολῆφθαι cum ει super ῆ, hinc scripsi ὑπολελεῖφθαι.

— 9. ἀπ' αὐτῶν] Haec addidi ex V.

— 10. ἐξεργάσασθαι] ἐξειργάσασθαι V. A. Forsitan ἐξειργάσθαι.

— 11. ἔφθησαν] Vulgo ἔφθασαν, V. A. ἔφθησαν.

— 12. πελάσειαν] Vulgo πελάσειεν.

— 13. ἐνσχεθέντες] Vulgo ἐνεχθέντες contra sensum.

— 24. πρὸς ἴσον γωνίαν] Malim ἴσην.

— 25. κατέσκηψαν] Inter κατέσκηψαν et πλεῖστοι lacu-

nam indicavi ita supplendam: *κατασκήπτουσι δὲ πολλοὶ μὲν θέρους καὶ χειμῶνος.*

P. 166, 31. *ὅσαι αὖ*] Vulgo *ὅσοι ἄν*. *ὑπὸ ἡλίῳ οὐ*] Vulgo *ὑπὸ ἡλίου*, Heeren. *ὑπὸ ἡλίου οὐ*. Dicendi usus, quem Arrianus sequitur, requirebat quod posui. V. Philol. l. l. p. 38.

— 32. *δ' ἐν θαύματι ἀναφέρονται*] Malim *ἐν θαύμασι*, *in miraculis habentur*. *δὲ* addidit Heeren.

P. 167, 3. *Φίλωνος*] Sic V. A. E. *Μίλωνος* Cant. Simili cod. usus Photius *Μήλωνος* habet in catalogo scriptorum.

— 6. *οὐ*] Ante Heerenium *ὡς*.

— 20. *Πλάτων*] Theaet. p. 155. d. *καὶ ἔοικεν ὁ τὴν Ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν.*

— 21. *Ὅμηρος*] Il. ρ, 547. ubi *ἶριν* pro *νεφέλην*. At Plutarchus Plac. III, 5, 1. ut apud Homerum.

— 25. *ὁρῶμεν*] Libri *ἐροῦμεν*, correcti e Plutarcho Plac. III, 5, 2.

— 27. *ἀνακλωμένας. γραμμὰς δὲ λέγω θεωρητάς*] Plutarchus *ἀνακλωμένας γραμμὰς ἀδήλους, λόγῳ θεωρητάς.*

P. 168, 9. *ἐν δυσμαῖς*] *εἰς δυσμὰς* Plutarchus. *πᾶσα*] Ante Heerenium *πᾶσαν*.

— 12. *οὐ σχήματος μορφαὶ ἀλλὰ χρώματος*] Vitiose vulgo *οὐ χρώματος μορφαὶ ἀλλὰ σχήματος*. Correxit e Plutarcho Heerenius.

— 15. *μήποτ' οὖν τὸ μὲν*] Libri *μήποτε μὲν*, correcti e Plutarcho. *φοινικοῦν*] Vulgo *φοινίκεον*, ut l. 17.

— 16. *προσπεσοῦσα*] *προπεσοῦσα* A.

— 18. *τὸ δὲ*] *δὲ* male exciderat in Stobaei cdd. In proximis iidem *ἐκκαιόμενον* exhibent pro *ἐκλυόμενον* apud Plutarchum. HEEREN.

— 20. *ἄνεσις — ἐπιθολούμενον*] Haec e Plutarcho accesserunt.

— 22. *ἔστι δὲ τοῦτο διορίσαι δι' ἔργων*] Apud Plut. *ἔστιν οὖν τοῦτο δοκιμάσαι δι' ἔργων*. Ultimum *δι' ἔργων* inde recepi; nam apud Stobaeum *διείργων*. HEEREN.

— 23. *ἀντικρὺ στὰς τοῦ ἡλίου*] Plutarchus *ἀντικρὺ τῶν ἡλίου ἀκτίνων*. *πτύσῃ*] *πιτύσσι* A.

— 25. *εἰσγιγνομένην*] Male apud Plutarchum *γινομένην*.

— 27. *Ἀριστοτέλους*] Aristotelica haec petita sunt ex Me-

teorol. III, 2—5. nullo tamen in iis exscribendis certo ordine a scriptore observato. HEEREN.

P. 168, 31. τοῖς τρόποις] Haec revocavi ex Aristotele, apud quem l. c. cap. 2. διαφέρουσι δὲ τοῖς τρόποις, καὶ ἀφ' ὧν καὶ ὡς συμβαίνει τὴν ἀνάκλασιν γενέσθαι πρὸς τὸν ἥλιον. HEEREN.

P. 169, 1. περὶ ἥλιον] Vulgo παρήλιον. Correxit ex Arist. Gaisfordus.

— 4. ἐλαττονάκις] Codd. Stobaei ἔλαττον πολλάκις, correcti ex Arist. δύσιν] δύσιν δείλην V. A.

— 20. διὰ τὸ παχὺν αὐτῇ καταμεμῖχθαι καπνόν] Aristoteles διὰ τὸ τῷ καπνῷ πολλῷ μεμῖχθαι τὸ πῦρ; Canterus πολὺν pro παχύν, quod habent V. A. E.

— 22. ἐμφαίνειν] Ante Heerenium ἐμφαίνει.

P. 170, 2. οὐδὲ μήν] Vulgo οὔτε μήν.

— 16. περὶ τὰς ἀνατολὰς — καὶ περὶ δύσεις] V. A. post primum περὶ addunt τε, quare malim περί τε ἀνατολὰς — καὶ περὶ δύσεις.

— 23. ΠΕΡΙ ΝΕΦΩΝ — ΧΑΛΑΖΗΣ] Hic inserenda sunt excerpta ex Anaximene, Anaxagora, Metrodoro, Xenophane, Epicuro, Empedocle, ignoto scriptore, Chrusippo et Arriano, quae e MS. Flor. Ioannis Damasc. edidit Gaisfordus p. 691. sive vol. IV. p. 150—155. nostrae edit. Floril.

— 27. κυλινδόμενον] Vulgo κυλινδούμενον.

P. 171, 19. Πλάτων] Sex motus genera hic commemorata habet Plato Tim. p. 83. Reliqua petita videntur ex Phaedone p. 109. HEEREN.

— 20. ἐπὶ δεξιὰ καὶ θάτερα] Codd. ἐπὶ δεξιὰ καὶ καθ' ἕτερα. Ex Plutarcho ipsoque Platone correxit Heerenius.

— 21. δὲ] Additum ex Plutarcho.

— 22. ἰσωτάτω] κατωτάτην Plutarchus.

— 23. μένειν] μένειν μὲν Plutarchus, μένειν μὲν οὖν Heeren.

— 24. ῥέψαι] ῥέπειν Plutarchus.

P. 172, 2. ΠΕΡΙ ΣΕΙΣΜΩΝ ΓΗΣ] Inscriptionem ex Photio in latina versione addidit Canterus.

— 3. Ἀριστοτέλης] Scriptorem ante oculos habuisse Meteor. II, 7, 8. adnotavit Heerenius.

P. 172, 5. *καὶ τῆς γῆς ῥυείσης*] Post *καὶ*, nisi particulam hanc omnino delere malis, vox excidisse videtur, v. c. *κοιλότητας*, vel *ὕπαντρα*, vel tale quid. Apud Aristotelem ipsum verba haec non extant. HEEREN. Fortasse scribendum est *κατὰ τῆς γῆς ῥυείσης*.

— 6. *ἀθρόας*] Heerenius *ἀθρόους*. *τρόμους*] *ἐντρόμους* A., praepositione ex praecedente *ἐμπτώσεις* temere repetita.

— 10. *ἀπολειφθῇ*] Imo *ἀποληφθῇ*, qui frequens error est.

— 14. *τροπῆς*] Probabiliter Heerenius *ὁρμῆς*, nisi malis *ῥοπῆς*.

— 21. *γὰρ*] Addidit Heerenius, qui statim *τὸν δέ* dedit pro *τὸ δέ*.

— 23. *τὸ μὲν*] Ante Heerenium *τὸν μέν*.

P. 173, 17. *συρίγγων*] *συράγγων* V., unde Gaisfordus *σηράγγων*.

— 21. *περιλειφθέντος*] *περιληφθέντος* A.

— 28. *Λιπαραίων*] Ita Aristoteles, codd. *Λιπαρῶν*.

— 29. *ποντίους*] *ποντίας* A. recte, et sic Aristoteles.

— 30. *σείεσθαι*] *γενέσθαι* V. A.

P. 174, 2. *ἠχοῦντος*] Iungendum *ἀπὸ τοῦ προσημαίνειν*, *ἠχοῦντος*, *cum sonitum edat*. Aristot. *ἠχοῦσι γὰρ οἱ τόποι δι' ὧν γίνεται τὰ ἀναφυσήματα*. HEEREN.

— 12. *συμπεριφέροντος*] Ita Plutarchus, libri *περιφέροντος*.

— 14. *κατασκευάζειν*] *παρασκευάζειν* Plutarchus.

— 17. *Πλάτων*] Phaed. p. 111. e. *ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν τῇ γῇ. ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά· ἕν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὂν καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς.* *αἰώραν*] Plutarch. Plac. III, 17. *ἑώραν*, de qua forma recte iudicat Heerenius (cfr. quae dixi ad Sophoclis Oed. Col. p. 182); sed male idem *αἰώραν* explicat de vasculo pensili aqua impleto.

— 24. *τὰς δὲ*] *τὰς δὴ* A.

— 27. *δι' οὗ*] Sic V. A. *δι' ὃν* Cant. *δι' ἣν* Heerenius.

— 28. *νιτρώδες*] Nonne *νιτρώδη*?

P. 175, 6. *τὴν γῆν*] Si lectio sana est, accipienda haec

vox est non de solo, sed de regione seu de aeris temperie, qua aqua varie afficitur. De hoc enim agit philosophus. Potius tamen aliquid excidisse putaverim: v. c. θερμότητας [μὲν] γὰρ καὶ ψυχρότητας, [καὶ παρὰ τοῦτον] καὶ παρὰ τὴν γῆν γίνεσθαι. HEERENIUS. Haec parum probabilis emendatio est. Fortasse scribendum θερμότητας γὰρ καὶ ψυχρότητας [καὶ οὗτος ποιεῖ]. καὶ παρὰ τὴν γῆν μὲν etc., quibus verbis redit scriptor ad p. 174, 26.

P. 175, 7. ἐν οἵᾳ γίνεται] γίνεσθαι A. Fort. ἐν οἵᾳ ἂν γίνηται. Cf. p. 174, 27.

— 10. τοὺς ναματιαίους] Excidisse videtur τόπους. Mox τοὺς addidit Heerenius.

— 13. τά τ' ἐν] Ante Heerenium τοῦ τ' ἐν.

— 14. καὶ τὰ] καὶ τοῦ V.

— 21. καὶ μᾶλλον] Sine sensu habet hic Cant. καὶ μᾶλλον ὁ τοιοῦτος εἰδὼς ὑπὲρ γλυκὺ πᾶν ὕδωρ. Pro εἰδὼς codd. V. A. bene habent ἡδύς, pro ὑπὲρ iam Cant. in marg. coniecit ὥσπερ, quo tamen sensus noudum restituitur. Venit mihi in mentem ψυχρὸς γὰρ ὁ λίθος, καὶ μᾶλλον ὁ τοιοῦτος ἡδύς. ὥσπερ οὖν γλυκὺ πᾶν ὕδωρ, οὕτω καὶ ψυχρόν. *Solum lapidosum frigidum simul esse, et dulcedinem simul continere, unde aquae illud perfluentis eadem natura sit.* Manca tamen videntur priora ac potius ob homoeoteleuton pauca excidisse putaverim, v. c. καὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον ὁ τοιοῦτος ἡδύς, τοσούτῳ γλυκύτερον καὶ τὸ ὕδωρ. ὥσπερ οὖν γλυκὺ etc. eodem quidem sensu, quem antea exposui, sed luculentiore sermone. HEEREN.

P. 176, 5. φερέσβιος] Praefigendus articulus, et sic est apud Arist. δεσπόζουσα] Rectius ἑστία τε οὖσα apud Arist.

— 7. πεπερατωμένον· ἧς τὸ ἄνω] Sic scribendum ex Arist.

— 10. ἐν περιαγωγῇ καὶ ἐν κύκλῳ συγχορεύει] Arist. μιᾷ περιαγωγῇ καὶ κύκλῳ συναναχορεύει, sed ut Stobaeus etiam cod. O., nisi quod συαχορεύει habet.

— 13. ἐξ ἀνάγκης ἀκίνητα] ἀκίνητα ἐξ ἀνάγκης Arist.

— 14. ἀλλήλοις] ἀλλήλων Arist.

— 15. κυκλοφορουμένης σφαίρας] Stobaei codd. κυκλοτερουμένη σφαίρα. παραμένοντα] στερεὰ μένοντα Arist.

P. 176, 17. εἰ νοήσαιμεν] Stob. codd. ἐννοήσομεν et νοήσομεν.

— 23. ὃ δὲ — καλούμενος] Haec accessere ex Aristotele.

— 24. οὐρανοῦ δὲ] οὐρανοῦ τε V.

— 25. καλοῦμεν] Accessit ex Aristotele.

— 26. πλεῖστον] πλείστου Heerenius.

— 30. ἀπλανῶς] ἀπλανῆ Arist. Mox pro τοσαύτας ex Arist. repone τὰς αὐτάς.

— 32. μέσος δὲ] ὧν μέσος Arist. ὧν] Om. Arist.

P. 177, 1. κατὰ μέρη] κατὰ μέρος Arist.

— 4. ὥστε] ὥστε αὐτῶν Arist.

— 8. παντὸς] σύμπαντος Arist.

— 13. συνεχῆ — σώματα] Haec auctius leguntur apud Arist. p. 392, 28. Bekk.

— 17. ἀναλλοίωτον] ἀνετεροίωτον Arist.

— 21. αἰθερίου] φύσεως additur apud Aristotelem, sed om. duo cdd.

— 24. δοκίδες δὲ] Scribendum δοκίδες τε, ut est apud Arist.

— 27. ὑπὸ δὲ ἐκείνης] Vulgo ὑπ' ἐκείνης, Arist. ὑπὸ δὲ κινήσεως.

— 28. 29. λαμπρότερος] λαμπρὸς V. A. E. ἐν τούτῳ τῆς παθητῆς ὄντι καὶ αὐτῷ] ἐν δὲ τούτῳ καὶ αὐτῷ τῆς παθητῆς ὄντι Aristoteles. καὶ παντοδαπῶς] καὶ ex Arist. add. Heeren.

P. 178, 9. ἐναλίοις] καὶ ἠπείροις add. apud Arist.

— 13. ἄλλας τῇδε] ἄλλας εἰκὸς τῇσδε Arist. ἀντιπόρθμους ἄπωθεν κεῖσθαι] ἀντιπορθμοῦσαι ἀπωκεῖσθαι Cant. ἀντιπορθμούσας ἀποκίσθαι V. αντπορθμοῦσα ἀπωκεῖσθαι A., ἄποθεν (R. ἄπωθεν) κεῖσθαι Arist. ἀπῳκίσθαι recte Gaisfordus.

— 16. οἰκουμένη] πρὸς τὴν Ἀτλαντικὴν θάλατταν add. Arist.

— 17. καὶ] καὶ γὰρ Arist.

— 19. πελάγεσι] τισι add. cod. Q. Arist.

— 20. κατὰ τὰς τοῦ ὑγροῦ ποιότητας καὶ τὰ κοιλώματα

τὰς καλουμένας ἀναπεφυκυῖα οἰκουμένας] κατά τινας τῆς γῆς σπίλους τὰς καλουμένας ἀναπεφυκυῖα οἰκουμένας Arist.

P. 178, 23. ταῦτα] ταύτην Arist.

— 24. ἐρηρεισμένη] συνερηρεισμένη Arist. Quod statim sequitur γῇ, accessit ex Arist. ubi inter γῇ et συνέστηκεν additur καὶ πεπιεσμένη.

— 26. σφαιρικῶς] Apud Arist. additur ἐγκείμενα, περιεχομένης ἀεὶ τῆς ἐλάττονος τῇ μείζονι.

P. 179, 3. καθάπερ οὖν πᾶσα ἡ οἰκουμένη] καθάπερ σύμπασα ἥδε οἰκουμένη Arist.

— 4. πολλοῖς τε ἑτέροις — περιρρεομένη] πολλαί τε ἕτεραι — περιρρεόμεναι Arist.

— 5. αἳ δὲ ἐλάττους] αἳ δ' εἰσὶν ἐλάττους Arist.

— 8. καὶ Πελοπόννησος] Om. Arist. De septem insulis v. ad Com. gr. fragm. III. p. 508.

— 9. Κυκλάδες] αἱ δὲ Κυκλάδες Arist.

— 13. ἐντὸς δὲ πρὸς δύσεις] ἐν δὲ τῷ πρὸς δύσιν Arist.

— 14. ταῖς ἡρακλείαις λεγομέναις στήλαις] κατὰ τὰς ἡρακλείας λεγομένας στήλας Arist. Pro ἡρακλείαις A. habet ἡρακλείοις, quae forma fortasse ubique restituenda.

— 17. συναφεῖς] Apud Arist. additur πῇ μὲν κατὰ στενοπόρους αὐχένας ἀνεστομωμένος, πῇ δὲ πάλιν πλατυνόμενος.

— 23. τὸ ἄδριον] τὸ om. V. A. et Cant. qui habet ἀδρίονας. Scribendum aut τὸν Ἀδρίαν aut om. articulo Ἀδρίαν, ut est apud Arist.

— 24. συνεχὲς δ' αὐτοῦ] Codd. συνεχὲς αὐτοῦ, cum τὸ Κρητικόν coniunctum.

— 26. αἰγαῖόν τε καὶ τὸ] αἰγαῖόν τε καὶ Cant. αἰγέοντάς καὶ, Heeren. αἰγεῖόν τε καὶ τὸ. ἀντιπαρῆκε] Imo ἀντιπαρήκει, ut Arist.

— 27. ὧν] δ' ὧν codd.

— 28. πυμαίτατον] Imo μυχαίτατον.

— 30. ἀνασχέσεσι] Sic ex Aristotele scripsit Heerenius pro ὑποσχέσεσι. Mox ante ἀναφαίνει Arist. addit συνεχῆ.

P. 180, 1. καταστενοῦται καὶ ἐπιμήκη διιὼν εἰς αὐχένα] κατὰ στενόν τε καὶ ἐπιμήκη διήκων αὐχένα Arist.

— 6. καλούμενον] Om. Arist.

P. 180, 7. ἠρακλείους] ἠρακλείας A.

— 9. βρεταννικαὶ] βρεττανικαὶ A. et Regius Aristotelis.

— 10. Ἄλβιον] Libri λαβεῖον, λάβιον fere cdd. Aristotelis, ἄλβιον Reg. in marg. Ἰέρνη] ἰέρνη V. A. E.

— 11. ἐλάττους] οὐκ ἐλάττους Arist.

— 12. καὶ ἤ] καὶ ex Arist. additum est.

— 13. Φοβέα] Φαβὸλ Aristoteles, qui καὶ Εὔβοια om.

— 17. βραχὺ ἀποδέον] Libri βραχὺν ἀποδέοντα, correcti ex Arist.

— 22. στῆλαί τε] Post τε male apud Stob. additur καί. Mox autem idem ἀντὶ τοῦ ἰσθμοῦ recte legit pro ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ, quod ed. Arist. nullo prorsus sensu exhibet. HEEREN.

— 24. στενώτατος] στενότατος A., quam formam sunt qui tueantur exemplo Scymni Chii vs. 710. ἔπειτα Σηστὸς καὶ Μάδυτος αἱ κείμεναι ἐπὶ τοῦ στενοτάτου, Λεσβίων οὖσαι κτίσεις, ubi quum cod. στενωτάτου habeat, dubitari non potest quin ἐπὶ τοῦ στενωποῦ scribendum sit, quod de freti angustiis recte dici praeter Aeschylum Prom. 363. docet Hesychii glossa Στεινωπός· τὸν ὑπὸ (περὶ?) τὴν Σκύλλαν καὶ Χάρυβδιν τόπον στενὸν ὄντα.

— 29. περιεχόμενος] περιεσχημένος V. A.

— 30. μέχρι Νείλου τίθενται] μέχρι Νείλου στομάτων τίθενται τὸν τῆς Ἀσίας Arist.

P. 181, 2. περιχεομένην] περιρρεομένην Arist.

— 6. τοίαν πη] Libri τε (om. A.) οἷαν πη, Arist. τοιάνδε τινὰ, Heerenius τοίαν-πη.

— 8. ὑπὲρ αὐτῆς] ὑπὲρ ταύτης codd. περὶ αὐτὴν Arist. correxit Heerenius.

— 9. λέγομεν] λέγωμεν scribendum ex Arist.

— 12. παντάπασιν ἔκ τε τῶν κατὰ τὰς ἠόνας τόπων ἔκ τε ποταμῶν] παντάπασιν, εἴ τι μὴ κατὰ τὰς ἑώας ἐστὶν, αἵ τε διὰ ποταμῶν Arist.

— 15. ἀπὸ] καὶ ἀπὸ libri correcti ex Arist.

— 19. πνεύματα διάφορα] πνευμάτων διαφοραὶ Arist.

— 22. ἄγονος] Sic Arist. pro ἀγόνου. Heerenius offert Meteor. I, 9. ἔστι γὰρ ἡ ὁμίχλη οἷον νεφέλη ἄγονος.

— 24. ἐξ ἀρχῆς] ἐξ ἀραιώσεως ἀρχῆς Arist.

P. 181, 25. *αὐτῇ*] Libri *αὕτη*, corr. Heeren. ex Arist. *αἰθρία*] Sic Arist. pro *αἴθριος*.

— 27. *λεπτὴν*] *λεπτὸν* Arist.

— 29. *πάχνη — δρόσος*] *πάχνη δὲ δρόσος πεπηγυῖα· δροσοπάχνη δὲ ἡμιπαγὴς δρόσος* Arist.

— 30. *πάχος*] Suppletum ex Arist.

— 32. *πεπαχυσμένου*] Sic Arist. pro *πεπαχυμμένου*. Heeren. tacite *πεπιασμένου*.

P. 182, 2. *καὶ τοῦτο — φερόμενα*] *καὶ τοῦτο καλοῦμεν ὑετόν, ὄμβρου μείζω καὶ συνεχῆ συστρέμματα ἐπὶ γῆς φερόμενα* Arist.

— 15. *συμπίπτειν*] *συνεκπίπτειν* Arist.

— 19. *καλεῖται*] *λέγεται* Arist.

— 22. *ἀέρι*] Sic Arist. pro *θέρει*.

— 24. *νενοτισμένης*] Sic corrige operarum errorem.

— 25. *διεξάττοντες*] Malim *ἐξάττοντες*.

— 26. *ἀνάλογόν τι ἔχουσιν*] Sic Arist. pro *ἀνάλογον* (*ἕνα λόγον* V. A. E.) *ἐπέχουσιν*.

— 29. *ἀθρόου*] Sic Heerenius dedit pro *ἄρθρου*. Fortasse *ἄθρου* praestat. Apud Arist. est *ἐκραγέντος ἀθρόως*.

— 31. *δυσμῶν*] *δύσεως* Arist. *νότιοι δὲ*] *νότιοι οἱ* Arist. Fort. *νότοι δέ*.

— 32. *ἀπαρκτίας*] *καικίας* Arist.

P. 183, 2. *ῥέων*] *πνέων* Arist. *δὲ*] Arist. addit *ὁ ἀπὸ τοῦ περὶ τὰς ἰσημερινάς, εὖρος δὲ ὁ*.

— 5. *ἰσημερινῆς*] Arist. addit *λὶψ δὲ ὁ ἀπὸ τῆς χειμερινῆς*.

— 6. *βορείων*] Male apud Arist. *βορεῶν* scribi animadvertit Heerenius, quo auctore *τῶν*, quod apud Arist. deest, seclusi; scribendum fortasse *ὧν* vel *πνέων*.

— 7. *δὲ καὶ*] Hoc seclusi, nec habet Arist. *δὲ ὁ*] Vulgo *διὸ*, correxi ex Arist. *αὐτῶν καθεξῆς*] Haec vel corrupta vel omnino delenda sunt. Habet Apuleius *qui septem stellarum regione generatur*, unde *τῶν ἑπτὰ ἀστέρων* vel *πλειάδων* vel tale quid in iis latere suspicari possis. HEEREN.

— 8. *μεσημβρινὸν*] *πνέον* add. Aristoteles.

— 12. *τούτου*] *νότου* Aristoteles.

— 15. *διεκθέουσι*] *διεκπνέουσι* Aristoteles.

P. 183, 16. εἰσὶν] om. Aristoteles. καθάπερ] ὥσπερ Aristoteles.

— 20. ἐαρινοί τινες ὄντες] Libri εἰσὶν (οἰσὶν A.) οἱ πνέοντες, correcti ex Aristotele.

— 22. καταιγὶς] Hoc edidi ex Arist. pro corrupto κατα γῆς apud Stobaeum. Ceterum apud nostrum omnis h. l. fere mutilus videtur; plenius enim legitur ap. Arist. *Καταιγὶς μέν ἐστι πνεῦμα ἄνωθεν τύπτον ἐξαιφνῆς· θύελλα δὲ, πνεῦμα βίαιον, καὶ ἄφνω προσαλλόμενον· Λαίλαψ δὲ καὶ στρόβιλος, πνεῦμα εἰλούμενον κάτωθεν ἄνω.* Attamen recte dubitari potest, num verba θύελλα δὲ etc. ab ipso scriptore, vel potius a glossatoris manu profecta sint. Insignem sane lectionis varietatem iam antiquitus in Aristotelis codd. obtinuisse, patet vel ex Apuleio, qui in versione nec Aristotelis nec Stobaei lectiones accurate expressit. HEEREN.

— 26. πολὺ φέρηται εἰλούμενον] Hoc ex Arist. revocavi pro πολὺς φέρηται εἰλούμενος. Pendet enim a πνεῦμα. Vestigia verae lect. servavit cod. A., qui habet εἰλούμενον. HEEREN.

— 27. εἰληθὲν] Libri εἰληφὲν, correcti ex Arist.

— 28. νοτίῳ] νοτερῷ Arist. qui in sequentibus habet *καὶ ἔξωθεν δι' αὐτοῦ ῥηγνύον βιαίως τὰ συνεχῆ πιλήματα.*

P. 184, 6. ἀερῶδες] ὂν add. Arist.

— 7. καὶ ἄχρι] καὶ om. Arist.

— 9. σφοδρὸν ἄλλως] σφόδρα δὲ ἄλλως Arist.

— 13. οἱ γραμμοειδῶς] οἱ γραμματοειδῶς Cant. ἡ γραμματοειδεῖς (ῶς) A. correxi ex Arist.

— 16. τὰ δὲ — μὲν] Haec accesserunt ex Arist.

— 20. τμήματος ἢ σελήνης ἐν νέφει νοτερῷ] Sic Arist. pro τμήματι γῆς μόνης ἐν στενότητι, nisi quod pro στενότητι A. habet στενωτέρῳ. (νοτέρῳ pro νοτερῷ operarum error est.)

— 22. περιφάνειαν] περιφέρειαν Arist.

— 24. ἄστρου, περὶ κύτος] Imo ἄστρου περίαυγος ex Arist. qui statim habet διαφέρει δὲ ἴριδος pro διαφέρουσα τῇ ἰδιότητι. Ex eodem ὅτι additum.

— 26. κύκλῳ] Libri κύκλον, emendati ex Arist.

P. 184, 30. μήκους] Ita Arist. pro μή. καταφαίνοντος] ἐμφαίνοντος Arist.

P. 185, 3. φασμάτων] φαντασμάτων Arist.

— 5. καὶ πωγωνίαι καὶ πίθοι] Vulgo καὶ πωγωνίαι, Arist. καὶ πίθοι, utrumque coniunxi.

— 7. ἀμφιφανῆ] ἀμφιφαῆ Bekkerus e codd. dedit apud Aristotelem. Cf. Arrianus apud Stobaeum p. 160, 31. ἀμφιφανῆ κλῄζουσιν ὅσα περὶ πρῶτα τῆς νυκτὸς φανέντα πρὸς δύσει ἔπειτα ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὶν ἡμέραν ἐπιλαβεῖν ἔφθη ἀνασχόντα.

— 8. πάντα δὲ] Libri πάντα γὰρ, correcti ex Arist.

— 9. οὔτε γάρ ποτε] Scribendum οὐδὲ γάρ ποτε, vel cum Arist. οὐδέποτε γάρ. ἱστορεῖται] Scribendum ἱστόρηται ex V. A. E.

— 15. καὶ Αἰόλου νῆσοι] καὶ Αἰόλου νῆσος A., καὶ τὰ ἐν Αἰόλου νήσοις Arist. quem scripsisse suspicor καὶ Ἱερὰ ἐν Αἰόλου νήσοις.

— 16. αἳ δ' ἐκρέουσι] αἳ δὲ καὶ ῥέουσι Arist.

— 17. ἀναρριπτοῦσι] Scribendum ex V. ἀναρρίπτουσι, quod etiam Aristoteli ex O. restituendum.

— 18. πηγαὶ] πηγαίων Arist.

— 21. στόμια] στόματα V. στόμενα A.

— 22. ἐμπελάζοντας] τὰ δὲ ἀτροφεῖν add. Arist.

— 23. Δέλφοις] Imo Δελφοῖς.

— 26. σήραγγας] Sic Cant. cum Arist. σύραγγας A. σύφαγγας V. E. σύριγγας Heeren. GAISFORD. σύριγγας Aristotelis cod. Q.

— 28. ἐξωσθὲν ἐν τοῖς] ἔξωθεν ἐγκατειλήφθη τοῖς Arist.

— 31. σεισμοὺς] σεισμὸν Arist.

— 32. εἰς τὰ] εἰς Arist.

P. 186, 3. καὶ τὰ κοῖλα χωματίαι] εἰς τὰ κοῖλα χασματίαι Arist.

— 6. πρότερον] Libri προτέρας, correcti ex Arist.

— 7. τινὲς — διορθοῦντες ἀεὶ] Codd. οἵ τινες ἀποτρέπονται κατὰ μίαν πρόεισιν, οὓς καλοῦσιν καὶ ἀπὸ πάλσεσι διορθοῦντες ἀεί, correcti ex Arist.

— 11. μυκῆται] μυκητίαι Arist. Mox βρόμου ex Arist. receptum est, libri τρόμου.

P. 186, 14. *σείειν*] Ita Arist. pro *σεῖον*. *εἱλούμενον*] *ἐνειλούμενον* Arist. *ἐν*] Ita Arist. pro *ἐπ'*.

16. *τὰ σείοντα*] *τὰ εἰσιόντα* Arist. Idem mox ante *ὑπὸ* addit *καί*.

— 18. *γίνονται γὰρ χάσματα*] Ita Heeren. pro *γίνονται χάσματα*, A. *χάσματα γίνονται*, Arist. *χάσματά τε γὰρ γίνονται*.

— 24. *ταῖς τῶν*] *ταῖς* ex Arist. suppletum.

— 25. *αἳ μὲν — αἳ δὲ*] Sic Arist. pro *ἃ μὲν — ἃ δέ*.

— 29. *συγκεκραμένων*] Minus bene apud Arist. *ἐγκεκραμένων*.

P. 187, 3. *ἐθαύμαζε*] *ἐθαύμασε* Arist. *ἐκ — συνεστηκὼς*] *εἰ ἐκ — συνέστηκεν* Arist.

— 4. *λέγω δὲ*] *λέγω δὴ* Arist.

— 7. *διαμένοι*] *διαμενεῖ* A. Repone *διαμένει*.

— 8. *νέων γερόντων*] *νέων καὶ γερόντων* Arist. qui ex Stobaeo corrigendus est.

— 10. *ὁμονοίας*] *ἡγεμονίας* V.

— 11. *τὸ μίαν — ἀποτελεῖν — ὑποδεχομένην*] *ὅτι μίαν — ἀποτελεῖ — ὑποδεχομένη* Arist.

— 13. *τύχην*] *τέχνην* A.

— 19. *τὸ αὐτὸ*] *τοῦτο* Arist.

— 22. *συμφώνως*] Ita Arist. pro *συμφώνους*.

— 28. *συνάψειας*] Codd. V. A. *συλλάψει εἰς*, Cant. *συλλήψειες*, correctum ex Arist. *οὖλα καὶ οὐχὶ οὖλα*] Sic Arist. *ὅλα καὶ οὐχ ὅλα* codd. Stob.

P. 188, 2. *ψυχρόν τε θερμῷ μιγὲν*] *θερμὸν δὲ ψυχρῷ* Arist. *βαρεῖ τε κοῦφον*] *βαρεῖ τε κοῦφον μιγὲν* Arist.

— 3. *πᾶσαν*] *καὶ θάλασσαν* add. Arist.

— 5. *μία*] *μία ἡ* Arist.

— 11. *αἰτία — ἰσομοιρία*] Sic Arist. pro *αἰτία δὲ ταύτης ἡ τῆς ὁμολογίας ἰσομοιρία*.

— 12. *ἕτερον ἑτέρου*] Cant. *ἕτερον*, codd. *ἑτέρου*, emendati ex Arist.

— 13. *ἀντίτασιν*] Hinc corrigendus Arist. apud quem est *ἀντίστασιν*. Apud eundem mox minus bene legitur *τὰ* pro *τά τε*.

P. 188, 17. γεννήτορος] γενετῆρος Arist. qui om. τε.

— 25. ἥν τινα] Sic Arist. pro ἥν.

— 29. ἀνυπέρτατος] ἀνυπέρθετος V. A. E. quod probum est, πανυπέρτατος Arist.

P. 189, 1. ἐμπνεῖται] ἐμπνεῖ τε Arist. apud quem O. R. ἐμπνεῖται.

— 3. συνταραττόντων] συναραττόντων Arist.

— 5. διὰ δὲ] Sic Arist. pro διά τι vel διά τε.

— 8. κοσμηθεῖσα] Seclusit Heeren., nec habet Arist.

— 9. περιβρύουσα] περιβλύζουσα Arist. corrigendus fortasse e Stobaeo.

— 11. πόας] πάθη Arist.

— 13. καθ' ἡμέραν] κατὰ μέρος Arist.

— 14. πάντα δὲ ἔοικεν] ταῦτα δὲ πάντα ἔοικεν Arist.

— 17. κατὰ τὰ] Sic Arist. pro κατά.

— 18. καθαιρομένη] καθαιρομένης Arist.

— 19. περιπνεομένη] περιπνεομένης Arist. ὑπ' αὐτὴν] Sic Arist. pro ὑπ' αὐτῆς.

— 23. ἀνασηκοῦσι] ἐπαναστέλλουσι Arist. Cui longe praestat scriptura a Stobaeo servata.

— 25. διὰ τέλους] δὲ διατέλους codd. διατελεῖ Arist.

— 26. ἀντιπαριστααμένων] ἀντιπεριισταμένων Arist. καὶ το μὲν — περικρατούμενον] καὶ τοτὲ μὲν κρατούντων, τοτὲ δὲ κρατουμένων Arist.

P. 190, 6. τόδε] τόγε A., τάδε Heeren.

— 7. δικαιοτέρα] Sic Patritius pro δικαιοτάτη, Canterus verior.

— 8. τοῦ νοῆσαι] Libri ἢ τοῦ νοῆσαι, Patritius ἢ τὸ νοῆσαι.

— 11. διαγάγοι] Ante Heerenium διαγάγει.

— 25. τοῦ ἀγαθοῦ δύναται] δύναται τοῦ ἀγαθοῦ A.

— 25. τοῦτ', ὦ τέκνον, τοῦτο] Ita correxi librorum scripturam τό τε, τέκνον, τοῦτο.

— 26. ἀφικνούμενος] Malim ἀφικόμενος.

— 28. ποῖ αὐτὴν] Vulgo ποῦ αὐτήν.

P. 191, 11. ἑαυτῶν] Libri ἑαυτῷ, correxit Heeren.

— 28. ψυχῆς τὸ μὲν αἰσθητὸν θνητὸν] Pro αἰσθητὸν scribendum videtur αἰσθητικόν.

P. 191, 30. μεταβλητή] Aut ἀμετάβλητος corrigendum cum Heerenio, aut οὐ μεταβλητὴ scribendum cum Patritio.

— 32. αἰσθόμενον] αἰσθανόμενον V. Relinquenda videtur pessimi commatis forma huic scriptori.

P. 192, 4. λογισμὸς] Patritius λόγος, forsitan recte.

— 10. οἱ θεοὶ τὰ ἀγαθὰ αἱροῦνται ὡς ἀγαθά] Addendum videtur οἱ ἄνθρωποι τὰ κακὰ αἱροῦνται ὡς ἀγαθά.

— 11. ἡ εὐνομία μεγάλου, εὐνομία· ἡ εὐνομία ὁ νόμος] Pro μεγάλου V. A. E. habet μεγάλη. Probabilem sensum restituit Heerenius: ἡ εὐνομία μετὰ τοῦ θείου (quidni μετὰ θεοῦ?), ἡ ἀνομία ἀνθρώπινος. Non expedio.

— 12. τροφή] τρυφή V. A. E. P.

— 13. πᾶν τὸ ἐν οὐρανῷ] Vulgo πᾶν ἐν οὐρανῷ.

— 16. τὰ ἐν οὐρανῷ] Fort. addendum κοινωνεῖ τοῖς ἐπὶ γῆς τὰ ἐν οὐρανῷ, vel οὐ κοινωνεῖ τοῖς ἐπὶ γῆς τὰ ἐν οὐρανῷ. Utraque sententia habet quo defendatur.

— 26. ἀνθρώπου φθορᾶς] Ita emendavi quod vulgo editur φθορά; sic demum dicitur quod dici debebat, φθορᾶς pendet ab ἀρχή.

— 28. καὶ ἐπιγίνεται, τὸ ἐπιγιγνόμενον καὶ] Haec supplevit Heeren.

P. 193, 7. τὰ ἐν οὐρανῷ ὑπόκειται, τὰ ἐπὶ γῆς τῇ γῇ ἐπίκειται] Heerenius tentabat τῷ οὐρανῷ ὑπόκειται τὰ ἐπὶ γῆς, τῇ γῇ ἐπίκειται ὁ οὐρανός. Iacobsius Epist. crit. ad Heer. p. 235. τὰ ἐν οὐρανῷ τῷ νῷ ὑπόκειται, τὰ ἐπὶ τῇ γῇ τῇ ἀνοίᾳ ὑπόκειται. Praestat fortasse τὰ ἐν οὐρανῷ οὐχ ὑπόκειται τοῖς ἐπὶ γῆς, τοῖς ἐπὶ γῆς ἐπίκειται ὁ οὐρανός, non tamen ut ὑποκεῖσθαι et ἐπικεῖσθαι proprio sensu accipienda putem. Cf. p. 213, 30.

— 11. τί θεός] τί ὁ θεός V. recte si mox scribitur ἄνθρωπος.

— 14. εὐθέως] Sic V. A. E. εὐκόλως apud Canterum.

— 22. τοὺς] Heeren. et Gaisf. τοὺς γάρ.

— 31. οὐ πολλῷ] *Non diu* explicat Heeren. nescio quam recte. οὐ πολλῷ A. (σ supra scriptum)

— 32. καταφρονῆσαν] καταφρονῆσαι libri, corr. Cant.

P. 194, 1. ἀναφέρον] Sic Cant. pro ἀναφέρειν, V. A, ἀναφέρων.

— 6. εἶμεν] Hanc formam, quam habet hic et saepe infra A., constantiae causa ubique reposui.

— 7. συστοιχίαν] συστοιχεῖαν A., qui mox συστοιχίαν.

— 8. ἔχοισαν] Hanc quoque formam pro ἔχουσα ubique restitui.

— 10. συνέχεν — ὁρίζεν — συντάσσεν] Vulgo συνέχειν etc. Pro ὁρίζεν malim ὁρίσδεν.

— 12. εὐρύθμως] Sic Canterus in marg. pro ἀριθμῶς. ἀνάγεν] Vulgo ἀνάγειν, V. A. ἀνάγκη. τῷ] Sic Badhamus ad Plat. Phil. p. 102. vulgo τό.

— 13. ὠσίας] Vulgo οὐσίας.

— 15. δὲ] τε Heerenius. διαλύεν] Vulgo διαλύειν.

— 16. αὐταυτᾷ] Vulgo αὖ ταῦτα, αὐτᾷ ταῦτα Heeren., αὔταυτα Gaisfordus, αὐταύτα Badham.

— 17. ἀντιδιαιρεόμεναι] Vulgo ἀντιδιαιρούμεναι.

— 18. εἶμεν] εἶναι codd. Om. Badham.

— 19. δύο λόγως] Vulgo δύο λόγους, vero propius apud Cant. δύο λόγος.

— 21. φύσι] Vulgo φύσει.

— 22. δεῖ — μετειληφέν] Libri δύο — μετείληφεν, corr. Badham. μορφῶς] Ante Badhamum μορφῶ.

— 23. ὠσίας] Vulgo οὐσίας. ἐντι] Vulgo ἐστι. ἁ αἰτία] Articulum addidit Badham. τῷ τόδε τι] Ante Heerenium τοῦτο δέ τι.

— 25. ἐντὶ μορφῶς] Vulgo ἐστὶ μορφᾶς.

— 26. αὐτᾷ] Ante Heerenium αὐτά.

— 27. ἀνάγκα ἀτέραν] Sic Badhamus pro ἀναγκαιοτέραν. Heerenius ἀναγκαῖον ἑτέραν.

— 29. ταύταν] Ante Heerenium ταῦτα. δυνάμι] Vulgo δυνάμει.

— 30. ὀνομάζεσθαι] Malim ὀνυμαίνεσθαι. αὐτὰν] Ante Heer. αὐτά.

— 31. ποθάκει] Ita Badhamus, ποθήκει V. A. ποθήκα apud Cant.

P. 195, 2. κινεόμενον] Ante Heer. κινούμενον.

— 3. ποθ' ἂν] Libri ποθ' ἓν, corr. Koenius ad Greg.

Cor. p. 194. ed. Lips. ἁ ἐστῶ] Sic Heeren. Libri δὲ ἐστώ, apud Cant. ἐστώ.

P. 195, 4. δυνάμιας] Ante Heeren. δυνάμεις.

— 5. ἁπλόων] Vulgo ἁπλῶν.

— 6. ἀνάγκα] Vulgo ἀνάγκη.

— 7. ἀριθμοῖς] Malim ἀριθματικοῖς. γεωμετρικοῖς] Ante Heer. γεωμέτροις, A. γεωμετροις sine accentu; reponenda autem est dorica forma γαμετρικοῖς, de qua vide ad p. 3, 18.

— 8. παραλαμβάνεν] Vulgo παραλαμβάνειν. συναρμόσαι] Imo συναρμόξαι.

— 9. τὰν ἐναντιότατα] Libri τὰ ἐναντιώτατα, corr. Badham. δυνασεῖται] Ante Koenium et Valckenarium τῷ δυνάσει τε, pro quo V. τᾷ δυνάμει τε, A. τῶ δυνάσεῖ τε. ἐν τᾷ ἐστοῖ τῶν] ἐν τῷ ἐστώτων V. A. ἐν τὰ ἐστῶ τῶν apud Cant. Corr. Badham.

— 10. ποττὰν] Ante Badhamum ποτάν.

— 12. ἔχοισα] Libri ἔχουσα.

— 13. τὸ δι' ὃ κινέεται] Corrupte libri partim τὸ δυσκινέετον, partim τὸ δὶς κινίεται, Cant. τὸ δισκιάνεται. Scripsi quod sententia postulat τὸ δι' ὃ κινέεται. frustra locus exercuit Iacobsium Epist. crit. ad Heer. p. 235. Praeterea fortasse ex A. scribendum κινίεται. Cf. ad p. 25, 12. Mox libri ἔστι, ut 20. et 21.

— 16. αὑτῶ] Ante Heeren. αὑτῶν. πρᾶτον] Libri ἀόρατον, corr. Badhamus. δυνάμι] Vulgo δυνάμει.

— 18. ἐντὶ] Vulgo ἐστί. ὀνομάζομεν] Malim ὀνυμαίνομεν. θεόν· ὅθεν φανερὸν ὅτι ὁ μὲν] Libri φανερῶς (Cant. φανερὸν) ὁ μέν, correxit Badham.

— 21. ἁ ἐστῶ] Libri δ' ἐστώ, corr. Gaisfordus.

— 24. ἐκ τῶν Πορφυρίου] Legitur h. l. in Opusculis Porphyrii ab Holstenio Romae 1630. editis p. 78. ex Stobaei codd. descriptus. HEEREN.

— 29. τὸ καθ' αὑτὸ αὑτὸ] τὸ καθ' αὑτὸ οὐκ αὑτὸ Heerenius, rectius fuerit τὸ οὐ καθ' αὑτὸ αὑτό.

— 30. ὅσα] Ita edidi pro θέα, quod nullo sensu in codd. legitur. Nullam enim fere videbis esse mutationem, si utram-

que vocem literis maiusculis scripseris. Holst. edidit οἶα. HEEREN.

P. 195, 32. ὡσαύτως τὸ κατὰ ταυτὰ] Fort. τὸ ὡσαύτως καὶ κατὰ ταυτά. Cf. ad p. 46, 9.

P. 196, 3. ἐν τόπῳ εἶναι] V. addit κατ' οὐσίαν ex praecedentibus repetitum. διαπεφορῆσθαι] Vulgo διαπεφορεῖσθαι.

— 5. μηδὲν ἐπαλλάττοντας] Libri μηδὲ ἐπάλλοντας, correxit Heeren.

— 22. φύσει] Sic e Patritio Heeren.; φυσικῇ apud Cant. φυσικῇ A. Scribendum potius φυσικῶς, vel supplendum [κινήσει] φυσικῇ.

— 29. οὐχί] Male hic ac nullo prorsus sensu inseritur συστατόν. Eiciendum illud esse clare docent sequentia: τὸ γὰρ σῶμα ᾗ σῶμα μένει σῶμα, quibus sensus l. n. explicatur: *corporum quidem affectiones mutari, ipsam autem* οὐσίαν *manere.* Omisit illud quoque Patritius. HEEREN.

P. 197, 7. τὰ αὐτὰ αὐτόθεν] Seclusi αὐτά. Gaisfordus τὰ αὐταυτόθεν, quod mihi ab h. l. alienum videtur.

— 11. ὁ νόος] Libri omnes ὁ κόσμος, quod quomodo cum reliquis vel cum rei veritate conciliari possit non perspicio; cf. p. 364, 25. Scripsi igitur ὁ νόος. Vidit etiam Iacobsius Epist. ad Heer. p. 236.

— 16. εἶμεν] Nescio unde infinitivus pendeat; excidisse videtur φαμί. Pro εἶμεν A. habet οἱ μέν.

— 18. τούτῳ] Vulgo τούτου.

— 19. ὄκα] Vulgo ὅκα ut l. 20.

— 20. ποτιβάλλων] Vulgo ἐπιβάλλων. Illud reponendum esse sequentia docent. ὄκκα] Libri ὅκα ut l. 22. Cant. ὅκαν.

— 24. ἀριθμὼς] Vulgo ἀριθμούς ut l. 30.

— 29. δὲ τοί] Vulgo δέ τοι.

— 30. νοατὰ] Vulgo νοητά. ποτιβάλλοντι] Vulgo ποτιβάλλονται.

— 32. καθόλω] Vulgo καθόλου.

P. 198, 3. ἐντί] Vulgo ἐστιν.

— 4. αἰσθάσι] Vulgo αἰσθάσει ut l. 6. ὄκκα] Vulgo ὅκα ut l. 6.

— 5. διὰ] Sic Heeren. scripsit pro ἅ.

P. 198, 10. *ἔφης*] *ἔρος* A.
— 11. *νῦν δ' εἰ*] Vulgo *νῦν δέ*, nisi l. 13. *δῆλον οὖν ὅτι* scribendum.
— 19. *τοῦ χειμῶνος*] Scribendum videtur *πρὸ τοῦ χειμῶνος*, nisi *χειμῶνος τροφὰς* coniungere velis.
— 20. *συντιθέντα*] Sic Patritius pro *συντεθέντα*, A. *συντεθέντας*.
— 22. *οὐδὲ τέχνῃ*] Vulgo *οὐ τέχνῃ*.
— 23. *διδακτικὰ*] *διδακτὰ* Patritius, recte, ut opinor.
— 24. *οὐδεὶς*] Miror masculinum.
— 26. *τὰ δ'*] Ante Heerenium *τῇ δέ*.
— 27. *πᾶσι*] *φύσει* Patritius.
— 28. *βλέπουσιν*] Fort. addendum *πάντες*, quod Heerenius post *οἷον* poni voluit.
P. 199, 4. *οὐδὲ τέχνῃ*] *καὶ τέχνῃ* V.
— 17. *ταῦτα*] *ὄντα* Heeren.
— 20. *γίνεσθαι*] Ante Heerenium *γενέσθαι*.
— 23. *ἡλικίας*] Sic Heeren. ex V. pro *ἡσυχίας*. *συνεργοῦσιν*] Sic Patritius et ut videtur V. pro *συνεργοῦσαι*.
— 24. *ἀπὸ τῶν σωμάτων — ἠρτημέναι*] Addidi *ἀπό*. cf. p. 207, 7. *τὸ δὲ πάθος καὶ αἴσθησις ἀπὸ μιᾶς κορυφῆς ἤρτηνται*. Idem vitium plus semel sustuli.
P. 200, 14. *ἐλεύθερον ὄν*] *ὄν* addidit Heerenius. *ἄγεται*] Vulgo *φέρεται*.
— 15. *αἱ μὲν οὖν*] *ουν* ab Heerenio additum est.
— 17. *καρποφοροῦσαι*] Suspicor corrigendum esse *καρποφορ[εῖν ποι]οῦσαι*.
— 20. *ἄψυχα*] Delet hoc Heerenius.
— 22. *καὶ πολλά*] *καὶ* Heerenius delevit; fort. excidit *ἀπόλλυσθαι* post *καί*.
— 24. *κυίσκει*] *κυήσει* V. A. E.
— 25. *οὐδέποτε ἀπολειφθησόμενα αὐτοῦ τῆς φθορᾶς*] Heerenius *αὖθις* scripsit pro *αὐτοῦ*. Pro *φθορᾶς* Canterus voluit *φορᾶς*, vertit enim *motum suum nunquam deserentes*.
— 29. *εἰδικαί*] Sic pro *ἰδικαί* scripsi etiam p. 201, l. 11. *αἵ*] Ante Heeren. *καί*.
— 31. *ἀίδια*] Sic Cant. in marg. pro *ἴδια*.
P. 201, 26. *σωματική*] Seclusit Heeren.

P. 201, 31. πᾶσιν] ἐν πᾶσιν Heeren.

P. 202, 1. καὶ τοῖς] Vulgo καί.

— 8. ὑπὸ δὲ τῶν ἐνεργειῶν] Om. Patritius, quem Heerenius sequutus est.

— 13. ἰδέας] Om. cum Patritio Heerenius.

— 14. μὲν οὖν] οὖν add. Heeren.

— 19. τῷ παθόντι] Sic Patritius pro τὸ παθόν τι.

— 22. δ' ἄν] Ante Heerenium ἄν.

P. 203, 2. δεῖ] Sic Canterus in marg. pro ἀεί.

— 12. γενέσεις] Sic Patritius pro γένεσις.

— 16. ἡ γῆ] Additur apud Patritium.

P. 204, 2. οἰκειότητα] Sic scripsi ex V. vulgo ἰδιότητα, A. οὐσιότητα.

— 3. καθειμαρμένην] Vulgo καθ' εἱμαρμένην. ἔρως ἐστὶν αὐτῇ] Ita Patritius pro ἐρώτων ἐστὶν αὕτη.

— 6. παρεισέρπει] An συμπαρεισέρπει?

— 15. τῆς] Om. Patritius, quem Heerenius sequutus est.

— 20. ἀδύνατον ὄν] Adieci ὄν.

— 23. εἰκότως οὖν κατὰ τὸν ὀρθὸν] Pro κατὰ V. habet καί. Fort. καὶ κατὰ τὸν ὀρθόν.

P. 205, 1. ὥστε] Fortasse οἵγε, nisi aliquid excidit.

— 5. ἀντέσχομεν] V. ἀντέσχωμεν. Fort. ἀντίσχοιμεν.

— 6. προυπιστάμενος] Ita ex V. rescriptum pro προεπιστάμενος.

— 7. μέγιστον] Libri praefigunt ὄν; delevit Heerenius. θελκτήριον] Hoc supplevit Heeren.; possis etiam φάρμακον.

— 8. ἐπισότητα ἔταξεν ἑκάστῳ χρόνῳ] Sic Patritius, libri ἐπισότητος, Heerenius ἔπισον ἔταξεν ἑκάστῳ χρόνῳ. Recte ἑκάστῳ χρόνῳ, *utrique tempori*, i. e. nocti dieique, nisi scribendum ἑκατέρῳ. Ad πλείονα supple χρόνον.

— 11. ἐλάττω δ' ἐκείνης] Vulgo ἔλαττον ἐκείνης. Heeren. ἐλάττονα δὲ ἐκείνης.

— 13. ἄφεσις] Malim ὕφεσις.

— 17. τοῖς ὀστέοις] Addidi articulum.

— 19. ταύτην ἐνεργοῦντος τὴν ἡδονήν] Scribendum opinor τοσαύτην (τοιαύτην) ἐνεργοῦντι τὴν ἡδονήν.

— 22. σμικρόν τις] Codd. σμικρότης, correcti e Platone.

P. 205, 23. σῆμα] De Platonica hac vocis σῶμα etymologia cf. Theodoretum Therap. T. IV. p. 821.

— 24. ἐν τῷ παρόντι καὶ νῦν] ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ Plato.

— 26. μέντοι] μοι additur apud Platonem.

— 31. σώματα] τὸ σῶμα Plato.

P. 206, 2. ὡσαύτως] Iunguntur haec verba in cdd. V. A. E. continuo loco Platonis, nullo in margine scriptoris nomine addito, ac si apud ipsum Platonem legerentur. Cohaerent sane cum Platonicis; nam cum Plato vocem σῶμα derivasset a σῆμα, quasi corpus esset sepulcrum, pergit noster, ipsum quoque Homerum id confirmare, quippe qui σῶμα de *funere* usurpet, cum corpus vita praeditum δέμας appellare soleat. Quae cum ita sint, vix dubitaveris verba haec antiquum continere Platonis scholion, quod iam in codice, quo utebatur Stobaeus, in ipsum textum irrepserat. Ab ipso enim Stobaeo ea profecta esse, vix verisimile videtur, cum ille pro consilio suo aliorum tantum laciniis suam collectionem ditaverit. HEEREN. Homerici loci sunt Il. α, 115. et η, 79.

— 3. ζώντων] ζώων A.

— 4. οὐχ ἴθειν] Scribendum οὗ ἔθεν ex V. A.

— 13. πρὸ ὂν] Ita V. A. Patritius. Cant. πρώην.

— 14. ὄντων· πρὸ ὂν γὰρ] ὄντων πρὸ ὄν· οὐ γὰρ Cant. ὄντων πρὸ ὄν· ὂν γὰρ A.

— 15. κοινὴ νοητῶν] κοινὴ καὶ τῶν νοητῶν Heerenius.

— 18. φύσις δ'] δὲ addidit Heerenius.

— 20. νοηματικὰ τὰ] Haec addenda esse vidit Heerenius.

— 25. καὶ τῶν πνευμάτων πρυτανεύει] Haec om. V. A.

P. 207, 8. τιθασῶς] Vulgo τιθασσῶς.

— 15. ἀλγεῖν] Imo ἀλγεινῆς ex Platone.

— 26. ἐξαφιδρουμένου] Sequutus sum Schneiderum Saxonem sic corrigentem quod libri habent ἐξαφεδρουμένου, pro quo Cant. habet —εδρομένου. Nihil est quod Heerenius dedit ἐξαφεδρευμένου. γένεσις] Malim γέννησις.

— 28. μελῶν] Tacite delevit Heerenius. ὡς τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου γινομένου] Nihil proficitur Heerenii coniectura γειναμένου scribentis, quae ne ferri quidem potest propter aoristum; credo verba ista imperiti glossatoris additamentum esse.

P. 207, 30. εἰκὸς] Sic Canterus in marg. pro εἰς τό. οὖν] Tacite addidit Heeren.

— 31. ἄθικτον] ἄτηκτον edidit Patritius, quod non sufficit.

P. 208, 1. μητέρι] μητρὶ A. ἔτι δὲ] Haec supplevit Heerenius.

— 2. καθυπέρθεσις] Patritius καθυπέρτερσις, voluit fortasse καθυπερτέρησις.

— 3. παραβάλλει] Ante Heerenium παραβάλλειν.

— 5. δεκανοῦ] Vocari decanos daemones sive angelos, qui pro constellationis qua quisque natus est ratione mortali custodes adduntur, adnotavit Heerenius, laudato Petito Observ. Misc. II, 16.

— 7. Ἀριστοτελικῶν] Leguntur haec quoque apud Plut. de Plac. V, 18. et Galen. c. 34. Aristotelis locus quem ante oculos habuit scriptor est H. A. VII, 4. Sub Hippocratis autem nomine integrum adhuc librum de partu septimestri circumferri constat. HEEREN.

— 9. μήτρα] codd. ἡμέρα, correcti e Plutarcho.

— 11. στρέφηται] Sic est apud Canterum, V. A. τρέφηται receptum ab Heeren. et Gaisfordo.

— 12. αὐτῷ] αὐτὸ A. Cant. αὐτὴν Plutarchus. κῦμα] Heeren. κύημα ex Plutarchi ed. Xyl. ubi codd. κρῖμα, unde ego κῦμα edidi; Stobaei codd. om. τὸ ἔμβρυον] Fort. τότε τὸ ἔμβρυον, ut l. 14. est τότε ὁλόκληρόν ἐστι.

— 18. Πλάτων] V. Tim. p. 77. Ἀριστοτέλης] Decerpta sunt eius placita ex libro deperdito περὶ ζῴων, de quo Plut. l. l. initio capitis: ἔστι πραγματεία Ἀριστοτέλους ἐν ᾗ τέσσαρα γένη ζῴων φησί, χερσαῖα, ἔνυδρα, πτηνά, οὐράνια etc. HEEREN.

— 20. καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον ἔνθεον] Sic ed. Heeren. τὸν κόσμον καὶ τὸν ἔνθεον A. τ. κ. καὶ τὸ ἔ. θ. Cant. καὶ τὸν κόσμον καὶ τὸν θεὸν in Plutarcho ed. Wyttenbach. Galenus: Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης δ' εἶναι ζῴων γένη λέγουσι, καὶ τὸν αὐτὸν κόσμον ζῷον, χερσαῖα, ἔνυδρα, πτηνά, οὐράνια. καὶ γὰρ τὰ ἄστρα ζῷα εἶναι καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον ζῷον λογικὸν ἀθάνατον. GAISFORD.

— 24. Πλάτων καὶ Θαλῆς] καὶ Θαλῆς om. A. Cant. h. l.

Ἐμπεδοκλῆς Plut. Verba *Πλάτων — λογικὰ* desunt V. GAISFORD.

P. 208, 26. *ἐκτεταμένους*] Libri *ἐντεταμένους*, correxit Beckius.

P. 209, 3. *αἰσθητικὰ*] Sic A. et Cant. h. l. Heerenius et Gaisfordus *αἰσθητά*.

— 23. *συνετρίβησαν*] Reponendum *συνέτρησαν* ex Platone.

P. 210, 29. *συνεθλίφθησαν*] *συνελήφθησαν* Stobaeus.

P. 212, 11. *ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους φυσιογνωμικῶν*] P. 805. Bekk.

— 13. *ἀνθρώποις*] *σώμασι* Arist.

— 14. *μένουσαι*] Arist. *οὖσαι*, cui *μένουσαι* recte praefert Heerenius.

— 15. *τοῦτο*] *τοῦτο δὲ* Arist. *ἐν ταῖς μέθαις καὶ*] *ἔν τε ταῖς μέθαις καὶ ταῖς* Arist.

— 19. *συμπάσχειν*] *συμπάσχον* Arist. *ἐστι*] *γίνεται* Arist.

— 20. *φόβους*] *φόβους τε* Arist.

— 21. *γιγνομένοις*] *γινομένοις* Arist. ut l. 23.

— 24. *που*] *πώποτε* Arist. qui in sequ. *ἔσχεν* habet pro *ἔχει*.

— 26. *ἡ ψυχὴ*] *τὴν ψυχὴν* Arist. *ὡς*] *ὥστε* Arist.

— 27. *διάνοιαν*] *διάθεσιν* Arist.

— 30. *κυνηγετικοὶ*] Arist. *κυνηγέται*, cui praestat *κυνηγετικοί*, quod Aristoteli restituendum. *εἰ δὴ*] *εἰ δὲ* Arist. *ἐστιν ἀληθῆ*] *ἀληθῆ εἴη* apud Arist.

— 31. *ἀληθὴς ἂν εἴη ἡ φυσιογνωμονία*] *ἀεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστιν, εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν* apud Arist.

P. 213, 8. *ταραχθέντα*] *τραχυνθέντα* A.

— 9. *σάρκας*] Vulgo *σάρκα*, corr. e Platone.

— 21. *καθάπερ*] *καθά πως* A.

— 22. *τό τι κινεῖν*] Vulgo *τῶν τι κινεῖν*, corr. e Platone.

— 25. *ψυχῶν*] *ψυχῆς* V.

— 29. *ἀλόγων ζῴων*] Nescio an *ζῴων* delendum sit. Cf. l. 27.

— 32. *καθάπερ αἱ ἀκτῖνες*] Malim *καθαπερεὶ ἀκτῖνες* et in sequentibus *αἱ ἀκτῖνες* delerim.

P. 214, 7. *τοῦ ἑνὸς*] *τοῦ* addidit Heerenius praeeunte Patritio.

— 8. *οὗ οὐδέν ἐστι*] Sic Patritius pro *ὁ δὲ νοῦς ἐστι*.

P. 214, 11. ᾗ ἤ] Ante Heerenium ἤ.

— 12. κενωτάτη] Patritius κενή.

— 17. οὔτε — δύναται] Theognis 177. indicante Gaisfordo.

— 22. τῷ σώματι] Ante Heerenium ἐν τῷ σώματι.

— 23. καὶ ὑπ' αὐτοῦ] Codd. κατὰ πάντα correcti ex Patritio.

P. 215, 4. τὸν δ' ἐνουράνιον θεὸν] Sic correxi quod libri habent τὸν δὲ οὐρανὸν θεόν, Heeren. τὸν δ' ἐν οὐρανῷ θεόν. Sed idem suspicatur τοὺς δ' οὐρανίους θεοὺς ἀθανάτους ἀνθρώπους.

— 10. θνητῶν] Post θνητῶν pauca hic inseruntur ap. Patritium: τῶν μὲν ἄλλων ζώων τὸ ἔμψυχον ἔχει. οὐκ ἔτι δὲ μόνον οὐκ ἀγαθός, ἀλλὰ καὶ κακός, ὡς θνητός. ὁ μὲν γὰρ κόσμος οὐκ ἀγαθός, ὡς κινητός, οὐ κακὸς δέ, ὡς ἀθάνατος. ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ ὡς κινητός, κακός· ψυχὴ δὲ ἀνθρώπους etc. Cant. priora a sequentibus separando lacunam indicavit; in codd. tamen continuo statim post θνητῶν legitur ψυχὴ δὲ etc. HEEREN.

— 13. ἐν τῷ — πνεῦμα] Haec a Patritio supplevit Heerenius.

— 14. ὥσπερ τρόπον τινὰ] Aut ὥσπερ delendum aut τρόπον corruptum est.

— 17. ὅτι — παγῆναι] Patritius ὅτι πρῶτον δεῖ τὸ πνεῦμα ἀναχωρῆσαι εἰς τὴν ψυχήν, καὶ τότε τὸ αἷμα παγῆναι.

— 18. καὶ τὰς ἀρτηρίας] Corrupte extat ap. Cant. καὶ ἀρτηρίας κενωθείσας τὸ ζῶον καταλείπειν. Pro καταλείπειν Patrit. habet καθελεῖν, quo nihil proficimus. Rescripsi ἐκλείπειν, *tunc demum animal deficere adeoque interire.* Reliqua emendavi ex Patritio. HEERENIUS. Pro ἐκλείπειν (A. καταλίπειν) dedi ἐκλιπεῖν.

P. 219, 28. ἔνδυμα] Sic Patritius pro δύναμιν.

P. 220, 1. δεῖ] δὲ codd. praeter A. qui δή, emendate Patritius.

— 5. γυμνὸν] Om. Heerenius.

— 7. ἀθανασίαν] εὐεργεσίαν V.

— 8. αὐτῇ παθητὸν σῶμα. ἔλαβεν οὖν] Haec codd. sic habent αὐτῇ· παθητὸν σῶμα ἔλαβεν, emendate Poemandri ed. Turn.

P. 220, 11. διοικεῖ] Heerenius διήκει.
— 12. οὖν] Addidit Turnebus.
— 18. ὀξύτατος] ὀξύτερος Turnebus.
— 19. νοημάτων ὧν] Addidi ὧν.
— 25. ἀνθρώπου ὧν τῇ οἰκήσει] Corrupta verba seclusit Heerenius; suspicatur tamen ἐν τῇ ἀνθρώπου ὧν οἰκήσει, *dum in homine habitat.* Turnebus dedit ἀνθρώπινος ὧν τῇ διοικήσει. Apertum est nihil horum satisfacere.
— 30. λυτὰ ἂν εἴη] Ita correxi editum scripturam αὐτὰ (A. αὐτοὶ) ἂν εἴη. Veram esse emendationem ostendunt sequentia.

P. 221, 5. ἁπλῶς γεννητά] Addidi ἁπλῶς, quod addendum fuisse sensus monstrabat.
— 8. νοητά] Hoc adieci, neque eo careri posse videtur.
— 9. ἀπ᾽ αἰτίου ἠρτημένα] Male vulgo et contra usum abest ἀπό.
— 12. πολλὰ γάρ] Malim πολλὰ μὲν γάρ.
— 14. νοητά] Hoc commodius mihi visum quam quod libri habent νοήματα.
— 18. ἤτοι ἐν ἑαυτῷ ἔχειν] Ita correxi editum ἢ τὸ ἐν ἑαυτῷ ἔχον, quod vulgo sine sensu legitur.
— 25. πάντῃ] Hoc ex Holstenii coniectura positum est, vulgo πάντα, A. πάντᾶ, itaque praestat fortasse πᾶν. προσχρώμενον] προσχόμενον A.
— 26. οὐχ ἑνούμενον] Apud Cant. est οὐ χινούμενον, quod esse videtur οὐχ ἡνωμένον.
— 31. κἂν] Vulgo καί. Scribendum esse κἂν ostendit optativus φθαρείη.

P. 222, 5. αὐτῇ τῇ πρὸς τὸ] Habet Cant. et cum eo Holst. ἡ αὐτὴ πρὸς τό etc. quod sensui adversatur. Vult enim scriptor *imaginationis eam vim esse, ut vel imaginem ut praesentem sibi sistat, vel ipsa sua, in rem extra se positam, intensione, imaginem eius extra se positam cernat.* Deleto itaque ἡ ante αὐτὴ rescripsi αὐτῇ. In proximis clare apparet excidisse post ἐνδεικνυμένου vocem, ad quam praecedens τὴν referri possit. Supplendum est sensu postulante αἴσθησιν vel simile verbum; nisi forte in ἐνδεικνυμένου latere malis ἐν-

δειξιν. HEEREN. Qui ἐνδεικνυμένου dedit pro ἐνδεικνύμενον. τῇ ante πρὸς add. V. A.

P. 222, 13. οὐσῶν τὸ] Holstenius οὐσιῶν τε.

— 14. ἐστὶν ὁ νοῦς] Vulgo ἐστι νοῦς.

— 16. ἐν τῇ ὕλῃ] ἐν addidit Heerenius.

— 17. οὐδαμῇ] Libri εἰ δὲ μὴ, correxit in marg. Canterus. Praestat forsan οὐδὲ μήν.

— 18. ὀνόματος] Scribendum videtur μόνον ὀνόματος.

— 20. ἐδέδοκτο] Vulgo δέδοκτο.

— 23. ἀπαρτᾶν] Vulgo ἀναρτᾶν. νοῦς] Addidit Heerenius.

— 24. πού τοίνυν] Male hic habet Cant. ποῦ τοίνυν κειμένας καταλήψεται αὐτὰς ἔξω δεόντων ὕλης; οὐδαμοῦ ἂν εἴη ταῦτα. Sed priora pro interrogatione accipere vetat particula δέ. Clara sunt omnia modo pro ποῦ legas που, *alicubi*. Post δῆλον addidi οὖν, ut nexus constaret. HEEREN.

— 27. νοερὰ εἰς τὸν νοῦν] Hoc pro ἐν τῷ νῷ positum putat Heerenius, quae parum verisimilis est opinio. Fortasse scribendum χωρεῖ εἰς τὸν νοῦν, vel νοερὰ [χωρεῖ] εἰς τὸν νοῦν.

P. 223, 1. πρὸ] Ante Holstenium πρὸς, et sic Cant. in versione.

— 3. νόω καὶ αἰσθάσιος] Vulgo νοῦ καὶ αἰσθήσιος.

— 5. γίνεται] Vulgo γίγνεται.

— 6. ἃ δὲ] Vulgo τὸ δέ, quod fortasse servari poterat; sed cf. l. 13. et 14. ὃ μὲν — ἃ δέ.

— 8. ῥοπᾶς δὲ καὶ σταθμᾶς] Sic V. A. ῥοποῦ δὲ καὶ σταθμοῦ Cant. unde scribendum ῥοπᾶς δὲ καὶ σταθμῶ.

— 9. καὶ στάθμα, ὀρθὰ γωνία] ὀρθὰ γωνία delendum suspicor.

— 10. αἰσθατῶν] Legebatur σωμάτων, quod etsi quodammodo ferri potest, multo tamen probabilius est scripsisse Archytam quod reposui, nisi in sequentibus νοαμάτων malis pro νοατῶν. ἀρχὰ καὶ] Haec supplevi.

— 11. ἐντί] Vulgo ἐστί.

— 12. καὶ φύσι] Vulgo φύσει. καὶ addidit Heeren. πράτων] Ante Heerenium πρώτων. ἃ δὲ αἴσθασις] Legitur apud Canterum nullo sensu: ἃ δὲ αἴσθασις ἀμῖνον μὲν γάρ ἐστιν ἀρχὰ τᾶς ψυχᾶς, quae corrupta simul et muti-

lata esse nemo facile dubitaverit. Neque tamen quid exciderit difficile intellectu est. Docet hoc membrorum sibi oppositorum ratio. Nam cum mens dicatur principium intelligibilium et natura sua primum, sequitur ut sensus esse debeat principium sensibilium et natura sua secundum. Uncis itaque inclusa quae desiderantur inserui; simulque proxima ordine verborum restituto et vestigiis antiquae lectionis insistens emendavi rescribendo ὁ (sc. νοῦς) μὲν γὰρ ὑμῖν ἐντι ἀρχὰ etc. HEEREN. ἁμῖν· τὸ μὲν γὰρ pro ἀμῖνον μὲν γὰρ dedere V. A.

P. 223, 15. τιμιαιτάτων] Vulgo τιμιωτάτων. V. A. τιμαιετάτων, E. τιμιετάτον, Gaisfordus τιμαιοτάτων.

— 16. ἕνεκεν] ἕνεκε A. Cant.

— 18. τᾶς ψυχᾶς ἕνεκεν] Haec supplevi; fort. addendum etiam συνίσταται. τᾶς ἐς ταύτας] Vulgo consentientibus libris τὰν ἐς ταύτας, Heerenius sequente Gaisfordo dedit τᾶς ἐς ταῦτα, quod non intelligo. Fortasse scribendum τᾶν ταύτας (animae) et statim πολυφραδμοσυνᾶν. Cf. quae scripsi in Philol. Gott. XV. p. 41.

— 19. ἐντὶ — ἐπιστάμας] Vulgo ἐστὶ — ἐπιστήμας.

— 22. κινάσιος μεταβλάσιός τε κοινανέοντα] Ita correxi librorum scripturam κινάσιος μεταλαμβάνοντα κοινὰ ἐόντα. Verum hoc esse ostendit opposita sententia.

— 23. νοατὰ στάσιος] Cant. νοατὰ στάσεως, V. A. E. ἔνθα τὰς στάσιος. αἰδιότατος] Vulgo contra sensum ἰδιότητος.

— 25. τῶ αἰσθατῶ] Vulgo τῷ αἰσθατῷ, addendum suspicor γνωστικά.

— 26. κινέεται] Vulgo κινεῖται, et mox ἀτρεμεῖ. οὐδέποκα] Vulgo οὐδέποτε.

— 28. τὸ αἰσθατόν] Hoc perspicuitatis causa addendum erat et ut membrorum parallelismo satis fieret; eandem ob causam etiam l. 29. post ὠσίας aliquid excidisse suspicor. Cf. Philol. l. l. p. 42. τῶ νοατῶ] Vulgo τῷ νοατῷ.

— 29. ὠσίας] Vulgo οὐσίας.

— 30. ἐντὶ νοὲν] Vulgo ἐστι νοεῖν.

— 31. καί] Addidit Heerenius. ὁ νόος] Adieci articulum.

— 32. καὶ τὸ δεύτερον] Haec fortasse sic transponenda τὸ δεύτερον καὶ τὰν εἰκόνα.

P. 224, 1. ἄνθρωπον] Fortasse ἄλιον, nisi plura exciderunt; ἀνθρώπων V. idemque A. sine accentu.

— 2. 3. χειροτεχνατῶν] χειροτεχνᾶν Heerenius; debebat χειροτεχνᾶν. Addendum fortasse εἰκόνας vel cum Heerenio ἐργασίας. ἔτι ὁ μὲν] Vulgo ἔτι μέν.

— 4. στιγμά· παραπλασίως] Vulgo στιγμή· παραπλησίως.

— 5. ἐντι] Vulgo ἐστι, ut l. 6, ubi vulgo ὄντος et ὄν.

— 6. ἅ] Ante Heerenium ἤ.

— 7. καθάπερ δυὰς καὶ γραμμά· παραπλασίως δὲ καὶ τὸ αἰσθατὸν] Haec ut adderentur postulabat membrorum parallelismus. Priora καθάπερ δυὰς καὶ γραμμὰ me invito exciderunt. Ceterum cf. Philol. l. l.

— 8. ἐντὶ] Vulgo ἐστὶ ut l. 10, A. ἐπί. αἰσθατὰ] Vulgo αἰσθητά.

— 12. τὸ τὶ τρίγωνον] Post τὸ addidi τί, quod sensus simul et praecedens τὶς ἄνθρωπος postulat. Distinguit nempe Archytas triangulum vel hominem datum a triangulorum vel hominum specie. HEEREN.

— 14. γαμετρίᾳ] Sic V. A. pro γεωμετρίᾳ.

— 16. αὐτὸς ὁ κύκλος] ὁ fortasse recte om. V. A.

— 17. νώσιες] Sic scripsi pro γνώμιες, rectius fortasse Dindorfius in Thesauro γνώσιες.

— 19. τέλεα] Vulgo τέλη.

— 21. ὅθεν] Tacite addidit Heerenius, at forsan post φανερὸν excidit ὤν.

P. 225, 9. τὸν μὲν] Exciderunt verba τὸν μὲν et τὸν δέ, quae sensu flagitante uncis inclusa addidi. Expressit ea iam in versione Canterus. HEEREN.

— 14. ὁ κατὰ δύναμιν] Articulum om. V.

— 23. αὐτὸν] Sic Plutarchus Plac. phil. IV, 2. pro αὐτήν.

— 25. Ξενοκράτης] Sic V. A. E. Ξεναγόρας apud Cant. Ἀναξαγόρας P. Heerenius affert Plutarchum de Procr. An. p. 1012. Ξενοκράτης τὴν ψυχῆς οὐσίαν ἀριθμὸν αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ κινούμενον ἀποφηνάμενος. Adde Iamblichum infra a Stobaeo illatum p. 263, 10.

— 26. Ἀλκμαίων] Tribuit hanc Alcmaeoni sententiam Aristot. de Anima I, 2. Ἀλκμαίων — φησὶν αὐτὴν ἀθάνατον

εἶναι, διὰ τὸ ἐοικέναι τοῖς ἀθανάτοις. τοῦτο δ' ὑπάρχειν αὐτῇ ὡς ἀεὶ κινουμένῃ, κινεῖσθαι δὲ καὶ τὰ θεῖα ἅπαντα συνεχῶς ἀεί, ὡς σελήνην ἥλιον ἀστέρας καὶ τὸν ὅλον οὐρανόν. Patet simul ex his quomodo explicandum sit Laërtii illud VIII, 83. Ἔφη δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ κινεῖσθαι αὐτὴν συνεχῶς ὡς τὸν ἥλιον, in quo frustra haeret Bruck. I. p. 1133. Nempe quod anima ita ut sol ad coelestia pertinet, quae per se ipsa moventur, ponere potuit Alcmaeon, animam solis instar moveri. HEEREN.

P. 226, 3. συγγυμνασίαν] γυμνασίαν A. V. E. αἰσθήσεων] ἀθλήσεων A.

— 5. Ἀριστοτέλης] Ante h. v. exhibet A. in rubrica, πόσα καὶ τίνα περὶ ψυχῆς προβλήματα· deinde in atramento, περὶ οὐσίας· περὶ δυνάμεως (δυνάμεων Cant.)· περὶ ἐνεργειῶν· περὶ ἔργων· περὶ μέτρου· περὶ καθόδου· περὶ διακληρώσεως· περὶ τοῦ ἐν τῷ σώματι βίου· (περὶ κρίσεως add. A.) περὶ ἀποκαταστάσεως· περὶ πολυμερίας· περὶ μετεμψυχώσεως. Et similiter fere Canterus. HEEREN.

— 5. ἐντελέχειαν] ἐνδελέχειαν A.

— 12. Ἵππασος] Πήγαθος Cant. in textu, *Leucippus* in vers. Πήγασος V. A. E. Sequutus sum Wyttenbachium.

— 13. λόγῳ θεωρητῶν] Canterus corrupte ἐκ τῶν λόγων θεωρικῶν, pro quo codd. V. E. θεωρητικῶν, A. θεωρατικῶν. Attamen cum Plutarcho legendum esse ἐκ τῶν λόγῳ θεωρητῶν, plane dubitari non potest. Sunt τὰ λόγῳ θεωρητὰ atomi, quibus omnia acta esse docuit Democritus. Confirmat plane haec Aristot. de An. I, 2. Δημόκριτος ταυτὸ εἶναι ψυχὴν καὶ νοῦν. τοῦτο δὲ εἶναι ἐκ τῶν πρώτων καὶ ἀδιαιρέτων σωμάτων· κινητικὸν δὲ διὰ μακρομέρειαν καὶ τὸ σχῆμα. τῶν δὲ σχημάτων εὐκινητότατον τὸ σφαιροειδὲς λέγει. τοιοῦτον δ' εἶναι τόν τε νοῦν καὶ τὸ πῦρ. HEEREN.

— 20. Ἵππων ἐξ ὕδατος τὴν ψυχήν] Desunt V. teste Heeren. Habet A. nisi quod ibi πν (ων superscr.) sine Ἵ initiali. GAISFORD.

P. 227, 12. γάρ] Bene addit hic Patritius; statim tamen post παντί nexus sententiarum postulat δέ pro γάρ. HEEREN.

— 15. κατά] E Patritio addidit Heeren.

P. 228, 1. συγκράσεως] Sic Patritius pro συγκρατή-

σεως. Ex eodem Heerenius statim εἵμαρται dedit pro εἴργασται.

P. 228, 16. παρέχεται] In παρέχεται corruptela latet, ac manca videtur esse oratio. Ponit scriptor mentem sibi assumere iram et concupiscentiam, quarum altera si rationi pareat, fieri fortitudinem, sin minus, ignaviam; altera si pareat, continentiam, sin minus, libidinem. Quibus positis patet verba haec ἡ δὲ ἐπιθυμία παρέχεται alterum esse membrum, oppositum priori καὶ ο μὲν θυμὸς ὑπάρχει ὕλη. Iudicent lectores num auctor scripserit ἡ δὲ ἐπιθυμία ὕλη ὑπάρχει καὶ αὐτή. αὕτη etc. Patritius pro παρέχεται edidit παράγεται, nexu sermonis aperte repugnante. HEEREN.

— 20. ποιήσῃ] ποιήσηται A.

— 24. ἑαυτῇ οὖσα] ἑαυτὴν οὖσα A. Scribendum ἑαυτῆς οὖσα.

— 25. ἄγει] Codd. ἄρχει, emendavit Heerenius.

— 26. αὐτῆς] Codd. αὐτῶν, corr. Heerenius e Patritio.

P. 229, 8. γινόμενον] Malim γενόμενον propter γεγενῆσθαι, et habet hoc ipsum A.

— 9. ὅσων] Sic Patritius pro ὅσον.

— 19. ἐν ᾧ] Additum e Patritio.

— 26. καὶ αὗται] Codd. καὶ αὗται αἱ, correcti e Patritio.

P. 230, 1. λόγου] Sic Patritius pro ἀλόγου.

— 17. ἡ δὲ μερικωτέρα] Haec e Patritio accesserunt. καὶ ἡ μὲν] Abest vulgo μέν.

P. 231, 9. περὶ τοῖς σώμασιν] Corrigendum videtur ἐπὶ τοῖς σώμασιν.

— 19. διαπτομένη] Vulgo διιπταμένη, correxi e Platone.

P. 232, 1. — 246, 19. Haec e Platone excerpta multis partibus foede corrupta sunt, quorum potiora tacite emendavi.

P. 246, 28. ἀπ' αὐτοῦ] Ante Holsten. ὑπ' αὐτοῦ. Idem in sequentibus supplevit πάλιν et ἀπ' αὐτοῦ.

— 32. ἐκκαλουμένη] Libri ἐκκαλουμένου, emendavit Heerenius.

P. 247, 3. ἀποδίδωσιν] Holst. εἰσάγειν δίδωσιν. εἰσιοῦσα] εἰσδῦσα Holst.

— 4. καὶ οὔτε — ζῴου αἰσθητικοῦ] Haec apud Holstenium sic leguntur: οὔτε οὖν (αἱ) αἰσθήσεις ἔξω φαντασίας

οὔτε αἱ νοήσεις, εἴπῃ τις· ὡς τῷ ζώῳ οὐκ ἄνευ πάθους τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων αἱ αἰσθήσεις, οὕτω καὶ αἱ νοήσεις οὐκ ἄνευ φαντασίας. εἰ μὴ τὸ ἀνάλογον ὡς τύπος παρακολούθημα ζώου αἰσθητικοῦ.

P. 247, 5. ἔτι] Ante Heerenium ποτέ.

— 8. τύπος] Recte ὁ τύπος V. A. E.

— 19. τῶν σωμάτων ἀεὶ] τῶν σωμάτων Heerenius addidit ex versione Canteri, male autem scripsit ἀεί, pro quo recte apud Cant. est πάντως, nec e codd. quidquam varietatis enotatum video. Corrige igitur πάντως pro ἀεί.

— 25. κινούσῃ] Ante Holst. κινοῦσιν. τῇ δὲ — τὸ σῶμα] Haec supplevi ex Holstenio. Nam apud Cant. et in codd. post ἡρμοσμένας nullo sensu tantum additur ἁρμονίᾳ ἀχωρίστῳ. HEEREN.

— 30. οὐδ'] Vulgo οὐθ'.

P. 248, 2. λεγούσης] Fortasse θελούσης scribendum.

— 6. ζωῆς καθάπαξ] Ante Holst. ζωῇ καθάπερ. ὅτι — ἐπ' αὐτῆς] Holstenius ὅτι μηδὲ πάθος ἡ ὁδός ἐστι πάντῃ πρὸς τὸ μὴ ζῆν, ἡ ἀζωία ἡ ἐν αὐτῇ.

— 21. γὰρ] Addidit Holstenius.

— 28. τομή] τὸ μὴ ante Holstenium.

— 29. ἦν μενούσης] Libri σημαινούσης, emendate Holstenius. εἰ δ' ἐπὶ τῶν σωμάτων, ἐφ' ὧν ἡ ἑτερότης] εἰ δὲ ἐφ' ὧν σωμάτων, ἐφ' ὧν ἡ ἑτερότης V. A. hinc legendum videtur εἰ δὲ ἐφ' ὧν σωμάτων ἡ ἑτερότης.

P. 249, 8. εἰδικῆς] Ita Holsten. pro εἰδητικῆς.

— 14. πάλιν] πᾶν Holsten. τοῦ] τοῦ ὅλου mavult Heeren.

— 18. καθ' ὃ εἶδος] Vult, si quid video, animam quae corpori vel materiae iungitur, etsi ei subiiciatur, retinere tamen vim animae propriam, atque a corporis vinculis liberare sese posse. καθ' ὃ εἶδος ῥέψαν dictum est pro κατὰ τοῦτο τὸ εἶδος καθ' ὃ ῥέψαν, secundam eam speciem cui sese *iungit*. Holstenius omnem h. l. mutilatum, nec ullo, quantum video, sensu sic edidit: τὸ δὲ πρὸς ὕλην ῥέψαν, κρατῆσαι μέν, καθ' ὃ εἶδος ἔρρεψε, καὶ ἐπιτηδείως ἔσχε προσομιλεῖν ἀΰλῳ εἴδει, εἰ καὶ ἐντυγχάνει οὔσῃ ἐν αὐτῷ etc. HEEREN.

— 21. ἐπεὶ] Restitui h. l. ex Holsten. Nam Cant. et cum

eo codd. nullo prorsus sensu habent: *ἐπεὶ δὲ πρὸς μὲν ὕλην ῥέπουσαν ἀπορία ἁπάντων, καὶ τ. οἰκ. δ. κίνωσις.* HEEREN.

P. 249, 25. *οἱ τοῦτο πρῶτον*] Libri *ὅπου τὸ πρῶτον*, emendate Holstenius.

— 30. *ἐπεξελθόντι*] Legebatur *ἐπεξελθὼν τῇ*, me quidem quo nominativus referendus sit ignorante. In sequentibus secutus sum Heerenium, codd. enim habent *τῇ τε παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ τῇ ὕστερον ἐπικριθείσῃ*. praeterea nescio an post *παλαιοῖς* exciderit *δοξασθέντα* vel simile quid.

— 32. *Ἀρίστων*] Nexus causa addiderim *μὲν οὖν*.

P. 250, 1. *τὸ μέν τι μέρος*] Vulgo *τὸ μέν τοι μέρος*, quod e codd. correxit Heerenius, servavit tamen Gaisfordus.

— 5. *ἀλόγων*] Ante Heerenium *ἄλλων*, qui statim *ὠνομάσθαι* dedit pro *ὀνομάσθαι*. V. A. *ὠνόμασται*.

— 7. *ἐν οἷς*] Turbato verborum ordine habent Cant. et cum eo cdd. *ἐν οἷς δὴ μάλιστα μόνοις νοῦν φαίνεται προσαγορεύεσθαι*, omisso simul *ἢ* quod salvo sensu abesse nequit. HEEREN.

— 9. *τὴν δ'*] Sic scripsi pro *τήν*.

— 10. *ἄνευ ὀργάνου*] Probabiliter Heeren. conlicit *ἢ μετ' ὀργάνου*.

— 16. *πλάσεως*] Periisse videntur nonnulla post *πλάσεως*; sine quibus quae sequuntur cum prioribus vix cohaerent. Secundum sententiarum nexum merito expectaveris *ὁ νοῦς δὲ οὐσίας ἐστὶν ἀντιληπτικός*, quae in exemplo de equo et homine vix latere possunt, vel si in iis laterent, male tamen *ἄλλου* dictum foret pro *τοῦ νοῦ*. HEEREN.

— 22. *μετὰ φαντασίας*] Addendum videtur *ἢ αἰσθήσεως*.

— 26. *δυνάμεις*] *δύο δυνάμεις?* an *διαφόρους δυνάμεις?* *μήποτε ἄτοπον ἦν*] Ita scripsi pro *ᾖ*. *ἤ τε*] Vulgo *ἤ γε*.

— 28. *τοῦ νοῦ*] Fort. addendum *καὶ τὴν τῆς αἰσθήσεως*.

— 29. *καὶ δεῖ*] Ante Heerenium *καὶ εἰς*. Malim *καὶ ἔδει*.

— 30. *πάντας τοὺς ἐφ' ἑκατέρας*] Haec corrupta sunt, excidisse suspicor *αἱρέσεως*, manifesto enim respicit scriptor ad ea quae l. 20. et l. 23. dixerat; quae si vera est suspicio, praeterea *ἀφ' ἑκατέρας* malim.

— 32. *πάντῃ*] *πάντως*] V.

P. 251, 5. *καλούμενον, ἐπιστάσεως οὔσης πότερον —*]

Vulgo καλούμενον ἐπιστάσεως οὔσης· πρότερον — Ac πότερον dedere codd. V. A. E. Ceterum totum hoc tmema multis adhuc magnisque laborat difficultatibus.

P. 251, 12. οὐ μὴν ἔργον τε] Scribendum οὐ μὴν ἔργον γε.

— 20. ἀκαδημείας] Vulgo ἀκαδημίας.

— 23. ἤδε] Imo ἤ γε.

— 24. ἢ αἴσθησις] Vulgo ἡ αἴσθησις. Male Gaisfordius cum Heerenio dedit εἴη ex V. quo duce nunc video scribendum fuisse ᾖ ἡ αἴσθησις.

— 27. διαπεφώνηται] Seiungere videtur A. a praecedentibus, lemmate ἐν ταυτῷ posito. GAISFORD.

— 29. ψυχῆς, καὶ ὅλως — διενήνοχεν.] Sic interpungendum erat.

P. 252, 5. Ἀριστοτέλει] Respici ad ea quae Aristoteles docet in Eth. VI, 2. adnotavit Heeren.

— 10. καὶ τὸ νοερὸν] Libri κατὰ τὸ νοερόν, correxit Cant. in marg.

— 27. ἑτερομερὲς] *Quod plures partes habet*, rescripsi pro ἑτερόμενον. In proximis εἰσάγειν, quod sequens ἐνίστασθαι postulat, dedi pro εἰσάγει. HEEREN.

— 29. ἐνίστασθαι] Malim συνίστασθαι.

— 30. τὸ τοῦ Πλάτωνος] κατὰ τὸ τοῦ Πλάτωνος inutili coniectura cum Heerenio edidit Gaisfordus.

— 32. εἰ δὲ οὐ] Sic V. dedit pro οὐδὲ ὁ.

P. 253, 2. ἓν ἀμερὲς] Vulgo ἣν ἀμερές.

— 3. θέντας ὅρον] Sic Canterus in marg. pro θέντα σάρον.

— 9. κατακλείουσι πολυμερῆ δὲ ταύτην, ἢ] Sic corrigenda est interpunctio.

— 11. ἢ πλειόνων ψυχῶν ἡ σύνοδος] Scribendum videtur ἢ εἰ πλειόνων ψυχῶν ἦν σύνοδος.

— 16. ταύτῃ] Ante Heerenium ταύτης.,

— 23. αἱ γὰρ δυνάμεις] Haec adieci, similiter Heerenius ὅτι αἱ δυνάμεις.

— 25. ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ] Seclusi alterum ἐν. cf. p. 254, 8.

— 26. ἀπολαμβάνει] Ante Heerenium ἀπολαμβάνειν.

— 31. ὁλικωτέραν] *Magis integram quantitatem*, sic Cant. bene in marg. emendavit pro ὀλιγωτέραν. HEEREN.

P. 254, 4. *κατὰ τὸ ποσὸν*] *Secundum quantitatem;* hoc rescripsit Heerenius pro *καὶ τὸ πόσον.*

— 11. *καὶ τρίτον ἧπαρ*] *Ac tertio loco iecur,* satis certa ni fallor emendatione rescripsi pro *καὶ τοῦτο τὸ ἧπαρ*, quod Canterus habet. Codd. V. A. *τοῦ ποτ' ἧπαρ* nullo sensu. In proximis verba *ἀλλ' αἱ* plane interiere apud Cant. Codd. V. A. supplent *ἅμ' αἱ*, ex quo veram lectionem restitui. HEEREN. Dubitanter sequutus sum, omisi tamen articulum *τὸ* ante *ἧπαρ*. Pro *ἀλλ' αἱ* A. habet *αμ'*.

— 12. *μερισμῶν*] Libri *μεριστῶν*, correxit Heeren.

— 22. *οὔτε τι*] Ante Heerenium *οὔτε τε.*

— 24. *ἀπόν τι μέρος*] Sic recte Canterus in marg. pro *ἀπό τι μέρος*. Heeren. et Gaisf. *ἀπόντος μέρους.*

— 25. *καί τοι*] Codd. *καὶ τό*, correxit Roeperus Lect. Albupharag. p. 40. qui affert Aristot. de An. I, 5. II, 2, 3. IV, 9.

— 28. *τὸ γὰρ*] *γὰρ* addidit Heeren.

P. 255, 5. *αἱ ζωτικαὶ*] Vulg. *καὶ ζωτικαί*, Heeren. *καὶ αἱ ζωτικαί.*

— 6. *ἔνδοσιν δεχόμεναι*] Sic Cant. in marg. pro *ἐχόμεναι*, A. *ἔνδον συνεχόμεναι.*

— 7. *προσανέθησαν*] Imo *προσανέθεσαν.*

— 17. *ἐπιβαλλόμενον*] Vulgo *συμβαλλόμενον.*

— 24. *Ἀρέσα πυθαγορείου*] *Ἰσάρας πυθαγόρου* V. A. E. *Αἰσάρας Πυθαγόρου* Cant. qui in versione habet *Aresae Pyth.* i. e. *Ἀρέσας*, ut vocatur Iamblicho V. Pyth. 36. Veram nominis formam *Αἰσάρας* fuisse idemque etiam Iamblicho restituendum esse puto. *Αἴσαρος* notissimi apud Crotonem fluvii nomen est, ac saepe indigenarum nomina fluviorum nominibus assimulata esse multis constat exemplis. *Λευκανοῦ*] *Λευκάνας* V. A. E. Cant. *Λευκανοῦ* Salmasius.

— 25. *ἀνθρώπω φύσιος*] Vulgo *ἀνθρώπων φύσεως.*

— 26. *δοκέει*] Vulgo *δοκεῖ.*

— 28. *εὕροιτό κα*] Ante Gaisfordum *εὕροιτο καί.*

— 29. *αὐτῷ*] Imo *αὐτῷ.*

— 30. *ὑπάρχοισα*] Ante Heerenium *ὑπάρχουσα.*

— 31. *γνώμαν καὶ φρόνασιν*] Haec sic leguntur apud Canterum *γνώμαν καὶ φρόνασιν ἐργαζομέναν καὶ ἀρχὰν καὶ ἀλκὰν καὶ δύναμιν καὶ ἔρωτα καὶ φιλοφροσύναν, ἃ ἐπιθυμία.*

Codd. nihil praesidii afferunt nisi quod in V. A. deest καὶ ἀρκάν. Tractavit h. l. Salmasius qui ita rescribi iubet γνώμαν καὶ φρόνασιν ἐργαζομένας ὁ λογισμός, ἀλκὰν καὶ δύναμιν ὁ θυμός, ἔρωτα καὶ φιλοφροσύναν ἁ ἐπιθυμία. Recte quidem ad sensum, attamen in verbis passim a vero aberravit. Ponit enim tres animi partes Aresas, τὸν νοῦν, τὴν θύμωσιν et τὴν ἐπιθυμίαν, quae nomina in sequentibus expressa invenies, pro quibus praeter ἐπιθυμίαν Salmasius male ponit τὸν θυμὸν et τὸν λογισμόν. Ex tribus autem hisce partibus provenire tres animae virtutes principes, ex mente prudentiam et intelligentiam, ex ira fortitudinem ac robur, ex cupiditate denique amorem atque humanitatem. Hisce positis facile probabit sese lectoribus lectio a nobis vulgata. Nam in ἐργαζομέναν latet ἐργαζόμενος ὁ νόος. In proximis recte καὶ ἀρκὰν omittunt cod. V. A. utpote male bis scriptum, post δύναμιν vero inserendum est ἁ θύμωσις, quod prioris similitudine periit; reliqua iam sana erunt. HEEREN.

P. 256, 3. χεῖρον] Reponendum χέρειον, quam formam in his doricae philosophiae monumentis compluribus locis servatam ubique restituendam arbitror.

— 4. ἐπέχεν] Libri ἐπέχειν.

— 5. ἐν τᾶ ἐκτυπώσι] Vulgo ἔν τε ἐκτυπώσει.

— 7. ἐνοάσατο] Vulgo ἐνοήσατο.

— 9. κοινωνίας] Scribendum κοινανίας. γένοιτό κα] Libri γένοιτο ἦν. Gaisfordus cum Heerenio γένοιτο ἄν. Hac forma dorici scriptores nunquam usi sunt. Et quantillum distant *HN* et *KA*? Ceterum excidisse nonnulla videntur, quibus huius sententiae ratio reddita erat.

— 12. διαφόρως] Vulgo διαφόρους. Corrige operarum errorem διαφόρω. καὶ ἐπὶ τῶ σώματος] Haec manca et mutila videntur; suspicor καὶ ἐπὶ [τῶν] τῶ σώματος [αἰσθατηρίων].

— 13. καὶ ἄψιος] Haec supplevi praeeunte Salmasio.

— 14. οὔτε] Sic tacite Heeren. pro οὐδέ.

— 16. μάντοι γε] Notanda haec forma, nec scribendum opinor μέντοι γε.

— 17. ἐκπλάρωσιν] Vulgo ἐκπλήρωσιν. τυχόντων] Libri τευχόντων, tacite correxit Heeren.

P. 256, 16. ἐς] Ita scripsi e V. pro εἰς.

— 20. εἰκαίων] Fortasse εἰκαίως.

— 22. ἐφέρετο] Vulgo ἐφέροντο.

— 23. χερείονα] Sic V. pro χείρονα.

— 24. οὔ κα ἐδύνατο] Sic correxi; libri οὐκ ἀδύνατον, Heeren. et Gaisford. οὐκ ἂν δύναιτο, Valcken. ad Theocr. II, 46. οὐκ ἐδύνατο. κοινωνία] Imo κοινανία.

— 25. συνομασθῆμεν] Libri εὐνομασθῆναι μέν, Valckenarius συναρμοσθῆμεν, quod nunc praefero, quamquam συνομάζω, i. e. συνομοιάζω, recte formatum est. αἴ τε] Vulgo αἱ δέ. ἀνίσαν] Ante Heerenium ἴσαν.

— 26. χερείονα] Vulgo χείρονα.

— 27. κα] Hoc ut adderetur syntaxis postulabat.

— 28. αἴτε τὰν κάρρονα μὲν τὰ μείζονα, τὰν χερείονα δὲ τὰ μείονα] Libri οὔτε τὰ κάρρονα μὲν τὰ μείζονα, τὰ χερείονα δὲ τὰ μείονα. Correxit Heerenius.

— 29. οὔ κα ἐδύνατο] Sic correxi, οὐκ ἂν δυνατός Cant. οὐκ ἂν δύνατο V. A. E.

— 31. ὢν] Sic V. A. ὧν Cant. an ὦ i. e. οὗ, *ubi?*

— 32. ἁρμόζοντα] Imo ἁρμόσδοντα.

P. 257, 1. ὁπαδεῖ] Malim ὁπαδέει.

— 2. διατάξι] Vulgo διατάξει. κα] Ante Gaisfordum καί.

— 3. ἐκ τῶ] Ante Heerenium ἐκ τῶν.

— 4. τᾶς ἀρετᾶς] τὰς ἀρετὰς V. fort. ταῖς ἀρεταῖς.

— 5. καὶ φιλία δὲ] Heerenius τε pro δέ.

— 6. ἐκ τούτων] A. ἐτούτων i. e. τούτων, ac facile caremus praepositione.

— 7. ἔραται] Apud Cant. ἄραται, V. A. ἐρᾶται, quae suspectae fidei forma est in scriptore prosaico; scripsi igitur ἔραται. V. ad Theocr. p. 211.

— 9. ζέοισα] Vulgo ζέουσα. ἁρμόξας] Vulgo ἁρμόσας.

— 10. συγκατακρεόμενος] Satis mira haec forma est, —κρεώμενος V. A. —κερώμενος Heeren. An συγκατακεραίων μέρος? praeterea excidisse videtur verbum finitum.

— 15. ὀραυγαθεῖσιν] ὀραγασθεῖσιν A., ὀραγαυθεῖσιν P.

— 17. ἐφαρμόσδει] Vulgo ἐφαρμόζει.

— 18. ἀποδιδοῖσα] Vulgo ἀποδιδοῦσα. συννόῳ μέρει] Vulgo συνόλῳ μέρει, quod nihil est.

P. 257, 19. *ὁ βίος ὁ κατ' ἀνθρώπων*] Non credo hoc recte dictum esse de vita humana, sed scribendum puto *κατ' ἀνθρώπως*.

— 21. *ἁ ἁδονὰ*] Abest vulgo articulus.

P. 262, 27. *ἐπὶ τοῖς σώμασιν*] Vulgo *περὶ τοῖς σώμασιν.*

— 30. *ἤ τὴν συνδρομὴν*] Vulgo *ἥ τε συνδρομή*. Heeren. *ἧ τε συνδρομήν*. (Operarum error est *ἧ* pro *ἥ*.)

P. 263, 2. *καταλέγω διευκρινημένως*] Sic ex A. dedit Gaisfordus. V. E. habent *καταλέγω δὲ εὐκινημένως*, Cant. *καταλέγωμεν εὐκριμένως*.

— 5. *Σεβῆρος*] *Σευῆρος* A.

— 11. *αὐτοκίνητον*] Heerenius affert Plut. de An. procr. p. 1012. *Ξενοκράτης τῆς ψυχῆς τὴν οὐσίαν ἀριθμὸν αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ κινούμενον ἀποφηνάμενος*. Adde p. 225, 25.

— 12. *περιέχουσαν*] Heerenio *περιέχοντα* verum videtur nempe *ἀριθμόν*, *numerum certas rationes comprehendentem.*

— 16. *καὶ πλάτους*] Haec probabili coniectura addidit Heerenius ex Aristot. de An. I, 2. *τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐν τῷ Τιμαίῳ Πλάτων — αὐτὸ μὲν ζῷον ἐκ τῆς ἑνὸς ἰδέας, καὶ τοῦ πρώτου μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους. τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, νοῦ μὲν τὸ ἕν, ἐπιστήμην δὲ τὰ δύο· μοναχῶς γὰρ ὑφ' ἕν· τὸν δὲ τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμὸν δόξαν, αἴσθησιν δὲ τοῦ στερεοῦ.*

— 22. *ταύτης*] Vulgo *ταύτην.*

— 27. *Τιμαῖος*] Disputat de hisce Timaeus in libro de Anima mundi inter Platonis opp. T. III. p. 99. HEEREN. Scribendum *Τίμαιος*.

P. 264, 5. *ἐν ὁτῳοῦν αὐτῆς*] Ante Heerenium *ἐντωοῦν αὐτῶν*.

— 14. *διατεταγμένως*] Nescio an scripserit *διατεταμένως*.

— 22. *χωρίζει*] Sic Cant. in marg. pro *μερίζει*.

— 29. *ἢ ὅλου*] Ante Heerenium *ὅλου*.

P. 265, 1. *μεγάλως*] Ante Heerenium *μεγάλα*.

— 6. *ψυχροῦ*] Hoc addidit Heerenius.

— 8. *ἀπὸ*] Sic Canterus edidit, codd. ut videtur *ὑπό*.

— 11. *μὲν ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς*] Libri *μὲν ἐν τοῖς φυσικοῖς*. Heerenius ediderat *μὲν ἐν τοῖς παρὰ Ὀρφέως ἐν τοῖς φυσι-*

κοῖς, motus loco Aristot. de An. I, 5. *τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ ὁ ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς καλουμένοις λόγος· φησὶ γὰρ τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ ὅλου εἰσιέναι, ἀναπνεόντων φερομένην ὑπὸ τῶν ἀνέμων*, qui hoc potius docet pro *φυσικοῖς* scribendum esse *Ὀρφικοῖς*, ut fecit Gaisfordus. Praeterea delendum videtur *μέν*.

P. 265, 12. *ὡς εἰσιέναι*] Apud Cant. *ὡς εἰσίν*, quod recte in marg. *εἰσιέναι* scriptum est, firmante E. qui habet *ὡς εἰσιέναι* et A. in quo *ὡς εἰσὶν ἐν* est; *ὡς* fortasse *πως* scribendum, nisi delere malis.

— 22. *θειοτέρων γενῶν*] Eadem *κρείττονα γένη* vocat supra p. 264, 16. 275, 4.

— 23. *ὥσπερ ἄν τις νεωτερίσειεν ἐν τοῖς ἐπινοίαις*] Tangere videtur Iamblichus philosophum aliquem coaevum, cuius nomen nescio quam ob causam retinuit; *ἐπίνοιαι* fortasse libri titulus fuit. Eundem fortasse respicit p. 268, 13. 270, 23.

— 26. *ὥσπερ τὸ ἐμψυχῶσθαι*] Nisi reconditius aliquid latet, scribendum *ὡσπερεὶ ἐψυχῶσθαι* vel *ἐνεψυχῶσθαι*.

— 28. *Δικαιάρχῳ*] Disputationem, ad quam hic respexit Iamblichus, servavit Cicero Quaest. Tusc. I, 10. *Dicaearchus autem in eo sermone, quem Corinthi habitum tribus libris exponit, — nihil omnino esse animam, et hoc esse nomen totum inane, frustraque animalia et animantes appellari: neque in homine inesse animum, vel animam, neque in bestia; vimque omnem eam, qua vel agamus quid, vel sentiamus, in omnibus corporibus vivis aequaliter esse fusam, nec separabilem a corpore esse, quippe quae nulla sit, nec sit quidquam nisi corpus unum et simplex, ita figuratum, ut temperatione naturae vigeat et sentiat.* Quae si cum Iamblichi nostri verbis contuleris, merito non corrupta modo, sed mutila quoque ea esse, suspicaberis. Primum *ἢ τὸ τῇ φύσει συμμεμιγμένον*, quod dicit Cicero, *ita figuratum ut temperatione naturae vigeat et sentiat*, bene se habet. In proximis *ἢ τὸ τοῦ σώματος ὂν* si Ciceronem audias, excidisse intelliges *ἀχώριστον, nec separabilem a corpore esse.* Post haec lacuna esse videtur; nam verba *ὥσπερ τὸ ἐμψυχῶσθαι* nihil habent ad quod referantur. Latet in iis procul dubio illud Ciceronis, *vim vitalem in omnibus corporibus vivis aequaliter*

esse fusam; ipsa tamen verba restitui nequeunt. Nam in codd. nihil praesidii. In proximis *αὐτῇ* pro *αὐτὴ* bene quidem exhibere videntur codd. V. A. attamen vel sic de integritate loci difficile est pronuntiare, cum verba haec aperte pendeant ex antecedentibus, quae mutila sunt. Sensus esse videtur *vim vitalem* (*τὸ ἐμψυχῶσθαι*) inesse corpori, non autem adesse animae, ut aliquid ipsi proprium ac per se subsistens, (*ὑπάρχον*). HEEREN.

P. 265, 29. *δυνάμεως*] Imo *δυνάμεων*, ut recte codd.

P. 266, 1. *σύνθετον*] *ἀσύνθετον* Wyttenbachius, quod recipiendum erat.

— 10. *αὗται τοίνυν αἱ δυνάμεις*] Ante Heerenium *ταῦτα τοίνυν ἢ αἱ δυνάμεις*.

— 12. *ζῴου*] Comma posui pro puncto; coniungenda enim *δυνάμεις πάρεισιν*.

— 15. *ὡς*] Addidit Heerenius.

— 17. *δούσης ὅλης τὴν ἑαυτῆς ζωὴν εἰς τὸ κοινὸν ζῷον*] In *δούσης* mendum latere videtur indicante scriptura cod. A. *δδύσης*, quod *λυούσης* scribendum videri possit. Pro *ὅλης* autem scribendum videtur *ὅλην*.

— 20. *αὐτῶν*] *αὐτῆς* mavult Heerenius, quo non opus esse videtur, si *αὐτῶν* ad *δυνάμεις* referas.

— 21. *κεκρᾶσθαι*] Suspicor *συγκεκρᾶσθαι* propter l. 16.

— 25. *ἄλλα καὶ ἄλλα*] Heerenius sequente Gaisfordo *ἀλλὰ εἰς ἄλλα*. Sufficere opinor *ἄλλα κατ' ἄλλα*.

— 29. *ἑαυτῷ*] Revocanda librorum scriptura *ταυτῷ*.

— 32. *κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν*] Verba haec corrupta sunt, forte et mutila, neque quid rescribendum sit facile dixeris. Vertit Cant. *iuxta naturam vires*, *iuxta firmas functiones*; qui quid legerit, aut voluerit, non intelligo. Patet opposita sibi esse, *κατὰ μὲν οὐσίαν* et *κατὰ δὲ εἴδη*; sed obscura maxime sunt verba *ὧν δύνανται ποιεῖν*, et difficile omnino de loco nostro est iudicium, cum quos ex Peripateticis ante oculos habuerit, ignoremus. Iudicium itaque sit apud lectores num forte Iamblichus plenius sic scripserit: *κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν ἀμέρισται αἱ δυνάμεις, κατὰ δὲ εἴδη μερισταὶ καθ' ἃ δύναται ποιεῖν*. HEEREN.

P. 267, 1. *κατὰ δὲ Πλάτωνα*] Vult Iamblichus, si quid video, Platonem cum tres animas ponat, triplicem quoque iis vitam pro naturae varietate tribuere; ac sic animam apud eum tripartitam vocari; alio tamen sensu *πολυδύναμον*, quia vires eius non in singularum partium vita fundum habeant, sed potius communes omnium qualitates putandae sint. HEEREN.

— 6. *ἢ*] Ante Heerenium *ἤ*.

— 10. *διαδοξάζουσι*] Heerenius *δοξάζουσι*.

— 11. *περὶ τὰς δυνάμεις εἶναι πλείονας*] Pro *περὶ* Heerenius scripsit *ἐν ἑνὶ δέ*, quae parum verisimilis coniectura est, facilius credam aliquid excidisse, e. c. [*ἐν ἑκάστῳ δὲ*] *μέρει τὰς δυνάμεις εἶναι πλείονας*.

— 12. *συγκαταθέσεως*] Post h. v. sequitur in A. tanquam lemma rubris litteris, *ἑρμῆς λόγου*, ubi teste Heerenio V. habet *ὁρμῆς λόγου*, unde ipse edidit *καὶ ὁρμῆς καὶ λόγου*, citato Diog. VII, 159. *ἡγεμονικὸν δὲ εἶναι τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ αἱ φαντασίαι καὶ αἱ ὁρμαὶ γίνονται, καὶ ὅθεν ὁ λόγος ἀναπέμπεται*. GAISFORD.

— 20. *Ἀριστοτέλης*] V. de Anima II, 3. indicante Heerenio.

— 23. *περὶ τῶν κατ' οὐσίαν*] *περὶ τῆς οὐσίας* Heerenius, praeeunte Cantero *de animae natura*. Cf. ad lib. II. p. 13, 30.

— 31. *οἱ δὲ περὶ Δημόκριτον πλατωνικοί*] Seclusi praeeuntibus Heerenio et Gaisfordo *πλατωνικοί*. Fortasse tamen scribendum est *ἀτομικοί*.

P. 268, 4. *καθ' ἑκατέραν*] Sic Cant. in margine pro *καθ' ἑτέραν*, V. *καθ' ἑτέραν ἑτέραν*.

— 6. *προβάλλεσθαι*] Vulgo *προβαλέσθαι*, correxi ex A.

— 8. *οἱ περὶ Πορφύριον καὶ Πλωτῖνον πλατωνικοὶ*] Seclusit haec Heerenius.

— 10. *τοῖς ἀπὸ τοῦ σπέρματος*] Locum Porphyrii ad quem respexerit supra servatum habes ab ipso Stobaeo fr. 23. Plotinum autem de hisce disputantem invenies ex Ennead. III, 8. HEEREN.

— 12. *τάχ' ἂν*] Vulgo *τάχα ἄν*.

— 24. *ἀπὸ τῆς ψυχῆς*] Seclusi cum Heerenio.

— 26. *κατά τε*] *κατά γε*? an *κατά*?

P. 269, 2. *αὐτὸν διττῇ*] Libri *αὐτὸν ἡ διττή*, male Heerenius et Gaisfordus *αὐτὸν ἢ διττή*.

P. 269, 16. τοῦ συνθέτου ζῴου] Sic Canterus, libri τὸ σύνθετον ζῷον.

— 17. ἀπολελυμέναι] Cant. ἀπολυόμεναι, V. A. E. ἀπολλυόμεναι, unde scripsi ἀπολελυμέναι. αὐταὶ καθ' αὑτὰς ἀπόλυτοι] Delevit Heerenius sequente Gaisfordo; sufficit delere ἀπόλυτοι, pro quo A. habet ἀπόλλυτοι.

— 26. πάντες] Ante Heerenium πάντα, V. πάντας.

— 31. ἕκασται] Ante Heerenium ἕκαστοι.

— 32. ὡς μὲν] Male Gaisfordus cum Heerenio ὡς μὲν οὖν.

P. 270, 5. μίαν] ἐνίοτε Canterus in marg.

— 8. γένοιτο δὲ κἂν] Vulgo γένοιτο δὲ καί.

— 19. ἐνεργεῖν] Heerenius ἐνεργεῖ.

P. 271, 1. παρευρεθεῖσα] Sic scripsi pro παρεβρεθεῖσα, quod Canterus edidit. V. A. πορευθεῖσα, mirifice Heerenius παραβρυθεῖσα.

— 9. καθαρωτέρας δὲ] Ita margo Cant. qui in textu habet καὶ προτέρας μέν, V. A. καὶ πρότερον μέν.

— 14. καὶ τὰ] Ante Heerenium κατά.

P. 272, 16. Πλούταρχον] Heeren. affert Plut. de gen. an. p. 1059.

— 22. ἀπὸ τοῦ θεοῦ φυγῆς] V. Creuzer. ad Plotinum de Pulcr. p. 81, 11.

P. 273, 9. θηρείοις] Vulgo θηρίοις.

— 12. μέτρων] Canterus μέτρου, Gaisfordus μέτρων, nescio unde.

— 14. ἢ] Addidit Heerenius, sine causa, ut opinor.

— 16. ἀναχέοντες] Sic A. Cant. ἀνασχέοντες.

— 17. ἀποθεμένης] Ante Lobeckium Aglaoph. p. 756. ἀποθεμένας.

— 20. ἀπολήψεως] Libri ἀποδιαλήψεως, sequutus sum Heerenium.

— 25. ἀπὸ τῶν τοιῶνδε στοιχείων] Seclusit haec Heerenius.

— 31. ἄπειρον] Sic Cant. in marg. pro ἄπορον.

P. 274, 3. ἀειγενεσίαν] ἀειγεννησίαν V.

— 4. ἐν τῷ ἀεὶ πλεῖον γίγνεσθαι] Seclusit praeeunte Cantero Heerenius, qui πλείους pro πλεῖον dedit.

— 8. δένδρον] Ante Heerenium δένδρων.

P. 274, 17. ἐν ταυτῷ] Deest lemma in codd. quod rectius scripsissem ταυτοῦ. Canterus in versione *de descensu animarum*.

— 23. ὅλα τε] Ante Heerenium ὅλα δέ. Idem mox l. 30. αἱ dedit pro καί.

P. 275, 7. τιθεμένη] Ante Heerenium τιθεμένην.

— 10. λεπτοτέρων] Ita V. A. E. λεπτέρων apud Cant. λεπτοδέρμων conicit Gaisfordus. Forsitan λεπτομερῶν.

— 24. ὁδόν τε] Libri ὀδόντες, correxit Heerenius.

— 27. πέμπεσθαι] πέμπουσι V. A. E. recte, si deleas λέγουσιν.

— 30. ἐν τῷ κόσμῳ] Fortasse ἐν τῷ [αἰσθητῷ] κόσμῳ.

— 31. θείας] Libri εὐθείας, emendavit Lobeck. Aglaoph. p. 1095.

P. 276, 2. εἰς ἐμφανὲς] εἰς τὸ ἐμφανές?

— 13. αὐτῇ] Ante Heerenium ἑαυτῇ.

— 14. πρόσεισι] Ante Heerenium πρόεισι.

— 21. ὀχήματα] Hoc recte iam Cant. in marg. coniecerat pro σχήματα. Nempe quod anima corpus regens aurigae comparatur, corpora ipsa vocantur vehicula, ὀχήματα. Fundum comparationis constat esse Platonem Phaedro p. 246. etc. in qua exornanda mire sibi placent Neoplatonici. HEEREN.

— 24. δὲ καὶ ἄλλοις πλατωνικοῖς] Haec necessario supplenda videntur, nam apud Cant. male extat Ἀττικῷ ἢ πλατωνικοῖς, quod ferri nequit, cum ipse Atticus Platonis assecla fuerit. HEEREN. Sufficit fort. Ἀττικῷ καὶ πλατωνικοῖς, quod dictum est ut Ζεὺς καὶ θεοί.

— 25. καθ' ἕνα δὲ τρόπον] Libri καθ' ἓν δὲ πρῶτον. correxere Cant. et Heerenius.

P. 277, 7. τινὲς δὲ τῶν νεωτέρων οὐχ οὕτως] Haec adieci Heerenium sequutus.

— 20. ὑπὸ] Vulgo ἀπό, quod ferri non potest. ἀναπεπλησμένοι est *commaculati*. V. Ruhnkenium ad Tim. p. 31.

— 21. ἄλλων] Fortasse ἄλλως.

— 31. κατὰ καιροὺς δὲ ἄλλοτε ἄλλως, εἴπερ ἂν ἐπιτηδείως ἔχῃ] Suspicor κατὰ καιροὺς δὲ ἄλλοτε ἄλλους εἰσκρίνεσθαι, ἂν ἐπιτηδείως ἔχῃ.

P. 278, 3. *τοσαῦτα καὶ*] *τοσαῦτα γὰρ καὶ* cum Heerenio Gaisfordus; malim *τοσαῦτα γάρ*.

— 6. *τρόπῳ*] Ante Heerenium *τόπῳ*.

— 7. *πῶς*] *καὶ πῶς*?

— 10. *μήτρας*] *μητρὸς* cum Heerenio Gaisfordus; fortasse *μήτρας* delendum est utpote ex interpretatione natum. *μητρὸς* aperte falsum est.

— 13. *συγκινουμένης*] *συγκρινομένης* ed. Heer. tanquam ex V. in quo tamen legi videtur *συγκρινουμένης*. GAISFORDUS.

— 15. *αὐτοκίνητον*] Num excidit *δύναμιν*?

— 20. *γένεσιν*] Nescio an *γέννησιν* praestet.

— 24. *λέγουσι νεὼς κυβερνήσει*] Sic manifesto corrigendum erat quod vulgo legitur *λέγουσιν ὡς κυβερνήσει*.

— 27. *προσοικειοῦσιν*] Sic apud Canterum est, V. *προσοικοῦσιν*, A. E. P. *προσοιχοῦσιν*.

P. 279, 10. *ἄλλοι*] *καὶ ἄλλοι* tacite Heeren.; videntur aliqua omissa esse.

— 18. *κατὰ δὲ Δημόκριτον εὐσχημοσύνῃ*] *εὐσχημοσύνη* haec Democriti eadem est, quam vulgo *εὐθυμίαν* vocare solebat. Cicero Fin. V, 8: *Democriti securitas, quae est animi quaedam tranquillitas, quam appellavit εὐθυμίαν.* Variis tamen nominibus eum illam insignivisse testis est Diog. Laert. IX, 45. *καλεῖ δ' αὐτὴν καὶ εὐεστώ, καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀνόμασι*, inter quae adeo *εὐσχημοσύνης* quoque nomen fuerit. HEEREN. Corrigendum videtur *εὐθημοσύνη*, quo nomine Democritus ad eandem rem designandam usus fuerit; *εὐσχημοσύνη* ad externum habitum spectaret. De *εὐθυμίᾳ* Democriti vide Mullachium p. 121.

— 20. *καθ' Ἱερώνυμον*] De Hieronymi sententia Heerenius affert Ciceronem Fin. V, 5. *Praeterea multos, in his doctum hominem et suavem, Hieronymum, quem iam cur peripateticum appellem nescio, summum enim bonum exposuit vacuitatem doloris.*

P. 280, 5. *παριεμένου — εἰς τὰ εἴσω*] Haec ita vulgabantur *παριεμένου τοῦ θερμοῦ ἢ ἐναποσβεννυμένου πως εἰς τὰ εἴσω*, quae corrupta sunt. Primum quid sit *παρίεται τὸ θερμόν* non intelligitur, tum *εἰς τὰ εἴσω* pro *ἐν τοῖς ἐντός* dici non potest. Correxi locum ita ut *παριεμένου* ad *τόνου* refe-

ratur, tum ἢ transposui ante τοῦ θερμοῦ et post ἐναποσβεννυμένου adieci, quae propter homoeoteleuton exciderunt verba τοῦ δὲ ψυχροῦ ἐγγινομένου.

P. 280, 12. οὐδὲν] Vulgo οὐδέ.

— 15. ὥσπερ δὴ καὶ ἔστιν ὅτε ἐστὶν] Verba haec explicant illud quod modo dixerat, οὐ διὰ κινήσεως. Vult scriptor, si anima sit harmonia, eam in morte subito esse desinere, ita ut nullam antea mutationem subeat, sed in ipso interitu talis adhuc sit qualis fuerit cum existeret. Ante oculos forte hic habuit Aristoxenum, quem sententiam a Platone Phaed. p. 91. refutatam fovisse auctor est Cicero Tusc. I, 10. HEEREN.

— 16. ἐκλαμπούσης] Vulgo ἐλλαμπούσης. τὰ ζῷα] Heerenius, quem Gaisfordus sequutus est, τῷ ζῴῳ.

— 20. παρέσπαρται] Sic V. E. προέσπαρται A. προσπᾶται Cant.

Ib. Respicit hic Iamblichus ad atomorum defensores ac maxime Epicurum, qui animam per corpora disseminatam esse contendit. Cf. Diog. X, 63. ὅτι ἡ ψυχὴ σῶμά ἐστι λεπτομερές, παρ' ὅλον τὸ σῶμα παρεσπαρμένον. v. ib. sect. 66. 67. ubi quoque de eius de interitu animae sententia exponitur. Cf. Lucret. III, 418. HEEREN.

— 21. καθάπερ ἐν ἀσκῷ] Malim καθαπερεὶ ἀσκῷ.

— 22. ξύσματα διὰ τῶν θυρίδων φαινόμενα] V. Aristot. de Gener. anim. I, 3.

— 26. ἀποφαίνονται] Post hoc lacuna esse videtur; accusativi enim qui sequuntur, nihil habent unde pendeant, lineolis quoque additis indicat eam cod. V. Quid tamen supplendum sit incertum est. Respicere videtur ad ea, quae Plotinus Enn. p. 889. tradit, ubi de animarum ratione destitutarum et rationalium, quas corpori magis quam inesse putat, varietate disserit. HEEREN.

— 32. ἢ καὶ ὅτι μάλιστα] Sic Heerenius dedit pro ἢ καί. Praestat fort. εἰ καὶ ὅτι μάλιστα.

P. 281, 12. ἕνεκεν] λέγουσιν addidit Heerenius, quod ex verbo συνοικίζουσιν, i. e. συνοικίζεσθαι λέγουσιν, assumendum.

— 19. γλυκὺ] Ante Heerenium γλυκύν.

— 21. ἀπὸ θεῶν] Sic est apud Patritium pro θεῶν.

P. 281, 21. ἄρχεται] Ἶσις addunt Cant. et A.

— 23. πολυστεφοῦς] Heerenii esse videtur coniectura. Codd. V. A. E. πολυστέρους, Cant. πολυστέφου, Lobeck. Aglaoph. p. 462. πολυαστέρου. Recte habere videtur οὐρανὸς πολυστεφής, *multum ornatus*, quemadmodum γαῖα πολυστέφανος a nescio quo dictum memini.

— 24. στερουμένου] V. Addenda ad p. VII.

P. 282, 4. ὀξεῖ δὲ προφορουμένην φωτί] Affectato dicendi generi, quo hic scriptor utitur, convenientius fuerit πορφυρουμένην, *purpurea luce splendentem*.

— 12. αὐγήν] Sic Cant. in marg. pro αὐτήν.

— 19. ὁ πάντα γνοὺς Ἑρμῆς] Libri ὁ πάντα νοῦς, quod ὁ πάντων νοῦς Patritius, ὁ πάντα νοῶν Heerenius scripsit sequente Gaisfordo. Apertum est scribendum fuisse ὁ πάντα γνούς.

— 25. δορυφορεῖν] κελεύσας addidit Heerenius, praetuli εἰπὼν supplere, quod inter δορυφορεῖν et ἀνέβαινε facilius excidere potuit quam κελεύσας.

— 26. υἱὸς ὁμοῦ καὶ παραλήπτωρ τῶν μαθημάτων τούτων] Aut Ἑρμοῦ pro ὁμοῦ aut τούτου pro τούτων scribendum suspicor.

— 28. Πανὸς καὶ Ἡφαιστοβούλης] Codd. σπανὸς καὶ Ἡφαίστου βουλαῖς. Emendate Patritius. Gaisfordus affert Iablonskium Panth. Aeg. p. 193—196. Voc. Aegypt. p. 94.

P. 283, 1. νεοειδές] Sic Patritius pro θεοειδές. ἐμοὶ δὲ — γενομένης] Ante Heerenium ἐγὼ δὲ — γενόμενος.

— 3. θεωρήσαντι ἀειδῆ] Ante Heerenium θεωρῆσαί τι ἀεὶ δεῖ (A. ἀειδεῖ). ἐπισκοποῦντι] Ante Heerenium ἐπισκοτοῦντι.

— 6. ἐπικατευξάμενος — εἰπών] Libri ἐπικατευξάμενον et εἰπόντα; emendate Patritius.

— 8. ταύτην με] Vulgo ταύτην μέν.

— 11. τῶν ἀφθάρτων αἳ τετεύχατε τῶν ἐμοῦ χειρῶν, τῷ τῆς ἀφθαρσίας φαρμάκῳ χορείας ἐπικρατῷ] In his τῶν ἐμοῦ χειρῶν pro τῶν μου χείρονας scripsi cum Heerenio, qui verba χορείας ἐπικρατῷ tanquam insanabiliter corrupta seclusit. Totum locum nunc ita refingendum esse video: τῶν ἀφθάρτων αἳ τετεύχατέ μου χειρῶν, ἃς τῷ τῆς ἀφθαρσίας

φαρμάκῳ χρίσας ἐπικρατῶ, ἀσπεῖς etc. quae interpretatione non indigent. παντὸς αἰῶνος] Male Gaisfordus praeeunte Heerenio διὰ ante παντὸς infersit.

P. 283, 13. χρόνῳ] Ante Heerenium χρόνους.

— 14. τὰ γῆς ταύτης] Libri τὰ τῆς ταύτης. Heerenius et Gaisfordus τὰ τῆς γῆς ταύτης. Imo τὰ γῆς ταύτης.

— 16. τεχνώσεται] Sic scripsi ex A., vulgo soloece τεχνώσηται.

— 18. καὶ τοῖς] Abundat καὶ recteque delevit Heeren.

— 19. τεμενίζεται] Parum probabili coniectura Heerenius scripsit τελαμωνίζει, *fasciis involvit*. Fortasse ταινιάζεται corrigendum. ἦρκει] Ante Heerenium ἦργει. Idem mox καὶ ante ἐπέκρυπτο addit; locus ne sic quidem persanatus est.

— 26. διασκέψαι] Imo διάσκεψαι, neque enim credibile est διασκέπτειν pro διασκέπτομαι unquam dictum fuisse.

— 30. φύσεως πόματι] Haec intelligi nequeunt, scribendumque conicio φύσεως ὀνόματι. Patritius φύσιν πόματι.

— 31. αὐτῇ] Sic Heeren. pro ταύτης, sufficit ταύτῃ, Patritius ταύτην. Mox γεννητικὴ pro γεννητικὴν Heeren. et Gaisfordus, fort. γεννητικῇ.

P. 284, 11. μένῃ] Malim μείνῃ. εἰς ταῦτα ἤρξατο] Heerenius εἰσαῦθις ἤρξατο, *iterum coepit producere*, fort. εἰς ταῦτα ἤρχετο, *opus adgressus est*, ab ἔρχομαι.

— 12. ὡς] Ante Heerenium οὔσαις.

— 14. νοερῶς τοῦτο πυρὶ μίξας] Fortasse νοερῷ et statim ἀγνώστοις pro ἀγνώστως. Frequens Neoplatonicis est πῦρ νοερόν, velut Porphyrio apud Eusebium P. Ev. XV, 11. 16.

— 27. ψυχῶν] Figmenta haec de animarum creatione ex Platonis Tim. p. 41. adumbrata esse adnotavit Heerenius.

— 31. αὐτὰς] Vulgo ἑαυτάς.

— 32. κινήσεως] κράσεως mavult Heerenius.

P. 285, 3. δεύτερον] Ante δεύτερον et μεῖζον male inseritur vulgo τό, quod delevi. Imitatur illud Platonis Tim. p. 141. ταῦτ' εἶπε καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν πρότερον κρητῆρα, ἐν ᾧ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν κεραννὺς ἔμισγε, τὰ τῶν πρόσθεν ὑπόλοιπα κατεχεῖτο, μίσγων τρόπον μέν τινα τὸν αὐτόν, ἀκήρατα δ' οὐκέτι κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως, ἀλλὰ δεύτερα καὶ τρίτα. HEEREN.

P. 285, 7. *ἧς μόνος αὐτὸς εἴδη τελειῷ*] Haec corrupta sunt, nec quid in iis lateat assequor. HEEREN. Scripsi *τελειοῖ*, ita clara omnia et perspicua.

— 8. *οὐρανοῦ*] Seclusi hoc praeeunte Heerenio.

— 20. *πράξετε*] Sic Gaisfordus cum Patritio, Cant. *πράξαιτε*, codd. *πράξητε*.

— 23. *δεσμὸν*] *δεσμοὺς* apud Canterum.

— 27. *εὖ τε κινήσας*] Libri *εὐτεκεῖν ἴσας*, Cant. in marg. *αὐτὰ κινήσας*. Absolvit emendationem Heerenius.

P. 286, 2. *μετακεκλημέναις*] Sic Patritius pro *μετακεκλημένας*.

— 5. *παραθήσομαι δ' ἔτι*] Vulgo *παραθήσομαι δέ τι*.

— 12. *ὁρατὸν*] Canterus *obscurum*, i. e. *ἀόρατον*, recte.

— 14. *αὐτῷ*] Sic Heerenius, Cant. et ut videtur codd. *αὐτῷ αὐτοῖς*. An igitur *αὐταυτῷ*? *αὐτά τε*] Fort. *αὐταί τε*, scil. *ψυχαί*, propter *ἔχουσιν*.

— 20. *συμπεπλεγμένον*] Alius scripsisset *συμμεμιγμένον*.

— 29. *ὑγρᾶς οὐσίας*] *ὑγρασίας ὑγίας* apud Canterum, *ὑγρᾶσίας οὐσίας* V. *ὑγρασίας* vel *ὑγρᾶς οὐσίας* Heerenius.

P. 287, 5. *μονῆς*] Ante Heerenium *μόνης*.

— 6. *ὡς κἀμοῦ λέγων*] *ὡς κἀμοὶ ἔλεγεν* Heerenius; *ὡς κἀμοὶ λέγων* Patritius; non expedio.

— 8. *ἐλάνθανεν*] *ἐλάνθανον* suspicatur Heeren.

— 11. *σύστημα*] Sic Patritius, *συστήματι* codd.

— 18. *οἱ δ' ὡς ἦλθον*] *ὡς* addidit Heeren.

— 27. *ἀνωφελῆ μνήμην*] Si *ἀνωφελῆ* vera est lectio, memoriae epitheton illud ideo tributum videtur, quod animae nullam status, antequam in corpora immigraverint, reminiscentiam habent. Malim tamen *μεγωφελῆ*, ut sit imitatio Platonici illius dicti in Critia p. 108. ubi memoriam utilissimam deam vocat philosophus. HEEREN. Scripsi *πανωφελῆ*.

P. 288, 6. *εὐφυῆ*] Libri *ἔφη*, correxit Heerenius.

— 10. *τινὰ*] Ante Heerenium *τά*.

— 11. *ἔμφρονά τε*] Vulgo *ἔμφρονά γε*.

— 29. *μαθοῦσαι*] *πολλὰ ὠδύραντο* excidisse suspicatur Heerenius; possis etiam *ἐστέναξαν* supplere, quod ante *ἐθαύμασα* facile excidere potuit.

P. 288, 31. *Καμῆφις*] Rectius fuerit *Κάμηφις*. De hoc nomine v. laudatum a Gaisfordo Iablonskium Panth. Aeg. I. p. 96.

P. 289, 1. *ἐγὼ δὲ*] Haec Canterus addenda esse vidit in versione latina.

— 2. *τῷ τελείῳ μέλανι*] *τὸ τέλειον μέλαν* Cant. accipit de atramento seu scriptione, qua libri Hermetici consignati erant, quo posito sensus esse videtur: cum me librorum illorum communicatione dignum haberet. HEEREN.

— 6. *ἐν δεσμοῖς*] Adiecit haec Heerenius. Eidem sequentium verborum, quae sic in codd. leguntur *δούλοις πονηρῶν*, debetur emendatio, quamquam ne sic quidem locus emendatus est. Pro *πονηρῶς* aptius foret *ὀκνηρῶς*.

— 9. *μάχεσθαι*] *μάχεσθαι δὲ* Heerenius recte; post *στασιάζειν* dele comma.

— 12. *πλέον*] *παλαιῶν* V. A. in quo *λιβυκῶν* vel simile quid latere videtur.

— 20. *ἀποσπώμενα,*] Scribendum *ἀποσπώμεναι* deleta virgula. *ἐνάθλια*] Cant. *ὡς ἐνάθλια*. om. *ὡς* V. A., *ὡς ἂν ἄθλια* Heeren. Fort. *πανάθλια*.

— 26. *ὅσαι τὰς δειλαίας ἡμᾶς ἁμαρτίαι*] Sic Heerenius edidit pro *ὃ καὶ τ. δ. ἡ. ἁμαρτίας*.

— 29. *γὰρ*] Sic Heerenius rescripsit pro *τὰς*. *τὰς τοῦ*] *τὰς* sine causa addidit Heeren.

— 30. *ὀλίγως καὶ παντελῶς μικρὸν τοῖς τοιούτοις ὑγροῖς κύκλοις τὸν ἑαυτῶν πρόγονον οὐρανὸν ὁρῶντες στενάξομεν*] Libri *ὀλίγοι καὶ παντελῶς μικρὸν τῶν ἐν τούτοις ὑγρῶν καὶ κύκλων τὸν ἑαυτῶν πρόγονον οὐρανὸν ὁρῶσαι στενάξομεν ἀεί.* Restituit utcunque sensum loci Heerenius; malim vero *ὀλίγον καὶ π. μικρὸν ἐν τούτοις ὑγρῶν καὶ [ἀμυδρῶν ὀμμάτων] κύκλοις τὸν — ὁρῶσαι στ. ἀεί.*

P. 290, 1. *ἔνθ' Ὀρφεύς*] Orphicum hunc versum ex margine importune in contextum illatum esse animadvertit Heeren. Scribendum autem *ἔνθεν Ὀρφεύς*.

— 4. 5. *ὀπαὶ τοίνυν καὶ οὐκ ἔτι εἰσὶν ὀφθαλμοί*] Ante Heerenium *τόποι* legebatur pro *ὀπαί*, quem inconsulto cum Gaisfordo sequutus sum. Scribendum *πόροι*. Cf. Plato Men. p. 76. *οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινας — καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται, καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν*

αρμόττειν ἐνίοις τῶν πόρων; *foramina* vocat Seneca Quaest. Nat. IV, 9. Cf. supra p. 97, 29.

P. 290, 5. ὡς δὲ καὶ] Scribendum πῶς δὲ καί.
— 9. σὺ] Ante Heerenium ἀεί.
— 10. ἀπολεῖ] An ἀπόλλυ?
— 24. κἂν μὲν ᾖ] Vulgo κἂν μὲν ἦν.
— 30. λοιπὸν] Sine causa Gaisfordus τὸ λοιπόν.
— 32. ἀλλ' οὐδὲ] Libri ἄλλους δέ, correxit Cant. in marg. Idem mox ἀλλ' ὡς pro ἄλλως.

P. 291, 1. διαβολὰς] διαβουλὰς Cant. καταβολάς, *pensiones*, *praemia*, Heerenius, quod non sufficit. Fort. διανομάς, *quae vobis impertiuntur*, vel quod praefero μεταβολάς.
— 3. βουλεύεσθε] Malim βουλεύσεσθε.
— 4. ἐπόπτης αὐτὸς καὶ ἐπίσκοπος] Verba καὶ ἐπίσκοπος forsan delenda.
— 16. μάντεις οἱ ἀληθεῖς] Malim μάντεις παναληθεῖς, nisi οἱ delendum. Apud Canterum μάντεις ἢ ἀληθεῖς.
— 21. ἐκσοβήσουσιν] Sic Cant. in marg. pro ἐκβοήσουσιν.
— 23. ἐνδικωτέρα] Si μετελεύσεται sincera est lectio, ἐνδικώτερα (sic Patrit.) neutraliter accepto, iungendum erit: ἡ τῶν αἰετῶν φύσις μετελεύσεται τὰ ἐνδικώτερα, i. e. *iustitiam colet.* Ordo tamen verborum flagitare videtur ut ἐνδικωτέρα iungatur cum φύσις, quo posito μετελεύσεται vel plane redundat, vel legendum est γενήσεται vel simile verbum. HEEREN. Scribendum ἐνδικώτερα.
— 29. ὁπωστιοῦν] Ante Gaisfordum οὕτως τε οὖν.
— 30. ἐάσει δὲ καὶ γηρᾶσαν] γηράσας V. A. γηράσκειν Patritius. Locus corruptus.
— 31. νήχουσι] Vulgo νηχοῦσι.

P. 292, 3. φιλοβορωτάτου] Sic enim volebam, non quod per errorem impressum est φιλοβορωτοτάτου. Vulgo φιλοβρωτοτάτου, quod fortasse φιλοβρωτάτου scribendum est, a φιλοβρώς. Potest vero etiam φιλοβρωτοτάτου defendi a φιλόβρωτος, ut ὠμόβρωτος activo sensu dicitur pro ὠμοβρώς.
— 8. ὑπάρχον] An ὑπερέχον? Sequentia lacunosa sunt. εἰδὼς] Sic Cant. in marg. pro εἶδος. Statim corrige ὑπὲρ pro ὕπερ.

P. 292, 9. καὶ τύπον] κατὰ τύπον Heerenius, quod verum videtur.

— 11. ἤδη δὲ — θεωρήσας] Ante Heerenium ὃ δὴ — θεωρήσαι ἂν.

— 13. θεῶν,] Dele comma.

— 16. μέλλοντα] Sic Cant. in marg. pro μᾶλλον.

— 22. τὰς ἑαυτοῦ] Ante Heerenium τὰ σεαυτοῦ.

— 25. ἀνατεμοῦσι] Sic Heerenius dedit pro ἀνατέμνουσι. Idem l. 27. ἐκτενοῦσι pro ἐκτείνουσι, et l. 29. διαπορθμεύσουσι pro διαπορθμεύουσι.

— 28. πέραν] πέρα A. ἀλλήλους] Heerenius ἀλλήλων.

— 31. οὐρανοῦ] Sic Cant. in marg. pro οὖν.

P. 293, 2. τῷ θέλειν] Heerenius τῷ τέλει, quo locus non restituitur.

— 8. ἀλλὰ τῷ τῆς ἀλυπίας ἀγαθῷ μνηθῶσι] Scribendum videtur ἵνα τῷ — ἀγαθῷ μνηθῶσι, et in fine sententiae τρυφήσωσι, quod codd. habent pro τρυφήσουσι. Pro ἀλυπίας V. A. E. habent ἀληθείας, quod non spernendum est, si ἀληθείας ἀγαθὸν ironice accipitur.

— 7. ἐπὶ καὶ τὰ] Ante Heerenium ἐπεὶ τά.

— 13. ἐλπίσι πλάνοις] Ante Heerenium ἐλπίσι πλάνης.

— 15. ἀτευκτοῦσαι] Codd. ἀπευκτοῦσαι, quod Heerenius, quem Gaisfordus sequutus est, parum probabiliter ἀποτυχοῦσαι scripsit. Posui ἀτευκτοῦσαι, quamquam possis etiam ἀποτευκτοῦσαι.

— 27. ἐπόπτειρα] Sic scripsi pro ἐποπτετῆρα. Heerenius et Gaisfordus dederunt ἐποπτῆρ. ταγῆς] Ante Heerenium τὰ γῆς.

P. 294, 2. ἐγὼ δὲ] Seclusit Heerenius.

— 16. δὲ δοξάτω] Num δοξάτω?

— 20. ἡλίου λάμψαντος] Rei accommodatius fuerit ἐκλάμψαντος.

— 21. συγκεκοσμημένοις] Fortasse συγκεκοσμημένη vel συγκεκομισμένοις.

P. 295, 11. κατὰ τῶν ἀδύτων] Seclusit Heerenius, rectius forsan facturus, si reliquisset haec verba auctori, l. 19. autem καὶ τῶν ἱερέων scripsisset pro καὶ κατὰ τῶν ἱερῶν.

— 21. προαίρεσιν] Ante Heerenium πρὸς αἵρεσιν.

P. 295, 25. ἁμαρτήσει] Libri ἐκαρτήσει, corr. Cant. in marg. Praestare videtur ἐγκακήσει.

— 30. παρὰ θυσίαις] Seclusit Heerenius, nisi fuit καὶ θυσίαις.

P. 296, 6. ὅσα μὴ θέμις] Sic Heerenius pro ὅσα με θέμις.

— 9. αὐτόγονε] Cdd. αὐτόγενε, quod correxi.

— 14. ἄρξασα τοῦ ἀπολόγου] Sic feliciter Heerenius correxit librorum scripturam τάξομαι τῆς ἀπὸ τῶν λόγων.

— 15. πρύτανι,] Dele comma.

— 20. ἀπ' ἀνθρώπων] Om. ἀπ' Heerenius. ἐπέστη] Vulgo ἔπεστι.

— 21. αὖτη] Malim αὐτή.

— 23. ὁ ἐπὶ πάντων] Heerenius ὁ γὰρ πάντων, Patritius ὁ ἀπὸ πάντων. Fort. ἤδη ὑπὸ πάντων· ὁ ἐπιχθόνιος —

— 31. σαυτοῦ τινὰ] Malim σαυτοῦ γέ τινα.

P. 297, 7. ἀργὸν] ἀργεῖν V. quod probum est.

— 8. καταλείπετε] καταλείπητε V. A. quod καταλίπητε scribendum est.

— 13. διὰ γένους] Forsan δι' αἰῶνος.

— 32. κατασχῶσιν] More seriorum dictum videtur pro καθέξουσιν. v. Lobeck. ad Phrynichum p. 723.

P. 298, 10. ἔχον] Ante Heerenium ἔχουσαν.

P. 299, 2. εἴ τι] Malim εἴ τι ἔτι.

— 6. ἐπεὶ γὰρ] Legendum aut εἰσὶ γὰρ deleto quod l. 7. habes εἰσίν, aut delendum est quod l. 9. ante ἄνω est καί.

— 13. δαιμόνιαι] Cant. μόναι, V. δὲ μόναι, A. δαἰμόνων cum δὲ μόναι in marg. Correxi δαιμόνιαι.

— 25. παρ' ἀνθρώπους] Vulgo παρ' ἀνθρώποις, contra sensum.

P. 300, 9. αὐτὴν καταστάσει] Sic scripsi pro αὐτῆς τὴν κατάστασιν. αὐτὴν pendet a verbo δορυφορῆσαι. Heerenius edidit αὐτῇ καταστάσει.

— 27. ἅπαντά μοι] ἐδήλωσας addidit sequente Gaisfordo Heerenius, male; ἅπαντα pendet a διηγήσω.

P. 301, 5. καὶ ταῦτ' ἔχει] Haec tria verba (non tantum ταῦτ' ἔχει) inserui praeeunte Heerenio; sed apertum est excidisse plura.

— 13. στοιχεῖον] στοιχείων Heerenius.

P. 301, 27. ἀμβλυωπεῖ] Sic Canterus in marg. correxit pro ὀξυωπεῖ; possis etiam μυωπεῖ, idque etiam probabilius videri potest.

P. 302, 2. βλέπει] Vulgo βλέπουσιν.

— 3. παρὰ ποσίν] Libri παρὰ πᾶσιν, correxit Canterus in marg.

— 5. οὐκ ὄντως] οὐχ οὕτως Heerenius.

— 8. καὶ ὅσα ὅσα] Sic A. quod casu retinui; vulgo καὶ ὅσα. Scribendum videtur τόσα ὅσα, deleto καί.

— 13. πρὸς — εὐώνυμον] Haec supplevit Heeren., cui etiam sequentia τὸν — οὐρὰν debentur.

— 14. ὑπὸ τῆς ἄρκτου] Ante Heerenium ὑπὸ τοὺς (A. P. τὰς) ἄρκτους.

— 20. τοξικοὺς] τοξιανοὺς V. A. E. P. quae paragoga forma est nominis gentilicii pro Τόξιοι (Lobeck. Prol. Path. p. 248), sed qua non incredibile est scriptorem nostrum etiam pro τοξικὸς usum esse.

— 25. πρωτεύοντας τοὺς πόδας] Libri πρός τινα τοὺς πόδας, emendavit Heerenius. Mox idem ἄλλως pro ἄλλους.

— 27. τὸ νῦν ἰταλικὸν] κατὰ cum Heerenio praefixit Gaisfordus; malui post ἑλλαδικὸν lacunam indicare; apertum enim est aliqua excidisse, in quibus etiam οἰκοῦντας vel similis potestatis participium fuerit. κλῖμα] Vulgo κλίμα. A. κλῆμα.

— 28. εὐπωγωνότεροι] Sic vulgo, inepte. εὐπωγονέστεροι V. Barthius Adv. p. 808. assentiente Heerenio εὐπυγότεροι, quae valde improbabilis emendatio est. Scripsi presse sequens librorum scripturam εὐκοχωνέστεροι, sive malis εὐκοχωνότεροι, *lumbis praestantiores*.

— 32. ἀπ' αὐτῶν] Libri ἐπ' αὐτῆς, Heeren. ἐπ' αὐτῶν, quod fortasse praestat.

P. 303, 2. ἡμῖν] ἡμῶν Heerenius, qui l. 5. οἱ ante ἐνταῦθα addidit.

— 7. νοερώτεροι] νοεροί τε? an statim σωφρονέστεροι?

— 8. γεννώμενοι] Libri γενάμενοι, Heerenius et Gaisfordus γεννάμενοι, qui quo iure aeolicam formam intulerint, ipsi viderint. Malim nunc γενόμενοι.

— 10. νεφῶν] Indicavi lacunam, quae neminem fallere potest, qui quid dici debeat consideraverit.

P. 303, 12. καὶ τὸν ἡμέτερον ποταμόν, λυομένης] Sic emendandus erat hic locus, qui corruptissime et sine sensu scriptus erat apud Heerenium et Gaisfordum ὡς τὴν (Gaisf. τὸν) ἡμέτερον, πυκνουμένης. Cod. A. cum Cantero consentiens καὶ τὸν ἡμέτερον πολυομένης. In πολυομένης nihil aliud latet quam ποταμὸν λυομένης. Quod Heerenius ex V. pro πολυομένης affert πυκνουμένης, nullius pretii est. Nilus enim (hunc enim dicit scriptor τὸν ἡμέτερον ποταμὸν) non nivium condensatione sed nivium solutione augeri dicendus erat. Ac ποταμόν, quod etiam in Stephani Byz. codice Rehdigerano plus semel πō et πο scriptum est, legit hic etiam Patritius.

— 14. τρόπον τινὰ καπνοῦ] Aut τινὸς scrib. aut excidit δίκην post καπνοῦ, *quodammodo fumi instar*.

— 15. ὀμμάτων] Hoc Cantero debetur sic librorum scripturam ὀνομάτων emendanti.

— 24. προλέγει] Non sufficit quod Heerenius conicit προνοεῖ. Sed totus locus obscurus et corruptus est.

— 26. ἐπισταμένως] Ante Heerenium ἐπιστάμενον; forsan ἐφιστάμενον, quod ad comparationem cum satrapa refero.

— 28. ἐπιδίδωσι] Fortasse ἀποδίδωσι.

— 32. ζώντων] Fortasse ζῴων.

P. 304, 8. ὑψιπετέστερα] Sic Gaisfordus dedit pro ὑψιπέτερα; fort. ὑψίπτερα, ut dicitur ὠκύπτερος.

— 12. ἐν ᾧ καὶ πολιτεύεται] Haec verba, in quibus ἐν ᾧ pro ἐν οἷς cum Heerenio scripsi, seclusi fortasse iusto calidius.

— 13. ἔχει] Addidit Heerenius.

— 22. ὅσ' ἂν] Ante Heerenium ὅσα.

— 23. σωμάτων] Usitatius fuerit σώματι.

— 24. ὥσπερεὶ βυθῷ ἀνθέρικος ἐπικυμαίνεται] Sic emendavi quod codd. inepte habent ὥσπερ ἐν βυθῷ ἄνθρωπος ἐπικυμαίνεται. cf. Callimachum H. in Del. 193. παλιρροίῃ ἐπινήχεται ἀνθέρικος ὥς.

— 25. ἑστάμενον] Imo ἑσταμένον. A. ἐνστάμενον.

— 30. καὶ γαῖα γενηθὲν] καὶ ἀγεννηθὲν libri, correxit Heerenius. Grotius καὶ γῆ γεννηθέν.

— 32. κενὴ κόνις, ἡ δὲ πρὸς αἴθραν] Libri κενῆς, ἡ δὲ

πρὸς αἶθραν. Heeren. κόνις, ψυχὴ δὲ πρὸς αἶθραν. Ego Grotium sequutus sum. Pro αἶθραν malim αἴθρην.

P. 305, 1. σκίδναται ὁππόθεν ἦλθε μετήορος εἰς αἰθέρ' ἁπλοῦν] Sic V. A. εἰς αἰθέρα πλοῦς Canterus, Grotius αἰθέρ' ἐς ἁπλοῦν sequente Gaisfordo. Sed haec post πρὸς αἶθραν ferri non possunt. Scribendum haud dubie μετήορος εἰς αἰθέρ' ἄχλουν, *aridae spicae instar*, notissimo usu praepositionis εἰς ad indicandam similitudinem.

— 2. ἀναβλαστῶν] ἀναβλαστῶν A. ἐναβλαστῶν Cant. Scripsi ἀναβλαστῶν, nulla tamen mutandae codd. scripturae necessitas erat. V. ad p. 62, 16.

— 18. τῆς εἰς Πλούτωνος ὁδοῦ] τοῖς — ὁδοῦσι A. correxi e Platone, non male tamen Gaisfordus conicit τοῖς — ὁδεύουσι.

— 31. ἀποχορήγητοι] Imo αὐτοχορήγητοι cum Platone.

P. 306, 12. ὑδρίαι] Vulgo ὑδρεῖαι.

— 21. ἀπονενεμημέναι] Ante Gaisfordum ἀπονενεμηκέναι.

— 27. ἴσχουσαι] Vulgo ἴσχουσιν, Patritius ἔχουσαι. μεταβάλλουσιν] Vulgo μεταβάλλουσαι, Patritius μεταβάλλονται.

— 28. εἶθ' οὕτως] Ita Patritius, cdd. εἶτ' ἄν. Scribendum potius εἶτ' αὖ. χορὸν] χῶρον cdd. χορὸν Patritius. Eodem modo statim erratum erat.

— 31. ἀνθρώπους] ἀνθρώπου σῶμα Patritius.

— 31. τεύξεται ἀθανασίας] Patritius γεύσεται ἀθ. οὔτε (οὐδὲ?) τοῦ ἀγαθοῦ μεταλαμβάνει.

— 32. παλίσυρτος] Hoc e Patritio reposui pro παλίσσυτος.

P. 307, 7. οὐκέτ' ἄρχουσα] Vulgo οὐ κατάρχουσα.

— 8. κακία] Apud Canterum καταδίκη, codd. κατά, Patritius κακία, quod sensu postulante recepi.

— 25. ἀρκτέον] Quae sequuntur ἀρκτέον etc. si ea iam pro Apollodori verbis accipias, nihil habent ex quo pendeant. Recte itaque iudicat Heynius, vel hic nonnulla excidisse, vel ea quae sequuntur usque ad κατωνομάκασι Porphyrii adhuc verba esse, parentheseos loco habenda. Attamen vel sic vix patet quomodo ab iis quae sequuntur Porphyrius initium exscribendi facere potuisset. Praefero itaque prius atque ante ἀρκτέον nonnulla periisse puto, in quibus se de Styge ac reli-

quis locorum inferorum fluviis eorumque nominibus verba facturum esse promiserat. HEEREN.

P. 307, 27. πιθανῶς] Ante Heerenium πιθανῶν.

— 32. ἄχεα] Sic Grotius pro ἀχεοῖσι, Cant. ἀχαιοῖσι.

P. 308, 2. παγαῖς] Libri πάσαις, Cant. in marg. παγαῖς.

— 6. τοῦ] τὴν τοῦ Heerenius, τὴν Nauckius. In sequentibus Sophoclis versibus cum aliis probavi transpositionem verborum, quae partim Grotio partim Heynio placuit, libri enim sic: λιποῦσα λίμνης Ἀχέροντος ὀξυπλῆγας ἠχοῦσα γόους ἦλθον ἄρσενας χοάς.

— 8. ἀκτὰς] Sic Heynius coniecit pro ὦ τὰς, idem postea Iacobsius.

— 9. χοὰς] ῥοὰς recte opinor scripsi ad S. Oed. Col. p. 203.

— 10. ἠχούσης] Hoc inconsulto retinui ex Heerenii et Gaisfordi editione. Apud Cant. est ἤχουσα, A. habet ἐχούσας, recte alii ἠχούσας.

— 11. ἀπαίωνας ἀκτὰς] Haec ante τὰς addenda esse res ipsa docet, non sufficit supplere ἀκτάς.

— 12. χοὰς] Hoc supplevi Heerenium sequutus; debebam ῥοάς, si recte id in Sophoclis loco restitui.

— 14. ἔλεγον τῷ τὸ μὲν] Vulgo ἐλέγοντο τὸ μὲν, Heerenius ἐλέγοντο διὰ τὸ μέν. παρέχειν] Ante Heerenium παρέχον.

— 18. τὰν τῷ ζῆν] Vulgo τὰ τῷ (τὸ A.) ζῆν. ὑπερήρηται] Sic ex Heynii correctione editur pro ὑπερήρηται. Scribendum potius ὑφήρηται vel παρῄρηται.

P. 309, 4. Ὅμηρος] Odyss. Λ, 218.

— 16. οἱ πλείους] Sic Cant. *plerique* vertens, codd. οἱ πάντες.

— 20. Ἡρόδοτος] Leguntur haec ap. Herod. L. VI. c. 74. Evanuerunt ap. Stobaeum Ionicae dialecti vestigia, forte ab ipso Porphyrio de industria deleta. Apud Herod. post προσάγων additur σφι, ἦ μὲν ἕψεσθαι σφέας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξηγῆται. Mox ἀγινεῖν bene habet Stob. pro ἀγινέων in ed. Herod. Adscribimus reliqua quae Porphyrius omisit: ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ· καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον ἐκ πέτρης στάζει ἐς ἄγκος, τὸ δὲ ἄγκος αἱμασιῆς τις περιθέει κύκλος·

ἡ δὲ Νώνακρις ἐν ᾗ ἡ πηγὴ αὕτη τυγχάνει ἐοῦσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίης πρὸς Φενεῷ. HEEREN.

P. 309, 22. ἀπικόμενος] Vulgo ἀφικόμενος et statim εἰς Ἀρκαδίαν.

— 25. προεστῶτας] προστάτας Herodotus.

— 26. ἀγινεῖν] Imo ἀγινέειν et statim ἐξορκέων.

— 27. πρὸς Νύμφιν] Legebatur περὶ νυμφῶν, quod nescio ex mea an alius emendatione correxerim. Hoc certum est falli Hemsterhusium ad Callimachi Fragm. p. 451. Ern.

— 28. ἐν Νωνακρίνῃ τῆς Ἀρκαδίας] A. Νωνάκρινῃ. Heerenius edidit ἐν Νωνάκρι κρήνῃ τῆς Ἀρκαδίας ᾗς, receptum a Gaisfordo. Non video iustam novandi causam. Νωνακρίνη est ditio Nonacris urbis.

P. 310. 16. περὶ μὲν] μὲν delendum videtur. In sequentibus τιμωρίᾳ scripsi pro τιμωρίαν, quod pro τιμωρίην dedit Heeren.

— 19. κληρώσας] Sic scripsi ex A. pro πληρώσας. Respicere videtur quae de mundi sortitione narrat Homerus Il. ο, 185 sqq.

— 28. σοὶ δ' οὐ] Hom. Od. δ, 561.

P. 311, 11. ὁμοίως] Heerenius ὅμως.

— 14. τῶν περὶ] τῶν πρὶν Valckenarius, quod verum videtur.

P. 312, 16. καθὰ — ὑπέλαβον] Aut haec abundant aut quae l. 19. leguntur ἐπεὶ — πιστοῦνται, nisi l. 17. κατ' αὐτὸν scribendum est pro μετ' αὐτόν; video tamen quid obstet.

— 20. ὅτι] Ante Heerenium ὅπερ. ὑποθερμανθὲν] ὑπερθερμανθὲν Valckenarius, recte opinor.

— 22. οὕτω φαίνεται] αὐτοῦ μέμνηται Valckenarius. Aut hoc scripsit Porphyrius aut οὕτω φαίνεται μεμνῆσθαι.

— 24. ἀντιθρῶντος] Recte Scaliger ἀντιθορόντος. Cf. Henr. Stein Fragm. Emped. p. 72. quem vide etiam de reliquis.

P. 313, 3. καλέσας] θεοὺς δὲ καλέσας probabiliter Heeren. Idem sequentia seclusit.

— 4. κατ' αὐτὸν] Haec etiam delevit Heeren. et ὄντος ὂν scripsit pro ὅσον τόσον.

— 20. Στύγα] Addidit Heerenius.

— 27. ἁμαρτημάτων] Heeren. εἱμάτων. Praetulerim ἀμ-

φιεσμάτων vel ἀμφιασμάτων, quod melius cum τοῦ σώματος coniungitur quam εἵματα.

P. 314, 2. εἴρηται] In iis quae hic sequuntur aperte ap. Cant. et in codd. turbatus est verborum et sententiarum ordo. Legitur ibi: *Εἴρηται δὲ ὅτι τὰ ἔνδον τοῦ ποταμοῦ ἀΐδα προσαγορεύει· Οὐδέ μέ πως* (τὰ ἔπω- A.) *μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσι. Καλεῖται δὲ καὶ τὰ ἔξω τοῦ ποταμοῦ ὡς ἐνδείκνυμεν* (ἐδείκνυμεν A.) *ἐν ᾅδου δόμοι· τί οὖν πάσχουσί φησιν. Ἀλλ' αὔτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς* (εὐρηπελὲς A.) *Ἄϊδος δῶ.* In quae si accuratius inquiras, facile videbis versum *οὐδέ μέ πως μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσι* alienam plane sedem occupasse. Neque enim probat id quod probare deberet, regionem trans fluvium Homero Haden appellari; neque omnino probationem eius hic exspectabis, cum ea iam supra a se exposita esse dicat Porphyrius. Versu autem hoc remoto optime procedit oratio. Nec minus in sequentibus perversum locum obtinuerunt verba *τί οὖν πάσχουσί φησιν*, nam versus qui sequitur continet probationem eius quod praecesserat, regionem cis fluvium quoque Haden appellari. Patrocli enim anima, quae flumen nondum traiecerat, tamen ita de se queritur: *ἀλλ' αὔτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.* Vix itaque dubium supererit, recte a me restitutum esse sententiarum et verborum ordinem, cum verba *τί οὖν πάσχουσί φησιν* post illa collocarem, ac hisce subiungerem versus, qui aperte ad ea pertinent: *τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ εἴδωλα καμόντων, Οὐδέ μέ πως μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν.* HEEREN.

— 4. *ἐν ᾅδου δόμοι*] Malim *ᾅδου δόμοι.*

— 5. *ἀΐδος*] Imo *ἄϊδος* et l. 2. *ἄϊδα.*

— 10. *ἐξουσίαν*] Ante Heerenium *ἐξουσίας.*

— 16. *οὕτω δι' αἰῶνος*] *οὕτω* fortasse delendum.

— 18. *φασί με*] Od. λ, 61.

— 29. *συνελάλει*] *Inter se collocuti sunt:* sic scripsi pro *συνεκάλει.* Cf. Od. λ, 466. Expresserat illud iam in versione Canterus. Posses tamen suspicari Porphyrium scripsisse, *πῶς δὲ συνεκάλει Πάτροκλος καὶ Αἴαντα καὶ Ἀντίλοχον*, una enim ap. Homerum apparent Ulyssi. HEEREN.

P. 315, 3. *ἐν Φιλήβῳ*] P. 39.

P. 315, 5. συνεκλιπόντος] Vulgo συνεκλείποντος.
— 6. συνεξῆρται] Ante Heerenium συνεξήρτηται. V. συν-εξῆρται.
— 11. ἔφη] Od. κ, 495.
— 16. ψυχῇ] Il. ψ, 100.
— 20. εἶεν] Sic Cant. in marg. pro ἢ ἐν. Scribendum εἶεν ἄν. ἢ γοῦν] Vulgo ἤγουν. At fortasse verba ἤγουν Ἀντίκλεια ex margine irrepserunt, vel scribendum ἢ γοῦν Ἀντίκλεια 'ἀκέουσ' ἧσται — προτιμυθήσασθαι.' Homeri locus est Od. λ, 141.
— 23. ὁλκὸν] Ne quis ὁλκικὸν vel ἑλκτικὸν malit, ὁλκὸς h. l. adiectivi vim habet.
— 25. συναγερμὸς] Concinnius esset συναγερτικός.
— 27. ἔσω] Ante Heerenium ἔξω. Idem ἡ ψυχή. Sequentia spectare Od. κ, 513. monet Gaisf.
— 32. ἐπεύχεται] Od. λ, 47.
P. 316, 2. ὡς αν] Malim ὡς δή.
— 5. διάγουσι] Ante Cant. διὰ τοὺς. mox ὄντων Heeren. pro ὄντας.
— 12. ψυχῇ ἐστιν, οὐ τὸ] Ante Holst. ψυχή ἐστιν οὕτω.
— 16. σκοτώδη δὲ] Sic Heerenius, libri σκότει δέ. Corr. operarum errorem σκοτειώδη.
— 23. ποιὸν] Vulgo τοῖον.
P. 317, 2. ὡς γὰρ ἂν διατεθῇ] Legebatur ὡς γὰρ ἂν διετέθη.
— 23. ὑφίστησιν] Codd. ἀφίστησιν, correxit Heeren.
— 25. Quae abhinc sequuntur Platonica intacta reliqui prout ad Canteri exemplar et ex cod. A. a Gaisfordo edita sunt, paucis locis exceptis quae e Platone tacite correxi.
P. 330, 17. ὡς ἀποδημίαν οὖσαν τὴν τελευτὴν] Heerenius corrupit sanam lectionem scribendo ὡς ἀποδημίας οὔσης τῆς τελευτῆς. V. Emsleium ad Heracl. 693. et in addendis.
— 25. παρ' Ὁμήρῳ] Sic Gaisfordus, παρ' Ὅμηρον Heerenius, scribendum παρ' Ὁμήρου ex A. et Cant. Mox τῶν pro τὴν posuit Heeren. Locus Homeri est Od. κ, 239.
P. 331, 3. πρόσφορον] πρόσφονον A., quod πρόσφωνον scribendum videtur. Sic προσήγορον dicitur Iamblicho Stobaei p. 263, 24. Cfr. ad p. 2, 29.

P. 331, 5. ἀναμνημονεύουσα] Legebatur ἂν μνημονεύουσα et mox δύνηται pro δύναται.

— 8. αὐτῇ] Ante Heerenium αὐτῆς. Idem mox εὐφυοῦς pro ἀφυοῦς.

— 24. φαεσίμβροτος] φαεσίβροτος A. Locus est Od. κ, 190.

— 27. κυκεῶνα] Cant. κυκεωνῶ, quod ex κυκεῶ corruptum videtur.

— 29. θελγόμεναι καὶ μαλασσόμεναι] Vulgo θελγόμενα καὶ μαλασσόμενα.

— 31. εὐτυχίας] Nescio an praestet εὐψυχίας.

P. 332, 1. ἐπισπώμεναι] Corrigendum ἐπισπόμεναι, ut recte habet Canterus; neque aliter, ut videtur, codices; ἐπισπώμεναι tacite dedit Heerenius, quem sequutus est Gaisfordus, ex quo error in nostram edit. propagatus est. συνενδοῦσαι] Cant. συνδοῦσαι. Expectabam ἐνδοῦσαι.

— 10. εἰς ὀνώδη καὶ] Canterus edidit ισον (sic) ὠθῇ καὶ, in marg. coniecit εἰς ὀνώδη καί. Recte vero Heerenius ex V. A. E. dedit εἰς νωθῆ. Praeterea delevi cum Heerenio καὶ male a Gaisfordo servatum.

— 13. φονικαῖς] Vulgo φοινικαῖς.

— 17. βαρυφρόνης] Heerenius dedit βαρυφροσύνης, quod Gaisfordus sequutus est; illud tuentur similiter formata substantiva, εὐφρόνη = εὐφροσύνη, καλλονὴ = καλλοσύνη et multa id genus alia.

— 19. διὸ δεῖ] Sic Cant. in marg. pro διὸ δή.

— 21. φαῦλον] Ante Heerenium φαύλην.

— 24. τοῦ φρονοῦντος] Apud Cant. τοῦ φρονοῦν, V. A. P. τοῦ φρονοῦντος, Heerenius et Gaisfordus τοὺς φρονοῦντας. Debebant certe τὸν φρονοῦντα. Nil impedit quominus τοῦ φρονοῦντος ad τὸ φρονοῦν revocetur et genetivus ab ἄπωθεν τιθέμενον pendeat.

— 24. χρυσόρραπις] Od. κ, 227.

— 26. ἀπέχει] Ante Heerenium ἀνέχει, in quo latet fort. ἀναχαιτίζει; fortius enim post εἴργει requiritur verbum.

— 27. κυκεῶνος] Fortasse excidit τὴν ψυχήν.

— 32. εἰπὼν] Od. δ, 563.

P. 333, 4. ὅτ' ἀέξεται ἀλίου αὐγαῖς] Vulgo ὅτ' αὔξεται

ἡλίου αὐγαῖς. Dixi de hoc Timothei lyrici fragmento in Philologo Gottingensi.

P. 338, 9. *Iamblichi de Anima* inscripsit hoc tmema in versione Canterus. Πλωτίνου καὶ ἑτέρων A.

— 13. ἀπόστασιν] ἀπότασιν nescio an casu Heerenius.

— 20. δεῖσθαι] Sic Heerenius, ἴδεσθαι V. A. ἔσεσθαι ap. Canterum.

— 26. ὑπὸ] Deerat ante Heerenium.

P. 340, 11. πεπληρωμέναι τῶν θεῶν] Malim τῶν θείων.

— 24. συνάπτονται] συνέπονται V. A. E. quod fortasse e συνείρονται corruptum est.

— 32. ἔλθωσι] Aut hoc addendum aut δὲ post ἀγγέλους delendum, nisi sufficit cum Heerenio ἀγγέλους τε scribere.

Ibid. et p. 341, 1. δὴ τοῦτο] Heerenius Canteri versionem sequutus διάδουσαν. Praetuli lacunam indicare post πρεσβύτεροι.

— 3. παλαιότεροι] Πλατωνικοὶ Heerenius, *reliqui* Canterus, voluit igitur ἕτεροι.

— 6. τοῦτο] Ante Heerenium τούτους.

— 9. ἐξεύροι] Male nec scio unde Gaisfordus ἐξεύρῃ.

— 17. τάξεως] Addidit Heeren.

P. 342, 3. θεωροῦσιν] Heerenius probabiliter τηροῦσιν scribendum esse conicit.

— 11. ποί] Vulgo ποῦ.

— 16. λόγος ἐμός] Adduntur statim post ἐμός verba ποῦ τῶν σωμάτων ἀπολυθεῖσαι διατρέχουσιν αἱ ψυχαί, quae aperte ex margine in contextum immigrarunt, quo augetur merito suspicio, omnino hunc locum interpolationibus deformatum esse, ac verba ἀλλ' ὧδε γὰρ λέγει λόγος ἐμός vel plane delenda esse vel falsam sedem occupasse. HEEREN.

— 19. ἀναλύονται] Recte ut videtur ἀναχύνονται V. A.

— 20. ὥστε] Ante Heerenium εἶτα.

— 22. χῶρον] Ante Heerenium εἶναι.

— 25. ἐπιχεῖν] Vulgo ἐπέχειν quod servari potest, si in praecedentibus τοὺς αὐτοὺς τόπους scribas pro εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους.

— 26. λαμβανόμενον] καὶ χεόμενον add. A. ἰδίαν λαμβάνει] ἰδίαν ἀναλαμβάνει?

P. 343, 11. πάσχει, παρὰ] Sic Heerenius pro πάσχει γὰρ

παρά. Recte vero Gaisfordus πάσχει, πάσχει γὰρ παρά. πεπαχυμμένη] Vulgo πεπαχυμένη.

P. 343, 14. ἐγκεκλεῖσθαι] ἐκκεκλεῖσθαι A. i. e. εἰσκεκλεῖσθαι.

— 21. συσχετηρίου, οὐ] Abest vulgo οὐ.

— 25. οὐχ ἧ] Cant. οὐχὶ ὅπου, V. A. οὐχί. correxit Gaisfordus.

P. 344, 1. οἱ λαγωοὶ δ' εἰς δρυμοὺς] Vulgo λαγωοὶ δὲ δρυμούς. καὶ] χαί?

— 2. βόες εἰς] Abest vulgo εἰς.

— 3. αἱ φῶκαι] Abest vulgo articulus.

— 9. ὅποι] Vulgo ὅπου.

— 10. τυφωνικῶν] Vulgo τυφωνίων.

— 11. ἐν δ' ἀέρι] Apud Cant. ἐν ἀέρι, codd. καὶ ἐν ἀέρι. interposui δ'.

— 12. σαρκικαὶ] Vulgo σαρκί.

— 15. κολάσεως] Indicavi lacunam, excidit fort. χωρισταί.

— 29. εἰδικῶν] Vulgo ἰδικῶν. Mox ἑξήκοντα pro ξ̄ξ Canterus in versione.

— 31. ὡς τὴν γῆν] Vult scriptor: *terram eatenus montium iuga extollere*. Legendum itaque videtur ἕως γὰρ τούτου τὴν γῆν etc. HEEREN.

P. 345, 2. χωρῶν ὀκτὼ] ὀκτώ, quod excidit in codd. hic supplendum esse res ipsa docet. HEEREN. Sane res ipsa docet; nec vero excidit in codicibus. A. habet χωρῶν ἤ i. e. η'.

— 6. οὔτε ἀὴρ] Malim ἀὴρ οὔτε.

— 9. ὥστε καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις ἤ χώραις] Pudet relicti soloecismi. Pro ἤ scribendum η' i. e. ὀκτώ. Cod. A. ἤ.

— 11. μὴ] Addidit Heeren. praeeunte versione Canteri.

— 24. αἱ] Hoc etiam addidit Heerenius, qui mox λείπει dedit pro λείπειν.

P. 346, 3. αἵ τε] Vulgo αἵ γε.

— 5. χώραν] Ante Heerenium χῶρον legebatur. ὥστε] Vulgo ὥς γε.

— 7. κατὰ τιμὴν] Codd. κατατεμεῖν, correxit Canterus. Heeren. malebat κατωτέρω μεῖναι.

— 9. ἐν τῇ] Abest vulgo ἐν.

— 12. τινές τι] Vulgo τινὲς ἔτι. Statim παρὰ add. Heeren.

P. 346, 17. *ἐκ γὰρ*] Coniungenda sunt haec cum praecedentibus, et *γὰρ* aut delendum est aut, quod praestat, pro eo *χωρῶν* scribendum.

— 18. *δύο*] Addidit Heerenius, praeeunte Cantero in versione.

— 19. *ὧν ὃ μὲν — ἀποστολεύς*] Haec sic apud Cant. leguntur *ὧν ὁ μέν ἐστι ψυχοταμίας ψυχῶν ὁ δὲ ψυχοπομπὸς ἀστολεύς*, in codd. autem sic: *ὧν ὁ μέν ἐστι ψυχοταμίας ψυχῶν* (*ψυχῶν* om. V.) *ὁ δὲ ψυχοπομπός· καὶ ὁ μὲν ψυχοταμίας· ὁ δὲ ψυχοπομπὸς ἀποστολεύς*. Recte V. et fortasse etiam alii codd. *ψυχῶν* om. Post *ψυχοταμίας* l. 20. lacunam indicavi cum Heerenio; excidisse videtur *ψυχῶν οὐκέτι ἐνσεσωματωμένων τηρητής ἐστι*, nec obstant quae l. 22. leguntur *καὶ ὃ μὲν τηρεῖ* etc. Pro *διατάκτης* Cant. habet *διατάκτως*, in quo latet fort. *διάκτωρ*, quod etiam melius convenit cum *ψυχοπομποῦ* officio quam *διατάκτης*.

— 22. *ἐνσεσωματωμένων*] Vulgo *ἐνσωματωμένων*. *προίησι*] Legebatur *πρόεισι*; confirmat emendationem nostram V. in quo est *προισι*.

— 25. *ἐστιν . . . . ἡ φύσις*] Mancam hic esse orationem res ipsa docet. Pro *ἔστιν ἡ* V. A. habent *ἔστι μή*. Legendum forte *ἔστιν ἴση*, quod voluisse videtur Cant. vertens: *hanc rationem superiorum natura in inferioribus imitatur*. HEEREN.

— 25. *πλάστρια*] Frustra Heerenius *πλάστειρα*.

— 26. *σκηνοποιός*] Indicavi lacunam, tum *ἀγγείῳ* scripsi pro *ἀγγείων*, Heerenius *ἀγγείοις*.

— 28. *μνήμη*] Sic duce Cant. Heerenius pro *γνώμη*.

— 30. *τοῦ ἄνω γίγνεται*] Male Heer. *ὡς ἄνω γίγνεται*. Scribendum opinor *τοῦ ἄνω γίγνηται* [*εἰκών*], *ut caelestis mixturae imago evadat*.

— 32. *εἰς τὸ σωματισθῆναι*] Heerenium sequutus sum. Libri *εἰς τὸ σώματι κτισθῆναι*. Gaisfordus dedit *εἰς τὸ σώματι ἐγκτισθῆναι*. Fort. praestat *εἰς τὸ ἐνσωματισθῆναι* cll. p. 348, 13. *ὅθεν εἰς τὸ ἐνσωματισθῆναι καθάλλονται αἱ ψυχαί*. *ἐνεργής*] Vulgo *ἐνεργεῖ*, V. *ἐνεργῇ*, unde Heer. et Gaisf. ediderunt *τὰ πλάσματα ἐνεργῇ*; tanto molimine opus non erat. Si tamen altius vitium latet, pro *ἐνεργῇ γένηται* malim *ἐνεργῆται*.

P. 347, 1. ὀξέσι] Notandum hoc ut statim βραδέσι pro ὀξείαις et βραδείαις.

— 2. ἐνεργέσιν] ἐναργέσιν A. E.

— 9. ἕρποντα] Heeren. ἑρπετὰ. εὐχαίτοις] Expectabam εὐκάμπτοις. Quid enim reptilibus cum capillis rei est?

— 10. μηδὲ] Vulgo μήτε.

— 16. ἐνεργεῖν ἰσχύει· ἐν γὰρ] Ante Heerenium edebatur ἐνεργεῖν· ἰσχύειν γὰρ —

— 18. ἀκάνθαις] Excidisse videtur στεγασθὲν vel similis potestatis participium.

— 23. τὰς ἀκρίτους] Articulum adiecit Heeren.

— 30. καταρχούμενον] Legebatur καταχρώμενον, quod sensu destitutum est. Hoc enim ut opinor dicere debuit: *in omni animalium genere reperiri etiam, quae suae naturae fines excedant.*

— 31. πῶς πάλιν] πάλιν ad εἶπεν trahendum, nisi ante εἶπεν transponendum est. Cf. p. 348, 19.

P. 348, 10. τὰς δὲ βαναύσους] Excidit oppositum, e. c. τὰς δὲ ἐλευθερίους. Quare lacunam indicavi.

— 12. ἄλλας] Vulgo ἄλλως.

— 14. καθάλλονται] καὶ θάλλοντα A. V. καὶ βάλλονται apud Canterum, corr. Heeren.

— 15. ἀπὸ βασιλικοῦ διαζώματος] διάζωμα explicandum videtur de regione ubi animae regiae habitant. Est enim διάζωμα proprie quidem *cingulum*, tum vero id quod cingulo oblique dividitur, adeoque *regio, plaga*. Codd. V. A. E. habent ἀποβατικοῦ, nullo sensu. Pro βασιλικῆς iidem legunt βασιλευούσης, attamen vel sic verba haec nec cum praecedentibus cohaerent nec cum iis quae sequuntur. Fortasse scripserat Hermes: αἳ μὲν γὰρ ἀπὸ βασιλικοῦ διαζώματος καταπηδῶσι, αὗται καὶ ἐνταῦθα ὁμοιοπαθεῖς οὖσαι βασιλεύουσι ψυχαί· πολλαὶ δὲ βασιλεῖαι. HEEREN. Recepi ἀπὸ βασιλικοῦ, in ceteris aliam rationem sequutus. Canterus edidit τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλικῆς ψυχῆς, codd. autem habent τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλευούσης ψυχῆς, unde scripsi τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλεύουσι (sic iam Heerenius) τύχης, *quae regio diazomate desiliunt animae, eae congruae regalis fortunae participes fiunt.*

— 17. εἶσι] Ante Heeren. εἰς.

P. 348, 18. αἳ δὲ αὐτῶν] Gaisfordus ἑαυτῶν, quo corrupta non emendantur; varia tentat Heerenius, nullo cum fructu.

— 20. οἷον ὦ τέκνον Ὧρε ἀπογεγονότων] Ita correxi librorum scripturam οἷον ὦ τέκνον ὡς ἐπιγεγονότων.

— 25. Ἀρνεβεσχῆνις] Apud Canterum Ἀρνεβασκῆνις.

— 26. ὁ Ἰμούθης] Ἰμοὺθ A. Articulum addidi. cf. p. 282, 28.

— 31. τιμὴν] τὴν ante Heerenium, cui etiam sequentia supplementa debentur, nisi quod l. 32. ἀπὸ pro ἐκ et p. 349, 1. ἀπὸ τοῦ πυρώδους pro ἐκ πυρὸς posui.

P. 349, 2. διαζῶσιν] Sic Canterus in marg. pro διαζώμασιν.

— 3. ἀπὸ τοῦ] Abest vulgo articulus. τεχνιτικοῦ] Vulgo τεχνίτου.

— 4. ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ] Vulgo ἀπ' ἀργοῦ.

— 13. ὃ πνέομεν] Ante Heerenium ὡς τὸ μὲν (μὴ A.). Praestare opinor ᾧ ζῶμεν.

— 16. φῦσαι] Vulgo φύσαι. Ibid. μύσωσι Canteri est emendatio pro μισῶσι.

— 25. ἐν τῷ σώματι] Abest vulgo articulus.

— 26. τουτέστι τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ] Haec seclusi, manifestum enim glossema sunt.

— 28. ἐναλλοιώσεων] Ita rescripsi ex V. A. pro ἀναλλοιώσεων.

P. 350, 5. τῇ μὲν ψυχῇ γίγνεται εὔχρουν] Hoc nihil est, suspicor εὔρουν, *agile*, ut dicitur εὔρους τὴν διάνοιαν.

— 17. τόπον] Ante Heerenium τοῦ. πεπαχυμμένων] Vulgo πεπαχυμένων.

— 22. σύστασις] Vulgo στάσις. Cf. p. 351, 18.

— 24. δὲ εἰς θῆξιν] Sic correxi pro δι' ἐσθῆξιν Canteri, V. A. E. διαθῆξιν, Heeren. ex Patritio δὲ εἰς πῆξιν edidit. Vox alibi non obvia, sed recte formata et ad sensum perapta est.

— 29. ἀπηνθρώπισται] Praestare opinor ἀπηνθρώπωται.

— 31. διαδύνειν — ἐπίσταται] Ante Heer. διαδύνει — καὶ ἐπίσταται, quod revocandum videtur indicata post καὶ lacuna. Pro κατὰ Gaisfordus tacite edidit διά.

P. 351, 2. ταῦτα τεθηρίωται] Malim ταῦτ' ἀποτεθηρίωται.

— 4. ἴσων] Apud Canterum ἴσον. ἀφηρπετώθη] Lege-

batur ἐφειρπώθη, quod nihil est; ab ἑρπετὸν formatur ἀφερπετῶ, ut ab ἄνθρωπος fingitur ἀπανθρωπῶ, ἀπορνεῶ ab ὄρνεον etc. Propius vero V. habet ἐφηρπώθη.

P. 351, 8. εἰ προαιρέσει] Nonne εἰ ἐν προαιρέσει?

— 10 sq. δειλά ἐστι καὶ ἄδυτα] Pro ἄδυτα, quod non intelligo, scribendum suspicor ἀδύνατα. V. ὕδατα.

— 15. τὰ λοιπὰ ζῷα] Locum hunc intactum reliqui quod vanis coniecturis indulgere nolim. Sensus quidem in universum satis clarus est, pendere durationem corporis ex eorum compositione, quatenus haec vel illa elementa in iis vel abundent (κατὰ περιοχὴν) vel deficiant (κατὰ ὀλιγομετρίαν). Sed haereo in verbis τὰ λοιπὰ ζῷα, quae quomodo alteri τὰ σώματα opponantur, non assequor. Praeterea ultimum οὐσιομετρίαν nullum sensum fundit. Legendum forte pro eo ἐνοῦσαν, scil. τὴν ἐνέργειαν, *vis quae iis inest*, terminatione μετρίαν ex praecedentibus male repetita. HEEREN.

— 21. μηδὲ] Vulgo καί, quod fort. revocandum. Heeren. ἤ dedit. Statim addidi πνεῦμα, quod membrorum parilitas postulare videbatur.

— 25. ἐφ' οἷς ἔσχεν] ἔσχεν om. V. A. E. recte, si scribas ἐπὶ τοῖς.

— 26. ἤτοι πλεονάσῃ] Aperte excidit ἢ μειονεκτήσῃ vel ἐλαττωθῇ. ἐνεργείᾳ λέγω] Libri ἐνεργεῖ ἀλλ' ἐγὼ, correxit Cant. in marg. Praeterea malim τῇ κατὰ pro κατά.

— 31. το τηνικαῦτα] Vulgo τηνικαῦτα. Nunquam aliter hic scriptor. οὕτως, quod statim sequitur, melius abesset.

P. 352, 5. ἡ ἐν] Vulgo καὶ ἐν, V. A. ἣ ἐν. τὸ δὲ] Vulgo τὸ γάρ.

— 7. ὥσπερ οὖν] ὥσπερ non habet quo referatur. Fortasse ὥσπερ οὖν .... [οὕτως] ὁ ἐκ τῆς πρώτης.

— 10. αὐτὴν] Vulgo ἑαυτὴν. ὡς ἂν ἔχῃ] οὕτως ἂν ἔχῃ Heeren., debebat igitur ἔχοι. Mox σπουδαῖος retinui e Cantero, Heeren. fort. recte σπουδαίας, A. σπουδαῖας.

— 15. τότε καὶ] Legebatur τε καὶ, male Heeren. τε delevit.

— 20. ὁμοιέδρῳ ὄντι] Apud Cant. ὡμωέδρῳ ὄντι, V. ἐμῶ ἑδρόεντι, A. ἐμῶεδρόοντι, Heeren. et Gaisf. ὁμωέδρῳ ὄντι. Reposui ὁμοιέδρῳ ὄντι.

πρὸς αἴθραν. Heeren. κόνις, ψυχὴ δὲ πρὸς αἴθραν. Ego Grotium sequutus sum. Pro αἴθραν malim αἴθρην.

P. 305, 1. σκίδναται ὁπποθεν ἦλθε μετήορος εἰς αἰθέρ' ἁπλοῦν] Sic V. A. εἰς αἰθέρα πλοῦς Canterus, Grotius αἰθέρ' ἐς ἁπλοῦν sequente Gaisfordo. Sed haec post πρὸς αἴθραν ferri non possunt. Scribendum haud dubie μετήορος εἰς αἰθέρ' ἄχλουν, *aridae spicae instar*, notissimo usu praepositionis εἰς ad indicandam similitudinem.

— 2. ἀναβλαστῶν] ἀναβλαστῶν A. ἐναβλαστῶν Cant. Scripsi ἀναβλαστών, nulla tamen mutandae codd. scripturae necessitas erat. V. ad p. 62, 16.

— 18. τῆς εἰς Πλούτωνος ὁδοῦ] τοῖς — ὁδοῦσι A. correxi e Platone, non male tamen Gaisfordus conicit τοῖς — ὁδεύουσι.

— 31. ἀποχορήγητοι] Imo αὐτοχορήγητοι cum Platone.

P. 306, 12. ὑδρίαι] Vulgo ὑδρεῖαι.

— 21. ἀπονενεμημέναι] Ante Gaisfordum ἀπονενεμηκέναι.

— 27. ἴσχουσαι] Vulgo ἴσχουσιν, Patritius ἔχουσαι. μεταβάλλουσιν] Vulgo μεταβάλλουσαι, Patritius μεταβάλλονται.

— 28. εἶθ' οὕτως] Ita Patritius, cdd. εἶτ' ἄν. Scribendum potius εἶτ' αὖ. χορὸν] χῶρον cdd. χορὸν Patritius. Eodem modo statim erratum erat.

— 31. ἀνθρώπους] ἀνθρώπου σῶμα Patritius.

— 31. τεύξεται ἀθανασίας] Patritius γεύσεται ἀθ. οὔτε (οὐδὲ?) τοῦ ἀγαθοῦ μεταλαμβάνει.

— 32. παλίσυρτος] Hoc e Patritio reposui pro παλίσσυτος.

P. 307, 7. οὐκέτ' ἄρχουσα] Vulgo οὐ κατάρχουσα.

— 8. κακία] Apud Canterum καταδίκη, codd. κατά, Patritius κακία, quod sensu postulante recepi.

— 25. ἀρκτέον] Quae sequuntur ἀρκτέον etc. si ea iam pro Apollodori verbis accipias, nihil habent ex quo pendeant. Recte itaque iudicat Heynius, vel hic nonnulla excidisse, vel ea quae sequuntur usque ad κατωνομάκασι Porphyrii adhuc verba esse, parentheseos loco habenda. Attamen vel sic vix patet quomodo ab iis quae sequuntur Porphyrius initium exscribendi facere potuisset. Praefero itaque prius atque ante ἀρκτέον nonnulla periisse puto, in quibus se de Styge ac reli-

ADNOTATIO CRITICA

AD

LIBRUM II.

P. 1. *ΕΙΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*] Scribendum *ΕΙΗ ΑΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*. Quod sequitur *ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ* ex Photio adiecit Heerenius.

— 4. *πλεῖον*] Rectius *πλέον*.

— 8. *θάκοις*] Vulgo *θώκοις*. Reposui formam, qua sola usi esse videntur veteres Attici; idem fecit Nauckius Fragm. P. T. p. 486. *ἀρχικοῖς*] Ante Valckenarium Diatr. p. 116. erat *ἀργικοῖς*. Nauckius *μαντικοῖς* dedit, satis probabiliter.

— 10. *ἄνθρωποι*] Sic vulgo legitur, scripsi *ἀνθρώποις* sensumque esse opinor *qui talium sermonum mortalibus architecti (auctores) estis*. Nauckius totum locum ita edidit *τὰ δαιμόνων; οὐ τῶνδε — λόγων*.

— 12. *πείθει*] *πείθειν* Nauckius, quo locus vix persanatur.

— 13. *Ἀναξανδρίδης*] Sic Cant. in versione. *Ἀλεξανδρίδης*·A. *Ἀλεξανδρίδου ἀνηφόρῳ* Cant. ad latus contextus graeci. GAISFORD.

P. 2, 4. *Φιλήτου*] Sic A. *φιλήτα* Cant. Philemoni tribuit Heeren. post Grotium. GAISFORD.

— 7. *εἶτ' ἔστιν*] Apertum est neque h. v. ab eo scribi potuisse, qui duo priores, neque vs. 8. et 9. ab eo, qui tertium fecit.

— 9. *τί ἐστὶν*] Si cohaeret hic versus cum praecedente, scribendum erit *τί δ' ἐστὶν*.

— 15. *τί*] *ἔτι* V. fort. *ε' τι*, ut *ε'* cum *παιάνων*, *quinto*

P. 352, 24. Titulum huius capitis et sequentium (43. 44. 45. 47. 49.) ex Photio supplevit Heeren.

— 29. Φιλήβῳ] P. 34. τὸ δὲ ἐν ἑνὶ] Sic Gaisfordus e Platone, τὸ δ' ἑνὶ vulgo, τῷδε δ' ἑνὶ A. cfr. Excerpta in Floril. vol. IV. p. 232.

P. 353, 4. Disputat de his Aristot. de Anim. III, 2. Quae autem statim Pythagorae simul et Platonis sententia affertur, hausta est ex Tim. p. 66. HEEREN.

P. 356, 9. Verba uncis inclusa revocavit Heerenius ex p. 150, 13 ed. Cant. Eadem omittit Plut. de Plac. IV, 10. ubi δείκνυται post κινήσεως additur.

P. 357, 1. Hoc caput et sequentia nonnullis augeri póssunt ex Appendice ad Florileg. vol. IV. p. 237. edit. nostrae.

— 8. αὐτῃ] Sic Plutarchus Plac. phil. IV, 13. vulgo ταύτῃ.

P. 363, 31. τὸ ἀπὸ τούτου] Heeren. τοῦ ἁπτομένου.

P. 364, 24. εἶναι] μὲν εἶναι Heeren. qui mox εἰς ante πάσας inseruit.

P. 266, 12. περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν] H. e. καὶ τῶν αὐτῆς παθῶν. Nodum in scirpo quaerit Heerenius.

ADNOTATIO CRITICA

AD

LIBRUM II.

P. 1. *ΕΙΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*] Scribendum *ΕΙΗ ΑΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*. Quod sequitur *ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ* ex Photio adiecit Heerenius.

— 4. *πλεῖον*] Rectius *πλέον*.

— 8. *θάκοις*] Vulgo *θώκοις*. Reposui formam, qua sola usi esse videntur veteres Attici; idem fecit Nauckius Fragm. P. T. p. 486. *ἀρχικοῖς*] Ante Valckenarium Diatr. p. 116. erat *ἀργικοῖς*. Nauckius *μαντικοῖς* dedit, satis probabiliter.

— 10. *ἄνθρωποι*] Sic vulgo legitur, scripsi *ἀνθρώποις* sensumque esse opinor *qui talium sermonum mortalibus architecti (auctores) estis*. Nauckius totum locum ita edidit *τὰ δαιμόνων; οὐ τῶνδε — λόγων*.

— 12. *πείθει*] *πείθειν* Nauckius, quo locus vix persanatur.

— 13. *Ἀναξανδρίδης*] Sic Cant. in versione. *Ἀλεξανδρίδης* A. *Ἀλεξανδρίδου ἀνηφόρῳ* Cant. ad latus contextus graeci. GAISFORD.

P. 2, 4. *Φιλήτου*] Sic A. *φιλήτα* Cant. Philemoni tribuit Heeren. post Grotium. GAISFORD.

— 7. *εἴτ' ἔστιν*] Apertum est neque h. v. ab eo scribi potuisse, qui duo priores, neque vs. 8. et 9. ab eo, qui tertium fecit.

— 9. *τί ἐστὶν*] Si cohaeret hic versus cum praecedente, scribendum erit *τί δ' ἐστίν*.

— 15. *τί*] *ἔτι* V. fort. *ε' τι*, ut *ε'* cum *παιάνων*, *quinto*

P. 315, 5. συνεκλιπόντος] Vulgo συνεκλείποντος.

— 6. συνεξῆρται] Ante Heerenium συνεξήρτηται. V. συν-εξῆρται.

— 11. ἔφη] Od. κ, 495.

— 16. ψυχῇ] Il. ψ, 100.

— 20. εἶεν] Sic Cant. in marg. pro ᾗ ἐν. Scribendum εἶεν ἄν. ᾗ γοῦν] Vulgo ἤγουν. At fortasse verba ἤγουν Ἀντίκλεια ex margine irrepserunt, vel scribendum ᾗ γοῦν Ἀντίκλεια 'ἀκέουσ' ἧσται — προτιμυθήσασθαι.' Homeri locus est Od. λ, 141.

— 23. ὁλκὸν] Ne quis ὁλκικὸν vel ἑλκτικὸν malit, ὁλκὸς h. l. adiectivi vim habet.

— 25. συναγερμὸς] Concinnius esset συναγερτικός.

— 27. ἔσω] Ante Heerenium ἔξω. Idem ἡ ψυχή. Sequentia spectare Od. κ, 513. monet Gaisf.

— 32. ἐπεύχεται] Od. λ, 47.

P. 316, 2. ὡς αν] Malim ὡς δή.

— 5. διάγουσι] Ante Cant. διὰ τοὺς. mox ὄντων Heeren. pro ὄντας.

— 12. ψυχῇ ἔστιν, οὐ τὸ] Ante Holst. ψυχή ἐστιν οὕτω.

— 16. σκοτώδη δὲ] Sic Heerenius, libri σκότει δέ. Corr. operarum errorem σκοτειώδη.

— 23. ποιὸν] Vulgo τοῖον.

P. 317, 2. ὡς γὰρ ἂν διατεθῇ] Legebatur ὡς γὰρ ἂν διετέθη.

— 23. ὑφίστησιν] Codd. ἀφίστησιν, correxit Heeren.

— 25. Quae abhinc sequuntur Platonica intacta reliqui prout ad Canteri exemplar et ex cod. A. a Gaisfordo edita sunt, paucis locis exceptis quae e Platone tacite correxi.

P. 330, 17. ὡς ἀποδημίαν οὖσαν τὴν τελευτὴν] Heerenius corrupit sanam lectionem scribendo ὡς ἀποδημίας οὔσης τῆς τελευτῆς. V. Emsleium ad Heracl. 693. et in addendis.

— 25. παρ' Ὁμήρῳ] Sic Gaisfordus, παρ' Ὅμηρον Heerenius, scribendum παρ' Ὁμήρου ex A. et Cant. Mox τῶν pro τὴν posuit Heeren. Locus Homeri est Od. κ, 239.

P. 331, 3. πρόσφορον] πρόσφονον A., quod πρόσφωνον scribendum videtur. Sic προσήγορον dicitur Iamblicho Stobaei p. 263, 24. Cfr. ad p. 2, 29.

P. 331, 5. ἀναμνημονεύουσα] Legebatur ἂν μνημονεύουσα et mox δύνηται pro δύναται.

— 8. αὐτῇ] Ante Heerenium αὐτῆς. Idem mox εὐφυοῦς pro ἀφυοῦς.

— 24. φαεσίμβροτος] φαεσίβροτος A. Locus est Od. κ, 190.

— 27. κυκεῶνα] Cant. κυκεωνῶ, quod ex κυκεῶ corruptum videtur.

— 29. θελγόμεναι καὶ μαλασσόμεναι] Vulgo θελγόμενα καὶ μαλασσόμενα.

— 31. εὐτυχίας] Nescio an praestet εὐψυχίας.

P. 332, 1. ἐπισπώμεναι] Corrigendum ἐπισπόμεναι, ut recte habet Canterus; neque aliter, ut videtur, codices; ἐπισπώμεναι tacite dedit Heerenius, quem sequutus est Gaisfordus, ex quo error in nostram edit. propagatus est. συνενδοῦσαι] Cant. συνδοῦσαι. Expectabam ἐνδοῦσαι.

— 10. εἰς ὀνώδη καὶ] Canterus edidit ισον (sic) ὠθῇ καὶ, in marg. coniecit εἰς ὀνώδη καί. Recte vero Heerenius ex V. A. E. dedit εἰς νωθῆ. Praeterea delevi cum Heerenio καὶ male a Gaisfordo servatum.

— 13. φονικαῖς] Vulgo φοινικαῖς.

— 17. βαρυφρόνης] Heerenius dedit βαρυφροσύνης, quod Gaisfordus sequutus est; illud tuentur similiter formata substantiva, εὐφρόνη = εὐφροσύνη, καλλονὴ = καλλοσύνη et multa id genus alia.

— 19. διὸ δεῖ] Sic Cant. in marg. pro διὸ δή.

— 21. φαύλου] Ante Heerenium φαύλην.

— 24. τοῦ φρονοῦντος] Apud Cant. τοῦ φρονοῦν, V. A. P. τοῦ φρονοῦντος, Heerenius et Gaisfordus τοὺς φρονοῦντας. Debebant certe τὸν φρονοῦντα. Nil impedit quominus τοῦ φρονοῦντος ad τὸ φρονοῦν revocetur et genetivus ab ἄπωθεν τιθέμενον pendeat.

— 24. χρυσόρραπις] Od. κ, 227.

— 26. ἀπέχει] Ante Heerenium ἀνέχει, in quo latet fort. ἀναχαιτίζει; fortius enim post εἴργει requiritur verbum.

— 27. κυκεῶνος] Fortasse excidit τὴν ψυχήν.

— 32. εἰπὼν] Od. δ, 563.

P. 333, 4. ὅτ' αἴξεται ἀλίου αὐγαῖς] Vulgo ὅτ' αὔξεται

ἡλίου αὐγαῖς. Dixi de hoc Timothei lyrici fragmento in Philologo Gottingensi.

P. 338, 9. *Iamblichi de Anima* inscripsit hoc tmema in versione Canterus. *Πλωτίνου καὶ ἑτέρων* A.

— 13. *ἀπόστασιν*] *ἀπόταcιν* nescio an casu Heerenius.

— 20. *δεῖσθαι*] Sic Heerenius, *ἔδεσθαι* V. A. *ἔσεσθαι* ap. Canterum.

— 26. *ὑπὸ*] Deerat ante Heerenium.

P. 340, 11. *πεπληρωμέναι τῶν θεῶν*] Malim *τῶν θείων*.

— 24. *συνάπτονται*] *συνέπονται* V. A. E. quod fortasse e *συνείρονται* corruptum est.

— 32. *ἔλθωσι*] Aut hoc addendum aut *δὲ* post *ἀγγέλους* delendum, nisi sufficit cum Heerenio *ἀγγέλους τε* scribere.

Ibid. et p. 341, 1. *δὴ τοῦτο*] Heerenius Canteri versionem sequutus *διάδουσαν*. Praetuli lacunam indicare post *πρεσβύτεροι*.

— 3. *παλαιότεροι*] *Πλατωνικοὶ* Heerenius, *reliqui* Canterus, voluit igitur *ἕτεροι*.

— 6. *τοῦτο*] Ante Heerenium *τούτους*.

— 9. *ἐξεύροι*] Male nec scio unde Gaisfordus *ἐξεύρῃ*.

— 17. *τάξεως*] Addidit Heeren.

P. 342, 3. *θεωροῦσιν*] Heerenius probabiliter *τηροῦσιν* scribendum esse conicit.

— 11. *ποί*] Vulgo *ποῦ*.

— 16. *λόγος ἐμός*] Adduntur statim post *ἐμός* verba *ποῦ τῶν σωμάτων ἀπολυθεῖσαι διατρέχουσιν αἱ ψυχαί*, quae aperte ex margine in contextum immigrarunt, quo augetur merito suspicio, omnino hunc locum interpolationibus deformatum esse, ac verba *ἀλλ' ὧδε γὰρ λέγει λόγος ἐμός* vel plane delenda esse vel falsam sedem occupasse. HEEREN.

— 19. *ἀναλύονται*] Recte ut videtur *ἀναχύνονται* V. A.

— 20. *ὥστε*] Ante Heerenium *εἶτα*.

— 22. *χῶρον*] Ante Heerenium *εἶναι*.

— 25. *ἐπιχεῖν*] Vulgo *ἐπέχειν* quod servari potest, si in praecedentibus *τοὺς αὐτοὺς τόπους* scribas pro *εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους*.

— 26. *λαμβανόμενον*] *καὶ χεόμενον* add. A. *ἰδίαν λαμβάνει*] *ἰδίαν ἀναλαμβάνει?*

P. 343, 11. *πάσχει, παρὰ*] Sic Heerenius pro *πάσχει γὰρ*

παρά. Recte vero Gaisfordus *πάσχει, πάσχει γὰρ παρά.* *πεπαχυμμένη*] Vulgo *πεπαχυμένη.*

P. 343, 14. *ἐγκεκλεῖσθαι*] *ἐκκεκλεῖσθαι* A. i. e. *εἰσκεκλεῖσθαι.*

— 21. *συσχετηρίου, οὐ*] Abest vulgo *οὐ.*

— 25. *οὐχ ἤ*] Cant. *οὐχὶ ὅπου*, V. A. *οὐχί.* correxit Gaisfordus.

P. 344, 1. *οἱ λαγωοὶ δ' εἰς δρυμοὺς*] Vulgo *λαγωοὶ δὲ δρυμούς.* *καὶ*] *χαί?*

— 2. *βόες εἰς*] Abest vulgo *εἰς.*

— 3. *αἱ φῶκαι*] Abest vulgo articulus.

— 9. *ὅποι*] Vulgo *ὅπου.*

— 10. *τυφωνικῶν*] Vulgo *τυφωνίων.*

— 11. *ἐν δ' ἀέρι*] Apud Cant. *ἐν ἀέρι*, codd. *καὶ ἐν ἀέρι.* interposui *δ'.*

— 12. *σαρκικαί*] Vulgo *σαρκί.*

— 15. *κολάσεως*] Indicavi lacunam, excidit fort. *χωρισταί.*

— 29. *εἰδικῶν*] Vulgo *ἰδικῶν.* Mox *ἑξήκοντα* pro *ξ* Canterus in versione.

— 31. *ὡς τὴν γῆν*] Vult scriptor: *terram eatenus montium iuga extollere.* Legendum itaque videtur *ἕως γὰρ τούτου τὴν γῆν* etc. HEEREN.

P. 345, 2. *χωρῶν ὀκτώ*] *ὀκτώ*, quod excidit in codd. hic supplendum esse res ipsa docet. HEEREN. Sane res ipsa docet; nec vero excidit in codicibus. A. habet *χωρῶν ἤ* i. e. *η'.*

— 6. *οὔτε ἀὴρ*] Malim *ἀὴρ οὔτε.*

— 9. *ὥστε καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις ἢ χώραις*] Pudet relicti soloecismi. Pro *ἢ* scribendum *η'* i. e. *ὀκτώ.* Cod. A. *ἤ.*

— 11. *μὴ*] Addidit Heeren. praeeunte versione Canteri.

— 24. *αἱ*] Hoc etiam addidit Heerenius, qui mox *λείπει* dedit pro *λείπειν.*

P. 346, 3. *αἵ τε*] Vulgo *αἵ γε.*

— 5. *χώραν*] Ante Heerenium *χῶρον* legebatur. *ὥστε*] Vulgo *ὥς γε.*

— 7. *κατὰ τιμὴν*] Codd. *κατατεμεῖν*, correxit Canterus. Heeren. malebat *κατωτέρω μεῖναι.*

— 9. *ἐν τῇ*] Abest vulgo *ἐν.*

— 12. *τινές τι*] Vulgo *τινὲς ἔτι.* Statim *παρὰ* add. Heeren.

P. 346, 17. *ἐκ γὰρ*] Coniungenda sunt haec cum praecedentibus, et *γὰρ* aut delendum est aut, quod praestat, pro eo *χωρῶν* scribendum.

— 18. *δύο*] Addidit Heerenius, praeeunte Cantero in versione.

— 19. *ὧν ὃ μὲν — ἀποστολεύς*] Haec sic apud Cant. leguntur *ὧν ὁ μέν ἐστι ψυχοταμίας ψυχῶν ὁ δὲ ψυχοπομπὸς ἀστολεύς*, in codd. autem sic: *ὧν ὁ μέν ἐστι ψυχοταμίας ψυχῶν* (*ψυχῶν* om. V.) *ὁ δὲ ψυχοπομπός· καὶ ὁ μὲν ψυχοταμίας· ὁ δὲ ψυχοπομπὸς ἀποστολεύς*. Recte V. et fortasse etiam alii codd. *ψυχῶν* om. Post *ψυχοταμίας* l. 20. lacunam indicavi cum Heerenio; excidisse videtur *ψυχῶν οὐκέτι ἐνσεσωματωμένων τηρητής ἐστι*, nec obstant quae l. 22. leguntur *καὶ ὃ μὲν τηρεῖ* etc. Pro *διατάκτης* Cant. habet *διατάκτως*, in quo latet fort. *διάκτωρ*, quod etiam melius convenit cum *ψυχοπομποῦ* officio quam *διατάκτης*.

— 22. *ἐνσεσωματωμένων*] Vulgo *ἐνσωματωμένων*. *προΐησι*] Legebatur *πρόεισι*; confirmat emendationem nostram V. in quo est *προισι*.

— 25. *ἐστιν .... ἡ φύσις*] Mancam hic esse orationem res ipsa docet. Pro *ἔστιν ἡ* V. A. habent *ἔστι μή*. Legendum forte *ἔστιν ἴση*, quod voluisse videtur Cant. vertens: *hanc rationem superiorum natura in inferioribus imitatur*. HEEREN.

— 25. *πλάστρια*] Frustra Heerenius *πλάστειρα*.

— 26. *σκηνοποιὸς*] Indicavi lacunam, tum *ἀγγείῳ* scripsi pro *ἀγγείων*, Heerenius *ἀγγείοις*.

— 28. *μνήμη*] Sic duce Cant. Heerenius pro *γνώμη*.

— 30. *τοῦ ἄνω γίγνεται*] Male Heer. *ὡς ἄνω γίγνεται*. Scribendum opinor *τοῦ ἄνω γίγνηται* [*εἰκών*], *ut caelestis mixturae imago evadat*.

— 32. *εἰς τὸ σωματισθῆναι*] Heerenium sequutus sum. Libri *εἰς τὸ σώματι κτισθῆναι*. Gaisfordus dedit *εἰς τὸ σώματι ἐγκτισθῆναι*. Fort. praestat *εἰς τὸ ἐνσωματισθῆναι* cll. p. 348, 13. *ὅθεν εἰς τὸ ἐνσωματισθῆναι καθάλλονται αἱ ψυχαί*. *ἐνεργές*] Vulgo *ἐνεργεῖ*, V. *ἐνεργῇ*, unde Heer. et Gaisf. ediderunt *τὰ πλάσματα ἐνεργῇ*; tanto molimine opus non erat. Si tamen altius vitium latet, pro *ἐνεργῇ γένηται* malim *ἐνεργῆται*.

P. 347, 1. ὀξέσι] Notandum hoc ut statim *βραδέσι* pro *ὀξείαις* et *βραδείαις*.

— 2. *ἐνεργέσιν*] *ἐναργέσιν* A. E.

— 9. *ἕρποντα*] Heeren. *ἑρπετά*. *εὐχαίτοις*] Expectabam *εὐκάμπτοις*. Quid enim reptilibus cum capillis rei est?

— 10. *μηδὲ*] Vulgo *μήτε*.

— 16. *ἐνεργεῖν ἰσχύει· ἐν γάρ*] Ante Heerenium edebatur *ἐνεργεῖν· ἰσχύειν γάρ* —

— 18. *ἀκάνθαις*] Excidisse videtur *στεγασθέν* vel similis potestatis participium.

— 23. *τὰς ἀκρίτους*] Articulum adiecit Heeren.

— 30. *καταρκούμενον*] Legebatur *καταχρώμενον*, quod sensu destitutum est. Hoc enim ut opinor dicere debuit: *in omni animalium genere reperiri etiam, quae suae naturae fines excedant.*

— 31. *πῶς πάλιν*] *πάλιν* ad *εἶπεν* trahendum, nisi ante *εἶπεν* transponendum est. Cf. p. 348, 19.

P. 348, 10. *τὰς δὲ βαναύσους*] Excidit oppositum, e. c. *τὰς δὲ ἐλευθερίους*. Quare lacunam indicavi.

— 12. *ἄλλας*] Vulgo *ἄλλως*.

— 14. *καθάλλονται*] *καὶ θάλλοντα* A. V. *καὶ βάλλονται* apud Canterum, corr. Heeren.

— 15. *ἀπὸ βασιλικοῦ διαζώματος*] *διάζωμα* explicandum videtur de regione ubi animae regiae habitant. Est enim *διάζωμα* proprie quidem *cingulum*, tum vero id quod cingulo oblique dividitur, adeoque *regio, plaga*. Codd. V. A. E. habent *ἀποβατικοῦ*, nullo sensu. Pro *βασιλικῆς* iidem legunt *βασιλευούσης*, attamen vel sic verba haec nec cum praecedentibus cohaerent nec cum iis quae sequuntur. Fortasse scripserat Hermes: *αἳ μὲν γὰρ ἀπὸ βασιλικοῦ διαζώματος καταπηδῶσι, αὗται καὶ ἐνταῦθα ὁμοιοπαθεῖς οὖσαι βασιλεύουσι ψυχαί· πολλαὶ δὲ βασιλεῖαι*. HEEREN. Recepi *ἀπὸ βασιλικοῦ*, in ceteris aliam rationem sequutus. Canterus edidit *τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλικῆς ψυχῆς*, codd. autem habent *τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλευούσης ψυχῆς*, unde scripsi *τῆς ὁμοιοπαθοῦς βασιλεύουσι* (sic iam Heerenius) *τύχης*, *quae regio diazomate desiliunt animae, eae congruae regalis fortunae participes fiunt.*

— 17. *εἰσι*] Ante Heeren. *εἰς*.

P. 348, 18. *αἳ δὲ αὐτῶν*] Gaisfordus *ἑαυτῶν*, quo corrupta non emendantur; varia tentat Heerenius, nullo cum fructu.

— 20. *οἷον ὦ τέκνον Ὧρε ἀπογεγονότων*] Ita correxi librorum scripturam *οἷον ὦ τέκνον ὡς ἐπιγεγονότων*.

— 25. *Ἀρνεβεσχῆνις*] Apud Canterum *Ἀρνεβασκῆνις*.

— 26. *ὁ Ἰμούθης*] *Ἰμοὺθ* A. Articulum addidi. cf. p. 282, 28.

— 31. *τιμὴν*] *τὴν* ante Heerenium, cui etiam sequentia supplementa debentur, nisi quod l. 32. *ἀπὸ* pro *ἐκ* et p. 349, 1. *ἀπὸ τοῦ πυρώδους* pro *ἐκ πυρὸς* posui.

P. 349, 2. *διαζῶσιν*] Sic Canterus in marg. pro *διαζώμασιν*.

— 3. *ἀπὸ τοῦ*] Abest vulgo articulus. *τεχνιτικοῦ*] Vulgo *τεχνίτου*.

— 4. *ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ*] Vulgo *ἀπ᾽ ἀργοῦ*.

— 13. *ὃ πνέομεν*] Ante Heerenium *ὡς τὸ μὲν* (*μὴ* A.). Praestare opinor *ᾧ ζῶμεν*.

— 16. *φῦσαι*] Vulgo *φύσαι*. Ibid. *μύσωσι* Canteri est emendatio pro *μισῶσι*.

— 25. *ἐν τῷ σώματι*] Abest vulgo articulus.

— 26. *τουτέστι τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ*] Haec seclusi, manifestum enim glossema sunt.

— 28. *ἐναλλοιώσεων*] Ita rescripsi ex V. A. pro *ἀναλλοιώσεων*.

P. 350, 5. *τῇ μὲν ψυχῇ γίγνεται εὔχρουν*] Hoc nihil est, suspicor *εὔρουν*, *agile*, ut dicitur *εὔρους τὴν διάνοιαν*.

— 17. *τόπον*] Ante Heerenium *τοῦ*. *πεπαχυμμένων*] Vulgo *πεπαχυμένων*.

— 22. *σύστασις*] Vulgo *στάσις*. Cf. p. 351, 18.

— 24. *δὲ εἰς θῆξιν*] Sic correxi pro *δι᾽ ἐσθῆξιν* Canteri, V. A. E. *διαθῆξιν*, Heeren. ex Patritio *δὲ εἰς πῆξιν* edidit. Vox alibi non obvia, sed recte formata et ad sensum perapta est.

— 29. *ἀπηνθρώπισται*] Praestare opinor *ἀπηνθρώπωται*.

— 31. *διαδύνειν — ἐπίσταται*] Ante Heer. *διαδύνει — καὶ ἐπίσταται*, quod revocandum videtur indicata post *καὶ* lacuna. Pro *κατὰ* Gaisfordus tacite edidit *διά*.

P. 351, 2. *ταῦτα τεθηρίωται*] Malim *ταῦτ᾽ ἀποτεθηρίωται*.

— 4. *ἴσων*] Apud Canterum *ἴσον*. *ἀφηρπετώθη*] Lege-

batur ἐφειρπώθη, quod nihil est; ab ἑρπετὸν formatur ἀφερπετῶ, ut ab ἄνθρωπος fingitur ἀπανθρωπῶ, ἀπορνεῶ ab ὄρνεον etc. Propius vero V. habet ἐφηρπώθη.

P. 351, 8. εἰ προαιρέσει] Nonne εἰ ἐν προαιρέσει?

— 10 sq. δειλά ἐστι καὶ ἄδυτα] Pro ἄδυτα, quod non intelligo, scribendum suspicor ἀδύνατα. V. ὕδατα.

— 15. τὰ λοιπὰ ζῷα] Locum hunc intactum reliqui quod vanis coniecturis indulgere nolim. Sensus quidem in universum satis clarus est, pendere durationem corporis ex eorum compositione, quatenus haec vel illa elementa in iis vel abundent (κατὰ περιοχὴν) vel deficiant (κατὰ ὀλιγομετρίαν). Sed haereo in verbis τὰ λοιπὰ ζῷα, quae quomodo alteri τὰ σώματα opponantur, non assequor. Praeterea ultimum οὐσιομετρίαν nullum sensum fundit. Legendum forte pro eo ἐνοῦσαν, scil. τὴν ἐνέργειαν, *vis quae iis inest*, terminatione μετρίαν ex praecedentibus male repetita. HEEREN.

— 21. μηδὲ] Vulgo καί, quod fort. revocandum. Heeren. ἤ dedit. Statim addidi πνεῦμα, quod membrorum parilitas postulare videbatur.

— 25. ἐφ' οἷς ἔσχεν] ἔσχεν om. V. A. E. recte, si scribas ἐπὶ τοῖς.

— 26. ἤτοι πλεονάσῃ] Aperte excidit ἢ μειονεκτήσῃ vel ἐλαττωθῇ. ἐνεργείᾳ λέγω] Libri ἐνεργεῖ ἀλλ' ἐγώ, correxit Cant. in marg. Praeterea malim τῇ κατὰ pro κατά.

— 31. το τηνικαῦτα] Vulgo τηνικαῦτα. Nunquam aliter hic scriptor. οὕτως, quod statim sequitur, melius abesset.

P. 352, 5. ἢ ἐν] Vulgo καὶ ἐν, V. A. ἢ ἐν. τὸ δὲ] Vulgo τὸ γάρ.

— 7. ὥσπερ οὖν] ὥσπερ non habet quo referatur. Fortasse ὥσπερ οὖν .... [οὕτως] ὁ ἐκ τῆς πρώτης.

— 10. αὐτὴν] Vulgo ἑαυτήν. ὡς ἂν ἔχῃ] οὕτως ἂν ἔχῃ Heeren., debebat igitur ἔχοι. Mox σπουδαῖος retinui e Cantero, Heeren. fort. recte σπουδαίας, A. σπουδαῖας.

— 15. τότε καὶ] Legebatur τε καί, male Heeren. τε delevit.

— 20. ὁμοιέδρῳ ὄντι] Apud Cant. ὁμωέδρῳ ὄντι, V. ἐμῶ ἰδρόεντι, A. ἐμῶεδρόοντι, Heeren. et Gaisf. ὁμωέδρῳ ὄντι. Reposui ὁμοιέδρῳ ὄντι.

P. 352, 24. Titulum huius capitis et sequentium (43. 44. 45. 47. 49.) ex Photio supplevit Heeren.

— 29. *Φιλήβῳ*] P. 34. *τὸ δὲ ἐν ἑνὶ*] Sic Gaisfordus e Platone, *τὸ δ' ἑνὶ* vulgo, *τῶδε δ' ἑνὶ* A. cfr. Excerpta in Floril. vol. IV. p. 232.

P. 353, 4. Disputat de his Aristot. de Anim. III, 2. Quae autem statim Pythagorae simul et Platonis sententia affertur, hausta est ex Tim. p. 66. HEEREN.

P. 356, 9. Verba uncis inclusa revocavit Heerenius ex p. 150, 13 ed. Cant. Eadem omittit Plut. de Plac. IV, 10. ubi *δείκνυται* post *κινήσεως* additur.

P. 357, 1. Hoc caput et sequentia nonnullis augeri possunt ex Appendice ad Florileg. vol. IV. p. 237. edit. nostrae.

— 8. *αὕτη*] Sic Plutarchus Plac. phil. IV, 13. vulgo *ταύτῃ*.

P. 363, 31. *τὸ ἀπὸ τούτου*] Heeren. *τοῦ ἁπτομένου*.

P. 364, 24. *εἶναι*] *μὲν εἶναι* Heeren. qui mox *εἰς* ante *πάσας* inseruit.

P. 266, 12. *περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν*] H. e. *καὶ τῶν αὐτῆς παθῶν*. Nodum in scirpo quaerit Heerenius.

ADNOTATIO CRITICA

AD

LIBRUM II.

P. 1. *ΕΙΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*] Scribendum *ΕΙΗ ΑΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*. Quod sequitur *ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ* ex Photio adiecit Heerenius.

— 4. *πλεῖον*] Rectius *πλέον*.

— 8. *θάκοις*] Vulgo *θώκοις*. Reposui formam, qua sola usi esse videntur veteres Attici; idem fecit Nauckius Fragm. P. T. p. 486. *ἀρχικοῖς*] Ante Valckenarium Diatr. p. 116. erat *ἀργικοῖς*. Nauckius *μαντικοῖς* dedit, satis probabiliter.

— 10. *ἄνθρωποι*] Sic vulgo legitur, scripsi *ἀνθρώποις* sensumque esse opinor *qui talium sermonum mortalibus architecti (auctores) estis*. Nauckius totum locum ita edidit *τὰ δαιμόνων; οὐ τῶνδε — λόγων*.

— 12. *πείθει*] *πείθειν* Nauckius, quo locus vix persanatur.

— 13. *Ἀναξανδρίδης*] Sic Cant. in versione. *Ἀλεξανδρίδης*·A. *Ἀλεξανδρίδου ἀνηφόρῳ* Cant. ad latus contextus graeci. GAISFORD.

P. 2, 4. *Φιλήτου*] Sic A. *φιλῆτα* Cant. Philemoni tribuit Heeren. post Grotium. GAISFORD.

— 7. *εἴτ' ἔστιν*] Apertum est neque h. v. ab eo scribi potuisse, qui duo priores, neque vs. 8. et 9. ab eo, qui tertium fecit.

— 9. *τί ἐστὶν*] Si cohaeret hic versus cum praecedente, scribendum erit *τί δ' ἐστίν*.

— 15. *τί*] *ἔτι* V. fort. *ε' τι*, ut *ε'* cum *παιάνων*, *quinto*

Paeanum, coniungatur. *ἔμμεναι, ᾅ τ'*] Vulgo *εἶναι ᾅ*, corr. Boeckhius.

P. 2, 17. *ἐρευνῆσαι*] Recte *ἐρευνάσει* Boeckhius.

— 25. *Δημώνακτος*] Hoc recepi ex marg. cod. E. qui in textu habet *Δημῶναξ*. om. A. Cant.

— 28. *ἑαυτῶν*] Sic Heerenius. V. *σαυτῶν*, A. Cant. *αὐτῶν*. *ἀκοσμίας*] *ἀκοσμησίας* A.

P. 3, 17. *νενόμικεν*] Vulgo *ἐνόμισεν*, A. *νενίμηκεν*, unde scripsi *νενόμικεν*. Et sic habet Damascenus.

— 18. *Διδύμου ἐκ τοῦ περὶ αἱρέσεων*] Hoc lemma, quod vulgo l. 23. verbis *ἡ μὲν γὰρ* etc. praefigitur, hoc loco posui. Pro eo in A. quem Gaisfordus sequitur, hic legitur *Ξενοφάνους*. Verum iam viderat Heerenius, qui etiam pro *αἱρέσεως* pluralem restituendum esse intellexit.

— 20. *τάς τε*] Vulgo *τάς γε*.

— 21. *τὴν αὑτοῦ*] Vulgo *τὴν αὐτοῦ*.

— 23. *δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται*] V. Karsten. Xenoph. Rel. p. 51.

— 24. *θήρα τῆς ἀληθείας*] Malim *θήρα τις ἀληθείας*. *καὶ τῶν*] *καλῶν* coniecit Karstenius l. l. p. 189.

— 26. *εἰ δὲ ταύτην*] Sic Canterus in marg. pro *εἶδεν αὐτὴν* (V. *αὐτῇ*). *στρατιώτην*] *στρατιώτης* V. *στρατιώτη* A. E.

— 28. *πότερον οὖν*] Separavi hoc tmema a superioribus. Potest Hermetis esse. Cf. Stobaeus Flor. vol. III. p. 104. *ἐφ' αὑτοῦ*] Vulgo *ὑφ' αὐτοῦ*, correxit Cobetus Mnemos. II. p. 398.

— 29. *ζῷον*] Hoc delet Heerenius, supplendum suspicor *ζῷον* [*ἐκ ζῴου*]. Mox Heeren. addidit alterum *πρὸς κοινωνίαν*.

— 31. *ποίας*] Vulgo *πῶς*. *διοικούσης*] *διηκούσης* V. A. *καὶ πότερον*] *καὶ* fort. delendum.

P. 4, 1. *θεοῦ οὔσης*] *θεοῦ* addidit Cobetus. Excidisse aliquid, e. c. *ἀκαταλήπτου*, suspicatus iam erat Heerenius; atque hoc nunc mihi etiam probabilius videtur, nisi quod malim *καταλήπτου*.

— 6. *ἐσήμηναν*] Ante Heerenium *ἐσήμαναν*, quae forma scriptori, qualis Porphyrius est, relinquenda erat.

— 10. *τῶν γοῦν*] *τῶν οὖν* Heerenius.

P. 4, 12. ἀπεργάσασθαι] Legebatur ἀπειργάσασθαι, quod nihil est; scripsi ἀπεργάσασθαι, nisi mavis ἀπειργάσθαι.

— 13. ἄλλα τε] Gaisfordus ἄλλ' ἄττα, quod recepi.

— 14. οὐ τοῖς] Articulum addidi praeeunte Heerenio; idem pro οὐ vel καὶ οὐ vel οὐδὲ scribendum esse vidit; at fort. l. 16. πεφιλοτιμημένος ponendum est vel l. 13. ἐφαρμόζων.

— 15. τοῖς] Sic recte Heerenius pro ταῖς, quod male servavit Gaisfordus.

— 17. Ξενοφῶντος] Haec in Xenophonte frustra quaeres, nisi quod quodammodo ea accedant quae Memorab. IV, 3, 14. leguntur: ἐννόει δὲ ὅτι ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἀκριβῶς ὁρᾶν, ἀλλ' ἐάν τις αὐτὸν ἀναιδῶς θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. Olim tamen in Xenophonte ea lecta fuisse dubitari nequit; bis enim ex eo citata sunt a Clemente Alex. in Protr. p. 61. et Strom. V. p. 714. ed. Pott. ubi in notis ostenditur alios quoque scriptores ita in Xenophonte legisse. Desiderantur tantum ibi prima verba δαίμονες — ἀποφαίνονται, quae Stobaeus sibi solus vindicat.. HEEREN. V. ad Xenophontis locum notam L. Dindorfii.

— 19. ἐπιφαίνονται] Heerenius calami opinor errore ἀποφαίνονται.

— 20. φανερόν] Heerenius e Clemente φανερός.

— 21. ἀφανής] Malim ἀφανές, si φανερόν sanum est. παμφανής] Clemens παμφαής.

P. 5, 4. ΠΕΡΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΣ] Titulus accessit e Photio.

— 13. ἐναργεστέρου] Libri ἐνεργεστέρου.

— 17. θριγκὸς] Hoc revocavi e Cantero pro θριγγός.

P. 6, 26. παντᾷ] Vulgo πάντα. δοκέοντι] Ante Heer. δοκοῦντι. ἁμαρτάνεν] Vulgo ἁμαρτάνειν.

— 27. λόγως] Sic V. A. E. pro λόγους. ναμαρτέας] ἢ praefigunt A. et Cant. quod ex ἦμεν corruptum videri potest, sed ut simul λεγομένως scribatur pro λέγεσθαι. ναμαρτέας pro Canteri ναμερτέας dedere A. V.

— 29. ἐναντίως εἶμεν] Ante Heerenium erat ἀντίως ἐν μέν; male hunc cum Gaisfordo sequutus sum. Scribendum

erat aut ἐναντία εἶμεν, aut quod verum puto ἐναντίως ἔχεν (vel ἐχέμεν?), ut ἐναντίως adverbium sit.

P. 6, 31. ἀλλ' ἐντὶ] Vulgo ἀλλά ἐστι. καὶ τὸ] Vulgo καί.

— 32. ἀντία] Sic A. E. ἐναντία Cant. ναντία V. οὕτω] Vulgo οὕτω δέ, om. δὲ V.

P. 7, 1. ναμαρτὲς] Vulgo ναμερτές. φαμέν] Scil. ἐναντίως ἔχειν. Praeterea dialectus postulat φαμές.

— 2. λέγεσθαι] περὶ ταὐτοῦ (τωυτῶ) addi vult Heeren. ἀλαθέα] Vulgo ἀληθῆ.

— 3. ὅ] Sic Heeren. pro οὐ. ἐπαινέων] Vulgo ἐπαινῶν.

— 4. οὔ κα περὶ τωυτῶ λέγοι τι] Codd. οὐχ ὑπὲρ τώτω λέγοι τι, Heerenius οὐχ ὑπὲρ ταυτῶ λέγοι τι. Particula ἂν omitti non potest, sed dubius sum utrum quod edidi verum sit an sufficiat οὔ χ' ὑπὲρ τωυτῶ. at περὶ reliqua commendant.

— 5. εἰ μὴ καὶ εἴ τι] Pro εἴ τι Cant. ἔτι. Malim αἰ μὴ καὶ αἴ τι.

— 6. τωυτόν] Vulgo ταυτόν. οὐχ ἓν ὄνομα . καί τι] Sic Cant. καὶ om. V. A. E. unde locum emendavit Cobetus V. L. p. 145.

10. τωυτῶ πράγματος] Vulgo τούτω πρᾶγμα, Heeren. ταὐτὸ πρᾶγμα.

— 13. *ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ*] Inscriptionem e Photio revocavit Heeren. Platonica fere intacta reliqui ut a Cantero edita sunt.

P. 8, 13. λέγοντα, εἶπεν] λέγοντος ἔφη A.

P. 9, 2. *ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ*] Hanc quoque inscriptionem ex Photio supplevi. Supplendum nempe est τοῦ λόγου, *de sermonis charactere*. HEEREN.

P. 12, 16. ἀδωναϊκοῖς] Sic apud Canterum est, pro quo tacite Heer. dedit Ἀδωνιακοῖς, quo utitur Epict. IV, 8, 36. Inusitata forma si recte habet, ad Ἀδωναῖος revocanda fuerit, quod legitur apud Plutarchum Erot. 13. quamquam huius quoque formae suspecta fides est. Cf. Bergk. Comm. de Ant. Com. p. 254.

— 19. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ — ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ*] Inscriptionem Heerenio praeeunte posui qualem Photius exhibet. Cant. περὶ ἠθικῆς καὶ τῶν ἀκολούθων.

— 20. Διδύμου] Huius enim nomen supplendum esse

ostendi in Mützelli Zeitschrift f. d. Gymnasialwesen a. 1859. vol. XIII. p. 563—65. Ducta autem est haec tota de morali Stoicorum et Peripateticorum doctrina disputatio ex satis amplo opere, quo Didymus Areus totam Graecorum philosophiam explicuerat; ex eodem pleraque eorum derivasse Stobaeum, quae passim de philosophorum graecorum decretis auctorum nominibus omissis in medium protulit, haud vana opinor coniectura est quam l. l. proposui. Vixit autem Didymus Areus temporibus imperatoris Augusti, quem eo praeceptore usum esse constat e Suetonio V. Aug. 89. et Dione Cass. LII, 36.

P. 12, 25. ἐθιζομένου] Malim εἰθισμένου, ut est l. 26. 27. 30.

— 27. λόγῳ] λογικῷ V., quod revocandum. Idem sequentia ἢ πάθος — τῷ λογικῷ om.

P. 13, 1. ψυχῆς πρακτική] Sic ut videtur V., ψυχικῆς πρακτικῆς A., πρακτικὴ ψυχῆς πραγματικῆς Cant.

— 7. ἦθός ἐστι] Ante Heerenium ἦθος τί, Gaisfordus ἦθος τί;

— 8. Ἀριστοτέλης] Heerenius comparat Eth. Nicom. II, 4. suspicatur tamen has explicationes ex Aristotelis libro περὶ παθῶν a Diog. Laert. V, 1, 23. laudato haustas esse.

— 10. 11. τὸ γὰρ — καθ' ὅ] Libri τὸν γὰρ — καθ' ὅν, correxit Hermannus Meurer De Peripateticorum philos. mor. (Vimar. 1859) p. 12, 28.

— 12. τῷ λογικῷ] τοῦ λογικοῦ V. A.

— 18. ὁρμὴ πλεονάζουσα] Diog. Laert. VII, 110. ἔστι δ' αὐτὸ τὸ πάθος· κατὰ Ζήνωνα ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις ἢ ὁρμὴ πλεονάζουσα. Attulit Heeren. Adde Cicer. Tusc. IV, 6.

— 21. ποτά] Libri ποιά, Cant. *volatus*, unde ποτή scripsit Heerenius, paulo probabilius mihi visum est doricum ποτά.

— 29. παρεμπεσοῦνται] περιπεσοῦνται V.

— 30. ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ διαφορὰν ἐνδεικνυμένου] Haec clara erunt, si ἐνδεικνυμένου sensu passivo acceperis: *declarato a me hoc loco pro rerum diversitate, statim ad reliqua procedendum est.* Est nempe τὸ ἐνδείκνυσθαι κατὰ διαφορὰν genus declarandi rem per diversas notiones quas continet. HEEREN. Non credibile est scriptorem verbum ἐν-

δείκνυσθαι alio hic sensu posuisse quam p. 14, 14. Quare scripsi ἐνδεικνυμένους, nam χωρητέον non differt a χωρεῖν δεῖ. Cfr. p. 18, 10. ἀρκτέον δὲ τῶν προβλημάτων προτάττοντα τὰ γένη. Possis igitur etiam ἐνδεικνύμενον. Heerenii interpretationi adversatur etiam participium praesentis. Ad ἐνδεικνυμένους supplendum τὴν διαίρεσιν. τὸ κατὰ διαφορὰν autem vix differt a διαφορᾷ, ut infra p. 267, 23. τὰ κατ' οὐσίαν est pro οὐσία.

P. 14, 2. Λαρισαῖος] Sic recte Canterus, cui male Gaisfordus ex V. A. substituit Λαρισσαῖος. ἀκαδημικός] Expectes ἀκαδημιακός vel ἀκαδημαϊκός, de quibus formis disputavit Dindorfius Praef. ad Lucianum p. XXII. Retinui tamen ἀκαδημικός, quam formam Didymus Romae docens ex latino sermone assumpsisse videtur. Eadem usus est noster p. 16, 6.

— 4. λόγοις] Sic Canterus dedit pro λοιποῖς vel λειποῖς. Fort. λογικοῖς.

— 6. περὶ ἧς ὁ λόγος] Haec eiecit Heerenius.

— 20. τοῦ μὲν θεραπευτικοῦ] Haec quoque delenda esse vidit Heeren.

— 21. αἰτίων] Vulgo αἰτιῶν. ἐν] Fort. delendum.

— 22. ὑγιείας] Vulgo ὑγείας ut p. 15, 4.

— 25. διὰ] Seclusit Heerenius, nisi legendum sit δή vel νὴ Δία.

— 28. τὸ δὲ] Ante Heerenium τὸν δέ.

— 29. ἐφ' ὧν καὶ δι' ὧν] Sic Heeren. scripsit pro ἐφ' ὂν καὶ δι' ὄν. Malim ἐφ' ἃ καὶ ἀφ' ὧν.

— 32. ὑγίεια] Vulgo ὑγεία.

P. 15, 2. ἐπὶ γάρ τε τῆς ἰατρικῆς] Heeren. edidit ἔτι γάρ τε τῇ ἰατρικῇ, qui in notis suggerit ἐπεὶ γὰρ τῇ ἰατρικῇ. GAISFORD. Imo respondent sibi ἐπὶ γάρ τε τῆς ἰατρικῆς et καὶ δὴ κἀπὶ τοῦ βίου.

— 11. συμβιωτέον] συμβουλευτέον V. fort. συμβιοτευτέον.

— 12. τὰ πρὸς ἅπαντας] Vulgo πρὸς ἅπαντας. οἷόν ἐστι] Vulgo οἷον ἐκ τοῦ.

— 25. τὰς] Ante Heeren. τά.

— 29. διεκείμην] διακείμην V. quod esse potest διακεοίμην.

— 30. ἑξαμερείας] *Divisionis in sex partes*, seu *capita*.

Talem enim fuisse Philonis divisionem clarum ex praecedentibus, cum duo capita contineret ὁ προτρεπτικός, duo ὁ θεραπευτικός, nempe τὸν ὑπεξαιρετικὸν et τὸν ἐνθετικόν, duo denique τὸ περὶ εὐδαιμονίας et περὶ βίων, qui etsi iterum in duo dividatur, nempe in eum de vita privata et publica, hunc tamen, quod nimis late pateat, per se tractandum esse, supra dictum est. HEEREN.

P. 16, 14. τὸ] Ante Heeren. τά, qui uncis inclusa de coniectura adiecit. Idem in sequentibus dedit ταῦτ' ἐστὶ γὰρ τριμερῆ pro librorum scriptura ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρομερῆ. Malim vero ταῦτ' ἐστὶ τὰ τριμερῆ. Infeliciter Valckenarius ταῦτ' ἐστὶν ἁδρομερῆ.

— 19. οἷον ἐπίκρισις] Nescio an pro ἐπίκρισις scribere praestet πρόκρισις.

— 26. ἢ τῶν] Libri καὶ τῶν, corr. Heeren.

— 28. τὸ μέν ἐστι — καὶ κακιῶν] Haec verba Heeren. suspectat; non offenderem si scriptum esset τοῦτ' ἔστι.

P. 17, 9. ὑπάγει] Scil. Eudorus. Scribendum videtur ἐπάγει.

— 10. ὅμως] ὁμῶς A. Fort. igitur ὁμοίως vel ὁμοῦ, neque recte coniungi credo ὅμως cum particulis οὐ μὴν ἀλλά.

— 13. εἰδικῆς] Vulgo ἰδικῆς ut l. 27.

— 18. αἰτίων] Vulgo αἰτιῶν.

— 26. παθολογικός] Post παθολογικὸς commemoranda erat divisio locorum περὶ τῶν αἰτιῶν et περὶ τῆς ἀσκήσεως, siquidem plura utriusque capita fuerint. Videtur itaque aliquid hic periisse. HEEREN.

— 27. περὶ τῆς ὁμωνύμως λεγομένης πράξεως] Pro ὁμωνύμως ante Heerenium erat ὁμωνυμίας, i. e. ὁμωνυμίᾳ, quare fortasse ἐν ὁμωνυμίᾳ scribendum cll. infra Lib. II. p. 83, 20. ἐν ὁμωνυμίᾳ γὰρ ἐκφέρεσθαι τἀγαθόν.

P. 18, 1. ἐπεὶ] Ante Heerenium ἐπί.

— 6. τὸν τῆς πράξεως τόπον] Mancam esse hanc locorum repetitionem quae ad πρᾶξιν pertinent, clarum erit si eam cum praecedentibus contuleris. Desideratur enim locus προτρεπτικός. Praeterea locus παθολογικός, cum idem sit ut supra dictum est cum παραμυθητικῷ, patet vocem παθολογικὸν, quam uncis inclusi, vel prorsus eiiciendam, vel legendum esse ἢ παθολογικὸν, nisi potius, ut plena sit enume-

P. 348, 18. *αἳ δὲ αὐτῶν*] Gaisfordus *ἑαυτῶν*, quo corrupta non emendantur; varia tentat Heerenius, nullo cum fructu.

— 20. *οἷον ὦ τέκνον Ὧρε ἀπογεγονότων*] Ita correxi librorum scripturam *οἷον ὦ τέκνον ὡς ἐπιγεγονότων*.

— 25. *Ἀρνεβεσχῆνις*] Apud Canterum *Ἀρνεβασκῆνις*.

— 26. *ὁ Ἰμούθης*] *Ἰμοὺθ* A. Articulum addidi. cf. p. 282, 28.

— 31. *τιμὴν*] *τὴν* ante Heerenium, cui etiam sequentia supplementa debentur, nisi quod l. 32. *ἀπὸ* pro *ἐκ* et p. 349, 1. *ἀπὸ τοῦ πυρώδους* pro *ἐκ πυρὸς* posui.

P. 349, 2. *διαζῶσιν*] Sic Canterus in marg. pro *διαζώμασιν*.

— 3. *ἀπὸ τοῦ*] Abest vulgo articulus. *τεχνιτικοῦ*] Vulgo *τεχνίτου*.

— 4. *ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ*] Vulgo *ἀπ' ἀργοῦ*.

— 13. *ὃ πνέομεν*] Ante Heerenium *ὡς τὸ μὲν* (*μὴ* A.). Praestare opinor *ᾧ ζῶμεν*.

— 16. *φῦσαι*] Vulgo *φύσαι*. Ibid. *μύσωσι* Canteri est emendatio pro *μισῶσι*.

— 25. *ἐν τῷ σώματι*] Abest vulgo articulus.

— 26. *τουτέστι τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ*] Haec seclusi, manifestum enim glossema sunt.

— 28. *ἐναλλοιώσεων*] Ita rescripsi ex V. A. pro *ἀναλλοιώσεων*.

P. 350, 5. *τῇ μὲν ψυχῇ γίγνεται εὔχρουν*] Hoc nihil est, suspicor *εὔρουν*, *agile*, ut dicitur *εὔρους τὴν διάνοιαν*.

— 17. *τόπον*] Ante Heerenium *τοῦ*. *πεπαχυμμένων*] Vulgo *πεπαχυμένων*.

— 22. *σύστασις*] Vulgo *στάσις*. Cf. p. 351, 18.

— 24. *δὲ εἰς θῆξιν*] Sic correxi pro *δι' ἐσθῆξιν* Canteri. V. A. E. *διαθῆξιν*, Heeren. ex Patritio *δὲ εἰς πῆξιν* edidit. Vox alibi non obvia, sed recte formata et ad sensum perapta est.

— 29. *ἀπηνθρώπισται*] Praestare opinor *ἀπηνθρώπωται*.

— 31. *διαδύνειν — ἐπίσταται*] Ante Heer. *διαδύνει — καὶ ἐπίσταται*, quod revocandum videtur indicata post *καὶ* lacuna. Pro *κατὰ* Gaisfordus tacite edidit *διά*.

P. 351, 2. *ταῦτα τεθηρίωται*] Malim *ταῦτ' ἀποτεθηρίωται*.

— 4. *ἴσων*] Apud Canterum *ἴσον*. *ἀφηρπετώθη*] Lege-

batur *ἐφειρπώθη*, quod nihil est; ab *ἑρπετὸν* formatur *ἀφερπετῶ*, ut ab *ἄνθρωπος* fingitur *ἀπανθρωπῶ*, *ἀπορνεῶ* ab *ὄρνεον* etc. Propius vero V. habet *ἐφηρπώθη*.

P. 351, 8. *εἰ προαιρέσει*] Nonne *εἰ ἐν προαιρέσει*?

— 10 sq. *δειλά ἐστι καὶ ἄδυτα*] Pro *ἄδυτα*, quod non intelligo, scribendum suspicor *ἀδύνατα*. V. *ὕδατα*.

— 15. *τὰ λοιπὰ ζῷα*] Locum hunc intactum reliqui quod vanis coniecturis indulgere nolim. Sensus quidem in universum satis clarus est, pendere durationem corporis ex eorum compositione, quatenus haec vel illa elementa in iis vel abundent (*κατὰ περιοχὴν*) vel deficiant (*κατὰ ὀλιγομετρίαν*). Sed haereo in verbis *τὰ λοιπὰ ζῷα*, quae quomodo alteri *τὰ σώματα* opponantur, non assequor. Praeterea ultimum *οὐσιομετρίαν* nullum sensum fundit. Legendum forte pro eo *ἐνοῦσαν*, scil. *τὴν ἐνέργειαν*, *vis quae iis inest*, terminatione *μετρίαν* ex praecedentibus male repetita. HEEREN.

— 21. *μηδὲ*] Vulgo *καί*, quod fort. revocandum. Heeren. *ἤ* dedit. Statim addidi *πνεῦμα*, quod membrorum parilitas postulare videbatur.

— 25. *ἐφ' οἷς ἔσχεν*] *ἔσχεν* om. V. A. E. recte, si scribas *ἐπὶ τοῖς*.

— 26. *ἤτοι πλεονάσῃ*] Aperte excidit *ἢ μειονεκτήσῃ* vel *ἐλαττωθῇ*. *ἐνεργείᾳ λέγω*] Libri *ἐνεργεῖ ἀλλ' ἐγὼ*, correxit Cant. in marg. Praeterea malim *τῇ κατὰ* pro *κατά*.

— 31. *το τηνικαῦτα*] Vulgo *τηνικαῦτα*. Nunquam aliter hic scriptor. *οὕτως*, quod statim sequitur, melius abesset.

P. 352, 5. *ἡ ἐν*] Vulgo *καὶ ἐν*, V. A. *ἡ ἐν*. *τὸ δὲ*] Vulgo *τὸ γάρ*.

— 7. *ὥσπερ οὖν*] *ὥσπερ* non habet quo referatur. Fortasse *ὥσπερ οὖν .... [οὕτως] ὁ ἐκ τῆς πρώτης*.

— 10. *αὐτὴν*] Vulgo *ἑαυτὴν*. *ὡς ἂν ἔχῃ*] *οὕτως ἂν ἔχῃ* Heeren., debebat igitur *ἔχοι*. Mox *σπουδαῖος* retinui e Cantero, Heeren. fort. recte *σπουδαίας*, A. *σπουδαῖας*.

— 15. *τότε καὶ*] Legebatur *τε καὶ*, male Heeren. *τε* delevit.

— 20. *ὁμοιέδρῳ ὄντι*] Apud Cant. *ὡμωέδρῳ ὄντι*, V. *ἐμῷ ἑδρόεντι*, A. *ἐμῶεδρόοντι*, Heeren. et Gaisf. *ὁμωέδρῳ ὄντι*. Reposui *ὁμοιέδρῳ ὄντι*.

P. 352, 24. Titulum huius capitis et sequentium (43. 44. 45. 47. 49.) ex Photio supplevit Heeren.

— 29. Φιλήβῳ] P. 34. τὸ δὲ ἐν ἑνὶ] Sic Gaisfordus e Platone, τὸ δ' ἑνὶ vulgo, τῶδε δ' ἑνὶ A. cfr. Excerpta in Floril. vol. IV. p. 232.

P. 353, 4. Disputat de his Aristot. de Anim. III, 2. Quae autem statim Pythagorae simul et Platonis sententia affertur, hausta est ex Tim. p. 66. HEEREN.

P. 356, 9. Verba uncis inclusa revocavit Heerenius ex p. 150, 13 ed. Cant. Eadem omittit Plut. de Plac. IV, 10. ubi δείκνυται post κινήσεως additur.

P. 357, 1. Hoc caput et sequentia nonnullis augeri possunt ex Appendice ad Florileg. vol. IV. p. 237. edit. nostrae.

— 8. αὑτῇ] Sic Plutarchus Plac. phil. IV, 13. vulgo ταύτῃ.

P. 363, 31. τὸ ἀπὸ τούτου] Heeren. τοῦ ἁπτομένου.

P. 364, 24. εἶναι] μὲν εἶναι Heeren. qui mox εἰς ante πάσας inseruit.

P. 266, 12. περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν] H. e. καὶ τῶν αὐτῆς παθῶν. Nodum in scirpo quaerit Heerenius.

ADNOTATIO CRITICA

AD

LIBRUM II.

P. 1. *ΕΙΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*] Scribendum *ΕΙΗ ΑΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ*. Quod sequitur *ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ* ex Photio adiecit Heerenius.

— 4. *πλεῖον*] Rectius *πλέον*.

— 8. *θάκοις*] Vulgo *θώκοις*. Reposui formam, qua sola usi esse videntur veteres Attici; idem fecit Nauckius Fragm. P. T. p. 486. *ἀρχικοῖς*] Ante Valckenarium Diatr. p. 116. erat *ἀργικοῖς*. Nauckius *μαντικοῖς* dedit, satis probabiliter.

— 10. *ἄνθρωποι*] Sic vulgo legitur, scripsi *ἀνθρώποις* sensumque esse opinor *qui talium sermonum mortalibus architecti (auctores) estis*. Nauckius totum locum ita edidit *τὰ δαιμόνων; οὐ τῶνδε — λόγων*.

— 12. *πείθει*] *πείθειν* Nauckius, quo locus vix persanatur.

— 13. *Ἀναξανδρίδης*] Sic Cant. in versione. *Ἀλεξανδρίδης* A. *Ἀλεξανδρίδου ἀνηφόρῳ* Cant. ad latus contextus graeci. GAISFORD.

P. 2, 4. *Φιλήτου*] Sic A. *φιλήτα* Cant. Philemoni tribuit Heeren. post Grotium. GAISFORD.

— 7. *εἶτ' ἔστιν*] Apertum est neque h. v. ab eo scribi potuisse, qui duo priores, neque vs. 8. et 9. ab eo, qui tertium fecit.

— 9. *τί ἐστὶν*] Si cohaeret hic versus cum praecedente, scribendum erit *τί δ' ἐστίν*.

— 15. *τί*] *ἔτι* V. fort. *ε' τι*, ut *ε'* cum *παιάνων*, *quinto*

Paeanum, coniungatur. ἔμμεναι, ᾇ τ'] Vulgo εἶναι ᾇ, corr. Boeckhius.

P. 2, 17. ἐρευνῆσαι] Recte ἐρευνάσει Boeckhius.

— 25. Δημώνακτος] Hoc recepi ex marg. cod. E. qui in textu habet Δημῶναξ. om. A. Cant.

— 28. ἑαυτῶν] Sic Heerenius. V. σαυτῶν, A. Cant. αὐτῶν. ἀκοσμίας] ἀκοσμησίας A.

P. 3, 17. νενόμικεν] Vulgo ἐνόμισεν, A. νενίμηκεν, unde scripsi νενόμικεν. Et sic habet Damascenus.

— 18. Διδύμου ἐκ τοῦ περὶ αἱρέσεων] Hoc lemma, quod vulgo l. 23. verbis ἡ μὲν γὰρ etc. praefigitur, hoc loco posui. Pro eo in A. quem Gaisfordus sequitur, hic legitur Ξενοφάνους. Verum iam viderat Heerenius, qui etiam pro αἱρέσεως pluralem restituendum esse intellexit.

— 20. τάς τε] Vulgo τάς γε.

— 21. τὴν αὑτοῦ] Vulgo τὴν αὐτοῦ.

— 23. δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται] V. Karsten. Xenoph. Rel. p. 51.

— 24. θήρα τῆς ἀληθείας] Malim θήρα τις ἀληθείας. καὶ τῶν] καλῶν coniecit Karstenius l. l. p. 189.

— 26. εἰ δὲ ναύτην] Sic Canterus in marg. pro εἶδεν αὐτὴν (V. αὐτῇ). στρατιώτην] στρατιώτης V. στρατιώτῃ A. E.

— 28. πότερον οὖν] Separavi hoc tmema a superioribus. Potest Hermetis esse. Cf. Stobaeus Flor. vol. III. p. 104. ἐφ' αὑτοῦ] Vulgo ὑφ' αὐτοῦ, correxit Cobetus Mnemos. II. p. 398.

— 29. ζῷον] Hoc delet Heerenius, supplendum suspicor ζῷον [ἐκ ζῴου]. Mox Heeren. addidit alterum πρὸς κοινωνίαν.

— 31. ποίας] Vulgo πῶς. διοικούσης] διηκούσης V. A. καὶ πότερον] καὶ fort. delendum.

P. 4, 1. θεοῦ οὔσης] θεοῦ addidit Cobetus. Excidisse aliquid, e. c. ἀκαταλήπτου, suspicatus iam erat Heerenius; atque hoc nunc mihi etiam probabilius videtur, nisi quod malim καταλήπτου.

— 6. ἐσήμηναν] Ante Heerenium ἐσήμαναν, quae forma scriptori, qualis Porphyrius est, relinquenda erat.

— 10. τῶν γοῦν] τῶν οὖν Heerenius.

P. 4, 12. ἀπεργάσασθαι] Legebatur ἀπειργάσασθαι, quod nihil est; scripsi ἀπεργάσασθαι, nisi mavis ἀπειργάσθαι.

— 13. ἄλλα τε] Gaisfordus ἄλλ' ἅττα, quod recepi.

— 14. οὐ τοῖς] Articulum addidi praeeunte Heerenio; idem pro οὐ vel καὶ οὐ vel οὐδὲ scribendum esse vidit; at fort. l. 16. πεφιλοτιμημένος ponendum est vel l. 13. ἐφαρμόζων.

— 15. τοῖς] Sic recte Heerenius pro ταῖς, quod male servavit Gaisfordus.

— 17. Ξενοφῶντος] Haec in Xenophonte frustra quaeres, nisi quod quodammodo ea accedant quae Memorab. IV, 3, 14. leguntur: ἐννόει δὲ ὅτι ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἀκριβῶς ὁρᾶν, ἀλλ' ἐάν τις αὐτὸν ἀναιδῶς θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. Olim tamen in Xenophonte ea lecta fuisse dubitari nequit; bis enim ex eo citata sunt a Clemente Alex. in Protr. p. 61. et Strom. V. p. 714. ed. Pott. ubi in notis ostenditur alios quoque scriptores ita in Xenophonte legisse. Desiderantur tantum ibi prima verba δαίμονες — ἀποφαίνονται, quae Stobaeus sibi solus vindicat.. HEEREN. V. ad Xenophontis locum notam L. Dindorfii.

— 19. ἐπιφαίνονται] Heerenius calami opinor errore ἀποφαίνονται.

— 20. φανερόν] Heerenius e Clemente φανερός.

— 21. ἀφανής] Malim ἀφανές, si φανερόν sanum est. παμφανής] Clemens παμφαής.

P. 5, 4. ΠΕΡΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΣ] Titulus accessit e Photio.

— 13. ἐναργεστέρου] Libri ἐνεργεστέρου.

— 17. θριγκὸς] Hoc revocavi e Cantero pro θριγγός.

P. 6, 26. παντᾷ] Vulgo πάντα. δοκέοντι] Ante Heer. δοκοῦντι. ἁμαρτάνεν] Vulgo ἁμαρτάνειν.

— 27. λόγως] Sic V. A. E. pro λόγους. ναμαρτίας] ἢ praefigunt A. et Cant. quod ex ἦμεν corruptum videri potest, sed ut simul λεγομένως scribatur pro λέγεσθαι. ναμαρτίας pro Canteri ναμερτίας dedere A. V.

— 29. ἐναντίως εἶμεν] Ante Heerenium erat ἀντίως ἐν μέν; male hunc cum Gaisfordo sequutus sum. Scribendum

λείας. καὶ τρίτον ἔλεγον ἀγαθὸν κοινότερον καὶ ἐπὶ τὰ εἰρημένα διατεῖνον, τὸ οἱονεὶ ὠφελοῦν, ὅπερ οὐ τοῦ ὄντως ὄντος περιδράττεται ἀλλὰ τοῦ ἐν ὑπολήψει. ὁμοίως τούτοις καὶ τὸ κακὸν εἶναι τριττόν, τό τε ἀφ' οὗ (add. ἢ ὑφ' οὗ) συμβαίνει βλάπτεσθαι, ὡς ὁ καιόμενος ἀπὸ (ὑπὸ?) πυρός, καὶ τὸ καθ' ὅ, ὡς ὁ χειμῶνος ὕπαιθρος διανυκτερεύσας, καὶ κοινότερον καὶ ἐπὶ τὰ ὄντως (add. ὄντα) ἀναφερόμενον, ὡς εἰ φάσκοι τις πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀποβλέπων, τὸν σωφροσύνης ἕνεκεν πόνοις αὑτὸν ἐκδόντα ἀνιαρῶς διακεῖσθαι.

P. 28, 23. τὸ δὲ δεύτερον] Vulgo τὸ δεύτερον.

— 24. κοινότερον] Vulgo κοινότατον. praeterea addendum opinor τούτων. cf. l. 28. Sequentia melius leguntur apud schol. Luciani καὶ ἐπὶ τὰ (προ)ειρημένα διατεῖνον.

— 25. οἷον ὠφελεῖν] Gaisfordus e Sexto οἷόν τε ὠφελεῖν et hic et l. 29. οἱονεὶ ὠφελοῦν schol. Luciani.

— 26. τῶν ἀγαθῶν] Scribendum videtur τοῦ ἀγαθοῦ.

— 28. καθ' ὃ] Vulgo καθ' οὗ.

— 29. τούτων] Propter definitionum parallelismum, quem constanter hic scriptor sequitur, addenda suspicor καὶ ἐπιδιατεῖνον καὶ ἐπὶ τὰ προειρημένα.

— 30. τῶν δ' ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι] Haec et sequentia ita leguntur apud schol. Luciani l. l. p. 339. τούτων δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχὴν τὰ δὲ ἐκτός, εἴτε περὶ σῶμα εἴτε περὶ τὰ κυρίως ἐκτός, τὰ δὲ οὔτε κατὰ ψυχὴν οὔτε ἐκτός, ὥσπερ ὅσοι φιλίαν μὲν πρὸς ἡμᾶς ἤ τινα σχέσιν οὐκ ἔχουσιν, τῷ μηδὲ γνωστοὶ ἡμῖν εἶναι, ἄλλως δὲ σπουδαῖοί εἰσι καὶ ἔχοντες ἀρετάς. ἀναλόγως τούτοις καὶ τὰ κακὰ τριττὴν ἔχει διαφοράν. καὶ ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναί φασι διαθέσεις, ὡς τὰς ἀρετάς, τὰ δὲ ἕξεις, ὡς τὰ ἐπιτηδεύματα, τὰ δὲ οὔτε ἕξεις οὔτε διαθέσεις, ὡς αἱ κατὰ τὰς ἀρετὰς ἐνέργειαι, οἷον ἡ φρονίμευσις, ἡ δικαίωσις· ἀναλόγως καὶ αἱ περὶ ψυχὴν κακίαι, ὡς φθόνος καὶ φθόνησις.

P. 29, 3. 4. τοὺς τὰς ἀρετὰς] τοὺς Heeren. addidit, fort. πάντας τοὺς τὰς ἀρετάς.

— 6. τάς τε κακίας σὺν ταῖς μοχθηραῖς ἕξεσι] Pro σὺν ταῖς V. habet καὶ ταῖς, A. καὶ ταῖς i. e. τάς, quae ad hanc scripturam ducunt τάς τε κακίας καὶ τὰς μοχθηρὰς ἕξεις.

ostendi in Mützelli Zeitschrift f. d. Gymnasialwesen a. 1859. vol. XIII. p. 563—65. Ducta autem est haec tota de morali Stoicorum et Peripateticorum doctrina disputatio ex satis amplo opere, quo Didymus Areus totam Graecorum philosophiam explicuerat; ex eodem pleraque eorum derivasse Stobaeum, quae passim de philosophorum graecorum decretis auctorum nominibus omissis in medium protulit, haud vana opinor coniectura est quam l. l. proposui. Vixit autem Didymus Areus temporibus imperatoris Augusti, quem eo praeceptore usum esse constat e Suetonio V. Aug. 89. et Dione Cass. LII, 36.

P. 12, 25. ἐθιζομένου] Malim εἰθισμένου, ut est l. 26. 27. 30.

— 27. λόγῳ] λογικῷ V., quod revocandum. Idem sequentia ἢ πάθος — τῷ λογικῷ om.

P. 13, 1. ψυχῆς πρακτική] Sic ut videtur V., ψυχικῆς πρακτικῆς A., πρακτικὴ ψυχῆς πραγματικῆς Cant.

— 7. ἦθός ἐστι] Ante Heerenium ἦθος τί, Gaisfordus ἦθος τί;

— 8. Ἀριστοτέλης] Heerenius comparat Eth. Nicom. II, 4. suspicatur tamen has explicationes ex Aristotelis libro περὶ παθῶν a Diog. Laert. V, 1, 23. laudato haustas esse.

— 10. 11. τὸ γὰρ — καθ' ὃ] Libri τὸν γὰρ — καθ' ὃν, correxit Hermannus Meurer De Peripateticorum philos. mor. (Vimar. 1859) p. 12, 28.

— 12. τῷ λογικῷ] τοῦ λογικοῦ V. A.

— 18. ὁρμὴ πλεονάζουσα] Diog. Laert. VII, 110. ἔστι δ' αὐτὸ τὸ πάθος· κατὰ Ζήνωνα ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις ἢ ὁρμὴ πλεονάζουσα. Attulit Heeren. Adde Cicer. Tusc. IV, 6.

— 21. ποτὰ] Libri ποιά, Cant. *volatus*, unde ποτή scripsit Heerenius, paulo probabilius mihi visum est doricum ποτά.

— 29. παρεμπεσοῦνται] περιπεσοῦνται V.

— 30. ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ διαφορὰν ἐνδεικνυμένου] Haec clara erunt, si ἐνδεικνυμένου sensu passivo acceperis: *declarato a me hoc loco pro rerum diversitate, statim ad reliqua procedendum est.* Est nempe τὸ ἐνδείκνυσθαι κατὰ διαφορὰν genus declarandi rem per diversas notiones quas continet. HEEREN. Non credibile est scriptorem verbum ἐν-

P. 348, 18. *αἳ δὲ αὐτῶν*] Gaisfordus *ἑαυτῶν*, quo corrupta non emendantur; varia tentat Heerenius, nullo cum fructu.

— 20. *οἷον ὦ τέκνον Ὧρε ἀπογεγονότων*] Ita correxi librorum scripturam *οἷον ὦ τέκνον ὡς ἐπιγεγονότων*.

— 25. *Ἀρνεβεσχῆνις*] Apud Canterum *Ἀρνεβασκῆνις*.

— 26. *ὁ Ἰμούθης*] *Ἰμοὺθ* A. Articulum addidi. cf. p. 282, 28.

— 31. *τιμὴν*] *τὴν* ante Heerenium, cui etiam sequentia supplementa debentur, nisi quod l. 32. *ἀπὸ* pro *ἐκ* et p. 349, 1. *ἀπὸ τοῦ πυρώδους* pro *ἐκ πυρὸς* posui.

P. 349, 2. *διαζῶσιν*] Sic Canterus in marg. pro *διαζώμασιν*.

— 3. *ἀπὸ τοῦ*] Abest vulgo articulus. *τεχνιτικοῦ*] Vulgo *τεχνίτου*.

— 4. *ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ*] Vulgo *ἀπ' ἀργοῦ*.

— 13. *ὃ πνέομεν*] Ante Heerenium *ὡς τὸ μὲν* (*μὴ* A.). Praestare opinor *ᾧ ζῶμεν*.

— 16. *φῦσαι*] Vulgo *φύσαι*. Ibid. *μύσωσι* Canteri est emendatio pro *μισῶσι*.

— 25. *ἐν τῷ σώματι*] Abest vulgo articulus.

— 26. *τουτέστι τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ*] Haec seclusi, manifestum enim glossema sunt.

— 28. *ἐναλλοιώσεων*] Ita rescripsi ex V. A. pro *ἀναλλοιώσεων*.

P. 350, 5. *τῇ μὲν ψυχῇ γίγνεται εὔχρουν*] Hoc nihil est, suspicor *εὔρουν*, *agile*, ut dicitur *εὔρους τὴν διάνοιαν*.

— 17. *τόπον*] Ante Heerenium *τοῦ*. *πεπαχυμμένων*] Vulgo *πεπαχυμένων*.

— 22. *σύστασις*] Vulgo *στάσις*. Cf. p. 351, 18.

— 24. *δὲ εἰς θῆξιν*] Sic correxi pro *δι' ἐσθῆξιν* Canteri, V. A. E. *διαθῆξιν*, Heeren. ex Patritio *δὲ εἰς πῆξιν* edidit. Vox alibi non obvia, sed recte formata et ad sensum perapta est.

— 29. *ἀπηνθρώπισται*] Praestare opinor *ἀπηνθρώπωται*.

— 31. *διαδύνειν — ἐπίσταται*] Ante Heer. *διαδύνει — καὶ ἐπίσταται*, quod revocandum videtur indicata post *καὶ* lacuna. Pro *κατὰ* Gaisfordus tacite edidit *διά*.

P. 351, 2. *ταῦτα τεθηρίωται*] Malim *ταῦτ' ἀποτεθηρίωται*.

— 4. *ἴσων*] Apud Canterum *ἴσον*. *ἀφηρπετώθη*] Lege-

batur ἐφειρπώθη, quod nihil est; ab ἑρπετὸν formatur ἀφερπετῶ, ut ab ἄνθρωπος fingitur ἀπανθρωπῶ, ἀπορνεῶ ab ὄρνεον etc. Propius vero V. habet ἐφηρπώθη.

P. 351, 8. εἰ προαιρέσει] Nonne εἰ ἐν προαιρέσει?

— 10 sq. δειλά ἐστι καὶ ἄδυτα] Pro ἄδυτα, quod non intelligo, scribendum suspicor ἀδύνατα. V. ὕδατα.

— 15. τὰ λοιπὰ ζῷα] Locum hunc intactum reliqui quod vanis coniecturis indulgere nolim. Sensus quidem in universum satis clarus est, pendere durationem corporis ex eorum compositione, quatenus haec vel illa elementa in iis vel abundent (κατὰ περιοχὴν) vel deficiant (κατὰ ὀλιγομετρίαν). Sed haereo in verbis τὰ λοιπὰ ζῷα, quae quomodo alteri τὰ σώματα opponantur, non assequor. Praeterea ultimum οὐσιομετρίαν nullum sensum fundit. Legendum forte pro eo ἐνοῦσαν, scil. τὴν ἐνέργειαν, *vis quae iis inest*, terminatione μετρίαν ex praecedentibus male repetita. HEEREN.

— 21. μηδὲ] Vulgo καί, quod fort. revocandum. Heeren. ἤ dedit. Statim addidi πνεῦμα, quod membrorum parilitas postulare videbatur.

— 25. ἐφ' οἷς ἔσχεν] ἔσχεν om. V. A. E. recte, si scribas ἐπὶ τοῖς.

— 26. ἤτοι πλεονάσῃ] Aperte excidit ἢ μειονεκτήσῃ vel ἐλαττωθῇ. ἐνεργείᾳ λέγω] Libri ἐνεργεῖ ἀλλ' ἐγὼ, correxit Cant. in marg. Praeterea malim τῇ κατὰ pro κατά.

— 31. το τηνικαῦτα] Vulgo τηνικαῦτα. Nunquam aliter hic scriptor. οὕτως, quod statim sequitur, melius abesset.

P. 352, 5. ἢ ἐν] Vulgo καὶ ἐν, V. A. ἢ ἐν. τὸ δὲ] Vulgo τὸ γάρ.

— 7. ὥσπερ οὖν] ὥσπερ non habet quo referatur. Fortasse ὥσπερ οὖν .... [οὕτως] ὁ ἐκ τῆς πρώτης.

— 10. αὐτὴν] Vulgo ἑαυτὴν. ὡς ἂν ἔχῃ] οὕτως ἂν ἔχῃ Heeren., debebat igitur ἔχοι. Mox σπουδαῖος retinui e Cantero, Heeren. fort. recte σπουδαίας, A. σπουδαῖας̊.

— 15. τότε καὶ] Legebatur τε καί, male Heeren. τε delevit.

— 20. ὁμοιέδρῳ ὄντι] Apud Cant. ὡμωέδρῳ ὄντι, V. ἐμῶ ἑδρόεντι, A. ἐμῶεδρόοντι, Heeren. et Gaisf. ὁμωέδρῳ ὄντι. Reposui ὁμοιέδρῳ ὄντι.

129. *καὶ ἐρασθήσεσθαι τὸν σοφὸν τῶν νέων, τῶν ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἴδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυίαν, ὥς φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ βίων καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ.* De re ipsa cf. Lipsius Manud. Stoic. III, 16. HEEREN. Cf. Stobaeus Flor. LXIII, 31. *εἰπόντος τινὸς ʻοὐκ ἐρασθήσεται ὁ σοφός· μαρτυρεῖ γοῦν Μενέδημος Ἐπίκουρος Ἀλεξῖνος', ʻτῇ αὐτῇ' ἔφη Χρύσιππος ʻχρήσομαι ἀποδείξει· εἰ γὰρ Ἀλεξῖνος ὁ ἀνάγωγος καὶ Ἐπίκουρος ὁ ἀναίσθητος καὶ Μενέδημος ὁ λῆρος οὔ φασιν, ἐρασθήσεται ἄρα.* Ad Stoicorum amores spectat item Batho comicus apud Stobaeum Flor. VI, 29.

P. 35, 9. *ἃ ποιεῖ· δῆλον· ὃν τρόπον γὰρ*] Ita distinxi, vulgo *ἃ ποιεῖ δῆλον. ὃν τρόπον γάρ.*

— 13. *πάντ' εὖ*] Vulgo *πάντα εὖ.* A. *πᾶν τ' εὖ.*

— 20. *δὲ καὶ*] Ante Heerenium *τήν.*

— 21. *τὰς*] Ante Heerenium *καὶ κατά*, Cant. in marg. *πάσας τάς.*

— 23. *ἕν τε*] Ante Heerenium *ἐν.* Valckenarius *ἐν δέ.* *καταλείπουσι*] Valckenarius *καταλέγουσι*, nescio quam ob causam.

— 26. *ὑπογράφουσι*] Libri *περιγράφουσι*, corr. Wyttenbachius. Cfr. p. 36, 14. 28.

— 27. *τὸ ζῆν*] Haec inserui. Cf. ad l. 3.

— 31. *εἴς τινα*] Ante Heerenium *εἴ τινα*, fort. tamen praestat *ἔτι τινὰ.* idem mox *ἀναλήψεως* dedit pro *ἀναλήψεων.*

P. 36, 7. *ἄλλων*] Libri *ἄλλους*, corr. Heeren.

— 9. *μηδὲν δὲ τούτων ὑπάρχειν τῷ φαύλῳ*] Sic emendavi librorum scripturam *μηδενὶ τ. ὑπ. τῶν φαύλων*, cuius loco Gaisfordus praeeunte Heerenio edidit *μηδενὶ δέ τι τ. ὑπ. τῶν φαύλων.*

— 16. *πολλὰ τῶν πρὸς θεοὺς δικαίων*] Sic corrigendum erat quod libri habent *πολλὰ τῷ πρὸς θεοὺς δικαίῳ*, non ut Heeren. et Gaisfordus voluerunt *πολλὰ τὸ πρὸς θεοὺς δίκαιον.*

— 22. *συγκαθεικέναι*] Hoc recepi ex A. vulgo *συγκαθηκέναι*, quod etsi pro *συγκαταβεβηκέναι* dictum defendi potest ex usu sequiorum (v. Lobeck. ad Phryn. p. 744. et quae dixi Praef. ad Scymnum p. 6.), praetuli tamen cod. scripturam,

quae ad eundem sensum redit. V. Hemsterhusium ad Thomam Mag. p. 815. et Heindorfium ad Platonis Theaet. p. 369.

P. 36, 27. πτοιώδεις] Libri ποιώδεις, corr. Canterus in marg.

— 31. δι' αὐτὰ αἱρετὰ — ποιητικά] Quae Stobaeus δι' αὐτὰ αἱρετὰ et ποιητικὰ vocat, apud Diog. VII, 96. τελικὰ et ποιητικὰ vocantur, ubi tamen tertium genus subiungitur a nostro neglectum, τὰ δὲ τελικὰ καὶ ποιητικά. HEEREN.

P. 37, 2. τῷ ἑτέρων] Ante Heerenium τῶν ἑτέρων.

— 8. καθ' ὃ δὲ . . . δοκιμαστόν] Parenthesi inclusa addenda fuisse, res ipsa docet; quid praeterea post ὃ δὲ exciderit, alii fortasse reperient.

— 10. ἐπαινετῶν] Sic Cant. in margine pro ἀπ' ἀρετῆς.

— 23. ἐκλεκτικὴν] Libri ἐκλεκτήν. Correxit Meurer l. l. p. 15.

— 26. ἔτι] Libri ἐπεὶ, correxit in marg. Canterus.

P. 38, 3. φαντασιῶν δεκτικὴν] Davisius ex Diog. Laert. VII, 47. ἐν φαντασιῶν προσδέξει.

— 4. ἐν τόνῳ] V. Salmasium ad Simpl. p. 95. Heerenio laudatum. φιλίαν] Ante haec complura videntur excidisse.

— 10. ἐρωτικὴν] Ante Heeren. ἐρωτικῶν.

— 14. τέκνων — ἔχουσα] Ante Heeren. τέκνοις — ἔχουσι.

— 16. γήρατος] Ante Heeren. γῆρα, qui mox ἔχουσα pro ἔχοντι.

— 17. εὐζωίαν] Post hoc lacunam indicavi sequutus Spengelium p. 253.

— 21. φανερὸν δὲ διὰ τούτων] Ita edidi pro φανερὸν δὲ ἀεί τι τούτων. Heerenius φανερὸν δ' ἔσται ἐκ τούτων.

— 25. ληπτὸν δὲ τὸ ἀξίαν ἔχον] Haec supplevi praeeunte Heerenio.

— 26. ληπτοῦ] Ante Heerenium ληπτικοῦ. τὸ αὐθαίρετον] τὸ δι' αὑθ' αἱρετόν?

— 29. φασὶ καὶ τὴν ἀρετὴν] Schol. Luciani p. 340. ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρετὴν πᾶσαν τὴν περὶ ἄνθρωπον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ τέλος λογικὰ εἶναί φασι. καὶ τὴν μὲν εὐδαιμονίαν ζωὴν ἀκόλουθον εἶναι καὶ ὁμολογουμένην τῇ φύσει, τὸ δὲ τέλος ὁμοίως τὸ ὁμολογουμένως ζῆν, τοῦτο δὲ ἔστι τὸ κατὰ ἕνα λόγον καὶ σύμφωνον ζῆν, ὡς τῶν μαχομένως ζών-

των κακοδαιμονούντων· Διογένης δὲ αὐτὴν εὐλόγιστον ζωὴν ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῇ καὶ ἀπεκλογῇ. Sic enim haec scribenda sunt.

P. 39, 2. μαχομένως ζώντων] Hoc rescripsi ex schol. Luciani. Idem coniectura assecutus erat Davisius ad Cic. de Fin. II, 12. Vulgo μαχομένων ζῴων.

— 11. εὐλογιστίαν] Davisius εὐλογιστεῖν, schol. Luciani l. l. εὐλόγιστον ζωήν.

— 16. καθ' αὑτὸν] Vulgo κατ' αὐτόν.

— 18. τὸ δὲ τέλος] Schol. Luciani p. 340: τριχῶς δὲ τὸ τέλος φασί· τὸ τελικὸν ἀγαθόν, ὡς ἐν τῇ φιλοσυνθεσίᾳ τὴν ὁμολογίαν λέγουσι τέλος εἶναι, καὶ τὸν σκοπόν, οἷον τὸν ὁμολογούμενον βίον· καὶ τρίτον τέλος, τὸ ἔσχατον τῶν ὀρεκτῶν, ἐφ' ᾧ (lg. ἐφ' ὃ) πάντα τὰ ἄλλα ἀναφέρεται.

— 20. τό τε γάρ] Scribendum τὸ γάρ, nisi in sequentibus potius structura turbata est.

— 21. ἐν φιλολόγῳ συνηθείᾳ, ὡς τὴν ὁμολογίαν λέγουσι τέλος εἶναι] Mirabili varietate pro ἐν φιλολόγῳ συνηθείᾳ, *in docta confabulatione*, schol. Luc. l. l. habet φιλοσυνθεσίᾳ, cui si quid tribuendum est, conicere possis ἐν φιλολόγῳ συνθεσίᾳ, *in verbosa pactione*. Praeterea pro ὡς aut ἧς scribendum est, aut ὡς ante ἐν φιλολόγῳ transponendum.

— 26. ἐφ' ὃ] Ante Heeren. ἐφ' ᾧ.

— 29. στοχαζομένους] Libri σκεπτομένους. Recepi emendationem Wyttenbachii, quamquam aliud quid latere puto.

P. 40, 4. κακοδαιμονίαν] Ante Heeren. εὐδαιμονίαν, quod vide an δυσδαιμονίαν scribendum sit.

— 12. ταυτοῦ ὄντος] Libri τοῦ ὄντος, corr. Heeren.

— 22. πᾶν] Hoc mea sententia melius hic abesset, nisi πάλιν scribendum.

— 24. πᾶν τὸ ἀγαθόν] Aut πᾶν ἀγαθόν scribendum est aut in sequentibus πᾶν τὸ αἰσχρόν; alterum praeoptavit Heeren.

— 25. στωικὸν] στωικῶν A.

— 28. μὲν] μὲν γὰρ Heeren. et Gaisfordus.

— 32. εἴ ἄρα] Sic scripsi pro ἢ ἄρα. Heeren. et Gaisfordus ἄρα.

P. 41, 1. πάντα ἐστὶν] Ante Heerenium πάντα ἐστὶ πάντα.

P. 41, 2. *καὶ κατὰ λόγον*] Sic libri. Heerenius et Gaisfordus *καὶ κατὰ λόγον τὸν αὐτόν*, malim *καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον* propter l. 4. *αἱρετῶν*] Ante Heerenium *αἱρετῶν ἐστι*.

— 3. *κατωνομάσθαι*] Hoc recepi ex V. A. *κατ' ὠνόμαστον* Cant., *κατωνόμασται* Heeren. et Gaisfordus.

— 5. *τῶν κατὰ τὰς οἰκείας*] Heeren. et Gaisf. *κατὰ τὰ οἰκεῖα*. Excidit fortasse *τάξεις*.

— 25. *ὑγίειαν*] Vulgo *ὑγείαν*.

— 29. *ψυχῆς κατάστασιν*] Schol. Luc. l. l. *παράστασιν*. *καθ' ἣν*] Ante Heeren. *καθ' ἃς*. Scribendum potius e schol. Luciani p. 340. *καθὸ*. Mox pro *φαντασιῶν* apud schol. *φάσεων* est. Post *δεκτική* ex eodem inserenda sunt haec *ὡς ἐπὶ τῶν ἀλογίστως ἐνισταμένων καὶ καρτερούντων*. Ib. pro *τρωμάτων*, quae ionica forma est, cave reponas *τραυμάτων*, verissime enim apud schol. Luciani scriptum est *τρωτόν*.

P. 42, 4. *ἐν ᾧπερ ἐστὶ*] Vulgo *ἐν ᾧ πάρεστι*.

— 14. *ἀξίαν μήτε*] Haec addidit Heeren.

— 15. *περὶ ψυχὴν μὲν εἶναι τοιαῦτα*] De *προηγμένοις* et *ἀποπροηγμένοις* circa animam et corpus quae disputat scriptor, ea apud schol. Luciani p. 340. non sine insigni varietate sic leguntur: *καὶ τῶν προηγμένων τὰ μὲν περὶ ψυχὴν εἶναι, ὡς εὐφυΐαν προκοπὴν γνώμην ὀξύτητα διανοίας καὶ τὰ παραπλήσια, τὰ δὲ περὶ σῶμα, ὡς ὑγίειαν ἰσχὺν εὐαισθησίαν καὶ τὰ ὅμοια· ἐκτὸς δέ ἐστι τέκνα κτῆσις σύμμετρος ἀποδοχὴ παρὰ ἀνθρώπων καὶ τὰ ὅμοια. τριχῶς δὲ καὶ ἀποπροηγμένα φασὶν ἀναλόγως τοῖς προηγμένοις, καὶ ἀπονέμουσιν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τριῶν τῶν ἐπ' ἐκείνοις ἀποδοθέντων τὰ ἀντικείμενα· οἷον περὶ ψυχὴν ἀποπροηγμένα ἀφυΐαν ἀπροκοπίαν δυσμάθειαν νωθρότητα διανοίας καὶ τὰ ὅμοια· περὶ δὲ σῶμα καχεξίαν ἀσθένειαν δυσαισθησίαν· περὶ δὲ τὰ ἐκτὸς πήρωσιν τεκνοποιίαν καταφρόνησιν παρὰ ἀνθρώπων καὶ τὰ ὅμοια· οὔτε δὲ προηγμένα οὔτε ἀποπροηγμένα, περὶ ψυχὴν μὲν φαντασίαν καὶ συγκατάθεσιν καὶ ὅσα τοιαῦτα, περὶ σῶμα* (add. *δὲ*) *λευκότητα καὶ χαροπότητα καὶ ἡδονὴν πᾶσαν καὶ πόνον· ἐκτὸς δὲ ὅσα εὐτελῆ ὄντα — μικρὰν παντελῶς παρέχεται χρείαν, ὡς ἡ καὶ παρὰ τῶν ἀνοήτων ἀποδοχή*.

P. 42, 16. *μνήμην*] Schol. Luc. *γνώμην*.

— 17. *ὀξύτητα διάνοιαν*] Egregie placet *ὀξύτητα διανοίας*, quod sch. Luc. habet, apud quem opponitur *νωθρότης διανοίας*. *ἐπιμένουσιν*] Hoc posui pro *ἐπιμόνοις εἰσίν*. Heeren. sequente Gaisfordo *ἐπίμονοί ἐσμεν*. Sero video sufficere *ἐπίμονοί εἰσιν*.

— 18. *τέχνας*] Ante Heeren. *τέχναις*.

— 20. *ὑγίειαν*] Vulgo *ὑγείαν*. *εὐαισθησίαν*] Sequutus sum Heerenium sic corrigentem quod libri habent *αἰσθητηρίαν*; fortasse tamen scribendum est *αἰσθητηρίων* [*ἀρτιότητα*]. Sed *εὐαισθησίαν* confirmat schol. Luciani.

— 25. *ἀντιτιθέμενα*] *ἀντετιθέμενα* V. A. quod quid sit nescio, et tamen sic edidit Gaisfordus, *ἀντιθέμενα* male Heer. cum Cantero. Scripsi *ἀντιτιθέμενα*, at codd. lectio ducere videtur ad *ἀντιτεθειμένα*.

— 26. *οὔτε δὲ*] Vulgo *οὔτε δὲ τά*.

— 27. *ψυχὴν μὲν*] Sic volebam pro *ψυχήν*, *μὲν* vulgo abest.

— 29. *ἡδονὴν πᾶσαν*] Sic scripsi pro *ἡδονὴν τὶς ἄν*, in quibus Heerenio, qui *τὶς ἄν* sequente Gaisfordo uncis inclusit, substantivum, e. c. *ἡδυπάθειαν*, latere videbatur. Nostrum confirmat schol. Luc.

— 31. *οὔτε ἀποπροηγμένα*] Haec addidit Heerenius.

P. 43, 1. *ἀπ' αὐτῶν*] Rectius *ἀφ' αὐτῶν*. Pro *ἔχει τὴν ἀπ' αὐτῶν χρείαν* schol. Luc. habet *παρέχεται χρείαν*, quibus addit *ὡς ἡ καὶ παρὰ τῶν ἀνοήτων ἀποδοχή*. Tum sic pergit: *τῆς δὲ ψυχῆς οὔσης κυριωτέρας πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ζῆν, δῆλον ὅτι καὶ τὰ περὶ ψυχὴν κατὰ φύσιν ὄντα καὶ προηγούμενα τὴν ἀξίαν ἔχει τῶν περὶ τὸ σῶμα καὶ τῶν ἐκτός, οἷον εὐφυΐα πρὸς ἀρετὴν ὑπερέχει τῆς τοῦ σώματος εὐφυΐας, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἔτι τῶν ἀδιαφόρων ὁρμῆς μὲν κινητικὰ ὅσα κατὰ φύσιν, οἷον ἰσχύς, ἀφορμῆς δὲ τὸ παρὰ φύσιν, ὡς νόσος. τὰ δὲ οὔθ' ὁρμῆς οὔτε ἀφορμῆς, ὡς περιττὰς ἢ ἀρτίους ἔχειν τὰς τρίχας. καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀδιαφόρων τὰ μέν ἐστι πρῶτα κατὰ φύσιν, ὡς κίνησις ἢ σχέσις κατὰ τοὺς σπερματικοὺς λόγους γινομένη, οἷον ὑγίεια καὶ αἴσθησις, λέγω δὲ τὴν κατάληψιν καὶ ἰσχύν. κατὰ μετοχὴν δὲ ὅσα μετέχει κινήσεως καὶ σχέσεως κατὰ τοὺς σπερ-*

ματικοὺς λόγους, οἷον χεὶρ ἀρτία καὶ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ αἴσθησις μὴ πεπηρωμένη. πάντα δὲ τὰ κατὰ φύσιν ληπτά ἐστι, φασίν, τὰ δὲ παρὰ φύσιν ἄληπτα. καὶ τῶν κατὰ φύσιν δι' αὐτὰ εἶναι ληπτὰ ὅσα ὁρμῆς ἐστι κινητικὰ καταστρεπτῶς ἐπ' αὐτά, ἢ ἐπὶ τὸ ἀνέχεσθαι αὐτῶν, οἷον ὑγίεια εὐαισθησία ἀπονία κάλλος σώματος, τὰ δὲ δι' ἕτερα ὅσα ὁρμῆς ἐστι κινητικά, ἀνεκτικῶς ἐφ' ἕτερα, καὶ μὴ καταστρεπτικῶς, οἷον πλοῦτος καὶ δόξα καὶ τὰ ὅμοια.

P. 43, 6. ὑπεράγειν] ὑπερέχειν schol. Luciani.

— 11. τὰ] Ante Heerenium τάς.

— 12. ἀρτίας] ἀρτίους V. A. et schol. Luc. ἀρτίας Diog. Laert. VII, 104.

— 14. πρῶτα κατὰ φύσιν] V. Madvig. ad Cicer. de Fin. p. 831, 1.

— 16. ὑγίεια] ὑγεία V. A. propius vero Cant. ὑγείαι.

— 19. ὑγιαῖνον] Scribe ὑγιεινόν, e schol. Luciani.

— 20. μὴ] Ante Heeren. μήτε, et sic schol. Luc.

— 21. πάντα δὲ τὰ κατὰ] Vulgo πάντα δὲ κατά.

— 22. πάντα τὰ παρὰ] Vulgo ἅπαντα τὰ, Heeren. ἅπαντα παρὰ, schol. Luc. τὰ δὲ παρὰ.

— 25. κινητικὰ καὶ κατατρεπτικῶς] καταστρεπτικῶς hic et l. 28. schol. Luc. καὶ recte om. Heeren. neque habet sch. Luc. Nisi excidit aliquid. Fort. κινητικὰ, [μὴ ἀνετικῶς ἐφ' ἕτερα] καὶ κατατρεπτικῶς. ἐπὶ τὸ] Libri ἐπὶ τῶν, Heeren. ἐπὶ τῷ, schol. Luciani ἐπὶ τό.

— 27. ποιητικὰ δὲ] δὲ ab Heeren. additum, τὰ δὲ δι' ἕτερα schol. Luc. ἐστὶν] Vulgo εἰσίν.

— 28. ἀνετικῶς] Sic E. ἀνεκτικῶς ceteri et schol. Luciani. ἀνεκτῶς Cant. κατατρεπτικῶς] Addendum videtur ἐφ' ἑαυτά.

— 29. καὶ τὰ] καὶ om. A. V. fortasse recte. ὅμοια] Post ὅμοια schol. Luciani addit haec: οὐδὲν γὰρ τούτων δι' αὑτὸ αἱρετόν ἐστιν, ἀλλ' ὁ μὲν πλοῦτος διὰ τρυφὴν ἢ εὐεργεσίαν τοῦ πέλας, ἡ δὲ δόξα δι' ἀλαζονείαν, η δὲ ὑγίεια καὶ εὐαισθησία δι' ἑαυτὰ αἱρετά. Quod non spernendum supplementum est.

— 30. ἄληπτα] Ante Heeren. ληπτά, qui idem vitium in sequentibus sustulit, ubi libri ληπτῶν habent pro ἀλήπτων.

P. 44, 3. τήν τε δόσιν καὶ τιμὴν καθ' αὐτὸ] Sic rescripsi pro librorum lectione τὴν δὲ δόσιν καὶ τὴν, Heeren. τήν γε δόσιν ἢ τὴν. Praeterea καθ' αὐτὸ ostendit post τιμήν, *pretium*, excidisse πράγματος. Fortasse tamen τήν τε δόσιν τὴν καθ' αὐτὴν scribendum est.

— 6. τάδε τινὰ] Vulgo τὰ δέ τινα, Heeren. τάγε τινά.

— 7. ὑγίειαν] Vulgo ὑγείαν.

— 13. δοκιμαστικὸν] δοκιμαστὸν V. A. Si quid in his argutiarum tenebris dispicio, legendum puto δοκιμαστοῦ.

— 16. φασὶ] Heeren. e V. φησὶ, sc. Διογένης, cuius doctrinam refert scriptor.

— 18. τινα] Ante Heerenium τινας et h. l. et 19. καὶ ἀξίαν] An κατ' ἀξίαν?

— 27. τῶν] Ante Heerenium τὴν. Idem l. 28. addidit οὖν, et l. 32. ὄν.

P. 45, 1. ἄρα λόγον] Sic edidi pro ἀνάλογον (nisi forte praeferas τὸ δ' ὅμοιον ἀνάλογον eodem sensu) et statim τῶν ἀποπροηγμένων pro τὸ ἀποπροηγμένως apud Cant. HEEREN. τὸ ἀποπροηγμένων V. A.

— 6. οὐδὲ γὰρ ἐν αὐλῇ τῶν προηγμένων — τοὺς μετ' αὐτὸν τεταγμένους] Ita haec correxerunt Cant. Davisius ad Cic. de Fin. III, 16. Wyttenb. apud Bakium ad Posid. p. 280. Madvig. ad Cic. de Fin. p. 439. Libri οὐδὲν γὰρ ἂν αὐλητῶν προαγόμενον (προηγούμενον V.) — τοῦ μὲν ταυτὸν (μετ' αὐτὸν V. A.) τεταγμένου.

— 9. τινὶ] Ante Davisium τινά. συνεργεῖν τε] Vulgo συνεργεῖν τι, Davisius ἢ συνεργεῖν τι.

— 14. πραχθὲν] Sic Menagius et Heerenius pro παραχθέν.

— 17. φύσει· ἐπὶ δὲ τῶν] Sic Lyndenus de Panaetio p. 95. pro φύσει ἐπὶ τῶν.

— 21. τὰ — ἐνεργήματα] Sic pro τὸ — κατέργημα Davisius.

— 25. τὰ τούτοις ὅμοια] καὶ τὰ τούτοις ὅμοια Davisius, quo non opus est.

— 26. ὧν χρὴ] I. e. ἃ χρήσιμα Lyndenus de Pan. p. 98. GAISFORD.

P. 46, 1. ἀδιαφόροις] Ante Heeren. διαφόροις.

— 2. καλουμένοις δὲ] Pro δὲ Heeren. dedit γε. fortasse μέν.

P. 46, 3. εὐφυΐαν] Sic V. A. δὲ φυΐαν Cant. δὲ χρείαν Lyndenus, paulo probabilius conicias εὐποιΐαν. ὥστ' εἰ] Ante Lyndenum ὥστε.

— 4. διωθοίμεθα] V. A. διαθήμεθα.

— 8. κατὰ τὸ γένος ταύτης δ' ἐνὶ ἀεὶ] Sic codd. ut videtur, non quod ego repraesentavi. Cant. om. ταύτης edidit κατὰ τὸ γένος δ' ἄγι ἀεί. Corrupte quidem libri, sed relinquere malui vitiosam scripturam quam incertam Salmasii coniecturam κατὰ τὸ γένος δὲ ταύτην διττῶς cum Heerenio et Gaisfordo recipere. Fort. κατὰ τὸ γένος δὲ ταύτην δεῖ (vel δεῖν).

— 10. κατωνομασμέναι] Ita Salmasius, Cant. κατωνομασμένη, V. A. P. κατωνομασμένα, quod teneri potest, si pro duali habetur.

— 12. ἄν τις ἀφορίζοιτο] Ante Salmasium ἀνταφορίζοιτο, A. ἀνταφορίζοιντο.

— 14. ἀντιτίθεσθαι] Cant. ἂν τιθέσθαι, A. ἀντιθέσθαι, corr. Heeren. Sequentia διανοίας — φεύγειν supplevi praeeunte Salmasio.

— 17. εἶναι] Ante Salmasium εἰδέναι δέ.

— 18. τετραχῶς ὁρμὴν λέγεσθαι, διχῶς δ' ἀφορμὴν] Quattuor haec Stoicis ὁρμῆς genera statuuntur, ὁρμὴ λογική, ὁρμὴ ἄλογος, ὄρεξις et ὄρουσις. Sed de ἀφορμῇ nusquam in praecedentibus dictum est dupliciter eam intelligi. Semel quippe ἀφορμὴν apposuit τῇ ὁρμῇ, quae λογικὴ ipsi appellata est. Verum enimvero ita forsitan intelligebant; ut λογικὴ ὁρμὴ suam habet sibi contrariam ἀφορμήν, quae declinat ab his malis quae cum ratione metuuntur, ita et ἄλογος ὁρμὴ suam pariter ἀφορμὴν ἄλογον, quae vitare satagit quae sine ratione formidantur. Non puto tamen eos hoc voluisse, nec auctorem illum cuius ea verba sunt quae Stobaeus adduxit. Sed ut ὁρμῇ λογικῇ sua est opposita λογικὴ ἀφορμή, ita ὀρέξει, quae est ὁρμῆς λογικῆς species, opponitur ἔκκλισις, quae similiter est ἀφορμῆς εἶδος. Si enim ὄρεξις una est ex illis quattuor motibus quos ὁρμῆς nomine indigetant, certe et ἔκκλισις, quae ὀρέξει contraria est ut ὁρμῇ λογικῇ ἡ ἀφορμή, erit et ipsa ἀφορμῆς species. Sicut quadrifariam ipsis dicitur ὁρμή, ita et ἀφορμὴ bifariam. SALMASIUS.

P. 46, 19. *προστεθείσης*] *δὲ* addunt V. A. P.
— 21. *ἀφ' ἧς*] Ante Heeren. *ἀφ' οὗ*.
— 21. *πανταχοῦ*] *πανταχῶς* V. A. quod probum est.
— 23. *αἵρεσιν*] Hoc excidisse vidit Salmasius.
— 26. *πρὸ*] Ante Salmasium *πρός*. A. *προς*.
— 27. *ἐν χερσὶν*] Libri *ἐγχείρησιν*, correxit Salmasius.
P. 47, 1. *ἄλλα*] Ante Salmasium *ἄλλο*. Idem mox *περιεχομένας* pro *τὰ περιεχόμενα*, quo locus non restituitur.
— 3. *αἱ συγκαταθέσεις*] Hoc fort. delendum. Heeren. *ἡ συγκαταθέσεις*.
— 5. *ὁρμὴν πλεονάζουσαν*] Laudant Diog. Laert. VII, 110. et Cicer. Tusc. IV, 6.
— 7. *τῆς ψυχῆς*] Libri *ἢ τῆς ψυχῆς*, Heeren. *ψυχῆς*.
— 8. *καὶ πᾶν πάθος*] *καὶ* add. Heerenius. Pro *πᾶν* legebatur *πάλιν*, quod correxi, nisi malis *πάλιν πᾶν*.
— 19. *ἐπὶ*] Heeren. *περὶ* sine causa. Mox *περὶ δόξας* dedi pro *ἐπὶ δόξας*.
— 20. *παραλαμβάνοντες*] Vulgo *παραλαμβάνεσθαι*, Heerenius coni. *παραλαμβάνουσι δέ*.
— 22. *ἢ ἐπάρσεως*] Ante Salmasium *ἐπάρσεως*.
— 25. *ὡς πολλάκις*] Libri *καὶ πολλάκις*, Salmasius *ὡς καὶ πολλάκις*. praetuli *ὡς* scribere pro *καί*, quarum particularum confusione nihil frequentius.
— 26. *οὐ ποιεῖν*] *εὖ ποιεῖν* V. A.
— 30. *θρυλούμενον*] Vulgo *θρυλλούμενον*. Versus qui sequitur Euripidis est. V. Nauckium Eurip. Fr. p. 499.
P. 48, 17. *ἐχούσης*] Hoc vulgo legitur post *τῆς δόξης*, transposui propter l. 21. Sequentia *τοῦ* — *εἶναι* inserenda esse vidit Salmasius.
— 19. *οὗ* — *ἀπαλλάξομεν*] Haec quoque supplevi praeeunte Salmasio.
— 24. *συστέλλεσθαι* — *ἐφ' ᾧ καθήκει*] Supplevi cum Salmasio.
P. 49, 7. *θυμὸς*] *θυμὸν excandescentiam* vocat Cicero, *ut sit ira nascens et modo existens, quae θύμωσις graece dicitur.* Suspicari inde possis apud Stobaeum quoque *θύμωσις* legendum esse, nisi obstaret Diogenis auctoritas, qui cum nostro, *ὁ δὲ θυμός*, inquit, *ὀργὴ ἀρχομένη*. HEEREN.

P. 49, 8. ἀποτιθεμένη ἢ ἐναποκειμένη] Cum ἐναποκειμένη melius conveniret ἀποτεθειμένη.

— 11. φιλοποιίας] Gaisfordus laudat Menagium ad Diogen. Laert. VII, 113.

— 12. τοῦ ἔρωτι ἀπόντος] Andronicus τοῦ κατ' ἔρωτα ἀπόντος. Heeren. edidit τοῦ ἄρτι ἀπόντος. GAISFORD. Nescio an scribendum sit τοῦ ἐρωμένου ἀπόντος.

— 17. ἡδονῇ] Ante Heerenium δι' ἡδονῶν. Gaisfordus affert Andronicum γοητεία δὲ ἡδονὴ διὰ μαγείαν ἢ δι' ἀπάτην.

— 19. φόβος ἥττης] Andronicus addit ἢ φόβος ἐμποιητικὸς ἐναντίων ἐλπίδων, περὶ ὧν ὄρεξιν σφοδρὰν ἔχομεν. GAISFORD.

— 26. μακαρισμοῦ ἔνδειαν ἤτοι ἄλλου μίμησιν] Sic e Davisii ad Cicer. Tusc. IV, 8. correctione editum est pro μακαρισμὸς ἐνδεοῖς καί τι ἄλλως μίμησις. Piersonus ad Moer. p. 169. μακαρισμὸν ἐνίοις, καὶ ἔτι ἄλλως μίμησιν. Fort. μακαρισμοῦ ἐνδέησις ἤ τινος ἄλλου μίμησις. Nominativi vix habent in quo offendas; ἐνδέησις pro ἐνδεοῖς κ verum puto; κ in καὶ ex IC natum est.

— 28. ἐπιθυμεῖ] Davisius ἐπεθύμει. Heerenius ἐπιθυμεῖ [μόνος ἔχειν] propter Diog. ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ἃ καὶ αὐτὸς ἔχει.

P. 50, 6. εἰς πάθος ὥς τι] Hoc posui pro εἰς πάθως εἴς τι. Minus recte Heeren. εἰς πάθος ὡς εἴς τι.

— 11. μοιχοὶ καὶ ὑβρισταὶ] Vulgo ὑβρισταὶ καὶ μοιχοί.

— 13. ἐνεσκιρρωμένην] Sic dedi ex V. A. pro ἐνεσκιρρωμένην.

— 14. φιλογυνίαν] φιλογυναικίαν V.

— 15. τούτοις] Hoc addidit Heeren.

— 21. ἁμάρτημά τε] Ante Heeren. ἁμαρτήματα.

— 24. ὠφελοῦντά τινα τῶν πλησίον] τινα om. A. recte, si scribas τὸν πλησίον. cf. p. 51, 18.

P. 51, 3. ἔτι] Ante Heeren. ἔστι.

— 8. ἐὰν ᾖ μετρίᾳ] Vulgo μέτρια, quod mire Heeren. explicat *si res postulet*.

— 10. ἐπιβλαβῆ] Sic scripsi pro ἐπὶ βλάβῃ Heerenii, ἐπίβλαβον Cant. ἐπὶ βλαβὴν V. ἐπιβλάβη A.

P. 51, 14. ἕνεκ' ὠφελείας] Sic rescripsi pro ἕνεκα φιλίας. Male Heerenio praeeunte Gaisfordus edidit ἕνεκα χρείας.

— 16. ἐκ διεστηκότων] Hoc dictum esse admonet Heeren. pro ἀντικειμένων, *ex oppositis*, seu natura sua diversis. Bonum enim non provenire posse ex eo quod natura sua bonum non sit.

— 18. κατάσχεσιν] Sic Madvigius ad Cicer. de Fin. p. 469. correxit quod libri habent κατὰ σχέσιν.

— 20. τῶν πέλας] Malim τοῦ πέλας propter praecedentia.

— 21. καθ' ἕτερον] Libri κάτερον quod καθ' ἕτερον scripsit Heerenius. Apud Cant. est θάτερον, quod Chrysippum, cuius doctrinam Didymus proponit, pro ἕτερος dixisse constat ex Eustathio. V. ad Menandri Rel. p. 253. Reponendum igitur censeo θάτερον.

— 32. τῶν κατ' ἀγρὸν ἐργαζομένων] *Quae in agro fiunt*, sic rescribere non dubitavi pro τῶν κατ' αὐτὸν ἐργαζομένων, quod cum Cantero nullo sensu exhibent codd. HEEREN. Recte sine dubio Heerenius, sed male interpretatur, οἱ κατ' ἀγρὸν ἐργαζόμενοι sunt *operae rusticae*.

P. 52, 1. ἀφ' ὧν δέον] Sic scripsi pro ἀφ' ὧν δέος; male Heerenius et Gaisfordus ediderunt ἀφειδῶς.

— 2. ὁμολογουμένως] Ante Heeren. ὁμολογοῦμεν ὡς.

— 4. πρὸς εὐπορίαν] πρὸς ἐμπορίαν V. A.

— 7. οἰκονομένην παρασχεῖν] Hoc revocavi e Cantero, οἰκονομεῖν ex A. dedere Heeren. et Gaisf.

— 10. φασὶ δὲ] δὲ adiecit Heerenius. μηδὲ] Sic dedi ex V. A. pro μηδέποτε Canteri. μηδενὶ τὸν νοῦν ἔχοντα· τοῦ γὰρ αὐτοῦ συγγνώμην τε ἔχειν] Haec certa opinor coniectura ductus adieci propter ea quae leguntur l. 15—18.; excidere autem propter homoeoteleuton. Haec dudum scripseram; postea plane confirmatam repperi coniecturam meam Floril. LVI, 50. ubi totus hic locus 10—21. *Stoicorum* nomine praescripto repetitur. Quae ibi in Praef. p. XIX. de παρ' αὐτὸν et παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν et de τὸ abundante scripsi, ea pro non scriptis habeto.

— 14. μηδὲ] Vulgo μηδέν, possis etiam μηδενί, sed μηδὲ habet etiam Flor. l. l.

— 22. προστακτικὸν] προτρεπτικὸν V. A. ὧν ποιη-

τέον] Libri τῶν ποιητέων. Floril. XLIV, 12. partim rectius τῶν ποιητέον. Recte Spengel. p. 264. ὧν ποιητέον. Cf. infra p. 57, 4. προστακτικὸς ὧν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸς δὲ ὧν οὐ ποιητέον.

P. 52, 24. ἂν εἴη] Libri ἂν sine εἴη, quod ἀνὴρ scripsit Heerenius, quem sequutus est Gaisfordus, recte tamen coniciens ἂν εἴη. Idque ipsum habet Floril. XLIV, 12. ubi item Στωικῶν nomine praescripto hic locus inde a l. 21. usque ad 28. apponitur.

— 25. καὶ ἀκολουθητικὸν] Male Heeren. τὸν ἀκολ.

— 27. νόμου] Ita correxi editum νομίμου, cf. p. 57, 8. Hoc etiam confirmavit mihi postea Flor. l. l.

— 32. θαρρεῖν] Hoc addendum fuisse intelligitur ex opposito φοβεῖσθαι p. 53, 4.

P. 53, 4. κλέπτειν] Hic quoque exciderunt opposita τῷ εὐφραίνεσθαι et τῷ φρονίμως περιπατεῖν. Supplendum igitur καὶ τὸ δυσφραίνεσθαι καὶ τὸ ἀφρόνως περιπατεῖν. De περιπατεῖν, *disputare*, vide ad p. 28, 7.

— 10. εὐεπιτηδεύματα] Sic Heeren. dedit pro ἐπιτηδεύματα, quod dubitanter recepi. In A. est ἐπιτιδεύματα.

— 12. φρονιμεύματα] Heerenius φρονιμήματα. V. φρονημεύματα.

— 13. ὁμοίως] Ante Heerenium ὁμοιώσεως.

— 14. σωφρονιμεύματα] Cant. σωφρονήματα, V. σωφρονημεύματα, A. P. σωφρονικεύματα. Cf. ad p. 29, 16.

— 21. καὶ ἀποδεκτὰ — βουλητέα] Haec addenda esse intellexit Heerenius.

— 23. κατηγορήματα ὄντα, παρακείμενα δ'] Heerenius ἃ κατηγορήματα ὄντα παρακείμενά ἐστι τοῖς.

— 25. ὀρεκτέα] Addendum videtur καὶ ἀποδέχεσθαι ἀποδεκτέα.

— 32. κατηγορήματα] Perperam οὐ κατηγορήματα edidit Heerenius: nam et φρονεῖν et σωφρονεῖν sunt κατηγορήματα, et κατηγορήματα ut distincta ab ipsis rebus, sunt ἀσώματα, siquidem res ipsae et virtutes sunt σώματα. LYNDENUS Panaet. p. 97.

P. 54, 1. καὶ ἀνάλογον] κατ' ἀνάλογον V. A. P. κατὰ λόγον Cant. Correxit Heeren.

P. 54, 5. εὐλαβητὰ] Ante Heerenium εὐλαβῆ.

— 12. ἐκείνων] Hoc supplevit Heeren. qui infra l. 15. addidit γὰρ et l. 18. ἀπ' scripsit pro ὑπ'.

— 28. τὸν μὲν] Heerenius et Gaisf. τὸ μέν. μέγαν] Vulgo μέγα.

— 29. μέγαν] Vulgo μέγα.

— 31. ηὐξημένος] Heeren. et Gaisf. ηὐξημένον.

P. 55, 1. καὶ ἰσχυρὸν δὲ] Aut δὲ aut καὶ delendum videtur.

— 5. οὔτε δεσπόζει] Vulgo οὐ δεσπόζει.

— 7. κακοῖς] Libri κακῶς. Sequentia οὔτ' ἄλλον ποιεῖ κακοῖς περιπίπτειν de coniectura addidi, neque abesse possunt.

— 8. οὔτ' ἐξαπατᾶται] Vulgo οὔτε ἀπατᾶται.

— 19. ἀλλὰ τῷ] Heerenius ἀλλ' οὕτω.

— 21. καὶ εὐδαίμονα] Haec addenda fuisse opposita ostendit sententia.

— 24. ὅτι ἄγει] ὅτι addidit Heeren.

— 32. συμβαίνειν] Hoc dedi ex V. A. pro συμβαίνει.

P. 56, 24. ὑποπτωτικὴν] I. e. *subdititiam*. Raram vocem restituendam arbitror Hippodamo apud Stobaeum Floril. XLIII, 94. p. 102, 29. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος ἀναρχίας πλαρωθεὶς καὶ τὸν ὕποπτον ἀπωσάμενος φόβον σκιρτᾷ τε καὶ παρανομεῖ. Scribendum ὑποπτωτικόν, de cuius emendationis veritate non dubitassent editores Thesauri, si Didymi exemplum cognitum habuissent.

— 27. αὐτὸν ὠφελεῖσθαι] Sic Cant. et A. Gaisfordus ἑαυτόν ex V. quod recte haberet si ὠφελεῖν legeretur pro ὠφελεῖσθαι. Ac fortasse hoc ipsum reponendum est propter sequentia ἑαυτὸ βλάπτειν.

— 30. οὔτε εὐδοκίμους] οὔτε addidit Heeren.

P. 57, 4. προστακτικὸς μὲν] Vulgo μὲν προστακτικός.

— 9. ἀστεῖον δ' εἶναι καὶ τὴν ἀρχὴν κατανέμουσαν ἐπιστασίαν] ἀστεῖος Canterus, ἀστείως A. quo in ἀστεῖον mutato sententiam loci utcunque restituisse mihi videor. Heerenius quem Gaisfordus sequutus est scripsit ἀστείοις δ' ἔτι καὶ τὴν ἀρχὴν κατανέμουσιν ἢ ἐπιστασίαν, quod probarem, nisi violentior esset mutatio. Nostrae scripturae hic sensus est: sapientium etiam imperium esse, magistratus distribuens, hu-

iusque (imperii) species; pro ἐπιστασίαν fort. praestat pluralis.

P. 57, 14. καὶ πάντως] Cant. πάντες. πάντως ni fallor A. pr. m. deinde mutat in πάντας vel πάντες. GAISFORDUS. μόνος] Ante Heer. μόνον.

— 23. εὐμετάπτωτος] Vulgo εὖ μετάπτωτος. μεταμελείᾳ συνεχόμενος] Sic Heeren. dedit pro μεταμελείας. Fort. μεταμελείαις, ut l. 27. Pro συνεχόμενος apud Cant. est συνερχόμενος, quod fortasse ex σπερχόμενος i. e. τειρόμενος corruptum est.

— 25. παρ' αὐτοῦ] Libri παρ' αὐτόν, Heer. παρ' αὐτοῦ. Sufficit παρ' αὐτόν scribere.

P. 58, 7. ἐστιν οἰκητήριον κατασκεύασμα] Heer. εἴ ἐστι δικαστήριον. Quod sequitur κατασκεύασμα fort. delendum aut interponendum ἤ. Cf. Didymus ap. Eusebium P. E. XV. p. 817. d. πόλις λέγεται διχῶς, τό τε οἰκητήριον καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐνοικούντων σὺν τοῖς πολίταις σύστημα.

— 9. δὴ πόλις] δὲ πόλις V. malim δ' ἡ πόλις propter l. 6. 9. 10.

— 13. τρίτον τὸ] An τρίτον τῆς?

— 16. ἀναφορὰν] ἀναφοραν sine accentu A. Post h. v. lacunae signum posuit Heeren. GAISFORD.

— 18. ᾗ πάντα] Cant. καὶ πάντα, V. A. ἢ πάντα, scripsi ᾗ sc. ἀπειρίᾳ νόμων. Perperam Gaisfordus οἷς.

— 20. διαγωγῇ] Vulgo διεξαγωγῇ.

— 26. μηδὲ — μηδὲ — μηδ'] Malim μήτε — μήτε — μήτ'.

— 27. μηδ' εὐμελετήτως] ἀμελήτως Cant. μηδ' ἀμελετήτως V. A. μηδ' ἀμελλήτως Heeren., μηδ' εὐμελετήτως Gaisford. Quidni μηδὲ μελετήτως? an μηδὲ τημελήτως?

— 28. ἀρχὴν] Ante Heerenium ἄρχειν.

— 29. ἀπηχοῦσαν] ἀπήκουσαν Cant. ὑπήκουσαν V. A. correxit Valckenarius.

— 32. προτρέποντα] Vulgo προτρεπόμενον contra sensum. Mox δεῖν malim.

P. 59, 11. ἂν ἐτέτραπτο] Vulgo ἀνετέτραπτο.

— 12. ὑγίειαν] Vulgo ὑγεἱαν.

— 19. φαύλων] Libri σπουδαίων. Correxit Cant. in marg. Sufficit fortasse ἀσπούδων.

P. 59, 29. *ἀπῳκονομεῖτο*] Cf. Hierocles apud Stobaeum Floril. vol. II. p. 62, 17. *ὧν οὕνεκά φημι δεῖν ἀποικονομεῖσθαι πᾶν πάθος*, *procul habere*.

— 30. *πᾶς δὲ*] Vulgo *πᾶς δέ τε*.

P. 60, 11. *καὶ καθ' ἕκαστον γὰρ*] Incommodam esse h. l. particulam sensit Heerenius, male tamen corrigit *γε*. Aut delendum puto *γάρ*, aut scribendum *καθ' ἕκαστον ἄρα*, ut *ἄρα* concludentis sit.

— 18. *πᾶν οὖν*] *οὖν* ab Heer. additum.

— 20. *τῶν*] Fortasse *περὶ τῶν* cll. l. 23.

— 24. *ἐπεὶ εἰ*] *εἰ* addidit Heeren.

— 28. *οὐκ ἔτι*] Sic Canterus ex marg. pro *οὐκ ἔστι*.

— 32. *μέσων*] *μέσων*, quod ex *τῶν* pendet, rescripsi pro *μέσον*. Sunt nempe *τὰ μέσα* rationes, *secundum quas iudicia facimus*, quae sane in eadem re apud alios aliae esse possunt. HEEREN.

P. 61, 3. *εἶναι*] Hoc add. V. E. Moneo propter Gaisfordum.

— 5. *τό τε γὰρ νύκτ' ἀεὶ εἶναι*] Ante Heeren. *νύκτα εἶναι*. *τε* delendum videtur.

— 7. 8. *οὖν εἰ*] Sic scripsi pro *οὐχὶ*, Heeren. *εἴγε*.

— 9. *καὶ ἁμαρτάνειν*] Vulgo *διαμαρτάνειν*.

— 15. *ἴσα τοίνυν ἐστὶ*] Vulgo *ἴσα τε νῦν ἐστι*.

— 18. *οἱ μὲν γὰρ*] Nihil sequitur quod huic respondeat, quare in sequentibus post *καθίσταται* lacunam indicandam existimo.

— 20. *τοὺς*] Delendum opinor.

— 26. *ἐκ γένους*] Libri *εὐγενοῦς*, correxit in marg. Canterus.

— 27. *τὸν δὲ σπουδαῖον*] Malim *τόν τε σπουδαῖον*, vel *ἔτι δὲ τὸν σπουδαῖον*.

30. *ὡς δυνατόν*] Vulgo *καὶ δυνατόν*, minus bene Heeren. *ὡς καὶ δυνατόν*.

P. 62, 25. *ἁμαρτητικόν τι*] Abest vulgo *τι*. *περὶ τὸν οἶνον*] Malim *παρὰ τὸν οἶνον*.

— 28. *προηγορευμένους*] Heerenium sequi malim *προηγουμένους* corrigentem.

— 31. *τόν τε*] Fort. *τὸν μὲν*, propter *δεύτερον δέ*. *ἢ*] Fort. *εἰ*.

P. 62, 32. *μοναρχικῶς*] Vel sic vel *μοναρχικῶν* Heeren. pro *μοναρχικοῖς*.

P. 63, 1. *πολιτεύσεσθαι*] Vulgo *πολιτεύεσθαι*.

— 4. *φύσει*] Additum ab Heerenio, qui mox post *ἀκολουθεῖν* add. *γάρ*.

— 6. *ὄντων*] Post hoc excidit fortasse aliquid quod ad fructus ex eruditione capiendos spectabat, e. c. *τρίτον δὲ τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης* . . .

— 21. *γίγνεσθαι*] Hoc Heerenius addendum esse vidit.

— 22. *μόνην*] Davisius ad Cic. de Fin. III, 18. *μονήν*. Cfr. Madvig. ad Cicer. Fin. p. 452.

— 30. *αὐτῷ*] Ante Heerenium *αὐτῶν*.

P. 64, 6. *τὸν νοῦν ἔχοντα*] *ἔχοντα* add. Heeren., nisi forte *τὸν ἔννουν* sufficere dicas, quamquam non memini dici alias sic *ὁ ἔννους* de Stoico sapiente; similiter tamen noster de stulto semel dixit item contra usum Stoicum *ὁ ἠλίθιος*. Mox l. 8. *οἷόν ἐστι* Heeren. dedit pro *οἷον μή τι* et l. 9. lacunam indicavit.

— 16. *συγχρήσεσθαι*] Vulgo *συγχρήσασθαι*.

— 24. *δὲ ἀσθενῆ*] Ante Salmasium ad Simplic. p. 53. *καὶ ἀσθενῆ*, qui l. 29. *καὶ* ante *συγκατατίθεσθαι* adiecit.

— 30. *φαύλου*] Sic Salmasius pro *μᾶλλον*.

— 32. *λήθην*] Ante Heerenium *λύσιν*.

P. 65, 1. *ἀποφαντικὴν*] Ante Heerenium *ἀποφαντικοῦ*. Idem mox *οὔτ'* pro *οὐκ*, debebat *οὐδ'*.

— 5. *ἀμετάπτωτον*] Sic Heerenius pro *μετάπτωτον*.

— 7. *οὔτε*] Vulgo *μήτε*.

— 8. *διαιτᾶσθαι*] *διαπατᾶσθαι* Heerenius, *δεκάζεσθαι* Wyttenbach. ad Plutarchum vol. II. p. 78. F. Aliud quid latet, suspiceris *διατιμᾶσθαι* vel *ἀτιμᾶσθαι*.

— 12. *οἰκίας*] *οἰκείας* V. *οἰκίας* A. *οἰκείαν* Cant.

— 16. *τῶνδε ψευδῶν*] Scribendum videtur *τῶν ψευδῶν*, nisi *τῶνδε* delere praestat.

— 20. *ψεύδους*] Scribendum haud dubie *ψευδοῦς*.

— 21. *ὡς ἂν*] *ὡς* ab Heerenio additum.

— 26. *τινὰ σοφὸν*] *τινὰ σοφῶν* V.

— 28. *οὔτε νομίζειν βουλόμενον, ἔν τινι τῶν ἐν τῷ βούλεσθαι ἰδικῶν ὄντα*] *οὔτε βουλόμενον ἔν τι τῶν ἐν τῷ βού-*

λεσθαι ἰδικῶν ὄντων Wyttenbach. l. l. pro ἔν τινι τῶν, quod V. A. habent, Cant. edidit ἔν τινι τόν. Non expedio; pro ἰδικῶν, quod libri habent, scripsi εἰδικῶν.

P. 65, 32. ἔτι πάντων] Ante Heeren. ἐκ πάντων.

P. 66, 17. τὰ λυτικὰ] Heeren. λυτικά.

— 23. ἐκ θεῶν] ἐς θεῶν V. A. E. ὡς θεῶν Cant. ἐκ θεῶν Heeren.

— 30. ὅσον] ἴσον vulgo, ἴσον ὃν Valckenarius, sequutus sum Madvig. ad Cicer. de Fin. p. 465. τῷ κυνισμῷ ἐμμένειν] Vulgo τῷ ἐπιμένειν τῷ κυνισμῷ, A. τῷ κυνισμῷ ἐπιμένειν.

— 31. ὄντ' ἂν ἄρξεσθαι] Ante Madvig. ὄντα ἐνάρξασθαι.

P. 67, 4. ἐπιβολὴν] Libri ἐπιβουλὴν, correxit Meurer l. l. p. 15.

— 14. ἐπὶ πάντων φαύλων] Vulgo περὶ πάντων φαύλων, Heeren. conicit περὶ πάντα φαῦλον.

— 17. καὶ τῷ] Ante Heeren. καὶ τό. possis etiam καὶ κατὰ τὸ vel διὰ τό.

— 27. Ἡσίοδον] Ἔργ. 408. 411.

P. 68, 1. τῆς ἀναβολῆς] Vulgo repugnante sensu τῆς δὲ ἀναβολῆς. Minus bene Heer. τῆς γε ἀναβολῆς.

— 5. καὶ γὰρ] γὰρ melius abesset.

— 6. ὑπογραφῇ] Sic Heer. pro ὑπογραμμῇ cll. Diog. Laert. VII, 199.

— 7. Haec Antiochi esse suspicatur Madvigius. Sed v. Spengelium l. l. p. 250.

— 14. φησὶν] Nempe Aristoteles. Respicit ad ea quae Stagirita disputat Eth. II, 1. et Magn. Mor. I, 5. 6. HEEREN.

— 22. 23. κατὰ τὸν λόγον δὲ] Ante Spengel. λόγον δέ.

— 25. τοῦτο δὲ] Ante Heeren. τοῦτο.

— 28. ἀΐδια] Libri ἴδια, correxit Spengel. l. l. p. 251.

— 29. καὶ τὰ] Excidisse θνητά vel φθαρτά monuit Spengel, qui statim πρακτικὸν restituit pro πρακτικά.

— 31. ἐφ' ἡμῖν] Vulgo ἐν ἡμῖν. correxit Meurer p. 15.

P. 69, 2. κατὰ] καὶ ante Spengel. Quod sequitur κατὰ per errorem remansit ex ed. Gaisfordi, qui id ex Heer. coniectura receperat.

— 8. τῶν θνητῶν] Recte Spengel. τῶν [ἀλόγων] θνητῶν.

— 10. 11. καὶ κατὰ λόγον] Ante Speng. κατὰ λόγον.

P. 69, 13. ἀσμενίζειν μὲν] Vulgo μὲν ἀσμενίζειν.

— 16. τῆς ἡδονῆς πόθον ἔχειν] Sic Cant. edidit, at quum V. A. pro πόθον habeant φύσιν, id ex ἔφεσιν corruptum putavi. ἀντιποιεῖσθαι] Ante Heerenium ἀναποιεῖσθαι.

— 17. καὶ δι' αὑθ' αἱρετὰ] Vulgo καὶ αὐθαίρετα. Emendavit Spengel. τὰ δ' ἐναντία] Vulgo κατὰ δὲ τἀναντία. Correxit Spengel.

— 19. παρακλίνειν] Vulgo περικλίνειν. Correxit etiam Spengel.

— 20. δι' αὑτὰ] Vulgo διὰ ταῦτα.

— 21. ἡμῖν] Vulgo ἡμῶν. Correxit Meurer.

— 27. ἐπήβολοι] ἐπίβολοι A. V. quod perperam praeoptavit Heerenius.

— 28. ἐπεζητήσαμεν] Heerenius ἐπιζητήσαιμεν.

— 30. ἀπατώμεθα] V. A. ἠπατώμεθα, i. e. ἠπατήμεθα.

— 31. ὡς κακὰ] Haec adieci.

P. 70, 3. ἀρετὴν προσηγορεύσαμεν καὶ μόνοι ὡς θαυμάσαντες ἐπετιμήσαμεν πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων] Locus graviter corruptus. Pro μόνοις ὡς, ut Canterus edidit, V. A. habent μόνοι ως, Heeren. μόνως ὡς, Spengelius νόμοις ὡς coniecit; idem pro ἐπετιμήσαμεν, quod sensui obest, scripsit ἐτιμήσαμεν. Dubitari non potest quin verum sit quod ipse conieci καὶ [δαι]μονίως θαυμάσαντες εἶτ' ἐτιμήσαμεν πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων, notissimo usu, quo εἶτα post participium infertur. Doleo operas, quae καὶ μόνως reliquerunt, monenti non paruisse.

— 14. θηριώδη] Post θηριώδη turbata omnia videntur in codd. A. V. E. P. sequuntur enim quae in editis leguntur infra p. 188, 10. Cant. καὶ περὶ τὴν κτῆσιν etc. Verum oscitantiae haec librariorum debentur, qui transpositione paginarum facta, quae illuc sequuntur huc transposuerunt, et quae hic sequi debuissent post illa reiecerunt, certissimumque inde argumentum duci potest codd. A. V. E. F. (non vero P. in quo verus ordo servatus est) ex eodem fonte fluxisse. HEEREN.

— 16. ἐπανάγειν] Hoc quo sensu hic positum sit nescio. Intelligerem ἐπιδιάγειν i. e. ἐπιβιῶναι.

— 17. οὖν] Sic ex A. dedi pro γοῦν.

P. 70, 19. ἀπολείποντας] Vulgo ἀπολιπόντας. Mox καὶ ante παρακαλοῦντας melius abesset.

— 21. μὴν] Vulgo μέν.

— 32. δι' αὑτὴν αἱρετὴν] Sic Heerenio teste V. A. habent. Canterus αἱρετήν, pro quo Gaisfordus ex A. αἱρετὴν δ' enotavit, omittit. Verba ἀναγκαῖον εἶναι, quae vulgo sequentibus iunguntur, praecedentibus continuavit Spengel.

P. 71, 4. μὴ τὰς πράξεις] Heerenius μὴ κατὰ χρήσεις, credibilius est χρείας ἕνεκα vel simile quid excidisse, v. Spengel p. 253.

— 7. τίνα δ' οὐκ ἂν — μηνύσειν] Notandum ἂν futuro iunctum, nisi μηνῦσαι scribendum, quo oratio similis fieret praecedentibus τίνα δ' οὐκ ἂν ἐξελέσθαι. Atqui eadem constructio in sequentibus ter redit, ut temerarium esse videatur aliquid mutare. Adde p. 79, 24. ἕνα στίχον μὴ ἂν συστήσειν ὑπόκρισιν.

— 14. ἐμοῦ θανόντος] Putantur hi versus esse Euripidis atque a Barnesio inter fragmenta ex incertis fabulis poetae relati sunt ed. Lips. II. p. 497. Primum versum citat Dio Cass. LVIII. 23. et Suetonius in Ner. 38. alludit vero ad eum Seneca de Clem. II, 2. Alterum versum Stob. solus servavit. HEEREN.

— 19. Ἓν ἀνδρῶν] Pind. Nem. VI, 1. Ceterum quem scriptorem Stobaeus hic ante oculos habuerit miror. Plutarchi fere ingenium redolent quae hic legimus, certe ex Aristotelis scriptis petita esse non posse quilibet facile concedet, in iis vel mediocriter versatus. Verum ex Theophrasti libro de Felicitate maximam partem haustam esse non dubito. Consentit enim Stobaeus plerumque non in singulis modo locis, sed omni ordine disputationis cum Cicerone de Fin. V. Cicero autem se ibi Theophrastum maxime secutum esse ipse profitetur c. 5. HEEREN.

— 22. φύσεως] πίστεως V. A. ἐπειδὴ δὲ] Vulgo ἐπεὶ δή. Potest etiam ἐπεὶ δὲ scribi.

— 24. φανερώτερον] Malim φανερόν.

— 25. δι' αὑτὸν αἱρετὸς] Sic Heerenius pro αἱρετόν.

— 27. τῶν πλείστων] Frustra Heerenius τῶν πλησίον, qui male intellexit verba πάντων τῶν τοῦ βίου κοινωνούν-

των. Dicit eos qui quotidianae vitae consuetudine nobiscum coniuncti sunt.

P. 72, 1. ταυτὶ] Libri ταύτην, Heeren. ταύτῃ, Spengel. ταῦτα, scripsi ταυτί. In seqq. ἔξω pro ἐξ ὧν dedit Heerenius, et διαυθαίρετα pro δὴ αὐθαίρετα Gaisfordus.

— 4. εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος] Heeren. affert Cicer. de Fin. V, 13. *nam cui proposita sit conservatio sui, necesse est, huic partes quoque sui caras esse cariores que quo perfectiores sint et magis in suo genere laudabiles* etc.

— 9. οὐκ ἔτι] οὐκ ἔστιν sine causa Spengel.

— 13. ἀρεταὶ] Ante Canterum αἱρεταί.

— 17. τὰς ἀρετὰς] ἀρετὰς addidit Heeren., τὰς ego.

— 24. προσκλητικόν] Heerenius adiecit τι, nisi προσκλητικῶς scribendum.

— 26. εὖ ποιεῖν αὐτοὺς καὶ εὐεργετεῖν] Nescio quid interesse possit inter εὖ ποιεῖν et εὐεργετεῖν. quare pro εὖ ποιεῖν fort. scribere praestat εὐλογεῖν.

— 29. τῶν δι' αὐτὰ αἱρετῶν] Vulgo δι' αὐτὸ, ut mox δι' αὐτὸ φευκτῶν, correxit etiam Spengel.

— 31. ἐπὶ ὑγιείας] Vulgo περὶ ὑγιείας. In hoc oppositorum recensu excidisse alicubi καὶ εὐεξίας καὶ καχεξίας animadvertit Spengel. p. 253.

P. 73, 2. δι'] Ante Gaisfordum καί.

— 8. καὶ αὐτὴ] Ante Madvig. ad Cicer. de Fin. V, 12. καὶ αὕτη. V. Spengel. p. 254.

— 12. τὰς τῆς] Ante Heeren. τῆς.

— 15. πολὺ] Vulgo καὶ πολύ. cf. l. 18.

— 17. ἡ σωματικὴ] Ante Heeren. ἡ σώματι.

— 18. ἡ ψυχικὴ] Sic Cant. in marg. pro ἡ ψυχῆς (A. ψυχῇ) καί.

— 25. τὸ γὰρ μηθὲν] Senarius est τὸ μηθὲν ἀδικεῖν καὶ καλοὺς ἡμᾶς ποιεῖ, quem Menandro tribuit Sextus Emp. Pyrrh. I, 108. GAISFORD. Post ποιεῖ excidisse mihi visa sunt verba διόπερ ἂν εἴη καὶ ἡ δικαιοσύνη δι' αὑτὴν αἱρετή.

— 28. περὶ σῶμα] Vulgo περὶ σώματα, correxit Meurer p. 14.

P. 74, 2. πρὸς τὸν λόγον] Seclusi haec praeeunte Spengelio.

— 3. μὲν] μὲν οὖν sine causa Gaisfordus Heeren. sequu-

tus. Statim ante σώματι adieci articulum, et ὑγίειαν scripsi pro ὑγείαν.

P. 74, 6. καὶ τοῦτον] Haec quum codd. cum sqq. coniungant, κατὰ τοῦτο scripsit cum Heerenio Gaisfordus; recte Spengelius, qui etiam ὅπερ δὲ pro δὲ ὅπερ dedit.

— 7. ἀνδρείαν] Vulgo τὴν ἀνδρείαν ut mox τὴν ἀρχήν.

— 8. ὅπερ] Sic aequabilitatis causa scripsi pro ὅτι. Mox τῷ ante σώματι et τῇ ante ψυχῇ eandem ob causam adieci.

— 11. φιλίαν] Vulgo τὴν φιλίαν, recte articulum delevit Heeren.

— 13. τὴν ψυχὴν] Vulgo abest articulus ut l. 14.

— 19. δὲ καὶ] δὲ addidit Heeren.

P. 75, 6. ἐπειδὴ δὲ] δὲ add. Spengel. Possis etiam ἐπεὶ δέ.

— 26. φιλοικεῖος] Imo φιλοίκειος.

P. 76, 2. περὶ μὲν οὖν τὴν αἵρεσιν] Pro περὶ ante Spengel. erat παρά, pro αἵρεσιν codd. habent χρῆσιν correctum a Cant. in marg.

— 4. ᾗ δεῖ] Vulgo ἤδη, A. ᾔδει. Correxit Gaisfordus.

— 7. περὶ] Ante Spengel. et hic et l. 9. παρά.

— 10. αὐτὴν] Ante Heeren. αὐτόν. Idem mox ἐν μὲν τῇ πρὸς ἑαυτήν, pro quo codd. εἰ μὲν πρὸς ἑαυτόν.

— 14. ταῦτα] Sic Spengel. dedit pro αὐτά.

— 32. ὅτι μὲν] Heeren. ὅτι μὲν οὖν. τὸ ἄριστα] Ante Spengel. τὰ ἄριστα, qua emendatione concidunt dubitationes Meureri; sed recte idem mox ἀρετῆς, pro quo Cant. ἀρετή, A. ἀρετήν; viderat etiam Spengelius.

P. 77, 12. ἑαυτὸ] Sic Heeren. pro ἑαυτοῦ, qui l. 15. ἔχειν dedit pro ἔχει.

— 19. πάντ'] Sic V. A. πάντες Cant.

— 20. τὰ δὲ διὰ τοὺς πλησίον] Haec quae sint non exponitur in sequentibus. Quare excidisse suspicor τὰ μὲν διὰ τοὺς πλησίον, indicata post haec lacuna.

— 27. τὰς αὐτῶν χρήσεις] V. Spengel. p. 255.

— 28. καὶ τῶν ἐκτὸς — εἰρήνην] V. Hippolytum Refut. haer. p. 38, 20. τὰ δὲ ἐκτός, πλοῦτος εὐγένεια δόξα δύναμις εἰρήνη φιλία. Sic enim optime haec emendavit Roeperus pro ἐρρωμένη φίλων.

P. 77, 31. ἐκ τίνων ἡ εὐδαιμονία] Hoc tmema disertim Didymo tribuit Stobaeus Flor. CIII, 28.

P. 78, 2. ἐν τοῖς αὐλοῖς] In Flor. ἐν τοῖς ἄλλοις, ubi quod conieci Praef. p. VI. ἐν τοῖς αὐλοῖς, plane nunc confirmatur.

— 4. ἀρχῶν] Hoc addidi ex Flor.

— 9. οὐ χρὴ] οὐ om. Flor.

— 11. εἰρημένων] τεχνῶν excidisse suspicatur Spengel. ὡς δὲ] Sic e Flor. scripsi pro οὐδέ.

— 26. καὶ ὁ μὲν πλοῦτος — ὀνομάτων χάριν] Locus corruptus de quo v. quae dixerunt Spengel. p. 255. et Rassovius p. 25. Equidem hoc unum mihi intelligere videor, apodosin incipere a verbis τοῖς μὲν οὕτω διορίζουσι, et post χάριν praeter alia intercidisse quae illi μὲν respondeant.

P. 79, 6. αὐτῷ — ἐναντιούμενα] Haec addidit Spengelius, praeterea Rassovius in seqq. pro τῶν οὔτ' ἀγαθῶν οὔτε κακῶν conicit οὔτε τῶν ἀγαθῶν οὔτε τῶν κακῶν.

— 24. μὴ ἂν] Sic Gaisfordus correxit A. scripturam μίαν.

— 32. ἔσται] Ante Heerenium ἔστω. ἀποδείξαιτ' ἂν] ἀποδείξειεν ἂν recte Spengel., de re ipsa afferens Aristot. Polit. VIII, 13. et Eth. Nicom. VII, 14. quibus adde Atticum Eusebii P. Ev. XV, 4. p. 796. squ.

P. 80, 1. οὐ μήν γ'] Sic scribere debebam pro οὐ μήν. — εὐδαίμων ἔσται] Sic Heeren. scripsit pro εὐδαιμόνως.

— 9. οὕτω] οὔτε V. A. P. quod recepi.

— 11. οὔτε γὰρ] Malim οὐδὲ γάρ.

— 17. μαρτυρεῖν δὲ τοῦτο] τούτῳ V. A. τὸν βίον] Temere τὸν Βίαντα Heeren.; v. Casaubonum ad Athen. XV. p. 675. d. et Sextum Emp. p. 315, 20—32. Bekk.

— 20. ταύτην εὐδαίμονα] Iusto calidius εὐδαίμονα Heerenio auctore adieci, v. Spengel. ἔσθ' ὅτε μέσον] Sic codd. Male Gaisford. ἔσθ' ὅ τι μέσον.

— 24. ἐντελέχειαν] ἐντελεχείᾳ dubitanter, sed recte Rassovius. Cf. Meurer p. 14, 77. Statim pro γὰρ A. habet μέν, unde Heeren. μὲν γάρ.

— 25. ταύτῃ δὲ προστίθεσθαι] Codd. τοῦ τῇ προστίθεσθαι, Heeren. ταύτῃ δὲ δεῖ προστίθεσθαι, sufficit ταύτῃ δὲ προστίθεσθαι.

P. 80, 29. μηδ' ἐξωνηκότος] Haec de coniectura addidi. In sequentibus enim pro ὕπνον, quod absurdum esse intellexit Rassovius p. 26. οἶνον scribendum erat. Cf. quae scripsi Philol. Gott. XIV. p. 34. Nihil horum nominum permutatione frequentius. Adde Hesychium Ἔκστασιν· ὕπνον, φόβον. ubi item scribendum οἶνον i. e. μέθην.

P. 81, 1. ἀεὶ] Vulgo αἰεί. Quae sequuntur ἀλλὰ τότ' εἰ in codd. ἀλλὰ τοῦτο scripta sunt. Heeren. ἀλλὰ τοῦτο εἰ. Spengel. ἀλλὰ τότ' εἰ.

— 11. εἶναι] Ante Heeren. καὶ εἶναι, quod fort. καλεῖσθαι scribendum est, idque propter κυρίως etiam necessarium videtur.

— 17. θεὸν εἶναι] Ante Spengelium θεὸν δεῖ (V. δεῖν) εἶναι.

— 25. τῶν ἀρετῶν] Vulgo τῶν αἱρετῶν, illud ex V. restituit Meurer p. 18.

— 30. αἱρετῶν καὶ] Haec seclusit Spengel.

— 32. δι' ἕτερα] Sic V. apud Heerenium, vulgo δι' ἑτέρων.

P. 82, 3. οἷς ἂν χρήσαιτο] Spengel. οἷς ἂν εὖ χρήσαιτο, Rassov. ὡς ἂν χρήσαιτο. καὶ ἂν ζητήσειεν] Vulgo καὶ ἃς ζητήσειεν, Spengel. καὶ ἃ ζητήσειεν ἄν, Rassov. καὶ ὡς ζητήσειεν.

— 4. ἀγαθός, καθ' ἑαυτά] Sic Spengel. pro ἀγαθὰ καὶ καθ' ἑαυτά.

— 7. δι' ἕτερα] Vulgo δι' ἑτέρων, quod operae me invito retinuerunt.

— 8. τῶν αἱρετῶν] Ante Heeren. τῶν ἀρετῶν.

— 9. τὰ μὲν εἶναι τέλη τὰ δὲ οὐ τέλη] Aristot. M. mor. τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὰ μὲν τέλη τὰ δ' οὐ τέλη, οἷον ἡ μὲν ὑγίεια τέλος· τὰ δὲ τῆς ὑγιείας ἕνεκεν οὐ τέλη. Atticus apud Eusebium P. Ev. XV, 4, p. 796. τί δ' εἰ λέγοις τὰ μὲν εἶναι τέλη τὰ δ' οὐ τέλη; τέλη μὲν ὀνομάζων ὧν χάριν τὰ ἄλλα, οὐ τέλη δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἕνεκα λαμβανόμενα.

— 11. γινομένων κεκεφαλαιωμένα] Vulgo γενομένων καὶ κεφαλαιώμενα (κεφαλαιούμενα V.), correxit Spengel.

— 12. ὑγίειαν] Vulgo ὑγείαν, ut l. 10.

— 13. οὐ μὴν τό γε] Vulgo οὐ μὴν τό τε, quo servato

Spengel. in sequentibus scribebat οὔτε τήν. ὑγιεινόν] Cant. ὑγιαῖνον, A. ὑγεῖειαῖνον A.

P. 82, 16. τελῶν] Ante Spengel. τελέων. πάντῃ] Vulgo παντί et hic et l. 17. 18. 19. Recte tuetur παντὶ Spengel. p. 259. qui l. 19. sic interpunxit, πάντη, πῶς (pro πῶς) οὖν ἀγαθά, καθ' ὅσον.

— 21. φαίνεσθαι δὲ ταῦτα καὶ ζητεῖν] Heeren. φ. δὲ ὡς δεῖ ταῦτα καὶ ζητεῖν, Meurer p. 14, 70. φαίνεσθαι δὲ ταῦτα καὶ δεῖν ζητεῖν. Trendelenburg φ. δὲ ταῦτα καὶ ζητεῖσθαι. Nihil horum omnium probari potest. Mihi ζητεῖν ex duplici compendio ζητ. εἶν. i. e. ζητητέον εἶναι, natum videtur. Similiter p. 109, 4. ποιεῖν ex ποι. εἶν. i. e. ποιοὺς εἶναι corruptum videtur.

— 22. χρωμένους] Sic pro χρωμένοις Spengelius, quem v. l. l.

P. 83, 4. καθάπερ] Vulgo καθάπερ γάρ, correxit Spengel.

— 5. τὰ δ' ἑξ] Ante Spengelium τὰ δ' ἑξῆς. Idem in sequentibus παραγίγνεσθαι pro περιγίγνεσθαι.

— 9. εἶναι] I. e. *licere*, ἐξεῖναι. Sine causa Heeren. ἡμᾶς.

— 11. εὐψυχίαν] Sic Spengel. pro εὐτυχίαν, nisi delendum sit; εὐβουλίαν Trendelenburgius ex Aristotele.

— 16. ἀοχλησία] Libri ὀχλησία, corr. Heeren. praeeunte Cant. qui vertit *molestiarum vacuitas.*

— 17. τὰ δὲ καὶ] Vulgo τὰ δέ.

— 22. κατὰ τοὔνομα] Vulgo κατὰ τ' ὄνομα. Cf. Meurer p. 14, 72.

— 23. δεύτερον] Sic V. A. E. ἕτερον Canterus, quod tuentur Aristotelis loca apud Meurer l. l.

— 30. λόγον ἔχουσαν] Libri λογικὸν ἔχουσα, corr. Heeren. Cf. Trendelenburg. Monatsb. der Berl. Akad. 1858. p. 157.

P. 84, 7. τῶν ἀφανῶν] ὑπὲρ τῶν ἀφανῶν Spengel., quod receptum oportuit.

— 9. πλειόνων τε γινομένων καὶ ἐλαττόνων] Sic codd. πλειόνων γινομένων ἢ ἐλαττόνων Spengel. cf. Aristot. M. Mor. p. 1185, 19.

— 19. ὁμολογουμένως] Ante Cant. ὁμολογοῦμεν ὡς.

— 20. ταῦτ' ἄρα] Sic Rassovius et post Rassovium Meurer l. l. p. 13, 50. pro ταῦτ' ἄρα.

P. 85, 5. δυνάμεις] δυνάμεις δὲ Heeren. et Gaisford. Ad sequentia cf. Meurer p. 12.

— 12. μηδὲ] Ante Speng. μήτε.

— 17. πρακτῶν] Ante Spengel. πρακτικῶν.

— 21. ἐν πᾶσι δὴ] Vulgo ἐν πᾶσι δέ. Mox ἤ τ' ἐπιστήμη dedi pro ἡ ἐπιστήμη.

— 24. τόπον] Heeren. τρόπον conicit. In seqq. idem τῷ οὕτω dedit pro τὸ οὕτω.

— 32. ὁδὶ μὲν πολλὰ — τὸν καιρὸν ἔλαβε] His verbis non iudicium de Theophrasto, sed exemplum τοῦ μέσου contineri intellexit Torstrick, v. Trendelenburg. l. l. ὁδὶ] ὁδὲ A. μακρῶς ἀδολεσχήσας] Pro μακρῶς, quod cum ἀδολεσχεῖν coniunctum moleste abundat, scribendum videtur ἄκρως, *summo opere*.

P. 86, 1. καὶ] Sic V. A. μὲν P. οὗτος] Sic V. A. οὗτοι P.

— 2. μὴ τὸν καιρὸν ἔλαβε] Pro μὴ τὸν P. μέσον habet, μόνον τὸν probabiliter coni. Spengel.

— 2. 3. πρὸς ἡμᾶς ἀρίστη, αὐτὴ γὰρ] Vulgo πρὸς ἡμᾶς, αὕτη γάρ. Correxit Meurer p. 13, 50.

— 5. καὶ ὡς ἂν] Sic Heeren. ex Arist. Eth. Nicom. II, 6. δὲ ὅταν V. δὲ ὡς ἂν A., δ' ὅσ' ἂν Cant. Cf. Meurer p. 13.

— 7. σκοπῶν ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἐπάγειν] Ita correxit librorum scripturam σκοπεῖν ἔπειτα καθ' ἕκαστα ἐπάγων Spengelius. Aliter Trendelenburgius l. l. p. 157.

— 11. δικαιοσύνη] Post δικαιοσύνη lacuna est; desunt enim duo postrema. Aristoteles nempe iustitiam in eo differre docet a reliquis virtutibus, ut etsi τὸ δίκαιον medium sit inter duo extrema, nempe τὸ κέρδος et τὴν ζημίαν, tamen iustitia ipsa non sit medietas ut reliquae virtutes, sed tantum quatenus medium observet, cum ab utraque parte ei opposita sit iustitia. Eth. V, 9. ἡ δὲ δικαιοσύνη μεσότης ἐστὶν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς πρότερον ἀρεταῖς, ἀλλ' ὅτι μέσον ἐστίν, ἡ δὲ ἀδικία τῶν ἄκρων. Quare nostro loco quoque *iustitia* male intrusa esse videtur, cum membra sibi opposita non habeat. HEEREN.

— 16. σώφρονα μὲν] Vulgo σώφρονά τε.

P. 86, 20. ὡς δεῖ] Libri ᾧ δεῖ, Spengel. ὡς δεῖ, Trendelenb. l. l. οὗ δεῖ, Meurer p. 15, 90. ὧν δεῖ.

— 23. πρᾶον δὲ] Ante Spengel. πρᾶόν τε. eodem auctore sequentia οὔτε — ὀργιζόμενον ex Arist. M. Mor. I, 22. adieci, et l. 26. 31. 32. δὲ scripsi pro τε.

— 31. ἐλευθέριον] Hoc supplevit Heeren.

— 32. οὔτε τὸν . . . . . ἀπροαίρετον] Iterum clarum est nonnulla hic excidisse, cum ἀπροαίρετον non respondeat alteri. In codd. quidem V. A. legitur οὔτε τὸν προαιρετικὸν ἀλλὰ τὸν ἀπροαίρετον, sed facile patet ex correctione insulsi librarii haec orta esse, cum ne sensum quidem praebeant. Supplendum forte et legendum: ἐλευθέριόν τε, οὔτε τὸν προετικὸν ὅπως ἔτυχεν, οὔτε τὸν [μηδὲν δαπανῶντα, ἀλλὰ τὸν μηδὲν] ἀπροαίρετον. De natura τῆς ἐλευθεριότητος et vitiorum oppositorum abunde agit Arist. Eth. IV, 1. 2. Praeterea ad nostrum confer M. Mor. I, 24. HEEREN. Spengelius locum ita corrigit οὔτε τὸν [μηδέποτε μηδενὸς] προετικόν. V. ipsum p. 260. et Trendelenb. l, l. p. 157.

P. 87, 2. μηθενὸς] μηδὲν V. ὅλως] Libri ὅμως, correxit Rassovius.

— 3. μεγαλοπρεπῆ δὲ] Pro δὲ ante Spengel. erat τε.

— 10. ὁ μὲν] Libri ὅτι μὲν, corr. Spengel.

— 18. θάρσος] Imo θάρρος.

— 32. δεῖν] Vulgo δεῖ, corr. Spengel.

P. 88, 6. διά τι τούτων ἢ διὰ πάντα] Fortasse δι' ἅ τι τούτων, i. e. δι' ἕν τι τούτων.

— 18. διὰ τοῦτο δὲ] Sic Gaisfordus dedit pro διὰ τοῦδε.

— 19. ὁ βίος] Inepte Heerenius ὁ Βίας. cf. ad p. 80, 17. κατεφήμισε] Sic scripsi pro κατεφήμησε Canteri, V. A. κατ' εὐφήμισε, Heeren. κατηυφήμησε.

— 24. εἴτε βασιλεῖ] Libri εἴτ' ἐπὶ βασιλεῖ, corr. Spengel.

— 30. χρήσεσθαι] Ante Heeren. χρῆσθαι a Gaisf. retentum.

— 31. διὰ δὲ τὸ] Ante Heerenium διὰ δὲ τόν.

P. 89, 4. μενεῖν] Vulgo μένειν.

— 8. βίων δὲ τριττὰς ἰδέας εἶναι, πρακτικὸν θεωρητικὸν σύνθετον ἐξ ἀμφοῖν] V. Archytam apud Stobaeum Flor. vol. IV, 207. δύο μὲν ὦν ἐντὶ βίοι ἀντίπαλοι τοὶ τῶν πρα-

τήων ἀντιποιεύμενοι, πρακτικός τε καὶ φιλόσοφος· πολὺ δὲ κάῤῥων δοκέει εἶμεν ὁ ἐξ ἀμφοτέρων κεκραμένος ποτὶ καιρὼς τὼς ἁρμόσδοντας συντεταγμένος καθ' ἑκατέραν διέξοδον.

P. 89, 11. πολιτεύσεσθαι δὲ] Libri πολιτεύεσθαί τε, correxit Meurer l. l. p. 14.

— 14. μὲν εἶναι] Sic scripsi pro codd. lectione μὲν οὖν. Canterus οὖν omittit.

— 17. φευκτὸν] Vulgo φευκτέον, Spengel. φευκτόν.

— 30. ᾗ καλόν] Libri ἢ καλόν, Canterus *quatenus honestum*, qui idem vitium vertendo sustulit p. 90, 5.

P. 90, 1. καὶ τοῦ] Sic V. A. pro Canteri ἐκ τοῦ. Cf. Meurer p. 15.

— 3. πρακτικὴν] Post πρακτικὴν in A. τῶν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶν cum παρέλκει in marg. GAISFORD. σοφίαν δὲ] Sic apud Canterum est, σοφίαν δὲ καὶ A.

— 6. θάῤῥεσι] Cant. θάρσει, V. A. θαῤῥήσει, hinc scripsi θάῤῥεσι coll. Aristot. Eth. Nicom. III, 9. et M. Moral. I, 20.

— 12. μεσότητα ἀλαζονείας — νέμεσιν δὲ] Haec ex Arist. M. Moral. I, 27. supplevit Heerenius.

— 17. κολακείας] Libri καλοκαγαθίας, quod ex Arist. emendavit Heerenius.

— 25. αὐταρκείας] Post h. v. Spengel. p. 259. supplet εὐψυχίας, φιλοπονίας.

— 29. κατοιχομένους] Libri κατοιχομένων, corr. Heeren. praeeunte versione Canteri.

— 32. ἐκείνων] Sic Cant. in marg. pro οἰκείων.

P. 91, 6. ἀκριβοδίκαιον] Trendelenburgium sequutus sum ἀκριβοδίκαιον rescribentem ex Eth. Nicom. V, 4. p. 1138.ª. pro ἀκροδίκαιον.

— 26. τέκνων γεννήσει] Ante Spengel. τέκνων γενέσει.

— 29. αὐξομένου τοῦ γάμου] Fortasse παισὶν excidit, *matrimonio prole aucto*.

— 31. οἶκος ὑφίσταται] Forsan οἶκος συνίσταται, ut est p. 92, 16.

P. 92, 2. τῆς γενέσεως] Sic V. A. Apud Canterum est τῆς γνώσεως, quod fortasse τῆς τεκνώσεως scribendum est.

P. 92, 14. συμφέρειν] Ante Spengel. συμφέρει.

— 19. δούλους δ'] Vulgo δούλους.

— 20. αὐτοῦ τε καὶ τῶν κατ' οἶκον] Trendelenburgius τῶν αὐτοῦ τε καὶ τῶν κατ' οἶκον. Nescio an praestet ἀγροῦ τε καὶ etc. eandemque emendationem etiam p. 93, 17. adhibendam arbitror.

— 28. ἐλευθέρων] Sic Spengel. dedit pro ἐλευθερίων.

— 30. δεῖν] Hoc dubitanter supplevit Heeren.

P. 93, 4. ἀπόχρη] *Sufficit.* Canterus in versione, *atque haec quidem de re familiari dixisse sufficiat.* GAISFORD. Itaque supplebat Canterus [καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς οἰκονομικῆς] ἀπόχρη.

— 9. ᾧ μέτεστι] Ante Heeren. ὧν μέτεστιν.

— 11. μήτε τὴν πόλιν] Praestare opinor τὴν πόλιν μήτε. Tum Trendelenburg. cll. p. 95, 3. ἀσύνοπτον coniecit pro ἀσυμπαθῆ.

— 17. αὐτοῦ] Scribendum videtur ἀγροῦ. Vide ad p. 92, 20. Statim Heerenius lacunam indicavit et ante τὸ περὶ supplevit στρατηγικὸν δέ. Idem στρατοπέδῳ dedit pro στρατοπέδων.

— 24. παρέκβασιν] Ante Spengel. παράβασιν.

P. 94, 5. ἄνισα] Ante Canterum, qui sic in marg. scripsit, ἴσα. Nisi forte aliquid excidit, ut locus ita scribatur ὅταν οἱ ἴσοι ὄντες [ἄνισα, οἱ δὲ ἄνισοι] ἴσα ἔχειν ἀναγκάζωνται· Et sic etiam Spengelius coniecit.

— 6. φιλαρχίαν] φυγαρχίαν A. V.

— 8. μονιμωτέρας] Vulgo μονιμωτέρους.

— 15. πρακτορίαν] Sic A., vulgo πρακτορείαν, quod fortasse revocandum est, quippe ad πρακτορεύω referendum, ut ῥητορεία ad ῥητορεύω et alia huius generis multa.

— 21. θῆτας] Libri θέτας, correxit Gaisford.

— 23. πᾶν] Nescio an praestet πάλιν.

— 27. ἁπάντων] Vulgo ἅπαν.

— 29. πολιτικῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων οὐχ ἧττον] In his aliquid vitiosum videtur. Fort. delendum est δὲ καί, ut Aegyptii in rebus publicis ordinandis nullo populo inferiores fuisse dicantur.

P. 95, 2. ἑνὶ ἑκάστῳ] Hoc rescripsi pro ἐν ἑκάστῳ. Male Heerenius sequente Gaisfordo ἐν delevit.

P. 95, 12. τὰ κεφάλαια] V. A. τὰ ἀκεφάλαια, i. e. ut opinor τὰ πρῶτα κεφάλαια.

— 19. τὰ θεῶν] Libri τὰ τῶν θεῶν.

P. 96, 4. καὐτὸν] Sic Grotius pro καὶ τόν. Idem vs. 2. addidit χρή. Ibidem pro πάντως praetulerim πάντων, nisi vs. 1. scribendum est καὐτόν τι πράττειν· οὐ μὲν οὖν τὰς ἐλπίδας —

— 6. ὧν βούλεται] ὃ βούλεται A. Reliqua nondum persanata sunt.

— 11. τὸ μὲν διὰ τύχην γίγνεται] Cant. τὸ μὲν γὰρ διὰ τύχην γ. A. V. τὸ μὲν διὰ τύχην γάρ γ. Fort. igitur τὸ μὲν τύχῃ γὰρ γίγνεται τὸ δ' αἱρέσει.

— 18. οὗτος ἀτυχεῖν] Sic scripsi pro τὸ δ' ἀτυχεῖν. ἐὰν δὲ μή] Ante Heerenium ἢ τὸ μή. διδῷ] Ante Grotium δίδωσιν.

— 19. τοῦ μὴ διδόντος] Haec Grotius supplevit. οὐ τρόπου 'σθ'] Libri οὐ τρόπου δ' ἔσθ'.

— 25. ἔρωτες — εἰσί] De hoc fragmento v. Nauckium Eurip. fr. 660.

— 28. πάτωρ] Sic Dindorfius correxit pro πατήρ.

P. 97, 12. ἵκωμι φίλην] Vulgo ἵκωμαι φίλην, ἵκωμεν φίλην V. ἵκοιμι φίλην Grotius, recte Bentleius ἵκωμαι ἐμήν. V. Bekker *Homerische Blätter* p. 218.

— 20. Δημοκρίτου] Democriti dictum de Fortuna, quocum apte compares Epicuri sententiam infra p. 100, 3. appositam, servavit etiam Dionysius apud Eusebium P. Ev. XIV. 27. p. 782 A. τῶν γοῦν Ὑποθηκῶν ἀρχόμενος λέγει 'ἄνθρωποι τύχης εἴδωλον ἐπλάσαντο πρόφασιν ἰδίης ἀνοίης· φύσει γὰρ γνώμη τύχη μάχεται'. ubi γνώμῃ τύχη coniecit Ruthius.

— 22. ἀβουλίης] ἀνοίης Dionysius. βαιὰ γὰρ φρονήσι τύχη μάχεται] In his βαιὰ pro βαιᾷ dedit Heerenius; servari tamen potest dativus (βαιῇ) hoc sensu *exigua cum sapientia fortuna pugnat* i. e. *operatur*. Nec displicet φύσει (φύσι) quod pro βαιὰ Dionysius habet, *suapte natura fortuna prudentiae adversatur*. Pro φρονήσι vulgo est φρονήσει.

— 23. εὐξύνετος ὀξυδερκέειν] εὐξύνετος ex Cantero recepi, εὐσύνετος ex A. Gaisfordus. Tum vulgo ὀξυδερκεῖν. Nescio tamen an ὀξυδερκείῃ (ὀξυδερκίῃ) scribendum sit.

P. 97, 27. *κατωρθοῦμεν*] Vulgo *κατόρθοῦμεν*, propius vero Cant. *κατώρθομαι*.

— 28. *Ἐπανδρίδου*] Prorsus incognitum inter philosophos hoc nomen est, quare fuit cum de Euandri Phocaeensis nomine restituendo cogitarem, qui fuit Lacydae Cyrenaei successor teste Numenio apud Eusebium P. Ev. XIV, 7. p. 636 C. et Diogene Laert. IV, 60. Eundem commemorat Zenobius Prov. V, 78. Primum huius dictum, *φρόνησις — οὐ ποιεῖ*, omisso auctoris nomine servavit etiam Floril. Monac. in Stobaei Flor. vol. IV. p. 269, 10. In eo *ποιέει* scripsi pro *ποιεῖ*.

P. 98, 9. *ἐνορούουσαν*] Ita rescripsi pro *ἐνορῶσαν*, nisi praestat *ἐνορμῶσαν*. Homeri locus est Il. Θ, 299.

— 17. *σοῦ*] Sic Epictetus pro *σῶν*, quod *σὸν* scripsit Gaisford.

— 20. *θέλε ὡς τὰ γιγνόμενα γίγνεται*] Apud Epictetum *θέλε γίνεσθαι τὰ γινόμενα ὡς γίνεται*. *εὐροήσεις*] Sic ex Epicteto pro *εὐρήσεις* dedit Heerenius.

— 21. *Κρίτωνος*] *Χαρίτωνος* A. *πυθαγορείου*] Vulgo *πυθαγορίου*.

— 24. *δηλούμενος*] H. e. *βουλόμενος*, male intellexit Heeren. *ἔχεν*] Vulgo *ἔχειν*. *ποττὰν*] Apud Cant. *ποτε ἂν*, A. *ποτ' ἂν*, correxit Gaisfordus.

— 28. *ἤ*] Scribendum *ἔη*. Mox *ταῦτα* Heeren. dedit pro *ταύτας*.

— 30. *ὀπαδήσιος*] *ὀπαδόσιος* A. *ἀναθρέσκοντα αὐτὸν ἐποίησεν ἐς τὸν οὐρανὸν*] Inepte vulgo legitur *ἀναθρώσκοντα*, *subsilientem*. Minus probabiliter *ἀναθροῦντα* coniecit Gaisfordus, pro quo quod ego posui verbum rectissime formatum est, comparandumque cum *κορέω* = *κορέσκω*, *τελέω* = *τελέσκω*. Cf. O. Schneider ad Nicandri Fragm. 74, 10. Ceterum praeter notissimum Platonis Cratyl. 399 C. locum: *σημαίνει τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ ἄνθρωπος ὅτι τὰ μὲν ἄλλα θηρία ὧν ὁρᾷ οὐδὲν ἐπισκοπεῖ οὐδ' ἀναλογίζεται τοῦτο ὃ ὄπωπε· ἐντεῦθεν δὴ μόνον τῶν θηρίων ὀρθῶς ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὠνομάσθη, ἀναθρῶν ἃ ὄπωπεν*, inprimis huc pertinet locus Euryphami apud Stobaeum Flor. 103, 27. (vol. IV. p. 10, 19) *τὸ ὀρθῶς ἀπὸ γᾶς ἀνακεκλίσθαι καὶ ἐς οὐρανὸν ἀναβλέπεν καὶ θεῶν τῶν ἀνωτάτω νοητικὸς ἦμεν, ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν*

θεῶν (leg. *ταῦτα δὴ ἐκ τᾶς τῶν θεῶν*) *ἐπικουρήσιος τέτευχεν.*

P. 98, 31. *αὐτὸν νοατικὸν*] Pro *αὐτὸν*, quod certissime corruptum est, suspicabar *αὐτῷ*, sc. *dei*. nunc scribendum censeo *ἄστρων*. Vide Ovidium Met. I, 85. *os homini sublime dedit caelumque tueri iussit, et arrectos ad sidera tollere voltus.* Nihil proficitur Gaisfordi coniectura *αὐτονόατον*. Pro *νοατικόν*, quod V. cum Cantero exhibet, A. habet *νοατόν*.

— 32. *ἐνέφυσε*] V. *ἐνεφύσησε*, Heeren. *ἐνεφύτευσε*.

P. 99, 1. *ὀψεῖται*] Canterus *ὄψηται*. V. A. *ὄψεται*, quod *ὀψεῖται* scripsi. Ac fort. etiam supra p. 98, 27. praestat *περιεξεῖ* scribere.

— 2. *ἦν*] Malim *ᾗς*. *εὑρέν*] Vulgo *εὑρεῖν*, et statim *ἰδεῖν*.

— 4. *ταύταν*] Vulgo *ταῦτα*. A. *ταύτην*.

— 5. *ἐντι*] Vulgo *ἐστιν*. *ἀλλὰ*] Heeren. *ἀλλ' ἅ*.

— 11. *οὕτω νῦν*] Homerus Il. *K*, 192.

— 14. *ναύσταθμον*;] Sic Cant. in marg. pro *δύσταθμον*. Pro interrogationis signo pone virgulam. Statim *οὖν* addit Heeren.

— 24. 25. *Αἰσχίνου*] *αἰσχύνους* A. *δέ τοι*] Vulgo *δέ τε*, A. *δὲ τό*. *οὐκ ἄπορον*] Nescio an *οὐκ εὔπορον* scribendum sit; memor Simonidei *χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι*.

— 28. *ἂν*] *ἐὰν* ante Heeren. Statim *θελήσῃ* A.

— 30. *σε θέλῃ*] *σε* om. libri, ex Epict. addidit Heeren.

P. 100, 4. *βραχέα*] Vulgo *βραχεῖα* — *τύχη* quod Cicero legisse videri potest Fin. I, 19. *Epicurus exiguam dicit fortunam intervenire sapienti.* At Vitruvius Praef. VI. p. 146. Schn. *Epicurus ait pauca (parva?) sapienti fortunam tribuere.* *διῴκηκε κατὰ τὸν βίον καὶ συνεχῆ χρόνον*] Sic V. A. *διῴκηκε καὶ τὸν βίον ἢ συνεχῆ χρόνον* Canterus, *διῴκηκε κατὰ τὸν τοῦ βίου συνεχῆ χρόνον* Heerenius allato Diog. Laert. X, 144. *διῴκηκε καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον τοῦ βίου διοικεῖ καὶ διοικήσει.* Mihi haec verba, *κατὰ τὸν βίον καὶ συνεχῆ χρόνον*, quamvis etiam a Diogene hoc vel simili modo lecta, sententiam moleste onerare et adulterina esse videntur; nec ullum eorum apud Ciceronem vel Vitruvium vestigium est. Vitruvius enim sic: *quae autem maxima et necessaria sunt, animi mentisque cogitationibus gubernari.* Cicero autem hoc

modo: *maximasque ab eo et gravissimas res consilio ipsius et ratione administrari*, quibus quae subicit, ea ad aliam Epicuri *κυρίαν δόξαν* spectant, quae Diogeni Laertio est decima nona, quod moneo propter Heerenium.

P. 100, 12. *τὰ δ' οὖ*] Heeren. et Gaisf. *τὰ δ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν*, quo additamento impune carebimus.

— 14. *τὴν χρῆσιν τῶν φαντασιῶν*] Est scilicet *ἡ χρῆσις τῶν φαντασιῶν* ex Stoicorum systemate *notionum nostrarum de rebus externis veroque eorum pretio ratio;* unde omnis fere vitae philosophia pendet. HEEREN.

— 23. *ὁτονοῦν*] Sic scripsi pro *ὁτιοῦν*. *ἀσμένους*] *ἀσμένως* V. A.

— 26. *διάνοια*] Post *διάνοια* add. *φέρεται δὲ ἐπὶ τὴν οὐσίαν* V. A. Sed ad priora in marg. A. adnotat: *ἴσως παρέλκει*. GAISFORD.

P. 101, 1. *ὑπερβάλλει καὶ ἐλλείπει*] Pro *ἐλλείπει* vulgo legitur *ἐκλείπει*.

— 21. *μόνιμον*] Ante Heeren. *νόμιμον*.

— 23. *ἐπίκηρον*] Libri *ἐπίκαιρον*, corr. Wyttenbachius. Statim *ὃ* Heeren. dedit pro *ᾧ*.

— 26. *λόγοι*] *λόγοι οἱ* Heeren. qui mox *ἀδιάφθορον* scripsit pro Canteri *ἀδιάφορον*. A. *διάφορον*.

— 29. *λέγοντας ἃ*] *ἃ* addidit Wyttenbachius.

P. 102, 4. *καὶ γενναῖον*] Haec addenda fuisse docent opposita *καὶ ἀγεννῆ*.

P. 103, 3. *ἐξεγρέσθαι*] *ἐξαγρεῦσθαι*. A. *ἐξαγρεύεσθαι* Cant. Correctum e Platone.

— 5. Lemma addidit Gaisfordus.

— 16. *ἣν ταῖς ἔξω*] Vulgo *ἐν ταῖς ἔξω*, Heeren. *ταῖς ἔξω* sequente Gaisfordo.

— 20. *ἐφ' ὧν ἥσθησαν*] Malim *ἐφ' οἷς* vel certe *ἀφ' ὧν*.

— 26. *λέγοντος ὁ*] Sic correxi vulgatum *λέγοντα ὁ*, male Heeren. et Gaisf. *λέγων ὅτι ὁ*.

— 27. *λαχὼν πρῶτος*] Haec e Platone Republ. X. p. 617. addidit Heerenius.

— 29. *ἥτις τῆς*] Vulgo *ἤ τις*, corr. Heeren. sufficit tamen *ἡ τῆς*.

— P. 104, 2. ἐπιστροφὴν] Nonne περιστροφήν?

— 3. ἐπικλωσθέντα] Hoc dedi ex V. pro ἐπικλωθέντα.

— 7. μέτρον] V. Platonem l. l. p. 721. a.

— 14. αὐτῆς] Male Heerenius δόξης conicit, v. Plat. l. l. p. 617. e.

— 29. αὐτῷ] Ante Heeren. αὐτόν. Cf. Plato l. l. p. 620. a. b. Idem mox κατ' αὐτὸν pro κατὰ ταυτόν.

P. 105, 23. δύσκολα] Legebatur δύσκολον, V. A. δύσκολος. Correxit Heerenius.

— 25. ἠρτῆσθαι συμβέβηκεν ἐκ τῆς προαιρέσεως] Vulgo abest ἐκ, cuius structurae quae passim reperiuntur exempla, corrupta sunt omnia.

— 30. ὅν τις] Codd. οὗ τις; Cant. οὗτοις. Corr. Heeren.

P. 106, 7. προβλέπειν] Hoc figurate dictum est; προλείπειν conicit Heeren., qui l. 8. ὃν ἐπένησαν scripsit pro ἐπαίνεσαν, l. 9. καρτερεῖν pro μαρτυρεῖν, l. 10. μαλακίζηται pro μαλακίζεται, l. 11. εἰς τῆς pro τῆς, l. 15. ἐπ' αὐταῖς pro ἐπὶ ταύταις.

— 17. ἀνειμένον ἐλεύθερον] Seclusi ἐλεύθερον ut ex glossemate natum. Heerenius ἀνειμένον ἐλεύθερόν τε.

— 19. δεδεμένην καὶ πεπεδημένην] καὶ solus A. habet, alterum participium delendum videtur.

— 21. λελυμένου] Ante Heeren. λελυμένον.

— 31. ἐφ' αὐτῷ] Vulgo ἐπ' αὐτῷ.

— 32. ὡς γὰρ] Scribendum videtur καὶ γάρ.

P. 107, 8. εἰς τὸ τοῦτον ἢ τοῦτον] Sic scripsi pro εἰς τὸ ἢ τοῦτον. Heeren. εἰς τὸ τοῦτον ἢ ἄλλον.

— 11. μὲν] μέντοι Heeren., qui mox κατελθοῦσαι γὰρ dedit et ψυχαὶ pro καὶ ψυχαί.

— 13. ἀπολύτων] Ante Canterum ἀπὸ αὐτῶν.

— 18. ἐξηρτῆσθαι] Vulgo ἠρτῆσθαι.

— 23. ὑπερβολὰς φεύγειν προσήκει] V. Platon. Rep. X. p. 619. a. qui etiam ad reliqua comparandus est.

— 24. πάθεσι κακίας] Heeren. πάθεσι καὶ κακίαις.

— 25. ὑποτεταγμένον] Vulgo κατατεταγμένον.

— 28. αὐτὴν] Fortasse αὐτάς, vel ἑκάστην.

P. 108, 3. λαγχάνειν καὶ κληροῦσθαι] καὶ om. A. hinc

κληροῦσθαι, quod ex interpretatione accessit, seclusi. Cf. Hesychius Λαγχάνειν· κληροῦσθαι.

P. 108, 7. προβιοτῆς] Heeren. προβιότητος.

— 8. τῆς ἔξω] Heeren. τῆς ψυχῆς ἔξω vel certe ψυχῆς ἔξω.

— 17. οὐ μὴν] Sic Heeren. e codd. pro οὐ μέν, quod male retinuit Gaisf.

— 18. ἐν ἀνδράσι] Ante Heerenium ἀνδράσιν.

— 21. καὶ δρᾶσαι] Haec de coniectura adieci.

— 26. κατὰ τοῦτον] Vulgo κατὰ ταυτόν. Heer. et Gaisf. κατ' αὐτόν.

— 27. καταμαντευσάμενον] καταμαντεύσασθαι μόνον A. In sequentibus ἐπιτυχὼν inexplicabile est; itaque seclusi, nisi forte scribendum περὶ ψυχῶν.

— 31. ὅτι] Hoc, nisi scriptor ἀνακολούθως loquutus est, delendum videtur.

P. 109, 2. ὡς ἀκολούθως] A. V. ἀκολούθου. Cant. ἀκηλόθου. Heeren. ὡς ἀκολούθως, malim ὡς ἐξ ἀκολούθου, ut supra est p. 24, 8. ἐξ ἐπακολουθήματος.

— 3. μὲν] Huic nihil in sqq. respondet, ut aliquid excidisse videatur.

— 4. ποιοὺς εἶναι] Ante Heeren. ποιεῖν, quod non videtur servari posse. Idem l. 8. addidit οὕς, l. 10. τὰς ἑλομένας transposuit post οὐρανίᾳ γῇ, et l. 24. αὐτῇ addidit praeeunte Cantero.

— 5. πῶς ἐχόντων] Malim πὼς ἐχόντων i. e. ὁπωσοῦν ἐχόντων.

— 25. ἔξω] Heerenius ἐξιών, addito infra τε inter τοῦ et πρώτου, *ut sors prosiliens priusquam animae ad inferiora loca perveniant, et via per sphaeras animarum attentionem turbet*, quo locus non persanatur.

P. 110, 1. ἐπὶ τὴν μοῖραν] Vulgo ἐπί τινα μοῖραν.

— 7. αὐτῷ] ἀγαθῷ Heeren., qui l. 10. καὶ ante καθὰ recte omittit, l. 16. ἑλομένῳ scripsit pro ἑλομένων, l. 17. ἐκ ante τῆς addidit, l. 18. τῆς ἐνεχθείσης in dativos mutavit, l. 19. τοῦ scripsit pro τό, l. 23. κυνὸς pro κύνα, l. 24. supplevit κατὰ et ὡροσκοπίαν posuit pro ὡροσκοπίας, et l. 25. ἐνδεικνύναι pro ἐνδεικνύντι.

P. 110, 4. *ζωδίων*] Corrige *ζῳδίων*.

— 15. *καθὰ*] Vulgo *καὶ καθά*.

P. 111, 2. *ἀφύκτως ἔχουσα μεταβάλλειν*] Contrarium dicitur eius quod expectatur, addendum videtur *καὶ ἀδυνατοῦσα*, quod propter homoeoteleuton facile excidere potuit. Statim Heeren. *ἢ δι'* dedit pro *καὶ δι'*. Homeri locus est Il. *Z*, 488. alter Od. *α*, 32.

— 17. *τῷ*] Ante Heeren. *τό*.

— 28. *καὶ καθ' ὅσον*] Vulgo *καθ' ὅσον*. Cf. infra p. 113, 6.

— 32. *αὖ τὴν νοερὰν*] Vulgo *αὐτὴν νοερὰν*, Heerenius et Gaisf. *αὐτὴ τὴν νοεράν*.

P. 112, 7. *τῶν θεῶν*] Malim *τῶν θείων*.

— 10. *καὶ τῇ βουλήσει τῶν θείων ἀγαθῶν ἀποπληρούμενον*] Non intelligo cuius *βούλησιν* dicat, quare suppleverim *καὶ τῇ βουλήσει τῶν [θεῶν] θείων ἀγαθῶν ἀποπληρούμενον*. cf. Iamblichus supra Vol. I. p. 20, 29. *τὰ κάλλιστα διασώζεται, τῇ βουλήσει τῶν θεῶν συνυπάρχοντα*. et p. 276, 1.

— 14. *τῆς πεπρωμένης*] Heerenius *τῇ πεπρωμένῃ*.

— 22. *τῇ προνοίᾳ*] Sic Heerenius pro *τὴν πρόνοιαν*. *καὶ διὰ τὸ*] Adieci *διὰ*, quod saepe post *καὶ* excidit. Heeren. dedit *καὶ τῷ*.

— 32. *οὐκ ἀπὸ τοῦ παντὸς ἐνδιδομένη*] Haec interpretatur Heeren. *quatenus universum in eam non influit.* Qui non potest verborum sensus esse. Vitium latere videtur in *ἐνδιδομένη*.

P. 113, 1. *διότι γε μὴν*] Vulgo *διότι γε μέν*.

— 4. *περιέχεται αὐτὴ καὶ*] *περιέχεται ταύτῃ καὶ* libri, *περιέχεται αὐτὴ* Heeren.

— 5. *συντελεῖ τε εἰς αὐτὴν*] Vulgo *συντελεῖται εἰς αὐτὴν*, Heeren. et Gaisfordus *καὶ συντελεῖται εἰς αὐτὴν*; medio vel passivo nullus hic locus.

— 11. *τῷ σώματι*] Ante Heerenium *τὸ σῶμα*.

— 15. *τύχην*] Libri *ψυχήν*, corr. in versione Canterus.

— 22. *ἡ τύχη τῶν πλειόνων τάξεων ἢ καὶ ἄλλων δή τινων, ἣ ἐστιν — τῶν συνιόντων*] Tentavi *ἡ τύχη ἡ τῶν κρειττόνων τάξις, ἢ καὶ ἄλλων δή τινων — ᾗ ἐστιν — τῶν συνιόντων*. *Fortunam esse ordinem rerum et meliorum quae a deo proficiscuntur, et aliarum, quibus praeest qua-*

tenus eventuum coniunctione oriuntur, τῶν συνιόντων, quod adeo pro συμβαινόντων dictum foret. Attamen nondum me iu his acquiescere, et in verbis maxime ἄλλων δή τινων mendum latere videri, quod tamen aliis iudagandum relinquo, non negaverim. HEEREN. Pro πλειόνων scribendum videtur λῳόνων; in verbis ἢ καὶ ἄλλων δή τινων, quae τοῖς λῴοσιν opponuntur et res sequiores vel adversas significant, nihil difficultatis inest. Dicere videtur Fortunam bonorum malorumque causam esse eamque iis rebus antiquiorem dicit, quas coire (συνιέναι) oportet, ut eventus aliquis sive bonus sive malus inde nascatur.

P. 113, 23. ἐστὶν ἔφορος] Vulgo ἢ ἐστιν ἔφορος.

— 25. τοτὲ μὲν θεὸν ἐπικαλοῦμεν ἣν παρειλήφαμεν] Sic codd. Correxit et supplevit Canterus iu versione *quam nunc deam nunc daemonem nuncupamus*.

— 26. ἡνίκα μὲν γὰρ ἂν] μὲν add. P. A. ἂν revocavi e Cantero. αἰτία τῶν συνιόντων ᾖ] Hoc rescripsi pro Canteriano αἴτια τῶν συνίῃ, A. αἴτια τῶν συνιῇ, Heeren. αἴτια τῶν συνιόντων. Fortasse tamen praestat αἴτια ᾗ ὧν συνίῃ.

P. 114, 8. ὑπὸ τῆς τύχης] Vulgo ἀπὸ τῆς τύχης.

— 9. οὐδὲ γὰρ παρὰ φύσιν γίγνεται] Haec om. V.

— 16. προτιμᾷ τε] Vulgo προτιμᾶται.

— 28. διατεθρύληται] Vulgo διατεθρύλληται.

P. 115, 2. ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΕΚΩΝ ΠΟΝΗΡΟΣ] Etsi nihil nec in ed. nec in codd. hic notatur, novum tamen hic caput incipere nullus dubito. Pertinent enim quae sequuntur ad cap. IX. apud Photium ὅτι οὐδεὶς ἑκὼν πονηρός, *neminem sua voluntate malum esse*. Extat ibi tantum male ἑκών. sed pro eo ἄκων legendum esse, sensu modo explicato, satis docent ipsa loca. HEEREN. Notus versus incerti auctoris est apud Platonem περὶ τοῦ δικαίου p. 374[a]. οὐδεὶς ἑκὼν πονηρὸς οὐδ' ἄκων μάκαρ. De ἄκων restituendo Heeren. fallitur.

— 4. ἀπ' ὧν] Libri ἀφ' ὧν et statim γίγνεται.

— 5. ἐπανορισκοίμεθ' ἂν] Vulgo ἐπανορισκοίμεθα. Mox vulgo εἰς pro ἐς.

— 7. ἐναποπνιγῆναι] Sic correxi quod libri habent ἀποπνιγῆναι.

P. 115, 8. ὤν] Libri οὖν. νήχεσθαι διδάσκειν] Hoc subabsurde dictum est, non dubitavi rescribere νήχειν διδάσκεσθαι.

— 11. μὴ ἐπίστηται] μὴ πίστηται V. A. unde μὴ 'πίστηται edidi praeeunte Gaisfordo. ποδηγετέειν] Vulgo ποδηγετεῖν, ποδηγεῖν Floril. IV, 53. ὀχέειν] ὀχεῖν Cant. ὀχλεῖν, i. e. ὀχέειν, A. V.

— 12. δίκαιον δὲ] Vulgo δὲ abest.

— 13. ἐν ἀγαθοῖσι χρεών] ἐν ἀγαθοῖσιν ἐν Canterus, ἐν ἀγαθοῖσιν ὤν A. hinc scripsi ἐν ἀγαθοῖσι χρεών. τοῖσί τε ἀγαθοῖσι] τοῖς τε ἀγαθοῖσιν Cant. A.

— 14. ᾧ τινι βουλομένῳ ἂν ἔῃ] Libri εἴ τινα βουλομένῳ ἄλκην (Cant. ἄλην). Correxi viam monstrante Koenio ad Greg. Cor. p. 376. Lips. εἴ τινι βουλομένῳ ἂν ᾖ coniciente.

— 16. ἐς] Vulgo εἰς. ἐπιφερόμενος] Hoc pro φερόμενος dictum dubito num sanum sit.

— 18. πανακήδης] Ante Dorvillium ad Charit. p. 215. Lips. ἀνακύδης, in quo vereor ne aliud lateat. ἀλογέῃ] Libri ἀλογῇ.

— 19. τὰ χρέοντα] Sic Heerenius scripsit pro τὰ χρηέοντα. Cf. Democritus apud Stob. Flor. 44, 14. Gaisfordus χρὴ ἔοντα (sic). ἀτερπίῃ] Cant. ἀτερπείῃ, A. ut videtur ἀτερποίῃ, Gaisfordus ἀτερπίῃ.

— 22. τἀγαθά] Hoc nescio an melius abesset.

— 24. οὔτε πάλαι] Vulgo οὐ πάλαι.

— 25. δωρέονται] Vulgo δωροῦνται. ἐμπελάζουσι] Libri ἀμπελάζουσι, corr. Valckenarius. Mox libri νοῦ.

— 29. αὐτάκρης] Addendum videtur καὶ βέβαιος. Tum male Heerenius τῷ ἥσσονος καὶ ἀβεβαίῳ. Mox vulgo μεῖζον.

P. 116, 1. φατιζόμενα] Sic Iacobsius pro φωτιζόμενα. ὄψι ἐοῦσαι διαφανέες ὁδοὶ διφάσιαι] ὄψεις (οὔεις P.) οὖσαι ἀφανέες· ὁδοὶ διαφανέες, ὁδοὶ διαφασίαι A. οἴεις οὖσαι ἀφανέες ὁδοὶ διφασίαι Cant. ὄψεις οὔσας διαφανέας ὁδοὶ διφάσιαι Heerenius. Correxi locum ut potui; nisi quod ὄψεϊ ἐοῦσαι volui. Koenius ad Greg. Cor. p. 510. Lips. οὐκ ἐοῦσαι ἀφανέες.

— 2. ψυχῇσι] Vulgo ψυχαῖς. ἀδαμαντίνῃ αἱμασίῃ πα-

χυτάτη — ἀνηκούσῃ] ἀδαμαντίνη αἱμασίη παχυτάτη — ἀνηκούσῃ ante Iacobsium et Koenium ad Greg. Cor. p. 510.

P. 116, 4. κατὰ τὰ] Koenio φωτιζόμενα addendum videtur vel scribendum κάρτα. GAISFORD. Vellem haec omnia, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐξ ἀρχῆς φήναντος, abessent; ac videntur ex initio loci nescio quo errore repetita esse.

— 5. ὁκοῖα] Vulgo ὁκοία, usitatius esset οἷα.

— 6. χερὸς] Vulgo χειρός. In sequentibus pro ἑτέρῃ malim ἡτέρῃ.

— 7. αὐτῇσι] Vulgo αὐταῖς.

— 8. λαιῇ] Sic L. Dindorfius pro λαιία. Statim libri οὖσα.

— 10. κως] Vulgo πως. οἷά τε] Vulgo οἷα τε.

— 11. εὐτυχέϊ] Vulgo εὐτυχεῖ, εὐτυχῆ V. An εὐψύχῳ? *forti labore* requiritur, non *felici*.

— 12. παραπέμψαντας] παραπέμψοντας?

— 13. ἰθέη τε] Codd. θέητε, correxit Koenius.

— 14. ἐπ' ἦν] Ante Koenium ἐπήν. Mox libri τοῖς καλλίστοις.

— 16. καὶ τῶν] Malim τῶν.

— 18. αὐγοειδεστάτου] Ante Iacobsium αὐγοειδεστάτῳ. ἐπὶ πᾶσαν] Vulgo περὶ πᾶσαν.

— 20. περὶ τῶν] Libri περὶ ὧν.

— 21. συμβουλίῃ] Vulgo συμβουλίην, A. συμβουλίη.

— 22. ἄγουσα] Ante Koenium ἔχουσα.

— 23. ἐστιν οἵῃ] ἐστι λείη Iacobsius. ὀλίγου] ὡς ὀλίγου Iacobsius.

— 25. γεῦσαι] αὐτοὺς addit Iacobsius. ἡδέος] Indicavi lacunam.

— 26. εὐθὺς] Fortasse ἰθὺς et hic et l. 32. scribendum.

— 27. οἵτινες δὴ] Ante Heerenium οἵτινες δέ.

— 29. κρημνὰ] Hoc revocavi ex V. A. et ὠθέοντα scripsi pro ὠθέοντας. Vulgo κρημνούς. Si recte librorum scripturam reduxi, notanda est forma κρημνόν. εὐρισκομένους] ἀλισκομένους coni. Koenius, σφαλλομένους Iacobs., πορευομένους Heeren. GAISFORDUS. Nihil horum probabile est, nec sufficit quod ipse conieci ἐπικομένους, vel νοῦ (νόου) στερισκομένους.

— 31. ἐς αὐτὸν] Vulgo ἐπ' αὐτόν.

P. 117, 4. τῶν δὴ — ἀπηγήσεται] Vulgo ὧν δὴ — ἀφηγήσεται.

— 7. λόγος, ὃς] ὃς vulgo abest; tum restitui ionicas formas pro ψυχαῖς ταῖς μελλούσαις.

— 8. προφωνέει] Vulgo προφανέει; nullus hic, quantum video, futuro locus est.

— 14. τρόπον] Ante Heeren. τρόπου.

— 18. ἀπειθεούσῃσι] Libri ἀπειθεούσαις et mox πειθομέναις.

— 20. ὧν] Vulgo οὖν.

— 21. παραμενέοντα] Ante Gaisfordum παραμένοντα.

— 32. ἀπαντᾷ] Sic Cant. in marg. ἅπαντα libri.

P. 118, 9. νοήσει τις] Sic libri, Heeren. et Gaisf. ἂν νοήσει τις, debebant certe ἂν νοήσειέ τις.

— 11. τοὐναντίον] Vulgo τοῦ ἐναντίον, cfr. l. 13. et 17.

— 20. κακῶν] Addendum sine dubio ἡ κακία. Proxima separavi a superioribus, suntque haud dubie plura omissa.

— 21. χρή] Post χρὴ desinunt Canteri edita, ultimo folio, ut videtur, abscisso. In codd. vero V. A. E. sequentia adhuc leguntur, quibus non Hieroclis modo locus absolvitur, sed alius adhuc Musonii additur. HEEREN.

— 28. καὶ δι' ἀκρασίαν] καὶ γὰρ δι' ἀκρασίαν Heeren. Scripsi καὶ δὴ δι' ἀκρασίαν.

P. 119, 12. καθάπερ ὑπὸ σταθμὴν καὶ ὕλην ἔχοντα] Nempe πορεύεται, *terrestria ita procedunt, ut sub imperio ac materiae subiecta esse pateat.* HEEREN. Locum corruptum sic emendavi καθάπερ ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν ἔχοντα: Haec demum τῇ εἰλικρινεστάτῃ τῶν μετεώρων οὐσίᾳ recte opponuntur; ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν coniungit etiam Plutarchus de Facie in luna c. 25. p. 940. e. Praeterea in fine lacunam indicavi quae verbum finitum absorpsit.

— 13. ὅλων] ὅλην Heerenius; fortasse ὑλῶν.

— 17. τούτου] Ante Heerenium τοῦτο.

— 32. καὶ ἐν χρήσει] Vulgo ἐν χρήσει, minus bene Heeren. ἔν χρήσει τε.

P. 120. 12. φήσει] Vulgo φησί. In sequ. malim κἂν ἐρωτᾶταί τις.

P. 120, 14. εἶθ'] Sic Gaisfordus scripsit ex OM. reliqui fere ἦθ', A. ἧθ'.

— 15. ἐρωτηθείς τις] Hoc posui ex OM. pro ἐρωτᾷ τις.

— 18. ἦν] Sic V. ἡ A. E. Fortasse εἰ.

— 24. ὡς οὐκ ἐσμέν] ὡς supplevit Heeren.

— 29. ὑπισχνεῖται; ὅτι] Sic distinguendum erat. Gaisfordus praeeunte Heerenio edidit ὑπισχνεῖται [ἡ] ὅτι, non videntes illi verbis ὅτι etc. responderi ad ea quae praecesserunt.

— 30. τις εἰς] Vulgo εἰς. Quae exciderunt in fine, eorum sententiam certa coniectura ita redintegrare licebit: οὐδὲ ἥκει τις εἰς βίον ἔχων ὑποβολὰς [πρὸς αὐτὰ φυσικάς, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς πᾶσιν ἐμπέφυκεν.]

INDEX CODICUM.

A. Augustanus, nunc Monacensis.
V. Vaticanus.
E. Escurialensis.
P. Parisinus.
OM. Excerpta cod. Augustini in Observ. Miscell. Belg. vol. VII. p. 181—196. edita.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

AD VOLUMEN I.

P. 89, 12. corrige *ἔμοιγε*.

P. 90, 7. *τοῦτο δὴ τὸ ποιοῦ*] Scribendum *δ' ἦν τὸ ποιοῦν*, ut habet Damascenus.

P. 91, 25. *συνέστακε*] Sic scripsi pro *συνέστη*, confirmat Damascenus qui *συνέστηκε* habet.

— 26. *γενναμένων ἀπογέννασις*] *γεννωμένων* (sic conieci) *ἀπογένεσις* Damascenus. Mox idem *γενέτορος* pro *γεννάτορος*.

— 29. *τὸ μὲν πρᾶτον τᾷ δυνάμι, τὸ δὲ ὕστερον*] Malim *τὸ δὲ δεύτερον* propter p. 118, 15. *πρᾶτον μὲν τὸ δυνάμι σῶμα αἰσθατὸν ἀρχά, δεύτερον δὲ αἱ ἐναντιώσιες*.

P. 101, 31. *ἐξ ἑνός τε πάντα γίγνεσθαι καὶ ἐκ πάντων εἰς ἓν συγκρίνεσθαι*] Haec si quid video inepte dicta sunt; delendum existimo *εἰς*.

P. 104, 25. *ὑπὸ τινὸς*] Corr. *ὑπό τινος*.

P. 105, 18. *παμμεγεθές τι*] Corrige *παμμέγεθές τι*.

P. 214, 18. *πολλάκις γὰρ ἐξίπταται ὁ νοῦς τῆς ψυχῆς*] Pro *ἐξίπταται* scribendum est certa coniectura *ἐξίσταται*.

P. 280, 3. *ἀρτηρίων*] Imo *ἀρτηριῶν*.

— 9. *εἰ δὲ ὡς δύναμις*] Sic distingue.

— 27. Ante *τοὺς δὲ περὶ Πλωτῖνον* lacunae signa ponenda cum Heerenio.

P. 290, 9. *σὺ δ' ἀπολύσας*] Ita Heerenius, codd. *ἀεὶ δ' ἀπολύσας*. Malim igitur *ἀλλ' ἀπολύσας*. Neque sequentia *ἀφ' ὧν εἰς οἷα* sana sunt.

— 10. *μόναρχος*] Imo *ὁ μόναρχος*, ut iam Heerenius vidit.

P. 296, 10. *ἤδη ποτέ, ὦ δαῖμον, ἀεὶ ῥεῖθρα ποταμῶν καθαρὰ πρόσταξον εἶναι*] Non intelligo quid *ἀεὶ* sibi velit; corrigendum videtur *τὰ ῥεῖθρα*.

— 15. *τῶν οὐρανίων πρύτανι καὶ δέσποτα ἀψίδων*] Sic haec distinguenda sunt, ut *τῶν οὐρανίων ἀψίδων* coniungantur.

— 16. *στοιχείων ἡμῶν ἡγεμών, πάτερ τῶν σοι παριστώτων*] Scribendum *ἡγεμὼν καὶ πάτερ*. Cf. p. 348, 22. *ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητής*.

P. 299, 31. *αἱ γὰρ καλῶς καὶ ἀμέμπτως δραμοῦσαι τὸν ἴδιον αἰῶνα*] Pro *αἰῶνα* scribendum videtur *ἀγῶνα*.

P. 303, 18. *ὅπου δ' ἂν ἐμπέσῃ νεφέλῃ*] Nonne *νεφέλη*?

P. 347, 29. *γίγνεται μὲν οὖν*] Pro *μὲν οὖν* expectes *μέν τοι*.

P. 351, 15. *μεμετροποίηται*] Malim *μεμετριοποίηται*.

— 22. *τὸ ἀερῶδες πνεῦμα ἕτερον*] Post *ἕτερον* supplevi *πνεῦμα*, sufficit opinor verborum transpositio *τὸ ἀερῶδες ἕτερον πνεῦμα*.

— 25. *ἐπὰν γὰρ μὴ οὕτως μένῃ*] Scribendum *μείνῃ*.

AD VOLUMEN II.

P. 2, 28. *ἀκοσμίας*] Damascenus *ἀκοσμησίας*, quod non spernendum. Cf. ad vol. I. p. 80, 26.

P. 4, 12. *ἀπεργάσασθαι*] Sic etiam Damascenus.

P. VII, 24. *ἐστέρηται*] Revocanda librorum scriptura *στερεῖται*, quod non est *privatur*, sed *privatum est, caret*. Cf. vol. I. p. 281, 24. *οὐρανοῦ κατ' οὐδένα τόπον στερουμένου τινός*. Eadem ratio praesentis *τητᾶσθαι*, de quo dixi ad Sophoclis Oed. Col.

P. XVI, 3. a. f. corrige *μητρὸς [τάξιν ἔχουσαν, ἣν προσαγορεύει] θεῶν δίκην*.

P. XLVIII, 2. scrib. 'e Plutarcho' pro 'a Plutarcho'.

P. LV, 2. a. f. ad vol. I. p. 101, 5. *τοὺς δ' ἀσωμάτους λόγους, εἴ τινές εἰσι λόγοι*] Recte me comparasse *τοὺς σπερματικοὺς λόγους* Stoicorum nec quidquam mutandum esse in librorum scriptura, clarissime ostendit Ocellus Lucanus de Nat. Univ. p. 161. Mull. *διαφέρουσι δὲ αὗται (αἱ οὐσίαι) τῶν*

δυνάμεων· αἱ μὲν γὰρ οὐσίαι ἐν τόπῳ φθείρονται ἐξ ἀλλήλων, αἱ δὲ δυνάμεις οὔτε φθείρονται οὔτε γίνονται· λόγοι γὰρ ἀσώματοι εἰσὶ τούτων. Hinc apparet *ἀσωμάτους λόγους* esse *causas rerum incorporeas.* Adde Chrysippum Stobaei vol. I. p. 91, 3. *αἰτίαν δ' εἶναι λόγον αἰτίου, ἢ λόγον τὸν περὶ τοῦ αἰτίου ὡς αἰτίου* et Cleanthem Stobaei I. p. 101, 28. *ὥσπερ τινὲς λόγοι τῶν μερῶν εἰς σπέρμα συνιόντες μίγνυνται*, quae male intellexit Heerenius *partium quaedam in semine miscentur*, debebat *causae quaedam ad semen coeuntes miscentur.*

P. LIX, 21. Recte Heerenius *πληροῦσθαι*, idque ipsum est quod Canterus voluit *perfici* vertens.

P. XCVII, 16. *νέων γερόντων*] Sic apud Aristotelem e cdd. edidit iam Bekkerus.

INDICES.

I. INDEX SCRIPTORUM.

II. INDEX LATINUS.

III. INDEX VERBORUM.
